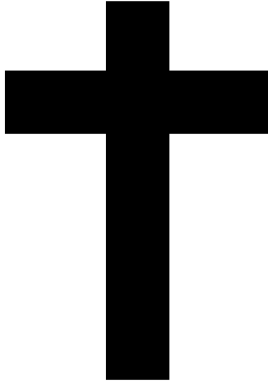

Ebe-No-Pfuase Ishobo
Onogbo

New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie
North-Okpela-Arhe)

Ebe-No-Pfuase Ishobọ Onogbọ

New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe

(NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivbie North-Okpela-Arhe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789194797

The New Testament

in Ivbie North-Okpela-Arhe

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

03be06b0-68fd-500b-b9a9-6bca4b63979a

Contents

iMatiu	1
iMaki	64
iLuku	104
iJoni	168
Ikanya	216
iRoma	276
1 iKoritia	303
2 iKoritia	330
iGalesha	348
Efisha	357
iFilipia	368
iKolosha	375
1 iTeşalonia	382
2 iTeşalonia	388
1 iTimoti	391
2 iTimoti	398
iTato	403
iFilemo	407
Iburu	409
iJemhisi	430
1 iPita	437
2 iPita	445
1 iJoni	450
2 iJoni	457
3 iJoni	458
iJudu	459
Irokhase	461

Usonhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iMatiu O keke

*Unuekpe oyi iJesu iKirisiti
(iLuk 3.23-38)*

¹ Ona o khi akeke shi eke
abi unuekpe oyi iJesu iKirisiti
Omi iDefidi ni o khi Omi Abu-
raamu o li ze.

² Aburaamu o bia Aziki,
Aziki o bia iGiekopu,
iGiekopu o bia iJuda
ali inyoghuo oli nya.

³ iJuda o bia iPerēzi
ali iZera, okpotso ni o bia we,
a lu iTama.

iPerēzi o bia Ezirōni.
Ezirōni o bia iRamu.

⁴ iRamu o bia Aminadabu.
Aminadabu o bia iNashōni,
iNashōni o bia iSalimōni.

⁵ iSalimōni o bia iBoazi,
okpotso ni o bia iBoazi,
a lu iRe-abu.

iBoazi o bia Obēdi
ni a lu inyoli iRutu.
Obēdi o bia iJese.

⁶ iJese o bia iDefidi
ni o khi oghie.
iDefidi o bia iSolomoni
ni inyoli o kpe khi ughue
Uraya.

⁷ iSolomoni o bia iReobuamu.
iReobuamu o bia Abija.
Abija o bia Asa.

⁸ Asa o bia iJeoshafati.
iJeoshafati o bia iJeoramu,
iJeoramu o bia Uzaya.

⁹ Uzaya o bia iJotamu.
iJotamu o bia Aazi.

Aazi o bia Ezekaya.

¹⁰ Ezekaya o bia iManase,
iManase o bia Amōni.
Amōni o bia iJosaya.

¹¹ iJosaya o bia iJekonaya
ali inyoghuo oli nya
egheghe ni a ro muno
egbo iZireni ighumha je iBa-
bilō.*

¹² Abi e ke ro rote iBabilō jele,
iJekonaya o bia iShalitiēni.
iShalitiēni o bia iZerubabeli.

¹³ iZerubabeli o bia Abiudu.
Abiudu o bia Eliakimu.
Eliakimu o bia Azori.

¹⁴ Azori o bia iZadoke.
iZadoke o bia Akimu.
Akimu o bia Eliudu.

¹⁵ Eliudu o bia Eliaza.
Eliaza o bia iMataani.
iMataani o bia iGiekopu.

¹⁶ iGiekopu o bia iJosefu,
ni o rue iMeli inyi iJesu shi
ni a lu iKirisiti.

¹⁷ Rote egheghe Aburaamu
bhale egheghe iDefidi, e
khi agbhotu igbene. Ke
rote egheghe iDefidi bhale
egheghe ni a ro muno egbo
iZireni ighumha je iBabilō,
e khi agbhotu igbene. Ke
rote egheghe iBabilō bhale
egheghe ni a ro bia iJesu
iKirisiti, e gbo li khi agbhotu
igbene ghō.

*Abi a li bia iJesu iKirisiti
(iLuk 2.1-7)*

¹⁸ Abi a li bia iJesu iKirisiti
na. Neni iMeli inyoli o ngeli
na iJosefu ni o o gue oli. A
bhale ya e khi iMeli o o me
omō ni o rote obo oyi Ayemhe-
no-pfuase bhale.† ¹⁹ Itobo khi
iJosefu ughuoli, o khi ogbo ni

* **1:11** Li ze 2 Ighie 24.14-15; 2 Okhe 36.10; ijere 27.20 † **1:18** Li ze iLuk 1.27

o gue angeli, o sali shi udu khi loli ya kuegbe-a ri imeli shi eke, ini loli khi yeghe oia ukpetoe agbo.

²⁰ Abi o lli sa ona shi udu, aḡeni o bhale deba li alo elena, o o li, "IJosefu omi iDefidi, khi ke ze ni ulishi o mu e abi u li ya rue iMeli shi ughue, irari khi omo ni o o me, obo oyi Ayemhe-no-pfuase o te bhale.

²¹ O ya bia omo omoḡe, eva ni u ya lu oni omo khi iJesu, irari khi o ya mie egbo eyoli olamhe pfuese."†

²² Eri a me enana ni a ro bhe ya e khi ingmemhi ni Eshinegba o roḡe unu oyi omekeguele ngme, ni e bhale ya tse. Ni o o, ²³ "Ghe khe! Omueshi ni o a le deba omoḡe ghue o ya ke me omo, o bia omo omoḡe, eva oyoli a ya ke lu iManueni."§ Abi ona o ngme khi, "Eshinegba o nu awa la."

²⁴ Abi iJosefu o ro guale, o riḡe emini Onomhue o mhesḡe na li o riḡe, o rue iMeli ughue abi Eshinegba o gueye oli. ²⁵ Eri-tse khi iJosefu o a tigbe le deba iMeli, ramhi ni o ro bia oni omo omoḡe. IJosefu o lu eva oyi oni omo, iJesu.*

2

Epfese ni e roḡe obini ovo o te e ngale bhale

¹ Eoli ni a lu iBetilemu obini eke iJudia a bia iJesu shi, egheghe ni oghie ni a lu Eroḡu o ro khi oghie. Emoḡe elḡsingme eghuo e roḡe obini

ovo o te e ngale bhale eke iJerusalemu. ² Ee mhila, ee lie, "Obo a bia oni omo ni o ya khi oghie oyi egbo iJu shi? Irari khi anye she me ukpetata oyoli obini ovo o te e ngale, loli o ze khi anye bhale ni anye ya ga li."

³ Abi oni oghie Eroḡu o ro suo ona, egbe ea ke sheshe loli ali egbo kpa ni e la iJerusalemu. ⁴ O luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali esese Ishi eyi iMosisi kugbe. O mhila we, o o we, "Obo e khi a ya bia iKirisiti Omiepfuese shi?" ⁵ E gueye oli, "Eoli iBetilemu na eke iJudia lo." "Irari khi igho emekeguele e keke shi eke khi:

⁶ "iBetilemu na eke iJudia, yeye u ga khi oni o mu eloe ne nya

elemhi eoli eniemhi ni e la eke iJudia.

Aye oghie o te ya lasele, ni o ya ri egbo iZireni khase ode.' "*)

⁷ Igho oghie Eroḡu o lu eni emoḡe egbo ochi, o mhila we, "Egheghe onoghuo a ro me oni ukpetata?" ⁸ Igho o ghie we je iBetilemu, o o we, "A ke le, a kuegbe-a ya nono oli. A kha da me oli ne, a nyene egbe bhale ya gueye mhe ni mhi li ya ga li."

⁹ Abi a ro suo abi Eroḡu o ngme se, e te agho fie lasele. Igho e gbo me oni ukpetata ni e kpe me obini ovo o te e ngale. O re we khase ode ya ramhi ni o ro migha

† 1:21 Li ze iLuk 1.31 § 1:23 Li ze Aza 7.14; 8.8,10 * 1:25 Li ze iLuk 2.21

* 2:6 Li ze iMika 5.2

ukhomhi oni owa ni ɔni ɔmɔ ɔ la. ¹⁰ Egbe e mema mu wɛ abi e rɔ mɛ oni ukpɛtata. ¹¹ Ighɔ e lo elemhi oni owa. Abi e rɔ mɛ ɔni ɔmɔ ali inyɔli iMeli, e wugha e ga li. E khueghie ɛkuɛ ni e tsua-a, e rue igolu ali afu ituale ali oili ituale ni ɛɛ pfiɛ ni e ghalɛ somhi ɔli opfa. ¹² Ighɔ Eshinɛgba ɔ tse agua yɛ wɛ alo ɛlena e khi gbo nyenɛ egbe ukhokho deba ɔni oghie. Itobɔ igɔ e rɔte oɔɛ olese ya je apfɛ.

A rue iJesu na je eke ijipiti

¹³ Abi eni emɔse e rɔ je se, aɣeni ɔyi ɔnɔmhue ɔ gueye iJosefu alo ɛlena, ɔɔ li, “Eroɔdu ɔɔ nono ɔni ɔmɔ ɔna ni lue gbe ɔli-a. Rue ɔli ali inyɔli na je eke ijipiti. La aghɔ ramhi ɛghɛghɛ ni mhi rɔ ya gueye u rɔte aghɔ vu.” ¹⁴ Obili o bi, iJosefu ɔ rue ɔni ɔmɔ ali inyɔli na je eke ijipiti. ¹⁵ Oobɔ ɔ la ramhi ni oghie Eroɔdu ɔ rɔ ghu-a. Eri Eshinɛgba ɔ riɛɛ ɔna ni a rɔ bhale ya ɛ khi emini ɔmekeɣuele ɔ ngme khi o bhale ya tɛ. Ni ɔɔ, “Eke ijipiti mhi te lu omi mhɛ.”†

Eroɔdu ɔ shi ushi a gbolo eniyɛ enikeke-a

¹⁶ Abi Eroɔdu ɔ rɔ mɛ khi eni emɔse ni e rɔte obini oyo o te ɛ ngale bhale eghɔ khi e di lue, Elemhi ee bi ɔ egbegbɔ. ɔ shi ushi a gbolo eniyɛ emɔse enikeke ni e la ɛoli iBɛtilɛɛmu ali ɛoli ni e la gasɛ ɔli-a nya. Eniyɛ rɔte ikpe eva tiemhi eke, abi eni epfɛse

e gueye ɔni oghie ɛghɛghɛ ni e rɔ mɛ oni ukpɛtata.

¹⁷ Abi a li mɛ ɔli ena, o ri ungmehi ni ɔmekeɣuele iJeremaya ɔ ngme bhale ya tɛ.

¹⁸ “A suɔ okokokhue

eke iRama,†
ni o khi oyi eviɛ,
ali eviɛ oya.

IReche ɔɔ viɛ imi ɔli,
Áá yɛɛ ɔli,
ɔa zɛ yɛɛ, irari
khi imi ɔli e ghulo-a.”

IJosefu ali apɔli e rɔte eke ijipiti jele apfɛ

¹⁹ Eroɔdu ɔ ghu-a se, aɣeni ɔyi Eshinɛgba ɔ bhale deba iJosefu alo ɛlena obini eke ijipiti. ²⁰ ɔɔ, “IJosefu, vule, rue omiɛ ali ughue, a ke je eke iZireni irari khi eni ɛɛ nono ni wɛwɛ e gbe ɔni ɔmɔ-a, e she ghuloa.”

²¹ Ighɔ iJosefu ɔ vule, ɔ rue ɔni ɔmɔ ali inyɔli, ɔ nyenɛ egbe je eke iZireni.

²² Eri-tɛ khi abi iJosefu ɔ rɔ suɔ khi Achɛlusi ɔ ke shito ukpɛkhomhi oyi itali shi eke iJudia, ulishi o mu ɔli ɔa gbudu je oobɔ, ɔ ri ochoghɔ ya je obini eke iGalili abi aɣeni ɔ she kpɛ tse agua yɛ ɔli. ²³ ɔ ri iNazarɛti mele apfɛ oyɔli-a. Irarighɔ, ungmehi ni emekeɣuele e ngme, o bhale ya tɛ. Ni ɔɔ. “A ya ke lu ɔli ɔngi iNazarɛti.”§

† 2:15 Li zɛ Osia 11.1 ‡ 2:18 Li zɛ iJere 31.15 § 2:23 Li zɛ iMak 1.24; iLuk 2.39; iJɔn 1.45

3

Ijoni Oni oḡ batazi eḡbo oḡ tse abo

(iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18; iḡon 1.19-28)

1 Ikpe ni e bu e doṣe, ijoni Oni oḡ batazi eḡbo o lasele shi elemhi oḡdagbe ifufu na eke ijudia, oḡ tse abo. 2 Oḡ lie, “A roṣe olamhe eye e mu pfi irari khi Eghiele oyi Eshineḡba o she ti bhale.”* 3 Ingme oyi ijoni ona, Azaya omekeḡuele oḡ ngme abi o ro lie,

“Oḡbo oḡhuo o la elemhi oḡdagbe ifufu e tseṣe, oḡ lie, ‘Be ode-a na Onomhue roṣe, be oḡ sheshe.’”†

4 Itsua ni ijoni o ro so, iriria akphere a ro do we. O ri oḡbene ekuḡ elamhi mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyoli.‡

5 IJerusalemu ali eke ijudia ali edeli ni e mama okḡ ijodani nya eḡbo e roṣe e bhale ni e suo ungmehi oyoli. 6 O la elemhi okḡ ijodani batazi eḡbo, ee zoṅo olamhe eyewe lasele.

7 Abi ijoni o ro me khi eḡbo otu iFarisi ali iSadusi ni e bu e bhale deba li o batazi wewe, oḡ we, “Ee enye ali imi enye! Oḡhuo o tse agua ye e, a na, khi anasemhe oḡ bhale ni Eshineḡba o ya ghie ghi e?§

8 A ke ngeli ingeli eni e ya rokhasḡ khi a she mu pfi. 9 A khi ke sa khi a ya na pfue anasemhe ini a da lie, ‘Aburaamu o khi itita anye.’ Itobo khi Eshineḡba o doḡe ya roṣe

eche ena wolḡ eniye lasele na Aburaamu.* 10 A she to uze so udi oara. Oara ni o da mo umomhi onete ne, a ya khi oḡ pfilo erali.†

11 “Ame mhi ro o batazi e memena, irari khi a she mu pfi. Oḡboṣe ni oḡ bhale ikpukhokho oyemhe, o fu doṣe mhe. Mhi a fe fute oni o tsua ekuḡ oyoli eke. Loli o ya ri Ayemhe-no-pfuase ali erali batazi e. 12 O mu ukpokpo ni a to akhuli ni o ze ephia so mhue obḡ oyoli, ni o ro ya ke ghiaghiḡ we, o pfie efue ado-a, ashini a la kpishi we. Oḡ ti we gbili shi ashini a ri eminale e shi, eni efue we egho, o ya ri erali ni ea ya pfua ghue tose we-a.”

Abi iJesu o li batazi

(iMak 1.9-11; iLuk 3.21-22)

13 IJesu o ya roṣe eke iGalili bhale okḡ ijodani ni ijoni o batazi lue. 14 Ijoni, oḡ nono ni loli khu iJesu oni ibatizi, oḡ iJesu, “Yeḡe u kha batazi mhe, se u ke gbo li bhale deba mhe mhi batazi e?”

15 IJesu o sḡli o, oḡ li, “Iye. Kie ze ni awa lina rieḡe oḡ eḡheḡe ona, ni awa me asha ri oḡhuemhe oyi Eshineḡba gbe akanya pfo.” Ijoni o lama shi oḡli o.

16 A batazi iJesu se, khi o lese na roṣe elemhi okḡ ngale esḡ egele, o me khi idane o khueghie a. Igho o me khi Ayemhe oyi Eshineḡba o li abi anekhukhu tiemhile bhale ya

* 3:2 Li ze iMat 4.17; iMak 1.15 † 3:3 Li ze Aza 40.3 ‡ 3:4 Li ze 2 Ighie 1.8

§ 3:7 Li ze iMat 12.34; 23.33 * 3:9 Li ze iḡon 8.33 † 3:10 Li ze iMat 7.19

ma li egbe. ¹⁷ A suọ khi uruli o rọte idane ngme, ọọ li, “Omimhẹ ni mhi nono ingme oyọli na, ni ọ ri egbe ẹ mu mhẹ.” †

4

Imufe oyi iJesu

(iMak 1.12-13; iLuk 4.1-13)

¹ Ayemhẹ ọ rue iJesu je ọdagbe ifufu ni Ọkphaghie ọ mẹ asha mu ọli fẹ. * ² Abi iJesu ọ rọ pfi azumhi ogbele egbhuẹva se, okiamhi oo gbe ọli. ³ Igho Ọkphaghie ọ bhale deba li, ọọ li, “Ini o khia khi Omi Ẹshinẹgba u khi, nu eni eche ena ngme ni e mele eminale a ne ni u le.”

⁴ IJesu ọọ li, “Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi:

“ ‘Oa khi eminale tse,
o ri agbo a na ogbo,
ama ungmehi ni
o rọte Ẹshinẹgba unu
lasele kpa.’ ” †

⁵ Igho Ọkphaghie ọ rue iJesu je iJerusalemu, ẹoli no pfuase. Ọ rue ọli ya nga apfiẹpfiemhi ashini o yagha ne shi Owa Oyi Ẹshinẹgba ya migha. ⁶ Ọọ iJesu, “Ini o khi Omi Ẹshinẹgba u khi, rọte ukhomhi ana ji ya tiemhi ekekhe.” Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme ọli khi:

“ ‘Ẹshinẹgba o ya
ri unu na igeni eyoli
e ri ẹloe shi ẹ egbe
e kpe abo muẹ,
Ini u khi khi owe
shi eche.’ †”

⁷ IJesu ọọ li, “A gbo li keke ọ shi Ebe-no-pfuase khi, ‘Khi mu Ẹshinẹgba Ọnọmhue ọye fe bino.’ ” §

⁸ Igho Ọkphaghie ọ rue iJesu nga ukhomhi ute ni o lolo yagha, ọ ga ri eghiele ni e la agbo ona nya ali isomhotse oyewe khasẹ ọli. ⁹ Ọọ li, “Ena nya mhi ya rọ ne ini u lese nyese ukhomhi ga mhẹ.”

¹⁰ IJesu ọọ li, “Vu mhẹ alo-a, Ọkphaghie! Ebe-no-pfuase o o liẹ,

“ ‘Nyese ukhomhi na
Ẹshinẹgba Ọnọmhue ọye,
lọlighuo kpe wa ke ga.’ ” *

¹¹ Igho Ọkphaghie ọ ze iJesu obo, igeni e bhale ya kpaghie ọli obo.

IJesu ọ rọte iGalili gba ikanya eyoli eke le

(iMak 1.14-15; iLuk 4.14-15)

¹² Abi iJesu ọ rọ suọ khi a mu iJoni shi owa ighumha, ọ nyene egbe je edeli iGalili. †

¹³ Oa migha iNazareti, ọ je iKapanomu, edeli ni o la ukiẹkiẹ oke iGalili ni o la eke iZebulo ali iNafutali. † ¹⁴ Eri a mẹ ena ni a rọ bhale ya ẹ khi ungmehi ni Azaya ọmekeguele ọ ngme, o bhale ya tse, ni ọ la liẹ,

¹⁵ “ ‘Eẹ eke iZebulo
ali eke iNafutali,
ni a la ini a da oke iJodani
lase,
iGalili, ni egbo

† 3:17 Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 12.18; 17.5; iMak 1.11; iLuk 9.35

* 4:1 Li ze Iburu 2.18; 4.15 † 4:4 Li ze iDeut 8.3 † 4:6 Li ze Iwolo 91.11,12

§ 4:7 Li ze iDeut 6.16 * 4:10 Li ze iDeut 6.13 † 4:12 Li ze iMat 14.3; iMak

6.17; iLuk 3.19-20 † 4:13 Li ze iJon 2.12

iJeta^S e ngeli, ni o la ode
ni o je okẹ oniẹmhi.

¹⁶ Egbọ ni e la alo ebili
e ya mẹ ákpá oniẹmhi.

Oni ákpá ọọ ngale na
egbọ ni o li abinẹ khi
eghuli o ti mama wẹ.”*

¹⁷ Rọte aghọ vu iJesu ọ rọte
tse abọ kia guele, “Ogbogbọ ọ
mu pfi, irari khi Eghiele oyi
Eshinẹgba o she ramhi.”†

*Ijesu ọ lu egbifele aane e
deba lue*

(iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

¹⁸ Abi iJesu ọ li kia epfepfe
okẹ oniẹmhi iGalili, ighọ ọ
mẹ iPita ali Aduru, ọgbọ ali
inyoḡhuo ni e khi egbifele khi
e ri aga a gbe ifele oni okẹ-
no-khishi. ¹⁹ IJesu ọọ wẹ, “A
bhale deba mhe khi mhi ya
sesẹ ẹ abi a ke liẹ ke lu egbọ
bhale, ocho ni a rọ ọ gbe
ifele.” ²⁰ Aghoaghọ e zẹ aga
eyewẹ obọ, e deba li.

²¹ Ọ ke lẹ, ọ mẹ ọgbọ ali
inyoḡhuo, iJemhisi ali iJoni
imi iZebedi khi e nu itawẹ la
elemhi okọ okẹ ni e lo, e riẹle
aga oyewẹ ẹ riẹle. Ijesu ọ lu
wẹ e bhale. ²² Aghoaghọ e
lase okọ-okẹ le, e pfi itawẹ shi
aghọ, e deba li vu.

Ijesu ọ ri eni ẹẹ ghua ze
(iLuk 6.17-19)

²³ IJesu ọ kia asha kpa eke
iGalili ọ la owa ugamhi eyewẹ
sesẹ wẹ usomhi onete oyi
iloghie, ali ọ ri egbọ ni e mhue
ighuamhi ọdoda ze. ²⁴ Ighọ
a li suo eko ọli ushishi iSiria

oghọ nya, ya ramhi khi egbọ
e tsua eni mhue ighuamhi
ali anasẹmhe ọdoda, ghe eni
e mhue ayẹmhe okphaghie
ali ughuamhi ni ọọ mu ọgbọ
pfi gbe ali eni e guoḡho-
a bhale deba iJesu. Ọ ga
rẹwẹ ze nya. ²⁵ Ighọ ebubu
egbọ e rọte iGalili ali ẹoli
iDikapolisi ali iJerusalemu,
eke iJudia ali egbọ ni e la
ukiẹkiẹ obinokpọle oyi okẹ
iJodani, e deba li.

5

*Osese ni ijesu ọ la esọ ute
sesẹ*

¹ Abi iJesu ọ rọ mẹ oni olele
egbọ, ọ ti nga esọ ute deṅe, ọ
shito. Eniyẹ odukhokho eyọli
e bhale ya shito gase ọli. ² Ọọ
sesẹ wẹ, ọọ liẹ,

³ “Ikhivose ọ khi oyi egbọ
ni e lesẹ khi

Eshinẹgba ọ mhue emhikpa,
wewẹ e mholi obọ shi
Eghiele oyi Eshinẹgba.

⁴ Ikhivose ọ khi na egbọ
ni ẹẹ viẹ,*

Eshinẹgba ọ ya yesẹ wẹ.

⁵ Ikhivose ọ khi oyi egbọ ni
e ti egbewẹ tiemhile,†

Eshinẹgba ọ ya ri
agbọ ona nya na wẹ.

⁶ Ikhivose ọ khi oyi egbọ ni
okiamhi ali okiamẹ

iguẹ-ngeli ọọ gbe,‡

Eshinẹgba ọ ya ri
emini ẹ nono na wẹ.

⁷ Ikhivose ọ khi oyi egbọ
ni e mholi ilẹlemhi na egbọese,
Eshinẹgba ọ ya

S 4:15 Egbọ iJeta khi egbọ ni e la eke agbọ ona nya ni ẹa khi egbọ iZireni. * **4:16**

Li zẹ Aza 9.1-2 † **4:17** Li zẹ iMat 3.2 * **5:4** Li zẹ Aza 61.2 † **5:5** Li zẹ Iwolo

37.11 ‡ **5:6** Li zẹ Aza 55.1-2

mhõli ilëlemhi na wẹ.
 8 Ikhivõsẹ o khi oyi ẹgbõ
 ni e mhõli udu no pfausẹ, §
 e ya mẹ Ẹshinẹgba.
 9 Ikhivõsẹ o khi oyi ẹgbõ
 ni ẹẹ dua ini opfõmhẹ o la ọ,
 Ẹshinẹgba ọ ya lu wẹ
 imiõli.
 10 Ikhivõsẹ o khi oyi ẹgbõ
 ni a mu okhõli vule shi ọ
 irari khi e da riẹlẹ
 emini Ẹshinẹgba ọ nono,*
 wẹwẹ e mhõli obõ shi
 eghiele oyi Ẹshinẹgba.

11 “Ikhivõsẹ o khi nẹ, ini
 ẹgbõ e mu okhõli vule shi ẹ
 ọ, ẹẹ kiẹ iwali ẹgbhõli ọdoda
 mẹ irari khi u mie mhẹ suọ.†
 12 Zẹ ni u ke ghẹlẹ, egbe
 ẹẹ muẹ, irari khi eleli oye
 ni o la iloghie oo gbẹdi gba.
 Ina e li mu okhõli vule shi
 emekẹguele ọ ni e kpẹ bhale
 khẹ.‡

*Ugbheli ali ákpá oyi agbõ a
 khi*

(iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

13 “Eri a li abi ugbheli shi
 agbõ ọ. Ini ugbheli o wase
 oviõlõ oyõli-a, aa ke tigbe
 mhõli abi a li ya rõli gbo mele
 ugbheli-a. Aa ke rõli ya li
 emhikhõghuo dõsẹ a ku õli
 kua ni a ri awẹ lighi õli ekẹ.

14 “Eri a li abi ákpá shi agbõ
 ọ. Owa ni a tọ shi ukhomhi
 ute ọa ya sheli.§ 15 Aa mẹ
 ọgbõ ni ọ ya ri ákpá ru se, ọ
 khukhu õli shi atalabi. Eri ọ
 ya ri ochoghõ rue õli nga asha
 na keghe, ni o ke mẹ ekẹ ni

ẹgbõ ni e la oni owa e ke mẹ
 ekẹ.* 16 Lighõ zẹ ni ákpá oye
 o ke gẹ khase ẹgbõ, ni e rọ
 mẹ ikanya enete eye ni e mẹ
 asha kuẹghie Ẹshinẹgba ni ọ la
 iloghie.†

*Osesẹ abi ishi eyi iMosisi o
 ngme*

17 “A khi dabi khi eri mhi
 bhale ya shishi Ishi eyi iMo-
 sisi ekẹ-a, a khi a dabi khi
 eri mhi bhale ya shishi em-
 ini emekẹguele e sesẹ-a. Iiye!
 Eri mhi bhale ya rẹ wẹ tse.
 18 Zẹ mhẹ gueyẹ khi ekẹ ali
 ukhuli e kha da kie la ọ ne,
 ukpamhi ingme okhõghuo ọa
 ya wa Ishi eyi iMosisi-a, ini
 emini e kekẹ wẹ shi ekẹ shi
 nya ẹa li bhale ya tse.‡ 19 Itobõ
 ighõ, ọnini ọ da gbe ushi ni o
 ga shẹ nẹ a nya, ni ọ gbolo
 ẹ sesẹ ẹgbõ e li lighõ ne, loli
 ọ ga ya shẹ nẹ nya Eghiele
 oyi Ẹshinẹgba, ọnini ọ da riẹlẹ
 wẹ ni ọ gbolo ẹ sesẹ ẹgbõ eni
 ishi eyi Ẹshinẹgba ne, ọ ya khi
 ọnõfunẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba.
 20 Mhi gueyẹ ẹ khi ini igue-
 ngeli oyeẹ ọa da dõsẹ igue-
 ngeli oyi esesẹ Ishi eyi iMosisi
 ali ẹgbõ iFarisi ne, aa ya lo
 Eghiele oyi Ẹshinẹgba.

*Osesẹ oyi ingme elemhi
 ibibi*

(iLuk 12.57-59)

21 “A suọ khi eghẹghẹ ni o
 dõsẹ khi a gueyẹ eni egbhali,
 ẹẹ, ‘Khi gbe ugbeli, ọnini ọ da
 lighõ ne, a ya ri õli gue ẹzõ.’§
 22 Ama memena mhi gueyẹ ẹ

§ 5:8 Li zẹ Iwolo 24.3-4 * 5:10 Li zẹ 1 iPit 3.14 † 5:11 Li zẹ 1 iPit 4.14 ‡ 5:12
 Li zẹ 2 Okhẹ 36.16; Ika 7.52 § 5:14 Li zẹ iJon 8.12; 9.5 * 5:15 Li zẹ iMak 4.21;
 iLuk 8.16; 11.33 † 5:16 Li zẹ 1 iPit 2.12 ‡ 5:18 Li zẹ iLuk 16.17 § 5:21 Li
 zẹ Okiali 20.13; iDeut 5.17

khi ọni ọ da mhuẹ ofu deba inyoghuo ọli ne, a ya rọli gue ẹzọ. Ọni ọ da liẹ inyoghuo ọli, 'Yẹyẹ ọgbọ afuẹ ọna!' A ya rue ọli bhale deba enighie. Ọni ọ da lu inyoghuo ọli, 'Yẹyẹ ọyẹghẹ ọna!' Ọ ya la okhena erali na ilimhi iriẹriẹ.

23 "Ini u mhuẹ isomhopfa ni u wa nono ni u rọ ghi Ẹshinẹgba ukhomhi atẹtẹ, ni u rọ da sato khi inyoghuo ẹ ọ mhuẹ ofu nẹ shi emini u riẹlẹ ọli ne, 24 zẹ oni isomhopfa oghọ obọ shi odalo atẹtẹ, u je apfẹ ni yẹyẹ ali ọni inyoghuo ẹ ni a rọ riẹlẹ, u tigbe bhale ya ri isomhopfa oye na Ẹshinẹgba.

25 "Ini obe ẹ ọ rue ẹ lẹ ikotu, nyanya lema li abi a li la ode ẹ lẹ eghọ neni a ramhi aghọ. Ini ọa khi ighọ, ọ ya rue ẹ na ọsọ-ẹzọ, ọni ọsọ-ẹzọ ọ rue ẹ na ọgbanelemhi, ọ rue ẹ ya khukhu shi owa ighumha. 26 Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, waa ya rọte aghọ lasele ini u waa li zẹ oko na fiẹ pfo nya.

Oseş ingme okia

27 "A suọ ẹghẹghẹ ni o doşẹ khi a liẹ, 'Khi kia okia.*' 28 Ama memena mhi gueyẹ ẹ khi ọnini ọ da ri ọghuẹmhe itşẹbọ bino ọkpotoso ne, ọ she kia okia deba ọni ọkpotoso elemhi usamhi udu oyọli. 29 Irarighọ, ini o khia khi ẹloe na obita oye o ya zẹ ni u lo owa erẹ, vuonyọ li pfia, irari

khi o ti nẹ ini egbe ẹa gba nẹ ya lo iloghie, doşẹ khi yẹyẹ nya u lo ilimhi iriẹriẹ.† 30 Ini o khia khi obita oye o ya zẹ ni u pfido ya lo owa erẹ, khi ọli pfia. O tine ni u zẹ obọ oghuo ya lo iloghie doşẹ khi yẹyẹ nya u lo ilimhi iriẹriẹ.‡

Oseş ipfa ughuẹ-a

(iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18)

31 "A li ngme ọli shi Ishi eyi iMosisi khi, 'Ọmose ọ kha khu ughuẹ ọli, ọ nya ebe ipfa ughuẹ-a na li.'§ 32 Ama memena mhi gue ẹ yẹ ẹ khi, ọni ọ da khu ughuẹ ọli ni o khia khi ọa khi eri ọ kia okia ne, ọ she yẹşẹ ọni ọkpotoso mele ọkiokia-a. Ọmose ni ọ rue ọni ọkpotoso oghọ, eri ọ li kia okia.*

Oseş ironga

33 "A gbo li suọ khi a gueyẹ ẹgbọ ena ẹlẹlẹ, 'A khi da ironga ni a rọ nga, ama emini u romhi Ọnọmhuẹ rọ nga, khi da ọ, lighọ rọli tşẹ.'† 34 Emini mhi ke gue ẹ yẹ ẹ mena khi, khi ga romhi isheli kpa. Khi romhi idane irari khi oobọ ukpẹkhomhi oyi Ẹshinẹgba o la.‡ 35 Khi gbo li romhi ekekehe, irari khi lọli khi akphawẹ-nga oyi Ẹshinẹgba. Wẹkhi iJerusalemu, irari khi lọli o khi ẹoli oyi Oghie nọ funẹ.§ 36 Khi ga ri ukhomhi oye romhi ishe, irari khi waa ya dobe ri ẹtsui oghuo kpe

* 5:27 Li zẹ Okiali 20.14; iDeut 5.18 † 5:29 Li zẹ iMat 18.9; iMak 9.47 ‡ 5:30 Li zẹ iMat 18.8; iMak 9.43 § 5:31 Li zẹ iDeut 24.1-4; iMat 19.7; iMak 10.4 * 5:32 Li zẹ iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18; 1 iKori 7.10-11 † 5:33 Li zẹ iLev 19.12; iNoba 30.2; iDeut 23.21 ‡ 5:34 Li zẹ iJem 5.12; Aza 66.1; iMat 23.22 § 5:35 Li zẹ Aza 66.1; Iwolo 48.2

bishi a wẹ khi eri u doḅe ɾoli ya pfluase-a. ³⁷ Ungmemhi oye o leṣe migha shi ii, okekhi iye, emini o da doṣe igho ne, obo oyi Okphaghie o te bhale.

Khi ri onobe fali ota onobe
(iLuk 6.29-30)

³⁸ “A suḅ khi a kpe ngme oli, khi, ‘A ri ukpeḷoe fata ukpeḷoe, ali ekoli o fata ekoli.’” ³⁹ Ama mena, mhi gueye e, a khi riḷe ɔgbḅo to o ini o riḷe e onobe. Ini ɔgbḅo, o lase e esḅo obita nyene ona ɔgbḅo na li gbo lase. ⁴⁰ Ini ɔgbḅo ɔḅo nono ni loḷi luḷe ezḅo, ni loḷi roḅ mie e awulu oye, bie gbo gueghie oni u so kpoke ma o nali. ⁴¹ Ini ɔgbḅo o ri itoto lie u tsua itsua na luḷe imali oghuo, tsua wẹ imali eva. ⁴² Ini ɔgbḅo o mhila e emhi, rona li. Ngmomhi na oni o ye ongmomhi deba e.

Mholi inono na ebe e
(iLuk 6.27-28,32-36)

⁴³ “A she suḅ khi a lie, ‘Nono ingme oyi onuzi-ava oye, u ke biselemhi obe e.’” ⁴⁴ Ama mhi gueye e. Nono ingme oyi obe e, u gbo so iromhi na eni mu okholi vule shi e o. ⁴⁵ U kha lina, eri u wa ngeli abi ite na iloghie. Irari khi loḷi o ri ovḅo oyoli e to na ɔgbḅo okholo ali ɔgbḅo enete. Igho o gbo lie ruḷe aḷe na ɔgbḅo okholo abi o lie ruḷe oli na ɔgbḅo enete. ⁴⁶ Se u ke li ya me asha mhue eleli obḅo oyi Eshinegba ini u leṣe nono ɔgbḅo ni e nono ingme oye? Egbegbi emionoga e lili e ligho. ⁴⁷ Ini o khia khi

inyoghuo e tse u leṣe e tse, igho ikhioda ni o la yeḷe ali eni ea miesuo o? Eni ea miesuo e lili e ligho. ⁴⁸ Itobo ona, ze ni u gba pfo abi Itẹ na iloghie o li gba pfo.”†

6

Osese isomhopfa

¹ “Gueḷe kia ini u khi riḷe igue-ngeli abamemhe ukpeḷoe ɔgbḅo. Ini u wa a ligho, wa a ya mhue eleli obḅo oyi Eshinegba Ita ni o la iloghie.*

² “Ini u ri isomhopfa na ɔgbḅo ni ea mhue, khi ɾoli pfi akala ke kiakia, abi eni ea miesuo ee li elemhi owa ugamhi ali ifuapfe. Eri e ligho ni ɔgbḅo e ba kueghie we. Abi o li mhi li gue e ye e, khi, e she mie eleli eyewe se. ³ Ama rona oni o la omunu, khi ze ni ɔgbḅese o leṣe. ⁴ Eghēghē agho o khi emhi osheli, ni Itẹ ni o la iloghie ni ɔḅo me emini u riḷe elemhi osheli, o ri eleli ne.

Osese abi a lie so iromhi
(iLuk 11.2-4)

⁵ “Yeḷe o ye ini u ya so iromhi khi ya riḷe oli abi eri ugamhi ku alo ni ee migha epfe ode ali elemhi owa ugamhi ini ɔgbḅo e ba ke me we. Abi o li mhi lie gue oli e ye e khi e she mhue eleli oyewe gba se.† ⁶ Ama ini u ya so iromhi, lo elemhi owa oye, u khukhu ode, u so iromhi ghi Ita e ni o la osheli, Itẹ ni o la osheli ni ɔḅo me emini a li osheli, o ya ri eleli gba

* **5:38** Li ze Okiali 21.24; iLev 24.20; iDeut 19.21 † **5:43** Li ze iLev 19.18 ‡ **5:48** Li ze iLev 19.2; iDeut 18.13 * **6:1** Li ze iMat 23.5 † **6:5** Li ze iLuk 18.10-14

ne. ⁷ Ini u ya sọ iromhi, khi ke rięę ungmehi oghuo ngme itingmingme, abi eni ęa miesuo ęę li. Eri ęę dabi khi ingmemhi ni e bu doęę Eshineęba oyewę ọ rọ suo wę. ⁸ Khi li abi wewę. Itobọ khi Itę ọ shę kpę leşę emini u wa nono neni u mhila li.

⁹ “U kha sọ iromhi, ke lię: “Ita anye ni ọ la iloghie, anye ri ufumhi na

eva oyę no pfuase,

¹⁰ zę ni Omhęşę oyę o bhale.

Zę ni a rięę oghuęmhe oyę eke agbọ abi a lię rięę ọli obini iloghie.

¹¹ Ri eminale ona ogbe-namo na anye.

¹² Gbe olamhe kua na anye, abi anye lię gbe kua na ęgbọ ni e lamhe shi anye ọ.

¹³ “Khi zę ni anye de pfilo imufe, mie anye pfuese obọ oyi ọkphaghie.’

¹⁴ U kha gbekua na eni e lamhe shi ę ọ, Itę na iloghie ọ ya li gbekua ne. ¹⁵ Ama ini u wa a gbekua na eni e lamhe shi ę ọ, Itę na iloghie ọa ya li gbekua ne.†

Abi a lię pfi azumhi

¹⁶ “U kha pfi azumhi, khi wushe alo-a shi ukhomhi abi eni ęa miesuo ęę li. Eri ęę nyenę alo zę shi ukhomhi ini ęgbọ e ba leşę khi ęę pfi azumhi. Abi o li mhi li gue ę ye ę, e she mhue eleli oyewę se. ¹⁷ Ama u kha pfi azumhi, ri oili shishi ukhomhi rọ dala egbe-a, u pfiono itsu-a shi

ukhomhi, ¹⁸ ini ęgbọ e khi leşę khi azumhi wa pfi. Ama ọni Itę ni ọọ me osheli nya ọ ya ri eleli ne gbodojo.

Epfun ena obini iloghie (iLuk 12.33-34)

¹⁹ “Khi ti epfun ma leghe na egbe ę shi elemhi agbọ ona, ni ifu e la le emhi, ni emhi e la mu oghuoghuo-a, ali ni ighiatọ e la dobe ę do. § ²⁰ Ochoghọ ti epfun ma iloghie ni ifu ęa dobe la le emhi, ali ni emhi ęa la mu oghuoghuo-a wękhi ighiatọ e dobe la do. ²¹ Irari khi asha ni epfun oyę o la agho udu oyę ọọ la.

Ákpá oyi idiegbe (iLuk 11.34-36)

²² “Ikpanhi alo e khi ákpá ni idiegbe o mhue. Ini ukpeloę oyę o dala, egbe eye nya o khi ákpá. ²³ Ama ini alo eye ęa ti, idiegbe eye nya e khi alo ebili. Ini a ke bhale ya ę khi ákpá ni o la idiegbe oyę o khi obili, se oni obili o ke beşi lię gba ramhi shi idiegbe oyę!

Eshineęba ali epfun (iLuk 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Ogbokhoghuo ọa dobe ya ga ega ava. Eri ọ ya nono ingme oyi oghuo, elemhi ọnokpọle ęę bi ọli. Ọ ya ke suo esọ na oghuo, ọ ri ukpeloę gbe ọnokpọle. Ogbọ ọa ya dobe ga Eshineęba ali ukpaghọlo utoghuo.

²⁵ “Onana o zę ni mhi rọ gueye u khi ke sa usamhi emini a le ali emini a da, wękhi usamhi egbe ę emini u ya sọ.

† 6:15 Li zę iMak 11.25-26 § 6:19 Li zę iJem 5.2-3

Agbọ oye ọa fu dọṣe eminale? Abi khi eri idiegbe oye ọa fu dọṣe ode? ²⁶ A bino ipfeli ni e la idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri ẹẹ khiṣe tima shi aka. Ama eri Itẹ na iloghie ọ kie ri ẹloe ẹ khu wẹ. Aa mu ẹloe dọṣe wẹ? ²⁷ Ongeṣe ọnoghwo ọ doṣe ya ri isamhi ali ayele khi iwakati oghwo kpe ma agbọ oyọli?

²⁸ “Elo o ze ni a rọ ọ sa usamhi ode ni a rọ ọ ku egbe? A bino idodo ni e la ifui ebuli, khi ẹa ya gbe akanya wẹkhi eri ẹ fia ide zu egbewe. ²⁹ Ama mhi gueye ẹ khi ashini Oghie iSolomoni ọ mhuẹ ufumhi ramhi, ọa khuẹ akhuẹ ramhi udodo okhoghwo ena.* ³⁰ Ini Eshinegba ọ lina ri ide ku ebuli tse, ni o kha la ọ amo, akọ o to-a, se ọa ke liẹ li ri ode ku ẹ? Eẹ egbọ ni irudunga oyeẹ o she. ³¹ Itobọ ighọ khi ke ye le obini u ya me eminale le ali obini u te ya me da, ali obini u te ya me ide ku egbe. ³² Emhi enana eni ẹa miesuo e na khu, ama Itẹ na iloghie ọ lese khi a kha mholi emhi eghoghọ kpa. ³³ Ochoghọ kpe ze ni Eshinegba ọ mhesẹ shi agbọ oye ne, ni u ri eni omhesẹ gbe akanya, khi ọ ya ri emhi enekpo le nya ma ọ ne. ³⁴ Irarighọ, khi ke ze ni ayele akọ o nase udu amo, akọ o ya sa usamhi egbọli. Ogbẹle ogbogbo o mhuẹ anasemhe oyọli.”

7

Igue egbo ezo
(iLuk 6.37-38,41-42)

¹ “A khi gue egbo ezo, ini Eshinegba ọ khi gue ẹ ezo. ² Irari khi abi u li gue egboese ezo, ighọ Eshinegba ọ li ya gue ezo oye. Emini u rọ mhesẹ na ogboese a li rọ ya mhesẹ ne.*

³ “Elo o ze ni u rọ me uku ni o la inyoghwo ẹ ẹloe ni u waa rọ me ufolo ọara ni o pfida ẹ ẹloe? ⁴ Se u ke liẹ gueye inyoghwo ẹ, ‘Ze ni mhi rue ẹ uku ẹloe le,’ ni ye ye oye wa a rọ me ufolo ọara ni o pfida ẹ ẹloe? ⁵ Ye ye ọ ri ugamhi ku alo, kpe rue ufolo ọara ni o pfida ẹ ẹloe-a ne neni u tigbe ya meke rue oni o la oyi inyoghwo ẹ ọ-a.

⁶ “Khi ri emhi ipfuase na ewa. Khi pfi emini o mu ẹloe abi igolu ghi igulu. Eri e ya wu wẹ eke-a, e so alo okholi ghue ẹ.

Mhila, u nono, u kpheli
(iLuk 11.9-13)

⁷ “Mhila khi a ya rọ ne. Nono khi u ya me rue, kpheli obọ ode khi a ya khueghie-a ne. ⁸ Irari khi oni ọ mhila, loli a rọ ọ na. Ogbọ ni ọ nono loli ọ me ẹ rue. Oni ọ kpheli obọ ode, loli a khueghie-a a na.

⁹ “Ongeṣe ọnoghwo ọ bia ni omiọli ọ ya mhila li ibuledi ni ọ ya rue echeli na li? ¹⁰ O kha mhila ẹ afele, enye u ya rue na li? ¹¹ Ini ẹ ni a khi egbo ebe a lese abi a li ri eminete ẹ na imi ẹ, se Ita ni ọ la iloghie ọ ke beshi li ya ri eminete na egbo ni e mhila li? ¹² Irarighọ, abi

* 6:29 Li ze 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhe 9.3-6

* 7:2 Li ze iMak 4.24

u nono ni ogbo li rięę deba ę, yeye li ligho rięę deba li. Irari khi emini Ushi oyi iMosisi ali emekeguele e seęę nya na.†

Ode unuekpę na pfi ali ona gbada

(iLuk 13.24)

13 “Rọ te ode unuekpę na pfi lo. Irari khi ode unuekpę na gbada ali ode agbala na gbada o khi ode ni o je owa ere, ebubu egbo e rọte ọ. 14 Ode ni o je iloghie eri oo riele, ode unuekpę ni a te ę je ọ, oo pfi, ama ikuku egbo e rọte ọ.

Ọara ali ikpamhi eyoli
(iLuk 6.43-44)

15 “A be eke ma emekeguele egbhọli. Eri e ri ekuę osumha ku egbe, ama elemhi udu oyewe, idumhi ni ę nyano ogbo le e khi. 16 Angeli oyewe o re we ę khasę emini e khi. Okphękphe ọa ya mo udumhi olomu, we khi eri ọọ mo udumhi okhua eni. 17 Ọara onete ọọ mo udumhi onete. Ọara ni ọa ti ọọ mo udumhi ni ọa ti. 18 Ọara onete ọa ya mo udumhi ni ọa ti, wekhi eri ọara ni ọa ti o dobe ya mo udumhi onete. 19 Ọara kpa ni ọa da mo udumhi onete ne, eri a ya khi ọli pfi, a tose ọli a.† 20 Itobo igho emini emekeguele egbhọli ęę rięę, u te ę leę we. §

Mhi aa leęę oni u khi
(iLuk 13.25-27)

21 “Ọa khi ogbokpa ni ọọ lu mhe, ‘Onomhue, Onomhue’ ọ

ya lo eghiele oyi Eshinegba, ama egbo ni ę rięę ogghuemhe oyi Itamhe ni ọ la iloghie. 22 Ini ele iguezo o ramhi, ebubu egbo e ya lie mhe, ‘Onomhue, Onomhue, anye ęę she ri eva oye me eke guele, anye ri eva oye khu egbo iyemhe ebe egbe-a, anye gbo gbe ikanya onyaloa ododa?’ 23 Eghęghę agho mhi ya gueye we gboo, ‘Mhi aa leęę ę. A vu mhe ana le pia, ęę egbo okhọlo ena.’*

Egbo ava ni e to owa
(iLuk 6.47-49)

24 “Ogbokpa ni ọ da suo ungememhi oyemhe ni ọ da roli gbe akanya ne, eri ọ li abi ogbo olesingme ni ọ to owa nga ukhomhi eche. 25 Ini amę o rię ruę, ni ochikpho o ro tu, khi akpekpeli o rię li gbe oni owa ogho, ọa o ya de, irari khi ukhomhi eche a to li nga. 26 Ama ogbo ni ọ da suo ungememhi oyemhe ni ọa da roli gbe akanya ne eri ọ li abi oyeghe ni ọ to owa nga ekhashe. 27 Amę o kha ruę, ni ochikpho o ro tu, ni akpekpeli o ro li gbe oni owa ogho, oni owa o de kua, o de udemhi osanabe.”

28 Abi iJesu ọ ro ngme se, osese oyoli o ri abo sha eni e legba. 29 Irari khi eri ọ seęę egbo abi ogbo ni ọ leęę emini ọọ seęę. †

† 7:12 Li ze iLuk 6.31 † 7:19 Li ze iMat 3.10; iLuk 3.9 § 7:20 Li ze iMat 12.33

* 7:23 Li ze Iwolo 6.8 † 7:29 Li ze iMak 1.22; iLuk 4.32

8

Omose ashomha

(iMak 1.40-45; iLuk 5.12-16)

¹ Abi iJesu o rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu eḡbo e bhale deba li. ² Igho omose ashomha oghuo o bhale ya wugha iJesu odalo, oḡ li, “Onomhue, ini o ghole e, u doḡe ya re mḡe ze.” ³ IJesu o nise obo-a ti oḡi, oḡ li. “O ghole mḡe, khi oni o ze.” Aghoaghoni omose o ze. ⁴ IJesu oḡ li, “Khi gueye oḡboḡkḡoghuo, amaka ri egbe e kḡase ekpodalougamhi eyi Eshineḡba, ni u riḡe iluasobo ni iMosisi oḡ a ke riḡe ini a ri oni efafe mu pfuase.”*

Irudunga ni okholi-okhue o roḡhase

(iLuk 7.1-10)

⁵ Abi iJesu o ro lo iKapanomu le, okholi-okhue ni o mḡese na ekholi-okhue eḡbhuḡshe oyi iRomu oghuo o bhale ya lema li ikpaghiobo. ⁶ Oḡ li, “Onomhue, oni oḡ ga mḡe o ga yeḡhi apḡe e ghu-a eḡbegbo. Eri o guoḡho a.”

⁷ IJesu oḡ li, “Mhi ya bhale ya roḡi ze.”

⁸ Oni okholi-okhue oḡ li, “Onomhue, iye, leḡe ngme oni ungmehi tḡe, khi oni oḡ ga mḡe o ya ze. Irari khi mhia fu te ni u wa bhale apḡe oyemḡe. ⁹ Mḡemḡe oyemḡe, mhi li mholi ekholi-okhue eni e fu doḡe mḡe, mhi li mhue elese ni mhia mḡese na. Mhi kha gueye ona o ke le, oḡ le,

mḡe oḡese o bhale, o bhale. Mhi kḡe oni oḡ ga mḡe o li ona, o li oḡi.”

¹⁰ Abi iJesu o ro suo emini oni omose o ngme, abo e sha li. Oḡ eni e deba li, “Abi o li mhi li gue oḡi e ye e ena khi mhia mḡe irudunga onabi onana ghue eḡe iZireni. ¹¹ Mhi gueye e khi ebubu eḡbo e ya rote obini ovo o te e ngale ali obini ovo o te e lo eko, bhale ya nu Aburaamu ali Aziki ali iGieḡpu shito ukue na eghiele na iloghie†. ¹² Ama eḡbo ni e kḡa la iloghie, a ya pfi we je eḡe alo ebili ni e la ke vie, eḡe le aḡo aḡo.”‡ ¹³ IJesu oḡ oni okholi-okhue ogho, “Ke je khi o ya ligho ne abi u li mholi irudunga egho.” Igho oni oḡ ga li o ze oni eḡheḡhe ni iJesu o la ngme oḡi igho tee.

IJesu o ri ebubu eḡbo ze

(iMak 1.29-34; iLuk 4.38-41)

¹⁴ Abi iJesu o ro bhale apḡe oyi iPita, o mḡe khi oḡo iPita ni okpotso o yeḡhi khi oḡ ghu ughuamhi iba. ¹⁵ IJesu o ri obo ti oḡi, eni iba e lase oḡi egbe le. O vule o feḡi oḡi epḡese.

¹⁶ Abi oḡbomhi o ro mu eḡe, ebubu eḡbo e wolo eni e mholi ayemḡe ebe oḡoda bhale ghi iJesu. Igho iJesu o ri ungmehi unu khu we eni ayemḡe ebe egho egbe ku a. O gbo ri eni eḡe ghua nya ze. ¹⁷ Eri a mḡe enana ni ungmehi ni Azaya omeḡeḡuele o ngme o bhale ya tḡe; Ni oḡ, “Lolighuo o mie awa umha-ze,

* 8:4 Li ze iLev 14.1-32 † 8:11 Li ze iLuk 13.29 ‡ 8:12 Li ze iMat 22.13; 25.30;

o tsua ighuamhi eyawa
ya kua.”⁸

*Emini ideba-iJesu-kia o ya
mie oḡbọ o rue*
(iLuk 9.57-62)

¹⁸ IJesu o mę olele eḡbọ ni e
le gasę ọli, ọọ e zę ni wẹwẹ e
da je ukiękię obini o kpọle oyi
okę onięmhi iGalili. ¹⁹ Osesę
Ishi eyi iMosisi oḡhuo o bhale
deba li ọọ li, “Osesę, mhi ya
debę ke je obiobini wa je
kpa.”

²⁰ IJesu o sọli o, ọọ li. “In-
yakọ e mhọli esę, ipfeli e
mhọli eko, ama Omi Oḡbọ ọa
mhọli ashini o de ukhomhi ę
gbe.”

²¹ Omọse olese ni o khi omọ
odukhokho oyọli, o lu ọli, ọọ
li, “Osesę, zę mhę kpę je apfę
ya ri itamhę ni o ghu-a to ne.”

²² IJesu o sọli o, ọọ li “Ke
deba mhę, zę ni eni e ghu-a e
ri eni e ghu-a to.”

*IJesu o pfomhise akpekpeli
ukhomhi okę onięmhi*
(iMak 4.35-41; iLuk 8.22-
25)

²³ IJesu o lo elemhi
okọ-okę onięmhi, eniyę
odukhokho eyọli e li lo deba
li. ²⁴ Utoghuo-kpe, akpekpeli
onięmhi oo li oni ukhomhi
okę onięmhi. Ukuku emhi
o kpọle dẹnę ni oni okọ-
okę onięmhi ọa rọ ku luę.
Ama iJesu ọọ lese-a ²⁵ Eniyę
odukhokho eyọli e ya guise
ọli le, ę ọli, “Onomhue, tsumhi
anye! Awa ya pfua!”

²⁶ Oọ wẹ, “Elo o zę ni a rọ
lina na ulishi, Eri irudunga
oyęę oo na bęshi shę?” Ighọ o

vule nu oni akpekpeli ngme,
oni okę o de ma.

²⁷ Abọ e sha eḡbọ nya ni e
la aghọ, e mhila, “Oḡbọ nabisę
onana o khi, eḡbegbi ozughu
oyi okę onięmhi ali akpekpeli
e ga suọ esọ o na li.”

*IJesu o ri emọse ava eni e
mhọli ayemhę ebe ze*
(iMak 5.1-20; iLuk 8.26-39)

²⁸ Abi iJesu o rọ da je
ukiękię obini o kpọle oyi
okę onięmhi iGalili obini
iGadara, emọse ava ni e rọte
atalimhi lasese e bhale deba
li. Eni emọse ava ena e mhọli
ayemhę ebe ni e yęşę wę
ngme ni o rẹwę nono ingme.
Eḡbọ ęa ke gbudu rọte oni
odę dọşę. ²⁹ Eni ayemhę ebe
eghọ ni e la eni emọse egbe,
e tşęşę utoghuokpe, ę ọli, “Elo
e ku anye ali yeyę gbe, yeyę
Omi ęshineḡba? Eri u bhale ya
nase anye neni oni eḡheḡhe o
ramhi?”

³⁰ Igulu ni e bu é la epfę
aghọ le eminale. ³¹ Ighọ eni
ayemhę ebe eghọ e lema iJesu,
ę ọli, “Ini u khu anye ya fię,
khu anye ya lo eni igulu eghọ
egbe.”

³² Ighọ iJesu ọọ, “A ke vu!”
Ighọ e lasese ya lo eni igulu
egbe. Eni igulu nya e na ya
tiemhi esesọ oni ute, ya lo oni
okę, e ghuloa. ³³ Emọse ni e ri
eni igulu u kia, e na kua, e je
ifui apfę ya guele emini a mę
ali emini eni emọse ni e mhọli
ayemhę ebe e mę. ³⁴ Ighọ eḡbọ
ni e la oni ęoli nya e fię lasese
deba iJesu. Abi e rọ mę ọli, e
lema li o kpekpę o lase wẹwẹ
ekę le.

9

*Ijesu o ri omose ni o guoghō-
a ze*

(iMak 2.1-12; iLuk 5.17-26)

¹ Ijesu o lo oko-okę onięmhi, o da oni okę iGalili mu egbe pfi je ukiękię obini o kpole, o bhale apfę oyoli obini iKapamumu. ² Emose egbo e tsua omose ni o guoghō-a shi iya bhale. Abi ijesu o rọ mę irudunga oyewę, oo oni omose ni o guoghō-a, “Ri obọ shi udu, omimhę, a she ri olamhę topfa ę.”

³ Igho esesę Ishi eyi iMosisi eghuo e nu egbe wę ngme, e lię, “Oni omose ọna o pfi unu-a!”

⁴ Ijesu o lesę usamhi ni ę sa, o mhila wę, “Elo o zę ni a rọ sa isamhi ebe udu? ⁵ Onoghuo o kelę mhę ya ngme oni omose nę? Ni mhi lię, ‘A she gbe olamhę kua nę,’ Ali ‘Vule ke kia?’ ⁶ Ama, ni a rọ lesę khi Omi Ogbọ o mhue afu elemhi ekę agbo ni o rọ gbe olamhę kua na ogbọ.” Igho, oo oni omose ni o guoghō-a, “Vule, rue iya oye u ke je apfę.”

⁷ Igho oni omose o vule oo je apfę. ⁸ Abi eni ebubu egbo e rọ mę ona, abọ e sha wę. E kuęghię Eshinęgba ni o ri afu onana na egbo.

*Ijesu o lu iMatiu o deba lue
(iMak 2.13-17; iLuk 5.27-
32)*

⁹ Abi ijesu o rọte agho je odalo, o mę khi omionoga oghuo ni a lu iMatiu, o shito okholo ni a la miono oga. Oo

li, “Deba mhę.” Igho o vule deba li.

¹⁰ Abi ijesu o rọ la owa oyi iMatiu le eminale, emionoga eni e bu elese ali ena olamhę e bhale ya ku ma wę o, e ga nu oli ali eniyę odukhokho eyoli le eminale. ¹¹ Abi egbo iFarisi eghuo e rọ mę ona, e mhila eniyę odukhokho eyoli, ęę, “Elo o zę ni osesę oye ę o rọ nu emionoga ali ena olamhę ę le eminale?”*

¹² Ijesu o suo ona, oo wę, “Oni o toto ọa mhue emini o ri obo ę li, ama oni o o to oo ye apfę obo. ¹³ A ka wena emini a ri ona ngme, ikhi, ‘Ọa khi iluasobo e ghole mhę, ama isomhelemhi’ Ọa khi egbo eni e pfuasę ne mhi bhale ya lu e mu pfi, ama egbo ena olamhę.”†

*Omhila oyi ingme azumhi
(iMak 2.18-22; iLuk 5.33-
39)*

¹⁴ Eniyę odukhokho eyi iJoni Oni oo batazi egbo, e bhale deba ijesu, e mhila li, “Elo o fę zę khi anye ali egbo iFarisi, khi anye ę pfi azumhi ni eniyę odukhokho eyę ęa rọ pfi?”

¹⁵ Ijesu oo wę, “Emole omose ni oo rue omueshi onogbo e famhi ya mhue iyese udu-a ini oni oo rue omueshi o kie la wę iteva? Eghęghę oo bhale ni a rọ ya rue oni omose ni oo rue omueshi onogbo iteva oyewę vu, eghęghę agho e rọ tigbe ya ke pfi azumhi.

¹⁶ “Ogbọ ọa ya gbęla ode onogbo toma onodiọ, ini a

* 9:11 Li zę iLuk 15.1-2 † 9:13 Li zę iMat 12.7; Osia 6.6

mẹ ghọ, onodiọ oghọ o ya nyanọ-a toma onogbọ, o fia esẹ ni o ke fu nẹ shi ọ. ¹⁷ U kẹ neta khi eri ọgbọ ọ ya ku onyọ onogbọ kulo akpaba ẹkuẹ ẹlamhi onodiọ,[†] ini a mẹ ghọ, eri oni akpaba o ya vẹ-a, oni onyọ o ku kua, oni akpaba onyọ o li opfu-a. Onyọ onogbọ a ku ẹ shi akpaba onogbọ, ẹghẹghẹ aghọ, oni onyọ ali oni akpaba onyọ e ga migha.”

Ọmọ ọmueshi ni ọ ghu-a ali ọkpotso ni ọa ze

(iMak 5.21-43; iLuk 8.40-56)

¹⁸ Abi oni ungmehi o kie la iJesu unu, ọkhẹmhuẹ iju ọghuo ọ bhale ya wugha li odalo, ọọ li, “Kpẹkpẹ bhale ya ri obọ ti omimhẹ ni ọ lẹsẹ ghu-a, ni ọ guale.” ¹⁹ Ighọ iJesu ọ vule deba li vu, eniyẹ odukhokho eyọli e li deba li.

²⁰ Ighọ ọkpotso ọghuo ni ọlia e she ku ọli egbe ramhi ikpe igbẹva ọ rọte ukhokho ti mama iJesu, ọ ri obọ ti ọli esọ ode. ²¹ Itobọ khi ọ she ngme ọli shi udu khi, “Mhi kha da lẹsẹ ri obọ ti iJesu ode tẹ ne, mhi ya ze.”

²² Ighọ iJesu ọ mu egbe nyenẹ, ọ mẹ ọli, ọọ li, “Kpotso khi ke zẹ ni ulishi o muẹ irudunga ni u mhue o she rẹ ze.” Aghọaghọ ọni ọkpotso ọ ze.

²³ Abi iJesu ọ rọ ramhi owa oyi ọni ọkhẹmhuẹ, ọ bhale ya ẹ khi ẹgbọ e la aghọ. Ee viẹ ọni ọmueshi ni ọ ghu-a eghọ. Aghọ oo li nyoghoo. ²⁴ Ọ

guyeẹ ọgbọkpa ọ lase aghọ le, khi ọni ọmueshi ọa ghu ne khi eri ọ lẹsẹ-a. Eni ẹgbọ e suọ ungmehi ni ọ ngme, ee gia li. ²⁵ Eni ẹgbọ e fiẹ je olase se, iJesu ọ lo elemhi oni owa, ọ mu ọni ọmueshi obọ, ọni ọmueshi ọ vule. ²⁶ Okeke oni ingme ona o gbhiaku asha kpa oni ẹdẹli.

IJesu ọ khueghie ezalo ava alo-a

²⁷ IJesu ọ ke rọte aghọ vu je odalo, ezalo ava e deba li. Ee tsesẹ lema li, e liẹ ọli, “Mhue isomhalemhi na anye, omi iDefidi.”

²⁸ Abi iJesu ọ rọ lo elemhi oni owa, eni ezalo ava e bhale deba li. Ọ mhila wẹ, “A miesuọ khi mhi ya doḅẹ rẹ ẹ ze?”

Ẹ kẹ ọli, “Gueguegue.”

²⁹ Ighọ iJesu ọ ri obọ ti wẹ alo, ọọ wẹ, “Alo eyẹ ẹ e khueghie-a abi a mhue irudunga.” ³⁰ Ikpamhi alo eyẹwẹ e khueghie-a. IJesu ọ tse agua yẹ wẹ e khi guyeẹ ọgbọkọghuo emini a mẹ.

³¹ Ama asha ni e ramhi kpa, eri e guyeẹ ẹgbọ, e gue ingme oyi iJesu yẹ ẹgbọ asha kpa.

IJesu ọ ri ungmehi ze

³² Eni emọse e vu, a tsua ọmọse ọghuo ni ọ mhue ayẹmhẹ ebe bhale, ni ọa li ngme unu. ³³ IJesu ọ khu ọli oni ayẹmhẹ ebe oghọ egbe ya lase, ọni ọmọse ọ ngme. Abọ e sha ọgbọkpa e liẹ, “Anye ẹa kpẹ mẹ ingme onana ghue eke iZireni.”

[†] 9:17 Akpaba oyi ẹkuẹ ẹlamhi ẹgbọ iju e ku onyọ ọ shi.

³⁴ Ama ẹgbọ iFarisi e liẹ khi oghie oyi iyemhẹ ebe ọ ri ekpabọ na li. Lọli o zẹ ni ọ rọ doḅẹ ẹ khu ẹgbọ ayemhẹ ebe egbe-a. §

Egbikanya eyi Eshinegba ẹa bu

³⁵ Ijesu ọ kia la ẹoli khi ẹoli sesẹ ungmehi oyi Eshinegba elemhi owa ugamhi eyewẹ, ọ tse abọ usomhi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba. Ọ ri ẹgbọ ni e mhue ighuamhi khi ighuamhi i ze. * ³⁶ Abi ọ rọ me eni ebubu ẹgbọ, elemhi wẹ e lala li irari khi udu oyewẹ ọa sheshe itobọ khi ẹa mholi oni ọọ kpaghie wẹ obọ, abi isumha ni ẹa mhue ọrẹwẹkia. † ³⁷ Ọ gueye eniye odukhokho eyoli, “Oni ikhiẹse oo gbẹdi gba, ama khi eni ẹ khiẹse wẹ, ẹa bu.” ³⁸ “A sọ iromhi, ni Eshinegba oni ọ mhue ikhiẹse, ni ọ ghie eni e ya khiẹse oni ikhiẹse fiẹ lasele.” ‡

10

Ijesu ọ ghie ighiusomhi na keẹ ogbava eyoli fiẹ

(iMak 3.13-19; iLuk 6.12-16)

¹ Ijesu ọ lu eniye odukhokho ogbava eyoli kugbe. Ọ ri afu na wẹ, e ke ya khu iyemhẹ ebe ọdọda ẹgbọ egbe-a, e gbo ri ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ọdọda ke ze.

² Eva eyi eni ighiusomhi na keẹ ogbava na. Oni odode khi ISamọ ni a gbolo o lu iPita, ali

inyoghuo ọli, Aduru. IJemhisi ali inyoghuo ọli ni a lu iJoni ni e khi imi iZebedi. ³ IFilipu ali iBatolomiu. ITomosi ali iMatiu ni e khi emionoga. IJemhisi omi Afeusi ali iTadiusi. ⁴ ISamọ ni ingme o ghọ mu egbe ali iJudasi Isikaroti ni ọ ri iJesu de.

Usomhi ni a ghie eni etuogbava

(iMak 6.7-13; iLuk 9.1-6)

⁵ Ijesu ọ ghie eniye odukhokho ogbava ena fiẹ, ọ tse agua yewẹ, ọọ wẹ, “A khi je ẹoli oyi ẹgbọ iJeta wẹkhi ẹoli na eke iSameria. ⁶ Ochoghọ a lẹ deba ẹgbọ iZireni ni e li abi isumha ni e waa. ⁷ Abi a liẹ ke lẹ, a ke tse abọ usomhi onayewẹ, a liẹ wẹ, ‘Eghiele oyi Eshinegba o she ti bhale.’ ⁸ A ri ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ze, a ri eni e mhue efafe ze, a guise eni e ghu-a le, eni e mhue ayemhẹ ebe, a khu wẹ ewẹ egbe lasele. Afue a ri eni ekpabọ ena na ẹ, a rẹ wẹ kpaghie ẹgbọ obọ afue, a khi mie ifata shi ọ. ⁹ Abi a liẹ lẹ ena, a khi tsua ukpaghọ okhoghuo shi omọ-emhi. ¹⁰ A khi tsua ẹkue pfi sọ, wẹkhi itsua na rọ sọ elese, wẹkhi ekuẹ ni a sọ, wẹkhi ukpokpo na rọ a to ọkpọ, irari khi asha ni ọgbọ ọ la gbe aghọ ọ te ẹ le.*

¹¹ “Eoli oni a da bhale kpa, a kushi ayi ọgbọ nọ da kpẹ abọ mie ẹ, ramhi eghẹghẹ ni a ya rọte aghọ vu. ¹² Neni a ya sọ ukhomhi owa okhoghuo, a

§ 9:34 Li zẹ iMat 10.25; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 * 9:35 Li zẹ iMat 4.23;

iMak 1.39; iLuk 4.44 † 9:36 Li zẹ iNqba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhẹ 18.16; Ezik

34.5; iMak 6.34 ‡ 9:38 Li zẹ iLuk 10.2 * 10:10 Li zẹ 1 iQori 9.14; 1 iTimo 5.18

kpe lie, 'Opfomhe o la oni owa ona.' ¹³ Ini egbo ne la oni owa e kpe abo mie e, opfomhe oyee o ka nu we la, ama, ini ea mie e, opfomhe oyee o gbo nyene deba e. ¹⁴ Ini a bhale eoli, khi egbo ne la oni eoli ea da kpe abo mie e ne, a kpe abo o-a na we ini a te o fie lase.† ¹⁵ Ogbele iguezo, mhi gueye e khi Eshinegba o ya mholi isomhelemhi na egbo iSodomu ali iGomora dose oni eoli ogho.‡§ ¹⁶ A sato khi eri mhi ghie e fie lase abi isumha ne la ifuabo idumhi. Irarigho, a ze ni a lese ingme abi enye, ama a mhue ikuegbe-a abi anekhukhu.*

Okholi ni a ya mu vule shi e o
(iMak 13.9-13; iLuk 21.12-17)

¹⁷ "A mu egbe e tsuke, irari khi egbo e ya mu e bhale ikotu, odalo egbhali ni ee so ezo. E gbe e itali elemhi owa ugamhi eyewe. ¹⁸ E ya ri itobo eva oyemhe muno e bhale deba igovuno ali enighie, ni a gue usomhi onete oyemhe ye we. A gbo pfi otsela oyemhe ye egbo iJu ali egbo iJeta. ¹⁹ A khi yeke abi a ya ngme ali abi a ya so we, ini e muno e bhale agbala ezo. Irari khi emini a ya ngme o ya bhale unu oye e egheghe ni a nono oli shi. ²⁰ Irari khi ingmemhi ni a ya ngme, ea ya

khi eye e. Ayemhe-no-pfuase oyi Eshinegba ni o khi ita e, o ya ri ungmehi ni a ke ngme shi e unu.†

²¹ "Egheghe na ngme ena, egbo e ya ri inyoghwo we bhale ni a gbe-a, ita eniye e wolofimi we bhale na gbolo-a, igho eniye e li ya rue itawe bhale na gbe-a.‡ ²² Egbo kpa e ya ke biselemhi e shi irari oyemhe. Ama ogbo ni o da mu irudunga oyoli mhue ramhi ukpese ne, loli a ya mie pfuese.§ ²³ Ini a la asheghwo mu okholi vule shi e o, a na je eoli olese. Mhi ze e lese khi, aa ya gbe akanya ona pfo ne eke iZireni neni Omi Ogbo o nyene egbe e bhale.

²⁴ "Omoo odukhokho oa lese dose oga oyoli, wekhi eri oni oo ga ogbo o ya fu dose oga oyoli.*

²⁵ Omoo odukhokho o dobe ya li abi oga oyoli, oni oo ga ogbo o ya dobe li abi oga oyoli. Ini a lu odapfe iBezeb, see a ke beshi e lu eni e la oni omhue-apfe oyoli.†

Oni a ya ke na ulishi oyoli
(iLuk 12.2-7)

²⁶ "Itobo igho a khi ze ni ulishi o mu e irari khi aa me emini a gba khukhu ni oa ya khueghie a, wekhi eri a me emini o sheli ni oa ya lasele.‡ ²⁷ Emini mhi gueye e eliyose a ngme oli lasele ini ogbe o gbe-a. Ungmemhi ni a bena

† 10:14 Li ze Ika 13.51 ‡ 10:15 Li ze iMat 11.24; Igbae 19.24-28 § 10:15 Li ze iLuk 10.4-12 * 10:16 Li ze iLuk 10.3 † 10:20 Li ze iMak 13.9-11; iLuk 12.11-12; 21.12-15 ‡ 10:21 Li ze iMak 13.12; iLuk 21.16 § 10:22 Li ze iMat 24.9,13; iMak 13.13; iLuk 21.17 * 10:24 Li ze iLuk 6.40; iJon 13.16; 15.20 † 10:25 Li ze iMat 9.34; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 ‡ 10:26 Li ze iMak 4.22; iLuk 8.17

gueye ẹ, a la ukhomhi owa ngme ọli lase ni ẹgbọ e suọ gboo. ²⁸ A khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lẹse dobe ya gbe-a, ni ẹa dobe ya pfuse ọgbọ ayemhe-a. Ama a na ulishi oyi Eshinegba no kha gbe-a se o gbo mhue ekpabo ro ya pfuse ayemhe-a elemhi ilimhi iriere. ²⁹ U lẹse khi ukpaghwo a ri ipfeli otuava de? Ama aa me ongewe ni o ya ghu-a ni Eshinegba ọa ya lẹse. ³⁰ Eshinegba o she leli egbegbi itsu ni e la e ukhomhi nya. ³¹ Itobo igho, a khi ze ni ulishi o mu e, irari khi a mu eloe dose ipfeli ni e bububu.

Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli

(iLuk 12.8-9)

³² “Ogbọ ni o da gue ungemhi oyemhe ye ẹgbọ ne, mhi ya li gue ingme oyoli ye Itamhe ni o la iloghie. ³³ Ama onini o da la ukpeloe ẹgbọ kie mhe, mhi ya li kie ọli ukpeloe oyi Itamhe na obini iloghie. §

Ijesu ọa ri opfomhe bhale ama okemhi

(iLuk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “A khi sa khi opfomhe mhi ro bhale eke agbo. Mhi aa ro opfomhe bhale, ama oghboro. ³⁵ Eri mhi bhale ya to okhue na

“ ‘Omose ali itali,

okpotso ali inyoli,

osamo ali inyodoli.

³⁶ Unuekpe oyi ogbọ,

ebe ọli e la.’* ”

³⁷ “Ogbọ ni o da nono ingme oyi ita okekhi inyo dose ingme oyemhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe. Ogbọ ni o da nono ingme oyi omi ọli dose mhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe. ³⁸ Ogbọ ni ọa da kpha apfida oyoli tsua ni o ke deba ete-awe oyemhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe. † ³⁹ Oni o da mu agbo oyoli mhue gagaga ne, o mema ya de ọli obọ-a, ama oni rue agbo oyoli obọ-a shi eke itobo oyemhe ne, o ya me eleli agbo oyoli. ‡

Eleli

(iMak 9.41)

⁴⁰ “Ogbọ ni o da kpe abo mie e ne, mhemhe o kpe abo mie. Oni o da kpe abo mie mhe, oni o ghie mhe o kpe abo mie. §

⁴¹ Ogbọ ni o da kpe abo mie omekeguele oyi Eshinegba ne, o ya mhue isomhopfa onayi omekeguele. Oni o da kpe abo mie ogbọ ni o pfuase ne irari khi o da khi ogbọ ni o pfuase, o ya mhue eleli oyi ogbọ ni o pfuase. ⁴² Ini ogbokhoghuo o die amẹ ni e pfomhe na ẹgbọ eni ẹa mu eloe ena da ne, irari khi e da khi eniye odukhokho eyemhe, mhi gue o ye e guẹguẹguẹ khi eleli oyoli ọa ya de ọli obọ a.”

11

Ijesu ali iJonni Oni ọọ batazi

§ 10:33 Li ze 2 iTimo 2.12 * 10:36 Li ze iMika 7.6 † 10:38 Li ze iMat 16.24;

iMak 8.34; iLuk 9.23 ‡ 10:39 Li ze iMat 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33; iJon

12.25 § 10:40 Li ze iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16; iJon 13.20

egbo

(iLuk 7.18-35)

1 Abi iJesu o ro gueye eniye odukhokho ogbava eyoli emini e ya rięle se, o je eoli ni e la eke iGalili ya seşe, o gbolo tse abo oni usomhi onete.

2 Abi iJoni Oni oo batazi egbo o ro la owa ighumha suo ikanya ni iKirisiti oo gbe, o ghie eniye odukhokho eyoli ghi oli, 3 E le ya lina mhila li. “Yeye u khi oni iJoni o ngme khi o ya bhale, abi anye ri eloe shi eke ke khe ogbo olese?”

4 Ijesu o so we o, oo we, “A nyene egbe ya gueye iJoni emini a suo ni a me. 5 Ezalo ee khueghie alo-a, eni e guoghwo awe-a, e vule ee kia, a ri eni e mhue ighuamhi ekuę idiegbe ododa ze, eleso ee suo eso, egbo ni e ghu-a, a guise we le. A gbolo e tse abo usomhi onete ye egbo eni ea mhue.*

6 Ikhivose o khi na ogbo ni oa mholi akhokhomhe shi ingme oyemhe!”

7 Eniye odukhokho eyi iJoni ee vu se, iJesu oo ngme ingme oyi iJoni khasę eni e legba. O mhila we, oo. “Abi a ro fie je odagbe ifufu ni a ro ya bino iJoni, ogbo nabise a dabi khi a ya me? Ebuli ifulo ni akpekpeli o pfi e nga pfi e tiemhi a dabi khi a ya me?”

8 Ini oa khi igho sho, elo a dabi khi a ya me abi a ro fe fie lase? Omose ni o so itsua eni e somhi otse a sa khi a ya me? Iiye o! Egbo eni ee so itsua eni e somhotse, apfe oyi

oghie ee la. 9 Elo a fe fie lase khi a ya me sho? Omekeguele? Gueguegue, ama mhi gueye e, oni o gbo fu dose omekeguele a me. 10 IJoni o khi oni ogbo ni Ebe-no-pfuase o ngme ingme oyoli, ni Eshinegba o la lie, “ ‘Mhi ya kpe ghie aghiu-somhi oyemhe ralo ne, ni o ya khueghie ode-a ne.’†

11 Abi o li mhi li gue oli ye e khi, iJoni o fu dose ogbokpa ni o la agbo ona ghue, ama, ogbo ni o ga kpoke nya obini Eghiele oyi Eshinegba, o fu dose oli. 12 Rote eghęghę oyi iJoni Oni oo batazi egbo ya ramhi ogbe na amo, Eshinegba o te e ri ikakabo mholi omhese oyoli shi agbo oyi egbo, ama ikakabo egbo e ke ro o lo o. 13 Irari khi emekeguele nya ali Ishi eyi iMosisi, e me guele shi eke ramhi eghęghę oyi iJoni.‡

14 Ini a ya lama shi o, iJoni o khi oni Elaja ni e khi o ya nyene egbe bhale.§ 15 A mholi eso, a suo emini mhia gueye e, ni a roli gbe akanya.

16 “Elo mhi ri agbhotu ona ya khokho? Eri e li abi ikuku eniye ni e shito epfepfe oki ni e lu egbe we, 17 “ ‘Anye pfi ofele na e, aa lama gbe ishimhi, anye to uwolo ni a ro vie olimhi shi e o, ama aa lama vie.’

18 Abi iJoni o ro bhale, eri oo pfi azumhi, oa lama da onyo, irarigho egbo e lie khi,

* 11:5 Li ze Aza 35.5-6; 61.1 † 11:10 Li ze iMala 3.1 ‡ 11:13 Li ze iLuk 16.16

§ 11:14 Li ze iMala 4.5; iMat 17.10-13; iMak 9.11-13

‘Ayemhe Ɔkphaghię oo nase Ɔli.’¹⁹ Ama Omi Ɔgbọ ọ ke bhale, ọọ le ọọ da, ęgbọ kpa e ke lię khi, ‘Ɔgbọ unu-emhi ali ọdonyọ ọ khi, ni ọ nu emionoga ali ena olamhe ę mu ọmọle.’ Emini Eshinęgba ọọ rięle, o ri ilęsingme oyọli ę khase.”

Emini ęoli ni ęa lama mu pfi ęę me
(iLuk 10.13-15)

²⁰ Ighọ iJesu ọ li zę ęmuębe na ęgbọ ni e la ęoli ni ọ la gbe ikanya ọnyaloa ebubu eyọli, itobọ khi ęa mu pfi, ọọ li.
²¹ “Epfua o khi ne, iKorazi! Epfua o khi ne, iBętisaida! Irari khi ini ikanya ọnyaloa ni a gbe ifui ęoli eyę ę khi a li gbe wę iTai ali iSidoni lo, e kha she vię osoli na egbewę shi olamhe eyęwę, e te olamhe eyęwę mu pfi agbọagbọ.*²² Ama mhi gueyę ę khi, o ya somhi iTai ali iSidoni egbe dọse ę, ogbele isọ-ęzọ²³ Yeyę iKapanomu, eri a nono ni a ya yase ę nga idane ramhi irarogbe? Iiye o! Eri a ya pfi ę tiemhi ọọke ilimhi irięrię. Irari khi ini ọnyaloa ni a gbe khase ę khi a gbe wę ekę iSodomu lo, o kha la ọ ramhi amo.†²⁴ Ama mhi gueyę ę khi o ya somhi iSodomu egbe dọse ę, ogbele isọ-ęzọ.”‡

Bhale deba mhe ni u mhọli iyemhe
(iLuk 10.21-22)

* 11:21 Li zę Aza 23.1-18; Ezik 26.1–28.26; iJọę 3.4-8; Emo 1.9-10; iZaka 9.2-4

† 11:23 Li zę Aza 14.13-15; Igbae 19.24-28 ‡ 11:24 Li zę iMat 10.15; iLuk 10.12

§ 11:27 Li zę iJón 3.35; 1.18; 10.15 * 11:29 Li zę ijere 6.16 * 12:1 Li zę iDęut 23.25

²⁵ Eghęghę aghọ iJesu ọ lię, “Ita, Ɔnọmhuę, ni ọ mhue ekę ali ukhuli, mhi tse uwegbe khi emini u rọ sheli na eguebe, ali eni e fialo-a, khi u ręwę khase ęgbọ ni ęa mu ęloe.²⁶ Ighọ, Ita, ina o li ghọle ę shi.

²⁷ “Itamhe ọ she ri emhikpa nga mhe obọ. Ɔgbọkhoghuo ọa la ọ, ni ọ lese oni Ɔmọ, se ni Ita. Ɔgbọkhoghuo ọa la ọ ni ọ lese Ita se ni oni Ɔmọ, ali eni oni Ɔmọ ọ lama ri oni Ita khase.§

²⁸ “A bhale deba mhe, ęę nya ni a tsua itsua ni ęę khose ę, mhi ya ri iyemhe a na ę.²⁹ A ri egbe mie emini mhię a ke rięle, a rọte obọ oyemhe wena, itobọ khi mhii pfomhe gba, ali khi udu oyemhe o mhọli iriegbe-tiemhile, ni a mhue iyemhe.*³⁰ Irari khi emini mhia lię a rięle oni o zę ę rięle yęghęle lo, ali khi eri itsua eyemhe ee fue.”

12

Ijesu ọ khi Ɔnọmhuę oyi ęle iyemhe

(iMak 2.23-28; iLuk 6.1-5)

¹ Eghęghę ni a ngme ena, iJesu ọ rọte ifui ishemhi iakpa dọse ęle iyemhe. Okiamhi oo gbe eniyę odukhokho eyọli. Ighọ e li be eni iakpa, e le wę.*² Abi ęgbọ iFarisi e rọ me ona, ę ọli, “Ghe khe! Eniyę odukhokho eyę ęę rięle emini Ishi eyi iMosisi ọa lama shi a rięle ęle iyemhe.”

3 Ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Aa she kpe zẹ emini iDefidi ọ riẹle abi okiamhi o rọ gbe ọli ali apfọli? 4 Eri ọ lo elemhi owa oyi Eshinẹgba, lọli ali apfọli, e ya rue ibulẹdi oni o pfuase le, ni ushi ọa lama shi e le. Oni ibulẹdi ona, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba tse, e leşe le ọli.†† 5 Abi khi aa rọte ebe ushi iMosisi zẹ ọli khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba ni e la Owa Oyi Eshinẹgba, ee gbe ushi-a ogbele iyemhea, ama ogbo ọa rọ mu ota sọ wẹ?§ 6 Ama mhi gueye e khi ogbo ni ọ fu dọse Owa Oyi Eshinẹgba ọ la ana. 7 Ini a leşe emini a ri oni ungmehi ona ngme shi Ebe-no-pfuase lọ, ni ọọ, ‘Ilelemhi o ghọle mhe, ọa khi iluasobo,’ aa kha ke pfa ezọ mu eni ẹa lue.* 8 Irari khi mhemhe Omi Ogbo mhi khi Onomhue oyi ogbele iyemhea.”

Ijesu ọ ri omose ni obọ oyọli o cheghẹle-a ze

(iMak 3.1-6; iLuk 6.6-11)

9 Abi ijesu ọ rọte agho vu, ọ lo elemhi owa ugamhi oyewe. 10 Igho omose oghuo ni ọ cheghẹle obọ oghuo-a, ọ la akaghọ. Egbọ eghuo e la agho ni e nono ni wewe e mu ingme shi ijesu egbe, igho e mhila li. E ọli, “O fe ti ni a ri ogbo ze ele iyemhea?”

11 Ijesu ọọ wẹ, “Ini ongee ọ fe mhọli osumha, ni ọ rọ de pfilo atekẹ ele iyemhea, wa a ya fe mu ọli ọ lasele?†

12 Ogbo ọ mu eloe dọse osumha! Irarigho, Ishi eyi iMosisi o lama shi ọ, ogbo ọ riẹle onete ogbele iyemhea.”

13 Igho ọọ oni omose ni ọ cheghẹle obọ oghuo a egho, “Nise obọ oyẹ-a.” Igho ọ nise ọli-a. Oni obọ o na ya to abi onokpọle 14 Igho eni egbo iFarisi e fiye ya ye ugbamhi abi e li ya gbe ijesu-a.

Oni ọọ ga ni Eshinẹgba ọ zẹ

15 Abi ijesu ọ ke rọ leşe ugbamhi ni e gba, ọ rọte agho vu je oboese, ebubu egbo e deba li. Ọ ri eni e mhọli umha-zenya ze. 16 Ọ tse agua ye wẹ e khi gueye egbo oni lọli khi. 17 Eri a ri ona ri ungmehi ni Azaya omekeguele ọ ngme bhale ya tse, ni ọ la liẹ,

18 “Oni ọọ ga oyemhe ni mhi zẹ na,

oni mhi nono ingme oyoli,

ni ọ ri egbe e mu mhe,

mhi ya ri Ayemhe oyemhe shi ọli egbe,

ọ ya ri igue-sọ-ezo oyemhe

khasẹ ishishi nya.

19 Ọa ya nu egbo wola wekhi eri ọ ya tseşe

ni ogbo suọ ifui apfe.

20 Ọ ya kuegbe-a

nu eni ẹa mhue ekpabọ ngeli, abi a li kuegbe-a mu ọakpa

ni akpekpeli o pfigbe vule.

Ọ ya le elemhi

eni ee nono ikpaghiobo,

abi ogbhali ọa liẹ la apfe

† 12:4 Li zẹ iLev 24.9 † 12:4 Li zẹ 1 iSam 21.1-6 § 12:5 Li zẹ iNọba 28.9-10

* 12:7 Li zẹ iMat 9.13; Osia 6.6 † 12:11 Li zẹ iLuk 14.5

ni amẹ o gbe erali
ni o la umutse pfuse-a,
ya ramhi ni o rọ
ri iguẹ-sọ-ẹzọ leghie.

21 Itobọ ighọ ẹgbọ iJeta nya
e rọ regbenga eva oyoli.”†

Ijesu ali iBezebọ

(iMak 3.20-30; iLuk 11.14-23)

22 Ighọ ẹgbọ eghuo e rue
omọse oghuo ni o mhọli
ayemhẹ obe bhale ghi iJesu.
O zalo o gbo khi ungmenu.
Ijesu o ri oni omọse ze. Oo
ngme, o gbolo ẹ me eke.

23 Ighọ abọ e sha eni ẹgbọ nya,
e mhila, e liẹ, “Abi khi iJesu
ona o khi Oni Omiepfuese omi
iDefidi ni ẹ khi o ya bhale?”

24 Abi ẹgbọ iFarisi e rọ
suọ ona, e ke, “Ekpabọ eyi
iBezebọ ni o khi oghie oyi
iyemhẹ ebe nya, o rọ khu ẹgbọ
iyemhẹ ebe egbe lasele.”§

25 Ijesu o she leşẹ usamhi
oyewẹ, oo wẹ, “Eghiele ni o da
kemhi shi iku-iku ni o nu eg-
bewẹ ẹ khọli ne, eri o ya pfua.
Ighọ khi ẹoli ali unuekpẹ ni
e kemhi egbe nu egbewẹ ẹ
khọli, ẹa dobe ya migha. 26 Ini
Okphaghie oo khu Okphaghie
lase, o she kemhi egbọli. Seẹ
eghiele oyọli o ke li dobe ya
migha? 27 Ini mhi ri ek-
pabọ eyi iBezebọ ẹẹ khu ẹgbọ
ayemhẹ ebe egbe a, ekpabọ
eyi oghuo ẹgbọ eye ẹ e rọ khu
wẹ kua? Emini eni ẹẹ deba ẹ
ẹẹ riẹle o rokhase khi aa rote
ode. 28 Ama ini o khia khi
Ayemhẹ oyi Eshinegba mhi rọ

o khu ayemhẹ ebe kua, loli o
rokhase khi Eshinegba o she ẹ
mhese shi ẹ egbe.

29 “Oghuo o fe leşẹ ya vule, o
dose lo apfe oyi omose akama
ya tsua li itsua vu. Oa khi eri o
kpẹ ya ge oli shi eke? O tigbe
dobe tsua li itsua owa?”

30 “Oni oa da nu mhe la
ne, eri o biselemhi mhe, ali
khi oni oa da nu mhe ti ẹ
gbili ne, eri o miatse ku a.*

31 Irarigho, mhi gueye ẹ khi,
a ya ri olamhe ali ungmehi
ipfiunu-a nya topfa ogbọ, ama
aa ya tigbe ri ungmehi
ipfiunu-a ni a ngme deba
Ayemhẹ-no-pfuase topfa ogbọ.

32 A ya dobe rọ topfa onini o
da pfi unu-a deba Omi Ogbọ,
ama aa ya rọ topfa oni o da
pfi unu-a deba Ayemhẹ-no-
pfuase, elemhi agbọ ni a la
memena, ghe agbọ ni o ke ẹ
bhale.†

Udumhi oora a te ẹ leşẹ oora
(iLuk 6.43-45)

33 “Ri eloe khu oara, o ya mo
umomhi onete, ini u waa ri
eloe khu oara, o mo umomhi
ni oa ti. Irari khi umomhi oyi
oara a te ẹ leşẹ emini oni oara
o khi.† 34 Seẹ ẹẹ ẹgbọ ebe ni
a khọlo abi enye afue, a liẹ
ngme ungmehi onete unu?
Usamhi ni e vo ogbọ udu o roli
ẹẹ ngme ungmehi rote unu
lasele.§ 35 Udu onete ogbọ
onete o te ẹ ngme ungmehi
onete lasele. Ighọ ungmehi
obe o li rote udu oyi ogbobe
ẹ lasele. 36 Ama a leşẹ khi

† 12:21 Li ze Aza 42.1-4 § 12:24 Li ze iMat 9.34; 10.25 * 12:30 Li ze iMak
9.40 † 12:32 Li ze iLuk 12.10 † 12:33 Li ze iMat 7.20; iLuk 6.44 § 12:34 Li
ze iMat 3.7; 23.33; 15.18; iLuk 3.7; 6.45

ogbogbo o ya zono abi o li ngme ungmehi afue unu lasela ogbele iso-ezo. ³⁷ Irari khi ungmehi unu oye a ro ya pfa ezo ne, ungmehi unu oye a gbo ro ya pfa ezo mu e.”

Irokhasa oyi ijona

(iMak 8.11-12; iLuk 11.29-32)

³⁸ Igho egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo ee ijesu, “Osese, ri olee onyaloa oghuo khasa anye.”*

³⁹ O so we o, oo, “Ee egbo okholo ni aa ri igesikia ga Eshinegba.” Aa mhila mhe olele onyaloa? Ogbokhoghuo o ya ri olele okhoghuo khasa e, see ni onabi a rohasa oyi ijona omekeguele.† ⁴⁰ Irari khi abi ijona o li la elemhi oyi afele ogbele ese ele oguota ali ele iyose, igho Omi Ogb o li ya li la elemhi eke ogbele ese, ele oguota ali ele iyose.‡

⁴¹ Egbo iNineve e ya mu ezo vule shi e egbo agbhotu ona o ogbele iguezo, irari khi e mu nyene abi ijona o ro tse abo ungmehi oyi Eshinegba ye we. Ama memena, oni o ga fu dose ijona o la akana, ama aa lama mu pfi. §

Abi ayemhe obe o lie kia

(iLuk 11.24-26)

⁴² Oghie-okpotso oyi eke iSheba o ya mu ezo vule shi e egbo agbhotu ona o ogbele iguezo, o pfa ezo mu we. Itobo khi oo rote obini odonue bhale ya ri eso kpe

osese ilasingme oyi iSolomoni. Ama memena oni o fu dose iSolomoni o la akana, ama aa lama pfi eso shi oli o.*

⁴³ “Ini ayemhe ebe o rote ogbo egbe lasela, eri o kpe je eke okhakha ya dudu kia nono ashini o je ya yemhe-a. Ama ini o me, ⁴⁴ o gueye egboli, ‘Mhi ya nyene egbe ukhoko je owa ni mhi kpe te vu.’ Ini o nyene egbe bhale agho ni o ro ya e khi agho o gboo, khi asha kpa oo pfaese nguene. ⁴⁵ Eghenge agho, o fie je olase ya rue ayemhe ebe ishilua elese ni e kholo dose oli bhale ya lo agho, e la agho. Eghenge agho, ikpukhoko oyi oni ogbo ogho o ke ya kholo dose abi o kpe li. Igho o ya li e egbe ee egbo okholo ena.”

Inyo ijesu ali inyoghuo ijesu

(iMak 3.31-35; iLuk 8.19-21)

⁴⁶ Ijesu o kie gho nu eni ebubu egbo o ngme, inyoli ali inyoghuo oli e bhale. E migha olase, e nono ni wewe e nu oli ngme. ⁴⁷ Ogboghuo agho, oo li, “Inye ali inyoghuo e, e migha olase, ee nono ni wewe e nu e ngme.”

⁴⁸ Ijesu o sili o, oo, “Eghuo e khi inyemhe ali inyoghuo-mhe?” ⁴⁹ O nise obo ghue eniye odukhoko eyoli, oo, “Enana e khi inyemhe ali inyoghuo-mhe. ⁵⁰ Onini o da ri ungmehi oyi Itamhe na iloghie gbe akanya, loli o khi

* 12:38 Li ze iMat 16.1; iMak 8.11; iLuk 11.16 † 12:39 Li ze ijona 1.17-2.10; iMat 16.4; iMak 8.12 ‡ 12:40 Li ze ijona 1.17 § 12:41 Li ze ijona 3.5 * 12:42 Li ze 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhe 9.1-12

inyoghuo-mhẹ ọni ọmọse ali
 ọni ọkpotoso ali inyemhẹ.”

13

*Okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale
 ni ọ kọ ikpamhemhi*

(iMak 4.1-9; iLuk 8.4-8)

¹ Eḷe ni a ngme ena, iJesu ọ fiẹ owa ya lase, ọ shitọ epfẹ okẹ oniēmhi. ² Ebubu ẹgbọ e le gasẹ ọli ramhi ni ọ rọ vu ya lo ọkọ-okẹ oniēmhi shitọ, eni ẹgbọ nya e migha egele oni okẹ oniēmhi.* ³ Ọ ri okhẹ irọkhọkhọ gue emhi ebubu u yẹ wẹ, ọọ wẹ, “A ghe i! Ọghiale ọghuo ọ je ishemhi ya ku ikpamhi emhi. ⁴ Abi ọ li i ku eni ikpamhi emhi eghọ, eghuo ọ e de kua epfẹ ode. Ipfele e bhale ya sanọ wẹ le. ⁵ Eghuo ọ, e de nga ukhomhi ọkpegbhẹ, ni ọa mhue eke ni e bu. E nyanya zẹ. Ama itobọ khi oni eke ọa mhue ẹlamhi ni e pfi imhili lo, ⁶ ovo o gbolo wẹ-a. E khakha-a, irari khi ẹa mẹ asha pfi imhili lo eke egbegbo. ⁷ Ikpamhi eghuo ọ, e de kulo ashini igba e la. Eni igba e zẹ, e tono wẹ gbolo-a. ⁸ Ama ikpamhi eghuo, e de shi egbegbi eke, e fu, e nyẹsẹ ekhẹ. Eghuo e ri imomhi asha egbhuẹshe lasele, elese e ri asha egbhuẹsẹ lasele, enekpọle, asha uye ali igbe. Eghẹghẹ aghọ e ke ya bu doşẹ emini a kpẹ rọ kọ. ⁹ A zẹ esọ, a suọ emini mhia gueyẹ ẹ, ni a rọli gbe akanya.”

*Emini oni okhẹ irọkhọkhọ o
 migha shi*

(iMak 4.10-12; iLuk 8.9-10)

¹⁰ Eniyẹ odukhokho eyọli e bhale deba li, e mhila li, “Eḷo o zẹ ni u rọ ri okhẹ irọkhọkhọ ọ sẹsẹ eni ẹgbọ?”

¹¹ IJesu ọọ wẹ, a she mhọli ilẹsẹ oyi osheli abi Ẹshinegba ọ she mhọli omhẹsẹ shi ẹ egbe, ama a rọli sheli wẹ. ¹² Ọnini ọ da kpẹ mhọli, a ya rọ ma ọ na li, ọ mhọli gbeku ọ. Ama ọni ọa mhue, a ya mie ọli oni ọ kpẹ mhue.† ¹³ Emini o zẹ ni mhi rọ ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ngme khi.

Ini e riẹ bino,

ẹa ya mẹ eke,

ini e riẹ ri esọ shi eke,

ọa ya lo wẹ esọ.

¹⁴ Lọli o zẹ khi ungmehi

ni ọmekẹguele Azaya

ọ ngme o tşẹ shi wẹ egbe

ni ọ la liẹ.

“A ya ri esọ shi eke khue,

ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,

a feli ofeli khue,

aa mẹ emhikhoghuo.

¹⁵ Udu oyẹwẹ o bi obili-a.

Itobọ khi eri

esọ eyẹwẹ e zuse,

e gbo guese alo.

Ini ọa khi ighọ,

e kha ri alo eyẹwẹ

ke mẹ eke,

esọ eyẹwẹ e kha suọ,

udu oyẹwẹ o kha

mhọli ilẹsingme,

ee kha mu pfi

bhale deba mhẹ,

mhi rẹwẹ ze.”

“Eni ẹgbọ e ya ri esọ

shi eke khue,

* 13:2 Li zẹ iLuk 5.1-3 † 13:12 Li zẹ iMat 25.29; iMak 4.25; iLuk 8.18; 19.26

‡ 13:15 Li zẹ Aza 6.9-10

ama ɔa ya tigbe lo wẹ esọ,
e fẹli ofẹli khue,
ama ɛa mẹ emhikhọghuo.”†

16 Ama oyeɛ ɔa khi ighọ. Á
mẹ afa gba. A ri alo eye ẹ mẹ
eke, a ri esọ eye ẹ suọ. 17 Abi
o li mhi li gue ọli ye ẹ khi,
emekeguele ebubu ali ẹgbọ eyi
Eshinegba ebubu, e li dua ini
wẹwẹ e mẹ emini a mẹ ali ini
wẹwẹ e suọ emini a suọ, ama
ɛa dobe. §

*Emini okhe irokhokho oyi
oghiale o ngme*

(iMak 4.13-20; iLuk 8.11-
15)

18 Ijesu ọọ. “A ri esọ shi
eke, ni e suọ emini oni okhe
irokhokho o ngme. 19 Ogbọ
ni suọ ungmehi omhesẹ ni
Eshinegba ọ mholi shi agbọ oyi
ẹgbọ, ni ɔa lo ọli esọ ne, lolu
ọ li abi ikpamhi emini e de
kua epfe ode. Eri okphaghiẹ
ọọ bhale ya sanọ li wẹwẹ
udu kua. 20 Eni e zẹ nga
ukhomhi okpegbhe, eri e li
abi ogbọ ni ọ kha suọ ungmehi,
ọ ga ri oghẹle mie ọli. 21 Ama ɔa
tiemhi ọli udu, itobọ ighọ, ɔa
migha tẹse. Irarighọ, ini ọmunu
o bhale ali ni a rọ mu okholi
vule shi ọli ọ shi itobọ oni ungmehi,
ọ de ode a aghoaghọ. 22 Ikpamhi
ni e zẹ shi ifu igba, wẹwẹ e li
abi ogbọ ni ọ kha suọ ungmehi
oyi Eshinegba, inase-udu shi
ingme agbọ ali oghuemhe oyi
epfue, e tonu oni ungmehi
abi igba, ɔa dobe mọ umomhi.*
23 Ikpamhi ni e zẹ shi egbegbi
eke, e li abi

ogbọ ni ọ kha suọ ungmehi
oyi Eshinegba o lo ọli esọ. O
mọ umomhi. Eghuo e kha
mọ imomhi egbhueshe, elese
mọ egbhuesẹ, eghuo ọ uye ali
igbe.”

*Okhe irokhokho oyi ebuli
ofaghue ali ado*

24 Ijesu ọ gbo zẹ okhe
irokhokho olese khasẹ wẹ, ọọ
wẹ, “Eri omhesẹ oyi Eghiele
oyi Eshinegba o li abi omose
oghuo ni ọ kọ ado enete shi
ishemhi oyoli.” 25 Eliyose, khi
ẹgbokpa e ya lese-a, obe ọli ọ
bhale ya kọ ebuli ofaghue solọ
shi ọli ọ, ọ vu. 26 Eni ado e zẹ
khi e fu khi e ri itsagha lasele,
eni ebuli ofaghue e li zẹ lasele.

27 “Ighọ eni ẹ ẹ ga eyi oni
omose e bhale ya gueye ọli, ẹ ẹ
ọli, ‘Oga egbegbi ado ni u kọ
shi ishemhi oye, ebuli ofaghue
e nu wẹ zẹ lasele kia solọ shi
wẹ?’

28 “Obe mhe ọ riẹle ona.

“Eni ẹ ẹ ga e mhila li, ‘Wa a
nono ni anye vuole eni ebuli
ọ kua?’ 29 Oọ wẹ, Iiye! Irari
khi ini a vuole eni ebuli-a, a
ya do obọ vuole eni ado ma
eni ebuli. 30 A zẹ ni e ga
fu kugbe ya ramhi eghẹghẹ
ikhiesẹ. Eghẹghẹ aghọ, mhi
ya gueye eni ẹ ẹ khiesẹ, e kpe
vulo eni ebuli-a, e gẹ wẹ
ikhuli, e tose wẹ-a, e tigbe
khiesẹ eni egbegbi ado shi
aka na mhe.”

*Okhe irokhokho oyi uk-
pamhi ɔara imositadi*

(iMak 4.30-32; iLuk 13.18-
19)

§ 13:17 Li zẹ iLuk 10.23-24; iJón 8.56; Iburu 11.13; 1 iPit 1.10-12 * 13:22 Li zẹ
iMat 19.23; 1 iTimo 6.9-10,17

³¹ IJesu o zẹ okhẹ iròkhòkhò olese khasẹ wẹ. Oo wẹ, “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ukpamhi ọara ni a lu imọsitadi ni ọmọsẹ ọghuo o rọ ya kọ ishemhi oyọli. ³² Ukpamhi ọli, o khi oghuo ikpamhi ẹẹra ni e shẹ nẹ nya, ama ini o fu vule, lọli o ke fu dọsẹ emini a kọ shi oni ishemhi nya. O mele ọara oni ofunẹ a. Ipfeli e bhale ya ku eko shi iguabọ eyọli.”

*Okhẹ iròkhòkhò oyi ifuma
(iLuk 13.20-21)*

³³ IJesu o gbo zẹ okhẹ iròkhòkhò olese khasẹ wẹ, oo wẹ, “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ifuma ni ọkpotso o rọ ma ifulawa ni o bu wushe, ni o rọli fuma shi o.”†

³⁴ Okhẹ iròkhòkhò iJesu o rọ gue ingme ena yẹwẹ. Oa tigbe gue ingme okhòghuo yẹwẹ ni ọa khi okhẹ iròkhòkhò. ³⁵ Eri ona o ya tse shi ungmehi ni ọmekẹguele o ngme. Ni ọọ,

“Okhẹ iròkhòkhò
mhi rọ ya nu wẹ ngme.
Mhi ya gue ingme
ni a rọte igbaekele
oyi agbọ rọ sheli yẹ wẹ.”‡

³⁶ Abi iJesu o rọ zẹ eni ebubu ẹgbọ obo, ni o rọ ya lo elemhi owa, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale deba li. Eẹ ọli, “Gueyẹ anye emini okhẹ iròkhòkhò oyi ebuli ọfaghue oghọ o ngme.”

³⁷ IJesu ọọ, “Ogbọ ni o ri eni egbegbi ikpamhi emhi ẹkọmhi kọ, o khi Omi Ogbọ.

³⁸ Oni ishemhi o khi oni agbọ ona, eni ikpamhi ado enete eghọ e khi ẹgbọ ni e ya ri egbewẹ na Eghiele oyi Eshinẹgba. Eni ebuli ọfaghue e khi ẹgbọ eyi Ọkphaghie. ³⁹ Ọkphaghie o khi Obe ni o ri eni ebuli kọ ifu ishemhi. Oni ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o khi ikpukhokho agbọ, eni eni ẹẹ ga eghọ e khi igeni eyi Eshinẹgba.

⁴⁰ “Ezezẹ abi a li ti eni ebuli gbili tose-a eghọ, ighọ ikpukhokho agbọ o ya li.

⁴¹ Omi Ogbọ o ya ghie igeni eyọli ya wolọ ẹgbọ ni e yẹsẹ ẹgbọ pfido ali eni e li ọkholọ elemhi eghiele oyọli lasele.

⁴² A ya pfi wẹ kulo elemhi avuerẹ, aghọ ẹgbọ e la ya ke vie ẹ le akọ akọ. ⁴³ Eghẹghẹ aghọ ẹgbọ eyi Eshinẹgba e ya ke gẹ abi ovo elemhi agbọ onogbọ oyi Eshinẹgba. A mhọli esọ, a suọ emini mhia gueyẹ ẹ ni a rọli gbe akanya.”

*Okhẹ iròkhòkhò oyi ẹpfue ni
a rọ sheli*

⁴⁴ “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ẹpfue ni a rọ sheli ifui ishemhi, ni ọmọsẹ o tọnọ eke mẹ rue, ni o nyanya gbo rọli sheli. Egbe e mu ọli, o ya ri emini o mhọli nya de, o ya de oni ishemhi oghọ.

⁴⁵ “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ o li abi ọmọsẹ ni o nònò ugbhẹ-ema. ⁴⁶ Ini o mẹ oni o lo mu ẹloe, o je apfẹ ya ri emini o mhọli nya de, o de ọli.

Okhe irōkhōkhō oyi aga

47 “Eri omhese ni Eshinegba mhōli shi agbō oyi egbō o gbo li abi aga ni egbifele e pfi lo okē oniēmhi ni o khishi, e muno ifele ododa. 48 Abi oni aga o rō vō, e ti ọli ngale egele. Ighō, e shito e sanō ifele eni e khi egbegbewe ọ kulo ughughu, e tsua eni ẹa ti kua. 49 Ighō o ya li ogbele ni o kpe ukhokho. Igeni eyi Eshinegba e ya sanō egbō ọkhōlọ ifuabō egbō eni e pfuase lasele. 50 E pfi egbō ọkhōlọ eghō kulo owa erē, ni e la ke vie, ẹẹ le akọ akọ.

51 “Eni ingmemhi ena nya e she lo ẹ esọ?” E ọli, “Ii.” 52 Ọọ wẹ, “Irarigho, eri osese ushi nya ni ọ mele omọ odukhokho-a, ni ọ da mie Eghiele oyi Eshinegba shi udu, ọ li abi ogbō ni ọ mhōli owa, ni ọ rōte elemhi owa ni ọ ri itsua shi ẹ rue ẹpfue onogbō ali onodiọ lasele.”

*Edeli eyi iJesu e kie ọli**(iMak 6.1-6; iLuk 4.16-30)*

53 Abi iJesu ọ rō zẹ eni okhe irōkhōkhō ena se, Ọ lase aghō le. 54 Ọ nyene egbe je ẹoli oyoli. Ọ la owa ugamhi sese, egbō ni e suọ ọli, abo e sha wẹ. E mhila, e lie, “Obo ọ te mhue ilasingme enana, obo ọ te me ikanya oshabō ena a gbe?” 55 “Oa she khi omi ikapita na? Oa khi iMeli ọ khi inyoli, ijemhisi ali iJosefu ali iSamọ ali iJudasi ẹa she khi inyoghuo ọli? 56 Ena ẹa khi inyoghuo ọli eni ikpotso ni e ga nu awa la

ana ena? Mhie, Obo ọ te me enana nya?” 57 Irarigho, ọ ri elemhi bi wẹ. S

Ighō iJesu ọọ wẹ, “Aa me ashini aa la mu ekpe na omekeguele, se ni apfe oyoli ali unuekpe oyoli tse aa la mu ekpe na li.”

58 Itobō khi ẹa mhue irudunga, ọa la aghō gbe ikanya onyaloa ni e bu.

14*Eghuli oyi iJoni Oni ọọ batazi**(iMak 6.14-29; iLuk 9.7-9)*

1 Eghēghē aghō, Erōdu oghie eke iGalili ọ suọ eko iJesu. 2 Ọ gueye eni ẹ ga li, ọọ, “Ijoni Oni ọọ batazi na, ni ọ nyene egbe bhale agbō. Lọli o zẹ ni ọ rō lighō mhōli afu rō ọ gbe ikanya onyaloa enana.”

3 Irari khi Erōdu ọ ke kpe ghie ya mu ijoni. Ọọ, a ri iwēghē gẹ ọli, a mu ọli pfilo owa ighumha shi itobō ingme oyi Erodiasi ughue iFilipu inyoghuo oni Erōdu. 4 Eri ijoni ọ ke gueye Erōdu khi ushi oyi egbō iJu ọa lama shi ọ ni ọ rō rue ughue inyoghuo ọli iFilipu shi.*† 5 Oni egheghē Erōdu ọ nono ni loli gbe ijoni-a shi oni ingme, ama ulishi oyi egbō iJu oo mu ọli irari khi ọ lese khi egbō kpa e lese khi omekeguele ijoni ọ khi.

6 Ama, ẹle ni Erōdu ọ ghele shi ogbele ni a rō bia li, omi Erodiasi ọ gbe ishimhi khase wẹ ni o ri egbe mu oni Erōdu dose. 7 O ri oni Erōdu romhi ishe, ọ neta omose gueye oni

omueshi khi loli ya ri emiem-
ini o mhila lue na li. ⁸ Igho
inyoli o ya sese oni omueshi,
o ka gueye itali o khi iJoni
ukhomhi shi ukpeko na lue.

⁹ Abi o ro ngme oli ghō, egbe
pfo oni oghie-a. Ama irari
ishe ni o romhi ali apfoli ni
e nu oli shito, oo a ri emini
o mhila na li. ¹⁰ Igho o ghie
ya khi iJoni ukhomhi o elemhi
owa ighumha. ¹¹ A khi oni
ukhomhi shi ukpeko a ri oli
na oni omueshi, oni omueshi o
tsua li ghi inyoli. ¹² Eniye
odukhokho eyi iJoni e bhale
ya tsua ekuli oyoli ro ya to. E
vu ya gueye iJesu.

*IJesu o ri eminale na egbo
agbele ishe le*

*(iMak 6.30-44; iLuk 9.10-
17; iJon 6.1-14)*

¹³ Abi iJesu o ro suo emini a
me, o fie agho lase. O lo oko-
oke oniemi je asha ni o da-
ya ya shito. Abi eni egbo e ro
suo ona e ri awe kia le deba li.
¹⁴ Abi iJesu o rote oni oko-oke
oniemi fie lase, ni o ro me eni
ebubu egbo egho, elemhi we e
ala li, eni ea ze, o re we ze.

¹⁵ Ogbomhi o mu eke, eniye
odukhokho e bhale, ee oli,
“Waa ke ze egbo ena ke je,
irari khi oola o nuata shi apfe,
ni e je ifu eoli ya de emhi le.”

¹⁶ IJesu oo we, “Oa ti ni e
ligho vu tse, a nono eminale
na we le.”

¹⁷ Ee iJesu, “Ibuledi ishe ali
ifele ava e khi emini awa lese
mhuē shi ana.”

¹⁸ IJesu oo we, “A rue we
bhale ghi mhe ghue.” ¹⁹ Oo,
ogbogbo o shito ukhomhi

ebuli. O rue eni ifele ava
ali ibuledi ishe egho, o tsua
we idane o ri ikphemhi
na Eshinegba. O kholo eni
ibuledi-a, o re we na eniye
odukhokho eyoli. Eni eniye
odukhokho eyoli e kemhi
we na we. ²⁰ Ogbogbo o le,
o khue, e kpole. Igho eniye
odukhokho eyoli e sanō eni
e kpole vo ighughu igbeva
tsululu. ²¹ Emose agbele ishe
(5,000) e le eni eminale, ini
aa leli ikpotso ali eniye ma o.

*IJesu o la ukhomhi oke kia
(iMak 6.45-52; iJon 6.15-
21)*

²² Aghoaghō iJesu o gueye
eniye odukhokho eyoli e lo
oko-oke da je ukiekie oke
obini o kpole, o gueye eni
ebubu egbo, ogbogbo o ke
je. ²³ O vese eni egbo kua
se, o je ukhomhi ute ya so
iromhi. Ogbomhi o mu eke,
iJesu lolighuo o kie la oobo.
²⁴ Eghēghē ni a ngme ena, oni
oko-oke o she rote eke lo oni
oke kia nuata. Igho akpekpeli
oniemi oo zughuse oni oke,
ni o tsua oni oko-oke ya nga
ya tiemhi.

²⁵ Ele uzogbe neni ogbe o
gbe-a, iJesu bhale deba we,
o la oni ukhomhi oke e kia.

²⁶ Abi eni eniye odukhokho e
ro me oli khi o la ukhomhi oni
oke e kia, e yila. E tse, e lie,
“Ayemhe olimi lo!”

²⁷ IJesu o nyanya nu we
ngme, oo, “A mholi udu,
mhemhe lo, a khi ke na
ulishi.”

²⁸ IPita oo, “Onomhuē ini
yeye lo igesikia, we mhe
mhi bhale debe oni ukhomhi

oke.”²⁹ IJesu oƣo li, “Bhale.” Igho iPita o fię oni oko-oke lasele, oƣo kia ukhomhi oke, oƣo le deba iJesu.³⁰ Ama abi o ke ro me abi oni ukpokpomhi akpekpeli o li pfiolo, ulishi o mu oli, oƣo tiemhi elemhi oni oke. O tsese, oƣo, “Onomhue tsumhi mhe!”

³¹ Igho iJesu o nise obo-a o mu oli. Oƣo li, “Elo o ze ni irudunga oye o ro na she. Elo o ze ni u ro mhue akhokhomhe?”

³² Igho e ga ya lo elemhi oni oko-oke, oni akpekpeli o pfomhe. ³³ Igho eniye odukhokho eyoli e nyese ukhomhi na li eƣe oli, “Igesikia lo khi, Omi Eshinegba u khi.”

IJesu o la iGenesareti ri oni oƣo ghua ze

(iMak 6.53-56)

³⁴ Abi e ke ro da oni oke ni o khishi, e bhale eke iGenesareti. ³⁵ Abi eƣbo ni e la oni eke e ro lese khi iJesu lo, e ghie ghi eƣbo ni e la eoli i kia gasę oni eoli nya. Eƣbo e tsua eƣbo eyewe nya ni eƣe ghua ghi oli. ³⁶ E lema li o kpekpe o lese ze ni eni e ghua e ri obo ti esọ awulu ni o so. Eƣbo nya ni e ri obo ti oli, e ze.

15

Oseę ipfuase na ekelemhi
(iMak 7.1-13)

¹ Igho eƣbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo e te iJerusalemu bhale ya mhila iJesu, eƣe, ² “Elo o ze khi eniye odukhokho eyę ęa ya ri oseę ni ititawa e ro shi eke gbe

akanya? ęa ya kpe abo-a neni e le eminale!”

³ IJesu oƣo we, “Elo o ze ni a ro ri itobo ushi oyeę gbe ushi oyi Eshinegba-a?” ⁴ Irari khi Eshinegba oƣo lie, ‘Ogbo o ke ri ekpe na itali ali inyoli,’ ali khi, ‘Onini o da ku itse na itali okekhi inyoli ne, a gbe oli-a.’* ⁵ Ama abi eƣe a ke ngme khi, ini ogbo o mholi ikpagho ni o kha ro na itali okekhi inyoli, ni o ke ro lie khi eni ikpagho egho khi loli mu udu pfi, khi Eshinegba loli ke ri eni ikpagho ya na. ⁶ Khi o guęe kia ini o a ke rię ri ikpagho na itali ali inyoli. Ina a li ri eloe e gbe ushi oyi Eshinegba ni a ba me asha ke deba oseę oye e. ⁷ Eƣe e ri ugamhi ku alo! Azaya Omekeęuele o kpe lina ngme oli shi e ege ni o re,

⁸ “Eni eƣbo ena, unu e ro mu ekpe e na mhe, ama udu oyewe o nuata shi mhe o.

⁹ Afue e mema ga mhe, irari khi oseę oyi eƣbo eƣe sesę eƣbo, abine khi ishi eyemhe lo.”†

Emini e ri ogbo oƣo khi oni o a pfuase

(iMak 7.14-23)

¹⁰ IJesu o lu eƣbo ni e legba, oƣo we, “A ri esọ shi mhe eke, ni a mhue ilęsingme. ¹¹ O a khi emini ogbo o rote unu le tiemhi elemhi e roli e khi oni o a pfuase, ama emini e te oli unu ya fię e ri ogbo khi oni o a pfuase.”

* 15:4 Li ze Okiali 20.12; 21.17; iLev 20.9; iDeut 5.16 † 15:9 Li ze Aza 29.13

12 Igho eniye odukhokho eyoli e bhale deba li e mhila li, eḡ ḡli, “U li leḡe khi ingmemhi ni u ngme amo khi, o ri elemhi e bi eḡbo iFarisi?”

13 IJesu oḡ we, “Oara ni Itamhe na iloghie oḡa da ro ko ne, a ya vu ḡli eke-a.” 14 A khi ze ni ingme oyewe o nase e udu. Ezalo ni eri ezalo e kia e khi. Ini ozalo o mu ozalo onabi loli obo ro o kia, eri wewe ava e ga de ya pfilo ateke.†

15 IPita oḡ iJesu, “Gueye anye abi oni okhe irokhokho ena e ngme.”

16 IJesu oḡ we “Aa kie leḡe emini mhia ngme?” 17 A leḡe khi emini o da te unu ya tiemhi elemhi khi eri a ne ḡli e kua? 18 Ama emini o da te unu lasele ne, elemhi udu o te lasele. Ena e khi emini e doḡe ri oḡbo o khi oni oḡa pfuase. § 19 Irari khi elemhi udu isamhi ebe e te e lasele. Usamhi abi a lie gbe ugbeli, ali abi a lie kia okia, abi lie do ighiatḡ ni a ro na eta ali iku itsebo ali iyese oḡbo-a, ali ni a ro o pfi otsele eḡbhue.* 20 Emhi enana e ri oḡbo o khi oni oḡa pfuase. Ama ini oḡbo o le eminale ni oḡa ro kpe abo, oḡa ri oḡbo khi oni oḡa pfuase.

Irudunga oyi oḡpotso ongi iKena
(iMak 7.24-30)

21 IJesu o te agho vu, o bhale eke iTai ali iSidoni. 22 Oḡpotso ongi iKena ni o la ukiekie eke ogho o bhale deba iJesu o lema li, oḡ li, “Onomhue Omi

iDefidi kpekpe mholi ilelemhi na mhe. Omimhe ni omueshi o mhue ayemhe okphaghie. Oo ze mu ḡli gba memena.”

23 Ama iJesu oḡa so ḡli o. Eniye odukhokho eyi iJesu, e iJesu o khu oni oḡpotso khi oḡ kpe okeke deba ewe.

24 IJesu oḡ we, “Isumha eyi iZireni ni e waa, a ghie mhe ghi tse.”

25 Oni oḡpotso o suo ona, o bhale ya de wugha odalo oyi iJesu, oḡ li, “Onomhue kpekpe kpaghie mhe obo.”

26 IJesu oḡ li, “Oa ti ni a rue eminale oyi eniye pfi ghi ewa.”

27 Oni oḡpotso oḡ, “Igho lo gueguegue, Onomhue. Ama ewa eḡ le eminale ni o roḡe ukhomhi itebu oyi oni o mholi we de kua eke.”

28 IJesu oḡ oni oḡpotso, “Egbegbo u mhue irudunga, a ya ri emini u nono ne.” Aghoagho omi ḡli o ze.

29 IJesu o te agho vu, o roḡe oke oniemhi iGalili le. O nga ukhomhi ute ya shitḡ.

30 Ebubu eḡbo e bhale deba li agho, e tsua eḡbo ni e guoghḡ awe-a, ali eni e ze alo ali eni e le esḡ, ali eni e ki shi, ali ingmenu ali ebubu eḡbo ni e mhue ighuamhi ododa bhale ya shi ufuḡe oyi iJesu. O ri wewe nya ze. 31 Abḡ e sha eḡbo abi e ro me khi ingmenu ee ngme, eḡbo ni e guoghḡ a, e vule kia, eni e ze alo e me eke, igho, ee kueghie Eshinegba oyi iZireni.

† 15:14 Li ze iLuk 6.39 § 15:18 Li ze iMat 12.34 * 15:19 Li ze iGal 5.19-21; 1 iKori 6.9-10; iRom 14.14

Ijesu o ri eminale na eḡbo agbeḡe ene le

(iMak 8.1-10)

³² Ijesu o lu eniye odukhokho eyoli, oḡo we, “Elemhi eḡbo ena e ga lala mhe irari khi eḡe-eḡe na ni e te nu mhe la akana. Ea me eminale le. Mhi aa nono ni mhi gueye we e ri elemhi ofue ke je, ini ubi o khi rue we shi ode.”

³³ Eniye odukhokho eyoli e mhila li, “Obo a te ya me eminale ni ebubu eḡbo ena e ya le ifu oyemhi ni awa la ena?”

³⁴ Ijesu o mhila we, “Ibuledi ingme a mholi shi agho?”

E oli “Iruli ishilua ali ikuku ifele.”

³⁵ Igho ijesu oo eni eḡbo e shito ekeke. ³⁶ Igho o rue eni ibuledi egho ali eni ifele o kphemhi na Eshinegba shi o. O khi we a, o rewe na eniye odukhokho eyoli e kemhi we na eni eḡbo. ³⁷ Ogbokpa o le, o khue. Eniye odukhokho eyoli e sanḡo eni e le kpole shi ighughu ishilua e vo tsuulu. ³⁸ Emose agbeḡe ene 4,000 e le eni eminale. Ini oḡbo o leli ikpotso ali eniye ma o. ³⁹ Ijesu o vese eni ebubu eḡbo kua se, o lo oko-okḡo oniemi je ukiēkiē eke iMagidali.

16

E mhila ijesu o ri oḡeḡe khase ewe

(iMak 8.11-13; iLuk 12.54-56)

¹ Eḡbo iFarisi ali iSadusi eghuo e bhale deba ijesu e

ya mu oli fe. E mhila li o ri oḡeḡe ni o te iloghie bhale khase we.* ² Ijesu oo we, “Ini oḡbomhi oo mu eke, a guele khi, ‘Oḡbe-namo o ma ti irari khi idane o yile-a.’ ³ Eḡe uzogbe, a guele khi, ‘Ame o ya rue amo irari khi idane oo yile, o ḡbo bishi-a.’ A ḡeḡe bino irarogbe guele abi oḡbe o ya li, ama aa doḡe e guele emini eḡheḡhe ni a la memena o ngme. ⁴ Eḡe eḡbo ebe na agbhotu ona ni aa ri igesikia ga Eshinegba! A mhila mhe oḡeḡe? Aa ya ri okhoghuo khase e, se ni onayi iJona omekeḡe.”†

Igho ijesu o pfi we shi agho vu.

Oyese oyi eḡbo iFarisi ali iSadusi

(iMak 8.14-21)

⁵ Abi eniye odukhokho eyoli e ro da oni okḡe oniemi ni o khi shi je egele ukiēkiē obini o kpole se, e sato khi wewe ea yelele tsua ibuledi. ⁶ Ijesu oo we a mhue eḡbe e shi angeli oyi eḡbo iFarisi ali iSadusi ni o li abi afuma oyi oyese.‡

⁷ Eni eniye odukhokho e nu eḡbewe ngme oli khi itobo khi wewe ea tsua ibuledi bhale ijesu o ro ngme ona.

⁸ Ijesu o suo emini e ngme, oo we, “Eni ea mholi irudunga ena, elo o ze ni a ro gue ezo eminale? ⁹ Aa kie lese ingme? Aa sato abi mhi ro kemhi ibuledi ishe na eḡbo agbeḡe ishe, ighughu ingme a sanḡo eni e le kpole vo?§ ¹⁰ Ali

* 16:1 Li ze iMat 12.38; iLuk 11.16 † 16:4 Li ze iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ 16:6

Li ze iLuk 12.1 § 16:9 Li ze iMat 14.17-21

ibuleđi ishilua ni mhi rọ na ẹgbọ agbele ene le, ighughu ingme a sanọ eni e le kpọle vọ?*

¹¹ Elo o zẹ khi aa kie leşe khi ọa khi ingme ibuleđi mhi nu ẹ gue? Ama, mhiẹ a mu egbe ẹ shi oyese oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ni o li abi ifuma.”

¹² Lọli eniye odukhokho eyọli e rọ tigbe leşe khi, ọa khi ingme ifuma ni a rọ nye ibuleđi ọ nu wẹ ngme ẹ shi, ama ingme oseşe ẹgbhọli oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ọọ ngme.

IPita ọ guele oni iJesu ọ khi
(iMak 8.27-30; iLuk 9.18-21)

¹³ Abi iJesu ọ rọ bhale eke iSizeria iFilipi, ọ mhila eniye odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Oghuo ẹgbọ e famhi ẹ lie khi Omi Ogbọ ọ khi?”

¹⁴ Eẹ iJesu, “Eri ẹgbọ eghuo ẹ khi iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ u khi, eghuo ẹ lu ẹ, Elaja, eghuo ọ ẹ khi, iJeremaya u khi, eghuo ẹ khi, ọọghuo emekeguele u khi.”†

¹⁵ IJesu ọọ wẹ, “Eẹ oye ẹ, ọghuo ẹ khi mhi khi?”

¹⁶ ISamọ iPita ọ rọ ọli, “Yeşe u khi oni iKirisiti Omi Eshinegba ni ọ la ọ.”‡

¹⁷ IJesu ọọ li, “Oni a khi vọşe na u khi, iSamọ omi iJona. Ọa khi ọgbọ ọ ri igesikia ona khasẹ ẹ, obọ oyi Itamhe na iloghie o te bhale. ¹⁸ Mhi gueye, yeşe iPita, (ni u khi ẹche). Oni ungmehi ni u ngme ena mhi ya ma Igbaa

oyemhe ni e mie mhe suo nga, ekpabọ oyi eghuli ọa dobe ya mu ọli ọ le. ¹⁹ Mhi ya rue okpe oyi eghiele oyi Eshinegba ne, emiemini u waa da lama shi elemhi agbọ ona ne, Eshinegba ọa ya li lama shi ọ obini iloghie, emini u da lama shi elemhi agbọ ona ne, ọ ya lama shi ọ obini iloghie.”§

²⁰ IJesu ọ gueye eniye odukhokho eyọli e khi gueye ẹgbọ khi lọli khi oni iKirisiti.

IJesu ọ gue ingme eghuli
oyọli le shi eke
(iMak 8.31–9.1; iLuk 9.22-27)

²¹ Rọte ẹghẹghẹ aghọ vu iJesu ọ te gueye eniye odukhokho eyọli, ọọ, lie, “Mhi mema ya je eke iJerusalemu ni mhi la ya me osoli ebubu abọ eyi eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi. A mema ya gbe mhe-a, ama ẹle nuzi-esẹ a ya guise mhe le bhale agbọ.”

²² Ighọ iPita ọ lu ọli fiẹ je olase ọ lie ọli ọ khi ke gbo ngme ghọ, “Eshinegba ọ bighi ọli ku a, oghọ ọa ya tse shi ẹ egbe!”

²³ IJesu ọ mu egbe pfi ọọ iPita, “Vu mhe ana, ọkphaghie! Ozuode u khi shi mhe ọ, irari khi waa ya sa isamhi ni e rọte obọ oyi Eshinegba bhale, ama usamhi oyi agbọ.”

²⁴ Ighọ iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Ini ọgbọ ọ da nono ni lọli

* 16:10 Li zẹ iMat 15.34-38 † 16:14 Li zẹ iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8

‡ 16:16 Li zẹ iJón 6.68-69 § 16:19 Li zẹ iMat 18.18; iJón 20.23

deba mhe ne o mema ya kie egboli o tsua apfida oyoli o o deba mhe.* ²⁵ Irari khi ogbo ni o da dua ni loli tsumhi ayemhe oyoli ne, agbo onabi oyi Eshinegba o ya de oli obo-a, ama ogbo ni o da ri itobo oyemhe rue ayemhe oyoli pfi-a ne, o ya tsumhi oli.† ²⁶ Ighe eleli ni ogbo o ya me ini o le ugu agbo ona nya, ni ayemhe oyoli o ro de oli obo-a? Abi khi elo ogbo o dobe ro ya fali ota ro to ayemhe oyoli. ²⁷ Irari khi Omi Ogbo o ya bhale elemhi ufumhi oyi Eshinegba loli ali igeni eyoli, egheghe agho o ya ri eleli na ogbogbo abi o li gbe.‡ ²⁸ Mhi gueye e khi egbo eghuo e la ana memena ni ea ya ghu ne, ni e ro ya me khi Omi Ogbo oo bhale abi oghie.”

17

Imamachi oyi ijesu

(iMak 9.2-13; iLuk 9.28-36)

¹ Ogbel-esesa o dosese, ijesu o rue iPita ali iJemhisi ali iJoni ikhi inyoghuo iJemhisi, weweghuo kpe e ya nga ukhomhi ute ni o yagha. ² O la agho mu mela-a ukpeloe we. Alo eyoli e ge abi ovo, itsua ni o so e ge abi akpa. ³ O li deneghe, ghe khe, e me khi iMosisi ali Elaja khi e nu ijesu e ngme.

⁴ Igho iPita oo ijesu, “Onomhue, o ma gueti khi anye la ana! Ini o ghole e, mhi ya to okhologo ese, oghuo o

o khi o ye, olese o o khi oyi iMosisi, onokpole o khi oyi Elaja.”

⁵ Abi o kie li ngme, igho otughunu ni o ge nyanyanya o bhale ya khukhu we-a. E suo khi uruli o rote oni otughunu lie, “Omimhe ni mhi nono ingme oyoli na, ni o ri egbe e mu mhe. A suo emini o gueye e.”*†

⁶ Abi eni eniye odukhokho e ro suo ona, e de yeshi ta alo rughu, ulishi oo mu we. ⁷ Igho ijesu o bhale ya ri oboti we, oo we, “A vule, a khi ke ze ni ulishi o mu e.” ⁸ Abi e ke ro yase alo eke, ea ke me ogbokhoghuo agho se ni ijesu lolighuo kpe.

⁹ Abi e ro tiemhi oni ute le, ijesu o tse agua ye we, oo. “A khi gueye ogbokhoghuo emini a me, ini aa li rote eghuli guise Omi Ogbo le.”

¹⁰ Eni eniye odukhokho eyoli e mhila li, ee, “Elo o ze khi esese Ishi eyi iMosisi e lie khi Elaja o mema kpe ya bhale?”‡

¹¹ Ijesu oo we, “Elaja o mema kpe ya te ode bhale ya mu egbe emhikpa shi eke. ¹² Ama mhi gue e ye e khi Elaja o she bhale ama egbo ea lama khi loli o khi, e li oli abi o ghole we. Igho e ya li na Omi Ogbo osoli.”§ ¹³ Igho eniye odukhokho eyoli e tigbe lese khi ingme oyi iJoni Oni oo batazi egbo oo ngme.

* **16:24** Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 † **16:25** Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon 12.25 ‡ **16:27** Li ze iMat 25.31; iWolo 62.12; iRom 2.6 * **17:5** Li ze Igbae 22.2; iDeut 18.15; iWolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 † **17:5** Li ze 2 iPit 1.17-18 ‡ **17:10** Li ze iMala 4.5 § **17:12** Li ze iMat 11.14

Ijesu o ri omọ ze
(iMak 9.14-29; iLuk 9.37-43a)

14 Abi e rọ nyenę egbe bhale deba eni ebubu egbo, omose oghuo o bhale ya wugha odalo oyi ijesu.
15 Oo, “Onomhue, kpekpe le elemhi omi mhe ni o mhue ughuamhi ni o mu ogbo pfi gbe. O ma nase oli gba. Isheghuo o mu oli e pfilo erali, isheghuo o de pfilo okę.
16 Eri mhi rue oli ghi eniye odukhokho eye, ęa dobe roli ze.”

17 Ijesu oo, “Ashi mhi bęshi ri abo mu udu na e ya ramhi, eę egbo ni ęa mhue irudunga ali iwali egbo, eę ingme mhi ke bęshi ri abo mu udu na e ya ramhi? A rue oni omọ ghi mhe ana.”
18 Igho ijesu o mhese na oni ayemhe okphaghię ogbo, o te oli egbe fię ya lase, oni omọ o ze aghoaghọ.

19 Igho eniye odukhokho e bhale deba ijesu abi o rọ kpe lolighuo le, e mhila li, eę oli. “Elọ o fe ze khi anye ęa dobe khu oni ayemhe okphaghię ya lase?”

20 Ijesu oo we, “Itobo khi irudunga oye e oo she lo. Mhi gueye e khi ini a mhue irudunga ni o she abi ukpamhi ọara imositadi, a ya dobe gueye ute ona, eę oli, ‘Vu ana lasela je oobo.’ O ligho ne abi u ngme. Aa me emini ọa ya ze e ke li.”
21 [Ama ode ni a te dobe khu ayemhe obe

onana fię lase khi, ode iromhi isosọ ali azumhi ipfipfi.]*

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke
(iMak 9.30-32; iLuk 9.43b-45)

22 Abi eniye odukhokho eyoli e rọ bhale iGalili, ijesu oo we, “Egheghe o she ramhi ni a rọ ya ri Omi Ogbo na egbo de.
23 E ya gbe oli-a, ama elenuzi-ese a ya guise oli le bhale agbo.” Oni ungmemhi o ri egbe pfo we-a.

E mhila ijesu oga oyi Owa ugamhi

24 Abi ijesu ali eniye odukhokho eyoli e rọ nyenę egbe jele iKapanomu, emionoga na Owa oyi Eshinegba e bhale deba iPita, e mhila li, “Osese oyeę o li fe ze oga oyi Owa oyi Eshinegba?”†

25 IPita oo we, “Ee.”

Abi iPita o rọ lo elemhi owa le ya mhila ijesu, ijesu o kpe ngme. Oo, “ISamọ, eghuo u fe sa khi enighie ena agbo ona e famhię mie oga? Emọ-ekę abi epfese?”

26 IPita oo, “Epfese.”

Ijesu o li, “O ti sho! Ogbo o rokhasę khi omọ eke ọa khi oni oo ze oga.”
27 “Ama ini awa khi lue na we, je okę ya pfi ugba oye pfilo. Afele ni u tode ya mu, khueghie oli unu-a, u ya me oli ukpaghọ unu rue. Rue oli ni u roli ya ze oni oga oyemhe ali oyeę.”

* 17:21 Li ze iMat 21.21; iMak 11.23; 1 iKori 13.2 † 17:24 Li ze Okiali 30.13; 38.26

18

Oghuo o fune shi Eghiele oyi Eshinegba

(iMak 9.33-37; iLuk 9.46-48)

¹ Eghēghē agho, eni eniye odukhokho e bhale deba iJesu, e mhila li, “Oghuo o fe fune shi Eghiele oyi Eshinegba?”* ² Igho iJesu o lu ukuku omō bhale migha we odalo. ³ Oo we, “Abi o li mhi li gue oḷi e ye e, khi, ini aa li mu pfi ni a li abi ikuku eniye, aa ya lo Eghiele oyi Eshinegba.† ⁴ Ogbō ni o ga fune shi Eghiele oyi Eshinegba khi, oni o ri egbōli tiemhile abi ukuku omō onana.

⁵ “Onini o da ri irari eva oyemhe mie omō onana ne, mhemhe o mie. ⁶ Ama ini ogbokhoghuo o yese enana ni e mie mhe suo pfi, ini a bie mu iko zu ogbō oghoghō uruli tsua pfilo elemhi okē oniēmhi, o ti ne.

⁷ “O maa kholo mu egbo ni e yese egbo o lamhe. Ogbō o dobe ya na pfue imufe oyi olamhe. Ama o ma kholo egbo ni e ze khi a me eni imufe eghoghō egbe. ⁸ Ini obō oye, okekhi owe oye, o ze ni u lamhe, khi oḷi pfi-a. Irari khi o ti ne ini ogbō o khi okhomhi ya lo agbō na agbōagbō, ni abo ali awe e gba pfo nali ya lo owa ere.‡ ⁹ Ini o khia khi eloe oye o ze e lamhe, vuonyo li pfi. O ti ne u ri ukpeloe oghuo ya lo iloghie, ni alo e

ro gba ne, pfi e ya lo ilimhi iriere.§

Okhe irokhokho oyi os-umha ni o wa

(iLuk 15.3-7)

¹⁰ “A khi ze ni a ri eloe gbe eni ea mu eloe enana, irari khi eri igeni eyewe na iloghie e migha odalo oyi Itamhe eghēghēkpa. ¹¹ [Eri mhemhe Omi Ogbō mhi bhale ya tsumhi eni e wa-a.]

¹² “Se a sa shi o? Ini ogbō o mhuē isumha egbhuēshe ni oghuo o, o ro wa-a. Oa khi eri o ya ze oghuo oa la egbhuēshe egho obō, o ya nono oghuo ni o wa a egho? ¹³ Ini o me oḷi, mhi gue e ye e khi egbe e ya mu oḷi shi oghuo ogho dose oghuo oa la egbhuēshe enekpole ni ea waa. ¹⁴ Igho Ita e na iloghie oa li nono eni ea mu eloe enana ni e wa-a.

Inyoghuo e ni o pfido ne

¹⁵ “Ini inyoghuo e o lue ne, le deba li ka gueye oḷi emini o li. Ama ze ni o khi yeye ali lolighuo kpe. Ini o ri esō shi e eke, u she gbo sheshe oḷi shi ode.* ¹⁶ Ama ini oa ri esō shi e eke, lu ogbō oghuo abi ava elese, eghēghē agho ni e khi otselē abi Ebe-no-pfuase o ngme.† ¹⁷ Ini oa ri esō shi e o, le ya gue eni ingme nya ye ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Ini oa gbo da ri esō shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o ne, a ti kia nali. A rue oḷi shi ogbō ni

* 18:1 Li ze iLuk 22.24 † 18:3 Li ze iMak 10.15; iLuk 18.17; 1 iPit 2.2 ‡ 18:8

Li ze iMat 5.30 § 18:9 Li ze iMat 5.29 * 18:15 Li ze iLuk 17.3 † 18:16 Li ze iDeut 19.15

oḃa miesuḃ ali ɔmionoga ɔgbo ɔkhɔlo.

18 “Abi o li mhi li gue ɔli e ye e khi emiemini aa da lama shi oni agbo ona ne, aa ya li lama shi ɔ na e obini iloghie. Ali khi emiemini a da lama shi agbo ona ne, a ya lama shi ɔ na e obini iloghie.†

19 “Mhi gbo gueye e khi ini ee otuava a da lama shi emhikhoghuo agbo ona ni a ro so iromhi shi ɔ ne, Itamhe ni ɔ la iloghie ɔ ya rieḃe ɔli na e. 20 Irari khi asha ni egbo ava o khi aase e da lona kugbe irari eva oyemhe ne, mhi nu we la agho.”

Okhe irokhokho oni oḃa ya gbe kua na ogho

21 IPita ɔ bhale deba iJesu, ɔ mhila li, “Iti-ingme inyoghuo-mhe ɔ fe ya lue na mhe ramhi ni mhi ro ya gbe kua nali? Iti ishilua?”

22 IJesu ɔo li, “Iiye, oḃa khi iti ishilua tse, ama iti egbhueshe ali igbe asha ishilua. §*

23 “Irari khi eri Eghiele oyi Eshinegba o li abi oghie oghuo ni ɔo eni ee ga eyoli e bhale ya rokhase lue abi e li gbe akanya. 24 Abi ɔ ro ghɔ bino na we abi e li gbe na li, a rue ɔmose oghuo ni ɔ lo ɔli ekpa idududu bhale. 25 Abi oni ɔmose oḃa ro doḃe fali eni ikpagho, oni oghie ɔo e mu ɔli ali ughue ɔli ali imi ɔli ya de ni ɔ ro fali eni ota.

26 “Oni ɔo ga ogho ɔ de ya wugha odalo oyi oni oghie, ɔo li, ‘Kpekpe, rabomudu na mhe,

mhi ya fali e eni ikpagho nya.’ 27 Igho oni oghie ɔ ya mhue isomhelemhi na li, ɔ gbe eni ota kua na li, ɔ ze ɔli vu.

28 “Ama abi oni ɔo ga ɔ ro fie lase, ɔ me oni ɔo ga nabi loli ni ɔ lo ɔli ikuku ikpagho. Igho, ɔ khi awulu shi ɔli uruli, ɔo li, ‘Fali mhe ota ni u lo mhe!’

29 “Onuzava oyoli ogho, ɔ de ya wugha, ɔo lema li, ɔo li, ‘Kpekpe rabomudu na mhe, mhi ya fali e.’

30 “Ama oḃa lama na li. ɔo a mu ɔli ya shi owa ighumha ya ramhi ni ɔ ro ya fali eni ota. 31 Abi eni ee ga enekpole e ro me emini ɔli, elemhi ee bi we. E le ya gue eni ingme nya ye oni oghie ogho.

32 “Igho oni oghie ɔ ghie ya lu oni ɔo ga ogho, ɔo li, ‘Yeye oni ɔo ga ona okhɔlo ona, mhemhe mhi gbe ikpokpomhi ikpagho ni u lo mhe kua ne irari khi u lema mhe, 33 waa khi oni ɔ kha li mhue isomhelemhi na onuzi-ava oyeye abi mhi mhue isomhelemhi ne?’ 34 Igho elemhi e bi oni oghie, ɔ mu ɔli ya shi owa ighumha ni a nali osue ya ramhi ni ɔ ro ya fali eni ota ni o lo nya.

35 “Ina Itamhe na iloghie ɔ li ya li e ini aa rote ekelemhi udu gbekua na inyoghuo e.”

19

*Ipfa-ughue-a
(iMak 10.1-12)*

1 Abi iJesu ɔ ro ngme se, ɔ te eke iGalili vu je eke iJudia ukiekie oko iJodani, 2 Ebu bu

† 18:18 Li ze iMat 16.19; iJon 20.23 § 18:22 Li ze Igbae 4.24 * 18:22 Li ze iLuk 17.3-4

egbo ẹ wẹ deba li. O rẹwẹ la agho ze.

³ Egbo iFarisi eghuo e bhale ya mu oḷi fẹ ni e ba mẹ asha mu ingme ma li obọ. E mhila li, “Ushi oyawa o fẹ lama shi o omose o ri itobọ emhikhoghuo khu ughue oḷi?”

⁴ Ijesu o mhila wẹ, “Aa ze abi Ebe-no-pfuase o ngme khi eri Eshinegba ni o ma egbo te igbaekele, o ma egbo omose ali okpotso?” ⁵ Eshinegba o gbolo ẹ, ‘Itobọ ona omose o ya ze itali ali inyọli obọ, o to ma ughue-oḷi o, wewẹ awa e mele ogbo oghuo-a.’ ⁶ Egheghe agho ẹa ke khi awa ama oghuo. Itobọ ona, emini Eshinegba o she to ma, ogbo khi vase oḷi-a.”†

⁷ Eni egbo iFarisi e mhila ijesu, “Elo o ze khi Ushi oyi iMosisi o lama ogbo o nya ebe ipfa-ughue-a mhọli ughue oḷi obọ, o khu oḷi?”‡

⁸ Ijesu oo wẹ, “Itobọ khi aa gbe udu o ze ni Ushi oyi iMosisi o ro lama li na ẹ, ama oa kpe te igbaekele ligho. ⁹ Mhi gueye ẹ khi onini o khu ughue oḷi ni oa ro khi itobọ okia, ni o ro ya rue okpotso olese ne, o she kia okia.”§

¹⁰ Eniye odukhokho eyi ijesu ẹẹ, ini o khia khi ina o bie khi iteva omose ali ughue oḷi, o bie ti ne ogbo khi rue okpotso shi.

¹¹ Ijesu oo wẹ, “Oa khi ogbokpa oni osese ona o go lu, se ni eni Eshinegba o ri

oni afu na e khi rue okpotso. ¹² Irari khi emhi ebubu ẹ ze khi ebubu egbo ẹa ya rue okpotso, eghuo, itobọ khi igho Eshinegba o ma wẹ, eghuo, itobọ khi egbo e re wẹ khi igho, elese e ri egbewe mele owali-a ni e mẹ asha ga Eshinegba egbegbo. Ogbo ni o dobe ya ri egbe mie oni osese, o ri egbe mie.”

Ijesu o lema na eniye enikeke
(iMak 10.13-16; iLuk 18.15-17)

¹³ Egheghe agho, egbo eghuo e wolọ eniye enikeke bhale ghi ijesu ini o ri obọ nga wẹ ukhomhi, ni o so iromhi na wẹ. Ama eniye odukhokho eyọli ee khu wẹ, e ti je ukhokho.

¹⁴ Ijesu oo wẹ “A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke khu wẹ irari khi wewẹ enana e mhọli agbo oyi Eshinegba.” ¹⁵ O ri obọ nga wẹ ukhomhi se, o rote agho vu.

Ozeo ni lolo pfue
(iMak 10.17-31; iLuk 18.18-30)

¹⁶ Ozeo oghuo o bhale ya mhila ijesu, oo, “Osese onete, elo mhi fe ya li ni mhi ro ya mhọli agbo onabi oyi Eshinegba?”

¹⁷ Ijesu oo li, “Elo o ze ni u ro o lu mhe onete? Eshinegba lueghuo kpe o lese ti. Ini u wa nono ni u mhọli agbo onabi oyọli, ri ishi eyọli gbe akanya.”

* 19:4 Li ze Igbae 1.27; 5.2 † 19:6 Li ze Igbae 2.24 ‡ 19:7 Li ze iDeut 24.1-4; iMat 5.31 § 19:9 Li ze iMat 5.32; 1 iQori 7.10,11 * 19:18 Li ze Okiali 20.13-16; iDeut 5.17-20

18 O mhila iJesu, “Ishi eneghuo o?”*

IJesu o o li, “Khi gbe ugbeli, khi kia okia, khi do ughiatọ, khi pfi ọtsele ẹgbhue mu ọgbọ. 19 Mu ekpe na ite ali inye, gbo ze ni, u nono ingme oyi ọnuzava oye abi u li nono egbe e.” †

20 Oni ozeo o o iJesu, “Te eke vu mhi te ri eni u ga ngme ena nya a gbe akanya, onoghuo o ke kpọ mhe le?”

21 IJesu o o li, “Ini u wa nono ni u gba pfo, le ya ri itsua ni u mholi nya de u kemhi eni ikpagho na ẹgbọ ni ẹa mholi, ni u mholi ẹpfue shi obini iloghie. U tigbe bhale ke ya deba mhe kia.”

22 Abi oni ozeo o ro suọ ona, egbe e pfo li-a itobọ khi o o pfue gba.

23 IJesu o o eniye odukhokho eyoli, “Mhi gue oli ẹ ye ẹ khi, o ma munu ni ẹgbọ ni e pfue e ze ni Ẹshinẹgba o mhesẹ na we. 24 Mhi gbo gueye ẹ khi, ni ọgbọ ni o pfue o ro lo eghiele oyi Ẹshinẹgba, o ya munu dose, ni ọgbọ ke dua ni lolu ri akphere rote ese asuge ya fie.”

25 Abi eniye odukhokho eyi iJesu e ro suọ ona, abo e sha we, e mhila li, “Oghuo o ke dobe ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba sho?”

26 IJesu o bino we, o o, “Ini a ri oyi ọgbọ ngme, ona o ya munu, ama obọ oyi Ẹshinẹgba, emhikpa o ze oli ẹ riele.”

27 IPita o mhila iJesu, o o li, “Anye ni anye ze emhikpa obọ bhale deba ẹ ena, elo anye ya me o rue?”

28 IJesu o o we, “Abi o li mhi li gue oli ẹ ye ẹ khi ini Omi Ogbọ o da shito ukpekhomhi ufumhi oyoli eghẹghẹ agbo Onogbo, ẹẹ ogbava ni a deba mhe a ya nu mhe shito ikpekhomhi igbeva, a mhesẹ ẹ na edeli igbeva eyi iZireni. ‡

29 Ogbokpa ni o da ze owa oyoli obọ, okekhi inyoghuo oli, ni o ze itali ali inyoli obọ ali inyoghuo oli ali imioli ali ẹpfue eyoli obọ shi itobọ oyemhe ne, o ya mhue ẹpfue eghogho asha egbhueshe, o gbo mhue agbo onabi oyi Ẹshinẹgba. 30 Ama ẹgbọ eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho, e ya ralo.” §

20

Okhe irokhokho oyi egbikanya na elemhi ogba ipfonu

1 “Eri Eghiele oyi Ẹshinẹgba o li abi omose oghuo ni o fie lase ya wolọ ẹgbọ ẹluzogbe je ogba ipfonu oyoli ya gbe akanya. 2 O lama khi lolu ya fali ọgbogbo ingme ni a mie ogbele. O rewe je ogba ẹera ipfonu oyoli ya gbe akanya.

3 “Elemhi agogo itili ẹluzogbe, o fie lasele, o me khi emose eghuo e migha elemhi oki ni ẹa mhue oni ẹẹ gbe. 4 O o we, ‘A je ogba ẹera ipfonu oyemhe ya gbe akanya khi

† 19:19 Li ze Okiali 20.12; iDeut 5.16; iLev 19.18 ‡ 19:28 Li ze iMat 25.31; iLuk 22.30 § 19:30 Li ze iMat 20.16; iLuk 13.30

mhi ya fali ẹ emini o ti.’⁵ Igho e vu.

“Elemhi agogo igbẹva ẹlẹ ọguota ali agogo esẹ ẹlẹ ọgbomhi, ọ gbo ligho ya wolo emose elese.⁶ Agogo ishe o she ramhi, ọ gbo bhale ya ẹ emose elese ni ẹa li gbe okhoghuo. O mhila wẹ, ọ wẹ, ‘Elo o zẹ ni a ro migha ana amo kpa pfuse ẹghẹghẹ-a, ni aa ro gbe okhoghuo?’

⁷ “E ọli, ‘Irari khi ọgbokhoghuo ọa lu anye shi akanya lo.’

“Oo wẹ, ‘A je ogba ipfonu oyemhẹ ya gbe akanya.’

⁸ “Ogbomhi o ke mu eke, oni o mhue ogba ogho, o lu oni o ri egbo ẹ gbe akanya na li, oo, ‘Lu eni e gbe akanya ni u fali ọgbogbo ota. O kpe rote egbo ni e kpe ukhokho bhale fali ota ya ramhi eni e kpe bhale.’*

⁹ “O fali egbo ni e te agogo ishe ẹlogbomhi gba akanya le ukpaghuo.¹⁰ Abi eni e te odode gba akanya le e ro bhale ya mie ifata, e dabi khi ikpagho eyewe e ya bu dose eni e kpe ukhokho bhale oni akanya. Ama a ga fali wẹ abizize.¹¹ E mie ifata se, ee wolo oni o mhue ishemhi.¹² E ọli, ‘Emose ena ni a kpukhokho mie, iwakati oghuo e lese gbe akanya, ama rote ẹlẹ uzogbe fiefie anye te ri ukhomhi shi ovo ya ramhi ogbomhi. Ama u ya fali anye abizize!’

¹³ “Omhuẹ-ishiemhi o ro ọtuoghuo elemhi wẹ, ‘Omue,

mhi aa liẹle. Oa khi ukpaghuo-ghuo a lama na mhe shi akanya ogbele?¹⁴ A mo ikpagho eye ẹ ni a ke je apfe. Onoghuo o de ẹ shi o ini mhi fali omose ni mhi kpukhokho mie abi mhi fali ẹ.¹⁵ Abi khi mhia dobe ya li ikpagho eyemhẹ abi o ghole mhe? Eri a ke kpe ofuma irari khi mhi da khi ogbo ni o somhopfa?’

¹⁶ “Ama egbo eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho e ya ralo.”†

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke
(iMak 10.32-34; iLuk 18.31-34)

¹⁷ Abi ijesu o ro o nga iJerusalemu, o lu eniye odukhokho eyoli je asheghuo ya gueye, oo wẹ.¹⁸ “IJerusalemu ni awa je ena, a ya la oobo ri Omi Ogbo na ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi de, agho e la ya pfa ezọ igbe-a mu ọli.¹⁹ E tigbe rue ọli na egbo iJeta, e roli li egia, e gbe ọli ite, e ta li ma apfida, ama elenuzise, a guise ọli le bhale agbo.”

Emini ughue iZebedi oo ijesu o riẹle na lue

(iMak 10.35-45)

²⁰ Igho ughue iZebedi o rue imi ọli ava bhale deba ijesu, o wugha li odalo, oo li o kpekpe o somhi lue opfa.

²¹ Ijesu o mhila li, “Elo wa nono.”

Oo li, “Lama na mhe khi imimhe aava ena, khi oghuo o

* 20:8 Li zẹ iLẹv 19.13; iDẹut 24.15 † 20:16 Li zẹ iMat 19.30; iMak 10.31; iLuk 13.30

kha shito ẹ obọ ita, ọnọkpọle ọ shito ẹ ogobọ eghiele oye.”

²² Ijesu ọọ wẹ, “Aa lẹsẹ emini a mhila. A ya dobe da uko osoli ni mhi ya da?”

Ẹ ọli, “Anye ya dobe.”

²³ Ijesu ọọ, “A rọte uko ni mhi te da ya da, ama, ọa khi mhemhe mhi ya ze ọni ọ ya shito mhe obọ ita ali ogobọ. Eni Ita ọ riele wẹ shi na e mhọli wẹ.”

²⁴ Abi eniye odukhokho ogbe enekpọle e rọ suọ, e pfaa na ogbọ ali inyoghuo eghọ.

²⁵ Ighọ ijesu ọ lu wẹ tigbili, ọọ wẹ, “A lẹsẹ khi ighie eyi ẹgbọ ijeta eri ẹ jili ẹgbọ eyewẹ. Eni e kpada e ri omhesẹ ri itoto ẹ sha wẹ ma. ²⁶ Ama, ọa khi ighọ iteva oye ẹ. Ọni ọ da nono ni lọli fu ne, ọ khi ọni ọọ ga enekpọle.† ²⁷ Ini ọngẹẹ ọọ nono ni lọli khi ọnodode, ọ mele ọni ọọ ga ọyi enekpọle a. § ²⁸ Ẹzeze abi Omi Ogbọ, ọa li bhale ni a ke ga li, ama ọ bhale ni ọ rọ ga ẹgbọ ali ni ọ gbo ri agbọ oyọli mie ebubu pfuse.”

Ijesu ọ ri ezalo aava ze

(iMak 10.46-52; iLuk 18.35-43)

²⁹ Ijesu ali eniye odukhokho eyọli e rọte iJeriko vu, ebubu ẹgbọ e wẹ deba li. ³⁰ Emose ezalo aava e shito epfe-ode. Abi e suọ khi ijesu ọ rọte aghọ dọse. E tsesẹ, e liẹ. “Ọnọmhuẹ, Omi iDefidi, lẹ elemhi anye.”

³¹ Oni ebubu ẹgbọ e dese wẹ, e khukhu unu, ama e kiele tsesẹ leghe, e liẹ,

“Ọnọmhuẹ, Omi iDefidi kpẹkpẹ lẹ elemhi anye.”

³² Ighọ ijesu ọ migha, ọ lu wẹ, ọọ wẹ, “Elo a nono ni mhi riele na ẹ?”

³³ Ẹẹ ọli. “Ọnọmhuẹ, kpẹkpẹ anye ẹ nono ni u khueghie anye alo-a.”

³⁴ Ijesu ọ mhuẹ ilelemhi na wẹ, ọ ri obọ ti wẹ alo, eni alo e khueghie-a, e deba li.

21

Egbọ e ri ufumhi na ijesu abi ọ rọ lo elemhi iJerusalemu

(iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40; iJon 12.12-19)

¹ Abi ijesu ali eniye odukhokho eyọli e li ti i mama iJerusalemu, e bhale ikuku ẹoli na lui iBetifagi ni o la Ute ẹera Olivu. Ijesu ọ la aghọ ghie eniye odukhokho eyọli aava je ẹoli ni o la odalo.

² Ọọ wẹ, “A je ẹoli ni a fe odalo oye ẹ ena, khi a ya me akphere ali omiọli. A taghie wẹ-a, a mu wẹ ghi mhe ana.

³ Ini ogbọkhoghuo ọ mhila ẹ emhikhoghuo, a gueye ọli khi Ọnọmhuẹ ọ ya rewe riele emhi, ọ gbo ya nyene wẹ bhale lena.”

⁴ Eri a me enana ni a rọ bhale ya ẹ khi ungmehi ni emekeguele e ngme, ni e bhale ya tse. Ni ọọ

⁵ “A gueye edeli iZayo,*

‘A bino khi oghie oye ẹ ọọ bhale deba ẹ.

Ọ mhọli ikuegbe-a, ọ nga ozele akphere, ikhi Omi akphere.’ ”

† 20:26 Li ze iLuk 22.25-26 § 20:27

* 21:5 Li ze iZaka 9.9

Li ze iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26

⁶ Igho eniye odukhokho eyi iJesu e ye abi o ghie we. ⁷ Igho e rue oni akphere ali omi oli bhale, e banọ ide eyewe egbe nga li egbe, iJesu o nga li shito. ⁸ Ebubu egbọ e gueghie itsua eyewe naghie-a shi ode, eghuo e kholo eyamhi naghie-a shi ode. ⁹ Eni egbọ ni e ralo ali eni e kpe ukhokho e tseşe, e kueghie oli, e lie,

“Tsumhi anye, Tsumhi anye,
Omi iDefidi!”

“Ikhivose khi oni o ri eva oyi
Onomhue bhale.”

Ikueghie khi oyi
Eshinegba.

“Tsumhi anye.”†

¹⁰ Abi iJesu o ro lo elemhi iJerusalemu, oni edeli nya o wushe-a, egbọ e mhila, e lie, “Oghuo oni omose onana o fe khi?”

¹¹ Eni egbọ ni e nu oli kia e gueye we, ee “Ona khi iJesu oni omekeguele onge iNazareti na eke iGalili, ni a shobo na awa khi oo bhale, ikhi oni awa migha khe.”‡

*IJesu o lo elemhi Owa Oyi
Eshinegba*

(iMak 11.15-19; iLuk 19.45-48; iJon 2.13-22)

¹² IJesu o lo elemhi Owa Oyi Eshinegba. O khu egbọ ni e la elemhi oli e du oki kua. O ghino we abo itebu ni e la ngmomhi ikpagho kua, ali ibechi oyi eni e ri inekhukhu u e de. ¹³ Oo we “A she keke oli shi Ebe-no-pfuase, ‘Owa oyemhe, owa ni a la lema o

khi,’ ama a she roli mele owa oyi ighiato-a.”§

¹⁴ Ezalo ali eni e guogho awe-a e bhale deba li obini Owa Oyi Eshinegba, O rewe ze nya. ¹⁵ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi e ro me khi iJesu oo gbe ikanya onyaloa ododa, elemhi Owa oyi Eshinegba, ali khi eniye e la akagho tseşe leghe kueghie oli, e lie, “Ikueghie o khi oyi Omi iDefidi,” elemhi e bi we.

¹⁶ Igho e mhila iJesu, e oli “Wa a suo abi eniye ee ngme e?”

IJesu oo, “Mhi suo.” O mhila we, “Aa kpe suo abi Ebe-no-pfuase o ngme ni o.

“‘U she ri eniye ali emofe
kueghie ikueghie ni o gba
pfo’”*

¹⁷ IJesu o te agho vu je iBetani. O gbhe agho ni ogbe o gbe.

*IJesu o ku itse na okhua-eni
(iMak 11.12-14,20-24)*

¹⁸ Ele uzogbe abi o ke ro nyene egbe ukhokho je iJerusalemu, okiamhi o gbe oli. ¹⁹ Igho o me okhua-eni epfe ode, o le ya bino oli, ama o me udumhi okhoghuo ukhomhi o, se ni ebebe. Igho oo oni oara ogho “Wa gbo ya mo udumhi ghue!” Aghoagho oni oara o ku ebe-a.

²⁰ Abi eni eniye odukhokho eyoli e ro me oli, abo e sha we. E mhila li, ee. “Se o li kia khi

† 21:9 Li ze iwolo 118.25,26 ‡ 21:11 Li ze iJon 6.14; 7.40; Ika 3.22; iMak 6.15;

iLuk 13.33 § 21:13 Li ze Aza 56.7; iJere 7.11 * 21:16 Li ze iwolo 8.2

oni ọkhua o rọ gho nyanya ku ebe-a?”

²¹ Ijesu ọọ wẹ, “Mhi gueye ẹ khi, ini a mhuẹ irudunga ni aa rọ mhuẹ akhọkhomhẹ, a ya doḅẹ li emini mhi li oni ọkhua ona. Ọa khi onana tṣẹ, a ya liẹ oni ute ona, ‘Vu ya de pfilo okẹ oniẹmhi,’ oni ute o suọ na ẹ.† ²² Irari khi ini a mhuẹ irudunga, emiemini a sọ iromhi mhila a ya mholi ọli.”

A mhila ijesu obini ọ te mholi afu

(iMak 11.27-33; iLuk 20.1-8)

²³ Ijesu ọ lo elemhi apfẹ oyi Owa oyi Eshinẹgba le, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e mhila li, “Afu eyi ọghuo u rọ gbe ikanya enana? Ọghuo ọ ri afu nẹ?”

²⁴ Ijesu ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ mhi ya li mhila ẹ ogbo ọghuo, ini a da gbaghiẹ ọlia ne, mhi ya gueye ẹ oni ọ ri afu ona na mhẹ. ²⁵ Mhiẹ i, ibatazi ni iḷoni ọọ batazi na ẹgbọ, ọghuo ọ ri afu na li ọ ke batazi ẹgbọ? Ẹgbọ e ri ọli na li abi khi Eshinẹgba lọ?”

E nu egbewẹ khako, e liẹ, “Ini awa ẹ khi ‘Obọ oyi Eshinẹgba o te bhale,’ ọ ya mhila awa, ‘Elo o zẹ ni aa rọ mie ọli suọ?’ ²⁶ Ama ini awa ẹ khi, ‘Obọ oyi ọgbọ o te bhale,’ ulishi apfowa ọọ mu awa, irari khi ọgbokpa ọ lẹṣẹ khi ọmekẹguele iḷoni ọ khi.”

²⁷ Itobọ ighọ e kẹ ijesu “Anye aa lẹṣẹ.” Ijesu ọọ wẹ

“Mhẹmhẹ mhi aa li ya gueye ẹ obini mhi te mẹ afu.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eniye aava

²⁸ “Sẹ a mẹ ona shi? Ọmose ọghuo ọ mhuẹ eniye emose aava. Ọ bhale deba oni ọgbhali, ọọ li, ‘Ọmọ ke lẹ ogba ipfonu amo ni u ya gbe akanya.’

²⁹ “Ọọ itali, ‘Mhi a ya ye.’ Ama o li deṣẹ, ọ mu udu pfi, ọọ lẹ oni ogba ipfonu.

³⁰ “Oni itawẹ ọ gbo lẹ deba ọnikeke, ọ gbo ngme ọli abi ọ kpẹ ngme oni ọgbhali. Oni ikeke ọghọ ọ lama khi lọli ya ye, ama ọa tigbe ye.

³¹ “Onoḷghuo eniye aava ena ọ riẹlẹ emini itawẹ ọ nono?”

Ẹẹ ijesu, “Oni ọgbhali.”

Ijesu ọọ wẹ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi emionoga ali idegbe e she pfi ẹ shi ana kpẹ lo Eghiele oyi Eshinẹgba. ³² Irari khi abi iḷoni Oni ọọ batazi ẹgbọ ọḅ bhale ya sẹṣẹ ẹ ode ni a ya rọte, ni aa lama mie ọli suọ. Ama emionoga ali idegbe e mie ọli suọ, e mu pfi. Abi a tseku ri ẹloe oyeẹ mẹ, aa kie mu udu pfi ni a miesuọ.‡

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eni a mie shi ogba ipfonu

(iMak 12.1-12; iLuk 20.9-19)

³³ “A suọ okhẹ irọkhọkhọ olese. Ọmhuẹ-apfẹ ọghuo ọ ya laọ ni ọ gua ogba ipfonu shi ukhokho apfẹ oyọli. Ọ khi ogba gasẹ ọli, ọ riẹlẹ ashini a la nye onyọ shi ọ, Ọ gbo tọ owa ni o yagha ni a la

† 21:21 Li zẹ iMat 17.20; 1 iKori 13.2 ‡ 21:32 Li zẹ iLuk 3.12; 7.29-30

khẹ-ekhẹ shi ọ. Ọ rọli na ẹgbọ e ke ri ẹloẹ khu ọli, ọ vu ẹoli oboese. § ³⁴ Abi ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ o rọ ramhi, ọ ghie eni ẹẹ ga eyọli ghi eni ẹgbọ, e ka mie wẹ eni e khi eyẹluẹ ghi lue.

³⁵ “Eni ẹgbọ ni ọ rọ shi oni ogba oghọ, e mu eni eni ẹẹ ga eyọli, e gbe oghuo, e gbe oghuo-a, e tono ọnọkpọle eche. ³⁶ Ighọ ọni ọmọsẹ ọ gbo ghie eni ẹẹ ga elese ghi wẹ ni e ke bu dọsẹ eni ọ kpẹ ghie. Ighọ eni e la oni ogba e li wẹ abi e kpẹ li eghọ. ³⁷ Ikpukhokho ọ, ọ ghie omi ọli ghi wẹ. Ọọ, ‘E ya mu ekpẹ na li.’

³⁸ “Ama abi eni e la oni ogba e rọ mẹ khi ọni omi ọli ọọ bhale, e lu egbewẹ ochi, ẹẹ egbe, ‘Awa gbe ọni omi ọli-a, ni awa le ugu oyọli.’ ³⁹ Ighọ e mu ọli e rue ọli je olase oni ogba, e gbe ọli-a.

⁴⁰ “Irarighọ, ini ọni ọ mhue ọni ogba ipfonu oghọ ọ fẹ bhale, sẹ ẹẹ a sa khi ọ ya li eni ẹgbọ eghọ?”

⁴¹ Ẹẹ iJesu, “Eri ọ ya gbolo eni ẹgbọ ọkholọ eghọ-a, ọ ri oni ogba na ẹgbọ elese, eni e ya ke ri eni e khi eyọli ghi ọli.”

⁴² IJesu ọọ wẹ, “Ẹẹ a kpẹ zẹ ọli abi a li kẹkẹ ọli shi Ebe-nopfuasẹ khi:

“ Ẹche ni itsona e kie pfi,
 lọli o ke ya mele egbegbi
 eche
 ni o kẹ mu ẹloẹ nẹ nya-a.
 Ọnọmhue ọ lighọ riẹlẹ ona,
 ọó ti anye ẹloẹ gba’ ”*

⁴³ “Irarighọ, ighọ a li ya mie ẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba obo, a

rue ọli na ẹgbọ ni ẹ riẹlẹ emini Ẹshinẹgba ọọ a ke riẹlẹ. ⁴⁴ Ọgbọ ni ọ da ya de nga oni eche ne, ọ ya guoghọ-a, ama ọgbọ ni oni eche o da de nga egbe ne ọ ya mhẹli-a abi ifufu.”

⁴⁵ Abi ighie eyi ekpodalougamhi ali ẹgbọ iFarisi e rọ suọ oni okhẹ irọkhokho ona, e lẹsẹ khi wẹwẹ iJesu ọ nu ngme. ⁴⁶ E nono ode ni wẹwẹ e tẹ mu ọli ya khukhu, ama ulishi o mu wẹ irari khi ẹgbọ e lẹsẹ khi ọmekẹguele iJesu ọ khi.

22

Okhẹ irọkhokho oyi ukue ni á lá rue ọmueshi
 (iLuk 14.15-24)

¹ IJesu ọ gbo ri okhẹ irọkhokho ona nu wẹ ngme, ọọ, ² Eri Eghiele oyi Ẹshinẹgba o li abi oghie oghuo ni ọ gbhẹ ukue na omiọli ni ọọ rue ọmueshi. ³ Ọ ghie eni ẹẹ ga eyọli e ka gueyẹ ẹgbọ ni ọ gbhẹ oni ukue na e bhale, ama ẹa lama ye.

⁴ “Ighọ ọ gbo ghie eni ẹẹ ga elese, ọọ wẹ, ‘A ka gueyẹ eni a lu shi oni ukue khi mhi she nye ekhe shi ekẹ. Mhi she gbolo ena-a, ena ni e mhue ila, shi elamhako eyemhẹ, a she mu egbe emhikpa shi ekẹ. A bhale oni ukue ikhuẹsẹ ọmueshi.’

⁵ “Ama eni ẹgbọ ẹa pfi esọ shi, e vu asha. Ọghuo ọ vu ishemhi, ọlese ọ vu oki. ⁶ Eghuo ọ ni a lu shi oni ukue e mu eni eni ẹẹ ga eghọ, e gbe wẹ, e gbolo wẹ-a. ⁷ Ighọ

elemhi e bi ɔni oghie, ɔ ghie ekhɔli-okhuɛ eyɔli, e ka gbolo eni ɛgbɔ ni e gbolo eni ɛɛ ga eyɔli-a, e tose wɛ apfe-a.

8 “Igho ɔni oghie ɔ luno eni eni ɛɛ ga eyɔli, ɔɔ wɛ, ‘A she mu egbe ukue oyemhe shi eke se, ama ɛgbɔ ni mhi lu shi ɔ, ɛa khi eni a kha lu shi ɔ. 9 Mena, a ke je ifu ɛoli ikpe ni ebubu ɛgbɔ e legba, ɔgbokpa ni a da me ne, a lu ɔli bhale oni ukue.’ 10 Igho eni eni ɛɛ ga e lo ifu ɛoli e luno ɛgbɔ ni e me kpa tighili, ghe ɛgbɔ enete ali ikhi-akhiamhi ɛgbɔ. Oni ashini a gbhe oni ukue shi o vo ɛgbɔ.

11 “Ama abi ɔni oghie ɔ ro bhale ya bino eni ɛgbɔ, ɔ me khi omose oghuo ɔ la agho ni ɔa so itsua ukue ni a ro khuɛse omueshi ye ughue. 12 Oni oghie ɔ mhila li, ‘Omue se u li lo ana le ni u wa ro so itsua oyi ukue ni a ro khuɛse omueshi,’ Oni omose ɔa dobe sɔli ɔ.

13 “Igho ɔni oghie ɔ gueye eni eni ɛɛ ga egho, ‘A mu ɔli ge abo ali awe, a tsua li pfi je olase alo ebili ni a la vie, ni a la le akɔ akɔ.’*
 14 “Ogbokpa a lu ama ikuku wɛ ni e mie oni ulumhi, a ze.”

A mhila iJesu ini a ke ze oga na iSiza
(iMak 12.13-17; iLuk 20.20-26)

15 Igho ɛgbɔ iFarisi e fiɛ ya gba abi e li ya ri omhila me asha mu iJesu. 16 E ghie eniye odukhokho eyewe ali eniye odukhokho eyi Erɔdu deba iJesu, ɛ ɔli, “Oseɛ, anye lese

khi ɔgbɔ igesikia u khi, u gbolo ɛ seɛ igesikia oyi oghuemhe oyi Eshinegba. Wa a ya na ulishi oyi ɔgbokhoghuo, itobo khi ɛgbolie ɔa la ɔnini ɔgbɔ ɔ khi. 17 Gueye anye, se o fe li udu oyɛ? Abi ushi oyawa o ngme, o fe ti ni awa ze oga na oghie iSiza abi khi ɔa ti?”

18 IJesu ɔ lese ugbamhi obe ni e gba, ɔɔ wɛ, “Eɛ eri ugamhi ku alo, elo o ze ni a ro nono ni a di mhe mu? 19 A rue ukpaghuo ni a ro ze oga khasɛ mhe ghue!” Igho e rue ukpaghuo bhale ghi ɔli. 20 O mhila wɛ “Alo eyi oghuo na? Eva oyi oghuo na?”

21 E ɔli “Eyi iSiza.”

Igho iJesu ɔɔ wɛ, “Irarigho, a ri oni o khi oyi iSiza na iSiza a ri oyi Eshinegba na Eshinegba.”

22 Abi e ro suo ona, abo e sha wɛ, e ze ɔli obo, e vu.

Ingme ughue iruerue ali irote eghuli guale

(iMak 12.18-27; iLuk 20.27-40)

23 Oni ogbele ɛlegho, ɛgbɔ iSadusi ni ɛ khi iteghuli guale ɔa la ɔ, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbo.† 24 E ɔli “Oseɛ, iMosisi ɔ gueye anye khi, ini omose ɔ ghu-a ni ɔa ro bia eniye, inyoghuo ɔli ɔ rue ɔni ɔsamhi olimhi ni ɔ bia eniye na li na inyoghuo ɔli ni ɔ ghu-a ogho.‡ 25 Mena inyoghuo etuoshilua e ke nu anye la ana. Oni ogbhali ɔ rue ɔkpotso ɔ ghua, abi ɔa ro bia eniye, ɔ ze ɔni ɔkpotso obo na

* 22:13 Li ze iMat 8.12; 25.30; iLuk 13.28 ze iDeut 25.5

† 22:23 Li ze Ika 23.8

‡ 22:24 Li

inyoghuo. ²⁶ Igho eghuli o li gbe inyoghuo ọli ọnuzava ali ọnuzase ya ramhi ọnuzi-oshilua ẹa ga bia ọmọ ọkhoghuo na ọni ọkpotso. ²⁷ Ikpukhokho ọ ọni ọkpotso ọ ghu a. ²⁸ Mena, ogbele iteghuli guale, ughue ọghuo ọ fe ya khi elemhi ewe nya, aborokhia khi wewe oshilua e ga rue ọli shi?"

²⁹ Ijesu ọọ we, "Eri a da ode! Itobo khi aa lese ungememhi oyi Eshinegba ali itoto eyoli lo. ³⁰ Irari khi ini egbo e rote eghuli guale, ẹa ke ya rue ikpotso, we khi ikpotso e ke ya ke ngeli na emose, eri e ke ya li abi igeni na iloghie. ³¹ Ama oyi ingme ite-eghuli-guale oyi egbo ni e ghu-a ne, eri aa suo abi Eshinegba ọ ngme e. ³² Ọ khi, 'Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki, ali Eshinegba oyi iGiekopu.' Eshinegba oyi egbo ni e la agbo ọ khi, ọa khi Eshinegba oyi egbo ni e ghua."§

³³ Abi eni ebubu egbo e ro suo ona, abo e sha we shi osese ni ọ sese.

Ushi ni o ga fune nya

(iMak 12.28-34; iLuk 10.25-28)

³⁴ Abi egbo iFarisi e ro suo khi ijesu ọ pfi egbo iSadusi okpe unu, e le gba. ³⁵ Oghuo ọ elemhi we ni ọ khi osese ushi ọ roshaka ni loli dobe ri ushi mu ijesu. Ọ mhila li ogbo.

³⁶ Ọọ li, "Osese, Ushi onoghuo o ga fune nya

elemhi Ishi eyi iMosisi?" ³⁷ Ijesu ọọ li, " 'Ri udu oye nya ali ayemhe oye nya ali usamhi udu oye nya nono ingme oyi Onomhue Eshinegba oye.*' ³⁸ Onana o khi ushi onodode ali oni o ga fu ne nya. ³⁹ Eri onuzi-eva o gbo li abi loli, ni ọọ li, 'Nono ingme oyi ogbo olese abi u li nono ingme egbe e.'† ⁴⁰ Ishi eva ena elemhi Ishi eyi iMosisi ali emekeguele nya, e te ze."‡

Omi oghuo Omiepfuese ọ khi
(iMak 12.35-37; iLuk 20.41-44)

⁴¹ Abi egbo iFarisi e kie li la agho egho, ijesu ọ mhila we. ⁴² "Se a khokho shi Omiepfuese ọ? Omi oghuo ọ fe khi?"

Ẹ ọli "Omi iDefidi."

⁴³ Ijesu ọọ we, "Elo o ke ze khi iDefidi ọ rote elemhi ayemhe lu ọli, 'Onomhue?' Irari khi iDefidi ọ lie,

⁴⁴ " 'Onomhue gueye Onomhue oyemhe.

Shito mhe ukiekie obita ramhi

ni mhi ro ya ri ebe e shi e ufu ekowe.'§

⁴⁵ "Ini iDefidi ọ lu ọli 'Onomhue,' sese oni Omiepfuese ọ ke gbolo e khi omiomi iDefidi?" ⁴⁶ Ongewe ọa dobe gbaghie oni ogbo-a. Rote elegho vu ogbo okhoghuo ọa ke gbo gbudu mhila li ogbo okhoghuo.

§ 22:32 Li ze Okiali 3.6 * 22:37 Li ze iDeut 6.5 † 22:39 Li ze iLev 19.18

‡ 22:40 Li ze iLuk 10.25-28 § 22:44 Li ze iWolo 110.1; Ika 2.34-35; Iburu 1.13; 10.13

23

A mhue egbhe shi esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi egbe

(iMak 12.38-39; iLuk 11.43,46; 20.45-46)

¹ Igho iJesu o nu egbo ni e ri esọ shi ọli eke ali eniye odukhokho eyọli i ngme. ² Oo we, “Eseşe Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi a ri afu na ni e ke guele abi Ushi oyi iMosisi o ngme. ³ Irarigho, a mema ya suọ esọ na we, a li abi e gueye e a ke li, ama a khi khonya we ngeli ingeli enabi eyewe. Irari khi wewe ẹa ri emini ẹe sesẹ egbo gbe akanya. ⁴ Eri e ge itsua ni e kọ na egbo tsua. Ama wewe oyewe ẹa lama ri umiesobo da we o kpaghie we tsua eni itsua.

⁵ “Emhikpa e ri abamemhe e riẹle. E ri ogbene ni a fia ọtsuọtsuọ shi mu alukpo ali abo. E pfi emini a rọte ebe-no-pfuase keke emhi shi lo eni ọtsuọtsuọ. E gbo fia emhi na yayagha na dolodolo shi esọ iwulu ni ẹe so.* ⁶ Ashini o mhue ekpe ukue ali ikpekhomhi ni e fune oo ghole we ini e bhale owa ugamhi. ⁷ E ma nono ni a ke tse we otse ekpe atuoki, ali ni a gbo ke lu we, ‘Osese.’

⁸ “Ama ee oye e a khi lama ni egbo e lu e ‘Osese,’ irari khi Oga oghuo o ga mhọli e nya, a gbo khi inyoghuo. ⁹ A khi lu ogbokhoghuo agbo ona ‘Ita,’ irari khi Ita oghuo kpe a mhue, iloghie o la. ¹⁰ We khi a ze ni ogbo o lu e ‘Osese,’ irari

khi Osese oghuo kpe a mhue ni o khi iKirisiti. ¹¹ Oni o ga fune elemhi e, o mema mele oni oo ga oye e a.† ¹² Onini o da ya ti egbo li nga ne, a ya ti ọli tiemhile. Ama onini o da ti egbo li tiemhile ne, a ya ti ọli nga.‡

¹³ “O ma kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi erugamhi-ku-alo, ni e pfi okpe ode iloghie zuse egbo shi olase. Ee oye e na, aa lama lo elemhi o wekhi eri a ze ni eni e nono ni wewe e lo, ni e me asha le. ¹⁴ [O ma kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi! Ee eri-ugamhi ku alo! Eri a li esamhi olimhi le, ni a ri abamemhe a so iromhi ni o nuata. Itobo igho a ya na e osoli egbegbo.]

¹⁵ “O ma kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi erugamhi-ku-alo! A ga roshaka kia eke ali ukhomhi oke ye obini odonue ya nono ogbo mu pfi lama shi osese oye e. O kha da tse na e se, osoli ni oni ogbo ogho o ke ya me ilimhi iriere, o ke fu dose oni ee a ya me agbhagh-hamhi eva.

¹⁶ “O ma kholo e egbe irari khi ezalo a khi ni a sese egbo. Ee ni a sese khi, ‘Ini ogbo o romhi Owa Oyi Eshinegba o a mhue abi o ngme, ama ini o romhi igolu ni o la ukhomhi oni Owa Oyi Eshinegba, oni ishe o ya mu ọli.’ ¹⁷ Ee eyegehe, ezalo, onoghuo o fe fune?

* 23:5 Li ze iMat 6.1; iNoba 15.38; iDeut 6.8 † 23:11 Li ze iMat 20.26-27; iMak 9.35; 10.43-44; iLuk 22.26 ‡ 23:12 Li ze iLuk 14.11; 18.14

Igolu abi Owa oyi Eshinegba ni o ri oni igolu ro khi oni o pfuase? ¹⁸ A gbolo e sese egbo khi ini ogbo o romhi atete khi o a mhu e abi o ngme, ama o khada romhi emini a ro luase oni atete, oni ishe o ya mu oli. ¹⁹ E e ezalo, onoghwo o fe fune? Emini a ro luase obo ni o la ukhomhi oni atete abi oni atete ni o ri oni iluasobo khi oni o pfuase? ²⁰ Itobo igho, ini ogbo o da romhi atete ne, oni atete ali emini o la ukhomhi oli nya o romhi egho. ²¹ Ini ogbo o romhi Owa Oyi Eshinegba, oni Owa Oyi Eshinegba ali Eshinegba ni o la o o romhi egho. ²² Ini ogbo o romhi iloghie, ukpekhomhi oyi Eshinegba ali oni o shito o o romhi egho. §

²³ "O ma a kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi. E e erugamhi-ku-alo. Aa ze aze-oghwo-igbe oyi ebe akhokho ali okphasa, ama a ri eloe e gbe emini e mu eloe shi elemhi ishi, nabi, umha gbe azeba ali isomhelemhi ali igbe akanya te ode igesikia. Enana khi egbegbi emini a kha ri ele, aa kha pfi enana shi eke ni aa ri ele we.* ²⁴ E e ezalo ni a ri egbo o kia, a pfiolo akia onyo-a, ama a to akphere lu e.

²⁵ "O ma a kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi, erugamhi-ku-alo. A kpe ukhokho iko ali itasa-a, ama emini a ri emhi itoegbe ali ufa mie e vo elemhi we. ²⁶ Egbo iFarisi ezalo! A kpe ke

kpe elemhi uko ali utasa-a ne, eghoghe agho ikhokho we e li pfuase.

²⁷ "O ma a kholo e egbe, esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi, erugamhi-ku-alo. Eri a li abi uji ni a ri etseli opfopfo gbolo-a, ni o te odato oli ti eloe, ama elemhi we, e vo igua egbo ni e ghu-a ni e ke-a.† ²⁸ Igho a lili e li, eri a ro te odato idiegbe ga li abi egbegbi egbo, ama okholo ali irugamhi ku alo, o vo e elemhi.

Ijesu o gue anasemhe oyewe le shi eke

(iLuk 11.47-51)

²⁹ "O ma a kholo e egbe ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi, erugamhi-ku-alo! A ga to iji na emekeguele a ri ele iji eyi eni e gue ngeli somhotse. ³⁰ A gbolo o lie, 'Ini anye la agbo eghoghe oyi itita anye lo, anye a kha nu we mholi obo shi emekeguele igbolo-a.' ³¹ Eri a ri ona pfi otsele mu egbe e khi a lama shi o khi imimi eni e gbolo emekeguele-a, a khi. ³² A ke je odalo, ni a pfuse gbe ikanya ni ititae e gbaekele gbe.

³³ "E e enye ali imi enye, se a dabi khi a li ya na pfue ilimhi iriere ni oo bhale?‡

³⁴ Itobo igho mhi ya gweye e khi mhi ya ghie emekeguele ghi e ali egbo ni e fialo-a ali esese ni e bu, a ya gbolo eghwo o-a, a tan o we ma apfida, elese a gbe we ite elemhi owa ugamhi eye e, a

§ 23:22 Li ze Aza 66.1; iMat 5.34 * 23:23 Li ze iLev 27.30 † 23:27 Li ze Ika

23.3 ‡ 23:33 Li ze iMat 3.7; 12.34; iLuk 3.7

khu wẹ te ẹoli oghuo ya je olese. ³⁵ Itobọ ighọ a ya ri ọlia eyi ẹgbọ eni e pfuase nya ni a gbolo-a shi eke agbọ ona mu ota sọ ẹ, rọte idiegbe oyi Ebeli ni ọa mhue abi ọ li vu, ya ramhi idiegbe oyi iZakaraya omi iBereḱaya ni a gbe-a shi agadamhi eva atẹte ali Owa Oyi Eshineḱgba. ³⁶ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, osoli ni a ya me shi ugbeli ni a gbe idiegbe oyi ẹgbọ eghọ, ẹgbọ na agbhotu ona oni osoli o ya de rughu.”

Inono ni iJesu ọ mhue na iJerusalemu
(iLuk 13.34-35)

³⁷ IJesu ọ rọ liẹ, “Eekhue-oo! iJerusalemu, iJerusalemu! A gbolo emekeḱeuele-a, a tono eni Eshineḱgba ọ ghie ghi ẹ eche gbolo-a. Iti-ingmi-ingme mhi she roshẹka ni mhi kolo ẹgbọ eye ẹ kugbe, abi ọkhọkhọ ọ liẹ kolo imiọli shi ifui ipfua, ama aa lama na mhe. ³⁸ Ghe i! Eshineḱgba ọ ya te Owa oyi Eshineḱgba oye ẹ vu, o mele afue a.* ³⁹ Mhi gueye ẹ khi rọte memena vu, khi aa ke gbolo ya me mhe ya ramhi ni eghẹghẹ ni a rọ ya ke liẹ, ‘Oghẹle o khi ni ọni ọ ri eva oyi Onomhue bhale.’ †”

24

Ọlele oyi ikpukhokho agbọ
(iMak 13.1-2; iLuk 21.5-6)

¹ Abi iJesu ọ rọte oni Owa oyi Eshineḱgba fiẹ lasele, eniye odukhokho eyọli e rọli khase

ugbe oyi oni owa. ² IJesu ọ rọ wẹ, “A ga me emhi enana nya, ama mhi gue a ye ẹ khi aa me echeli ni a rọ nga egbe egbe rọ tọ oni owa ona ni aa ya che kua.”

Ozughu ali imu-okhọli vule
(iMak 13.3-13; iLuk 21.7-19)

³ Abi iJesu ọ li shito ukhomhi Ute ẹera Olivu, eniye odukhokho eyọli e bhale ya ye ọli ochi, ẹẹ ọli. “Gueye anye eghẹghẹ ni eni ingme enana e rọ bhale ya tse, ali emini a ya ke me ni anye rọ ya lese khi a she ramhi ukpese agbọ.”

⁴ IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “A ke tokpe eke ini ọgbokhoghuo ọ khi di ẹ. ⁵ Irari khi ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyemhe bhale, ẹẹ liẹ ‘Mhemhe mhi khi ọni iKirisiti,’ ẹẹ di ebubu ẹgbọ. ⁶ A ya suọ eko okhọli ali okeke okhọli. Ama a khi ze ni ulishi o mu ẹ. A mema ya me emhi eghogho, ama ukpese agbọ ọa kie ramhi ne. ⁷ Ushishi e ya mu okhọli vule shi ushishi ọ, ẹgbọ e mu egbe iku iku nu egbe ẹ khọli. Ukpokpomhi okiamhi o ya ke pfi, eke e ya ke dekuluẹ asha khi asha. ⁸ Eri enana nya e ya li abi khi oku o lese to ọkpotoso ni ọ ya bia.

⁹ “Eghẹghẹ aghọ a ya mu ẹ na wẹ ni e nase ẹ, a gbolo ẹ-a. Ẹgbọ na agbọ nya e ya ke biselemhi ẹ, itobọ khi a khi ẹgbọ eyemhe.* ¹⁰ Eghẹghẹ aghọ ebubu ẹgbọ e ya de irudunga

§ 23:35 Li ze Igbae 4.8; Iburu 11.4; iZaka 1.1; 2 Okhe 24.21 * 23:38 Li ze iJere 22.5 † 23:39 Li ze Iwolo 118.26 * 24:9 Li ze iMat 10.22

lasele, e ri egbe ẹ de, ẹẹ biselemhi egbe. ¹¹ Eghẹghẹ agho ebubu emekẹguele eyi ẹgbhọli e ya lasele, ẹẹ di ebubu ẹgbọ. ¹² Irari khi ọkhọlo o ya gba eke dọse, imhue-inono na egbe ọa ke lolo ẹ la ọ. ¹³ Ama ọgbọ ni ọ da migha irudunga oyọli gbagbagba ramhi ukpese, ọ ya khi ọni a mie pfuese.† ¹⁴ A ya she ri oni usomhi onete oyi oni Eghiele oyi Eshinegba onana, tse abọ gase agbọ kpa, ni o khi ọtselẹ na ishishi nya, ẹghẹghẹ agho ukpese agbọ o tigbe ramhi.

Ighuighue

(iMak 13.14-23; iLuk 21.20-24)

¹⁵ “ ‘Irarigho, a kha da me emhi obe ni o vese ẹgbọ ọ kua khi ighuighue ni ọọ vese ẹgbọ kua, ni oo pfi ebemulishi, khi o da ya migha ashini o pfuase ne,’ ẹzeze abi ọmekẹguele iDanie ọ gue ọli le ne, ọni ọọ ze ebe ọ lese emini ọ ze.† ¹⁶ Eghẹghẹ agho, ẹgbọ ni e la eke ijudia e na ya nga ukhomhi ite. ¹⁷ Ọgbọ ni ọ la ukhomhi owa ọ khi tiemhile ya rue emhikhoghuo elemhi owa. ¹⁸ Ọgbọ ni ọ la ishemhi ọ khi jele apfe ya rue awulu oyọli apfe. § ¹⁹ O ma khọlo ikpotso ni ẹ me egbe ali eni e ri emofe shi egbe. ²⁰ A lema Eshinegba ọ khi ze ni ele unamhi oye ọ khi ẹghẹghẹ orue wekhi ogbele iyemhe. ²¹ Irari khi osoli oniemihi o ya lasele ọ. Osoli ni ọgbọ aa

kpe me ghue rote igbaekele agbọ ya ramhi ogbe ni amo, wekhi eri a ke gbolo ya me oghoghọ ghue.* ²² Ini aa rote eni ogbele eni a ngme ena khi-a, ọgbokhoghuo ọa ya pfue ọ. Ama itobọ oyi ẹgbọ ni Eshinegba ọ ze, ọ ya khi eni ogbele-a. ²³ Eghẹghẹ agho, ini ọgbokhoghuo ọọ u, ‘Bino, ghe ọni iKirisiti!’ Okekha khi eri ọ li, ‘Ghe ọli oobọ khe,’ khi mie ọli suọ. ²⁴ Irari khi iromhi emiepfuese ali emekẹguele eyi ẹgbhọli e ya lasele, ẹẹ ri ọlele eniemhi ẹ kase, ali ẹẹ gbe ikanya ọnyaloa ro ke di egbegbi eni Eshinegba ọ ze, ini o ya ze li lo. ²⁵ A ghe i, eri mhi gue onana ye ẹ shi eke neni oni ẹghẹghẹ o ya ramhi.

²⁶ “Igho, ini ọgbokhoghuo ọ gueye ẹ, ‘Ghe ọli oobọ, obini ọdagbe ifufu,’ a khi je oobọ. Okekha khi eri ọọ, ‘Ghe ọli ana, elemhi owa aza,’ a khi mie ọli suọ. ²⁷ Irari khi eri inyenegbe bhale oyi Omi Ọgbọ o ya li abi akphala o lie nyamhise alo nyaa, o rote udi ukhuli ge ya je udi ukhuli, rote obini ovọ o te ẹ ngale ya je obini o te ẹ lo eko.† ²⁸ Itobọ khi ashini elamhako ọ ke-a shi agho ighuli ẹẹ legba.‡

Inyenegbe bhale oyi Omi Ọgbọ

(iMak 13.24-27; iLuk 21.25-28)

²⁹ “Eghẹghẹ osoli ogho o kha da lese dọse tee, “ ‘Ovọ o ya bishi alo-a,

† 24:13 Li ze iMat 10.22 ‡ 24:15 Li ze iDan 9.27; 11.31; 12.11 § 24:18 Li ze iLuk 17.31 * 24:21 Li ze iDan 12.1; Iro 7.14 † 24:27 Li ze iLuk 17.23-24 ‡ 24:28 Li ze iLuk 17.37

uki ọa kẹ gẹ
 ikpẹtata e deno ukhuli kule,
 ekpabọ ena ukhuli ẹẹ
 nighise.†§

30 “Egheghe agho, oṣeṣe
 irokhasẹ oyi Omi Ogbọ o ya
 lasese shi ukhomhi idane.
 Egbọ ni e la agbọ ona nya, e
 ya ke viẹ oya abi Omi Ogbọ o
 li rọte irarogbe ẹ tiemhile el-
 emhi ekpabọ ali ukpokpomhi
 ufumhi.* 31 Egheghe agho
 akala onofunẹ o ya de. Omi
 Ogbọ o ghie igeni eyọli je
 iguabọ enenene na eke agbọ
 nya, e ka ti egbọ eyọli ni o zẹ
 gbili.†

*Owena ni a te ọọra ọkhua-eni
 wena*
*(iMak 13.28-31; iLuk
 21.29-33)*

32 “A zẹ ni ọara ọkhua o seṣe
 ẹ ingme. Ini iguabọ eyọli e da
 tsotsogho ne, ni o rọ ta ebe,
 a leṣe khi okase o she ramhi.
 33 Igho ini a da me emini mhi
 gue ẹ ye ena ne, a leṣe khi oni
 egheghe o she ti ramhi ana.
 34 Abi o li mhi li gue ẹ ye ẹ khi
 agbhotu ona ọa ya doṣe ne, ni
 emhi ena nya e rọ bhale ya
 tse. 35 Eke ali ukhuli e ya doṣe,
 ama ingmemhi eyemhe, ẹa ya
 de kua.

*Ogbọ ọa leṣe oni ogbeṣe
 wekhi oni egheghe*
*(iMak 13.32-37; iLuk
 17.26-30,34-36)*

36 “Ogbokhoghuo ọa leṣe oni
 ogbeṣe wekhi oni egheghe. Eg-
 begbi igeni na iloghie ẹa leṣe

wekhi Omi Ogbọ o leṣe, se ni
 Ita lolighuo tse. 37 Abi o ke li
 egheghe oyi iNoa, igho ibhale
 oyi Omi Ogbọ o ya li.‡ 38 Neni
 a me ogbeṣe oyi ochikpho
 oniemi, eri egbo e le, e da,
 eghuo e wolo ikpotso, a ri
 ikpotso ye ughue, ya ramhi
 ogbeṣe ni iNoa o ro mu oko-
 oko oniemi nga, 39 Ama ẹa kie
 leṣe emini a ya me ramhi ni
 ochikpho o ro bhale ya tsua
 we kua nya. Igho ibhale oyi
 Omi Ogbọ o ya li.§ 40 Emose
 aava e ya la ishemhi ke gbe
 akanya, a rue oghuo vu, a zẹ
 oni o kpoṣe obo. 41 Ikpotoso
 aava e ya la iko ke mheṣi
 emhi, a rue oghuo vu, a zẹ oni
 o kpoṣe obo.

42 “A ri ukpeṣe shi eke irari
 khi aa leṣe ẹle ni Onomhue oye
 ẹ o ya bhale. 43 A leṣe khi ini
 omhue-apfe o leṣe egheghe ni
 ighiato ẹ rọ ya do ọli lo, eri o
 ya shitọ ni ogbe o gbe-a. Ọa ya
 zẹ ni ighiato e gbe ọli ode-a lo
 owa le. 44 Itobọ igho, a mema
 ya mu egbe shi eke, irari khi
 egheghe ni aa sa shi, Omi Ogbọ
 o rọ ya bhale.

*Oni o gue ẹẹ ga ali oni ọa gue
 ẹẹ ga*

(iLuk 12.41-48)

45 “Oghuo o fe khi oni ọọ ga
 ni ri egbe ẹ nga ni o leṣe in-
 gme. Ni ọga oyọli o zẹ kpeda
 na eni ẹẹ ga eyọli, o ri ẹlo
 khu omhọapfe oyọli, ni o ke ri
 emhi na we le shi egheghe?
 46 Oghelẹ o khi na oni ọọ ga

§ 24:29 Li zẹ Iro 8.12; Aza 13.10; Ezik 32.7; iJoẹ 2.10-11,31; 3.15; iZef 1.15; Aza
 13.10; 34.4; Iro 6.12-13 * 24:30 Li zẹ iDan 7.13; iZaka 12.10-14; Iro 1.7 † 24:31
 Li zẹ 1 iKori 15.52; 1 iTesa 4.16; Aza 27.13; iZaka 9.14 ‡ 24:37 Li zẹ Igbae 6.5-8
 § 24:39 Li zẹ Igbae 7.6-24

oghò ini òga oyòli ò jele ya ẹ khi ọọ riẹle emini ò mhẹsẹ na li. ⁴⁷ Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ khi òga oyòli ò ya ri emini ò mholi nya nga li obọ. ⁴⁸ Ama ini ò khi ọni ọọ ga ni ọa ya suọ esọ lọ, eri ò ya ke gueyẹ egbọli, ‘Ọga oyẹmhẹ ò ya la oobọ tẹsẹ,’ ⁴⁹ Ọọ gbe eni ẹẹ ga ni e kpọle, ò le, ò deba edonyọ a da onyọ kia kia. ⁵⁰ Ọga ọyi ọni ọọ ga oghò ò ya jele apfẹ ogbẹle ali eghẹghẹ ni ọni ọọ ga oghò ọa sa shi. ⁵¹ Ọni ọga oyòli oghò ò ya nasẹ ọli agboagbo, ò rọli je asha ni a ri erugamhiku-alo shi. Aghò ò la ke viẹ ò le akọ akọ.”*

25

Okhẹ irọkhọkhọ imueshi ogbe ni ẹa mẹ ọmọsẹ ghue

¹ “Eghẹghẹ ni a ngme ena, eri Eghiele oyi Eshinegba o ya li abi imueshi etuogbe ni ẹa mẹ ọmọsẹ ghue, ni e ya rue ikpa eyẹwẹ, ni e vu ya a lu ọmọsẹ ọni ọọ rue ọmueshi ọnọgbọ ode.* ² Imueshi oshe elemhi wẹ e khi eyẹghẹ, oshe eni e kpọle e khi elẹsingme. ³ Eyẹghẹ ni e la ọ, e wolọ ikpa eyẹwẹ ama ẹa sato tsua oili olese shi emhi. ⁴ Elẹsingme ni e la ọ, e wolọ ikpa, gbo diẹ oili olese shi emhi. ⁵ Abi ọni ọmọsẹ ni ọọ rue ọmueshi eghò ọa rọ kele ẹ bhale, eni imueshi nya e ri ukhomhi bọ, olese o dọwẹ rue.

⁶ “Abi itsotsogbiẹ rọ mu eke, uruli o de leghe, ọọ, ‘A ghe khẹ! Ọni ọọ rue ọmueshi ò

she ẹ bhale o! A vule ni a ya lu ọli ode!’

⁷ “Ighò eni imueshi e ti vule, e ti ikpa eyẹwẹ ngale. ⁸ Ama ikpa eyi eyẹghẹ ni e la ọ, e ẹa ke dobe lala. E lẹ deba eni e khi elẹsingme, ẹẹ wẹ, ‘A kpẹkpẹ a te oili oyẹẹ diẹ na anye irari khi ikpa eyanye e she ẹ pfua.’

⁹ “Ighò imueshi elẹsingme eghò, ẹẹ wẹ, ‘Iyi e! Oni anye mhue ena ọa ya lo anye ni o gbolo lo ẹ ọ. A lẹ deba eni e ri oili ẹ dẹ ya dẹ.’

¹⁰ “Ighò eni imueshi eyẹghẹ oshe eghò, e le deba eni e rọ dẹ ya a dẹ. Abi e rọ vu ya dẹ oni oili, ọni ọọ rue ọmueshi ò lole. Eni imueshi oshe ni e mu egbe oili olese eghò e deba li lo elemhi owa ukue. A khukhu ode.

¹¹ “O ke li dẹnẹ, enekpọle e bhale, é ya kpheli ode, e liẹ, ‘Ọga! Ọga! Khueghie ode-a na anye.’

¹² “Ama ọni ọọ rue ọmueshi oghò, ọọ wẹ, ‘Abi o li mhi li gue ẹ yẹ ẹ, mhi aa lẹsẹ ẹ.’†

¹³ “Irarighò, a ri ẹloe shi eke, itobọ khi aa lẹsẹ oni ogbẹle wẹ khi oni eghẹghẹ.

Okhẹ irọkhọkhọ oyi eni ẹẹ ga etuase

(iLuk 19.11-27)

¹⁴ “Eghẹghẹ aghò, eri Eghiele oyi Eshinegba o ya li abi ọmọsẹ oghuo ni ọọ vu asha, ni ò lu eni ẹẹ ga eyọli, ò ri ẹpfue eyọli nga wẹ obọ. ¹⁵ Ọ kemhi ikpaghò na ogbogbo abi e li mhue afu ramhi. Ọ ri

* 24:51 Li zẹ iLuk 12.39-46; 1 iTẹsa 5.2; Iro 3.3; 16.15; 2 iPit 3.10   * 25:1 Li zẹ iLuk 12.35   † 25:12 Li zẹ iLuk 13.25

ikpeshē na oghuo, o ri ikpeva na olese. O ri ukpaghuo na onokpote. O vu eoli. ¹⁶ Oni oga o lese vu se, oni o mie ikpeshē egho, o nyanya ya ri ikpeshē eyoli du oki, o me eleli ikpeshē elese nga o. ¹⁷ Igho oni o mhue ikpeva egho, o li ri eyoli du oki, o li me eleli ikpeva elese nga o. ¹⁸ Ama oni a ri ukpaghuo na egho, o vu ya to oni ukpaghō eke so.

¹⁹ “O tese, oni oga oyewe o jele. O lu we ogbogbo o bhale ya guele abi o li gbe. ²⁰ Oni ooga ni o mhue ikpeshē egho, o bhale deba oga oyoli, oo, ‘Oga, ikpeshē u ro na mhe, ama mhi she roli du oki, mhi me ikpeshē eleli.’

²¹ “Oni Oga oyoli oo li, ‘Mu akanya, yeye oni oo ga onete ni o mhue igesikia! U she ri igesikia khasē shi ukuku emini mhi ro ngeē obo, mhi ya ri emini e bu ngeē obo. Bhale ni awa ga la oghelē!’

²² “Igho oni a ri ikpeva na egho, oo li, ‘Oga, ikpeva u ro na mhe, mhi she me eleli ikpeva.’

²³ “Oni oga oyoli oo li, ‘Mu akanya, yeye oni oo ga onete ni o mhue igesikia! U she ri igesikia khasē shi ukuku emini mhi ro ngeē obo. Mhi ya ri emini e bu ngeē obo. Bhale ni awa ga la oghelē!’

²⁴ “Igho oni o mie ukpaghuo egho o bhale, oo li, ‘Oga, mhi lese khi uwali ogbo u khi; khi ashini u waa gua shi wa je ya khiese, ali khi ashini u waa ri ukpamhi ko, u je ya tima.

²⁵ Itobo igho eri ulishi oye oo mu mhe, loli o ze ni mhi ro ya to ikpaghō eye eke so. Ghe ikpaghō eye emhikhoghuo eali we.’

²⁶ “Oni oga oyoli, o soli o, oo li, ‘Yeye ogbo okholo owaza ona. U lese khi eri mhia khiese emini mhi aa roko, mhi gbo rote asha ni mhi aa pfi ukpamhi shi e khiese. ²⁷ Abi o ro khi igho, wa a ke ri ikpaghō eyemhe shi ilu ikpaghō, mhi kha jele, mhi kha bhale ya e khi e gbe nga o.

²⁸ “ ‘A mie oli oni ukpaghō, a ri oli na oni o mhue ikpeshē. ²⁹ Irari khi ogbo ni o mhue, a ya ro ma o na li, o mhue gbeku o, ama oni oga mhue kpa, ukuku ni o kpe mhue a ya mie oli lue.† ³⁰ Ama oni ukhiakhiamhi oni oo ga onana, a mu oli pfi lase ya pfia alo ebili, agho o la ke vie oo le ako ako.’\$

Iguezo ni o kpukhokho

³¹ “Ini Omi Ogbo o bhale abi Oghie Onomhue, ni igeni eyoli nya e ro nu oli bhe, o ya shito eghiele oyoli.* ³² Egbō ni e la agbo nya a ya tigbili odalo oyoli. Eghēghē agho o khi we-a asha eva, abi orisumha-kia o lie vase isumha ali elamhi-a. ³³ O ya wolo egbo ni e pfuase je ukiekie obita. Enekpote e la obogobo.

³⁴ “Igho oni oghie o ya gueye egbo ni e la li obo obita, oo we, ‘A bhale ni a ke li agbo elemhi iloghie ni Itamhe o

† 25:29 Li ze iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18   \$ 25:30 Li ze iMat 8.12; 22.13;

iLuk 13.28   * 25:31 Li ze iMat 16.27; 19.28

riële na ẹ rọte ẹghẹghẹ ni agbọ o te gba eke le. Ẹẹ ni Eshinẹgba ọ khi vọse na. ³⁵ Irari khi abi okiamhi o rọ gbe mhe, a ri emhi na mhe le, okiamẹ o gbe mhe, a diẹ amẹ na mhe da. Abi mhi rọ khi ọpfese, a mie mhe shi owa oyẹ. ³⁶ Abi mhi rọ la irumheba a ri itsua na mhe sọ. Mhii ghua, a ri ẹloe khu mhe. Mhi la owa ighumha, a bhale ya bino mhe.’

³⁷ “Ighọ eni ẹgbọ ni e pfuase ẹghọ e ya mhila mhe, ẹ mhe, ‘Ọnọmhuẹ, ẹghẹghẹ onoghuo anye rọ mẹ khi okiamhi oo gbe ẹ ni anye rọ ri eminale ne le, ni okiamẹ o rọ gbe ẹ ni anye rọ rọ ne da? ³⁸ Ẹghẹghẹ onoghuo u rọ khi ọpfese ni anye rọ mie lo owa le. Ẹghẹghẹ onoghuo u rọ banọ-a ni anye rọ ri itsua ne sọ? ³⁹ Ẹghẹghẹ onoghuo u rọ ghua ni u rọ la owa ighumha ni anye rọ bhale ya bino ẹ?’

⁴⁰ “Oni oghie ọ ya sọ wẹ ọ, ọ wẹ, ‘Abi o li mhi li gue ẹ ye ẹ ẹghọ khi, emiemini wa a da riële na ẹgbọ ni e khi Inyoghuo-mhe ni e miesuọ ni ẹa mu ẹloe ena ne, mhemhe u riële ọli na.’

⁴¹ “Ẹghẹghẹ aghọ oni oghie ọ ya gueye ẹgbọ ni e la li ukiẹkiẹ obọ ọgobọ, ‘A vu mhe ana le, ẹẹ ni a pfi unu na, a ke je owa erẹ ni Eshinẹgba ọ riële na ọkphaghiẹ ali igeni eyọli. ⁴² Irari khi abi okiamhi o rẹ gbe mhe, aa ri emhi na mhe le. Abi okiamẹ o rẹ gbe mhe, aa bọ amẹ na mhe da. ⁴³ Abi mhi rọ khi ọpfese, aa lama ni

mhi lo ẹ apfe le. Abi mhi rọ la irumheba, aa bọ ide na mhe sọ. Mhi ghua, aa ri ẹloe khu mhe. Mhi la owa ighumha aa bhale ya bino mhe.’

⁴⁴ “Ẹghẹghẹ aghọ e ya liẹ mhe, ‘Ọnọmhuẹ, obo anye la mẹ khi okiamhi o gbe ẹ, ni u rọ khi ọpfese, ni u rọ la irumheba, ni u rọ ọ ghua, ni u rọ la owa ighumha ni anye aa rọ kpaghiẹ obọ?’

⁴⁵ “Oni oghie ọ ya sọ wẹ ọ, ọ wẹ, ‘Abi o li mhi li gue ẹ ye ẹ ẹghọ khi, emiemini wa a da riële na ẹgbọ ena ni ẹa mu ẹloe ni e mie mhe suọ ne, mhemhe wa a riële ọli na.’

⁴⁶ “Ẹghẹghẹ aghọ, e vu ya lo osoli na agbọagbọ, ama eni e guẹ ngeli, e je agbọ na agbọagbọ.”†

26

Ugbamhi ni a gba khe ijesu (iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2; iJon 11.45-53)

¹ Abi ijesu ọ li seşe emhi ena se, ọọ eniye odukhokho eyọli, ² “A leşe khi akọpfua khi ukpe iPasova. A ya mu Omi Ogbọ, a gbe ọli-a shi apfida.”*

³ Ẹghẹghẹ aghọ, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egb-hali e ya lona agbala oyi iKe-fasi ni ọ khi Oga oyi ekpodalo ugamhi nya. ⁴ E la aghọ gba ugbamhi abi e li ya bẹna mu ijesu ya gbe-a. ⁵ E gueye egbe khi, ọa ya khi ẹghẹghẹ oyi oni imu, ini ẹgbọ khi ri itobọ ighọ tsua onyaghu lasele.

† 25:46 Li ze iDan 12.2; iJon 5.29 * 26:2 Li ze Okiali 12.1-27

A la iBētani ku oili shi iJesu egbe

(iMak 14.3-9; iJōn 12.1-8)

6 IJesu o bhale iBētani, ikhi owa oyi omose oghuo ni a lu iSamō ni efafe e kpem. 7 Abi iJesu o li la agho le eminale, okpotso oghuo o tsua ituale ni o lolo ghale shi ukoko alabasita ni a ri eche rieche bhale. O ya ku oli shi iJesu ukhomhi.†

8 Abi eniye odukhokho eyi iJesu e ro me ona, e lie, "Elo o ze ni a ro na pfeche oni ituale kua shi afue?" Elemhi e bi we.

9 "A kha ri ituale ona de ghale lo, a kemhi eni ikpagho na eni ea mhuē."

10 IJesu o lese emini e ngme, o mhila we, o we, "Elo o ze ni a ro nyama oni okpotso ona? Emini o somhi otse o rieche na mhe. 11 Eghēghē kpa eni ea mhuē e ro a la e ifuabo. Ama aa ya ke me mhe eghēghē kpa.‡ 12 Emini o ze ni okpotso ona o ro ku ituale ona shi mhe egbe khi, ni o ro mu mhe egbe khe iroto oyemhe. 13 Mhi gueye e khi ashiasini a da la tse abo usomhi onete ona eke agbo ona ne, a ya ngme emini oni okpotso ona o rieche ro sato oli egbe."

IJudasi o lama khi loli ya ri iJesu de

(iMak 14.10-11; iLuk 22.3-6)

14 Igho oghuo eniye odukhokho ogbava eyi iJesu ni a lu iJudasi na Isikaroti, o

fiē deba ighie eyi ekpodalougamhi. 15 O mhila we, "Ingme a ya ro na mhe ini mhi ri ode khasē e ni a te ya mu oli?" Igho e leli ikpaghuoghuo uye ali igbe na li. § 16 Rote agho vu, eri iJudasi o ke ri ukpeloē shi eke nono ode ni o te ya ri iJesu na we.

Eminale ogbomhi oyi Onomhuē

(iMak 14.12-21; iLuk 22.7-13,21-23; iJōn 13.21-30)

17 Ogbele onodode oyi oni ukpe na ibuledi ni aa ri ifuma wushe o ramhi, eniye odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e mhila li, e oli, "Obo wa nono ni anye mu egbe shi ni u la le eminale iPasova?"

18 Oo we "A le deba omose oghuo ni o la elemhi oni eoli, a ka gueye oli khi, 'Osese o khi eghēghē oyemhe o she ti ramhi, owa oye, mhemhe ali eniye odukhokho eyemhe anye la le eminale iPasova.' "

19 Igho eni eniye odukhokho eyi iJesu e rieche abi o li ghie we. E ya mu egbe oni eminale shi agho. 20 Abi ogbomhi o ro mu eke, iJesu ali eniye odukhokho ogbava eyoli ee shito shi eminale. 21 Abi e ro le oni eminale, iJesu oo we, "Oghuo elemhi e o ya remhe de."

22 Igho egbe e pfo we a. Oghuo oghuo o mhila li "Onomhuē she khi o a khi mhemhe we khi o khi?"

23 IJesu oo we, "Oghuo e ni o nu mhe e so obo utasa, o ya

† 26:7 Li ze iLuk 7.37-38 ‡ 26:11 Li ze iDeut 15.11 § 26:15 Li ze iZaka 11.12

* 26:23 Li ze iWolo 41.9

re mhe de.* 24 Omi ogbo o ya ghu-a abi a keke nali. Ama o ma kholo omose ni o ri Omi Ogbọ ya de egbe. O kha bie ti ne ini ogbo aa bie bia li.”

25 Ijudasi ni o ya roli de oo li, “Osese, she khi oa khi mhemhe wekhi o khi?” Ijesu oo li, “Ii, yeye lo.”

Eminale ogbomhi oyi Onomhue

(iMak 14.22-26; iLuk 22.14-20; 1 iKori 11.23-25)

26 Abi e li le egbo, ijesu o rue ibuledi, o kphemhi, o khi oli a, o roli na eniye odukhokho eyoli, oo we, “A mo, a le khi idiegbe oyemhe na.”

27 Igho o gbo li rue uko, o kphemhi, o roli na we, o we, “Ee nya a rote o da. 28 Olia eyemhe ni a ku ro luase obo na egbokpa a na, ni o gbe olamhe kua na we. Olia ena Eshinegba o ro nu egbo eyoli mhue ishobo.† 29 Mhi gueye e khi mhi a ke gbo rote oni ukpamhi oara upfonu onana ya da rote memena vu. Se ni ele ni mhi ke ya nu e da li ode onogbo Iloghie oyi Itamhe.”

30 Abi e ro to uwolo se, e vu ya je ute eera Olivu.

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34; iJon 13.36-38)

31 Abi e li le egbo, ijesu oo we, “Amiose ena, ee nya a ya mhue akhokhomhe shi mhe egbe, a na tsua mhe pfia, irari khi ebe o ngme oli khi.

“ Mhi ya ri emhi li

orisumhafia,

eni isumha

e ya gbhiaku-a.†

32 “Ama ini mhi rote eghuli guale, mhi ya ralo na e iGalili.”§

33 IPita oo li, “Ini egbo nya e tseku mhue akhokhomhe shi e egbe, mhemhe mhi aa ya mhue.”

34 Ijesu oo li, “Abi o li mhi li gue oli e ye, khi amiose ena, neni okpa o gbieghe, itese u ya lie khi waa lese mhe.”

35 IPita oo li, “Mhi aa ya ngme gho ini o tseku khia khi oni mhi ya nu e ghu-a lo, mhi aa ya lie khi mhi aa lese.”

Eniye odukhokho enekpole nya e li ngme gho.

Ijesu o la iGetisemani lema

(iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46)

36 Igho ijesu o lu eniye odukhokho eyoli, e je ashini a lu iGetisemani, oo we, “A shito ana khi mhi ya je oobo ya so iromhi.” 37 O rue iPita ali imi iZebedi aava ma egbe. O vie osoli, egbe ea ke sheshe oli. 38 Oo we, “Udu oyemhe o vo osoli ramhi khi mhi ya ghua. A shito ana, a nu mhe ke tokpe.”

39 O ti le den, o de yeshi to alo mu eke o so iromhi. Oo, “Ita, ini o ya tse lo, ze ni u mie mhe uko osoli ona. Ama oa khi abi o li ghole mhe, ama abi o li ghole e.”

40 O nyene egbe bhale deba eni eniye odukhokho, o me khi ee lese. Oo we, “Aa dobe nu mhe tokpe ukuku

† 26:28 Li ze Okialia 24.8; iJere 31.31-34 ze iMat 28.16

† 26:31 Li ze iZaka 13.7 § 26:32 Li

egheghe tse?” ⁴¹ “A ke tokpe, a so iromhi ini a khi de pfilo imufe. Ayemhe o mu egbe, ama o lose idiegbe.”

⁴² O gbo vu utonuzi-eva, o ya lema, oo, “Itamhe, ini o khia khi o zē li ni uko osoli ona o dose, seē khi mhi da li, zē ni oghuemhe oye o tse.”

⁴³ O gbo nyene egbe ukhokho bhale, o me khi e lese a ke dobe khueghie alo-a. ⁴⁴ Igho o zē we obō shi agho. O gbo ya lema utonuzi-ese, o gbo ngme abi o kpe ngme.

⁴⁵ Igho o nyene egbe ukhokho bhale deba eni eniye odukhokho, oo we, “Eri a kiele e lese-a, a kiele e yemhe-a? A bino khi egheghe o she ramhi khi a she ri Omi Ogbō na egbo olamhe de. ⁴⁶ A vule ni awa vu! Oni o remhe e de oo bhale!”

A mu iJesu

(iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53; iJon 18.3-12)

⁴⁷ IJesu o kie ligho ngme, iJudasi ni o khi oghuo eni eniye odukhokho ogbava, o bhale. Ebubu egbo ni e tsua epia ali itakobi e nu oli bhale, eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e ghie.

⁴⁸ Oni o roli de o she ri olele na eni egbo, oo we, “Oni mhi da ya pfipfi egbe ne, loli lo, a mu oli.” ⁴⁹ Oni iJudasi o le deba iJesu, oo li, “Opfomhe o ka nu e la Osese,” o pfipfi oli egbe.

⁵⁰ IJesu oo li, “Omuē, nyanya riēle emini u bhale shi.”

Igho eni emose e fie lasele, e mu oli. ⁵¹ Ghe i, abi a ro me na, oghuo eni e nu iJesu kia, o ji itakobi emhi lasele. O khi oni oo ga oyi Oga ekpodalo ugamhi eso-a.

⁵² IJesu oo li, “Rue itakobi oye shi irari khi oni o ji itakobi, o ya li ghu eghuli itakobi. ⁵³ Eri u dabi khi mhi aa dobe ya mhila Itamhe ikpaghiobo, aghoaghō o ri igeni ni e dose agbhagbhamhi igbeva ghi mhe. ⁵⁴ Ama, se Ebe-no-pfuase o ke li bhale ya tse, ni oo khi a mema lina me oli?”

⁵⁵ Igho iJesu oo eni ebubu egbo egho, “Eri mhi ri egbo e pfi ozughu ni a ro tsua igbhoro ali itakobi bhale ya mu mhe? Ele kpa mhi ro shito Owa oyi Eshinegba e sese, ama aa mu mhe.* ⁵⁶ Ama eri a me ena nya ni a bhale ya e khi emini emekeguele e ngme shi ebe o bhale ya tse.” Igho eniye odukhokho nya e zē oli obō, e na kua.

Igba enighie ni a lu iSaediri e ri iJesu gue ezō

(iMak 14.53-65; iLuk 22.54-55,63-71; iJon 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Eni e mu iJesu e rue oli je apfe oyi iKefasi ni o khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ashini eni e sese ishi ali eni egbhali e legbe. ⁵⁸ Ama iPita o tapfia a deba we. O deba we lo ramhi atukpapfe oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi. O lo se, o nu eni ee khe ekhe shito, ni

* 26:55 Li zē iLuk 19.47; 21.37

o mę abi oni ingme o ke li ya kia.

⁵⁹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni iSahędiri nya, e nono ętsęle ęgbhọli ni e ya mu mhọli iJesu obọ ni e ba mę asha gbe ọli-a. ⁶⁰ Ama ęa mę okhọghuo, abi ebubu ęgbọ e tseku fię lasele ya pfi ętsęle ęgbhọli.

Ikpukhokho ọ, emọse aava e fię lasele. ⁶¹ E li “Ọmọse Ọna ọọ, ‘Mhi ya dobe guọghọ Owa Oyi Eshinegba-a, mhi gbo rięle ọli to ọgbelę ese.’ ”†

⁶² Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ vule, ọọ iJesu, “Waa bie mhue emini u ya ngme shi ęzọ ni a gue ę shi ę egbe ena?”

⁶³ Ama iJesu tsaghie-a.

Ighọ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ gbo vule migha, ọọ iJesu, “Mhi ri eva ọyi Eshinegba ni ọ la ọ rę romhi ishe, gueye anye, ini yeye u khi Ọmiepfuese Omi Eshinegba.”

⁶⁴ IJesu ọọ li, “Ighọ o khi abi u ngme. Ama mhi gueye ę nyanya khi, rọte memena vu, a ya mę khi Omi Ọgbọ ọ shito obita ọyi Eshinegba ni ọ funę nya, ọ la elemhi otughunu te irarogbe ę bhale.”‡

⁶⁵ Ighọ, Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ nyanọ awulu a shi egbọli uruli. Ọọ, “Ọ she pfi unu-a! Ọtsęle olese awa ke gbolo ę nono? Eę a she suọ oni ungmehi ipfiunu-a ni ọ ngme. ⁶⁶ Sę a sa shi ọ?”

E ọli “Ọ she lue, ọ mema ya ghua.”§

⁶⁷ Ighọ e tono etę ku iJesu alo, e ri ekpa gbe ọli. Eghuo, e lase ọli esọ.* ⁶⁸ E lię ọli “Mę ekę na anye ghue yeye Ọmiepfuese. Gueye anye ghue ọni ọ ri emhi gbe ę.”

IPita ọ kie iJesu
(iMak 14.66-72; iLuk 22.56-62; iJon 18.15-18,25-27)

⁶⁹ IPita ọ shito olase, ọmueshi ọghuo ọyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ bhale deba li, ọọ li, “Yeye, u li nu iJesu ọnge iGalili kia.” ⁷⁰ IPita ọ tia li ukpęloe wę nya, ọọ li, “Mhi aa fe lęse emini a ngme.”

⁷¹ Ọ ke rọte aghọ fię je unu ode unuekpę ni a rọte ę lo oni apfe le, ọkpotoso ọni ọọ ga ọlese ọ gbo mę ọli, ọ gueye emọse ni e la aghọ, ọọ “Ọmọse Ọna ọ nu iJesu na iNazareti kia.”

⁷² Ighọ iPita ọ gbo tia li. Utona, ọ romhise ma ọ, ọọ, “Mhi romhi ishe, khi mhi aa lęse ọni ọmọse ọghọ!”

⁷³ Ọ kę li dene, emọse ni e migha aghọ e bhale deba iPita, ę ọli, “Igesikia lọ khi ọtuọghuo elemhi wę u khi. Ungmemhi oye o she ngmasę le.”

⁷⁴ Ighọ ọ li sę egbọli isheli, ọọ romhi isheli. Ọlię, “Mhi aa ga lęse ọni ọmọse!”

Utoghuokpe ọkpa ọ gbieghe. ⁷⁵ Ighọ iPita ọ sato ungmehi ni iJesu ọ gueye ọli ni ọ rę ọli, “Neni ọkpa ọ ya gbieghe, itese u ya lię khi waa lęse mhe.” Ọ fię je olase ya vię oya.

† 26:61 Li zę iJon 2.19 ‡ 26:64 Li zę iDan 7.13 § 26:66 Li zę iLev 24.16

* 26:67 Li zę Aza 50.6

27

A mu iJesu ghi iPaleti

(iMak 15.1; iLuk 23.1-2; iJon 18.28-32)

¹ Ogbe o gbe-a ogbeakolo, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali egbhali e mhẹse abi e li ya gbe iJesu-a. ² E gẹ ọli, e rue ọli vu ghi iPaleti ni ọ khi igovunọ.

IJudasi ọ gbe egbọli-a (Ika 1.18-19)

³ Abi iJudasi ni ọ rọli de, ọ rọ suọ khi a pfa ẹzọ mu ọli khi a ya gbe ọli-a, o ri egbe pfo li-a, ọ nyenẹ egbe rue ikpaghuo uye ali igbe egbo ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali. ⁴ Oo wẹ, “Mhi she lamhe, irari khi mhi she ri ogbo ni ọa mhọli olamhe okhoghuo de,” E ọli, “Egboli oyi anye onoghuo o ke la ogbo? Yeye u lese.”

⁵ Igho iJudasi ọ ku eni ikpagho kua ekẹ elemhi Owa oyi Eshinẹgba, ọ vu ya soli egbọli-a.

⁶ Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sanọ eni ikpagho ekẹ, ẹ ọli, “Ikpagho ọlia na, awa aa ya ku wẹ ma ikpagho ugamhi.” ⁷ E gba ugbamhi nga eni ikpagho se, e rewe ya de ekẹ onayi oni oo ma ekhe, ni a ri ilimhi epfese ke to agho. ⁸ Lọli o ze ni a ro lu ọli Ekẹ Ọlia ramhi ogbe na amo.* ⁹ Igho ungmehi ni omekẹguele ni a lu iJeremaya ọ ngme, o li bhale ya tse. Ni oo, “E rue ikpaghuo uye ali igbe ni e khi ikpagho ni egbo iZireni e lama

fali shi ọli egbe. ¹⁰ E rue eni ikpagho ya de ekẹ eme onayi eni ẹẹ ma ekhe, abi Eshinẹgba ọ mhẹse na mhẹ mhi ngme.”†

IPaleti ọ mhila iJesu ogbo

(iMak 15.2-5; iLuk 23.3-5; iJon 18.33-38)

¹¹ IJesu ọ migha odalo oyi igovunọ iRomu, oni igovunọ ọ mhila li, “Yeye u khi oghie oyi egbo iJu?” IJesu oo li, “Ii, Igho o khi abi u ngme.”

¹² Ama ọa mhọli emini ọ so shi ingme ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme shi ọli egbe. ¹³ Igho iPaleti ọ mhila li, oo. “Wa a suọ emini a ngme shi ẹ egbe?” ¹⁴ Ama iJesu ọa lama so ọli abikhoghuo, o ga lolo ri abo sha oni igovunọ.

A pfa ẹzọ igbe-a mu iJesu

(iMak 15.6-15; iLuk 23.13-25; iJon 18.39--19.16)

¹⁵ Ini a da li ukpe iPasova, eri igovunọ oo rue ogbo oghuo ni a mu shi owa ighumha obo-a na egbo iJu. Ikhi oni e ze, a rue igha le na wewe. ¹⁶ Eghẹghe agho, a me omose ni a mema lese shi ukhiakhiamhi ogbo, ni aa khena, ni a mu shi owa ighumha, ni a lu iBarabasi. ¹⁷ Igho abi eni egbo e ro le gba, iPaleti ọ mhila wẹ, “Onoghuo elemhi egbo aava ena a nono ni mhi wolọ abo-a na ẹ? IBarabasi abi iJesu ni a lu Omiepfuese?” ¹⁸ Irari khi ọ she lese khi itobo khi ighie eyi egbo iJu ẹẹ biselemhi iJesu e ro mu ọli ghi lue.

* 27:8 Li ze Ika 1.18-19 † 27:10 Li ze iZaka 11.12-13; iJere 19.1-13; 32.6-9

19 Abi iPaleti o li shito ukpekhomhi ezọ oyoli, ughue oli o ghie usomhi ghi oli, oo. “Khi mhue emini u li omose ni ọa mhue emini o li egho. Irari khi mhii me osoli elemhi elena ooyose shi ingme oyoli.”

20 Ama ighie eyi ekpodalougamhi ali eni egbhali, e tano shi eni ebubu egbo elemhi, e lie iPaleti o rue iBarabasi obo-a, ama a gbe iJesu-a.

21 Igho igovunọ o mhila we, “Elemhi aava ena, onoghuo o, a nono ni mhi rue obo-a?” Wewe nya ee.

“iBarabasi!”

22 O mhila we, “Se mhi ya li iJesu ni a lu Omiepfuese ona sho?”

Wewe nya ee, “A ka ta li ma apfida!”

23 Ama iPaleti o mhila we, “Elo o ze, onobe onoghuo o riefe?”

Ama e kie tsefe leghe “A ta li ma apfida!”

24 Abi iPaleti o ro me khi loli ea mholi emini loli ke ya li o, khi onyaghu o tigbe te o lasela, o die ame, o kpe abo-a ukpeloe we nya, oo we “Mhi aa mhue obo shi eghuli oyi omose ona o! Obo oye o la o!”†

25 Eni egbo nya e li, “Olia eyoli e la ukhomhi oyanye ali oyi eniye eyanye.”

26 Igho oo rue iBarabasi obo-a na we. Oo a gbe iJesu itali, o rue oli na ekholi-okhue eyi iRomu e ka ta li ma apfida.

Eni ekholi-okhue e ri iJesu li egia

(iMak 15.16-20; iJon 19.2-3)

27 Igho ekholi-okhue eyi iPaleti e rue iJesu lo elemhi agbala oyoli, o rue eni ekholi-okhue nya le gasa oli. 28 Igho e gueghie oli itsua ni o so, e ri itsua oyile so li. 29 E ri igba do arula rughu oli. E ri ukpokpo mholi oli obo ita, e wugha li odalo, e ri oli li egia. E lie oli, “Eshinegba o ze ni u to agbo yeye oghie iJu.” 30 E to ete ku oli, e mie oli oni ukpokpo gbe oli ukhomhi. 31 E ri oli li egia se, e gueghie oli itsua eyile ni e ro so li egho, e tigbe ri itsua eyoli so li. E rue oli je obini a la ya gboli-a.

A ta iJesu ma apfida gbe-a

(iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43; iJon 19.17-27)

32 Abi e li le egho, wewe ali omose ni a lu iSamọ ongi iZireni e ya lona, e ri itoto mu oli o tsua apfida oyi iJesu. 33 E bhale asha ni a lu iGogota. Abi iGogota o ngme khi “Asha ugua ukhomhi ogbo.” 34 Agho e la ri onyo ni a ri emhi oyala shi na iJesu da, ama o to unu o bino, ọa lama da li. 35 E ta li ma apfida se, e pfi onolo ro kemhi itsua ni o so mholi egbe abo. Onana o ri emini omekeguele o ngme bhale ya tse, ni oo. “E kemhi iwulu eyemhe, e pfi onolo shi ide eyemhe.”* 36 E riefe se, e shito, e khe oli ekhe. 37 E keke emini a gue shi oli egbe shi

upẹpẹ ọara rọ kphase kpeda nali. Emini a kẹkẹ shi ọ khi, Ona khi iJesu, Oghie ẹgbọ iJu.³⁸ Ighọ e gbe ighiatọ aava ma li egbe. Ọghuo ọ la ukiẹkiẹ obita, ọnọkpọle ọ la li ukiẹkiẹ ọgobọ. ³⁹ Ẹgbọ ni ee dọsẹ, e pfi itsue ọdọda manya iJesu.† ⁴⁰ E liẹ “Yeyẹ ni u ya guọghọ Owa Oyi Ẹshinẹgba-a, ogbele nuziese u gbo ọli pfo. Tsumhi egbe ẹ! Rọte ukhomhi apfida ona tiemhile sho, ini Omi Ẹshinẹgba u khi.”

⁴¹ Ina ighie eyi ekpodalougamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi ali egbhali e gbo li tsue ọli. ⁴² E liẹ, “Ọ tsumhi ẹgbọese,” “Ama ọa dobe tsumhi egbọli! Ọa khi lẹli khi oghie ọyi iZireni? Ini ọ da te ukhomhi apfida onana tiemhile ne, anye ya mie ọli suọ. ⁴³ Eri ọ ri egbe da Ẹshinẹgba o gbo liẹ khi, ‘Omi Ẹshinẹgba mhi khi.’ Awa ke bino ini Ẹshinẹgba ọ ya tsumhi ọli mena.”‡ ⁴⁴ Ighọ khi ighiatọ ni a ta ma apfida e li tsue ọli.

Eghuli oyi iJesu

(iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49; iJon 19.28-30)

⁴⁵ Ọguota o mu eke obili o tode bi asha kpa elemhi iwakati esẹ. ⁴⁶ Agogo esẹ o de te, iJesu ọ viẹ lasele leghe ọọ “Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?” Abi ona o ngme khi “Ẹshinẹgba ọyemhẹ, Ẹshinẹgba ọyemhẹ, elọ o zẹ ni u rọ pfi mhẹ esọ a?”§

⁴⁷ Ẹgbọ eghuo ni e la aghọ e suọ ona, e liẹ li, “Elaja ọọ lu.”

⁴⁸ Aghọaghọ, ọghuo ọ, ọ na ya rue isoso, ọ sọ li onyo ni o kẹ-a, ọ genọ li shi ukpokpo nise a ji iJesu unu ni ọ da.*

⁴⁹ Ama enekpọle ẹ ọli, “Migha, zẹ ọli obọ ni awa mẹ ini Elaja ọ ya bhale ya tsumhi ọli.”

⁵⁰ Ighọ iJesu ọ gbo viẹ leghe, ọ ghu-a.

⁵¹ Ẹghẹghẹ aghọ tee, ode ugbakpi, ni a rọ ta pfa ode-a ni o la elemhi Owa Oyi Ẹshinẹgba o te odode rọte idane kiẹse-a ya tiemhi eke. Eke agbọ o nighise, eche e venọ-a.† ⁵² Iji e khueghie-a, ebubu ẹgbọ ni e pfuase ni eghuloa e guale bhale agbọ. ⁵³ E fiẹnọ iji lasele. Abi iJesu ọ rọ rọte eghuli guale se, e je elemhi ẹoli no pfuase, e ri egbe khasẹ ebubu ẹgbọ.

⁵⁴ Abi ekhọli-okhue ni a zẹ e ke kẹ iJesu ekhẹ e rọ mẹ abi eke o li nighise ali emhi elese ni e mẹ nya, ulishi oo mu wẹ, e liẹ li, “Egbegbọ lọ khi Omi Ẹshinẹgba ọmọse ọna ọ khi.”

⁵⁵ Ikpotoso ebubu e la aghọ ni e ta pfi-a fe. Eri e deba iJesu rọte iGalili bhale ni wewe e ri ukpelo kẹ ọli. ⁵⁶ Eghuo ọ khi, iMeli ọngi iMagidaleni, iMeli inyi iJemhisi ali iJosefu, ali inyi iJemhisi ali iJon.

Abi a ri iJesu to

(iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42)

⁵⁷ Abi ogbomhi o rọ mu eke, ọmọse ni ọ pfue ọngi

† 27:39 Li zẹ Iwolo 22.7; 109.25 ‡ 27:43 Li zẹ Iwolo 22.8 § 27:46 Li zẹ Iwolo 22.1 * 27:48 Li zẹ Iwolo 69.21 † 27:51 Li zẹ Okiali 26.31-33

Arimatia ni a lu iJosefu ni o li khi oghuo eniye odukhokho eyi iJesu, ⁵⁸ o le deba iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu, o roli na lue ya to. iPaleti o ri unu bhale e ka rue oli na iJosefu. ⁵⁹ Igho iJosefu o rue oli, o ri ode onogbo no pfuase khuli oli. ⁶⁰ O ri oli to uji onogbo oyoli ni a lese to shi elemhi eche. O gheghele eche oniemi khukhu oni uji unu, o vu je apfe. ⁶¹ Igho iMeli ongi iMagidaleni ali iMeli onokpote e shito so alo ghue oni uji.

Ekhekhe ni e la oni uji

⁶² Ogbeakolo, ni o khi ele Iyemhea oyi egbo iJu, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbo iFarisi e bhale deba iPaleti, e oli, ⁶³ "Oga, anye sa ya to khi abi oni oloegbhue ogho o ro la agbo o lie khi, 'Mhi ya guale ele-ese.'"[†] ⁶⁴ Mena ri unu bhale a ke ya khe agho ekhe ramhi ele nuzi-ese, ini eniye odukhokho eyoli e khi bena ya tsua olimhi oyoli, ni e ke gueye egbo khi a she te eghuli guise oli le. Egbholi oni o ya kpukhokho ona, loli o ke ya kholo dose oni odode."

⁶⁵ iPaleti oo we, "A rue ekhe-khe, a ze ni e khe ekhe agho. A lolo khukhu oli abi o ti e eloe shi."

⁶⁶ Igho e ya khukhu oni uji egbegbo, e zuse oli, e ze ekhekhe shi agho.

28

Irote eghuli guale oyi iJesu (iMak 16.1-10; iLuk 24.1-12; iJon 20.1-10)

¹ Ogbe o ya gbe khi ele Iyemhea o dose ni o khi ele ni odode elemhi efo uka, iMeli ongi iMagidaleni ali iMeli onokpote e le ya bino oni uji.

² Utoghuokpe eke o nighise, irari khi ageni oyi Onomhue o rote idane tiemhile. O gheghele oni eche ni o khukhu oni unu uji ode-a. O shito nga o. ³ O li abi erali akphala. Itsua ni o so e pfuase pepere abi otughunu opfopfo. ⁴ Ulishi o mu eni e la agho khe ekhe, ee guo, ubi o rue we pfi gbe.

⁵ Oni ageni oo eni ikpotso, "A khi ze ni ulishi o mu e irari khi mhi lese khi iJesu ni a gbe-a shi apfida a nono. ⁶ Oa la akana, o she te eghuli guale abi o kie kpe ngme. A bhale ya bino ashini a ri oli yeshi. ⁷ A nyanya ke le memena, a ka gueye eniye odukhokho eyoli khi. 'A she te eghuli guise oli le, khi mena, oo kia khe e, o je elemhi iGalili. Ooboo a ya me oli.' Ghe i, a khi yele-a abi mhi gueye e."

⁸ Igho eni ikpotso e nyanya rote oni uji vu, ulishi o mu we ama oghela o vo we elemhi, e na ya gueye eniye odukhokho eyoli. ⁹ Utoghuokpe iJesu o bhale deba we, oo. "Opfomhe o ka nu e la." E bhale deba li, e mu oli awe, e nyese ukhomhi ga li. ¹⁰ iJesu oo we, "A khi ze ni

[†] 27:63 Li ze iMat 16.21; 17.23; 20.19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

ulishi o mu ẹ, ama a ka gueye Inyoghuo-mhẹ e ke je iGalili. Agħo e te ya mẹ mhẹ.”

Emini ekhe-khẹ e guele

¹¹ Abi eni ikpotso e rọ vu se, eni ekhọli-okhue ni e khẹ oni uji ekhẹ, e vu ya gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi emini a ga mẹ nya. ¹² Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi e lẹ deba eni egbhali e lona ye ug-bamhi abi e ke ya li. E gba, e ri ikpokpomhi ikpagho na eni ekhọli-okhue egho. ¹³ Eẹ wẹ. “A liẹ khi, ‘Eniyẹ odukhokho eyoli e bhale ya tsua li vu abi obili o rọ bi ni anye rọ lese’a.’ ¹⁴ Ini igovunọ o suọ ona, anye ya pfa ẹ shi ekẹ, a khi zẹ ni emhikhoghuo o nase ẹ udu.” ¹⁵ Igho eni ekhọli-okhue e mie wẹ eni ikpagho e li abi e sese wẹ. Eri ingme emini e riẹle o gbhiaku asha kpa ifuabọ egbo iju. Ramhi ogbe-namo, eri a kiele ẹ zẹ oni okhẹ ona.

Usomhi ni o funẹ ni iJesu o ghie

(iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

¹⁶ Igho eniyẹ odukhokho ogbaghuo eyoli e je iGalili deba iJesu ukhomhi ute ni o sese wẹ.* ¹⁷ Abi e rọ mẹ oli, e nyese egbe ga li, ama eghuo o e kiele khokho oli. ¹⁸ Igho iJesu o kia ti mama wẹ, oọ. “A she rue afu nya na agbo ona ali iloghie na mhẹ.† ¹⁹ Irarigho, a fiẹ lase je asha kha asha, a ke ya ri egbo mele

eniyẹ odukhokho eyemhẹ-a, a ri eva oyi Ita, ali oyi Omọ ali oyi Ayemhẹ-nọ-pfuase batazi.‡ ²⁰ A sese wẹ, e ke ri emhi nya ni mhi mhese na ẹ gbe akanya. A ghe i, mhi nu ẹ la ramhi ukpese agbo.”

* **28:16** Li zẹ iMat 26.32; iMak 14.28; 1 iKori 15.5; iJon 21.1-23 † **28:18** Li zẹ iMat 11.27; iLuk 10.22; iFili 2.9; Efi 1.20-22 ‡ **28:19** Li zẹ Ika 1.8

Usonhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iMaki O keke

*Itsabọ oyi iJoni Oni ọọ
batazi egbo*

*(iMat 3.1-12; iLuk 3.1-18;
iJon 1.19-28)*

¹ Ona o khi igbaekele oyi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti Omi Eshinegba. ² A keke ọli shi Ebe-no-pfuase ni ọmekẹguele ọyọli ni a lu Azaya o keke. Ni Eshinegba o la liẹ, “Mhi ya ghie aghiusomhi ọyemhẹ ralo nẹ.

Oni o ya bẹ ode shi eke khe.”*

³ “Ogbọ o la ọdagbe ẹ pfie okokokhue. Oọ liẹ, ‘A riẹle ode shi eke khe Onomhue, ni ọọ bhale.

Riẹle oni ode sheshe ni o rọte.’”†

⁴ Igho iJoni o li bhale, ọọ batazi egbo obini ọdagbe ifufu, ọọ tse abọ, ọọ liẹ, “A mu pfi lase olamhẹ eyẹ ẹ le bhale deba Eshinegba ini a ri olamhẹ topfa ẹ.” ⁵ Igho egbo e rọte eke iJudia ali ẹoli iJerusalemu le deba iJoni. Ee zono olamhẹ eyewẹ yẹ ọli. O la oke iJodani batazi egbo. ⁶ Ode ni a ri iriria eyi alakumi do, iJoni o rọ fia itsua so. O ri ekuẹ riẹle ọgbene mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyọli.‡ ⁷ Abọ ni ọọ

tse gueye agbo khi: “Omose ni o ke ya bhale ẹlelese ode ukhokho oyemhẹ, o fu dose mhe, o mholi ekpabo dose mhe. Mhi aa fu ramhi oni ọọ taghiẹ uli ni o la ekuẹ ni o so-a. ⁸ Amẹ mhi rọ batazi ẹ memena, ama Ayemhẹ-no-pfuase o ke rọ ya batazi ẹ.”

*Ibatazi ali imufe oyi iJesu
(iMat 3.13--4.11; iLuk 3.21-22; 4.1-13)*

⁹ Oa te agho tесе ne, ni iJesu o rọ rọte iNazareti ni o la eke iGalili bhale ni iJoni o la oke iJodani batazi ọli. ¹⁰ Abi iJesu o rọ lese rọte elemhi oke ji egbe ngale te, o mẹ khi idane o khueghie. Ayemhẹ oyi Eshinegba o li abi anekhukhu rọte idane tiemhile ya ma li egbe. ¹¹ A suọ khi uruli o rọte idane ngme tiemhile, ọọ, “Omimhẹ ni mhi nono ingme oyọli u khi. U ma ri egbe ẹ mu mhe gba.”§

¹² Utoghuokpe, Ayemhẹ oyi Eshinegba o rue iJesu je ọdagbe. ¹³ Ogbẹle egbhueva o la oobọ. Okphaghie, ni o khi oghie ayemhẹ ebe, o mu ọli fe. IJesu o nu elamhako la oobọ, ama igeni eyi Eshinegba e ri ukpelo e khu ọli.

*Eniye odukhokho eni
odode ni iJesu o ze*

(iMat 4.12-22; iLuk 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Abi a rọ mu iJoni shi owa ighumha se, iJesu o je iGalili ya tse abọ usomhi onete oyi Eshinegba. ¹⁵ Oọ liẹ, “Oni

* 1:2 Li ze iMala 3.1 † 1:3 Li ze Aza 40.3 ‡ 1:6 Li ze 2 Ighie 1.8 § 1:11 Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 9.7; iLuk 3.22

egheghe o she bhale, Eghiele oyi Eshinegba o she ti mama awa. A mu pfi lase olamhe eye e le, ni a mie oni usomhi onete suo.”*

¹⁶ Abi iJesu o rote epfepfe oke oniemi oni o khi shi, na lui iGalili kia le, o me iSamu ali inyoghwo oli Aduru. Egbifele e khi. E pfi aga lo elemhi oni oke, ee gbe ifele. ¹⁷ IJesu oo we, “A deba mhe, mhi ya sese e abi a ke lie ke ti egbo gbili.” ¹⁸ Aghoaghwo e ku iga eyewe shi eke, e deba li.

¹⁹ O ke te agho je odalo deno, o gbo me inyoghwo etuava, ijemhisi ali iJoni imi iZebedi e la elemhi oko-okke oniemi, e zu iga eyewe. ²⁰ Abi iJesu o ro lese me we, o lu we e deba lue, aghoaghwo e pfi itawe ali egbo ni e nu we ye shi elemhi oko-okke oniemi, e deba li vu.

Ijesu o khu omose ayemhe ebe egbe-a

(iLuk 4.31-37)

²¹ IJesu ali eniye odukhokho eyoli e bhale eoli iKapanomu. Ogbeloyemhea ni o ke deba li, iJesu o dose lo elemhi owa ugami, o la agho sese. ²² O ri abo sha egbo ni e ri eso kpe abi o li sese, itobo khi eri o sese egbo abi obo ni o lese emini oo sese, osese oyoli o kioda shi oyi eni e sese Ishi eyi iMosisi.†

²³ Utoghwo kpe omose ni ayemhe ebe o la egbe, o lo elemhi oni owa ugami le. O tses gbaa! Oo, ²⁴ “Elo wa

nono anye egbe, iJesu na in-azaroti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi ga lese oni u khi. Oni O pfuse oyi Eshinegba u khi.”

²⁵ IJesu o dese oni ayemhe obe, oo li, “Guese unu pia, te oli egbe lase le.” ²⁶ Oni ayemhe obe o nighise oni omose, o mu oli pfi gbe. O pfi okokohue, o rote oni omose egbe ya lase.

²⁷ O ga ri abo sha egbo nya. E mhila egbe we, “Onoghwo na? Osese onogbo ni o mholi ekpabo! Eri o ga nu ayemhe ebe e ngme, e ga suo eso na li.” ²⁸ Aghoaghwo ingme oyi iJesu o gbe eke-a asha kpa eke iGalili.

Ijesu o ri ebubu egbo ze

(iMat 8.14-17; iLuk 4.38-41)

²⁹ IJesu ali eniye odukhokho eyoli, ghe ijemhisi ali iJoni, e ga rote owa ugami fie lasele, e ya je apfe oyi iSamu ali Aduru ³⁰ Ogo iSamu oni okpotso, o yeshi ghua ughuami iba. IJesu o lese ramhi agho, a gue ingme oyoli ye iJesu. ³¹ Igho o lo deba li, o mu oli obo, o mu oli ukpho vule. Igho eni iba e lase oli egbe le. O feli we epfese.

³² Elogbomhi elegho khi ovo oo tiemi eko, egbo e tsua eni ea ze, ali eni iyemhe okphaghiye e yese ngme bhale ghi iJesu.

³³ Egbo nya ni e la oni eoli e le gba odalo oni owa. ³⁴ IJesu o ri eni e ghua, ighuami khi ighuami, ze. O khu ayemhe

* 1:15 Li ze iMat 3.2 † 1:22 Li ze iMat 7.28-29

ebe ebubu ẹgbọ egbe a, ama ọa zẹ ni eni ayẹmhe ebe egho e ngme emhikhoghwo unu lasese, itobọ khi e lẹsẹ ọni ọ khi.

Ijesu ọ la iGalili tse abọ usomhi onete
(iLuk 4.42-44)

³⁵ Ogbiẹ-fiefie ogbeakọlo khi obili ọa pfo ogbe ne, ijesu ọ fiẹ lase je ashini o da-ya, ọ ya sọ iromhi. ³⁶ ISamọ ali apfọli ni e kpọle, e vu ya nono ọli. ³⁷ Abi e rọ mẹ ọli, ẹẹ ọli, “Egbọ kpa ẹẹ nono e.”

³⁸ Ijesu ọọ wẹ, “Awa mema ya je ẹoli oboese, ikhi apfẹ eni e timama akana, ni mhi li la oobọ tse abọ, irari khi ona o zẹ ni mhi rọ bhale.” ³⁹ Ighọ ọ kia gasẹ ekẹ iGalili nya tse abọ. Ọ la owa ugamhi eyẹwẹ tse abọ. Ọ khu ẹgbọ ayẹmhe ebe egbe ku-a.†

Ijesu ọ ri ọni efafe e mu ze
(iMat 8.1-4; iLuk 5.12-16)

⁴⁰ Ọmọse ni efafe e mu ọ bhale deba ijesu. Ọ wugha li odalo, ọọ lema li, ọọ, “Ini o ghọle ẹ, u dobe ya remhe ze, u remhe khi ọni ọ pfuase.”

⁴¹ Ighọ elemhi ọli, ee ala ijesu, ọ nise obo-a ti ọni ọmọse, ọọ li, “O ghọle mhe, khi ọni ọ pfuase.” ⁴² Aghoaghọ eni efafe e lase ọli egbe le, ọ ze, ọ khi ọni ọ pfuase.

⁴³ Ijesu ọ gueye ọli, ọ ke vu. Ọ lolo tse agua ye ọli, ⁴⁴ ọọ li, “Khi gue ingme ona ye ọgbokhoghwo, ama lẹ ya ri egbe ẹ khasẹ ekpodalougamhi eyi Eshinegba, ni e tẹ ọkpẹ ne, ni u luase obo ni

iMosisi ọọ a ke luase, ini a ri ọgbọ lina ze. Isheghọ, ni o khi ọtsele na wẹ khi u she ze.”§

⁴⁵ Eri ọni ọmọse ọ ri ochoghọ ngme ọli kiakiala gboo, ọ miatse oni ingme onete ku asha kpa. Itobọ ona, ijesu ọa ke dobe lo ẹoli okhoghwo le gboo. Eri ọ ke la ọdagbe obini o da-ya. Abi o riẹ khi ighọ, eri ẹgbọ nya e kie rọte asha kpa ẹ bhale deba li.

2

Ijesu ọ ri ọmọse ni ọ guoghọ-a ze
(iMat 9.1-8; iLuk 5.17-26)

¹ Ikuku ogbele e dose, ijesu ọ gbo lo elemhi iKapanomu, eni ẹgbọ e suọ khi ọ she bhale apfẹ. ² Ebubu ẹgbọ e le gba ramhi ni ọgbọ a ke mẹ ashikhoghwo ni o kpọle, ya ramhi olase unu-ode. Ijesu ọ tse abọ oni usomhi ye wẹ. ³ Ighọ emose aane e tsua ọmọse ni ọ guoghọ-a adigege shi iya bhale ghi ijesu. ⁴ Abi eni emose ẹa rọ mẹ asha tsua li lole ashini ijesu ọ la, itobọ ẹgbọ ni e ghọ bu dose, e nga ukhomhi oni owa rọte ashini ijesu ọ la gbese ekpha-a. Abi e rọ gbese ọlia se, e ri ili ri ọni ọmọse tiemhile, abi ọ kie li yeshi iya. ⁵ Abi ijesu ọ rọ mẹ irudunga oyẹwẹ, ọọ ọni ọmọse ni ọ guoghọ-a, “Omimhe, a she ri olamhe topfa ẹ.”

⁶ Ama eni ẹ sese Ishi eyi iMosisi ni e shito akaghọ, e sa ọ udu oyẹwẹ, e liẹ, ⁷ “Elọ o zẹ ni ọni ọgbọ ọna ọ rọ ngme ungmehi onana unu. Eri ọ

† 1:39 Li zẹ iMat 4.23; 9.35 § 1:44 Li zẹ iLẹv 14.1-32

pfi unu-a! A li me ɔni ɔ dobe ya gbe olamhe kua na ogbo? Oa khi Eshinegba lueghuo?"

⁸ Aghoagho iJesu ɔ she lese elemhi ayemhe oyoli emini e sa shi elemhi udu oyewe, ɔɔ we, "Elo o ze ni a ro sa us-amhi onana. ⁹ Onoghuo o kele ne, ni a ro lie ɔni omose ni ɔ guogh-a, 'A ri olamhe topfa e,' abi khi 'Vule, rue iya oye ni u ke kia?' ¹⁰ Mhi ya ro li khashe e khi Omi Ogbo ɔ mholi ekpabo elemhi agbo ona ni ɔ ro gbe olamhe kua na ogbo." Igho ɔ gueye ɔni omose ni ɔ guogh-a egho, ¹¹ "Mhie ye u vule, u rue iya oye, u ke je apfe."

¹² ɔni omose ɔ vule, ɔ rue iya oyoli, ɔ la akpewe nya kia vu. O ri abo sha egbo kpa. Ee kueghie Eshinegba, e lie, "Anye ea kpe me onana ghue oo!"

Ijesu ɔ lu iLevi

(iMat 9.9-13; iLuk 5.27-32)

¹³ Ijesu ɔ gbo je epfe oke oniemi ni o khishi. Ebubu egbo e bhale deba li, ɔ sese we. ¹⁴ Abi ɔ kia le, ɔ me omionoga iLiva omi Afeusi khi ɔ shito okhola eyi eni e mie oga. Ijesu ɔɔ li, "Deba mhe." Igho ɔ vule deba li.

¹⁵ Abi iJesu ɔ la ayi iLevi le eminale elogbomhi, emionoga ni e bu ali egbo ena olamhe e li nu oli ali eniye odukhokho eyoli le emhi, irari khi egbo ni e bu e deba li. ¹⁶ Abi egbo eni ee sese ishi na lui iFarisi e ro me khi iJesu ɔ nu egbushia ali emionoga e le eminale, e mhila eniye odukhokho eyoli, "Elo o ze

ni ɔ ro nu emionoga ali egbushia e le eminale?"

¹⁷ Ijesu ɔ suo onana, ɔɔ we, "Egbo ni e ze ea mhue emini e ri obo e li. ɔni ɔɔ to, ɔ ye apfe obo. Oa khi eni e pfuase ne mhi bhale ya lu, ama egbushia."

Omhila ingme azumhi

(iMat 9.14-17; iLuk 5.33-39)

¹⁸ Egheghe oghuo eniye odukhokho eyi iJoni ɔni ɔɔ batazi egbo ali egbo iFarisi ee pfi azumhi. Egbo eghuo e bhale ya mhila iJesu, e oli, "Elo o ze ni eniye odukhokho eyi iJoni ali enayi egbo iFarisi e ro pfi azumhi ni eye ea ro pfi?"

¹⁹ Ijesu ɔ so we ɔ, ɔɔ we, "Se epfese eyi omose ni ɔ rue omueshi onogbo e lie ke pfi azumhi ini oni omose ɔ kie nu we shito? E a me asha pfi azumhi ini ɔ kie nu we shito. ²⁰ Ama egheghe o ya bhale ni a ro rue ɔni ɔdo ɔni omueshi vu. Egheghe agho, e ro tigbe ya ke pfi azumhi.

²¹ "Ogbo a ya khi ode onogbo gbela ma ode onodi. Ini u ligo, eri oni ode onogbo o ya nyanon oni ode onodi-a. O ke nyanon-a dose abi o kpe li. ²² Ali khi ogbo oa ya ku onyo onogbo shi akpaba onodi. [Ikhi akpaba ni egbo iJu e ku onyo shi.] Ini u ligo, eri oni onyo o ya vese oni akpaba-a. Oni onyo ali oni akpaba e ga li opfu-a. Akpaba onogbo a ku onyo onogbo e lo."

Onomhue oyi ogbele iyemhea
(iMat 12.1-8; iLuk 6.1-5)

23 Ogbeleghuo ele iyemhea oyi egbo iJu, iJesu o rote ifui ishemhi iakpa kia dose. Eniye odukhokho eyoli e li nu oli kia. Igho e li be eni iakpa.* 24 Igho iFarisi e mhila iJesu, "Elo o ze khi eniye odukhokho eye ee riele emini a ghu e ele iyemhea?"

25 IJesu o so we o, oo, "Aa kpe me oli ze Ebe-no-pfuase emini Oghie iDefidi o riele abi okiamhi o ro gbe oli ali eni e nu oli kia? 26 Egheghe ni Abiata o ro khi Okpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni Oghie iDefidi o ro lo Owa oyi Eshinegba ya rue ibuledi ni a roo ga Eshinegba le, o kholo na eni e nu oli kia le. Ibuledi ona ighie eyi ekpodalo-ugamhi tse, ushi o lama e ke le we."†‡

27 Igho oo we, "Eri a ma ogbele iyemhea na ogbo, aa ma ogbo na ogbele iyemhea. 28 Itobo igho, Omi Ogbo o khi Onomhue, li shi oyi ogbele iyemhea."

3

Omose ni o ghu obo oghuo-
a *(iMat 12.9-14; iLuk 6.6-11)*

1 Elelese khi iJesu o gbo je owa ugamhi, omose ni obo oyoli oghuo o ghua, o la akaghoo. 2 Egbo eghuo e nono ashini e te ya me asha gue ingme shi iJesu egbe. E ri ukpeloe shi oli egbe ini o ya ri ogbo ze ele iyemhea. 3 IJesu oo oni omose ni o ghu obo-a,

"Vule migha odalo oyi egbo kpa."

4 IJesu o mhila we, "Onoghuo o gbe akanya elemhi ushi oyawa ne ele iyemhea? Ni a ro riele onete abi ni a ro riele onobe? Ni a ro tsumhi agbo oyi ogbo abi ni a ro pfuse oia?" Ama e tsaghi e a.

5 Igho iJesu o ri elemhi ibibi bino we gase, udu oyoli o yese-a shi udu obe ni e mhue. Oo, "Nomose nise obo-a." O nise oli-a. Igho obo oyoli o gbo li abi o kpe te eke li 6 Igho egbo iFarisi e fie deba eniye odukhokho eyi Erodu, e ya gba ugbamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

Ebubu egbo e deba iJesu

7 Igho iJesu ali eniye odukhokho eyoli e lase we iteva le ya je oke na iGalili. Ebubu egbo e rote iGalili deba iJesu. 8 Abi e ro suo emini o riele, ebubu egbo e bhale deba li, rote eke iJudia ali iJerusalemu, ali Idumia ali eke ni o kpe obo na iJodani ali epfepfe iTire ali iSidoni. 9 Itobo khi eni egbo e bu dose, iJesu o gueye eniye odukhokho eyoli e nono oko-oke oni ikeke ni loli lo o ini egbo e khi sha mu lue. 10 Itobo khi o she kpe ri ebubu egbo ze, egbo eni ea ze, e mise egbe ini e me asha ramhi oli egbe ri obo ti oli.* 11 Egheghe kpa ni egbo ni ayemhe ebe e yese e ngme e ro da me iJesu ne, e de ya yeshi eke odalo oyoli. Ee

* 2:23 Li ze iDeut 23.25 † 2:26 Li ze iLev 24.9 ‡ 2:26 Li ze 1 iSam 21.1-6

* 3:10 Li ze iMak 4.1; iLuk 5.1-3

tsesē, eē liē, “Omi Eshinegba u khi.”

¹² Ama, o tse agua ye eni ayemhe ebe egho e khi gue oni loli khi le.

Ijesu o ze ighiusomhi na ke ogbava

(iMat 10.1-4; iLuk 6.12-16)

¹³ Ijesu o nga ukhomhi ute, o lu emose ni e ghole oli. E bhale deba li. ¹⁴ O ya ze egbo ogbava ke, o lu we ighiusomhi na ke. O ze we ni e nu lue ke kia, ali ni lue me we ke ghie usomhi fie ke tse abo usomhi onete, ¹⁵ ali ni e gbo mhue ekpabo ni e ro ke khu egbo ayemhe ebe egbe kua. ¹⁶ Ena e khi otuogbava ni o ze. ISamo, oni ijesu o lu iPita. ¹⁷ IJemhisi ali inyoghwo-oli iJoni imi iZebedi (eni ijesu o ri akiseva iBonajisi na. Ni o migha shi Imi Akphala), ¹⁸ Ali Aduru, iFilipu, iBatolomiu, iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iTadiusi, iSamo [oni ijeodalo oyi edeli iJu oo ghoo mu egbe.]

¹⁹ Ali ijudasi Isikaroti oni o ri ijesu de.

Ijesu ali iBezebo

(iMat 12.22-32; iLuk 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ijesu o nyene egbe je apfe. Igho ebubu egbo e gbo tighbili ramhi khi ijesu ali eniye odukhokho eyoli ea me asha, we khi eminale e ya le. ²¹ Abi apfe o e ro suo ona, E nono khi wewe e ya mu oli je apfe. Irari khi eri e lie, “Ujili o she e kpha li.”

²² Eni ee sese ishi ni e rote iJerusalemu tiemhie, e lie, “Ayemhe iBezebo ni o khi Okphaghie o la li egbe yese oli e ngme! Loli o khi oghie oyi iyemhe ebe ni o ri ekpabo na li ni o ro ke khu egbo iyemhe ebe egbe kua.”†

²³ Igho ijesu o lu we, o ri okhe irokhokho nu we ngme, Oo we, “Se okphaghie o lie ke khu okphaghie? ²⁴ Ini ushishi e kemhi egbe we shi ikui-iku ni e ro nu egbe we e kholi, eri oni ushishi oo de. ²⁵ Ini omhue-apfe o kemhi shi ikui-iku ni e ro nu egbewe e kholi, eri oni omhue-apfe o ya de. ²⁶ Ini okphaghie o mu okholi vule shi egboli o, oa ya to, eri o ya de, ukpese oyoli o she ramhi.

²⁷ “Ogbo okhoghwo oa la o ni o dobe ya lo owa oyi omose-akama ya ti oli itsua eke-a ini oa kpe mu oni omose-akama ge shi eke. Eghenge agho, o tigbe dobe ti oli itsua eke-a.

²⁸ “Egbegbi ingme mhi gueye e, khi, aa me olamhe ni ogbo o lamhe ali ungmemhi ipfiunu-a ni ogbo ya ngme, ni aa dobe ro ya gbekua na li. ²⁹ Ama onini o da ngme ungmemhi ipfiunu-a deba Ayemhe-no-pfuase ne, aa ya ro topfa li, irari khi olamhe ona agboagbo o pfi obo lo.”‡

³⁰ Itobo khi e oli khi, “O mholi ayemhe ebe,” o ro ngme ona.

Inyo ijesu ali inyoghwo oli

eni emose

(iMat 12.46-50; iLuk 8.19-21)

³¹ Igho inyọ iJesu ali inyoghuo ọli ee bhale. E migha oolase. E ghie ọgbọ ọ ka lu iJesu ghi ewe. ³² Ebubu egbọ e shito gasẹ ọli. E bhale ya gueye ọli khi inyọli ali inyoghuo ọli e la oolase, khi eẹ nono ni wewe e me ọli.

³³ O mhila we, “Eghuo e khi inyemhe ali Inyoghuo-mhe?”

³⁴ Igho ọ bino eni e shito gasẹ ọli, ọọ, “Enana e khi inyemhe ali Inyoghuo-mhe!

³⁵ Onini ọ da rieḗ emini e ghole Eshinegba, ọ khi Inyoghuo-mhe onomose ali onokpotso ali inyemhe.”

4

Okhe irokhokho oyi oni o ko ikpamhi emhi

(iMat 13.1-9; iLuk 8.4-8)

¹ IJesu ọ ke gbo la epfe oke ni o khi shi na iGalili sese. Egbọ ni e le gasẹ ọli e bu dose ramhi ni ọ ro ya lo elemhi oko-oke shito. Oni oko-oke o la elemhi oni oke. Eni egbọ e ke migha egele eseso oni oke.* ² Emhi ebubu ọ ri okhe irokhokho ọ sese we. Ọọ we. ³ “A ghe i! Oghiale ọ ya la ọ. O fiẹ ya ko iakpa. ⁴ Abi ọ li kia miatse eni iakpa, ikpamhi eghuo ọ e de kua ode, igho ipfeli e bhale ya sanọ we le. ⁵ Eghuo ọ, e de kushi eke ni o khi okpegbhe, ni eke ẹa lolo la. Igho e nyanya ze, e fu, ama oni eke ọa limhi. ⁶ Ama abi ovo o ro to, o tose

we a, e khakha, itobo khi ẹa me eke ni o limhi pfi imhili lo. ⁷ Ikpamhi emhi elese e de kulo ifui igba. Igho igba e ze lasele tonon eni iakpa abi e ro fu vule. Itobo igho, ẹa ke dobe ni e fu nyanọ ekhe lasele. ⁸ Ama ikpamhi eghuo, e de shi eke onete. Eni ikpamhemhi e ze, e fu, e nyanọ ekhe lasele. Eghuo ọ, e mhuẹ ikpamhi uye ali igbe, eghuo ọ, e mhuẹ ikpamhi egbhuese, elese e mhuẹ egbhuеше.”

⁹ Igho iJesu, ọọ, “Oni ọ mhọli eso, ọ suọ.”

Emini o ze ni a ro ze oni okhe irokhokho

(iMat 13.10-17; iLuk 8.9-10)

¹⁰ Abi iJesu lolighuo ọ ro shito, eniye odukhokho ogbava eyọli ali egbese ni e li suọ abi ọ ro ngme, e bhale deba li, ọ gueye we emini ọ ri oni okhe irokhokho ngme.

¹¹ Ọọ we, “A she ri osheli oyi Eghiele oyi Eshinegba na e. Ama okhe irokhokho a ro gue ungmehi nya ye egbese.

¹² Ni a bhale ya e khi, “E kha rie nya alo-a shi eke ẹa tigbe ya me emhikhoghuo, ali e kha rie ku eso a shi eke, ọa ya lo we eso.

Irari khi ini ọa khi igho, e dobe me eke, e suọ eso, e mu pfi deba Eshinegba, ọ ro topfa we.’ †

Ijesu ọ guele emini oni okhe irokhokho o ngme

(iMat 13.18-23; iLuk 8.11-15)

* 4:1 Li ze iLuk 5.1-3 † 4:12 Li ze Aza 6.9,10

13 Ijesu o mhila we, oo we, "Aa lese emini a ri okhe irokhokho ona ngme? Se a li tigbe ya lese emini a ri okhe irokhokho okhoghuo ngme sho? 14 Eni iakpa ni oni oghiale o miatse e ku, e migha shi ungmemhi oyi Eshinegba. 15 Eri ikpamhi iakpa ni e de shi ode e li abi egbo eghuo ni e kha da lese suo oni ungmemhi ne, Okphaghie o bhale ya rue we lue udu le. 16 Ikpamhi emhi ni e de shi eke ni o li echeche, e li abi egbo ni e kha da lese suo oni ungmemhi ne, e ri udu oghel mie oli. 17 Ama, oa ya tiemhi we eke elemhi. Ea dobe migha tese, itobo khi oa pfi imhili lo eke. Itobo igho, ini omunu o bhale ali ni a ro mu okholi vule shi we o rote oni ungmemhi ni e suo, e kele de ode-a. 18 Ikpamhi emhi ni e de pfilo ifui igba eri e li abi egbo ni e kha suo oni ungmemhi, 19 isamhi ingme agbo ona, ali oghuemhe epfue, ali oghuemhe khi oghuemhe e lu guese oni ungmemhi-a, ee tono oli igba, itobo igho oa mo imomhi. 20 Ama ikpamhi emhi ni e de shi eke onete, e li abi egbo ni e suo ungmemhi, e mie oli suo, e mo imomhi enete. Eghuo e mhue ikpamhi uye ali igbe, eghuo e mhue egbhueshe. Eghuo, e mhue egbhueshe."

*Ákpá ni a rọ nga ukhomhi
asha
(iLuk 8.16-18)*

21 Ijesu o gbolo e we "Ogbokhoghuo oo ya ri akpa ru lasela, o ya rue atalabi guese oli mu eke, wekhi eri o ke ya rue oli ya sheli ufui ukpho?† 22 Emiemini a ro sheli, o ya lasela gbo alo gbugbugbu. Aa me emhi osheli ni aa ya khueghie a. § 23 Onini o mholi eso, o ri eso shi eke ni o suo."

24 O gbolo e we, "Emiemini u da suo kpa, sa o bie! Emiemini u da ro shi ushi ro gue egboese ezọ, Eshinegba o li ya roli gue e ezọ. Oye o gbo ya ze ne. 25 Oni o kpe mholi ne, a ya gbo ro ma o na li, ama oni oa mholi a ya mie oli ukuku o ni o gbo mholi."*

Okhe irokhokho oyi ikpamhi emhi ni oo ze

26 Ijesu o gbolo e, "Abi Eghiele oyi Eshinegba o li na. Eri o li abi ini omose o miatse ikpamhi iakpa kia ku shi eke. 27 Obili o kha bi, o ya lese a, ogbe o kha gbe o guale, ama emhi ikpamhi emhi ee ze lasela, ee fu vule. Ama oa ya lese abi o li kia. 28 Eke lolighuo o lese abi o li ri emhi ekomhi ee bie. Oni odode, o kha ze ukhuli, o ke fu vule, o nyan o ifele, o ya ri umomhi lasela. 29 Eni iakpa e kha da bie ne, oni o gua we o rue agaga ya gbe we, itobo khi egheghe ikhieshe o ramhi."†

*Okhe irokhokho oyi ukpamhi oora imositadi
(iMat 13.31-32,34; iLuk 13.18-19)*

† 4:21 Li ze iMat 5.15; iLuk 11.33
Li ze iMat 13.12; 25.29; iLuk 19.26

§ 4:22 Li ze iMat 10.26; iLuk 12.2
† 4:29 Li ze iJqe 3.13

* 4:25

³⁰ Ijesu o gbolo e we, "Elo awa mema ri Eghiele oyi Eshinegba ya khokho? Okhe irokhokho onoghwo awa mema ya ze roli lo egbo esọ egbo o?" ³¹ Eri o li abi ukpamhi oara imositadi ni ukpamhi o li o she ne nya agbo ona, ni ogbo o ro ko eke. ³² Ini a roli ko, o ze, o fu vule, o mele unyanọ ni o fune a shi ishemhi, ni o mhọli iguabo eniemhi, ni ipfeli e bhale ya ku eko shi."

³³ Okhe irokhokho enana ijesu o ro nu we ngme oni ungmehi, ramhi ashini o lo we esọ ramhi. ³⁴ Aa me ungmehi ni o nu we ngme, ni o ri okhe irokhokho nu we ngme. Ama ini o de te o li ali eniye odukhokho eyoli, o ro ri emini o nu we ngme nya a lo we esọ.

Ijesu o pfomhise akpekpeli
(iMat 8.23-27; iLuk 8.22-25)

³⁵ Ele ogbomhi elegho, ijesu o eniye odukhokho eyoli, "Awa da je ukiekie oke obini o kpole." ³⁶ Igho e ze egbo ni e legba obọ shi agho, eni eniye odukhokho e ya lo elemhi oko-oke oni ikeke ni ijesu o she lo shito. E gua li vu. Oko-oke elese e li deba we vu.

³⁷ Utoghuokpe, akpekpeli oniemhi oo li, oo zughuse oni oke, ni ame e fiase kulo elemhi oni oko-oke, ramhi ni o ro vo ame. Ukuku o kpole ni o ro kulue. ³⁸ Ijesu o la ukhokho oni oko-oke oniemhi, o lese-a ri ukhomhi nga akpesukhomhi. Igho eniye odukhokho eyoli e guise o li le.

E o li, "Osese, wa bie ga lie ini awa ghoghua?"

³⁹ Igho ijesu o ti vule, o dese oni akpekpeli, o o li, "Li tsuke." Igho oni akpekpeli o pfomhe te. Asha kpa o pfomhe tsuke.

⁴⁰ Igho ijesu o eniye odukhokho eyoli, "Elo o ze ni a ro ligho o na ulishi. Eri aa kie mhọli irudunga?"

⁴¹ Ulishi oo mu we, e mhila egbe we, "Oghuo ona o khi? Ghe akpekpeli ali izughuse oke e ga suọ esọ a na li."

5

Ijesu o ri omose ni ayemhe ebe o la egbe ze

(iMat 8.28-34; iLuk 8.26-39)

¹ Ijesu ali eniye odukhokho eyoli e da oke iGalili je ukiekie eke iGerasenesi. ² Abi ijesu o lese rote elemhi oko-oke lasela, omose ni o mhọli ayemhe ebe, o rote atalimhi ni o la agho bhale deba ijesu. ³ Ifui atalimhi oni omose o o la. Ogbokhoghuo o ke dobe ri iweghe ge o li. ⁴ Eghege kpa, a ro ri iweghe ge o li abo ali awe, ama eri o o kphuru we a, o taghie we a, o shashe we a. Ogbokhoghuo o dobe mu o li. ⁵ Nobi-nogbe o ro la ifui atalimhi ali ikhomhi ite dudu gase. O o pfi okokokhue. O ri eche fianọ egbeoli.

⁶ Abi o lese ta pfia me ijesu te, o na bhale ya wugha li odalo. ⁷ O tse se leghe, o o, "Ijesu Omi Eshinegba ni o Yagha Ne Nyaa, elo wa nono mhe egbe? Mhi ri Eshinegba lema e khi na mhe osoli!"

⁸ Itobọ emini ọ rọ ngme na khi, iJesu ọ she kpẹ gueye ọli, “Yeye ayemhe obe, lase oni omose ọna egbe le.”

⁹ Igho iJesu ọ mhila li, “Se a lui eva oye?” Ọọ, “Eva oyemhe o khi Olele egbo, itobọ khi anye bu gba.” ¹⁰ Ọ gbo lema iJesu ọ kpẹkpẹ, ọ khi khu ewe oni eke ya lase.

¹¹ Igulu ni e bububu e la epfe ute ni o la agho le eminale. ¹² Eni ayemhe e lema iJesu, “Khu anye ya lo igulu egho, ze ni anye ya lo we egbe.” ¹³ IJesu ọ ri eghoghe na we, e ka lo eni igulu egbe. Igho e rote oni omose egbe lasela e ya lo eni igulu egbe. Eni igulu ni e ramhi agbele eva, e rote egele na ya kulo oni oke, e ghuloa nya.

¹⁴ Eni e ri ukpeloe e khu eni igulu e na je ifui apfe ali eoli nya ni e la oni eke ya guele emini a me. Igho egbo e bhale ya bino emini a me. ¹⁵ Abi eni egbo e rọ bhale deba iJesu, e me oni omose ni ayemhe ebe ni e bu e kpẹ la egbe, khi ọ shito agho, ọ ri itsua so, egbhali eyoli e she gba na li. Ulishi oo mu we. ¹⁶ Eni e me emini a me e gueye egbo emini oni omose ni ayemhe obe e la egbe ọ me egbe ali emini e li eni igulu. ¹⁷ Igho, e gueye iJesu ọ lase we we eke le.

¹⁸ Abi iJesu ọ lo elemhi oko oke oniemi khi ọọ ke vu, oni omose ni ayemhe ebe e kpẹ la egbe, ọ lema iJesu ọ ze ni lodi deba li vu. ¹⁹ Ama iJesu ọ lama na li. Ọ ri ochoghọ lie ọli, “Ke je apfe ni u ya gueye

egbo ena unuekpẹ oye emini Onomhue ọ riele ne, ali abi ọ li le elemhi e.” ²⁰ Igho oni omose ọ lui ifui eoli igbe ododa ena eke iDikapolisi. Ọ kia gueye egbo abi iJesu ọ li riele na lue. Ọ ri abo sha egbo nya.

*Omueshi ni ọ ghua ali
okpotso ni ọlia ee ku egbe*

(iMat 9.18-26; iLuk 8.40-56)

²¹ Abi iJesu ọ rọ gbo nyene egbe da je ukiekie oke obini o kpole, egbo e le gasẹ ọli. ²² Omose oghuo ni a lu iJarosi, ni ọ khi otuoghuo eni e mhesẹ shi owa ugamhi, ọ bhale ak-aghọ. Abi ọọ me iJesu te, ọ de ya wugha li odalo. ²³ Ọ mema lolo lema li, ọọ li, “Omimhe oni omueshi ọ ma ghua gba memena, kpẹkpẹ bhale ya ri obọ ti ọ li egbe ni ọ ze, ini ọ khi ghua.” ²⁴ Igho iJesu ọ deba li vu.

Igho ebubu egbo e deba li e ve mu ọli. ²⁵ Okpotso oghuo ọ la agho ni ọ she ku ọlia ishitọ egbe ramhi ikpe igbeva. ²⁶ Ọ she me osoli obọ oyi ebubu egbo abi ọ rọ kia dua oni ughuamhi. Ọ she ri epfue eyoli nya dua ọ, ama ọa pfo, oo ga kholo ọli egbe. ²⁷ Abi ọ rọ suo ingme oyi iJesu, igho ọ te ifuabo oyi egbo ri obọ ti ọli awulu ni ọ so. ²⁸ Ọ rọ li shi udu khi, “Ini mhi da me asha ri obọ ti ọli awulu ne, mhi ya ze.”

²⁹ Abi ọ ri obọ ti ọli awulu te, eni ọlia ni e ku ọli egbe, e khakha utoghuo kpe. Aghogho ọ lese khi emini o yese lue e ngme, khi o pfo.

³⁰ Aghoaghò, iJesu o lẹsẹ khi itoto o she rọte luẹ egbe ya lase. Ighò o migha, o mu egbe pfi iteva ẹgbò ni e sha mu o. O mhila wẹ, ọ́. “Oghuo o ri obò ti mhẹ awulu?”

³¹ Eniyẹ odukhokho eyọli ẹẹ ọli, u ga mẹ abi ẹgbò e liẹ vẹ mu ẹ, u kiele ẹ mhila, “Oghuo o ri obò ti mhẹ?”

³² Ama, iJesu o kie bino gasẹ ini o mẹ ọni o ri obò ti o. ³³ Abi ọni ọkpotoso o rọ mẹ abi o ke li ọli egbe, o bhale odalo oyi iJesu ya wugha, ulishi o mema mu ọli, o gue igesikia le abi o ga li kia nya.

³⁴ IJesu ọ́ ọni ọkpotoso, “Omi mhẹ, irudunga oye o she mie ẹ pfuese. Ri opfomhẹ ke je, anasemhẹ oye o she pfo.”

³⁵ Abi iJesu o kie li ngme, emose eghuo, e rọte owa oyi iJarosi bhale. Eẹ iJarosi, “Omiẹ o she ghua, khi ke yese Osesẹ ngme.”

³⁶ IJesu ọ́ a fẹ ri esọ shi emini e ngme, ọ́ ọni emose “Khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, ama lẹsẹ mhọli irudunga.”

³⁷ Oa zẹ ni ọgbokhoghuo o deba li sẹ ni iPita, ali iJemhisi ali iJoni inyoghuo iJemhisi.

³⁸ Abi e rọ bhale owa oyi iJarosi, iJesu o mẹ abi ẹgbò e li i kpe okeke, ni e li i viẹ gbii.

³⁹ Ighò, o lo elemhi oni owa, ọ́, “Elo o pfi onyaghu onana? Elo o rẹ ẹ viẹ? Ọni omọ ọ́ ghu, eri o lẹsẹ a.”

⁴⁰ Ama eni ẹgbò e gia li. Abi o rọ khu wẹ fiẹ se, o rue ita ali inyọ ọni omueshi ali eniyẹ odukhokho otuase

eghò mhue obọ je ashini ọni omọ o yeshi.

⁴¹ IJesu o mu ọli obọ, ọ́ ọni omueshi, “Talita kumi.” Emini a ri ona ngme khi, “Onomueshi, mhie ye u vule.”

⁴² Utoghuo kpe, ọni omueshi o vule, ọ́ kia gasẹ. [Omọ ikpe igbeva o khi.] Abi a rọ mẹ ona, o ri abọ sha wẹ. ⁴³ Ama iJesu o lolo tse agua ye wẹ e khi gueye ọgbokhoghuo. Oo wẹ, “A ri emhi na li le.”

6

A ri ukpeloe gbe iJesu obini iNazareti

(iMat 13.53-58; iLuk 4.16-30)

¹ IJesu o rọte agho vu je ẹoli oyọli, eniyẹ odukhokho eyọli e deba li. ² Ogbẹlẹ iyemhea oyi ẹgbò iJu o ramhi, ọ́ sẹsẹ elemhi owa ugamhi. O ri abọ sha ebubu ẹgbò eni e ri esọ shi ọli o.

E mhila egbe, “Obo ọni emose ọ́ na o rọte mẹ eni emhi enana? Ilesingme nabi onoghuo na ni a rọ na li, ni o gbo rọ gbe ikanya onyaloa?

³ Ona ọ́ a she khi ikapita, omi iMeli, ni o gbo khi inyoghuo iJemhisi ali iJosisi ali iJudasi ali iSamọ? Ena ẹa khi inyoghuo ọli eni imueshi, ni e ga li nu awa la akana enana?” O ri elemhi bi wẹ.

⁴ Ama iJesu ọ́, “Ashakpa a la mu ekpe na omekeguele, sẹ ni apfẹ oyọli ali unuekpe oyọli aa la mu ekpe na li.”*

⁵ Oa dobe la akaghò gbe akanya onyaloa okhoghuo, sẹ ni ikuku ẹgbò ni ẹa ze ni

* 6:4 Li zẹ iJón 4.44

o ro ze abi o ro ri obo ti we. ⁶ Umha-mhōli irudunga oyewe o ri abo sha iJesu.

Igho iJesu o kia rote eoli je eoli sese eni egbo.

Ijesu o ghie eniye odukhokho otuogbava fie
(iMat 10.5-15; iLuk 9.1-6)

⁷ O lu eniye odukhokho etuogbava eyoli tiggili, o ghie we ava-ava fie, o ri ekpabo na we ni e ro mhue itoto ro khu ayemhe ebe.

⁸ O gueye we, "Ini a le, a lese rue orokpo mhue obo, a khi tsua eminale, wekhi akpaba ni a pfi e so, wekhi ukpago.

⁹ A so ekuwe, ama a khi tsua awulu olese ma oni a ro so.

¹⁰ O gbolo e we, a kha da lo apfe okhoghuo le ni e ro da mie e, a la akago ramhi ni a ro ya rote oni eoli vu.

¹¹ Ini o khia khi a bhale eoli okhoghuo khi eni egbo ea mie e, ni ea ro gbo ri eso shi emini a ngme, a rote agho vu. A kpe abo o-a na we, a rote agho vu. Eri ona o ya khi otsele shi we egbe."†‡

¹² Igho e fie ya tse abo gasa, e lie egbo e rote olamhe oyewe mu pfi. ¹³ E khu ebubu egbo ayemhe ebe egbe-a, e ri oili to eni ee ghua ebubu egbe, e rewe ze. §

Eghuli oyi iJoni Oni oo batazi

(iMat 14.1-12; iLuk 9.7-9)

¹⁴ Eghoghe ana, oghie Erodu o li suo eko eni ingme ena nya, itobo khi eva oyi iJesu o she gasa asha kpa. Egbo

eghuo e lie khi iJoni Oni oo batazi lo ni o nyene egbe bhale agbo, loli o ze ni o ro ligo mhōli ekpabo ro gbe ikanya onyaloa.

¹⁵ Egbo eghuo e lie khi, "Elaja Omekeguele o khi." Elese e khi, "Omekeguele nabi emekeguele ena eleele o khi."*

¹⁶ Ama abi Erodu o ro suo ona, o ke, "IJoni, ni mhi khi ukhomhi o, a rote eghuli guise le!"

¹⁷ Itobo khi Erodu oo ke mhese a mu iJoni ge pfilo owa ighuma. Ini egbe e ba mu Erodiasi. Eri Erodu o mie iFilipu inyoghuo oli Erodiasi. ¹⁸ Eghoghe kpa iJoni o ro gueye Erodu khi, o a ti ni o rue ughue inyoghuo oli shi. †

¹⁹ Itobo ona, oni Erodiasi oo biselemhi iJoni, oo nono ode ni o te ya gbe oli-a, ama o a dobe. ²⁰ A gbo bhale ya e khi Erodu oo na ulishi iJoni itobo khi o lese khi iJoni khi ogbo onete ali ogbo o ni o pfuase o khi. O ri irarigo ri ukpele e khu oli. O ma nono ni loli ri eso ke shi ungmehi oyi iJoni, ini o ri rie khia khi ingmemhi eyoli e ma yese oli udu-a eghoghe kpa ni o ro suo li.

²¹ Ikpukhokho o, Erodiasi o me ashini ni o te ya mu ota so iJoni. Igho eleghuo ni o ikhi ogbele ni Erodu o ro mhōli ukue ni o ro yelele ogbele ni a ro bia li le. O ya luno idenomoyoli ali egbo eni mu eole ali egbo igometi ali eni ee gbe

† 6:11 Li ze Ika 13.51 ‡ 6:11 Li ze iLuk 10.4-11 § 6:13 Li ze iJem 5.14 * 6:15

Li ze iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19 † 6:18 Li ze iLuk 3.19-20

ikanya igomēti ni e la ekē ijudia shi oni ukue. ²² Abi om̄o om̄ueshi omi Erodiasi o rō fiē lasele gbe ishimhi, o mema ti Erōdu ali eḡbō eni e bhale ya bino ọli ẹlo.

Igho oni oghie ōo oni om̄ueshi, “Mhila m̄hē emiemini o ga gh̄ole ẹ, mhi ya rōli ne.” ²³ O romhi isheli khase oni om̄ueshi, “Emiemini u mhila, mhi ya rōli ne, o kharie khi agbekhi-eva eḡhiele oyem̄hē.”

²⁴ Igho oni om̄ueshi o fiē ya mhila inyō li, “Elo mhi ya mhila?”

Inyoli ōo li, “Ukhomhi oyi iḵoni Oni ōo batazi eḡbō wa mhila.”

²⁵ Aghoaghō oni om̄ueshi o nyanya na ya lo deba oghie, o mhila li, “Ukhomhi oyi iḵoni Oni ōo batazi eḡbō mhia nono ni u khi shi ukp̄eko na m̄hē memena.”

²⁶ Udu o tode yese oghie a. Ama itobō ekha ni o tse ukp̄eloe oyi ep̄fese ni o lu shi oni ukue, ōa ke doḅe ti da oni ekha. ²⁷ Aghoaghō o ghie eni ẹẹ gbolo eḡbō-a e ka pfa iḵoni ukhomhi o bhale. Eni em̄ose e je owa ighumha ya khi iḵoni ukhomhi o. ²⁸ E rue ọli shi ukp̄eko bhē. Igho oghie o kpha li na oni om̄ueshi. Oni om̄ueshi o kpha li na inyō li. ²⁹ Abi eniye odukhokho eyi iḵoni e rō suō ona, e bhale ya tsua etuli oyoli ya rō tō.

Ijesu o ri eminale na eḡbō

agbēle ishe le

(iMat 14.13-21; iLuk 9.10-17; iḵon 6.1-14)

³⁰ Eni ighiusomhi na k̄e e jele, e le gasē ọli, e gueye ọli emini e riēle ali emini e s̄esē nya. ³¹ Igho, itobō ebubu eḡbō, ni ee bhale ni ee vu, iJesu ali eniye odukhokho eyoli ẹa m̄e asha le eminale. Ijesu ōo w̄e, “A bhale ni awa je ashini awa-eghuo t̄s̄e awa ya la, ni a yem̄hē-a ukuku o.”

³² Igho w̄ew̄eghuo t̄s̄e ee lo oko-okē oniēmhi ya je ashini o da-ya. ³³ Ama ebubu eḡbō ni e m̄e w̄e abi e rō vu, e l̄es̄e khi w̄ew̄e lo. Igho eni eḡbō e rōte ẹoli nya ri aw̄e na ya ralo ashini iJesu ali eniye odukhokho eyoli e je. ³⁴ Abi iJesu o rō ramhi agho, o m̄e abi eni eḡbō e bu, elemhi w̄e e lala li. Itobō khi eri e li abi isumha ni ẹa mh̄oli oni o r̄e w̄e ẹ kia. Igho o li s̄es̄e w̄e emhi ebubu.†

³⁵ Eḡh̄eḡh̄e ana, ogbe o she vu. Igho eniye odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e k̄e ọli, “Aborokhia khi oola ó nuata shi ap̄f̄e ena, ni eḡh̄eḡh̄e o rō she vu d̄os̄e ena, ³⁶ waa ke gueye eni eḡbō ena e kia je ifui ap̄f̄e ya nono emhi d̄e le.”

³⁷ Ama, iJesu ōo w̄e, “A ri emhi na w̄e le.”

E mhila li, “Ifata eyi oḡbēle elele eyi oḡbō e ya lo ni a rō d̄e ibul̄edi ghi w̄e le?”

³⁸ Igho iJesu o mhila w̄e, “Iruli ibul̄edi ingm̄e a mh̄oli shi agho? A ka bino ghue.”

† 6:34 Li z̄e iN̄oba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okh̄e 18.16; Ezik 34.5; iMat 9.36

Abi e rọ bino se, e ọli, “Iruli wẹ ishe ali ifeḷe aava.”

³⁹ Ighọ iJesu ọ́ọ wẹ e riẹḷe eni ẹgbọ shitọ ikui-iku, ukhomhi ebuli. ⁴⁰ E shitọ ikui-iku, ẹgbọ egbhuẹshi-she ali egbhuẹ-eveva ali ogbogbe. ⁴¹ Ighọ iJesu ọ́ọ rue eni ibulẹdi ishe ali ifeḷe aava eghọ, ọ bino idane, ọ tse Eshinegba uwegbe. Ọ gbe eni ibulẹdi khia, ọ rọ na eniye odukhokho eyọli e ke kemhi na ẹgbọ. Ọ gbo kemhi eni ifeḷe aava na wẹ nya. ⁴² Ogbọkpa ọ le, ọ khue. ⁴³ Iku wẹ ni eniye odukhokho eyọli e sanọ eke, e vọ ighughu igbeva. ⁴⁴ Emọse agbeḷe ishe, e le eni eminale.

*IJesu ọ kia ukhomhi okẹ
(iMat 14.22-23; iJon 6.15-21)*

⁴⁵ Aghoaghọ ọ ri ọmọ odukhokho eyọli lo ọkọ-okẹ oniẹmhi, e ka ralo iBėtisaida ya migha khe luẹ ukiẹkiẹ obinokpọle. Ighọ ọ gueye oni ukpokpomhi ebubu ẹgbọ e ke je apfe. ⁴⁶ Abi ọ rọ tse wẹ okhila se nya, ọ nga ukhomhi ute ya sọ iromhi.

⁴⁷ Ogbọmhi ò mu eke, oni ọkọ-okẹ oniẹmhi o kia ramhi iteva oni okẹ, o ke kpe iJesu lolighuo tse le shi eke. ⁴⁸ Ọ me khi akpekpeli ó nase eniye odukhokho eyọli. O ramhi itsotso ogbie, iteteva elemhi agogo ese ali agogo esesa, ọ́ọ kia ukhomhi oni okẹ le deba wẹ. Ọ she kia ya dose wẹ. ⁴⁹ Ama abi e me iJesu khi ọ́ọ kia ukhomhi amẹ, e dabi khi ayemhe olimhi lo, e tseḷe

leghe. ⁵⁰ Itobọ khi eri wewe nya e yila abi e rọ me ọli.

Aghoaghọ ọ nu wẹ ngme, ọ wẹ, “A mholi udu! Mhemhe lo! A khi ke na ulishi.” ⁵¹ Ọ lo elemhi ọkọ-okẹ oniẹmhi deba wẹ, oni akpekpeli o pfomhe. O ri abọ sha eni eniye odukhokho, ⁵² itobọ khi ẹa kie dobe lese udi ingme eminale ni ọ kpe rọ na ẹgbọ agbeḷe ishe le; a toto wẹ udu.

*IJesu ọ la iGenesareti ri ẹgbọ ze
(iMat 14.34-36)*

⁵³ Abi e rọ da oni okẹ se, e lasele shi iGenesareti, e mu oni ọkọ-okẹ oniẹmhi zu aghọ. ⁵⁴ Abi e lese rọte ọkọ-okẹ oniẹmhi tiemhie, ẹgbọ e she lese khi iJesu lo. ⁵⁵ Ighọ eni ẹgbọ e nyanya kia gase oni eke nya, ashiashini e da suọ khi ọ da la ne, e tsua eni ẹẹ ghua shi iya bhale aghọ. ⁵⁶ Obiobini iJesu ọ da je ne, o ke khi ẹoli ni e gbẹdi, o ke khi enikeke o, ghe ifui ishemhi o, eri ee tsua eni ẹẹ ghua bhale agbagbajighana atuoki. E lema iJesu ọ lese ze ni eni ẹẹ ghua e ri obọ ti ọ esọ awulu ni ọ rọ sọ tse. Eni e da ri obọ ti ọli nya e ze.

7

*Oseḷe oyi ipfuase ni o te ekelemhi lasele
(iMat 15.1-9)*

¹ IFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo ni e rọte iJerusalemu bhale, e le gase iJesu. ² E me khi eniye odukhokho eyọli eghuo e ri abọ ni ẹa pfuase ni aa kpe-a a le eminale. [Emini a ri

ona ngme khi ɛa kpe abo-a abi ɛgbɔ iFarisi ɛɛ a ke li.]

³ Irari khi iFarisi ali ɛgbɔ iju eni e kpɔle nya ɛa ya le eminale ini ɛa li kpe abo-a. Abi ititawɛ e sɛsɛ wɛ na, ni e rɔ gbe akanya. ⁴ Ini e rɔte oki jele khi ɛa li kpe egbe a, ɛa ya le eminale. E gbo mhɔli ighuighuɛ ebubu elese ni e gbolo ɛ ghue, Ighuighuɛ abi a liɛ kpe iko, ekhe, itasa ali igege-a.

⁵ Irarighɔ, eni iFarisi ali esɛsɛ Ishi eyi iMosisi e mhila iJesu, “Elo o zɛ khi eniyɛ odukhokho eyɛ ɛa ri ishi ni itita awa e rɔ shi ekɛ gbe akanya, ni e rɔ ri abo eni ɛa pfuasɛ ɛ le eminale?”

⁶ IJesu ɔɔ wɛ, “Igɛsikia Azaya ɔ ngme abi ɔ rɔ ngme ungmehi oyi ɛshinɛgba ni o go lu ɛɛ ni a di egbe ɛ. Oni a kɛkɛ shi ekɛ khi,

“ ‘Ungmehi unu ɛgbɔ ena e rɔ ri ekpɛ ɛ na mɛ, ama udu oyɛwɛ o nuata shi mɛ ɔ.

⁷ Ugamhi afuɛ ɛɛ ga mɛ, ushi eni ɛgbɔ e rɔ shi ekɛ, ɛɛ sɛsɛ ɛgbɔ.’* ”

⁸ A she pfi ishi eyi ɛshinɛgba shi ekɛ, a ri osɛsɛ eyi ɛgbɔ ɛ gbe akanya.” ⁹ O gbolo ɛ wɛ, “A ga lɛsɛ oɔ ni a te ri ishi eyi ɛshinɛgba shi ukhokho obɔ, ini a ba mɛ asha ri osɛsɛ eyɛ ɛ gbe akanya. ¹⁰ Itobɔ khi iMosisi ɔɔ liɛ, ‘Mu ekpɛ na itɛ ali inyɛ.’ O gbolo ɛ, ‘Onini ɔ da ku itɛ ni itali okekhi inyɔli

ne, a gbe ɔlia.’† ¹¹⁻¹² Ama ɛɛ a sɛsɛ ɛgbɔ khi ini ɔgbɔ ɔ gueyɛ itali okekhi inyɔli, khi emini lo li kha kpe rɔ kpaghɛ itali ali inyɔli obɔ khi Ikobani o ke khi, khi ɔa mhuɛ abi o ngme. Khi ushi ɔa mu ɔli ini ɔa ke ririɛ ri emhikhoghɛ na itali ali inyɔ li. (Emini a rɔ somhi ɛshinɛgba opfa se, áá lui Ikobani). ¹³ Eri a ri osɛsɛ ona a shishi ungmehi oyi ɛshinɛgba ekɛ a. A gbo mhɔli emhi elese eghoghɔ ebubu ni a gbolo ɛ riɛɛ.”

Emini e ri ɔgbɔ khi ɔni ɔa pfuasɛ

(iMat 15.10-20)

¹⁴ IJesu ɔ gbo lu eni ebubu ɛgbɔ gbili, ɔɔ wɛ, “A ku esɔ a shi mɛ ɔ, ni ona o lo ɛ esɔ. ¹⁵ Emhikhoghɛ ɔa la ɔ ni ɔgbɔ le, ni o ri ɔgbɔ khi ɔna umha pfuasɛ. Sɛ ni emini o rɔte ɔgbɔ ekelemhi lasele, o ri ɔgbɔ ɔ khi ɔni ɔa pfuasɛ odalo oyi ɛshinɛgba.” ¹⁶ [Oni ɔ mhɔli esɔ, ɔ rɔ suɔ.]

¹⁷ Abi iJesu ɔ rɔ pfi eni ebubu ɛgbɔ shi aghɔ ni ɔ rɔ ya lo owa se, eniyɛ odukhokho eyɔli e bhale deba li, e mhila li emini oni ungmehi o ngme. ¹⁸ O mhila wɛ, “Aa kie lɛsɛ udi emini mhia ngme? ɔa kie lo ɛ esɔ khi emhikhoghɛ ni o rɔte odato lo ɔgbɔ elemhi khi ɔa ya ri ɔli khi ɔni ɔa pfuasɛ odalo oyi ɛshinɛgba? ¹⁹ Irari khi oni emhi ɔa ya je ɔli udu, ama ekɛ elemhi ɔɔ tiemhi, o gbo rɔte idiegbe ya fiɛ lase.” Eri iJesu

* **7:7** Li zɛ Aza 29.13 † **7:10** Li zɛ Okiali 20.12; iDɛut 5.16; Okiali 21.17; iLɛv 20.9

o ri ona guele khi eminale ni a le nya, khi e ti.

20 Ijesu o gbo lie. “Emini o rote ogbo ekelemhi udu lasese, o ri ogbo o khi ona umha-pfuase. 21 Itobo khi rote ekelemhi udu oyi ogbo, isamhi ebe e rote e lasese, enabi, itsebo, ighiato, ogbo ugbeli, okia, 22 emhi ituegbe, obe imumu, ikpamhika, efi-ala, ubogbo, iyese-egbe eva a, umha-mholi ekpe, iditse. 23 Ekelemhi udu eni ingeli ena nya e rote e lasese ni e ri ogbo o khi ona umha-pfuase odalo oyi Eshinegba.”

*Imiesuo oyi okpotso oghuo
(iMat 15.21-28)*

24 Igho ijesu o rote agho vu, o je ukiekie eke iTai. O lo owa oghuo, o nono ni ogbokhoghuo o lese khi loli la akagh. Ama o dobe ri egbe oli sheli. 25 Abi okpotso oghuo ni ayemhe ebe o la omi oli oni omueshi egbe, o ro suo eko ijesu, o nyanya bhale ya de wugha li odalo. 26 Ongi iJeta oni okpotso o khi, a bia li shi eke iFonisha ni o la iSiria. O lema ijesu o khu oni ayemhe ebe omi oli egbe a.

27 Ijesu o o li, “Ze ni eniye e kpe le eminale ne, o ti ni eminale ni a kha ro na eniye le, ni a pfi oli ghi ewa.”

28 Oni okpotso o o, “Gueguegue Onomhue! Ama ewa e kiele la ifui itebu e sano eminale ni eniye keshe le le.”

29 Ijesu o o oli, “Itobo oni ungmehi ni u ro so mhe o ena, ke je, u ya bhale ya e

khi oni ayemhe ebe, o she rote omi e egbe ya lase.”

30 Igho, oli je apfe, o ya e khi omi oli o yeshi ukpho khi oni ayemhe ebe o she rote oli egbe vu.

*Ijesu o ri ungmehi ni o gbo
leso ze*

31 Igho ijesu o rote ukiekie obini iTai vu, o rote iSidoni ya tiemhi oke iGalili, o je eke iDikapolisi 32 Oobo egbo eghuo e la tsua omose oghuo ni o khi oleso, ni o gbo khi ungmehi, bhale ghi ijesu. E lema li o kpekpe o lese ri obo nga li egbe.

33 Igho ijesu o rue lolighuo fie iteva oyi eni ebubu egbo, o ri imiesabo shi oni omose eso, o to ete, o ri obo ti oni omose elemhi. 34 Igho ijesu o bino idane, o tu ekperumhe-a, o o oni omose “Efata!” Emini a ri ona ngme khi, “Khueghie-a!” 35 Utoghuo kpe eso eyi oni omose e khueghie a, elemhi oyoli o taghie-a, o ngme lasese gboo.

36 Igho ijesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo. Ama abi o dobe tse agua ye we kpa, igho e dobe ngme oni ingme. 37 O ri abo sha egbo eni e suo nya. E lie, “O ma gue ri ele emhikpa,” e gbo lie, “O ri eni e le eso o suo eso, o khueghie ingmehi unu a, ee ngme.”

8

*Ijesu o ri eminale na egbo
agbele asha ene le
(iMat 15.32-39)*

¹ Ọa rọte aghọ tẹsẹ ni ebubu ẹgbọ elese e rọ legba. Abi eni ẹgbọ ẹa rọ mẹ emhi le, iJesu ọ lu eniyẹ odukhokho eyọli, ọ́ọ wẹ, ² “Elemhi ẹgbọ ena ẹẹ ala mhe, ò she gba ẹlẹ esẹ ni e te nu mhe la ana ni ẹa te mẹ emhikhoghuo le. ³ Ini mhiẹ e ri okiamhi ke je apfẹ mena, ubi o ya rue wẹ shi ode, itobọ khi eghuo ọ, e rọte odonuẹ bhale.”

⁴ Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila li, “Obo u sa khi a te ya mẹ eminale ni e bu ifu odagbe ona, ni e ya khuese ẹgbọ ena nya?”

⁵ IJesu ọ mhila wẹ, “Ibulẹdi ingmẹ a mhọli?”

Ẹ ọli “Ishilua.”

⁶ Ọ gueyẹ eni ebubu ẹgbọ e shitọ ekẹ. Ighọ ọ rue eni ibulẹdi ishilua eghọ, ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba, ọ khi wẹ-a, ọ rue wẹ na eniyẹ odukhokho eyọli e ke kemhi wẹ na eni ẹgbọ. Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e li kemhi na wẹ. ⁷ E gbo mhọli ikuku imi ifẹlẹ shi aghọ. Ọ gbo kphẹmhi na Ẹshinẹgba shi ọ. Ọ rẹwẹ na eniyẹ odukhokho eyọli e gbo li kemhi wẹ. ⁸ Eni ẹgbọ e le, e khue. E le se, eni eniyẹ odukhokho e sanọ iku wẹ ni e le kpọle vọ ighughu ishilua. ⁹ Ẹgbọ agbẹlẹ asha ene e khi. IJesu ọọ eni ẹgbọ e ke je. ¹⁰ Lọli ali eniyẹ odukhokho eyọli e lo ọkọ-okẹ oniẹmhi e je ukiẹkiẹ obini iDalamanutu.

Ẹgbọ iFarisi e mhila irokhase

(iMat 12.38-42; 16.1-4)

¹¹ Ẹgbọ iFarisi e bhale, e mhila iJesu ogbo ni e rọ mu ọli fẹ. Eẹ ọli ọ ri irokhase ni o rọte iloghie bhale khasẹ ewẹ ni wẹwẹ e lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ ghie ọli.* ¹² IJesu ọ tu ekperumhe-a, ọ́ọ, “Elo o zẹ ni eẹ ẹgbọ a rọ mhila irokhase ọnyaloa? Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, aa ya mẹ irokhase ọnyaloa okhoghuo.”† ¹³ Ighọ ọ pfi wẹ shi aghọ vu, ọ nyenẹ egbe ukhokho gbo ya lo ọkọ-okẹ oniẹmhi, ọ da je ukiẹkiẹ obinuzeva.

Oyese oyi iFarisi ali Erodu ni o li abi ifuma

(iMat 16.5-12)

¹⁴ Eniyẹ odukhokho eyọli ẹa sato tsua ibulẹdi ni e bu, sẹ ni uruli oghuo ni e mhue shi oni ọkọ-okẹ oniẹmhi. ¹⁵ IJesu ọ tse agua yẹ wẹ, ọ́ọ wẹ, “A mhue ẹgbhe shi ifuma eyi iFarisi ali Erodu.”‡

¹⁶ Eniyẹ odukhokho eyọli e nu egbewẹ ngme, e liẹ, “Itobọ khi awa a mhue ibulẹdi ọ rọ ngme ona.” ¹⁷ IJesu ọ lẹsẹ emini e ngme. Ọ mhila wẹ, “Elo o zẹ ni a rọ gue ezọ khi aa mhọli ibulẹdi? Eri aa ya mẹ ekẹ abi khi eri ọa kie lo ẹ esọ? Eri udu oyẹẹ o na khukhu? ¹⁸ A mhọli alo, aa rẹwẹ a mẹ ekẹ? A gbo mhue esọ aa rẹwẹ ẹ suọ? Aa sato?§ ¹⁹ Abi mhi rọ kholo ibulẹdi ishe-a na ẹgbọ agbẹlẹ asha ishe, ighughu ingmẹ a sanọ iku wẹ ekẹ vọ?” Eẹ ọli,

* 8:11 Li zẹ iMat 12.38; iLuk 11.16 † 8:12 Li zẹ iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ 8:15

Li zẹ iLuk 12.1 § 8:18 Li zẹ iJere 5.21; Ezik 12.2; iMak 4.12

“Igbewa!”²⁰ “Abi mhi rọ gbo kemhi ibuledi ishilua na egbo agbele asha ene, ighughu ingme a sanọ iku we vọ?”

E ọli “Ishilua.”

²¹ Oo, “Eri emini mhia ngme ọa kie lo ẹ esọ?”

Ijesu ọ la obini iBētisaida khueghie ọzalo alo a

²² E bhale iBētisaida. Egbo eghuo e tsua omose ọzalo bhale ghi iJesu, E ọli ọ kpekpe ọ ri obọ ti ọli. ²³ Ighọ iJesu ọ mu oni omose ọzalo obọ-obọ ya fiẹ ifui oni apfe. Ọ to ete shi obọ rọ shishi ọli alo-a. Ijesu ọ mhila li ini ọ me emhikhoghuo.

²⁴ Oni omose ọ bino idane, ọọ “Mhia me egbo khi e li abi ẹra a kia gasẹ.” ²⁵ Ighọ iJesu ọ gbo ri abọ shi oni omose alo. Alo eyọli e tigbe khueghie-a, ọ me eke gboo. ²⁶ Ijesu ọọ ke je, ọ ọli, “Khi gbo je elemhi ifui ẹoli.”

IPita ọ guele oni iJesu ọ khi
(iMat 16.13-20; iLuk 9.18-21)

²⁷ Ighọ iJesu ali eniye odukhokho eyọli e vu je ikuku ẹoli ni e la gasẹ iSizeria iFilipi. Abi e li le, ọ mhila we, “Oghuo egbo e famhi ẹ liẹ khi mhi khi?”

²⁸ E ọli, “Eri eghuo ẹ khi iJoni ni ọọ batazi egbo u khi; eghuo ẹ khi Elaja u khi; elese ẹ khi ọtuoghuo emekeguele na ẹle u khi.”*

²⁹ Ọ ke mhila we, “Ama, oghuo ẹe oyeẹ a liẹ khi mhi khi?”†

IPita ọ sọ li ọ, ọọ li, “Yeẹ u khi iKirisiti ni ọ khi Omiepfuese?”

³⁰ Ijesu ọ tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo oni loli khi.

Ijesu ọ guele shi eke khi loli ya ghua

(iMat 16.21-28; iLuk 9.22-27)

³¹ Ighọ ọ sese eniye odukhokho eyọli khi Omi Ogbọ ọ mema ya me osoli egbegbo. Eni egbhali, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sese ishi, e ya kie ọli. A ya gbe loli-a, ama ẹle onuziese, ọ gbo ya guale. ³² Ọ ngme ona lasele gboo. Ighọ iPita ọ lu ọli ochi, ọọ li ọ khi ke ngme ungmemhi onana ghue.

³³ Ama abi iJesu ọ rọ nyene alo ukhokho bino eniye odukhokho eyọli, ọ dese iPita. Ọọ li, “Vu mhe odalo le yeẹ Ọkphaghiẹ. Wa mholi ingme Eshinegba shi udu, ama emhi agbo.”

³⁴ Ighọ ọ lu eni ebubu egbo ali eniye odukhokho eyọli, ọọ we, “Ini ogbokhoghuo ọọ nono ni loli bhale deba mhe, ọ mema ya kie egboli, ọ rue apfida oyọli, ọọ deba mhe.‡

³⁵ Itobọ khi onini ọ da dua ni loli tsumhi agbo oyọli ne, o ya de ọli obọ a, ama oni ọ da ri irari oyemhe ali irari oyi usomhi onete oyi Eshinegba rue agbo oyọli pfa, ọ ya

* 8:28 Li ze iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 † 8:29 Li ze iJqn 6.68-69 ‡ 8:34 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 § 8:35 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJqn 12.25

tsumhi ọli. § 36 Eleli onoghuo ọgbọ ọ ya mę ini ọ mhọli agbọ nya khi ayemhę oyọli o li opfua? 37 Elo ọgbọ ọ ya rọ ọoghie ayemhę oyọli? 38 Ini omama oyemhę ali omama oyi ingme oyemhę o da mu ọgbọkhoghuo elemhi agbọ ichimhi ali agbọ ọkhọlọ ona ne, omama oyi ọnọgbọ o ya li mu Omi Ọgbọ ẹlẹghọ ini ọ bhale elemhi ufumhi oyi Itali ali oyi igeni ni e pfuase.”

9

1 Ọ gbolo ẹ wẹ, “Mhi gue igesikia yẹ ẹ khi, ẹgbọ eghuo e migha ana, ni ẹa ya ghu ne, ni e rọ mę khi Eghiele oyi Eshinęgba o bhale, elemhi ekpabọ.”

Imamachi oyi iJesu

(iMat 17.1-13; iLuk 9.28-36)

2 Abi ẹlẹ-esesa e rọ dọse, iJesu ọ rue iPita, ali iJemhisi ali iJoni, ya nga ute oniemhi ni o yagha, asha ni wewęghuo kpe e la. Ighọ e mę khi iJesu ọ mu melaa. 3 Itsua ni ọ rọ sọ, e pfuase-a, e gę pẹpẹpẹ. E tode pfuase dọse utsakolo, e dọse abi ọgbọkhoghuo ọa tigbe dobe ya li pfuẹ wẹ-a pfuase ramhi agbọ ona. 4 Ighọ eni eniye odukhokho aase eyọli e mę khi Elaja ali iMosisi e lasela nu iJesu ghęta.

5 IPita ọọ iJesu, “Ọsese, o guę ti khi awa la akana. Zobe ni anye tọ ikholo ese shi ana. Oghuo ọ o kha khi oye, oghuo o khi oyi iMosisi, onokpọle o

khi oyi Elaja.” 6 Ọa ke lese emini ọ ke ya ngme, itobọ khi eri lọli ali enekpọle e yila dọse.

7 Ighọ otughunu o lasela ya guese wẹ-a, Eshinęgba ọ rọte elemhi oni otughunu ngme, ọọ, “Omimhę ni Omose na, ni mhi nono ingme oyọli egbegbọ. A ke suọ esọ na li.”*†

8 Utoghuokpe khi e ke pfi alo bino, ẹa ke mę ọgbọkhoghuo se ni iJesu lọlighuo.

9 Abi e li rọte oni ukhomhi ute e tiemhi le, iJesu ọ gueye wẹ e khi gueye ọgbọkhoghuo emini e mę ini Omi Ọgbọ ọa li rọte eghuli guale. 10 E ri oni ungmehi gbe akanya, ama e nu egbewę ghęta emini irọte eghuli guale o ngme.

11 Ighọ e mhila iJesu, “Elo o zẹ ni eni ẹ sese e rọ liẹ khi Elaja ọ kpẹ ya bhale?”‡

12 IJesu ọọ, “Egbegbọ lọ khi Elaja ọ kpẹ ya bhale, ọ ya bhale ya mu egbe emhi nya shi eke. Elo o mema zẹ ni Ebe-no-pfuase o rọọ khi Omi Ọgbọ ọ mema mę osue egbegbọ, a gbo kie ọli?” 13 Ama a ghe i, Elaja ọ she bhale, e riẹlẹ emini o ghọle wẹ deba li ẹzẹzẹ abi a li keke ingme oyọli shi Ebe-no-pfuase.

Iroze oyi ọzeo nọ mhue ayemhę obe

(iMat 17.14-21; iLuk 9.37-43)

14 Abi e ke rọ ya kugbe eniye odukhokho ni e kpọle ọ, e mę khi ebubu ẹgbọ o le gasẹ wẹ, esese Ishi eyi iMosisi e nu

* 9:7 Li zẹ iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22 zẹ iMala 4.5; iMat 11.14

† 9:7 Li zẹ 2 iPit 1.17-18

‡ 9:11 Li

wẹ la akaghọ khako. ¹⁵ Abi eni ẹgbọ e lẹsẹ mẹ iJesu te, abọ e sha wẹ ẹgbegbọ. E na ya tse ọli.

¹⁶ Ọ mhila wẹ, “Elo o khi ni a nu wẹ khako ọ shi?”

¹⁷ Ọmọse ọghuo ọ rọte elemhi eni ebubu ẹgbọ ya rue unu, ọ́, “Osesẹ, omimhẹ ọni ọmọse mhi rọ bhale ghi ẹ, ayemhẹ obe ọ nase ọli, ni ọa ke zẹ ọli ẹ ngme. ¹⁸ Ini oni ughuamhi o da tsua rughu ọli ne, eri o pfi ọli ẹ gbe, ọọ chi ofulu unu, ọọ le akọ unu, ọ zese a. Mhi gueye eniye odukhokho eyẹ e khu ọli oni ayemhẹ egbe-a, ama ẹa dobe.”

¹⁹ IJesu ọ́, “Eẹ ẹgbọ ni ẹa mhọli irudunga ena, ẹle-ingme mhi ke mhọli rọ nu ẹ ya la akana, ẹle-ingme mhi beshi ya la onana ramhi, Mu ọni ọmọ ghi mhe!”

²⁰ Ighọ e mu ọni ọmọ bhale. Abi oni ayemhẹ o rọ mẹ iJesu tee, o de rughu ọni ọmọ, o pfi ọni ọmọ gbe, ọọ kpi abọ ali awe-a, oo wu ọli eke, ọọ chi ofulu unu.

²¹ IJesu ọ mhila ita ọni ọmọ, “Aele ọ te lina?”

Ọ́, “Abi ọ te khi ọmọ.” ²² “O she lina mu ọli pfi lo elemhi erali ali elemhi okẹ it-ingmingme abi o kha gbe ọli-a. Ini u mhọli emini u dobe ya riẹ, kpekpẹ lẹ elemhi anye ni u kpaghiẹ anye obọ.”

²³ IJesu ọ́, “Eri u wẹ ini mhi dobe? Emhikpa ọ́ tse na ọni ọ da mhọli irudunga.”

²⁴ Aghoaghọ ita ọni ọmọ ọ nyanya liẹ, “Mhi miesuo ukuku, kpaghiẹ mhe obọ

ni mhi gbo miesuo shi ọ ẹgbegbọ.”

²⁵ Abi iJesu ọ rọ mẹ khi eni ebubu ẹgbọ e na bhale ashini oni ingme o de shi, ọ tsesẹ ku oni ayemhẹ obe. “Yeẹ ayemhẹ ungmẹ ali ilesọ, rọte ọli egbe ya lasẹle, khi gbo nyenẹ egbe bhale ọ ghue.”

²⁶ Oni ayemhẹ o tsesẹ, ri itoto nighise ọni ọmọ, ọ rọte ọli egbe ya fiẹ. Ọni ọmọ ọ ke li abi ọni ghua. Ẹgbọ e liẹ, “O she ghua.” ²⁷ Ama, iJesu ọ mu ọni ọmọ obọ vule migha. Ọ migha.

²⁸ Abi iJesu ọ rọ lo elemhi owa se, eniye odukhokho eyọli e beña mhila li, “Elo o zẹ ni anye aa rọ dobe khu ọli oni ayemhẹ egbe-a?”

²⁹ IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọ́ wẹ, “Iromhi isosọ ali azumhi tse o dobe a khu onana.”

Ijesu ọ gbo ngme ingme eghuli oyọli
(iMat 17.22-23; iLuk 9.43-45)

³⁰ IJesu ali eniye odukhokho eyọli e rọte aghọ vu, e rọte iGalili dọsẹ, ọa nono ni ọgbokhoghuo ọ lẹsẹ ashini wewe e la, ³¹ Itobọ khi ọ sesẹ eniye odukhokho eyọli, ọ́ ye, “A ya ri Omi Ọgbọ na ẹgbọ de. E gbe ọli-a. Eẹ nuzi-esẹ ọ gbo guale.” ³² Ama emini ọ ngme ọa lo wẹ esọ, ulishi o mu wẹ abi e li ya mhila li emini ọ rọli ngme.

Ọni ọ fu ne nya

(iMat 18.1-5; iLuk 9.46-48)

³³ E bhale ẹli iKapanomu. Abi ọ rọ la elemhi owa, ọ

mhila wẹ, “Elo a khako shi amo abi a ro la ode?”

34 Ama e tsaghie-a, itobo khi oni o kpada nya elemhi wẹ e la ode khako shi. §

35 IJesu o shito, o lu eniye odukhokho ogbava eyoli, o o wẹ, “Ini ogbokhoghuo o nono ni loli khi oni odode, o kpe ya ri egboli khi oni o kpukhokho nya, ali oni o ga egbo nya.”*

36 O mu ukuku omo vule migha wẹ iteva. O mu oli shi abo, o o wẹ, 37 “Onini o ri itobo oyemhe mie otuoghuo ikuku eniye enana ne, mhemhe o mie. Onini o da mie mhe ne, oni o ghie mhe o mie, o a khi mhemhe.”†

Oni o a da khi obe awa ne oyi awa o khi
(iLuk 9.49-50)

38 IJon o o, “Osesese, anye me omoese oghuo ni o ri eva oye khu ayemhe ebe kua. Ama anye gueye oli o khi gbo ligho, itobo khi o a khi oghuo elemhi awa.”

39 IJesu o wẹ, “A khi ke khu oli o, itobo khi oni o ri eva oyemhe gbe akanya onyaloa, o a tigbe e vule ke ngme onobe oyemhe. 40 Itobo khi oni o a khi obe awa, oyawa o khi.”‡ 41 Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, onini o da die uko ame na e da irari eva oyemhe ne, ali irari khi onayi iKirisiti a khi, o ya me eleli o. §

A mu egbe e shi emini e ye se ogbo o lamhe

(iMat 18.6-9; iLuk 17.1-2)

42 “Ini ogbokhoghuo o ye se ikuku eniye enana ni e mie mhe suo lamhe, o bie tine ni a ge eche iko oniemhi shi ogbo oghogho uruli tsua pfilo elemhi oke oniemhi. 43 Ini obo oye o re ya lamhe, khi oli pfia. O ti e egbe ne ini u waa mholi obo ya lo iloghie na agbo agbo, ni u ro tsua abo eve-eva eye ya lo ilimhi iriere, ashini er-ali e a tigbe e pfo-a ghue.*

44 [Akagho ikpats o ni e le wẹ ni e a tigbe e ghu e la, ali ashini erali ni e tose wẹ-a, e a tigbe e pfu ghue.] 45 Ini owe oye o re ya lamhe, khi oli pfia, o ti e egbe ne ini u waa mholi awe ro lo iloghie na agbo agbo ni u ro mholi awe eve-eva, ni u ro ya lo ilimhi iriere. 46 Akagho ikpats o ni e le wẹ ni e a tigbe e ghu e la, ali ashini erali ni e tose wẹ-a, e a tigbe e pfu ghue. 47 Ini ukpeloe oye o re e lamhe, vuonyo li pfia, o ti e egbe ne ini u ri ukpeloe oghuo lo Eghiele oyi Eshin e gba, ocho ni u ro ya mholi ikpamhi alo eva, a pfi e ya lo ilimhi iriere.† 48 Akagho,

“ ‘Ikpats o ni e le wẹ
ni e a tigbe e ghu e la,
ali ashini erali ni e tose wẹ-a,
e a tigbe e pfu ghue.’‡

49 “Erali a ro nye ogbogbo-a, a roli khi oni o pfuase abi a

§ 9:34 Li ze iLuk 22.24 * 9:35 Li ze iMat 20.26-27; 23.11; iMak 10.43-44; iLuk 22.26 † 9:37 Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; iJon 13.20 ‡ 9:40 Li ze iMat 12.30; iLuk 11.23 § 9:41 Li ze iMat 10.42 * 9:43 Li ze iMat 5.30 † 9:47 Li ze iMat 5.29 ‡ 9:48 Li ze Aza 66.24

li ri ugbheli ẹ ri iluasobo khi pfuase.

⁵⁰ “Ugbheli o ma ti, ama ini oviolo oyoli o kala, se o ke li ze gbolo ro ya mele ugbheli-a?”

“A ze ni a mholi ugbheli shi agbo oye ẹ. A nu egbe ke ngeli angeli opfomhe.”§

10

Ijesu o ngme shi ingme ipfughue-a

(iMat 19.1-12; iLuk 16.18)

¹ Ijesu o rote agho vu je eke ijudia, ini a da ijodani. Igho egbō ni e bu e gbo ve ngale deba li, o sese we abi o kpeli li.

² Egbō iFarisi eghuo e bhale ya mu oli fe, e mhila li, “Ushi oyawa o lama, omose o khu ughue oyoli?”

³ Oo, “Elo iMosisi o gueye ẹ a ke li?”

⁴ E ke, “Eri iMosisi o lama omose o keke ebe ni a ro pfa ughue-a mholi ughue oli obo, o khu oli.”*

⁵ Ijesu oo we, “Itobo khi udu oye o o gbe, iMosisi o ro ligho keke oni ushi na ẹ. ⁶ Ama omose ali okpotso, Eshinegba o rote igbaekele agbo ma we.”† ⁷ Onana

o ze ni omose o ro o pfi itali ali inyoli shi eke, o ya toma ughue oli o. ⁸ We we aava e mele idiegbe oghuo a. Eghēghē agho ẹa ke khi etuava, ama oghuo.‡

⁹ Irarigho, emini Eshinegba o da toma ne, ogbokhoghuo o khi vase we a.”

¹⁰ Abi e ro gbo la elemhi owa, eniye odukhokho eyi iJesu e mhila li ogbo ona.

¹¹ Ijesu oo we, “Onini o da khu ughue oli ni o ya rue okpotso olese ne, eri o kia okia shi oni ughue oli o. ¹² Ini oni okpotso o lase ayi odoli le khi o ya ngeli na omose olese, eri o kia okia.”§

Ijesu ali eniye enikeke

(iMat 19.13-15; iLuk 18.15-17)

¹³ Egbō eghuo e mu eniye bhale deba iJesu ni o ri obo ti we, ama eniye odukhokho eyoli ee khu we.

¹⁴ Abi iJesu o ro me gho, o ri elemhi bi oli. Oo we, “A ze ni ikuku eniye e bhale deba me. A khi ke khu we, itobo khi enabi we we e li mholi obo shi Eghiele oyi Eshinegba.

¹⁵ Ze me gue igesikia ye ẹ khi oni o da rue Eghiele oyi Eshinegba abi eniye enikeke ne, o tigbe ya lo iloghie.”*

¹⁶ O muno eniye shi egbe, o ri obo nga we ukhomhi, o so iromhi na we.

Ozele-omose ni o lolo pfue

(iMat 19.16-30; iLuk 18.18-30)

¹⁷ Abi iJesu o ke rue okiali eke khi o vu, omose oghuo o na bhale ya wugha li odalo, oo li, “Osese nete! Elo mhi ya ri ele ni mhi ro ya mhu ẹ agbo na agbo agbo?”

¹⁸ Ijesu o li, “Elo e ze ni u ro o lu me onoti. Ogbokhoghuo o la o ni o ti, se ni Eshinegba.

§ 9:50 Li ze iMat 5.13; iLuk 14.34-35 * 10:4 Li ze iDeut 24.1-4; iMat 5.31 † 10:6

Li ze Igbae 1.27; 5.2 ‡ 10:8 Li ze Igbae 2.24 § 10:12 Li ze iMat 5.32; 1 iKori

7.10-11 * 10:15 Li ze iMat 18.3

19 Ni mhi rọ sọ ẹ ogbọ ni u mhila mhe, u lese ushi ni Eshinegba o rọ shi eke. Ni o le, 'A khi gbe ugbeli, a khi kia okia, a khi do ughiatọ, a khi pfi otsẹle egbhọli mu ogbọ, a khi li ogbọ le, mu ekpe na ita ẹ ali inye ẹ.' †

20 Oni ozeo oọ, "Osese, abi a te bia mhe mhi te ri ena nya a gbe akanya."

21 Ijesu o ri eloe inono bino oli, oọ li, "Emhi oghuo tse o kpe ẹ le ni waa riele ne. Je ya ri emini u mhọli nya de ni u kemhi we na eni ẹa mhọli emhi, eghẹghẹ agho ni u mhọli epfue shi obini iloghie, u tigbe bhale ya deba mhe ke kia."

22 Abi oni omose o rọ suọ ona, alo eyọli e yese a, o ri iyeseudu-a ya vu, itobo khi o mhọli epfue eniemhi.

23 Ijesu o bino gase kpa, oọ eniye odukhokho eyọli, "O ma mu ogbọ ni o pfue unu ni o rọ lo Eghiele oyi Eshinegba."

24 Ingmemhi eyọli e ri abo sha eniye odukhokho eyọli. Ama ijesu o gbolo ẹ, "Eniye eyemhe, o ma mu eni e ri egbe da epfue oyewe unu ni e rọ lo Eghiele oyi Eshinegba. 25 Ni ogbọ ni o pfue o rọ lo Eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ogbọ ke dua ni lolu ri alakumi rote ese asuge ya fie."

26 Ona o ke ri abo sha eniye odukhokho eyọli ne, e rọ mhila egbe, "Oghuo o dobe ya lo shọ?"

27 Ijesu o pfi ukpeloe bino we, oọ, "Ona ọa ze ogbọ ya li ama emhikpa o ze Eshinegba a li."

28 IPita oọ ijesu, "Emhinya anye tsua kua bhale deba ẹ."

29 Ijesu oọ we, egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ khi onini o da pfi apfe oli shi eke, ali inyoghuo oli eni emose ali eni ikpotso, ali ita ali inyo, ni o pfi eniye ali ishemhi, ghe owolo shi eke irari oyemhe ali usomhi onete oyi Eshinegba, 30 a ya somhi oli opfa. Elemhi agbo ona, a ya khivose na li asha egbhueshe, ikhivose owa ali ikhivose inyoghuo, ali inyo ali eniye ali ishemhi, ali anasemhe. O ya mhue agbo na agboagbo, elemhi agbo ni o ke ẹ bhale. 31 Ama egbo eghuo ni e ralo, e ya kpe ukhokho. Eni e kpe ukhokho amo, e ya khi eni odode. ‡

Ijesu o gbo ngme ingme eghuli oyọli utonuzi-ese
(iMat 20.17-19; iLuk 18.31-34)

32 Abi ijesu o rọ tsua we le iJerusalemu, ni o rọ ralo na we, eni ingme e pfuse ghagha a shi eniye odukhokho eyi ijesu udu. Ulishi o mu egbo ni e deba we. Igho ijesu o gbo li rue eniye odukhokho ogbava eyọli ye ochi, o gueye we emini lolu ya me ini wewe e ramhi iJerusalemu. 33 Oo, "iJerusalemu awa je ena, a ya la oobọ rue Omi ogbọ na ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sese ishi de, a ri oli na we mu. E pfa ezọ igbe-a mu oli, e ghi

oli abo ghi egbo iJeta. ³⁴ E ya roli ke li egia, e tonon ete ku oli, e gbe oli ite, e tigbe gbe oli-a. Ama ele nuzi-ese, o ya rote eghuli guale.”

Emini iJemhisi ali iJoni e mhila iJesu o riele na ewe
(iMat 20.20-28)

³⁵ Igho iJemhisi ali iJoni imi iZebedi e bhale deba iJesu, e oli, “Ose, anye e nono ni u riele emini anye ya mhile ena na anye.”

³⁶ IJesu oo we, “Elo a nono ni mhi riele na e?”

³⁷ E ke, anye e nono, ini u da shito ukpekhomhi oye obini Eghiele oniemhi oye ne, ni u ze ni otuoghuo anye o kha shito e ukiekie obita, onokpole o shito e obogobo.

³⁸ IJesu oo we, “Aa lese emini aa mhila. Uko ni mhi rote da, a dobe ya rote o da, abi khi eri a dobe ya mie ibatizi onabi mhi mie?”

³⁹ E ke, “Anye ya dobe.” IJesu oo we, “A dobe ri uko ni mhi ro da ya da, a gbo dobe mie ibatizi onabi mhi mie, ⁴⁰ ama mhia mholi afu ni a ro ri ogbo o shito mama mhe ukiekie obita ali obogobo ukpekhomhi oghie obini iloghie. Eshinēgba o ri asha eghogho ya na egbo ni o re we shi agho khe.”

⁴¹ Abi eniye odukhokho etuogbe enekpole e ro suo ingmemhi ena, e nu iJemhisi ali iJoni i wola shi o. ⁴² Igho iJesu o lu we tibilili, oo we, “A lese khi eni e lu egbewe

ighie eyi egbo eni ea ya ga Eshinēgba, khi eri e li we abi o ghole we, igbo eni e kpeda omhese e li e mhese na we. ⁴³ Ama, a khi li abi ewewe. Ama onini o nono ni loli khi oniemhi elemhi e, o khi oni o ga ee nya.* ⁴⁴ Onini o nono ni loli khi onodode, oo mema kpe ri egboli khi oghumha oyi egbo kpa.† ⁴⁵ Itobo khi Omi Ogbo oa bhale ni a ke ga li, ama eri o bhale ya ga ali ni o gbo ri agbo oyoli bhale ni a ro luase obo na ebubu egbo.”

IJesu o ri iBatimeusi otase-alo-a ze
(iMat 20.29-34; iLuk 18.35-43)

⁴⁶ Igho e bhale iJeriko. Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli ali ebubu egbo ni e deba li, e ro rote oni eoli vu, omose oghuo ni o tase alo-a na lui iBatimeusi (omi iTimeusi a ri iBatimeusi ngme) o shito epfe ode mhila omhila. ⁴⁷ Abi o ro suo khi iJesu ona iNazereti lo, o o tse se leghe, oo lie, “IJesu omi iDefidi, kpekpe, le elemhi mhe.”

⁴⁸ Ebubu egbo e tse se ku oli, ee oli o ze ni a suo eso. Ama eena o mema lolo pfi okokokhue lu oli ne, “Omi iDefidi le elemhi mhe!”

⁴⁹ IJesu o migha, o o, “A lu oli na mhe.” Igho e lu oni otasalo-a, e oli, “Ke ghele, vule, khi oo lu e.” ⁵⁰ O rue awulu no o so pfi a, o ti vule pia bhale deba iJesu.

⁵¹ IJesu o mhila li, “Elo wa nono ni mhi riele ne?”

§ 10:38 Li ze iLuk 12.50 * 10:43 Li ze iLuk 22.25-26 † 10:44 Li ze iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26

Oni omose ni o tase alo-a, ọ́ọ́, “Osese, mhia nono ni mhi gbo ke me eke.”

⁵² Ijesu ọ́ọ́, “Ke le, khi irudunga oyẹ o she re ze.” Aghoaghọ, ọ́ọ́ me eke, ọ́ deba ijesu rọte ode vu.

11

Egbo e ri ufumhi na ijesu abi ọ́ rọ lo ijerusalemu
(iMat 21.1-11; iLuk 19.28-40; iJon 12.12-19)

¹ Abi e rọ ti ramhi iJerusalemu ni e rọ bhale iBetifagi ali iBetani Udi Ute Olivu, ijesu ọ́ ghie etuava elemhi eniye odukhokho eyọli, ² Ọọ́ wẹ, “A je ẹoli ni o la odalo oobọ eghọ. A kha lese lo oni ẹoli le, a ya me omi akphere ni a muzu, ni ogbokhoghuo ọ́a nga shito ghue. A taghiẹ ọ́li bhale ana. ³ Ini ogbokhoghuo ọ́ mhila ẹ, ‘Elo o ze ni a rọ taghiẹ ọ́li? A gueye ọ́li khi, Onomhue ọ́ nono ni loli ri ọ́li riele emhi, ali khi ọ́ gbo rọli bhale ya shi eke lena.’”

⁴ Igho ee bhale ya ẹ oni ozele akphere ni a muzu shi ifui apfe epfe ode. Abi e li taghiẹ ọ́li-a, ⁵ egbo eghuo ni e migha akaghọ e mhila wẹ, “Elo a la akaghọ a riele ni a rọ taghiẹ oni omi akphere ogho-a?” ⁶ E so wẹ ọ́ abi ijesu ọ́ọ́ e li so wẹ ọ́. Igho eni egbo e ze wẹ vu. ⁷ Abi e rọ mu oni ozele akphere bhale ghi ijesu se, e banọ ide egbe-a pfino nga oni ozele akphere ukhokho. Igho, ijesu ọ́ nga

li shito. ⁸ Ebubu egbo elese e li ba ide rọ ku ode, eghuo, e nyanọ eyamhi ku ode. ⁹ Egbo ni e ralo ali eni e deba li e gbe ukua, e tseşe, e lie, “Okuekhoogo! Oolo!” Eshinegba ọ́ ka khivose na oni ọ́ ri eva oyi Onomhue bhale!*

¹⁰ “Eshinegba ọ́ ka khivose shi Eghiele oyi oghie iDefidi ita awa ni ọ́ọ́ bhale.”

“Ikuẹghie o khi oyi Eshinegba!”

¹¹ Abi ijesu ọ́ rọ ramhi iJerusalemu, ọ́ dose ya lo elemhi Owa oyi Eshinegba. Ọ́ bino emhi nya gase, ama aborokhia khi obili o she bi dose, loli ali eniye odukhokho ogbava eyọli e je iBetani.

Ijesu ọ́ pfi unu na ọ́ọ́a ọ́khua-eni
(iMat 21.18-19)

¹² Ogbeakolo abi e li rọte ẹoli iBetani fie, okiamhi oo gbe ijesu. ¹³ Igho ọ́ tapfia me ọ́ara ọ́khua-eni ni o guẹ ta ebe. Ọ́ le ya bino ini o she mo udumhi. Abi ọ́ rọ ramhi agho ọ́a me emhikhoghuo ọ́, se ni ebe, itobo khi ọ́a ramhi eghẹghẹ ni ọ́khua-eni e rọ mo ne. ¹⁴ Igho ọ́ọ́ oni ọ́khua-eni, “Ogbokhoghuo ọ́a ke gbo rọte ẹ ukhomhi ya pfa udumhi ghue.”

Eniye odukhokho eyọli e suo khi ọ́ ngme na.

Ijesu ọ́ je Owa oyi Eshinegba
(iMat 21.12-17; iLuk 19.45-48; iJon 2.13-22)

¹⁵ Abi e ke rọ ramhi iJerusalemu, ijesu ọ́ lo Owa

* 11:9 Li ze Iwolo 118.25-26

oyi Eshinegba, o vese eni e la akaghọ du oki kua. O kpha okphe oyi eni e pfa ikpagho ali eni e ri inekhukhu de kua. ¹⁶ Oa ze ni ogbokhoghuo o tsua itsua-okiri rote elemhi apfe oni Owa oyi Eshinegba dose. ¹⁷ Abi o ke ro sese egbo, o ro lie, "A she kpe keke oli shi Ebe-nofuase khi,

" 'Owa iromhi oyi ishishi nya, a ya ke lu Owa oyemhe,' Ama ee, a she roli mele owa ighiato a."†

¹⁸ Abi ighie eyi ekpodalougamhi ali eni e sese ishi e ro suo ona, ee dua ode ni e te me asha ya gbe iJesu a. Ama ulishi oyi iJesu o mu we, itobo khi eri osese oyoli o ri abo sha egbo kpa.

¹⁹ Ogbomhi o mu eke, iJesu ali eniye odukhokho eyoli e rote oni eoli ya fie.

Ilesingme ni a rote okhua-eni ni o ku ebe a rue
(iMat 21.20-22)

²⁰ Eluzogbe oogbeakolo khi e rote oni ode dose, e me khi oni oara okhua-eni o khakha ya ramhi imhili. ²¹ IPita o sato, oo iJesu, "Osese, bino khe! Oara okhua-eni ni u pfi unu na o she khakha-a."

²² IJesu o so li o, oo, "Mholi irudunga na Eshinegba."

²³ "Egbegbi-ingme mhi gue e ye e khi onini o gueye oni ute ona, 'Ro te akana lasela ya je elemhi oke oniemhi,' ni oa ro da mholi akhokhomhe shi udu shi emini o ngme ne, ni o ro mholi miesuo khi emini loli ngme o ya bhale

ya tse, oo ya ligo na li.†
²⁴ Irarigho, emiemini u so iromhi mhila, miesuo khi u she mholi oli, oye o ke khi. ²⁵ U kha da migha a lema, ni u ro ri ingme oyi ogbo shi elemhi, nyanya ro topfa li. Ini ite ni o la iloghie o ri olamhe eye li topfa e." ²⁶ "Ama ini u waa da ro topfa ogboese ne, ite na iloghie oa ya li ri olamhe eye topfa e."§

A mhila iJesu oni o ri afu na li
(iMat 21.23-27; iLuk 20.1-8)

²⁷ Igho ee gbo lo iJerusalemu le. Abi iJesu o li kia elemhi apfe Owa oyi Eshinegba gase, ighie eyi ekpodalougamhi ali eni e sese ishi ali egbhali e bhale deba li. ²⁸ E mhila li, "Oghuo o ri afu ne ni u ro rieje eni emhi enana nya, oghuo o ri unu ne u ke rieje ena."

²⁹ IJesu o so we o, Oo, "Mhi ya mhila e ogbo oghuo. A so mhe o, ni mhi tigbe gueye e oni o ri afu na mhe mhi ke rieje emhi ena. ³⁰ Oghuo o fe ri itoto na iJoni o ke batazi egbo abi egbo?"

³¹ Igho, e ya ye egbe ochi, e nu egbe we ngme oli khi, "Awa khe 'Rote iloghie' lo, o ya mhila awa, 'Elo o ze ni aa ro mie oli suo?' ³² Ama ini awa ke, 'Obọ oyi egbo.' " Ulishi oyi egbo o mu we, itobo khi ogbokpa o lese khi omekeguele iJoni o khi.

† 11:17 Li ze Aza 56.7; iJere 7.11 ‡ 11:23 Li ze iMat 17.20; 1 iKori 13.2 § 11:26 Li ze iMat 6.14-15

³³ Igho ẹẹ iJesu, “Anye ẹa lẹsẹ.” Igho iJesu ọọ wẹ, “Mhi aa ya li gueye ẹ ọni ọ ri afu na mhe mhi rọ ke riẹle eni emhi ena.”

12

Okhe irọkhokho oyi eni engmomhi shi ogba ẹera ipfonu
(iMat 21.33-46; iLuk 20.9-19)

¹ Igho iJesu ọ ke ri okhe irọkhokho sẹsẹ wẹ. Ọọ, “Ọmọsẹ ọghuo ọ ke ya gua ogba ẹera ipfonu. Ọ ma ugbe gasẹ oni ogba. Ọ tọ esẹ shi ọ, ni a mino amẹ ikpamhi eni ẹera kulo. Ọ gbo tọ owa ni o yagha ni a la khe-ekhe shi ọ. Igho ọ ya ri oni ogba nga eghiale eghuo obọ e nu loli ri ukpẹloẹ ke khu. Ọ vu asha obini odonuẹ.* ² Eghẹghẹ ikhiẹsẹ o ramhi, ọni ọmọsẹ ọ ghie oghumha oyọli ghi eni ọ ri ogba nga obọ, ọ lẹ ya mie wẹ idumhi emhi ni a kọ shi oni ogba bhale ghi luẹ. ³ Ama e mu ọli, e gbe ọli, e khu ọli. Ọ pfino abọ efuẹ ya je. ⁴ Ọ gbo ghie oghumha oyọli ọlese ghi wẹ, E pfi emhi shi ọli ukhomhi, e yẹghẹ ọli-a ⁵ Ọ gbo ghie ọlese, e gbe onana-a. Ọ ghie elese ni e bu, e gbe eghuo itali, e gbolo eghuo-a.

⁶ “O kpọli ọghuo le ni ọa ghie ne, ikhi omi ọli ni ọ lolo nono ingme oyọli. Loli ọ kpukhokho ghie. Ọ sa, ọọ, ‘E ya mu ekpẹ na omi mhe.’

⁷ “Ama eni e la oni ogba, ẹẹ egbewẹ. ‘Ọna ọ ya le ugu oni ogba ona, a bhale ni awa gbe

ọli-a. Eghẹghẹ agho ni oni ugu o mele oyawa-a.’ ⁸ Igho e mu ọli, e gbe ọli-a, e pfi ọli rọte oni ogba ya lase.

⁹ “Sẹ ọni ọ mhọli oni ogba ona ọ fẹ ya li? Eri ọ bhale ya gbolo eni ẹgbọ ni ọ ri oni ogba nga obọ-a, ọ rue oni ogba na ẹgbọsẹ. ¹⁰ Aa she zẹ ọli Ebe-no-pfuasẹ khi.

“ ‘Eche ni itsona e kie pfi, loli o ke ya mele egbegbi eche ni o kẹ mu ẹloẹ nẹ nya-a.

¹¹ Ọnọmhuẹ ọ ligho riẹle ona, ọó ti anye ẹloẹ gba’ ”†

¹² Igho egbhali eyi ẹgbọ iJu, e nono odẹ ni e te ya mu iJesu, itobọ khi e lẹsẹ khi wẹwẹ ọ ri oni okhe irọkhokho ona nu ngme. Ama e na ulishi oyi ebubu ẹgbọ ni e la agho, e zẹ ọli obọ, e vu.

Ingme izẹ oga na iSiza
(iMat 22.15-22; iLuk 20.20-26)

¹³ Igho e tigbe ya nyenẹ egbe ya ghie iFarisi eghuo ali eniyẹ odukhokho eyi Erọdu ghi iJesu, ni e mẹ asha rọte emini ọ ya ngme ri ingme de ọli. ¹⁴ Igho e bhale deba iJesu, ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, anye lẹsẹ khi u ma ngme igesikia, khi emiemini ẹgbọ ẹẹ ngme ali emiemini ọgbọ ọ khi ọa ya mu ẹ ẹloẹ, ama odẹ oyi Eshinẹgba wa sẹsẹ ni o te odẹ igesikia. Mhiẹ i, o famhi ti abi khi ọa ti elemhi ushi, ni a rọ zẹ oga na oghie iSiza? ¹⁵ Anye ke zẹ, abi anye khi zẹ?”

Ama iJesu ọ she mẹ ikpamhika oyewẹ. Ọọ wẹ, “Elo

* 12:1 Li zẹ Aza 5.1-2 † 12:11 Li zẹ Iwolo 118.22-23

o zẹ ni a rọ nono ni a di mhe mu? A rue ukpamhi anini bhale ghue ni mhi bino.”¹⁶ E rue oghuo bhale ghi ọli, ọọ wẹ, “Alo ali eva eyi ọghuo na ni a mu shi ọ ena?” Eẹ ọli, “Eyi iSiza lo.”

¹⁷ IJesu ọọ wẹ, “A ri emini o khi oyi iSiza na iSiza, a ri emini o khi oyi Eshinegba na Eshinegba.”

Igho ingme oyi iJesu o sha wẹ abo.

Ingme iteghuli-guale

(iMat 22.23-33; iLuk 20.27-40)

¹⁸ Igho egbọ ena otu na lui iSadusi ni eẹ sẹsẹ khi ite-eghuli-guale ọa ya la ikpukhokho agbọ, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbo.†

¹⁹ Eẹ ọli, “Osesẹ, iMosisi ọ kekẹ ọli shi ebe ushi na awa khi, ‘Ini omose ọ ghu-a pfi ughue ọli shi agbọ, ni ọa rọ bia omọ na li, inyoghuo oni omose ọ mema rue oni osamhi-olimhi ughue ni ọ bia eniye na oni ọkpotoso na inyoghuo ọli ni ọ ghu-a ogho’^S ²⁰ Eghẹghẹ oghuo ó ya la ọ, a mẹ emose oshilua ni e khi inyoghuo. Oni ogbhali ọ rue ọkpotoso. Oni omose ya ghua, ọa bia omọ na oni ọkpotoso. ²¹ Inyoghuo ọli ni ọọ deba li ọ ke rue oni ọkpotoso, ọ gbo ghua, ọa bia omọ. Igho o gbo li inyoghuo ọli onuzasẹ. ²² Igho o gbo li khi eni inyoghuo oni omose ni e kpọle nya. Eni inyoghuo oshilua nya e ga rue oni ọkpotoso ughue ni ẹa bia omọ ọkhoghuo na li. Ikpukhokho

ọ, oni ọkpotoso ọ li ghua. ²³ Ini ogbẹle iguale o ramhi, ni eni e ghu-a nya e rọ guale, oghuo ọ famhi ya khi ughue oni ọkpotoso? Aborokhia khi wewe oshilua nya e ga rue ọli ughue egho.”

²⁴ IJesu ọ sọ wẹ ọ, Ọó, “Wa a mẹ khi eri a da ode khi aa lesẹ emhikhoghuo elemhi Ebe-no-pfuasẹ, wẹkhi eri a lesẹ emhikhoghuo elemhi ekpabọ oyi Eshinegba. ²⁵ Ini eni e ghu-a e guale, ẹa kẹ ke rue ughue wẹkhi eri a ke rẹ wẹ kẹ ye ughue. Eri e kẹ li abi igeni ena iloghie. ²⁶ Ama ingme iguale oyi eni e ghua, aa she kpẹ zẹ ọli ebe ni iMosisi ọ kekẹ ni ọ ngme ingme ebuli ni oo to shi? Abi Eshinegba ọ gueye iMosisi khi, ‘Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki, ali Eshinegba oyi iGiekọpu.’* ²⁷ Eshinegba oyi eni e la agbọ ọ khi, ọa khi oyi eni e ghua. Eri a ga da ode pfo nya.” Emini a ri ona ngme khi, egbọ eni ghu-a eghuo e kie mhọli agbọ.

Ushi ni o fune nya

(iMat 22.34-40; iLuk 10.25-28)

²⁸ Otuoghuo eni ẹ sẹsẹ ishi, ọ la agho suọ abi e rọ khako, ọ mẹ khi iJesu ọ ga gue sọ egbọ iSadusi ogbo ni e mhila li, ọ mhila li, “Elemhi ishi nya, onoghuo o ga fune nya?”

²⁹ IJesu ọ sọ li ọ, ọó, “Oni o mu ẹloe ne nya na, ‘Ku esọ-a yeye iZireni, Onomhue Eshinegba oyawa, lolighuo kpe

† 12:18 Li zẹ Ika 23.8   S 12:19 Li zẹ iDeut 25.5   * 12:26 Li zẹ Okiali 3.6

o khi Onomhue. ³⁰ Nono ingme oyi Eshinegba Onomhue oye, ri udu oye nya ali agbo oye nya, ghe isamhi ali ekpabo eye nya nono ingme oyi Eshinegba.’† ³¹ Onuzi-eva ni o gbo lolo mu eloe khi, ‘Nono ingme oyi onuzava oye abi u li nono ingme egbe e.’ Ushi olese okhoghuo o ke la o ni o gbo mu eloe dose ena.’‡

³² Oni omose odo, “U ga gue ngme, Osese. Igesikia u ngme ni u we khi Eshinegba oghuo o khi, ali khi olese o ke la o, se ni lolighuo. § ³³ Ali khi awa ri udu oyi awa nya, ali isamhi eyi awa ali ekpabo eyi awa nono ingme oyi Eshinegba. Ali awa nono ingme oyi onuzava oyawa abi awa li nono ingme egbe awa. Ni awa ro ri ishi eva ena gbe akanya, o ghole Eshinegba dose ni awa ya ri iluasobo ali isomhopfa ododa bhale ghi oli.”*

³⁴ Abi iJesu o ro me ilasingme ni o ro so lue o, iJesu odo li, “Wa a ga nuata shi Eghiele oyi Eshinegba.”

Rote agho vu ogbo okhoghuo o ke gbolo mhila li ogbo okhoghuo.†

Omi oni Omiepfuese o khi
(iMat 22.41-46; iLuk 20.41-44)

³⁵ Abi iJesu o ro la elemhi apfe ni o la Owa oyi Eshinegba sese egbo, o mhila we ogbo. Odo, Elo o ze ni esese Ishi eyi iMosisi e ro lie khi omi iDefidi Omiepfuese o khi? ³⁶ Abi

Ayemhe-no-pfuase o ro kpha iDefidi so, o ro rote unu oyoli lie.

“ ‘Eshinegba odo, Onomhue oyemhe.

Shito mama mhe ramhi egheghe ni mhi ro ya ri ebe e

shi e ufui ekoawe.’”‡

³⁷ Ini iDefidi o rote unu oyi lolighuo lu oli Onomhue, se oni Onomhue oyoli o ke gbo lie khi omi oli?

Ebubu egbo e ku eso a shi eke shi emini o ngme, ni o ri egbe mu we.

IJesu o tse agua ye eniye odukhokho eyoli shi esese Ishi eyi iMosisi egbe

(iMat 23.1-36; iLuk 20.45-47)

³⁸ IJesu o sese we, Odo we, “A mu egbe e shi esese Ishi eyi iMosisi egbe. Itsua na dolodolo e ma ghole we e iso ke kia ifui oki, ni egbo e ke tse we otse ekpe. ³⁹ E ma nono ni we we e shito ukpekhomhi ni o mu eloe elemhi owa ugamhi oyi awa ali ashini o mu eloe elemhi ilegba, ni a la le, ni a la da. ⁴⁰ Itoto e ro li esamhi-olimhi e le. Iromhi ni e nue, eyi abamemhe, e so. Eshinegba, o ya na we osoli oniemhi to o.”

Irona ni osamhi-olimhi o ro na Eshinegba

(iLuk 21.1-4)

⁴¹ Abi iJesu o ro shito ti mama oni akpati ni a pfi ukpagholo irona a lo elemhi Owa oyi Eshinegba, odo bino

† 12:30 Li ze iDeut 6.4-5 ‡ 12:31 Li ze iLev 19.18 § 12:32 Li ze iDeut 4.35

* 12:33 Li ze Osia 6.6 † 12:34 Li ze iLuk 10.25-28 ‡ 12:36 Li ze Iwolo 110.1

egbo abi e li pfi ikpagho lo o. Egbō ni e pfue ebubu e pfi ikpokpomhi ikpagho lo.
⁴² Igho osamhi-olimhi ni o mhue emhikhoghūo, o li ya pfi anini eva lo.

⁴³ Igho iJesu o lu eniye odukhokho eyoli, Oo we, "Igesikia mhi gue e ye e, khi oni osamhi-olimhi ni o mhōli emhikhoghūo ona, loli o ri irona ni o fune nya bhale dose egbo enekpole nya ⁴⁴Itobo khi eri eni e pfue e rote pfue ni e mhue mu efiere ro riefe irona. Ama oni osamhi-olimhi ona, rote elemhi umhame oyoli, o kie rue emini o mhōli nya ni o kha ro ke le, riefe irona."

13

Ijesu o guele emini a ya ke me ikpukhokho agbo
(iMat 24.1-2; iLuk 21.5-6)

¹ Abi iJesu o rote elemhi Owa oyi Eshinegba fie lasete tee, omoo odukhokho oyoli oghuo, oo li, "Bino ghue, Osese! Ghe abi ukpokpomhi owa ona ali eche ni a ro ma li e li somhi otse khe!"

² Ijesu o so li o, oo, "Wa me ukpokpomhi owa ona. Eghēghē o ya bhale ni echei okhoghūo o ke ro ya migha ukhomhi okhoghūo. Wewe nya e ya de kua."

Ozughu ali Imu-okhōli vule
(iMat 24.3-14; iLuk 21.7-19)

³ Abi iJesu o li shito ukhomhi Ute eera Olivu, ni o so alo ghue oni Owa oyi Eshinegba, iPita ali iJemhisi ali

iJoni ali Aduru e bēna bhale ya mhila li, ⁴ E oli, "Gueye anye, eghēghē ni a ro ya ke me eni ingme enana. Elo a ya ke me ni a ro ya lese khi oni eghēghē ni eni emhi ena e ro ya tse khi o she ramhi?"

⁵ Igho iJesu oo we, "A kuegbē a ke tokpe, ini oghokhoghūo o khi di e. ⁶ Ebubu egbo e ya ri eva oyemhe bhale deba e, e lie khi, 'Mhemhe mhi khi loli,' ee di ebubu egbo. ⁷ Ini a suo khi a khōli, o ke khi eri a suo eko ingme okhōli obini odonue, a khi ze ni o nighise e udu. Emhi eghoghō e mema bhale ya tse, ama ukpese agbo o kie ramhi. ⁸ Ishishi ali ishishi e ya mu okhōli vule shi egbe o, eghiele ali eghiele e ya li mu okhōli vule shi egbe we o. Eke o ya la asha kpa ke nighise, ee kulue. Okiamhi oniemhi oo pfi. Igbaekele osoli na abi oo li okpotso ni oku o lese bele e to egbe.

⁹ "A ri ukpele shi eke lolo ke tokpe. A ya mu e je owa ni a la gue ezō. A la elemhi Owa ugamhi gbe e. A ya ri itobo oyemhe mu e bhale odalo oyi enighie ali eni e mhese ni a ro gue usomhi onete oyi Eshinegba ye we. ¹⁰ Ama neni ukpese agbo o ya ramhi, a mema she ya tse abo oni usomhi onete oyi Eshinegba ye egbo na ishishi nya. ¹¹ Ini a da mu e bhale khi a re e gue ezō, khi ze ni udu o nase e shi emini u ya ngme. Ama lese ngme emiemini Eshinegba o ya ro ne

* 13:11 Li ze iMat 10.17-20; iLuk 12.11-12

oni eghẹghẹ agho, itobo khi o a khi ye ye wa ngme, ama Ayemhe-no-pfuase.*

12 “Egbo e ya ri inyoghuo we bhale na gbolo-a, ita e li ri imi we li bhale ni a li gbolo-a. Eghẹghẹ agho, eniye e ya ke so alo okholi ghue eni e bia we o, e gbolo we-a. 13 Egbo nya e ya ri itobo oyemhe ke biselemhi e, ama oni o ri egbe mie ya ramhi ukpese, a ya mie pfuese.†

Emhi obe ni o o vese egbo kua
(iMat 24.15-28; iLuk 21.20-24)

14 “Ama, a kha da me emini e pfi oyese, ashini aa kha me oli, ikhi oni o vese egbo kua, eghẹghẹ agho oni o ze ebe o lese abi a ri emini o ze ngme. Eni e la eke ifudia e na nga ikhomhi ite.‡ 15 Oni o la ukhomhi owa ne o khi tiemhile elemhi owa ya rue emhikhoghuo. 16 Oni o la ifui ishemhi o khi na bhale apfe ya rue awulu oyoli.§ 17 O ma ze mu ikpotso ni e me ali eni e mholi eniye ni e nye enyeli shi egbe eghẹghẹ agho. 18 Lema Eshinegba o khi bie ze ni o de shi eghẹghẹ ni ulili oniemi o la gbe egbo elemhi ukpe. 19 Itobo khi onana o ya khi osoli ni o kholo ne nya rote eghẹghẹ ni Eshinegba o te ma agbo. Ogb o a ke gbo ya me osoli uza onana ghue eke agbo.* 20 Ini Eshinegba o a li

rote ogbele osoli ni a ngme ena khi-a, ogbokhoghuo o a ya dobe ji ukhomhi o le. Ama irari oyi egbo eyoli ni o ze o da ke, o ro rote eni ogbele osoli ena khi-a. 21 Eghẹghẹ agho ini ogbokhoghuo o gueye, ‘Ghekhe, ghe Omiepfuese!’ Okekha khi eri o ye, ‘Ghe oli oobo khe!’ Khi mie oli suo. 22 Itobo khi iromhi emiepfuese ali emekeguele e ya lasele. E ya ke riele olele ali ikanya onyaloa ododa ro ke di egbo. Ni o kha khi ini o a gue kia, e ga li ya di egbegbi eni Eshinegba o ze o da ke. 23 Irarigho, a ga lolo kuegbe-a ke to elo eke. Mhi she gue emhi nya ye e shi eke se neni oni eghẹghẹ o ya ramhi.

Inyenegebe bhale oyi Omi Ogb o
(iMat 24.29-31; iLuk 21.25-28)

24 “Ini eghẹghẹ osoli ona o ga dose se nya,

“ ‘Ovo o ya bishi alo-a,
uki o a ke dobe ge,†

25 Ikpeta e deno ukhuli kule,
ukhuli ali ekpabo
ni e la irarogbe e mhese
e ya ke nighise.‡

26 “Eghẹghẹ agho, egbo nya e ya me khi Omi Ogb o o kia elemhi otughunu e bhale, elemhi ekpabo ali ufumhi ni o ge nyanyanya.§ 27 Eghẹghẹ agho, o ya ghie igeni eyoli e te asha kpa, ikhi ukpese agbo

† 13:13 Li ze iMat 10.22 ‡ 13:14 Li ze iDan 9.27; 11.31; 12.11 § 13:16 Li ze iLuk 17.31 * 13:19 Li ze iDan 12.1; Iro 7.14 † 13:24 Li ze Aza 13.10; Ezik 32.7; ijoe 2.10,31; 3.15; Iro 6.12 ‡ 13:25 Li ze Aza 34.4; ijoe 2.10; Iro 6.13 § 13:26 Li ze iDan 7.13; Iro 1.7

nya, ti ẹgbọ eyọli ni ọ zẹ ọda ke gbili.

Osesẹ oyi oni ọọra ọkhua-eni
(iMat 24.32-35; iLuk 21.29-33)

²⁸ “Bino abi ọkhua-eni o li ẹ te. O kha da kpẹşẹ ukhuli, ni o rọ ke ta ebe ne, lẹşẹ khi okasẹ o keleş ya le. ²⁹ A kha da gbo li lighọ mẹ khi eni emhi ena khi a da mẹ wẹ ne, lẹşẹ khi ẹghẹghẹ o she ramhi. ³⁰ Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ẹgbọ eghuo ni e la agbọ memena ẹa ya ghu ne, ni eni emhi ena nya e rọ bhale ya tşẹ. ³¹ Eke ali ukhuli e ya dọşẹ, ama ingmemhi eyemhẹ ẹa ya tigbe dọşẹ ghue.

Ọgbọkhoghuo ọa lẹşẹ oni ogbeleş wẹş oni ẹghẹghẹ
(iMat 24.36-44)

³² “Ọgbọkhoghuo ọa lẹşẹ oni ogbeleş wẹkhi oni ẹghẹghẹ. Ghe egbegbi igeni ena iloghie ali mhẹmhẹ Omi ọli, sẹ ni Itamhẹ lẹlighuo.* ³³ A ri ukpẹloe shi eke ke tọkpẹ, itobọ khi waa lẹşẹ ẹghẹghẹ ni ọ la ya bhale. ³⁴ Eri ona o li abi ọmọşẹ ni ọ vu asha obini odonue, ni ọ ri ighumha eyọli shi apfẹ e ri ukpẹloe khu shi na lue. O gueye ọgbọgbọ akanya ni ọ ya gbe. O gueye oni ọ khe ekhe ọ ke khe ekhe apfẹ.†

³⁵ “Irarighọ, ke khe ekhe, itobọ khi waa lẹşẹ ẹghẹghẹ ni ọga ọ rọ ya jele. Ini ẹlogbomhi lẹ o, okekhi itsotso ogbiẹ lẹ o, okekhi ẹghẹghẹ obili-atso lẹ o, abi khi ogbiẹ-fiefie lo. ³⁶ Ini ọ bhale guo, khi zẹ ni ọ bhale

ya ẹ khi u wa lẹşẹ a. ³⁷ Abi mhi li gue ọli yẹ ẹ ena mhi li gbo gueye ọgbọkpa. ‘A ke khe ekhe!’ ”

14

Ugbamhi ni a gba khe iJesu
(iMat 26.1-5; iLuk 22.1-2; iJọn 11.45-53)

¹ O ke kpe ogbeleş eva le ni a rọ ya li ukpe iPasova ali ukpe ni a la le ibuleđi ni aa ri ifuma shi nye, ighie eyi ekpodalougamhi ali esesẹ Ishi eyi iMosisi, ee nono ode ni e te ya bẹna mu iJesu gbe-a.* ² Ẹ egbe, “Awa khi riẹleş ọli ini a li imu, onyaghu ọa ya lasele shi ọ.”

A la iBẹtani ku oili shi iJesu egbe
(iMat 26.6-13; iJọn 12.1-8)

³ Abi iJesu ọ rọ la ẹoli iBẹtani, owa oyi iSamọ ni efafe e kpe mu shitọ le eminale, ọkpotoso ọghuo ọ rue ukoko ituale ni o lolo ghale, ni o pfie lasele. O gbe oni ukoko a, ọ ku oni ituale shi iJesu ukhomhi.† ⁴ Egbọ eghuo ni e la aghọ, e ri elemhi ibibi liẹ egbe, “Elo o zẹ ni a rọ na pfuẹchẹ oni ituale kua shi afuẹ?” ⁵ A kha ri ọli dẹ ramhi ifata ukpe ali emhi, a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhue. E shi oni ọkpotoso unu egbegbọ.

⁶ Ama iJesu ọf wẹ, “A zẹ ọli obọ. Elo a yẹşẹ ọli ẹ ngme shi? Egbegbi emini o ti ni o somhi otse ọ riẹleş na mhẹ. ⁷ Ẹghẹghẹ kpa eni ẹa mhue e rọ nu ẹ la ana, ẹghẹghẹ ni o

* **13:32** Li zẹ iMat 24.36 † **13:34** Li zẹ iLuk 12.36-38 * **14:1** Li zẹ Okiali 12.1-27 † **14:3** Li zẹ iLuk 7.37-38

ghòle ẹ kpa a kpaghiẹ wẹ obọ. Ama aa ya mẹ mhẹ ẹghẹghẹ kpa.† 8 Emini ọ doḅẹ ya riẹlẹ ọ riẹlẹ eghọ. Eri ọ ku ituale ku mhẹ egbe shi eke kẹ ẹghẹghẹ irotọ oyemhẹ. 9 Igesikia mhi gue ẹ yẹ ẹ khi, ashashini a da la tse abọ usomhi onete eke agbọ ona nya ne, a ya yele emini ọkpotoso ọna ọ riẹlẹ le.”

IJudasi ọ lama khi lọli ya ri iJesu de

(iMat 26.14-16; iLuk 22.3-6)

10 Ẹghẹghẹ aghọ iJudasi Isikaroti, ni ọ khi ọtuoghwo eniye odukhokho ogbava, ọ lẹ deba ighie eyi ekpodalougamhi, ni ọ ya ri iJesu na wẹ de. 11 Onana ni ọ gueyẹ wẹ, o ga ghòle wẹ. E shobọ khi wẹwẹ e ya ri ikpaghọ na li. Ighọ iJudasi ọ li nono ẹghẹghẹ ni ọ ti ni ọ rọ ya mẹ asha ri iJesu na wẹ.

IJesu ọ nu eniye odukhokho eyoli le Eminale iPasova

(iMat 26.17-25; iLuk 22.7-14,21-23; iJon 13.21-30)

12 Ogbẹlẹ ni ododẹ ni a li oni ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri ifuma shi nye o ramhi, ni o khi ogbẹlẹ ni a rọ gbe ozele Osumha ọyi oni iPasova-a, eniye odukhokho eyi iJesu e mhila li “Ashi o ghòle ẹ ni anye mu egbe shi eke ne, ni u la le eminale iPasova?”

13 Ighọ, ọ ghie eniye odukhokho etuava eyoli, ọọ wẹ, “A lo ifuapfe, omose ni ọ tsua ubene amẹ, ọ ya lona ẹ ode. A deba li je apfe. 14 A gueyẹ oni ọ mholi apfe

ni ọ ya lo, khi, ‘Osesẹ ọọ, anye mhilẹ u ri anye khasẹ elemhi owa ni lọli ali eniye odukhokho eyelue wẹwẹ e la ya le eminale iPasova?’ 15 Ọ ya rẹ ẹ khasẹ agbala ni emhi nya e gba shi ukhomhi owa atonga, a muno egbe shi akaghọ na awa.”

16 Eni eniye odukhokho e vu, e lo ifui apfe, e ya mẹ eni emhi tee abi iJesu ọ gue ọli yẹ wẹ. Ighọ e mu egbe oni eminale iPasova.

17 Ogbomhi o mu eke, iJesu ali eni eniye odukhokho ogbava e bhale. 18 Abi e li shito gasẹ itebu le eminale, iJesu ọọ wẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ khi ọtuoghwo elemhi ẹ ọ ya rẹ mhẹ de. Oni ọ nu mhẹ le emhi memena.”§

19 Udu o yese wẹ-a, ọtuoghwo-oghwo ọọ mhila li, “She khi ọa khi mhẹmẹ o khi?”

20 Ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Ọtuoghwo elemhi ẹẹ ogbava ọ ya khi, oni ọ ga ri ibuledi nu mhẹ ẹ somhi elemhi utasa memena. 21 Eri Omi Ogbọ ọ ya ghu-a abi a li keke ọli shi eke na li. Eri-tse khi, o maa khọlọ oni ọ ya rọli de egbe! O kha ga ti ne, ini ogbọ ọa bie bia li lọ!”

Eminale oyi Onomhwe

(iMat 26.26-30; iLuk 22.14-20; 1 iKori 11.23-25)

22 Abi e li le eminale eghọ, iJesu ọ rue ibuledi, ọ kphemhi, ọ khi ọli a, ọ rọ na eniye odukhokho eyoli, ọọ, “A mọ le; Idiegbe oyemhẹ na.”

† 14:7 Li zẹ iDeut 15.11 § 14:18 Li zẹ Iwolo 41.9

23 Igho o gbo so onyo shi uko, o kphemhi, o roli na we, wewe nya e ga te o da.

24 Ijesu o o we, "Olia eyemhe na ni e migha shi ishiobo onogbo, ni a ku kua na ebubu egbo.* 25 Mhi gue igesikia ye e khi mhi aa ke gbo ya rote onyo upfonu ona da, se ni obini Eghiele oyi Eshinegba, ni mhi la da onyo onogbo." 26 Abi e ro to uwolo se, e fie lasese, e je Ute Eera olivu.

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMat 26.31-35; iLuk 22.31-34; iJon 13.36-38)

27 Ijesu o o we, "Ee nya, a ya na kua, a ze mhemhe-ghuo obo, irari khi a she keke oli shi Ebe-no-pfuase khi.

"Mhi ya ri emhi li orisumhakia,

isumha e ya ve kua."†

28 "Ama ini a guise mhe le se, mhi ya ralo khe e iGalili."‡

29 IPita o o li, "Ini egbo nya e ririe kie e, mhi aa ya kie e."

30 Ijesu o o iPita, "Mhi gueye khi, neni okpa o o gbieghe iteva amiose, u ya kie mhe itese." 31 IPita o kie gema o gue gagaga, o lie, "Ini o ri rie khia khi oni mhi la nu e ghua lo, mhi aa ya tigbe kie-e." Enekpole nya e li ngme gho.

Ijesu o la iGetisemani so iromhi

(iMat 26.36-46; iLuk 22.39-46)

32 E je ashini a lu iGetisemani, ijesu o o eniye odukhokho eyoli, "A shito

ana ni mhi ya so iromhi bhale." 33 O rue iPita ali iJoni ali iJemhisi ma egbe vu. Iyesudu-a ali anasemhe e bhale na li. 34 O we, "Oya ni o la mhe udu memena o gba a. O ga nono ni lue gbe mhe. A migha akana khe mhe, a ke tokpe."

35 O ti je odalo deno, o de ya yeshi eke, o o so iromhi ini o ya ze riye ni oni eghoghe ona o dose lue. 36 O o, "Itamhe, Itamhe, emhikpa o ze e riye. Rue mhe oni uko osoli ona odalo le. Eri-tse khi, o a khi abi o ghole mhe, se ni abi o li ghole e."

37 Abi o nyene egbe bhale, o me khi eni eniye odukhokho e lese-a. O o iPita, "ISamo, eri u lese-a? Aa dobe nu mhe tokpe ukuku eghoghe tse? 38 Ri ukpeloe shi eke gboo ke so iromhi ini u khi de ini u mholi imufe. Ayemhe oye o mu egbe ni o ro riye, eri-tse khi, idiegbe oye o a dobe."

39 Igho o gbo vu ya so iromhi enabi o kpe so. 40 Abi o ro nyene egbe bhale, o gbo bhale ya e we khi e lese-a, irari khi olese o la we alo, ea lese abi e ke ya ngme oli.

41 Abi o ro nyene egbe bhale utonuzese, o o we, "Olese a kie la, ni a yemhe-a? Olese ogho o she bu e! Oni eghoghe o she ramhi. A bino khe khi, a ri Omi Ogbona ena olamhe de. 42 A vule ni awa vu! Oni o remhe de o o bhale ena!"

* 14:24 Li ze Okiali 24.8; iJere 31.31-34 ze iMat 28.16

† 14:27 Li ze iZaka 13.7 ‡ 14:28 Li

A mu iJesu

(iMat 26.47-56; iLuk 22.47-53; iJøn 18.3-12)

⁴³ Abi ọ li ngme, iJudasi, ni ọ khi ọtuoghwo elemhi eni eniye odukhokho ogbava ọ bhale. Egbọ ni e tsua itsua okhọli ali itakobi ali ikpokpo, ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esesẹ Ishi eyi iMosisi ali egbhali e ghie, e nu ọli bhale.

⁴⁴ Oni ọ roli de ọ she kpe gueye eni e nu ọli kia, ọọ we, “Oni mhi da pfipfi ekphamhi ne, lolli ọ khi oni a nono. A mu ọli, a khe ọli ekhe rue vu.”

⁴⁵ Abi e ro lesẹ lole, iJudasi ọ le deba iJesu, ọọ, “Osese.” Ọ pfipfi ọli ekphamhi. ⁴⁶ Eni emose e mu iJesu. ⁴⁷ Igho ọtuoghwo eni e migha epfe-aghọ ọ ji itakobi oyoli emhi lasese, ọ be oghumha ọyi Oga ọyi ekpodalo ugamhi eso-a.

⁴⁸ IJesu ọọ we, “Okhọli mhi tsua, ni a ro lina tsua itsua okhọli ali itakobi ali ikpokpo bhale ya mu mhe? ⁴⁹ Ogbẹle kpa mhi ro nu e la, mhi la Owa ọyi Eshinegba e sesẹ. Aa mu mhe. Eri a me emhi ena ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase o bhale ya tse.”[§] ⁵⁰ Igho eniye odukhokho eyoli nya ni e deba li e ve kua, o kpe lolighwo le.

⁵¹ Ozeo oghwo ni ọ so awulu ona yeyeye, ọọ deba iJesu. Abi e ro to obo so li, khi wewe e ya mu ọli, ⁵² ọ nyanọ awulu-a mhuẹ we abo, ọ ri irumheba na vu.

Otu iSaediri e ri iJesu gue ẹzo

(iMat 26.57-68; iLuk 22.54-55,63-71; iJøn 18.13-14,19-24)

⁵³ E mu iJesu bhale owa oyi Oga ọyi ekpodalo ugamhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya, ali egbhali ali ekekebe ali esesẹ Ishi eyi iMosisi nya e le gba. ⁵⁴ IPita ọ tapfia deba li ukhu-khokho, ya ramhi elemhi apfe ọyi Oga ọyi ekpodalo ugamhi. Ọ nu eni e khe ekhe shito khasẹ erali.

⁵⁵ Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali oni igbaa ọyi iSaediri nya, e nono emhi ushi ni e ya mu mhọli iJesu obo, ni e ba me asha gbe ọli-a. E a me emhikhoghwo. ⁵⁶ Ebubu egbo e pfi otsẹle eyi egbhọli mu ọli, eni otsẹle nya, e a de shi oghwo.

⁵⁷ Ikpukhokho, egbo eghwo e vule pfi otsẹle egbhọli ona mu iJesu. Ee, ⁵⁸ “Anye suọ khi ọọ lie khi, ‘Mhi ya guoghọ Owa ọyi Eshinegba onana ni egbo e ri abo ma-a, ele-ese mhi to olese ni egbo e ri abo ma.’”^{*} ⁵⁹ Abi e rie kie ngme ona, otsẹle eyewe e a kie de shi oghwo.

⁶⁰ Igho Oga ọyi ekpodalo ugamhi ọ vule migha odalo oyewe nya, ọ mhila iJesu. “Waa bie ya so we ọ? Ezo elo na ni egbo ena ee gue shi e egbe?” ⁶¹ Ama iJesu ọ tsaghie a, ọ a so we ọ. Oga ọyi ekpodalo ugamhi, ọ gbo mhila li, “Yeye u khi Omiepfuese, Omi Eshinegba ọna Kueghie?”

⁶² IJesu ọ́ọ́ li, “Lọli mhi khi. Eẹ nya a ya mẹ khi Omi Ogbọ ọ shitọ obita oyi Eshinegba ni ọ fune, ali khi ọ la otughunu rọte irarogbe ẹ tiemhie.”†

⁶³ Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ nyanọ itsua shi egbọli uruli abi ọ li yila. Ọ́ọ́, “Awa ke gbo nono ọtsẹle olese. ⁶⁴ Eẹ nya a she suọ abi ọ pfi unu-a deba Eshinegba. Sẹ a sọ shi ọ?”

Wẹwẹ nya e pfa ẹzọ mu ọli khi ọni a gbe-a ọ khi.† ⁶⁵ Egbọ eghuo ọ, e tono etẹ ku ọli. E ri emhi gẹnọ ọli alo. E pfi ọli emhi, ẹ ọli, “Mẹ ekẹ guele, gueye anye ọni ọ pfi ẹ emhi?” Eni ẹ khẹ ekhẹ e mu ọli, e lase ọli esọ.

IPita ọ khi lọli ẹa lẹse iJesu
(iMat 26.69-75; iLuk 22.56-62; iJón 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Abi iPita ọ kie shitọ elemhi apfẹ eghọ, ọmueshi ọghuo ni ọ khi ọni ọọ ga oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ bhale. ⁶⁷ O mẹ iPita abi ọ rọkhasẹ erali, ọ tọli ọkpẹ tsukẹ.

Ọọ li, “Yẹye u li nu iJesu na iNazarẹti i kia.”

⁶⁸ Ama iPita ọ tia. Ọ́ọ́, “Mhi a lẹse emini wa ngme.” Ọ lase aghọ le je ode ni a tẹ ẹ lo elemhi apfẹ. [Ighọ ọkpa ọ gbieghe.]

⁶⁹ Abi ọni ọmueshi ni ọ ga ọgbọ ọghọ ọ rọ gbo mẹ iPita aghọ, ọ gbo riẹle eni ingmemhi ngme khasẹ eni e migha epfẹ aghọ. Ọọ, “Ọtuoghuo elemhi wẹ, ọni ọmọse ọna ọ khi.” ⁷⁰ IPita ọ gbo tia.

Oo li deñe, eni e migha epfẹ aghọ e kẹ iPita, “Igesikia lọ khi ọtuoghuo elemhi wẹ u khi, irari khi ọnge iGalili u khi.”

⁷¹ Ighọ ọ li sẹ egbọli isheli, ọ romhi eni isheli. Ọ liẹ, “Mhi aa ga lẹse ọmọse ọna ni a ngme ena.”

⁷² Utoghuokpe, ọkpa ọ gbieghe utonuzi-eva. IPita ọ sato emini iJesu ọ gueye ọli khi, “Neni ọkpa ọ ya gbieghe utonuzi-eva, u ya kie mhe itese.” Ighọ ọ gbe akhe evie a.

15

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti

(iMat 27.1-2,11-14; iLuk 23.1-5; iJón 18.28-38)

¹ Ełuzogbe fiefie, ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali egbhali ali esese Ishi eyi iMosisi ali igbaa eyi iSaediri nya, e ye ugbamhi. E gẹ iJesu rue vu ghi iPaleti.

² Ọni iPaleti ọ mhila iJesu ogbọ, ọọ li, “Oghie oyi egbọ iJu u khi?”

IJesu ọ́ọ́, “Eee! Ighọ lọ abi u ngme ọli.”

³ Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ga gue ẹzọ emhi ebubu shi iJesu egbe. ⁴ Ighọ iPaleti ọ gbo mhila li ogbọ, ọ́ọ́, “Wa ya pfunu, u suọ iwali ẹzọ ni e gue ẹ shi ẹ egbe?”

⁵ Ama iJesu ọa sọ li ọ. O ri abọ sha iPaleti.

A pfa ẹzọ mu iJesu a ka gbe ọli a

(iMat 27.15-26; iLuk 23.13-25; iJón 18.39--19.16)

† 14:62 Li zẹ iDan 7.13 † 14:64 Li zẹ iLẹv 24.16

⁶ Abi áá li ini o lina ramhi egheghe ukpe iPasova, eri iPaleti o rue ogbo oghuo owa ighumha lasele na we abi o ghole we shi. ⁷ Egheghe agho omose oghuo ni a lu iBarabasi o la owa ighumha, ni o khi oghuo egbo ni a mu. Eri a mu oli shi ugbeli ni o gbe egheghe ni a ro me onyaghu. ⁸ Abi eni egbo e ro bhale gbii ya mhila iPaleti o riefe emini o kie kpe riefe na we, ⁹ iPaleti o mhila we, oo, "A nono ni mhi rue oghie iJu abo a na e?" ¹⁰ O ga lese gboo khi itobo ibiselemhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi e ro mu iJesu ghi lue. ¹¹ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sese egbo e gueye iPaleti o ri ochogho wolo iBarabasi obo a na ewe.

¹² iPaleti o mhila we, oo, "Elo mhi ke li oni a lu oghie iJu sho?"

¹³ E tseşe leghe, "A ta li ma oara apfida."

¹⁴ iPaleti o mhila we, oo, "Elo o ze, umha-guekia onoghuo o riefe?" Ama eena e tseşe ne, "A ta li ma oara apfida!"

¹⁵ Ni o ro riefe emini oo ghole eni egbo, o wolo iBarabasi abo-a na we. Oo e gbe iJesu ite, o rue oli na we e ka ta li ma oara apfida.

Ekholi-okhue e ri iJesu li egia

(iMat 27.27-31; iJon 19.2-3)

¹⁶ Eni ekholi-okhue e rue iJesu lo elemhi apfe agbala oyi igovuno. E lu ekholi-okhue apfewe eni e kpo. ¹⁷ E ri

awulu ichi ni o khi egholi ibulu, so li, e ri igba do arula rughu oli ukhomhi. ¹⁸ E lie oli, "A da abo na oghie oyi egbo iJu!" ¹⁹ E pfino oli ukpokpo ukhomhi iti ingmi-ingme, e tono ete ku oli. E de ya wugha li odalo, e nyese ukhomhi na li. ²⁰ Abi e ro ligho ri iJesu li egia se nya, e gueghie oli oni awulu ichi ni o khi egholi ibulu ogho, e nyene egbe ri itsua eyoli so li. Igho e rue oli vu ya tama oara apfida.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iLuk 23.26-43; iJon 19.17-27)

²¹ Abi e ro le, e ya e omose oghuo ni a lu iSamon ni o rote ode oyoli dose, ni o rote asha jele. Igho eni ekholi-okhue e ri itoto mu oli o tsua oara apfida oyi iJesu. iSamon gi iZireni o khi, o gbo khi ita Alezada ali iRufosi.* ²² E rue iJesu bhale ashini a lu iGogota. [Ugua ukhomhi olimhi a ri iGogota ngme] ²³ A ri onyo ni a ku ikhumhi na lui Imari shi na li o ro da, ama oalama da li. ²⁴ E ta li ma oara apfida. E kemhi itsua ni o so mholi egbe abo. E ti ebe ro kemhi eni ide eyoli, ni e lese oni o ya te ogbogbo.†

²⁵ Egheghe agogo itili eluzogbe a ro ta li ma oara apfida. ²⁶ Emini e keke ro kphase oni oara apfida kpeda na li khi. Oghie Oyi Egbo iJu. ²⁷ E li gbo ta ighiato etuava ma oara apfida mama li, otuoghuo o la li obo-ita, onokpo o la li obogobo.

* 15:21 Li ze iRom 16.13 † 15:24 Li ze iWolo 22.18

28 Ona o ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni odo, "A leli oli ma ighiatio."†
 29 Egbọ eni e te epfe agho dose, e pfi itsue manya iJesu, ee nighise ukhomhi, e lie, "Ebaneke! Yeye ni u ya guoghọ Owa oyi Eshinegba-a, u gbo riele o to ogbele ese. §
 30 Ro te oara apfida tiemhie sho ya mie egbe e pfuese."

31 Igho ighie eyi ekpodalougamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e li ri iJesu li egia, e lie egbe we. "O mie egboese pfuese, ama o dobe mie egboli pfuese. 32 A ze ni oni Omiepfuese ona, ikhi oghie iZireni, ni o rote oara apfida tiemhie ni awa me, ni awa mie oli suo." Eni a li ta ma oara apfida mama li, e ga li nu we tsue oli.

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iLuk 23.44-49; iJon 19.28-30)

33 Agogo igbeva oguota, obili o bi oni eke a nya. Elemhi iwakati ese oni obili o la ogbe ramhi. 34 Agogo ese o ramhi, iJesu o tsele leghe, o ri unu eoli oyewe lie, "Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?" Emini a ri ona ngme khi, "Eshinegba oyemhe, Eshinegba oyemhe, elo o ze ni u ro tsua mhe pfi."*

35 Abi egbo eghuo ni e migha epfe agho e ro suo khi o ngme na, e ke, "Ri esọ shi eke khi o lui Elaja."

36 Omose oghuo elemhi eni egbo o na ya rue isoso so li onyo ni okhe a, o ge oli shi ukpokpo roli kpe iJesu unu o ro da. Oni omose o ke. "A ze oli obo, ni awa me ini Elaja o ya bhale ya rue oli ukhomhi oara apfida tiemhie."†

37 IJesu o tsele leghe, o ghua.

38 Ukpokpomhi ode ugbakpi ni a ro pfa ode-a shi elemhi Owa Oyi Eshinegba, o rote idane kiese-a asha eva ya to eke.† 39 Abi okholi-okhue oniemhi ni o migha odalo oni oara apfida o ro suo abi iJesu o tsele leghe, ni o ro me abi o li ghua, odo, "Egbegbo lo khi, Omi Eshinegba omose ona o khi."

40 Ikpotoso eghuo e ta pfiabino, iMeli onge iMagidaleni, ali iMeli inyi iJemhisi oni o kpoke, ni o gbo khi inyi iJosisi ali iSalome. 41 Ikpotoso ena e mema deba iJesu ni e ri ukpeloehi khu oli obini iGalili. Ikpotoso elese ni e deba iJesu bhale iJerusalemu e li ga migha agho. §

Iroto oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42)

42 Ogbomhi o she mu eke elegeho ni o khi ele ni a ro mu egbe khe ele iyemhea oyi egbo iju. 43 IJosefu onge Arimatia, ni o khi oghuo eni e mheso, ni o khi egbo ni o li mu eloe. Eri o bie kpe ri eloe shi eke khe Eghiele oyi Eshinegba. O

† 15:28 Li ze Aza 53.12 § 15:29 Li ze Iwolo 22.7; 109.25; iMak 14.58; iJon 2.19

* 15:34 Li ze Iwolo 22.1 † 15:36 Li ze Iwolo 69.21 † 15:38 Li ze Okiali

26.31-33 § 15:41 Li ze iLuk 8.2-3

gbe udu lẹ ya gueyẹ iPaleti o rue olimhi oyi iJesu na luẹ ya tọ. ⁴⁴ O ga sha iPaleti abọ khi iJesu ọ she gbhẹ ghọ keleş ghua. Ọ lui ọni ọkhọli-okhue ọniemhi ọghọ mhila ini iJesu ọ she gbhẹ ghua. ⁴⁵ Abi iPaleti ọ rọ rọte unu oyi ọni ọkhọli-okhue ọniemhi ọghọ suọ khi ighọ o khi egbegbọ, ọ tsua olimhi oyi iJesu na iJosefu. ⁴⁶ Ighọ iJosefu ọ dẹ ide, ọ rue ọni olimhi tiemhile ọara, ọ khuli ọli, ọ ri ọli tọ uji ni a tọ shi eche. Ọ gheghele eche ọniemhi guese oni uji. ⁴⁷ IMeli ọnge iMagidaleni, ali iMeli inyọ iJosisi e mẹ ashini a ri ọli tọ.

16

Irote eghuli guale oyi iJesu
(iMat 28.1-8; iLuk 24.1-12;
iJon 20.1-10)

¹ Abi eleş iyemhẹa o rọ dọse se, iMeli ọnge iMagidaleni, ali iSalome, ali iMeli inyi ijemhisi, e dẹ afu ituale ni eẹ pfiẹ mhue obọ ni wewe e ya khakha li shi idiegbe olimhi oyi iJesu. ² Ogbie-fiefie ni o khi uka, khi ovọ o leşe ngale, e je atalimhi ni a rọli tọ. ³ Ighọ e mhila egbe wẹ, “Oghuo ọ ya gheghele eche unu oni atalimhi-a na awa?”

⁴ Ama abi e ke rọ yase alo eke bino, e mẹ khi a she gheghele oni eche ni o ghọ gbẹdi unu oni atalimhi-a a.

⁵ Abi e rọ lo oni uji, e mẹ ọzeo ni ọ sọ itsua epfopfo na dogo, khi ọ shitọ epfe obita. O sha wẹ abọ.

⁶ Ọọ wẹ, “Abọ e khi sha e.” “iJesu ọnge iNazareti ọni a ta ma ọara apfida a nono? Ọ she te eghuli guale. Ọa la akana. Ghe ashini a rọli tọ. ⁷ Ama a ke vu, a ka gueyẹ eniye odukhokho eyọli ali iPita khi, ‘Ọ she ralo iGalili e khe e. A ya bhale ya e ọli shi aghọ abi ọ kie kpẹ gueyẹ e.’ ”*

⁸ Eni ikpotso e lasele, e na ya je apfe. Abọ e sha wẹ, ulishi oo mu wẹ, ẹa nu ọgbokhoghuo ngme irari khi ulishi ó mu wẹ.

[Ebe eni odode eghuo eni a rọte keke oni Usomhi Onete ona, ẹa mhọli ọdada 9-20 oyi ukhomhi 16 ona.]

IJesu ọ ri egbọli khasẹ iMeli
ọngi iMagidaleni
(iMat 28.9-10; iJon 20.11-18)

⁹ Abi iJesu ọ rọ rọte eghuli guale eleş uka se, ọ ri egbe ọli kpẹ khasẹ iMeli ọnge iMagidaleni, ọni iJesu ọ khu ayemhẹ ebe ishilua rọte egbe ya fiẹ. ¹⁰ Ọ vu ya gueyẹ apfe iJesu ni ee viẹ. ¹¹ Abi e rọ suọ khi iJesu ọ she guale khi ọ la agbọ ali khi iMeli ọngi iMagidaleni ọ mẹ ọli, ẹa mie shi ọli ọ.

IJesu ọ ri egbọli khasẹ eniye
odukhokho aava
(iLuk 24.13-35)

¹² Abi a rọ mẹ ona se, iJesu ọ rọte ode ọdoda ri egbọli khasẹ ewẹ aava abi e li lo elemhi oni ẹoli. ¹³ E nyene egbe jele, e gbo gueyẹ eniye odukhokho ni e kpọle, ama, ẹa gbo li mie shi wẹ ọ.

* 16:7 Li zẹ iMat 26.32; iMak 14.28

Ijesu o ri egboli khasẹ eni eniye odukhokho ogbaghuo
(iMat 28.16-20; iLuk 24.36-49; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

¹⁴ Ikpukhokho, ijesu o ri egboli khasẹ eni eniye odukhokho ogbaghuo abi e ro le eminale. O dese we shi umha-mhọli irudunga oyewe, ali umha-nono ni e mie shi emini eni e me lue e ngme abi o ro guale se.

¹⁵ Oo we, "A lo elemhi eke agbo nya, a ke gue usomhi onete oyemhe ye ogbokpa.†
¹⁶ Onini o da mie e suo, ni a da batazi ne, o ya mhọli imiepfuese, ama oni o da da miesuo, a she pfa ezọ mu ọli. ¹⁷ Olele ona o ya ke deba eni e miesuo, e ya ri eva oyemhe khu ayemhe ebe kua, e ya ngme emue onogbo unu. ¹⁸ E ya ri abo eyewe mu enye eke, ini e rie rue ikhumhi ni oo gbe ogbo da, o ya li we abikhoghhuo. E kha ri abo nga eni e ghua egbe, e ya toto."

A rue ijesu nga obini iloghie

(iLuk 24.50-53; Ika 1.9-11)

¹⁹ Abi ijesu Onomhue o ro nu we ngme se, a rue ọli nga idane iloghie. O shito ukiekie obita oyi Eshinegba.‡ ²⁰ Igho eniye odukhokho eyi ijesu e li fie ya tse abo oni usomhi onete gasẹ asha kpa. Igho Onomhue o re we gbe ikanya, o ri ikanya onyaloa ni e gbe ri ungmemhi oyoli tse.

† 16:15 Li ze Ika 1.8   ‡ 16:19 Li ze Ika 1.9-11

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iLuku O keke

Irokhasẹ

¹ Ebubu ẹgbọ e she roshẹka keke emini e bhale ya tse nya ẹghẹghẹ oyi anye. ² Ẹzẹzẹ abi ẹgbọ eni ẹ gue ungmehi oyi Ẹshinẹgba le, ni e rọte igbaekele ri ẹloe me we abi e li de, ighọ e li gue we ye anye, ni anye rọ lighọ keke we. ³ Aborokhia khi eni ingme ena, khi rọte igbaekele mhi te towe okpe, lolu o rọ ti mhe ẹloe, ni mhi kuegbe-a keke abi e li de ghi ẹ, yeye iTiofilosi ni a ri ekpe ẹ na, ⁴ Isheghọ ni u rọ ya lese egbegbi ingme ni e la emini a sese ẹ.

A guele shi eke khi, a ya bia iJoni

⁵ Okpodalo-ugamhi oyi Ẹshinẹgba oghuo ni a lu iZakaraya o ya la o ẹghẹghẹ oyi oghie ni a lu Erọdu ni o mhue eke iJudia. Oni iZakaraya o khi otuoghuo igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni Abija o li la. A lu ughue oli Enizabeti ni o khi omiomi Eroni.* ⁶ Oni omose ona ali ughue oli, e khi ẹgbọ ni e pfuase shi odalo oyi Ẹshinẹgba, ni e ri ishi eyi Ẹshinẹgba a gbe akanya. ⁷ Ẹa bia omọ itobọ khi Enizabeti aga o khi. Wewe ava-ava e she womhe.

⁸ Ẹleghuo, khi ugamhi o te iku ẹgbọ ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni iZakaraya o la, ⁹ obọ o mu iZakaraya khi lolu o ya lo Owa oyi Ẹshinẹgba ya tose ituale afu ẹra ukhomhi atete. Ighọ eni igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e kie kpe ẹ li. ¹⁰ Abi ẹghẹghẹ ni a rọ o tose eni ituale o rọ ramhi, eni ẹgbọ ni e bhale shi oni ugamhi, e legba atukpapfe, e so iromhi.

¹¹ Ighọ aḡeni oyi Ẹshinẹgba o bhale ya migha ukiekie obọ ita oni adido ni a la tose ituale. ¹² Abi iZakaraya o rọ me oni aḡeni, o yila, ulishi oo mu oli. ¹³ Ama oni aḡeni oo li, “Khi ze ni ulishi o mue, Ẹshinẹgba o she suo iromhi ni u so. Ughue Enizabeti, o ya bia omọ ne. IJoni khi eva ni u ya lu oli. ¹⁴ Oni omọ, o ya ri oghẹle ali iregbemu ghi ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ghele shi ubiamhi oyoli. ¹⁵ Irari khi o ya fu shi odalo oyi Ẹshinẹgba. O khi tigbe da onyo ni o toto ghue. Rote ele ni a te ya bia li, o te ya mhue Ayemhe-no-pfuase. ¹⁶ Ẹgbọ iZireni ebubu o ya mu pfi bhale deba Ẹshinẹgba Onomhue oyewe.† ¹⁷ Onomhue o ya ghie oli ralo, o mhue ekpabo ali ayemhe enabi eyi Elaja. O ya mu udu oyi eni e khi ita pfi ni e ke nono ingme oyi imi we. Ẹgbọ eni ẹa kpe ẹ suo eso na Ẹshinẹgba, ẹ suo eso na Ẹshinẹgba abi egbegbi ẹgbọ ẹẹ li. O gbo mu ẹgbọ egbe shi eke khe Ẹshinẹgba.”‡

* 1:5 Li ze 1 Okhe 24.10 † 1:16 Li ze iNoba 6.3 ‡ 1:17 Li ze iMala 4.5

18 IZakaraya ọ rọ mhila ọni aḡeni, “Sẹẹ o li ya khuese mhe khi iḡesikia u ngme? Irari khi mhemhe ali ughuemhe anye she womhe.”

19 Ọni aḡeni ọọ li, eva oyemhe khi iGebuleni. Mhemhe mhia migha odalo oyi Eshinegba. Lọli ọ ghie mhe mhi ka nu ẹ ngme, mhi gue oni usomhi onete ona ye. §
20 Ama ungmene u ke ya melea ramhi eghẹghẹ ni oni ungmemehi ona o rọ bhale ya tse, itobọ khi u waa mie emini mhi gueye suo ni ó bhale ya tse shi eghẹghẹ oyọli.

21 Eghẹghẹ ni a ngme ena, eḡbọ e kie migha olase khe iZakaraya. Abọ e sha we, irari khi ọ she ke tse oni elemhi Owa oyi Eshinegba dọse.
22 Abi ọ ke rọ lasela ọa ke ngme unu. Eni eḡbọ e te odode lese khi imeke ọ me oni elemhi Owa oyi Eshinegba irari khi obọ ọ ke rọ nu we ngme.

23 Abi ogbele ni iZakaraya ọ rọ ya ga oni ugamhi e rọ gba, ọ je apfe. 24 Ighọ, ughuọli Enizabeti ọọ me. Ọ la ufui owa iki ishe, ọa ke lasela ni eḡbọ e me. 25 Ọni ọkpotso ọọ, “Eshinegba ọ she riẹle onana na mhe. Ọ mhue isomhelemhi na mhe, Ọ rue mhe omama egbe le ukpeloe oyi eḡbọ.”

Aḡeni ọ guele abi a liẹ bia iJesu

26 Uki onuzi-esesa o gba ni Enizabeti ọ te e me, Eshinegba

ọ ghie aḡeni ni a lu iGebuleni bhale ọoli iNazareti ni o la eke iGalili. 27 Ọni aḡeni ọ bhale deba omueshi ni ọa lese omose ne ni a lu iMeli ni omose ni a lu iJosefu ọọ gue. Unuekpe oyi iDefidi iJosefu ọ khi.* 28 Ọni aḡeni ọ bhale deba iMeli. Ọ tse ọli, ọọ li, “Moo mueshi! Eshinegba ọ she khivose ne! Eshinegba ọ nue la!”

29 Oni otse ona o ri abọ sha iMeli irari khi ọa lese emini otse onana o ngme. Egbe ẹa ke sheshe ọli. 30 Ama ọni aḡeni ọọ li, “Khi ke ze ni ulishi o mue, irari khi Eshinegba ọ she mholi isomhelemhi ne.”
31 U ya ke me, u bia omọ omose, iJesu wa lu eva oyọli. †
32 Oḡbọ oniemi ọ ya khi, Omi Eshinegba nọ Yagha ne Nya a ya ke lu ọli. Eshinegba ọ ya rue ukpekhomhi eghiele oyi itali iDefidi na li. 33 Ọ ya mhue omheshe shi omhue-apfe oyi iGiekọpu agboagbo. Eghiele oyọli ọa ya mhue ukpese. ‡

34 iMeli ọ mhila ọni aḡeni, ọọ, “Sẹ ingme ni u ngme ena e li bhale ya tse? Irari khi mhi aa lese omose ghue.” 35 Ọni aḡeni ọọ li, “Ayemhe-nọ-pfuase ọ ya bhale debe, eghẹghẹ aghọ ekpabọ eyi Eshinegba nọ Yagha ne Nya e ya tsua rughue, omọ ni u ya bia, ọni ọ pfuase Omi Eshinegba a ya ke lu ọli. 36 Enizabeti inyoghue ni a kpe ẹ lu aga, ọ she liẹ me umemhi, iki esesa o la memena, abi ọ tseku khia khi ọ she womhe eghọ, ọ ya bia

§ 1:19 Li ze iDan 8.16; 9.21; iMat 18.10
iMat 1.21 † 1:33 Li ze 2 iSam 7.12,13,16; Aza 9.7

* 1:27 Li ze iMat 1.18 † 1:31 Li ze § 1:37 Li ze Igbae 18.14

omọ. ³⁷ Irari khi aa me emini Eshinegba ọa doḅe ẹ riḅe.”[§]

³⁸ IMeli ọọ li, “Eshinegba ọ mhuẹ mhe. O ka a tse na mhe abi u li ngme ọli.” Ighọ oni ageni ọ li vu.

IMeli ọ ya feli Enizabeti

³⁹ Eghẹghe ana iMeli ọ nyanya muno egbe, ọ je ẹli ni e la epfepfe ute ena eke ijudia. ⁴⁰ Ọ ramhi apfe oyi iZakaraya, ọ tse Enizabeti.

⁴¹ Abi Enizabeti ọ ro suọ otse oyi iMeli, omọ ni ọ la li elemhi ọ mu egbe nyene. Ayemhe-nọ-pfuase o bhale deba li.

⁴² Enizabeti ọ khueghie unu a leghe, ọọ li, “Oni a khivose na u khi elemhi ikpotso. Oni a khivose na omọ ni u ya bia ọ khi. ⁴³ Oghuo mhi khi, ni inyo Onomhue oyemhe ọ ko ya feli?”

⁴⁴ Abi mhi ro lese suọ otse oye, omọ ni ọ la mhe elemhi ọ ri oghẹle mu egbe nyene.

⁴⁵ Ikhivose o khi na ọgbọ ni ọ mie ungmehi ni Eshinegba ọ ngme khi ọ ya roli tse.”

Uwolo ikueghie ni iMeli ọ to

⁴⁶ IMeli ọọ, “Mhi ri ayemhe oyemhe kueghie Eshinegba.

⁴⁷ Mhi rote elemhi ayemhe oyemhe kueghie Eshinegba Omiepfuese oyemhe.

⁴⁸ Irari khi ọ yele mhe ni mhia mu ẹlo le.

Rote ana vu, ẹgbọ kpa, e ya ke e lu mhe,

Oni a khi vose na.*

⁴⁹ Ipfuase o khi

eva oyi Eshinegba no fune, Irari khi ọ riḅe eminiemhi na mhe.

⁵⁰ Ọ mhuẹ isomhelemhi na ẹgbọ nya ni ẹ na ulishi oyoli

rote agbhotu ya je agbhotu.

⁵¹ Ọ ri abọ eyoli

gbe ikanya onyaloa, ọ vese ẹgbọ ni e mhuẹ itieg-benga

elemhi isamhi udu eyewe kua.

⁵² Ọ ti ighie tiemhile eke,†

ama ọ yase ẹgbọ ni e ti egbewe tiemhie nga idane.

⁵³ Ọ ri eminete na ẹgbọ ni okiamhi ọgbọ le.

Ama eni e pfue, ọ ku we epfue abọ-a.

⁵⁴ Ọ she ri ishiobọ ni ọ shi na itawa tse.

Ọ bhale ya kpaghie ẹgbọ iZireni

eni ẹẹ ga li obọ.

⁵⁵ Abi ọ li shi ishobọ na agbọagbọ na Aburaamu

ali imimi ọli,‡

ni ọ gbo li nu

ititawa ngme ọli agbọagbọ.”[§]

⁵⁶ IMeli ọ nu Enizabeti la iki ese neni ọ je apfe.

Abi a li bia iḅoni Oni ọọ batazi ẹgbọ

⁵⁷ Eghẹghe o ramhi ni Enizabeti ọ ro ya bia, ọ ya bia omọ omose. ⁵⁸ Idogbapfe ali ẹgbọ eyoli e suọ abi Eshinegba ọọ somhi elemhi ọli. E nu ọli ghele.

⁵⁹ Ogbẹle-elele o ramhi ni a ro ya shẹle oni omọ a, ee nono ni e lu ọli iZakaraya ni o

* 1:48 Li ze 1 iSam 1.11 † 1:52 Li ze iJobu 5.11; 12.19 ‡ 1:55 Li ze Igbae 17.7

§ 1:55 Li ze 1 iSam 2.1-10 * 1:59 Li ze iLev 12.3

khi eva oyi ita li.* ⁶⁰ Inyoli ọọ wẹ, “Iiye! Eva oyoli khi iJoni.”

⁶¹ Eni ẹgbọ ẹ oli, “Ogbokhoghuo ọa la unuekpẹ oye ni ọ kpẹ le eva onana ghue.”

⁶² Ighọ e ri abọ nu ita oni ọmọ ngme rọ mhila li abi a ya ke lu oni ọmọ. ⁶³ Ọọ wẹ, e rue emini a kẹkẹ emhi ẹ shi ali ugba na luẹ. Ọ kẹkẹ khi, “Eva oyoli khi iJoni.” O ri abọ sha wẹ nya. ⁶⁴ Utoghuokpe, unu oyoli o khueghie-a, ọọ ngme, ọọ kuẹghie Ẹshinegba. ⁶⁵ Ulishi oo mu idogbapfẹ eghọ nya. Oni ungmehi ẹgbọ nya e ke ngme asha kpa eke iJudia. ⁶⁶ O ri abọ sha ogbokpa ni ọ suọ oni ungmehi. Ee mhila, “Ọmọ nabi se ọna ọ ya khi?” Irari khi obọ oyi Ẹshinegba o nu ọli la.

Uwolo ikueghie ni iZakaraya ọ to

⁶⁷ Ayemhe-nọ-pfuase ọ tiemhile shi iZakaraya ita oni ọmọ ọ. Ọọ ngme ungmehi aguele, ọọ liẹ,

⁶⁸ “Ikuẹghie o khi na Ẹshinegba Ọnọmhuẹ oyi iZireni, itobọ khi ọ she bhale ya pfa ẹgbọ iZireni eyoli shi eke.

⁶⁹ Ọ rọte unuekpẹ oyi iDefidi, ọmọ oyoli, mu adenomọ Ọmiepfuese vule na anye.

⁷⁰ Abi ọ li rọte unu emekẹguele ni e pfuase eyoli ena elee shobọ,

⁷¹ khi lọli ya tsumhi awa obọ oyi ebe awa

ali eni ẹ biselemhi awa.

⁷² Ali khi lọli ya somhelemhi itita awa, ni sato ishobọ oyoli ni ọ shi na wẹ,

⁷³ ikhi isheli ni ọ romhi shi emini ọ gueye ita awa Aburaamu,

⁷⁴ khi lọli ya rue awa obọ oyi ebe awa le,

ini awa khi ri ulishi ga luẹ

⁷⁵ elemhi ipfuase ali ingeli enete, agbọagbọ kpa.

⁷⁶ Yeye omimhe,

a ya luẹ ọmekẹguele oyi

Ẹshinegba nọ Yagha ne Nya;† irari khi u ya ralo ya be ode-a khe Ọnọmhuẹ.

⁷⁷ Ni u rọ gueye ẹgbọ eyoli khi rọte igbe-olamhe-kua na wẹ, e te ya mholi imiepfuese.

⁷⁸ Irari khi Ẹshinegba oyawa ọọ mholi ilelemhi,

ọ ya ze ni ovo

imiepfuese oyoli

o te idane ngale shi awa ọ.

⁷⁹ Ali ni o rọte idane ge

nga eni e la alo ebili egbe ali eni e la okhena eghuli.‡

Ni ọ ri awa te ode opfomhe.”

⁸⁰ Ighọ oni ọmọ ọ lii fu, ọ lese ingme. Ọ la ifui odagbe ifufu ramhi eghẹghẹ ni ọ rọ lasele tse abọ ungmehi oyi Ẹshinegba ye ẹgbọ iZireni.

2

*Ubiamhi oyi ifesu
(iMat 1.18-25)*

† 1:76 Li ze iMala 3.1 ‡ 1:79 Li ze Aza 9.2

¹ Eghẹghẹ agho, Oghie Ogositōsi iSiza o shi ushi a ka leli egbō ni e la ishishi ni igomēti iRomu e mhẹshẹ shi nya. ² Ona o ya khi ileli egbō oni ododẹ ni a kpẹ mẹ eghẹghẹ ni iKuirinusi o rọ khi igovunọ shi eke iSiria. ³ Ogbogbo o je apfe oyoli ya keke eva shi eke.

⁴ IJosefu o te eoli iNazareti ona eke iGalili li je iBetilemu ona eke iJudia apfe oyi itali ni a bia oghie ni a lu iDefidi shi, oni iJosefu o khi unuekpẹ oyi iDefidi. ⁵ O rue iMeli ni o o gue ughue mhuẹ obọ je oobọ li ya keke eva shi eke. Oni iMeli o she mẹ. ⁶ Abi e rọ la oobọ, oku oo to iMeli. ⁷ O bia omo omo se ni o khi omodioli. O ri ide gẹno li yeshi ukpeko ni a ri eminale e shi na elamhako le. Ogba ni a so elamhako shi o bia li shi, itobo khi e a mẹ asha kushi ashini egbō e ku a shi.

Igeni e gueye erisumha-kia khi a bia iJesu

⁸ Eni e ri elamhako e kia eghuo, e la oni ukiekie oni eoli ri eloe e khu elamhako eyewe eliyose. ⁹ Igho aḡeni oyi Eshinegba o bhale deba we agho, ufumhi oyi Eshinegba o ge nyanyanya gasẹ we, ulishi o mu we egbegbo. ¹⁰ Oni aḡeni o o we, “A khi ze ni ulishi o mu e, irari khi usomhi onete ni o ri oghẹle oniemhi ya ghi ogbokpa mhi rọ bhale ghi e. ¹¹ Irari khi ogbe ni amo ena, a she bia omiepfuese shi eoli oyi iDefidi na e. IKirisiti Onomhuẹ lo. ¹² Emini o ya

rokhase e khi, a ya mẹ khi a ri ide gẹno omo fe shi ukpeko ni a ri eminale e shi na elamhako le.” ¹³ Udemhija, igeni ebubu e lasele, e bhale ya ku ma oni aḡeni, ee to uwolo kueghie Eshinegba. E lie, ¹⁴ “Ufumhi o khi oyi Eshinegba ni o la obini o yagha ne. Opfomhe o la eke agbo na ni o mhue isomhelemhi na.” ¹⁵ Abi eni igeni e rọ pfi eni e ri isumha e kia shi agho nga idane se, e gueye egbewe, “Awa je eke iBetilemu ya ri eloe mẹ onana ni Eshinegba o bhale ya gueye awa.”

¹⁶ Igho e nyanya rote agho vu ya je oobọ. E bhale ya e iJosefu ali iMeli ali oni omo khi a roli yeshi ukpeko ni a ri eminale e shi na elamhako le. ¹⁷ Abi eni e ri elamhako e kia e rọ mẹ oli se, ee gueye egbō kpa emini oni aḡeni o gueye we idiegbe oyi oni omo. ¹⁸ Egbō nya ni e suo emini eni e ri elamhako e kia egho e ngme, o ri abo sha we. ¹⁹ Ama iMeli o ri ingme enana nya shi udu, o sa o, o to eloe eke. ²⁰ Eni e ri elamhako e kia ee je apfe, e to uwolo kueghie Eshinegba irari ungmehi ni e suo ni e gbo ri eloe mẹ, abi a li gue oli yewe te, igho e li ri eloe mẹ oli.

A lu IJesu eva

²¹ Ele eleli o ramhi ni a rọ ya shele oli a, a lu oli eva iJesu, ni o khi eva ni aḡeni oyi Eshinegba o lu oli neni a mẹ umemhi oyoli.*

A ri IJesu lo Owa ugamhi

* 2:21 Li ze iLev 12.3; iLuk 1.31

22 Abi eghēghe irōpfuase oyi iJosefu ali iMeli o rō ramhi abi Ushi oyi iMosisi o ngme, iJosefu ali iMeli e rue ọni ọmọ bhale iJerusalēmu deba Eshinegba. 23 Abi o li la ushi oyi Eshinegba khi, “Ọmọ odode ni ọ khueghie ọkpotso elemhi a, ọ khada khi ọmose ne, a ri ọni ọmọ ke nga Eshinegba obọ.† 24 A rue ipfeli inekhukhu aava rō riẹlẹ iluasobo na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme.‡ 25 Ọmose ọghuo ọ la ọ ni a lu iSamọ ni ọ la eke iJerusalēmu, Ayemhẹ-nọ-pfuase o la li egbe. Ọ khi ọgbọ ni ọ guẹ ngeli ni ọ migha khe Ọmiepfuese ni ọ ya mie ẹgbọ iZireni pfuese. 26 Ayemhẹ-nọ-pfuase ọ she kpe gueye ọli khi ọa ya ghua neni ọ rọ ya me iKirisiti ni Eshinegba ọ shobọ khi lọli ya rọ bhale. 27 Ayemhẹ-nọ-pfuase ọ kpha li sọ, ọ rue ọli lo elemhi apfe na owa oyi Eshinegba abi ita iJesu ali inyọli e rọ rue iJesu bhale ni a rọ riẹlẹ na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme. 28 ISamọ ọ mu ọni ọmọ shi abọ, ọ kueghie Eshinegba, ọọ, 29 “Ita ni ọ fune, abi u li shobọ na mhe, zẹ ni u rọli tse na mhe ni mhi ghu shi opfomhe. 30 Irari khi alo eyemhe, e she me Ọmiepfuese ni u ghie bhale. 31 Ni u she rọ ghi agbọ nya. 32 Ákpá ni o ri ọghuemhe oyi Eshinegba

a khase ẹgbọ iJeta na alo ebili,§
ni o ri ufumhi ẹ na
iZireni ẹgbọ eye.”

33 Abọ e sha ita ali inyọ ọni ọmọ abi e rọ suọ khi a ngme eni ingmemhi ena shi ọni ọmọ egbe. 34 ISamọ ọ sọ iromhi na we, ọọ iMeli, “Eri ibhale oyi ọmọ ọnana ó ya ri ebubu ẹgbọ de, ọ ri ebubu vule eke iZireni, ọ gbo khi irọkhasẹ ni ẹgbọ e ya ke ngme emini ẹa ti shi egbe. 35 Ni a rọ bhale ya ẹ khi osheli oyi isamhi eyi ebubu ẹgbọ e khueghie-a, yeye oye u ya me oya abi ọni a sọ ọgbhoro udu.”

36 Ọkpotso ọghuo ni ọ khi ọmekẹguele ni a lu Ana, omi iFanueli na unuekpe oyi Asha, ọ li la akaghọ. Ikpe ishilua ọ nu ọdọli la ughue ni ọni ọdọli ọ rọ ghua. 37 Ọni ọkpotso ọna ọa gbo ye ughue ramhi ni ọ rọ gbe ikpe egbhue ali ene. Ọa gbo tigbe rọte Owa oyi Eshinegba vu. Ọọ pfi azumhi ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ iyose. 38 Abi ọ rọ lole deba iJosefu ali iMeli oni eghēghe, ọ kueghie Eshinegba, Ọ gue ingme oyi ọni ọmọ ye ẹgbọ kpa ni e la aghọ ni e migha khe ipfasheke oyi iJerusalēmu.

39 Abi iJosefu ali iMeli e rọ riẹlẹ abi Ishi eyi iMosisi o ngme se, ee je apfe oyewe obini iNazareti na eke iGalili.* 40 Ọni ọmọ ọọ fu, ọ mhue ekpabo, ọ mholi ileingme khi ileingme,

† 2:23 Li zẹ Okiali 13.2,12 ‡ 2:24 Li zẹ iLẹv 12.6-8 § 2:32 Li zẹ Aza 42.6; 49.6; 52.10 * 2:39 Li zẹ iMat 2.23

ekpabọ oyi Ẹshinẹgba o la li egbe.

idiegbe, ẹgbọ ali Ẹshinẹgba e nono ingme oyọli.‡

Ijesu ọ bhale Owa ugamhi abi ozele

41 Ukpe kpa ita iJesu ali inyọli e rọ je iJerusalẹmu ya li ukpe iPasova.† 42 Abi iJesu ọ ke rọ gbe ikpe igbẹva, e ye shi ukpe iPasova oyewẹ abi e kie kpẹ ẹ li. 43 Oni ukpe o pfo li se, itali ali inyọli ee je apfẹ, ama iJesu ọ kie la iJerusalẹmu, itali ali inyọli ẹa lẹsẹ khi ọ kie la ukhokho. 44 E dabi khi ọ nu wẹwẹ kia. E she kia ẹlẹghuo gbada ẹa mẹ ọli, e nono ọli ifuabọ apfẹwẹ ali emọle wẹ ni e ga kia. 45 Abi e rọ mẹ khi wẹwẹ ẹa mẹ ọli, e nyenẹ egbe ukhokho je iJerusalẹmu ya nono ọli. 46 Ẹlẹ nuzi-esẹ, e tigbe mẹ ọli khi ọ la owa ugamhi nu esesẹ Ishi eyi iMosisi shito, ọ ku esọ-a a shi emini e sesẹ, ọ mhila wẹ omhila. 47 Ilẹsingme oyọli ali abi ọ li i gbaghiẹ ogbọ-a, o ri abọ sha ọgbọkpa ni ọ suọ li. 48 Abi itali ali inyọli e rọ mẹ ọli, abọ e sha wẹ. Inyọli ọọ li, “Ọmọ elọ o zẹ ni u rọ li anye na? Ode o she nuẹ ni anye te ẹ nono ẹ.”

49 Ijesu ọ mhila li, “Elọ o zẹ ni a rọ nono mhe? Aa lẹsẹ khi mhi mema ya la owa oyi itamhe?” 50 Ama ọa ye wẹ abi ọ li sọ wẹ ọ. 51 Ighọ ọ li deba wẹ je iNazarẹti, ọ ri ungmehi oyi itali ali inyọli gbe akanya. Ama inyọli ọ genọ ingme ena nya shi udu. 52 Ighọ iJesu ọọ womhelo elemhi ẹgbhali ali

3

Itsabo oyi Ijoni Oni ọọ batazi ẹgbọ

(iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iJon 1.19-28)

1 Abi o rọ gbe ikpe igbeshe ni oghie iSiza ni a lu iTiberusi ọ rọ khi oghie, oni ẹghẹghẹ iPotiusi iPaleti ọ rọ li khi igovunọ shi eke iGalili ali eke iJudia. Ẹghẹghẹ aghọ Erọdu ọ rọ ọ mhese shi eke iGalili. Inyoghwo ọli, ikhi iFilipu ọ mhese ẹ shi eke Iturea ali eke iTirakonitisi. Oghie iLisiansi, ọ mhese shi eke Abilini. 2 Ẹghẹghẹ ni Anasi ali iKefasi e rọ khi eni e kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba, Oni ẹghẹghẹ ungmehi oyi Ẹshinẹgba o rọ bhale deba ijoni omi iZakaraya, elemhi ifu ọdagbe ifufu. 3 Ọ rọ tse abọ eke iJodani nya kiakia. Ọ liẹ, “A mu nyenẹ rọte olamhe eyẹ lasele ni a batazi ni a rọ gbe olamhe eyẹ ẹ kua na ẹ. 4 Abi a li kekẹ ọli shi ebe Azaya ọmekẹguele, ni ọ re,

“A ya suọ khi ogbọ ọ la ifu ọdagbe ifufu ẹ tsesẹ.

Ọọ liẹ,
riele ode shi eke
khe Onomhue,
‘Be ode ni o sheshe
na Onomhue’

5 A ka tsua eke suli igbilimhi eke nya,

† 2:41 Li zẹ Okiali 12.1-27; iDeut 16.1-8

‡ 2:52 Li zẹ i 1Sam 2.26; Ekpi 3.4

a gbomọ ute oḡbọgbọ tiemhie
eke,
e mele ugbereke-a.
A ka ri ode na gẹnẹ-gẹnẹ
mele eni sheshe-a,
ena fuonyo-fuonyo,
a ku wẹ gbe leghe.

6 Oḡbọkpa o ya me

Imiepfuese oyi Eshinegba.”*

7 Ebu bu eḡbọ e fiẹ bhale
deba iḡoni ni o batazi wẹ, iḡoni
o re wẹ, “Eẹ enye ifue, oghuo o
tse agua ye e a na, khi eḡheḡhe
ofu oyi Eshinegba oḡ bhale?†

8 A ke ngeli angeli imu-nyene,
a khi ke lie, ‘Aburaamu o khi
ita anye.’ Irari khi abi o li mhi
li gue ọli e ye e khi, Eshinegba
o doḡe ya roḡe eche ena wolo
eniye lasele na Aburaamu.‡

9 A she rue uze shi eke ni a
ro ya roḡe imhili eḡra te eni
eḡra gbe, oḡra kpa ni o a da
mo udumhi onete ne, eri a ya
toḡi gbe, a toḡe ọlia.”§ 10 Eni
eḡbọ e mhila iḡoni, “Se anye ke
li ya kia mena?” 11 Iḡoni oḡ
wẹ, “Oni o mhue iwulu eva o
ka rue oghuo o na oḡbọ ni o a
mhue. Oni o mhue eminale
o ka kemhi na oni o a mhue.”

12 Emionoga eghuo e li bhale
deba li ni a batazi wẹ. Eẹ
ọli, “Oseḡe, se anye li ya kia?”*

13 Oḡ wẹ, “A khi ke miono oga
doḡe ingme ni eḡ a ke miono.”

14 Ekhoḡi-okhue eghuo e mhila
li, “Se anye li ya kia?” Oḡ wẹ,
“A khi ri itoto rue ikpagho ni
e a khi e ye e, a khi ke gbo gue
ingme ni e a la oḡbọ eḡbe shi

ọli eḡbe. A ze ni ifata eye e e
bu e.”

15 Eḡbe e mu eni eḡbọ, e ri
udu oyewe khokho ini iḡoni o
khi oni Omiepfuese ni aa ngme.

16 Ama iḡoni oḡ wẹ, “Ame mhi
ro batazi e, ama oḡbọ oḡ bhale
ni o toto doḡe mhe, eku e ni
o so shi owe, mhi aa fu te
ni mhia taghie ọli-a. O ya
ri Ayemhe-no-pfuase ali erali
batazi e. 17 O mu ukpokpo ni a
to akhuli ni o ze eḡfia so oyoli
mhue obo. Loli o ro la ashini
a la kpishi ado a ke pfi e ado-
a. Oḡ ti eḡbegbi ado ni e la o o
gbili, o so wẹ e shi ikpulu tsua
ya shi owa eminale. Ama o
ya ri erali ni e a ya a pfi ghue
toḡe efuwe-a.” 18 Ode ebu bu
iḡoni o te tse abo ungmehi
oyi Eshinegba ye wẹ, oḡ lie wẹ
e mu ingeli eyewe pfi.

19 Iḡoni o gue emhi ebu bu ye
oghie Eroḡu ni oḡ rieḡe ni e a
ti, ali o gbo gueye ọli khi o a
gue kia ni o rue Eroḡiasi ni o
khi ughue iFilipu inyoghuo ọli
shi. 20 Itobo ona, Eroḡu o rieḡe
ingmobe ni o rue nga o, o ya
mu iḡoni shi owa ighumha.†

Ibatizi oyi iJesu

(iMat 3.13-17; iMak 1.9-11)

21 Abi iḡoni o ro batazi eni
eḡbọ o se, o li batazi iJesu.
Abi iJesu o li so iromhi, idane
o khueghie-a. 22 Ayemhe-no-
pfuase o li abi anekhukhu roḡe
idane tiemhile shi ọli eḡbe.
Uruli o roḡe idane ngme, oḡ,
“Omimhe u khi. Mhi i nono

* 3:6 Li ze Aza 40.3-5 † 3:7 Li ze iMat 12.34; 23.33 ‡ 3:8 Li ze iḡon 8.33

§ 3:9 Li ze iMat 7.19 * 3:12 Li ze iLuk 7.29 † 3:20 Li ze iMat 14.3-4; iMak

6.17-18 ‡ 3:22 Li ze iḡbae 22.2; iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk
9.35

ingme oye gba, irari khi u ma ri egbe e mu mhe.”†

Unuekpẹ oyi iJesu

(iMat 1.1-17)

23 Ikpe uye ali igbe iJesu o gbe ni o ro gbe ikanya eyoli ekẹ le. O khi omi omose ni a lu iJosefu abi egbo e kie li khokho li shi, iJosefu

ni o khi omi Eli.

24 Omi iMatati

ni o khi omi iLevi,

ni o khi omi iMelki,

ni o khi omi iJana, omi iJosefu.

25 Ni o khi Omi iMatatiasi,

omi Emosi, omi iNaumu,

omi Esili, omi iNagai,

26 Omi iMaati

omi iMatatiasi, omi iSemeini,

omi iJosechi, omi iJoda,

27 Omi iJoana, omi iResa,

omi iZerubabeli,

omi iShalitieli, omi iNeri.

28 Omi iMelki,

omi Adi, omi iKosamu,

omi Emadamu, omi Eri,

29 omi iJoshua, omi Eliaza,

omi iJorimu,

omi iMatati, omi iLevi,

30 omi iSamọ,

omi iJuda, omi iJosefu,

omi iJonamu, omi Eliakimu.

31 Omi iMelea, omi iMena

omi iMatata, omi iNatani,

omi iDefidi,

32 omi iJese,

omi Obedi, omi iBoazi,

omi iSamọ, omi iNashoni,

33 omi Aminadabu,

omi Adimi, omi Ani,

omi Ezironi, omi iPeręzi,

omi iJuda,

34 Omi iGiekọpu,

omi Aziki, omi Aburaamu,

omi iTera, omi iNaọ.

35 Omi iSerugu, omi iReu,

omi iPelegi, omi Eba,

omi iSheła,

36 omi iKenani,

omi Afazadi, omi iShemu,

omi iNoa, omi iLameki,

37 Omi iMetuseła, omi Enoki,

omi iJarędi, omi iMaalaleli,

omi iKena,

38 omi Enoshi,

omi iSeti, omi Adamu,

Omi Eshinegba.

4

Imufe oyi iJesu

(iMat 4.1-11; iMak 1.12-13)

1 Ijesu o rote okẹ iJodani jele, Ayemhe-no-pfuase o voli egbe. Oni Ayemhe o rue oli je odagbe ifufu, 2 Okphaghie o la oobọ mu oli fe elemhi ogbele egbhueva. Oa le emhikhoghuo ogbele ingme ni a ngme ena. Ikpukhokho o okiamhi oo gbe oli.

3 Okphaghie oọ li, “Ini u lese khi Omi Eshinegba u khi, weę oni eche ona o mele ibuledia.”

4 Ama iJesu oọ li, “A she keke oli shi Ebe-no-pfuase khi oa khi eminale tse o ri agbo a na ogbọ.”*

5 Igho okphaghie o rue oli nga ashini o yagha egbegbo, o ri eghiele na agbo nya khasẹ oli. 6 Oo li, “Mhi ya ri itoto ali epfue ni e la agbo nya ne, irari khi a she rewe na mhe, oni o ghole mhe mhi ya rue we na. 7 Irarigho, lese nyese ukhomhi na mhe tse, eyẹ ena nya e ke ya khi.”

8 Ijesu o ro oli, “A she keke oli shi ebe no pfuese. Ke

* 4:4 Li ze iDeut 8.3 † 4:8 Li ze iDeut 6.13

ga Ọnọmhuẹ Ẹshinẹgba oyẹ, lẹlighuo kpe u ya ke ga.”†

9 Ọni ọkphaghie ọ ke rue ọli bhale iJerusalemu, ọ roli migha ashini o yagha ne ukhomhi owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba, ọọ li, “Ini Omi Ẹshinẹgba u khi, te akana ji tiemhi.” 10 Irari khi a she keke ọli shi Ebe-no-pfuase khi,

“ Ẹshinẹgba ọ ya ghie igeni eyoli,
e ka kpe abọ rue.”‡

11 E ya ri abọ tsua ẹ idane, ini u khi khi owẹ shi ẹche.”§

12 Ijesu ọ oli, “A she keke oli shi Ebe-no-pfuase, ‘Khi mu Ọnọmhuẹ Ẹshinẹgba oyẹ fe bino.’ ”* 13 Ọni ọkphaghie ọ mu ijesu fe se, o zẹ ọli obọ ne, ọ ke migha khe ẹghẹghẹ olese.

Ijesu ọ rọte iGalili gba akanya oyoli eke le

(iMat 4.12-17; iMak 1.14-15)

14 Ijesu ọ nyene egbe bhale iGalili, ekpabọ eyi Ayemhẹ-no-pfuase e roli gbe ikanya. A suọ eko ingme oyoli asha khi asha. 15 Ọ la owa ugamhi oyewẹ sesẹ. Wewẹ nya e kuẹghie oli.

Egbọ iNazarẹti e kie ijesu

(iMat 13.53-58; iMak 6.1-6)

16 Ọ je eke iNazarẹti obini ọ la fu vule, ighọ ogbele iyemhẹa, ọ lo owa ugamhi abi ọ kie kpe ẹ li. Ighọ ọ vule migha a zẹ ebe. 17 A rue ebe oyi Ọmekẹguele Azaya mhọli

ọli obọ. Ọ naghie ọli-a, Ọ me ashini a keke ọli shi khi.

18 “Ayemhẹ oyi Ẹshinẹgba

ọ la mhe ọ,
irari khi ọ she zẹ mhe
ni mhi ke gue usomhi
onete
oyi Ẹshinẹgba ye
eni ẹa mhue.

Ọ ghie mhe mhi
guele khi mhi
ya rue eni a mu
shi owa ighumha lasese,
ni mhi khueghie ezalo alo-a,
mhi pfuese eni a na osoli.

19 Ni mhi rọ gue le khi
isomhelemhi oyi
Ẹshinẹgba
o she ramhi.”†

20 Ọ zẹ se, o khili oni ebe, ọ rue ọli na oni ọ ri ẹloe a khu oni ugamhi, Ọ shito, ighọ ogbọkpa ni ọ la oni owa ugamhi ọ wolọ alo shi ọli egbe. 21 Ighọ ọli gweye wẹ, “Amo, emini mhi zẹ lena o bhale ya tse shi ẹ esọ.”

22 Ogbọkpa ọ ngme onete oyoli. Abi e rọ bhale ya ẹ ingmemhi ọnyaloa ni e rọte ọli unu u lasese, e mhila, “Ona ọa she khi omi iJosefu?” 23 Ijesu ọọ wẹ mhi lese khi a ya ri ekpita lie mhe, “Obo, ri egbe ẹ ze. ‘A ya gbo lie mhe la akana gbe ikanya ọnyaloa ni u gbe obini iKapanomu.’ ” 24 “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, aa mu ekpe ẹ na ọmekẹguele ẹoli oyoli.‡ 25 Mhi gweye ẹ khi esamhi-olimhi ebubu e la eke iZireni ẹghẹghẹ oyi Elaja, ni amẹ o rọ mu ikpe ese ali ukhukhui ni ukpokpomhi

‡ 4:10 Li zẹ Iwolo 91.11 § 4:11 Li zẹ Iwolo 91.12 * 4:12 Li zẹ iDeut 6.16

† 4:19 Li zẹ Aza 61.1-2 ‡ 4:24 Li zẹ iJón 4.44 § 4:25 Li zẹ 1 Ighie 17.1

okiamhi o rọ pfi oni ekẹ nya. §
 26 Abi o tseku khi ighọ, aa ghie
 Elaja ghi ọngẹwẹ ọkhọghuo, sẹ
 ni ọsamhi-olimhi na iZarifati
 ni ọ la ekẹ iSidoni.* 27 Ebubu
 ẹgbọ ni efafe e mu e gbo la
 ekẹ iZireni ẹghẹghẹ oyi Elasha
 Ọmekẹguele, ni o rọ khia khi
 aa mẹ ọngẹwẹ ọkhọghuo ni
 a rọ ze, sẹ ni iNamani ọngi
 iSiria.”† 28 Ighọ elemhi e li
 bi eni e la elemhi oni owa
 ugamhi nya abi e rọ suọ
 ungmehi ona. 29 Ighọ e vule
 khu ọli oni ẹoli ya fiẹ. E rue ọli
 bhale esesọ ute oyi oni ẹoli, ni
 wẹwẹ e ba pfi ọli ya tiemhi.
 30 Ama ọ rọte wẹ ifuabọ ya
 lase, ọ vu.

*Ijesu ọ khu ọmọse ọghuo
 ayemhẹ ọkphaghie egbe-a
 (iMak 1.21-28)*

31 Ighọ ijesu ọ tiemhi ẹoli
 iKapanomu ni o la iGalili
 ẹlẹ iyemhẹa, ọ sẹsẹ eni ẹgbọ.
 32 Emini ọ sẹsẹ wẹ e ri abọ
 sha wẹ, irari khi ekpabọ e la
 ungmehi oyọli.‡ 33 Ọmọse
 ọghuo ọ la oni elemhi owa
 ugamhi ni ọ mhue ayemhẹ
 ọkphaghie. Ọ tsẹsẹ leghe.
 34 “Ghi ẹ! Elo wa nono anye
 egbe, ijesu na iNazareti? Eri
 u bhale ya pfuse anye-a? Mhi
 lẹsẹ oni u khi, yeyẹ u khi oni ọ
 pfuase ọyi Ẹshinẹgba.”

35 Ighọ ijesu ọ tsẹsẹ ku ọli,
 “Khukhu unu, rọte ọli egbe
 lasele.” Ighọ oni ayemhẹ
 ọkphaghie o mu oni ọmọse pfi
 ekẹ kpọ ukpẹloe oyi eni ẹgbọ
 nya, ọ lase ọli egbe le, ama ọa
 kuale ọli utse.

36 Oni ingme o ri abọ sha
 eni ẹgbọ, e mhila egbe, “Obo
 áá mẹ osesẹ onana? Itobọ khi
 afu ali ekpabọ ọ rọọ mhẹsẹ na
 iyemhẹ ọkphaghie, eni iyemhẹ
 e suọ esọ na li, e na ya lase!”
 37 Ighọ eva oyọli o gbhiaku
 ashakpa.

*Ijesu ọ ri ebubu ẹgbọ ze
 (iMat 8.14-17; iMak 1.29-
 34)*

38 Ijesu ọ te oni owa ugamhi
 fiẹ, ọ je owa oyi iSamọ, ọ
 bhale ya ẹ khi iba ne funẹ
 ee to ọgọ iSamọ oni ọkpotoso.
 E gueyẹ ijesu ọ kpaghie oni
 ọkpotoso obọ. 39 Ighọ ijesu
 ọ nyẹsẹ egbe ti mama li, ọ
 khu eni iba, ighọ eni iba e
 lase ọli egbe le. Aghọaghọ
 oni ọkpotoso ọ vule, ọọ feli wẹ
 epfese. 40 Abi ogbomhi o ke
 rọ mu ekẹ, a tsua ebubu ẹgbọ
 ni e mhọli ighuamhi ọdọda
 bhale ghi ijesu, ọ ri obọ nga
 wẹ ukhomhi, ọ rẹwẹ ze nya.
 41 Iyemhẹ ebe e gbo li rọte
 ebubu ẹgbọ egbe ya lase, eni
 iyemhẹ e tsẹsẹ, e liẹ, “Omi
 Ẹshinẹgba u khi oo!” Ama
 ijesu ọ dese wẹ, ọa zẹ ni e
 ngme, irari khi e lẹsẹ ọli khi
 Ọmiepfuese ọ khi.

*Ijesu ọ tsẹ abọ elemhi owa
 ugamhi
 (iMak 1.35-39)*

42 Ogbe o gbe-a, ijesu ọ te
 oni ẹoli je ashini o da-ya, eni
 ẹgbọ ee nono ọli. Abi e rọ mẹ
 ọli, ẹa ke zẹ ọli vu. 43 Ama ọ
 gueyẹ wẹ, “Mhi mema ya gue
 ungmehi onete oyi Eghiele
 oyi Ẹshinẹgba yẹ ẹoli eni e

* 4:26 Li zẹ 1 Ighie 17.8-16 † 4:27 Li zẹ 2 Ighie 5.1-14 ‡ 4:32 Li zẹ iMat 7.28-29

kpòle, itobò khi emini o zè ni Èshinègba ọ rọ ghie mhe bhale na.”⁴⁴ Ighọ ọ kiele tse abọ kia eni owa ugamhi ni e la eke iJudia gasẹ.

5

Ijesu ọ lu eniye odukhokho eni odode

(iMat 4.18-22; iMak 1.16-20)

¹ Ogbẹlẹghuo khi ijesu ọ nu ẹgbọ migha ukiẹkiẹ okẹ ni o khishi na iGenesareti, eni ẹgbọ e le gasẹ ọli ri esọ ọ shi ungmemhi oyi Èshinègba*² Ọ me ọkọ-okẹ eva epfepfe oni okẹ, ni ẹgbọ eni ẹ gbe ifeḷe e zẹ obọ shi aghọ. Eni ẹgbọ ee yẹghẹ iga ni e rọọ gbe ifeḷe-a.³ Ijesu ọ lo elemhi oghuo ni o khi oyi iSamọ, ọọ iSamọ ọ gua li ti lase oni egele oni okẹ denẹ. Ighọ ọ shitọ oni ọkọ-okẹ oniẹmhi, ọọ sẹsẹ wẹ. ⁴ Abi ọ rọ sẹsẹ wẹ se, ọọ iSamọ, “Pfi aga lo ashini o limhi ni ọ mu ifeḷe.”⁵ ISamọ ọọ li, “Ọga, a-ooyosẹ anye te ẹ rọshẹka ini anye mu ifeḷe, anye a mu emhikhoghuo. Ama itobọ khi u ngme ghọ, mhi ya pfi aga lo.”†⁶ Abi e rọ pfi aga lo oni okẹ, e mu ifeḷe ni e bububu, ni o ri aga eyẹwẹ kphuru-a.‡⁷ Ighọ e ri obọ lu apfẹwẹ ni e ga rọ gbe ifeḷe, ẹẹ e bhale ya kpaghiẹ wẹwẹ obọ. E muno eni ifeḷe kulo ọkọ-okẹ eni e kpòle. Eni ọkọ-okẹ e vọ ifeḷe ya ramhi unu, ni eni ifeḷe e rọ khosẹ eni ọkọ-okẹ ramhi ni e rọ tiemhi udi okẹ. ⁸ Abi

iSamọ iPita ọ rọ me ona, ọ de ya yẹshi awẹ eyi ijesu, ọọ li, “Kpẹkpẹ ke vu ni u zẹ mhe obọ, irari khi ọna olamhe mhi khi.”⁹ Abọ e sha li ali ẹgbọ ni e nu ọli la aghọ, itobọ ifeḷe ebubu ni e mu. ¹⁰ Ighọ abọ e li sha iJemhisi ali iJọni imi iZebedi, ni e khi enuzava eyi iPita. Ighọ ijesu ọọ iSamọ, “Khi ke na ulishi. Rọte amo vu, ẹgbọ u ke ẹ ke muno.”¹¹ Ighọ e tialọ ọkọ-okẹ oniẹmhi eyẹwẹ ngale egele.

Ijesu ọ ri ọmọse ni efafe e mu toto

(iMat 8.1-4; iMak 1.40-45)

¹² Abi ijesu ọ rọ la ẹoli oghuo, ọmọse oghuo ni efafe e mu ọ bhale deba li. Abi ọni ọmọse ọ rọ me ijesu, ọ de ya yẹshi ọli odalo, ọ lema li, ọọ li, “Ọnọmhue, ini o ghọle ẹ, u doḅẹ ya remhe ze.”¹³ Ijesu ọ nise obọ-a rọ ti ọni ọmọse, ọọ li, “O ghọle mhe, khi ọni ọ ze.” Aghọaghọ eni efafe e lase ọli egbe le. ¹⁴ Ighọ ijesu ọ tse agua yẹ ọli, ọọ li, “Khi gueyẹ ọgbọkhoghuo, eri-tse ka ri egbe ẹ khase ọkpodalo-ugamhi ni u riẹḷe iluasobo ikhue-pfuase ni iMosisi ọ mhese na ẹ, ẹghẹghẹ aghọ ni o khi ọtseḷe na wẹ.”§¹⁵ Ighọ ingme oyọli oo gbhiaku shi ọ. Ebubu ẹgbọ e bhale deba li ni e rọ me asha suọ ungmemhi oyọli ali ni ọ gbo rẹwẹ ze elemhi iwali ighuamhi ọdọda.¹⁶ Ama eri ijesu ọọ bi egbe-a je ashini o da-ya, ọ ya sọ iromhi.

* 5:1 Li zẹ iMat 13.1-2; iMak 3.9-10; 4.1 21.6 § 5:14 Li zẹ iLev 14.1-32

† 5:5 Li zẹ iJọn 21.3 ‡ 5:6 Li zẹ iJọn

Ijesu o ro omose ni o ghu abo ali awe-a toto

(iMat 9.1-8; iMak 2.1-12)

¹⁷ Elegehuo abi ijesu o li sese, egbo iFarisi ali eni ee sese Ishi eyi iMosisi ni e te eoli iGalili ali eke iJudia ali iJerusalemu bhale, e shito agho. Igho Eshinegba o li ri ekpabo na li ro ri eni ee ghua toto. ¹⁸ Egbo ni e tsua omose oghuo ni o ghu abo ali awe a bhale, e nono abi e li ya roli lo oni owa bhale odalo oyi ijesu.

¹⁹ Abi e ke ro me khi wewe ea me asha, itobo khi egbo e bu dose, e nga ukhomhi oni owa, e ri ili ge oli abi o yeshi iya egho, e rote ekpha roli tiemhile shi iteva egbo, e ro li shi odalo oyi ijesu. ²⁰ Abi ijesu o ro me abi irudunga oyewe oo fu, oo oni omose, "Omue, a she gbe olamhe eye kua ne." ²¹ Eni egbo iFarisi ee sa udu oyewe, e lie, "Oghuo oni ogbo ona o khi ni oo pfi unu-a, oghuo o dobe e gbe olamhe kua, see ni Eshinegba loughuo?" ²² Ijesu o lese emini e sa, o mhila we, "Elo o ze ni a ro sa isamhi enana a shi udu oyee. ²³ Onoghuo o ya kele ogbo ngme ne? 'A she gbe olamhe kua ne,' ali, 'Vule ke kia,' ²⁴ Emini o ze ni a ro me na khi ni a ro lese lo khi Omi Ogbo o mholi afu shi elemhi agbo ni a ro gbe olamhe kua." Oo oni omose ni o ghu abo ali awe-a egho, "Mhie u vule, rue iya oye, ni u ke je apfe."

²⁵ Utoghuo kpe o vule migha odalo oyewe, o rue iya ni o ro yeshi mhuo obo, o je apfe,

oo kueghie Eshinegba. ²⁶ Abo e sha eni egbo nya, ee kueghie Eshinegba. Abo e sha we, ulishi o mu we, ee lie, "Awa me oshabo amo."

Ijesu o lu iLiva o deba lue

(iMat 9.9-13; iMak 2.13-17)

²⁷ Onana o dose se, o fie lase, o me omionoga ni a lu iLiva khi o shito elemhi okholo oyoli ni o la mie oga, ijesu oo li, "Deba mhe." ²⁸ Igho iLiva o vule, o ze emini oo riele obo, o deba li.

²⁹ Igho iLiva o nye ekhe, o lu ukpokpomhi ukue na ijesu shi apfe oyoli. Emionoga ebubu ali egbo elese ni e bu e li bhale shi oni ukue, e nu we le emhi. ³⁰ Ama egbo iFarisi ali eni e sese ishi ee wolo khasa eniye odukhokho eyi ijesu, ee lie, "Elo o ze ni o ro nu emionoga ali ena olamhe ee le eminale?"*

³¹ Ijesu o so we o, oo we, "Oni oo to, oo ye apfe obo.

³² Mhi aa bhale ni mhi ro ya lu egbo ni e pfaase ne, ama ena olamhe mhi bhale ya lu, ni e ro mhue imiepfuese."

A mhila ijesu ogbo ingme azumhi

(iMat 9.14-17; iMak 2.18-22)

³³ Egbo eghuo e mhila ijesu, "Elo o ze khi eniye odukhokho eyi iJoni ali eniye odukhokho eyi iFarisi e pfi azumhi, ni eye e ro le ni e ro da?" ³⁴ Ijesu o so we o, "A lie me gho khi a ri epfese ni e nu odo omueshi onogbo shito o pfi azumhi, ini oni

* 5:30 Li ze iLuk 15.1-2

oḍo ọmueshi ọ nu wẹ la agho? ³⁵ Ama khi eghẹghẹ ọọ bhale ni a rọ ya rue ọḍo ọmueshi iteva oyewẹ le, eghẹghẹ agho, e ya pfi azumhi.”

³⁶ Ọ zẹ okhẹ irokhokho onana khase wẹ, ọọ, “Ogbokhoghuo ọa ya khi ode onogbo ya gbela ma ode onodio, ini ọ ligho, eri ọ mema ya khi oni ode onogbo-a shi afue. Ini a gbela ode onogbo ma onodio, ẹa ya li abeghuo. ³⁷ Wẹkhi eri oḍbo ọ ya ku onyo onogbo shi akpaba oyi ekue-ẹlamhi onodio, ini oḍbo ọ li gho, eri oni akpaba o ya nyan-a, oni onyo o ku kua, oni akpaba o li opfu-a. [Akpaba ekue ẹlamhi eḍbo iju e ku onyo ọ shi.] ³⁸ Onyo onogbo a ku ẹ shi akpaba onogbo. ³⁹ Aa me oḍbo ni ọ ya da onyo onodio se, ni ọ tigbe ya mhila onyo onogbo, irari khi ọ ya liẹ khi onodio o ti ne.”

6

Ingme ogbele iyemhea oyi eḍbo iju

(iMat 12.1-8; iMak 2.23-28)

¹ Ogbele iyemhea, iJesu ali eniye odukhokho eyoli e rote ifu ishemhi iakpa dose, e be eni iakpa mhuẹ abo, e kphali ikpamhi wẹ le.* ² Eḍbo iFarisi eghuo, e mhila wẹ, “Elo o zẹ ni a rọ gbe ushi ona ogbele iyemhea-a?” ³ IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Aa kpẹ zẹ emini iDefidi ọ riẹle abi okiamhi o rọ gbe oli ali apfoli? ⁴ Abi ọ li lo Owa oyi Eshinegba ya rue

ibuleḍi ni a rọ ọ ga Eshinegba le, ni ọ gbo rọ na apfoli le. Eri a ghue oni ibuleḍi ogho, se ni ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba tse ẹẹ le oli.”†† ⁵ Loli iJesu ọ rọ ọọ wẹ, “Onomhue oyi ogbele iyemhea Omi Oḍbo ọ khi.”

Omose ni ọ ghu obo-a

(iMat 12.9-14; iMak 3.1-6)

⁶ Igho elelese ni o khi ogbele iyemhea, iJesu ọ la elemhi owa ugamhi sese eḍbo. Omose oghuo ọ la agho ni obo ita oyoli o ghua. ⁷ Eni eḍbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e nono emini wewe e rọ ya mu umhaguekia shi iJesu obo. Igho e li to oli okpe ini ọ ya ri oḍbo ze ogbele iyemhea oyi eḍbo iju. ⁸ IJesu ọ lese isamhi eyewe ọọ oni omose ni ọ ghu obo oghuo-a egho, “Vule migha ana, ni oḍbokpa ọ lolo ke me.” Igho oni omose ọ vule migha wẹ iteva. ⁹ IJesu ọọ, “Mhiẹ i, onoghuo ushi oyi awa o lama shi oḍbo ọ riẹle ogbele iyemhea? Ni a rọ riẹle onete abi ni a rọ riẹle onobe, ni a rọ tsumhi agbo oyi oḍbo, abi ni a rọ pfuse oli-a?”

¹⁰ Ọ bino wẹ gasẹ nya, ọọ oni omose ọ nise obo-a. Ọ ligho. Oni obo o nise a. ¹¹ Ama elemhi e bi wẹ eḍbegbo, e gba ugbamhi abi e ya li iJesu.

IJesu ọ zẹ ighiusomhi na keḍ ogbava

(iMat 10.1-4; iMak 3.13-19)

¹² Ogbeleghuo, iJesu ọ nga ute ya sọ iromhi. Ọ la

* 6:1 Li zẹ iDeut 23.25 † 6:4 Li zẹ iLev 24.9 †† 6:4 Li zẹ i1Sam 21.1-6

aghọ ẹliyosẹ ẹlẹghọ nya ọọ sọ iromhi lema Ẹshinẹgba
 13 Abi ogbe o rọ gbe-a, ọ luno eniye odukhokho eyọli, ọ ze ogbava elemhi wẹ, ọ lu wẹ ighiusomhi na keẹ 14 ISamọ, ni ọ lu iPita ali inyoghuo Aduru, iJemhisi, iJoni, iFilipu ali iBatolomiu. 15 IMatiu ali iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iSamọ, ni e lu iZiloti. 16 IJudasi omi iJemhisi, ali iJudasi Isikaroti ni ọ ri iJesu de.

Ijesu ọ sesẹ, ọ gbo ri ẹgbọ ze (iMat 4.23-25)

17 Abi iJesu ali eniye odukhokho eyọli e rọ rọte oni ute tiemhile, ọ migha ugbereke, eniye odukhokho eyọli ebubu e la aghọ. Ebubu ẹgbọ e la aghọ ni e rọte ukiẹkiẹ eke iJudia nya ali ẹoli iJerusalemu ali ẹoli iSidoni ali ẹoli iTai ni e ngeli epfepfe oke oniẹmhi bhale. 18 Eri e bhale ya suọ ingmemhi eyọli ali ni ọ gbo rẹ wẹ ze elemhi ighuamhi ododa. Eni ayemhẹ ebe e nasẹ e li bhale, ọ rẹwẹ ze. 19 Eni ẹgbọ nya e rọshẹka ri obọ ti ọli, irari khi itoto e te ọli egbe lasese, o rẹ wẹ nya ze.

Oghẹle ali oya (iMat 5.1-12)

20 Ijesu ọ bino eniye odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Ikhivọsẹ o khi na ẹẹ ni aa pfue,

irari khi ẹẹ a mhọli
 Eghiele oyi Ẹshinẹgba.

21 Ikhivọsẹ o khi na eni okiamhi ọ gbe memena
 irari khi a ya mẹ le khue.

Ikhivọsẹ o khi na ẹẹ ni a viẹ memena,
 irari khi a ya gia.

22 Ikhivọsẹ o khi na ẹ, ini ẹgbọ ẹ biselemhi ẹ, ni e rọ kie ẹ, ni e rọ tsue ẹ, ni e rọ kie ẹ khi ẹgbọ ebe a khi, itobọ oyi Omi Ogbọ. §

23 “A ke ghele ini a da mẹ ghọ. A gbe ishimhi irari khi a ri eleli ni o funẹ shi iloghie ẹ khe ẹ. Irari khi ighọ eni e bia wẹ e li nasẹ emekeguele eyi Ẹshinẹgba ẹghẹghẹ oyẹwẹ.*

24 “Ama, o ma khọlọ ẹ egbe, ikhi ẹẹ ni a mhue ẹpfue memena,
 irari khi a she mie
 eleli oyẹẹ se.

25 O ma khọlọ ẹ egbe, ikhi ẹẹ ni a she le khue memena,
 irari khi okiamhi o ya
 gbe ẹ.

O ma khọlọ ẹ egbe, ikhi, ẹẹ ni a gia memena,
 irari khi a ya viẹ ẹ viẹ
 oya.

26 O ma khọlọ ẹ egbe, ikhi ẹẹ ni ẹgbọ ẹẹ ngme onete oyẹẹ,
 irari khi ighọ eni e bia wẹ
 e li ngme onete oyi
 emekeguele eyi ẹgbhọli.

Awa mhọli inono na ọbe awa (iMat 5.38-48; 7.12a)

27 “Mhi gueye ẹ, ẹẹ ni a suọ mhe, a nono ingme oyi ọbe ẹẹ. A ke riẹle onete na ẹgbọ ni ẹẹ biselemhi ẹ. 28 A ke sọ iromhi na ẹgbọ ni ẹẹ tsue ẹ, a sọ iromhi ke na ẹgbọ ni ẹa gue ẹ ngeli deba ẹ. 29 Ini ọgbọ ọ lase ukiẹkiẹ esọ oghuo, nyene

§ 6:22 Li ze 1 iPit 4.14; iJon 9.22; 16.2

* 6:23 Li ze 2 Okhe 36.16; Ika 7.52

oni o kpọle gbo na li lase. Ini ọgbọ ọ ri itoto mhię awulu, gbo zę ni ọ rue oni u sọ kpọkẹ ma ọ. ³⁰ Ke ri emini ọgbọkpa ọ mhila ẹ na li, ini ọgbọ ọ rue ẹ emhi, zę ọli obọ na li, khi gbo mhila li luẹ. ³¹ Ngeli ke deba ọgbọ abi u lię nono ni a li ngeli deba ẹ.†

³² “Ini o khia khi ẹgbọ ni e nono ingme oyẹ u lẹsẹ a nono ingme oyẹwẹ, ighe ikhivọsẹ ni o la ọ nẹ? Irari khi ena olamhẹ e lili ẹ nono ingme oyi ẹgbọ ni e nono ingme oyẹwẹ to ọ. ³³ Ini o khia khi eni e rięlẹ onete nẹ u lẹsẹ li ẹ rięlẹ na, ighe ikhivọsẹ ni o ke la ọ nẹ? Egbegbi ena olamhẹ e lili ẹ lighọ. ³⁴ Ini o khia khi eni e ngmomhi ẹ nẹ u lẹsẹ li ngmomhi ẹ na, ighe ikhivọsẹ ni o la ọ nẹ? Irari khi ena olamhẹ e li ngmomhi ẹ na egbewẹ. ³⁵ Ama zę ni u nono ingme ọbe ẹ, ke rięlẹ onete na wẹ. Ke ngmomhi na wẹ, khi ngmomhi na wẹ ni u ke ri ẹloe shi ekẹ khi e ya falı ẹ ota to ọ. Ẹghẹghẹ aghọ ikhivọsẹ oyẹ o ya gbẹdi, u khi omi Ẹshinegba nọ Yagha nẹ Nya. Irari khi loli ọọ somhi elemhi eni ẹa lẹsẹ obodẹ ali ena ọkhọlọ. ³⁶ Khi ọna ilẹlemhi, ẹzẹzẹ abi Ita ẹ ọ li khi ọna ilẹlemhi.

Igue ẹgbọsẹ ẹzọ
(iMat 7.1-5)

³⁷ “Khi gue ọgbọ ẹzọ ini a khi li gue yẹyẹ ẹzọ, khi ri unu pfuẹchẹ ọgbọ-a, ini a khi li ri unu pfuẹchẹ-a. Gbekua na ọnuzava oyẹ, ni Ẹshinegba ọ li

gbe kua nẹ. ³⁸ Rọna khi a ya rọ nẹ. Ukiękię onete, oni a lolo mimi, ni a jighise ni o tsua kua, a ya rọ somhię opfa. Irari khi ukiękię ni u rọ mhẹsẹ na ẹgbọ, Ẹshinegba ọ li rọ ya mhẹsẹ nẹ.”

³⁹ Ọ gbo zę okhẹ irokhokho ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Ọzalo ọ fẹ dobẹ ya ri ọzalo nabi luẹ ke kia? Eri wẹwẹ aava e ya de pfilo uchokẹ.† ⁴⁰ Ọmọ ni ọ la owẹna ọa ya fu doşẹ ọni ọọ sẹşẹ ọli, Eri-tşẹ ini ọmọ ni ọọ ye owẹna ọ ye owẹna oyọli se, ọ ya li abi ọni ọ sẹşẹ ọli.‡

⁴¹ “Elo ọ zę ni u rọọ mẹ uku ni o la inyoghue ẹloe ni u waa rọ mekẹ mẹ ufolo ọara ni o pfida ẹloe oyẹ? ⁴² Sẹ u lię lię inyoghue, ‘Inyoghuo zę ni mhi rue ẹ uku ẹloe a,’ ni yẹyẹ oyẹ waa rọ mẹ ufolo ọara ni o pfi da ẹloe oyẹ? Yẹyẹ ọgbọ ọrugamhi ku alo, kpẹ todẹ rue ufolo ọara ni o la ẹloe oyẹ-a ni u tigbe mekẹ gboo rue uku ni o la inyoghue ẹloe a.

Ọara ali ikpamhi eyoli
(iMat 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Ọara ni ọa ti ọa dobẹ ya mọ ukpamhi onete, u ke ya lię khi eri ọara onete o ya mọ ukpamhi ni ọa ti. ⁴⁴ Ikpamhi ni ọara ọọ mọ, a rọ ọ lẹsẹ ọara ni o khi. Aa rọte ọkphẹkphe ẹ pfanọ ọkhua-eni.* ⁴⁵ Eri ọgbọ onete ọ rọte emini o ti ni ọ rọshi udu ẹ rue emini e ti lasele, Ama ọgbọ ọbe, ọ rọte udu obe oyọli rue emhi obe ni ọ rọshi udu ẹ lasele. Irari khi isamhi ebubu ni e la ọgbọ

† 6:31 Li zę iMat 7.12 ‡ 6:39 Li zę iMat 15.14 § 6:40 Li zę iMat 10.24-25;

ijon 13.16; 15.20 * 6:44 Li zę iMat 12.33

udu, ọ te ẹ ngme ungmemhi lasele.†

Ogbọ ọtsegbhẹ ali oyeghe
(iMat 7.24-27)

46 “Elo ọ zẹ ni a rọ lu mhe, ‘Ọnọmhuẹ, Ọnọmhuẹ,’ ni aa rọ ri emini mhia ngme gbe akanya? 47 Mhi ya rọkhasẹ ẹ abi ogbọ ni ọ bhale deba mhe, ni ọ ri esọ ẹ shi mhe eke, ni ọ gbo ri ingmemhi eyemhe a gbe ikanya ọ li. 48 Eri ọ li abi ogbọ ni ọ tọ owa, ọ tọnọ eke-a limhi, ni ọ ri owa gbe ukhomhi ẹche. Abi ukpokpomhi amẹ o rọ ruẹ, ochikpho o ri itoto ghi oni owa abọ, ama ọa dobe nighise ọli, irari khi eri a tọli egbegbo. 49 Ama ogbọ ni ọọ suọ ungmemhi oyemhe ni ọa rọ li gbe akanya, eri ọ li abi ogbọ ni ọ tọ owa nga ekhashe. Abi amẹ o rọ ruẹ, ochikpho o ri itoto tsua oni owa, oni owa o de, o khi oyese oniemhi.”

7

Irudunga oyi ọkhọli-okhue
oyi iRomu
(iMat 8.5-13)

1 Abi iJesu ọ rọ ngme enana nya shi esọ eyi eni ẹgbọ se, ọ lo elemhi ẹoli iKapanomu. 2 Oobọ a mẹ ọmose ni ọọ ga ọkhọli-okhue oniemhi, ni ingme oyọli o lolo mu ọga oyọli egbe. Oni ọmose ọọ ghu ughuamhi ni o rọli ramhi eghuli. 3 Abi oni ọkhọli-okhue ọnọfunẹ ọ rọ suọ eko iJesu, ọ ghie egbhali eyi ẹgbọ iJu ghi ọli, ọ bhale ya ri oni ọọ ga ọyelue ze. 4 Abi e rọ bhale

deba iJesu, e lema li egbegbo, ẹẹ iJesu, “Oni ọmose ọna, ọ khi oni u kha kpaghie obo. 5 Irari khi ọ ma nono ingme oyi ẹgbọ eyi anye gba, ọ gbo tọ owa ugamhi na anye.” 6 Ighọ iJesu ọ deba wẹ vu. Ọ she kia a ramhi owa oyi oni ọkhọli-okhue ni ọ rọ ghie emole ọli e lie iJesu, “Khi ke nase egbe ẹ, mhia somhi ramhi ni u wa lo owa oyemhe le. 7 Lọli o zẹ ni mhi rọ bino khi mhiaa ti ramhi ni mhi a bhale deba ẹ. Lesẹ ngme oni ungmemhi khi oni ọọ ga mhe ọ ya ze. 8 Irari khi mhemhe oyemhe, ọna omhesẹ mhi li khi, ni ekhọli-okhue e li kpọke na. Mhia mhese na ọna, ‘Vu,’ ọ vu. Mhi mhese na oghọ, ‘Bhale,’ ọ bhale. Mhi gueye oghumha oyemhe, ‘Riele ọna,’ ọ riele ọli.”

9 Abi iJesu ọ rọ suọ oni ungmemhi ona, abọ e sha li. Ọ nyene alo ukhokho bino ebubu ẹgbọ ni e deba li, ọọ wẹ, “Mhi gueye ẹ khi mhia kie kpe mẹ irudunga ni o na fu ghue, mhia kpe mẹ ọli eke iZireni ne.” 10 Ighọ eni a kpe ghie, e nyene egbe je apfe oyi oni ọkhọli-okhue nọ funẹ, e bhale ya ẹ khi oni ọọ ga li ọ she ze.

IJesu ọ rote eghuli guise
omi Ọsamhi-olimhi le

11 Oo li deṅe, iJesu ọ te aghọ vu, ọ je ẹoli ni a lu iNei, eniye odukhokho eyọli ali ebubu ẹgbọ elese e deba li. 12 Abi ọ li ti ramhi ode unuekpẹ ni a te ẹ lo oni ẹoli le, ọ mẹ khi a tsua ogbọ ni ọ ghu-a a

† 6:45 Li zẹ iMat 12.34

lasele. Lõlighuo kpe inyõli o me bia. Oni õkpotso o gbo khi õsamhi-olimhi. Ebubu egbõ e rõte oni eoli ve deba li. ¹³ Abi Onõmhuẽ o rõ me õni õkpotso, o mhue ilelemhi na li. Elemhi o e ala li, oo li, “Khi ke vie.” ¹⁴ Ighõ o vu ya ri obõ ti oni akpati olimhi, egbõ ni e tsua li e mu migha, iJesu o, “Oni õzeo mhiẽ ye vule.” ¹⁵ Ighõ õni õmõse ni o ghu-a eghõ o vule shito, oo ngme. IJesu o mu õli obõ na inyõli. ¹⁶ Ulishi o mu eni egbõ nya, e kueghie Eshinegba, e lie, “Omekeguele õniẽmhi o she bhale iteva oyi awa. Eshinegba o she bhale ya kpaghie egbõ eyõli obõ.” ¹⁷ Ingme oyi iJesu o gbhiaku eke iJudia nya ali eoli ni e la gasẽ õli.

Ijõni Oni oo batazi o ghie usomhi ghi iJesu (iMat 11.2-19)

¹⁸ Abi eniye odukhokho eyi ijõni e rõ gue eni ingme enana nya ye ijõni, o lu aava elemhi we. ¹⁹ O ghie we e ka mhila iJesu, “Ye ye u khi õni o ya bhale abi anye ri eloe shi eke ke khe õlese?” ²⁰ Abi e rõ bhale deba iJesu, e õli, “Ijõni Oni oo batazi egbõ o ghie anye ghi e, anye ka mhila e, ‘Ye ye u khi õni o ya bhale abi anye ri eloe shi eke ke khe õgbõese?’ ” ²¹ Eghẽghẽ aghõ te iJesu o ri ebubu egbõ ni e mhue ighuamhi ali iyẽmhe õkphaghie ze. O khueghie ebubu ezalo alo-a. ²² O rõ gueye eniye odukhokho eyi ijõni, “A nyene egbe ukhokho

ya gueye ijõni emini a me, ni a gbo ri esõ suõ. Ezalo eẽ me eke, eni e guõghõ awe-a, eẽ kia, eni efafe e mu e ze, elesõ e suõ esõ. Eni e ghu-a e guale. A kiele e tse abõ usomhi onete oyi iloghie ye egbõ ni eã mhue.* ²³ Oghẽle o khi ni õgbõ ni õa da de ode-a itobõ khi õa mhue akhõkhõmhẽ shi mhẽ o.” ²⁴ Abi eniye odukhokho eyi ijõni e rõ vu se, iJesu o gue ingme oyi ijõni ye eni egbõ, oo we, “Abi a rõ fe fie je õdagbe ifufu ya bino õli, õgbõ õnabi õnõghuo a dabi khi a ya me? Ogbõ õyẽghẽ ni o li abi ebuli ifulõ ni akpekpeli o kha pfi je ana, o pfi õli e je oobõ a dabi khi a ya me oobõ? ²⁵ Ini õa khi õgbõ õghõghõ a dabi khi a ya me oobõ, õnabi ise a ke nono je oobõ shõ? Oõmõse ni o sõ itsua ni e somhi otse? Egbõ ni e sõ itsua ni e somhi otse, apfe oyi oghie e la. ²⁶ Ogbõ nabise a dabi khi a je oobõ ya me? Omekeguele? Abi o li mhi li gue õli e ye e khi õni o dõse õmekeguele lo. ²⁷ Onana a keke ingme oyõli kpe shi eke, ni eẽ,
 “ ‘Ghe khe, mhi ya ghie
     aghiusomhi õyẽmhẽ ralo
     ne,
     ni o ya khueghie ode-a
     shi eke khe.’ †
²⁸ “Mhi gueye e khi aa me õgbõ ni a bia bhale eke agbõ ona ni o fu dõse ijõni, eritse khi õni o ga she ne nya shi Eghiele oyi Eshinegba o fu dõse õli.”
²⁹ Egbõ nya, li shi

* 7:22 Li ze Aza 35.5-6; 61.1 † 7:27 Li ze iMala 3.1

emionoga, abi e rọ suọ ingmemhi eyi iJesu, e mie shi ọ khi ode ọyi Eshinegba o gbe akanya, irari khi iJoni ọ she batazi we. ³⁰ Egbọ iFarisi ali eni e lese emhi ingme ushi e kie ugbamhi ni Eshinegba ọ gba na we, irari khi ẹa lama ni iJoni ọ batazi we.† ³¹ Aghọ iJesu ọ re, elọ mhi fe ri egbo ena agbhotu ona ya khokho, se e fe ga li ena? ³² Eri e li abi eniye ni e shitọ oki ni e nu egbe ẹ ngme ni e lie,
 “ Anye pfi ofele na ẹ,
     ama aa lama gbe
     ishimhi,

anye vie vie olimhi khase ẹ,
     ama aa lama nu anye
     vie.’

³³ Itobọ khi abi iJoni Oni ọọ batazi egbo ọ rọ bhale, ọa li le emhi wekhi eri ọ da onyọ, eri ẹ khi, ‘Ayemhe okphaghiẹ ọ mhue.’ ³⁴ Omi ogbo ọ bhale, ọọ le, ọọ da, a ke lie khi, ‘Ogbo unu-emhi ali ogbo odonyọ ọ khi, ali khi oni ọ nu emionoga ali egbo ena olamhe ẹ mu omole ọ khi.’ ³⁵ Eri egbhali oyi Eshinegba o rote obọ oyi egbo ni e miesuo ri egbọli khase.”

Okpotso ọna olamhe ọ ku ituale ni ọọ pfi shi iJesu awe

³⁶ Ogbo iFarisi oghuo ọọ iJesu ọ bhale ka kọ feli lue ni ọ nu lue le eminale. Ighọ ọ je owa oyi oni iFarisi, ọ shitọ, ọ le emhi. ³⁷ Ighọ okpotso oghuo, ongi oni ẹoli ni ọ la agbo olamhe, ọ suọ khi iJesu ọ la oni owa oyi ogbo iFarisi oghọ. Ọ de akanama ituale

ni o ghale. ³⁸ Ọ bhale, ọ de ya wugha iJesu idi awe. Ọọ vie ku amevie shi ọli awe. Ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọli wewe-a, ọ pfipfi ọli awe. Ọ gbo ku ituale ni ọọ pfi shi ọli awe.§ ³⁹ Abi oni iFarisi ni ọ lu iJesu bhale apfe oyọli ya mu oli epfese, ọ rọ me onana, ọ la eke elemhi udu lie, ini omekeguele oyi Eshinegba omose ọna ọ kha khi lo, ọ kha lese uwali okpotso ni ọna ọ khi ni ọ ri egbe a ti ọli ena, khi ọna olamhe ọ khi. ⁴⁰ IJesu ọọ, “ISamọ mhi mhue emini mhi ya gue ye.”

ISamọ ọọ li, “Gueye mhe, Osese.” ⁴¹ IJesu ọọ li, “Omose oghuo ọ la ni egbo aava e lo ọli ota, oghuo ọ, ọ lo ọli ẹkpa eva ali ukhukhui, oni ọ kpole ọ lo ọli ipomhi uye ali ishe. ⁴² Abi ẹa ke rọ dobe fali ọli ewe, ọ gbe eni ota kua na we. Mena gueye mhe oni ọ ya nono ingme oyi ọli ne elemhi wewe ava-ava?” ⁴³ ISamọ ọọ li, khi oni ọ lo ikpagho eni e bu ne lo. IJesu ọọ li, “U gue so.” ⁴⁴ IJesu ọ nyene alo ghue oni okpotso, ọọ iSamọ “Wa me oni okpotso ọna, abi mhi rọ bhale owa oye wa die amẹ na mhe rọ kpe awe-a, eri oni okpotso ọnana ọ ri amevie eyọli kpe mhe awe-a, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi we-a. ⁴⁵ Waa pfipfi mhe unu egbe, rote eghẹghẹ ni mhi te lo ana le, oni okpotso ọna ọ te pfipfi mhe unu awe ramhi memena. ⁴⁶ Waa ku oili shi mhe ukhomhi, oni okpotso ọna, ọ she ku ituale ni

† 7:30 Li ze iMat 21.32; iLuk 3.12   § 7:38 Li ze iMat 26.7; iMak 14.3; iJon 12.3

o pfiē shi mhe awē. ⁴⁷ Itobo igho mhi gue e ye e khi a she gbe olamhe eyoli ni e bububu kua na li, irari khi oni o nono emini e bu o khi. Oni a gbe ukuku o kua na, ukuku o nono.” ⁴⁸ O gueye oni okpotso, “A she gbe olamhe eye kua ne.” ⁴⁹ Egbō ni e nu o li shito e mhila egbewe “Oghuo onana o o dabi khi loli khi ni o o gbe olamhe kua na o gbo.”

⁵⁰ IJesu o gueye oni okpotso “Irudunga oye o she mie e pfuese, ri opfomhe ke je.”

8

Ikpotsō ni e kpaghie iJesu obo

¹ Ona o dose, iJesu o kia rote eoli je eoli. Oo gue usomhi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba le. Eniye odukhokho ogbava eyoli e nu o li kia. ² Ikpotsō eghuo ni e kpe mhue ayemhe okphaghie ali iwali ighuamhi ni o ro ze, e li la agho: IMeli ongi iMagidaleni ni ayemhe ishilua e rote egbe lasele; ³ IJoana ni o khi ughue iChuza ni o gbe akanya na oghie Erōdu; ISuzana ali ikpotsō elese gho, e ga la akaghō. Enana e rote ekuē oyewe e kpaghie iJesu ali niye odukhokho eyi o li obo.*

Okhe irokhokho oyi oghiale (iMat 13.1-9; iMak 4.1-9)

⁴ Abi ebubu egbo e ro rote eoli ododa bhale ya lona kugbe, ni e ro le gasē iJesu, iJesu o ze okhe irokhokho

khase we, oo we, ⁵ “Oghiale o ya ri ikpamhi emhi ko. Abi o ro ku eni ikpamhi emhi kia ko, eghuo o e ku shi epfepfe ode. Eghuo o egbo e ri awe muno we. Ipfeli e bhale ya sanō we le. ⁶ Eghuo o e de ku nga eche, abi e ro ze ngale, e khakha. Itobo khi ea me asha lolo pfi imhili lo eke. ⁷ Ikpamhi eghuo o e de shi ifu igba, eni igba e tono we. ⁸ Igho eghuo o e ku shi eke onete, e fu, e mo ikpamhi agbhagbhamhi egbhueshe. Abi o ro ngme ona se, oo li, Oni o mholi eso o ro suo.”

Emini o ze ni o ro ze oni okhe irokhokho

(iMat 13.10-23; iMak 4.10-20)

⁹ Niye odukhokho eyoli e mhila li emini a ri oni okhe irokhokho ngme. ¹⁰ Oo we, “A she khueghie osheli ni o la Eghiele oyi Eshinegba-a khase e. Ama aa roli khase egbo ni e kpo. Loli o ze ni mhi ro ri okhe irokhokho nu we e ngme.

“ Irari khi ini e ririe e fe, ea ya me eke,

ee suo, oa lo we eso.”†

Emini okhe irokhokho oyi oghiale ogho o ngme

(iMat 13.18-23; iMak 4.13-20)

¹¹ “Emini a ri oni okhe irokhokho ngme na. Oni ukpamhi emhi ogho, ungemhi oyi Eshinegba lo. ¹² Eni e de kua epfepfe ode egho, e khi egbo ni e kha suo ungemhi oyi Eshinegba,

* 8:3 Li ze iMat 27.55-56; iMak 15.40-41; iLuk 23.49 † 8:10 Li ze Aza 6.9-10

okphaghię ọ bhale ya sano wẹ oni ungmehi udu-a, ini e khi miesuo, ni e ba mhue imiepfuese. ¹³ Eni e zẹ nga okpegbhe e to ẹoli ẹgbọ ni e miesuo, ni e khia khi abi imufe o rọ bhale ẹa ke dobe migha, e de ode-a. ¹⁴ Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wewẹ e khi ẹgbọ ni e suo oni ungmehi ama ẹa dobe migha shi ọ, isamhi eyi emhi agbọ ali anasemhe ali ẹpfue ni o la agbọ ali oghuemhe ni o la ọ, ọa zẹ ni e mhue iwomhele shi irudunga. ¹⁵ Ikpamhi ni e zẹ shi eke onete ni e mo ikpamhi, wewẹ e khi egbegbi ẹgbọ ali udu onete ni e kha suo oni ungmehi, e mu ọli shi, e kha ri egbe mie o ri emini a rọ kọ ọ zẹ lasele.

Ákpá ni a rọ ru nga ukhomhi emhi
(iMak 4.21-25)

¹⁶ “Aa me ọgbọ ni ọ ri ákpá ya ru, ni ọ ya rue ọli sheli elemhi ukoko, wẹkhi ufu ukpho. Eri ọ ri ochoghọ ya rue ọli nga asha na keghe ni eni ẹẹ lo le e ke me eke, ẹẹ me oni ákpá.† ¹⁷ Irari khi aa me emiemini a rọ sheli ni aa ya rọ lasele gboo, wẹkhi eri a me emini a khukhu shi elemhi, ni aa ya khueghie-a gboo. § ¹⁸ Itobọ ighọ mhue ẹgbhe shi emini u wa suo. Oni ọ mhue, a ya rọ ma li ọ. Ama oni ọa mhue a ya gbo mie ọli ukuku ọli ni ọ sa khi ọli mhue.”*

Inyoghwo iJesu ali inyi iJesu
(iMat 12.46-50; iMak 3.31-35)

¹⁹ Ighọ inyọli ali inyoghwo ọli e bhale deba li, ama ẹa me asha ramhi ọli egbe, irari ebubu ẹgbọ ni e le gase ọli. ²⁰ Ogbọ ọ ya gueye iJesu, ọọ li, “Inye ali inyoghue, e migha olase, ẹẹ nono ni wewẹ e me.” ²¹ IJesu ọọ wẹ, “Inyemhe ali inyoghwo-mhe wewẹ e khi ẹgbọ ena ni ẹẹ suo ungmehi oyi Eshinegba, ni e gbo rọli ẹ gbe akanya.”

IJesu ọ mu akpekpeli migha
(iMat 8.23-27; iMak 4.35-41)

²² Eleghwo iJesu ọọ eniye odukhokho eyọli, “A bhale ni awa da je ukiękię obinokpole oyi okẹ ni o khishi.” E lo okọ-okẹ e le. ²³ Abi e li le, iJesu ọ lesẹa. Utoghuokpe ukpokpomhi akpekpeli o lo oni okọ-okẹ le ya ramhi khi oni okọ-okẹ o ku ya lue, wewẹ nya e la okhena. ²⁴ Eniye odukhokho eyọli e bhale ya guise ọli le. Ẹẹ ọli “Onomhue, Onomhue okẹ o ya ku awa lue.” Ọ vule, ọ nu oni akpekpeli ali okẹ ni o zughuse ngme. Oni akpekpeli o mu migha. Okẹ ni o zughuse eghọ o dema, asha kpa oo tsuke. ²⁵ Ọ mhila eniye odukhokho eyọli, “Ighe irudunga oyeẹ?” E ri ulishi ali oshabọ mhila egbewe, “Oghuo onana ọ fe ga khi ena? Irari khi ọọ mhesẹ na akpekpeli ali okẹ, e suo na li.”

† 8:16 Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33
Li zẹ iMat 25.29; iLuk 19.26

§ 8:17 Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2

* 8:18

Ijesu o ri omose no mhue ayemhe okphaghiye toto

(iMat 8.28-34; iMak 5.1-20)

²⁶ E kia ramhi eke iGerasenesi ni o gbe oke ni o khishi na iGalili khi-a. ²⁷ Abi Ijesu o o da tiemhile eke, Omose ongi oni eoli, ni o mholi ayemhe okphaghiye ni o she tese ni o a te ke so awulu, wexhi eri o ke la owa ghue, ama atalimhi o ke la, o bhale ya o. ²⁸ Abi o ro me ijesu, o de yeshi oli awe, o tseshe leghe, o lie, "Elo u remhe ya li, ijesu Omi Eshinegba onofune, kpekpe khi nase mhe." ²⁹ Eri o ngme ona irari khi ijesu o she mhese na oni ayemhe okphaghiye ogho o rote oli egbe lasese. Iti-ingmi-ingme oni ayemhe o she mu oli, ni o khia khi ini a rie mu oli ri iweghe shi oli abo ali awe, o pfanoni iweghe-a, oni ayemhe okphaghiye o tsua li je odagbe ifufu. ³⁰ Ijesu o mhila li, "Se a lu eva oye?" Oni ayemhe o o li, eva oyemhe khi, "ILigioni," irari khi ayemhe okphaghiye ebubu e she lo oli egbe. ³¹ Eni ayemhe okphaghiye e lema ijesu o khi khu wewe je ilimhi na ningolo.

³² Igulu ebubu e la epfe ute le eminale. Igho eni ayemhe e lema li o kpekpe o ze ni wewe e ya lo eni igulu egbe. Igho o ze ni e ya lo eni igulu egho. ³³ Eni ayemhe okphaghiye egho e rote egbe oyi oni omose lasese, e ya lo elemhi eni igulu egho. Eni igulu e rote oni epfe ute na ya kulo oke ni o khishi egho, oke o gbe we. ³⁴ Abi eni e ri eni igulu e kia e ro

me emini a me, e na je ifu apfe ya gueye egbo emini a me. ³⁵ Egbo e le ya bino emini a me. Abi e ro bhale deba ijesu, e bhale ya e khi oni omose ni iyemhe okphaghiye e te egbe lase khi o shito ufuenge oyi ijesu. O ga pfomhe, o ku egbe-a shito, ulishi o mu we. ³⁶ Egbo ni e me oni ingme e gueye egbo elese abi oni omose o li kia ni o ro ze. ³⁷ Igho eni egbo iGerasenesi e gueye ijesu o lase ewe eke le, irari khi ulishi o mu we. Ijesu o lo oko-oke o vu. ³⁸ Oni omose ni eni iyemhe okphaghiye e rote egbe lasese o o ijesu, "Kpekpe ze ni mhi deba e vu." Ama ijesu o o li, o ke vu. ³⁹ Nyene egbe je apfe ni u ya guele emini Eshinegba o riye ne. Igho oni omose o vu ya gueye egbo ni e la oni eoli ogho nya, emini ijesu o riye na li.

Omi ijarusi ali okpotso ni o ri obo ti ijesu awulu

(iMat 9.18-26; iMak 5.21-43)

⁴⁰ Abi ijesu o ro nyene egbe je ukiekie oke ni o kpole, egbo e tse oli o mu awe itobo khi o she tese ni e te migha a khe oli. ⁴¹ Igho omose oghuo ni a lu ijarusi ni o khi ogho oni o mhese shi owa ugamhi oyi egbo iju, o de ya wugha ijesu awe. O o lema li o kpekpe o bhale apfe oyelu. ⁴² Irari khi omo omueshi oghuo kpe ni o me bia ni o lese gbe ikpe igbeva o ya ghua. Abi ijesu o li le, egbo e le gashe oli, e ma mu oli ashakpa. ⁴³ Okpotso oghuo o la ifuabo we ni o she ku o lia

egbe elemhi ikpe igbeva. O she ga pfuse emini o mhue-a nya na idokita, ama aa me oni o dobe dua oli egbe. ⁴⁴ Igho o rote ifuabo oyi eni egbo lase bena ya ri obo ti eso ode ni iJesu o so, oia ni e ku oli egbe e pfa tee.

⁴⁵ IJesu o mhila, “Oghuo o ri obo ti mhe?”

Ogbokpa o tia. IPita oo li, “Onomhue, ebubu egbo e le gasa ni e ma mu e.”

⁴⁶ Ama iJesu o li, “Ogbo o ri obo ti mhe, mhi lese khi itoto e she rote mhe egbe ya lase, loli mhi ro lese.” ⁴⁷ Oni okpotso o me khi loli a dobe ya vu ni a ro ya me lue, o ri ulishi fie lasele, o de ya wugha odalo oyi iJesu. Ukpeloe oyi eni egbokpa, o gueye iJesu emini o ze ni loli ro ri obo ti oli ali abi loli ze utoghuokpe. ⁴⁸ Igho iJesu o li, “Ominhe ke je khi irudunga oye o she re ze. Ri ofomhe ke je apfe oye.”

⁴⁹ IJesu o kie ligho ngme, ogbo o rote owa oyi iJarusi ni o khi oni o mhesa elemhi owa ugamhi bhale. Oo li, “Omie o she ghua-a. Khi ke bie nase osese.” ⁵⁰ Abi iJesu o ro suo ona, o gueye iJarusi, “Khi ze ni ulishi o mue. Lese miesuo tse khi o ya toto.”

⁵¹ Abi o ke ro ramhi apfe oyi iJarusi, oa ze ni ogbokhoghuo o nu lue lo agho, see ni iPita ali iJoni ali iJemhisi ali inyo oni omoo ali itali. ⁵² Ogbokpa e she kie kpe vie evie oyi oni omoo. IJesu oo we, “A khi ke

vie irari khi oni omoo oa ghu, eri o lese.”

⁵³ Wewe nya ee gia iJesu, irari khi e lese khi oni omoo o she ghua. ⁵⁴ Ama iJesu o mu oli obo o lu oli leghe, “Ominhe, vule.” ⁵⁵ Ayemhe oyoli o nyene egbe bhale deba li. O vule migha utoghuokpe. Igho iJesu oo we, “A ri eminale na oni omoo le.” ⁵⁶ Abo e sha ita ali inyoli. IJesu o gueye we e khi gueye ogbokhoghuo emini a me.

9

IJesu o ghie eniye odukhokho ogbava fie

(iMat 10.5-15; iMak 6.7-13)

¹ IJesu o lu eniye odukhokho ogbava eyoli kugbe, o ri itoto ali afu na we ni e ro ke khu egbo iyemhe ni ea ti egbe lasele, ali ni e gbo ri egbo ni e mhue ighuamhi ododa toto. ² O ghie we fie e ke ya tse abo ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba kiakia ali ni e gbo ke ri egbo ze. ³ Oo we, “A khi tsua emhikhoghuo abi a lie le ena, a khi tsua ukpokpo wekhi akpaba wekhi eminale wekhi ikpagho wekhi iku itsua eva ni a so. ⁴ Owa ni a da lo ne, a la agho ramhi ni a ro ya te oni eoli vu. ⁵ Ini egbo ea da mie e ne, a kpishi itutu ni e la e awe-a shi oni eke ini a rote oni eoli e vu, ni o khi otsela ni a ya pfi mu we.”*

⁶ Igho eni eniye odukhokho e vu, rote eoli je eoli. E ri usomhi onete oyi Eshinegba

* 9:5 Li ze iLuk 10.4-11; Ika 13.51

tse abo kiakia. E ri egbọ o toto ashakpa.

Oghie Erodu oghie khokho oni Ijesu o khi

(iMat 14.1-12; iMak 6.14-29)

⁷ Igho Erodu ni o khi oghie shi eke iGalili o suo ikanya onyaloa ni ijesu o o gbe. Abo e sha li itobo khi egbọ eghuo e lie khi iJonni Oni o o batazi egbọ lo ni o rote eghuli guale.

⁸ Eghuo e khi Elaja o khi ni o bhale, eghuo elese e lie khi oghuo omekeguele enedio o khi ni o nyene egbe bhale agbo.†

⁹ Ama, Erodu o o, "Mhemhe mhi khi iJonni ukhomhi o. Oghuo onana o khi ni mhia suo eko?" O o dua abi o li ya me oli.

Ijesu o ri eminale na egbọ agbele ishe (5,000) le

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iJon 6.1-14)

¹⁰ Abi eni ighiosomhi na kee e ro jele, e gweye ijesu abi e li kia. Igho o rue we vu je epfe eoli na lu iBetisaida, ¹¹ Ama eni ebubu egbọ e suo obini o je, e deba li. O mie we, o gue ungmehi Eghiele oyi Eshinēgba ye we, o ri eni e mhue ighuamhi toto.

¹² O te agho li denē abi ogbomhi o ke ro mu eke, eniye odukhokho ogbava e bhale deba li, ee oli. "Gweye eni egbọ e vu je eoli ni e ti mama ana ni e ya nono ashini e ya ku shi ali eminale ni e ya le, irari khi ifui odagbe ifufu awa la."

¹³ O so we o, o o we, "A ri eminale na we le."

E oli, "Ibulēdi eva ali ifele aava e lese la ana, se ni awa vu ya de eminale ghi we."

¹⁴ Irari khi emose agbele asha ishe e la agho.

Ama o o eni eniye odukhokho, "A re we shito ikui-iku egbọ egbhueva ali igbigbe."

¹⁵ Eni eniye odukhokho e li gho, o o o kpa o shito.

¹⁶ Ijesu o rue eni ibulēdi ishe ali ifele aava egho, o bino idane, o kphemhi shi eni eminale, o kholo we a. O rue we na eniye odukhokho eyoli ni e kemhi we na eni egbọ.

¹⁷ Igho we we nya e le, e khue. Eni eniye odukhokho e wolō eni e le kpole shi ighughu igbeva.

IPita o guele oni ijesu o khi

(iMat 16.13-19; iMak 8.27-29)

¹⁸ Eleghuo khi ijesu o la ashini o da-ya e so iromhi, eniye odukhokho eyoli e nu oli la agho, o mhila we, "Oghuo egbọ e fe e lie khi mhi khi?"

¹⁹ E oli, "Egbọ eghuo e khi iJonni Oni o o batazi egbọ u khi, elese e lie Elaja, elese gho e khi omekeguele onedio u khi ni u nyene egbe bhale agbo."‡

²⁰ O ro mhila we "Oghuo ee e khi mhi khi?"

IPita o o li, "Ye ye u khi Omiepfuese onayi Eshinēgba."§

† 9:8 Li ze iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19   ‡ 9:19 Li ze iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8   § 9:20 Li ze iJon 6.68-69

Ijesu o gue ingme osoli, ali eghuli, ali iguale oyoli le
(iMat 16.20-28; iMak 8.30--9.1)

²¹ Ijesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo. ²² Igho, Oo we, "Omi Ogb o mema ya me osue emhi ebubu. Eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, e kie oli. E mema ya gbe oli-a, ama elenuzi-ese, o ya guale."

²³ Igho o gueye we nya, "Ini ogbokhoghuo o nono ni loli khi om odukhokho oyemhe, o mema ya kie egboli, o rue apfida oyoli ogbele kpa, oo deba mhe.* ²⁴ Itobo khi oni o da nono ni loli tsumhi agbo oyoli ne, o ya wasa oli-a, ama oni o da wasa agbo oyi oli-a ne shi itobo oyemhe, o ya tsumhi oli.† ²⁵ Ighe eleli ni ogb o ya me ini o mhu e agbo ona nya ni o ro wasa ayemhe oyoli-a? ²⁶ Ini ogb o da na omama mhe ali ungmehi oyemhe ne, Mhemhe Omi Ogb mhi li ya na omama oyi oni ogb, ini mhi bhale elemhi ufumhi oyemhe, ali ufumhi oyi Ita ali oyi igeni ni e pfuase ²⁷ Mhi gue oli e ye e abi o li, khi, egbo eghuo e la ana ni ea ya ghu ne, neni e ro ya me oni Eghiele oyi Eshinegba."

Ijesu o mu imamachi
(iMat 17.1-8; iMak 9.2-8)

²⁸ Abi ogbele nuzi eleli o ro gba abi ijesu o te ngme eni ingme, o rue iPita ali iJoni

ali ijemhisi nga ute ya lema. ²⁹ Abi o li so iromhi egho, alo eyoli e mu nyene, itsua ni o so e ge nyanyanya abi akpa. ³⁰ Igho Emose aava, iMosisi ali Elaja, ³¹ e li lasele e ge nyanyanya, e nu ijesu u ngme, e gheta eghuli ni ijesu o ya ghu obini iJerusalemu. ³² Olese o mema re iPita ali apfali. Abi e ro guale ni olese o ro kala we alo-a, e me ufumhi oyi ijesu ali emose aava ni e nu oli migha. ³³ Abi eni emose aava e li vu, iPita oo ijesu, "Oga, oo ga gue ti khi anye la akana. Ze ni anye ton okhola ese, oghuo oye, oghuo oyi iMosisi, onokpole oyi Elaja." Eri o li ngme tse, o lese emini o ngme.

³⁴ O kie ligho ngme, otughunu o bhale ya khukhu we-a. Ulishi o mu we abi e ro lo elemhi oni otughunu. ³⁵ Igho uruli o rote oni otughunu ngme, oo, "Ominhe na ni mhi ze, a ri eso shi emini o ngme."‡§ ³⁶ Abi oni uruli o ro ngme se, e me khi ijesu lueghuo o ke migha. Eni eniye odukhokho e ri ingme ona shi udu, ea gueye ogbokhoghuo emini e me eghenge agho.

Ijesu o ri ozeo ni ughuamhi o mu ze

(iMat 17.14-18; iMak 9.14-27)

³⁷ Ogbeakolo abi e rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu egbo e bhale deba li. ³⁸ Igho omose oghuo o rote elemhi eni

* 9:23 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 †

‡ 9:24 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon

12.25 † 9:35 Li ze Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 § 9:35 Li ze 2 iPit 1.17-18

ebubu egbo tsesẹ leghe, o li “Osesẹ, kpekpe bino omimhe, loli o khi omọ oghuo kpe ni mhi me bia. ³⁹ Ayemhe obe ó tsua mu oli, eri oọ mu oli pfi eke, oọ kpi awe-a, o roli e chi ofulu unu. Oa ga nono ni loli rue oli obọ-a kpa. Eri oọ nono ni loli pfuse oli ayemhe-a. ⁴⁰ Mhi she lema eniye odukhokho eye e khu oli oni ayemhe egbe-a, ea dobe.”

⁴¹ Ijesu oọ we, “Ee egbo ni aa mhuẹ irudunga wekhi ilese. Ele ingme mhi dobe ya ri egbe mie umhalese oye e ramhi? Ele ingme mhi ke nu e ya la akana?” Oo oni omose, “Rue omie bhale ana ghi mhe.”

⁴² Abi oni omọ o li bhale, oni ayemhe okphaghiẹ o mu oli pfi eke jighise, oọ chi ofulu unu. Igho ijesu o dese oni ayemhe okphaghiẹ, o ri oni omọ ze. O rue oli na itali. ⁴³ Abọ e sha eni egbo nya shi ekpabọ oyi Eshinegba ni e fune.

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke
(iMat 17.22-23; iMak 9.30-32)

Abọ e kie ligho sha eni egbo shi emini ijesu o riele, ijesu oọ eniye odukhokho eyoli, ⁴⁴ “A ri esọ shi eke shi ingme ni mhi ya gueye e ena. A ya ri Omi Ogbọ na egbo de.” ⁴⁵ Eritse khi eni eniye odukhokho ea lese abi oni ungmehi o ngme. Irari khi eri a roli sheli we ini e khi lese emini a roli ngme. Ama ulishi oo mu we shi abi e lie mhila li.

Oghuo o fune

(iMat 18.1-5; iMak 9.33-37)

⁴⁶ Ekhaọ o bhale iteva oyi eniye odukhokho eyoli shi oni o ya fune elemhi we.*

⁴⁷ Ijesu o lese emini ee sa udu oyewe, o rue ukuku omọ lasele migha we iteva. ⁴⁸ Oo we, “Onini o da ri eva oyemhe mie omọ ona ne, mhemhe o mie. Onini o da mie mhe ne, oni o ghie mhe o mie. Irari khi onini o da ri egboli tiemhie-ekẹ ne elemhi e, loli o khi oni o fune nya.”†

Oni oa da khi obe awa ne oyi awa o khi

(iMak 9.38-40)

⁴⁹ Ijoni oọ, “Oga, anye me omose ni o ri eva oye e khu ayemhe okphaghiẹ lase, anye nono ni anye gueye oli o khi ke ligho irari khi oa ya debe abi anye lie debe.” ⁵⁰ Ijesu oọ we, “A khi ke ligho, irari khi ogbọ ni oa da khi obe awa ne, onayi awa o khi.”

Egbo iSameria ea lama mie ijesu

⁵¹ Abi eghẹghe o ro ramhi ni a ro ya rue ijesu je iloghie, o mholi oli shi udu khi loli ya je iJerusalemu. ⁵² O ghie ighiusomhi ralo, ni e lo elemhi eoli nikeke na elemhi iSameria ni e ya mu egbe emhikpa shi eke khe oli. ⁵³ Ama eni egbo iSameria ea lama mie oli irari khi e lese khi iJerusalemu oọ je. ⁵⁴ Abi eniye odukhokho eyoli ikhi ijemhisi ali ijoni e ro me ghọ, e oli, “Onomhuẹ, waa ke ze ni anye lu erali rote

* 9:46 Li ze iLuk 22.24 † 9:48 Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; ijon 13.20

idane tiemhie rọ toşę wẹ a nya?"†

55 Ijesu ọ nyenę alo ukhokho, ọ dese wẹ, ọọ wẹ, aa leşę ayemhę ni a mhuę. Ọa khi eri omi ọgbọ ọ bhale ya yese ẹgbọ agbọ-a, ama eri ọ bhale ya tsumhi wẹ. 56 Ighọ iJesu ali eniyę odukhokho eyọli e vu je ẹoli olese.

Emini ideba-ijesu-kia o ya mie ọgbọ ọ rue
(iMat 8.19-22)

57 Abi e li leşę eghọ, ọmọşę ọghuo ọọ iJesu, "Ọga mhi ya ke debę je obiobini wa je kpa."

58 Ijesu ọọ li, "Inyakọ e mhuę eşę, ipfeli e mhuę eko, ama Omi Ọgbọ ọa mhuę ashini ọ dọ ukhomhi ẹ gbe."

59 Ijesu ọ gueyę ọmọşę ọlese, "Deba mhę." Ọni ọgbọ ọọ li, "Ọga, kpę zę ni mhi ya ri itamhę tọ."

60 Ijesu ọọ li, "Zobę ni eni e ghua e ri eni e ghua tọ. Yeyę fię ke ya gue ungmehi Eghiele oyi Eşhinegba le."

61 Ọlese ọọ li, "Ọga mhi ya debę, kpę zę ni mhi ya tşę apfemhę, okhila."§

62 Ijesu ọọ li, "Ọgbọ ni ọ da ri obọ nga ẹgba ni ọọ she ẹ gua eşę, ni ọ da bino ukhokho ne, ọa tẹ ni ọ lo Eghiele oyi Eşhinegba."

10

Ijesu ọ ghie ẹgbọ egbhuęşę etuogbava fię

1 Ona o dọşę se, Ọnọmhuę ọ zę ẹgbọ egbhuęşę etuogbava, ọ mu wẹ ava-ava, ọ e ralo na luę ni e kia je ikpe ni ọọ nono ni lọli kia ramhi. 2 Ọọ wẹ, "Ikhięşę onięmhi o la ọ, eri-tşę eni ẹ khięşę wẹ ẹa bu. Itobọ ighọ, a sọ lema ita ọni ọ mhuę okhięşę, ni ọ ghie eni ẹ khięşę bhale ishemi oyọli.* 3 A ke le! Eri mhia ghie ẹ abinę isumha ne la ifuabọ idumhi.† 4 A khi tsua ẹkuę ukpaghọ wẹ khi akpulu wẹ khi ẹkuę, a khi tşę ẹgbọ ode.

5 "Ini a lo owa okhọghuo, a kpę to dę lię 'Opfomhę o ka la oni owa ona.' 6 Ini ọgbọ opfomhę ọ la aghọ, opfomhę oye ẹ o deba li, ini aa mę, opfomhę oye ẹ o nyenę egbe deba ẹ. 7 Apfę okhọghuo ni a da lo ne, a la aghọ le, a la aghọ da emiemi e da rọ ya na ẹ. Irari khi o ti ni ọgbakanya ọ mie ifata. A khi ke kia te owa da je owa.‡

8 "Ini a da lo ẹoli le ni e rọ da mie ẹ ne, a le emini e rọshi eke na ẹ. 9 A ri eni ẹę ghua ni e la aghọ ze, a gueyę wẹ, 'Eghiele oyi Eşhinegba o she ti mama ẹ.' 10 Ẹoli ni a bhale kpa ni ẹa da mie ẹ, a je ifu apfę ya lię, 11 'Itutu oyi eke oye ni e la anye awę, anye she kpishi wẹ shi eke na ẹ, ni e ya pfi ọtşęle mu ẹ. Ama ẹę oye ẹ, a leşę khi Eghiele oyi Eşhinegba o she ti mama ẹ.'§* 12 Mhi gueyę ẹ khi ogbẹle isọ-

† 9:54 Li zę 2 Ighie 1.9-16 § 9:61 Li zę 1 Ighie 19.20 * 10:2 Li zę iMat 9.37-38
† 10:3 Li zę iMat 10.16 † 10:7 Li zę 1 iKọri 9.14; 1 iTimo 5.18 § 10:11 Li zę Ika 13.51 * 10:11 Li zę iMat 10.7-14; iMak 6.8-11; iLuk 9.3-5 † 10:12 Li zę Igbae 19.24-28; iMat 11.24; 10.15

ezọ khi o ya somhi iSodomu egbe dọse oni ẹoli ogho.†

*Eoli ni ẹa miesuo
(iMat 11.20-24)*

13 “O ma kholo ẹ egbe, ikhi ẹ ẹgbọ iKorazi! O ma kholo ẹ egbe, ẹ ẹgbọ iBetisaida! Irari khi ini ikanya onyaloa ni a la elemhi ẹ gbe khi a la eke iTai ali iSidoni li gbe we lo, e kha mu nyene agboagbo. E so ide evie, e shito ukhomhi emue.‡

14 Eri-tse khi Eshinegba o ya mhue isomhelemhi na ẹgbọ iTire ali ẹgbọ iSodomu dọse ẹ ogbele iguezọ. 15 E ẹgbọ iKapanomu, eri a dabi khi a ya ti ẹ nga idane? Iiye! Eri a ya ti ẹ tiemhi ilimhi iriere. §

16 “Oo we, oni o da ri esọ shi ẹ o ne, mhemhe o ri esọ shi o. Oni o da kie ẹ, mhemhe o kie. Oni o da kie mhe ne, oni o ghie mhe o kie.”*

Ijele oyi ẹgbọ egbhuese etuogbava

17 Igho eni ẹgbọ egbhuese etuogbava egho e ri oghelẹ jele. E ẹ ọli, “Onomhue, eri egbegbi iyemhe okphaghiẹ e ri irari eva oye nyese ukhomhi na anye.”

18 Ijesu oo we, “Mhi me khi okphaghiẹ o rote idane de pfile abi erali akphala. 19 A ghe khe! Mhi she ri afu na ẹ, ni a ro lighi enye ali ikpi dọse, ali ni a gbo mu itoto ali ekpabo alo ebili nyaa o le. Emhikhoghuo ẹa ya li ẹ.†

20 A khi ghele khi okphaghiẹ

o ri irari eva oyemhe nyese ukhomhi na ẹ, ama a ke ghele khi a keke eva oye ẹ shi iloghie.”

Ijesu o ghele

(iMat 11.25-27; 13.16-17)

21 Eghẹghẹ agho, oghelẹ o te elemhi Ayemhe-no-pfuase vo ijesu egbe, oo li, “Mhi tse uwegbe, Ita ni o mhue eke ali ukhuli. Irari khi u she ri emhi ena sheli ẹgbọ ni e fia alo-a ali eni e mema wena ebe. Ama u rewe khasẹ ikuku eniye. Igho lo Ita, irari khi abi o li ghole ẹ shi ghọ.

22 “Itamhe o she ri emhikpa shi mhe obo. Aa me ogbo ni o lese oni omo o khi, se ni Ita. Aa me ogbo ni o lese oni Ita o khi, se ni omo. Eni e ghole oni omo o ri Ita a khasẹ.”‡

23 Igho o nyene alo ghue eniye odukhokho eyoli, o bena nu we ngme, oo we, “Ikhivose o khi na ikpalo ni e me emini ẹ ẹ a me. 24 Mhi gueye ẹ khi emekeguele ali ighie ebubu e nono ni wewe e me emini ẹ ẹ a me ali ni e suo emini a suo ena, ama ẹa dobe.”

Ekpita oyi ongi iSamarita onete

25 Igho osese Ishi eyi iMosisi oghuo o vule ya mu ijesu fe bino. O mhila li, “Elo mhi fe ya li ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?” 26 Ijesu o li, “Elo a keke shi ebe Ishi eyi iMosisi? Se u lie ze emini a keke shi o?”

† 10:13 Li ze Aza 23.1-18; Ezik 26.1-28.26; iJoẹ 3.4-8; Emo 1.9-10; iZaka 9.2-4

§ 10:15 Li ze Aza 14.13-15 * 10:16 Li ze iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; iJon 13.20 † 10:19 Li ze Iwolo 91.13 ‡ 10:22 Li ze iJon 3.35; 10.15

27 O iJesu, “Rote ekelemhi udu oye nya ali ayemhe oye nya ali ekpabo eye nya ali isamhi eye nya nono ingme oyi Eshinegba. U gbo nono ingme oyi onuzava oyi e abi u nono ingme egbe e.”§

28 IJesu oo li, “U ga guegbaghiye-a. Lina ke ngeli khi u ya mhue agbo ona agboagbo.”*†

29 Eri oni osese Ishi eyi iMosisi ona o nono ni loli rokhase khi loli lese enana nya. O mhila iJesu, “Oghuo o fe khi onuzava oyemhe?”

30 IJesu o lina so oli o, “Omose oghuo o ke rote eoli iJerusalemu tiemhi eoli iJeriko. Igho o de ya pfilo ighiatu abo. E gbe oli ban-a, e kese ukuku ayemhe shi oli o, e mie oli emini o mhue nya.

31 A bhale ya e khi okpodalougamhi oyi Eshinegba o rote oni ode e dose. Abi o ro me oni omose ni ighiatu e gbe egho, o da je ukiekie ode ni o kpole ya dose vu. 32 Igho oni o la Owa oyi Eshinegba gbe akanya oghuo, eni a lu iLivaiti, o ramhi agho, o me oli, o li rote ukiekie ode ni o kpole ya dose. 33 Omose ongi iSameria oghuo ni o le asha, o ramhi ashini oni omose o la. O me oli, elemhi oli e lala li. 34 O le deba li, o ku oili ali onyo shi oli ikpe ni o kualu utse. O ri ide gono li ewe. O tsua li nga akphere oyoli, o tsua li bhale owa ni a ku e shi, oo gueye we

e ri eloe khu oli.† 35 Ogbeakolo o ri ifata ogbele eva na oni o mhue oni ashini a ku e shi. O oli, ‘Kpekpe ri eloe khu omose ona. Ingme ni o ke ya gbe nya, ini mhia jele mhi ya fali e we.’

36 “Oghuo o elemhi egbo aase ena u sa khi o khi onuzava oyi oni omose ona ni ighiatu e gbe?” 37 Oni osese ushi oo li, “Oni o mhue ilelemhi na li.”

Igho iJesu oo li, “Li ligho ke ngeli.”

IJesu o je apfe oyi iMata ali iMeli

38 Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e li le, e bhale eoli oyi okpotso ni a lu iMata. Oni iMata o mie oli shi owa. 39 Oni iMata o mhue inyoghuo okpotso ni a lu iMeli ni o shitu kpepe iJesu ri eso shi emini o sese. §

40 Abi a li ya mu iJesu epfese, o zu iMata alo, o me asha ri eso shi emini iJesu o sese. Igho o bhale deba iJesu, oo li, “Wa me khi inyoghuo-mhe o zobe ikanya nya na mheme-ghuo a gbe? We o bhale ya kpaghiye mhe obo.”

41 Onomhue oo li, “iMata, iMata, u ma kphakpha egbe ke nase egbe e shi itobo emhi ebubu. 42 Ama emhi oghuo o mema mu egbe. iMeli o she ze oni o tine ni o la, ogbo o ya mie oli lue.”

11

IJesu o sese abi a lie so iromhi

(iMat 6.9-13; 7.7-11)

§ 10:27 Li ze iLev 19.18; iDeut 6.5 * 10:28 Li ze iLev 18.5 † 10:28 Li ze iMat 22.35-40; iMak 12.28-34 † 10:34 Li ze 2 Okhe 28.15 § 10:39 Li ze iJon 11.1

1 Ogbẹlẹghuo, iJesu ọ la asheghuo o sọ iromhi, Abi ọ rọ sọ se, ọmọ odukhokho ọyọli ọghuo, ọọ li, “Ọnọmhuẹ, sẹsẹ anye abi a liẹ sọ iromhi abi iJoni ọ li sẹsẹ eniye odukhokho eyọli.”

2 IJesu ọọ wẹ, “U kha sọ iromhi, ke liẹ:

“ ‘Ita anye ni ọ la iloghie,
anyeri ufumhi
na eva oye no pfuase,
Zẹ ni eghiele oye ọ bhale.

Zẹ ni a riẹlẹ
ọghuẹmhe oye eke agbo
abi o li shi obini iloghie.

3 Ri eminale ona ogbe-namo
na anye le.

4 Gbe olamhe kua na anye,
abi anye li e gbe kua na
egbo ni e lamhe shi anye
ọ.

Khi zẹ ni anye de pfilo imufe,
ama tsumhi anye
obọ oyi ọkphaghie.’ ”

5 IJesu ọọ wẹ, “Ini o khia khi ọngẹ e ọ mhue ọmọle ni ọ rọ lẹ deba ọmọle ọli itsotso ogbie, ni ọ rẹ ọli, ‘Ọmuẹ kpekpe ngmomhi irui ibuledi ese na mhe, 6 Irari khi ọmọle mhe ni ọ la asha ọ bhale ya kushi na mhe, ama mhia mhue emini mhi ya rọ feli ọli epfese.’

7 “Ini ọni ọmọle ọ, ọ rọte elemhi owa liẹ ọli, ‘Khi ke nase mhe ghue irari khi mhi she pfi okpe ode, mhemhe ali imimhe anye she yeshi, mhia ke ya dobe vule ya rue emhi okhoghuo ne.’ 8 Mhi gueye e khi ini ọmọle ọli ọa tseku ri itobo khi wewe e khi ọmọle vule ya rue emini ọọ mhila li

na li, ama itobo khi ọ mema kie le e mhila li tse, ọ mema ya vule ya rue emimini ọ nono na li.

9 “Mhi gue e ye e: Mhila khi a ya rọ ne, nono khi u ya me, kpheli obọ ode khi a ya khueghie-a ne. 10 Irari khi ọni ọ mhila ọli a rọ ọ na, ọni ọ nono ọli ọọ me, ọni ọ kpheli obọ ode ọli a khueghie-a a na.

11 “Ee ni a khi ita, ọghuo elemhi e omiọli ọ ya mhila li afele ni ọ ya rue enye na li, ocho ni ọ kha rọ ri afele na li? 12 O ke khia khi ini ọ mhila li ekeli, ni u ya rue okpi na li? 13 Ini ee ni a khi egbo ebe a lese abi a liẹ ri egbegbi emhi somhi imie opfa, se Ita e ni ọ la iloghie ọa ke li ya ri Ayemhe-no-pfuase na eni e mhila li?”

IJesu ali Okphaghie
(iMat 12.22-30; iMak 3.20-27)

14 Elee ọghuo khi iJesu ọ khu ayemhe ọkphaghie ungmene fie, ọ khu ọni ayemhe fie lase, ọni ungmene ọọ ngme. Oni ingme o ri abọ sha egbo ni e la agho. 15 Ama egbo eghuo e, “Ekpabọ ebe oyi iBezebọ ni ọ khi oghie oyi iyemhe ebe, ọ rọ a khu iyemhe ebe fie lase.”*

16 Eghuo ọ, e mu ọli fe bino, e ọli ọ riẹlẹ ọnyaloa ni o ri wewe ya mie shi ọli ọ khi Eshinegba ọ mie shi ọli ọ.†

17 Ama iJesu ọ she lese usamhi oyewe, ọ, “Eghiele ni o da kemhi egbo o ya de, ọmhuẹ-apfe ni o da kemhi

* 11:15 Li zẹ iMat 9.34; 10.25 † 11:16 Li zẹ iMat 12.38; 16.1; iMak 8.11

egbọli o ya de. ¹⁸Ini Ọkphaghie ọ kemhi egbọli, sẹ eghiele oyọli o li ya migha? Eri mhi a ngme ona itobọ khi ẹ khi ekpabọ oyi iBezebọ mhi rọ ọ khu iyemhẹ ọkphaghie kua. ¹⁹Mena ini mhi ri ekpabọ eyi iBezebọ ọ khu iyemhẹ ọkphaghie kua, ekpabọ onoghuo eniye eyi ẹ e rọ a khu wẹ kua? Eniye eyi ẹ e ya gue ẹ ẹzọ itobọ ungmehi ni a ngme ena. ²⁰Ama ini o khia khi ekpabọ oyi Eshinegba mhi rọ ẹ khu iyemhẹ ọkphaghie kua, oghọ o rọkhasẹ khi Eghiele oyi Eshinegba o she bhale ẹ iteva.

²¹“Ọmọse ni ọ mhue ekpabọ ọ kha ri itsua okhọli gbanọ egbe egbegbọ ni ọ rọọ khẹ owa oyọli ekhẹ, itsua eyọli e ya mhue akhukhu. ²²Ama ọmọse ni ọ toto dọsẹ ọli ọ kha tsua okhọli mu ọli ni ọ rọ nẹ ọli abọ, eri ọọ miono ọli itsua okhue nya ni ọ regbenga. Ọ tsua ọli ẹpfue ni ọ mhue shi oni owa vu ya kemhi.

²³“Oni ọa da ku ma mhẹ ọ ne, ọbe mhẹ ọ khi. Ọgbọ ni ọa da mu ma mhẹ ọ ti ẹgbọ gbili ne, eri ọọ vesẹ ẹgbọ kua. †

Abi ayemhẹ o liẹ kia
(iMat 12.43-45)

²⁴“Ini ayemhẹ ọkphaghie ọ rọte ọgbọ egbe ya fiẹ, eri ọ kpẹ a kia je ifu ọdagbe ifufu ni amẹ ẹa la ya nono ashini ọ kpẹ je ya yemhẹ-a, ama ini ọa mẹ asha, ọ egbelue, ‘Mhi gbo lo a je owa ni mhi kpẹ te vu.’

²⁵Ini ọ bhale ọ ni ọ rọ bhale ya ẹ khi, a ga fuomhi oni owa muene, emhikpa o ga gue la ayọli kuete. ²⁶Ighọ, ọ vu ya wolọ iyemhẹ oshilua elese ni e khọlọ dọsẹ loli, e bhale ya la ọni ọmọse egbe, ikpukhokho oyi ọni ọmọse o ke khọlọ dọsẹ abi ọ kpẹ li.”

²⁷Abi iJesu ọ li ngme oni ungmehi ona, ọkpotoso ọghuo ọ rọte oni elemhi ebubu ẹgbọ tsesẹ leghe ọọ, “Oni a khi vọsẹ na ọkpotoso ni ọ bia ẹ, ni ọ kuẹle, ọ khi.”

²⁸IJesu ọọ li, “Egbọ ni e suọ ungmehi oyi Eshinegba ni e rọ ọli gbe akanya, wewe e mema mhue ikhivọsẹ nẹ.”

Ọlele oyi iJona
(iMat 12.38-42)

²⁹Abi eni ẹgbọ e ke li bua shi ọ, iJesu ọọ, “Egbọ ebe, ẹgbọ agbhotu onana e khi. E mhila ọlele ọnyalọ, ama aa ya mẹ ọnyalọ okhọghuo, sẹ ni ọlele oyi iJona ọmekeguele. ³⁰Abi iJona ọ khi ọlele na ẹgbọ iNineve, ighọ Omi ọgbọ ọ gbo li ya khi ọlele na ẹgbọ ena agbhotu ona.* ³¹Oghie-ọkpotoso oyi ekẹ iShẹba ọ ya shitọ ukpekhomhi ẹzọ ya gue agbhotu ona ẹzọ, ọ pfa ẹzọ mu wẹ, irari khi ọ ke rọte ekẹ odonue bhale ya ri esọ suọ ungmehi ẹgbhali oyi oghie iSolomoni, ama ọgbọ ni ọ fu dọsẹ iSolomoni ọ la akana. † ³²Ẹgbọ iNineve e ya mu ẹzọ vule shi agbhotu ona ọ, e pfa ẹzọ mu wẹ irari khi e mu pfi

† 11:23 Li zẹ iMak 9.40 § 11:29 Li zẹ iMat 16.4; iMak 8.12 * 11:30 Li zẹ iJona 3.4 † 11:31 Li zẹ 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhẹ 9.1-12

abi iJona o rọ ya ri ungmehi
oyi Eshinęba tse abo ye we,
memena ogbọ ni o fu dose
iJona o la akana.†

Egbegbi akpa
(iMat 5.15; 6.22,23)

33 “Aa me ogbọ ni o ya ri
akpa ru ni o ya ri oli sheli,
eri o ri ochoghọ ya rue oli
nga ashini o yagha, ni a bhale
ya e khi ogbọ ni e e lole e
me eke. § 34 Ikpamhalo eye
e khi akpa oyi idiegbe oye.
Ini ikpamhalo eye e me eke
egbegbo, idiegbe oye nya o
khili akpa. Ama ini u tase
alo-a, idiegbe oye nya o khili
alo ebili. 35 Itobo ona khi ze
ni akpa oye o khi alo ebili.
36 Ini idiegbe oye e khili akpa
ni obili o rọ la ashikhoghuo
o, eri o ya ke ge nyanyanya
abine khi akpa o nga ogbọ
egbe.”

Epfua esesa

(iMat 23.1-36; iMak 12.38-
40)

37 Abi iJesu o rọ ngme se,
iFarisi oghuo o lu oli o bhale ya
nu lue le eminale. O lo deba
li ya shitọ shi oni eminale.
38 Ama abo e sha oni iFarisi
abi o rọ me khi iJesu o kpe
abo a neni o le emhi. 39 Igho
Onomhue o o li, “Wa me mena
khi e e ogbọ iFarisi khi eri
a kpe ukhokho uko ali itasa
eye-a, ama elemhi oye o vo
emhi ituegbe ali okholo. 40 E e
ogbo eye ghe! Oa khi Eshinęba
ni o riele ukhokho o o gbolo
e riele elemhi o? 41 Ama a
rue emini e la elemhi uko

ali utasa na egbo ni ea mhue,
egheghe agho emhikpa e ya
pfuase na e.

42 “O ma a kholo e e ogbọ
iFarisi egbe gba, itobo khi
a gue ze aze-oghuo-igbe ebe
akhokho, ali ebe alagho ali
ebe elese ni a rote ogba e
khi ese, emini ea lolo mu eloe.
Ama igue-so-ezo ali inono on-
ayi Eshinęba, a ri obo gbe we
shi. Ena e khi emini a kha
mema ke riele, ma eni a riele
egho.*

43 “O ma a kholo e e ogbọ
iFarisi egbe gba, irari khi
ukpekhomhi ni o yagha a
nono elemhi owa ugamhi ali
otse ekpe elemhi oki.

44 “O ma a kholo e egbe irari
khi eri a li abi uji oyi ogbọ ni
ogbo o shi o le shi ni ogbọ e
lighi e dose, ni ea lese.”

45 Ose se ushi oghuo o soli
o, oo, “Ose se, ini u wa ngme
enana, eri u li ri anye ma o me
bie.”

46 IJesu o soli o, oo, “O ma
a kholo e e ni a se se Ishi eyi
iMosisi egbe, irari khi eri a so
itsua ni ogbọ ea dobe ya tsua
na we tsua, ama e e aa lama ya
tsua ugegemo.”

47 “O ma a kholo e egbe
irari khi e e a manọ iji na
emekeguele ni itita e e gbolo-
a. 48 Eri a pfi otse se shi o,
a gbo mu ma emini itita e
riele irari khi we we e gbolo
emekeguele eyi Eshinęba
a, e e a manọ iji na we.
49 Itobo ona, rote ilasingme
oyi Eshinęba, o rọ lie, ‘Mhi

† 11:32 Li ze iJona 3.5 § 11:33 Li ze iMat 5.15; iMak 4.21; iLuk 8.16 * 11:42
Li ze iLev 27.30

ya ghie emekeguele ali ighiu-somhi na keę ghi wẹ, e ya gbolo eghuo ọ-a, e mu okhọli vule shi elese ọ.⁵⁰ Itobọ ighọ Eshineęba ọ ya mu ota sọ eębọ ena agbhotu ona, shi ọlia eyi emekeguele nya, rọte eęheęhe ni agbọ ona o te gba eke le.⁵¹ Rọte ọlia eyi Ebeli ya ramhi ọlia eyi iZakaraya ni a gbe-a shi iteva Owa oyi Eshineęba ali atete. Ighọ lo! Mhi gueye e khi a ya na e osue to ọ.[†]

⁵² “O ma khọlo eę ni a lese Ishi eyi iMosisi pfo egbe, irari khi a she rue okpe ni a rọ e khueghie ode ilęsingme sheli. Eę na, aa lama lo, eębọ ni e nono ni wewe e lo, aa ze ni e me asha dose lo.”

⁵³ Abi iJesu ọ rọ rọte agho vu, eębọ iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e mu okhọli vule shi ọli ọ eębegbọ. E ri omhila ododa a khi ọli ode.⁵⁴ Ini e ba me asha mu ungmehi mhọli ọli obọ.

12

Ijesu ọ tse agua shi iri-ugamhi-kualo

(iMat 10.26-27)

¹ Eęheęhe ana ebubu eębọ agbele agbele e legba, ni o ramhi ni e rọ lighi eębewe, iJesu ọ nu eniye odukhokho eyọli ngme, ọọ we. “A mu egbe e shi iri-ugamhi ku alo oyi eębọ iFarisi ni o li abi ifuma ni a rọ ma ibuledi e nye.”* ² Irari khi aa me emini a rọ sheli ni ọa ya lasele, wekhi eri a me emini

a khukhu ni ọa ya khueghie-a. ³ Ungmemhi ni u ngme eliyose a ya suọ ọli ele ọguota. Emini u nyese ọgbọ esọ gueye elemhi owa aza, a ya suọ ọli eko ukhomhi owa.[†]

Oni a ya na ulishi

(iMat 10.28-31)

⁴ Emole mhe, abi o la mhi li gue ọli e ye e, a khi na ulishi eębọ ni o khia khi idiegb e lese dobe ya gbe-a, ini e gbe idiegb e-a, ea ke mhue emhi olese ni e ke dobe ya li. ⁵ Ama mhi ya gueye e oni a ya na ulishi. A na ulishi Eshineęba ni ọ mhue itoto ni ọ kha gbe ọgbọa se, ọ gbo pfi ọli lo ilimhi iriere. Abi o li mhi li gue ọli e ye e, a na ulishi oyọli. ⁶ Ọa khi ikọbo eva a ri ipfeli isuesue oshe e de? Ama abi o rie khi igho, Eshineęba ọa yele ongewe okhoghuo a. ⁷ Eębegbọ lo khi, Eshineęba ọ she leli itsu ni e la e ukhomhi nya. Itobọ igho a khi ze ni ulishi o mu e, irari khi a mu eloe dose ipfeli isuesue ebubu.

Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli

(iMat 10.32,33; 12.32; 10.19,20)

⁸ Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, oni ọ da lama gue ingme oyemhe ye eębọ ne, Omi ọgbọ ọ li ya gue ingme oyọli ye igeni eyi Eshineęba. ⁹ Ama oni ọ da kie mhe ukpeloe eębọ, mhi ya li kie ọli ukpeloe igeni eyi Eshineęba. ¹⁰ Ọgbọ ni ọ da ze emuebe na Omi ọgbọ ne, a ya gbekua na li. Ama ọgbọ ni ọ

[†] 11:51 Li ze Igbae 4.8; 2 Okhe 24.20-21

* 12:1 Li ze iMat 16.6; iMak 8.15

[†] 12:3 Li ze iMak 4.22; iLuk 8.17

da pfi unu-a deba Ayemhe-nọ-pfuase, ogbọ a ya gbekua na li. †

11 Ini a rue ẹ bhale owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ eni ẹẹ mhẹse ali enighie, a khi zẹ ni a yele abi a ya ngme, ali abi a li ya pfa egbe ẹ shi ekẹ. 12 Irari khi Ayemhe-nọ-pfuase ọ ya sese ẹ abi a ya ngme oni egheghe. §

Okhe irọkhọkhọ oyi oyeghe

13 Ogbọ oghuo elemhi eni ebubu ẹgbọ ọ lu iJesu, ọọ li, “Osesẹ kpekpe gueye inyoghuo-mhe ni ọ kemhi ugu na mhe.” 14 IJesu ọ sọ ọli ọ, ọọ, “Oghuo ọ zemhe shi oni ọ rẹ ẹ a gue ẹzọ ali oni ọọ kemhi ugu na ẹgbọ?” 15 Ighọ ọ gueye wẹ nya, “A mu egbe ẹ shi emhi ituegbe, irari khi agbọ oyi ogbọ ọa migha nga ukhomhi ẹpfue ni ọ mhue.”

16 Ọ zẹ okhe irọkhọkhọ ona khase wẹ, ọọ wẹ, “Ekẹ oyi omose ni ọ pfue oghuo, o lolo ti emhi na li. 17 Oni omose ọ shito sa, Ọọ, ‘Sẹ mhi li ya kia eghe? Mhi a mẹ asha ke ri emhi ya shi aka oyemhe.’

18 “Ighọ ọọ, ‘Emini mhi ya riẹle na. Mhi ya guoghọ aka oyemhe-a, mhi ya tọ aka onofunẹ olese ni mhi rọ sọ iakpa ali itsua elese shi. 19 Egheghe aghọ mhiẹ egbemhe, Omue u zẹ ukhomhi onete gba e! Irari khi u mhue ẹpfue ni e bububu, ni e ya tsua-ẹ ramhi ikpe ebubu. Ka yemhe-a, ke le, ke da. Wa li agbọ abi o ghọle ẹ.’ ”

20 “Ama Eshinegba ọọ li, ‘Yeye oyeghe! U ya ghu-a amiöse; mena oghuo ọ ke ya mholi eni ugu ni u she ti ma na egbe ẹ?’

21 “Ighọ o ya li ogbokpa egbe ni ọ da ti ẹpfue ma na egbọli, ni ọa mhue ẹpfue oyi emini o mu Eshinegba ẹloe.”

A khi ke sa usamhi agbọ

(iMat 6.25-34)

22 Ighọ iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Irarighọ, a khi zẹ ni usamhi emini a ya le ali usamhi emini a ya da, o nase ẹ, wẹkhi usamhi idiegbe oye emini u wa sọ. 23 Agbọ oye o mu egbe dose eminale, idiegbe oye o gbo mu egbe dose ode ni a sọ ẹ shi ọ. 24 A bino ipfeli na ukhomhi idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri ẹẹ khiese, ẹa mhue ashini e tsua eminale a shi wẹkhi eri e mhue aka, ama eri Eshinegba ọ rọ na wẹ a le. A mu ẹloe dose wẹ! 25 Ongeẹ onoghuo ọ ya dobe ri irari inyama-egbe oyọli khi ogbele oghuo ma agbọ oyọli? 26 Aborokhia khi u wa ya dobe riẹle ukuku emhi onana, elọ o zẹ ni u rọ a nase egbe ẹ shi emini e kpọle?

27 “Sa ọ bino abi ebuli idodo e li ẹ fu. Ẹa ya gbe akanya wẹkhi eri ẹẹ do ide. Ama mhi gue a ye ẹ khi egbegbi iSolomoni ni ọ tseku lighọ mhue itsua ni e somhi otse, ọa khue akhue nabi ebuli okhoghuo o khue.* 28 Ẹẹ ni a mhue ukuku irudunga, ini

† 12:10 Li zẹ iMat 12.32; iMak 3.29 § 12:12 Li zẹ iMat 10.19-20; iMak 13.11;

iLuk 21.14-15 * 12:27 Li zẹ 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhe 9.3-6

o khia khi igho Eshinegba o ri ide ku ebuli egbe, ni e kha la o amo, akọ a tose we-a, se u ke lie sa khi ọa ya li ri egbegbi itsua so ẹ?

²⁹ “Irarigho, a khi ke sa emini a ya le ali emini a ya so; a khi ze ni o nase ẹ udu. ³⁰ Irari khi egbo ena agbo ona nya, wewe e na khu emhi enana, ama Ita ẹ ni o la iloghie o lese khi e to ẹ. ³¹ Ochoghomi emimini u wa rie le nya, ze ni Eghiele oyi Eshinegba o khi onodode, emhi elese ni u wa nono nya, o ya rewe ma o ne.

Epfue na obini iloghie
(iMat 6.19-21)

³² “A khi ze ni ulishi o mu ẹ, ẹ ẹ ikuku isumha, irari khi oghumhe oyi Ita ẹ o khi ni o ro ri oni eghiele na ẹ. ³³ A ri emhikpa ni a mhuẹ de, a kemhi eni ikpagho na eni ẹa mhuẹ. A ze ni a mhuẹ ekue ukpagho ni ọa ya khakha, ali ni a gbo mhuẹ epfue shi iloghie ni ọa ya pfo wekhi oghiatọ o me asha a ti bhale o, wekhi ifu e me asha a towe, ³⁴ Irari khi ashini epfue oye o la, agho udu oye ọọ la.

A mu egbe shi eke khe ibhale oyi Onomhuẹ

³⁵ “A mu egbe shi ugamhi, a ze ni ikpa eye ẹ e ke ge.† ³⁶ Abi eni ẹ ga ogbo e migha khe ijele oyi oni o mhuẹ we ni o ye ukue ni a ro a rue okpotso, ini ọọ bhale ni o ro kpheli obo ode, e nyanya khueghie ode a na li aghoaghọ.‡ ³⁷ O ma ti eni ẹ ga ogbo egho egbe ini oni o

mhuẹ we o bhale ya ẹ khi e mu egbe migha khe lue. Abi o la mhi gue a ye ẹ khi, o ya mu egbe akanya, o lu we, o nu we shito, o ri eminale na we le. ³⁸ Oghelẹ o ya khi na eni eni ẹ ẹ ga egho ini oni o mhuẹ we o bhale ya ẹ khi e mu egbe shi eke ini o tseku khi itsotso ogbie, o ke khi ini ogbe o ya gbe o ro bhale. ³⁹ A lese ona khi ini oni o mhuẹ apfe o lese eghẹghẹ ni oghiatọ o ro o bhale o li owa ya do lo, ọa kha ze ni o lo o li owa ya do. ⁴⁰ E ẹ oye ẹ a ke mu egbe, irari khi Omi ogbo o do be ya bhale eghẹghẹ ni aa sa shi.”§

Oni o gue ẹ ẹ ga ali oni ọa gue ẹ ẹ ga

(iMat 24.45-51)

⁴¹ IPita o mhila li, ọọ, “Onomhuẹ anye u kpe ekpita ona ye abi ogbokpa?”

⁴² Onomhuẹ ọọ li, “Oghuo o fe khi oni oreloekhu, ni o mholi ile singme, ni ọọ gbe akanya te ode igesikia, ni ọga oyoli o ri apfe nga obo, ni o gueye o li o ri eminale na eni ẹ ga li ke le shi eghẹghẹ? ⁴³ Ikhivose o khi na oni o ga ogbo ogho, ini ọga oyoli o bhale ya ẹ o li shi igue-riele. ⁴⁴ Mhi gue a ye ẹ khi eri o ya ri emini o mhuẹ nya nga o li obo. ⁴⁵ Ama ini oni ọọ ga ogbo ogho o la udu oyoli lie, ‘Oga oyemhe o she tese ẹ dose,’ ni o ro gbe eni ẹ ẹ ga eni ikpotso ali eni emose ni a ro shi o li obo, ọọ le, ọọ da, onyo ọọ gbe o li. ⁴⁶ Eri oni oga oyoli o ya bhale ele ni ọa sa shi ni

† 12:35 Li ze iMat 25.1-13 ‡ 12:36 Li ze iMak 13.34-36 § 12:40 Li ze iMat 24.43-44

o a ri e loe shi e ke e khe o li, ikhi e ghe ghe ni o a sa shi. Oni o ga oyoli o gbe o li, o kuale o li utse, o ghie o li abo pfilo deba e gbo umha-sueso.

⁴⁷ “Ama oni oo ga o gbo o gho, ni o lese o ghue mhe oyi o ga oyoli, ni o a mu egbe ni o ro rie le o ghue mhe oyoli, a ya gbe o li itali, a nali osoli e gbe gbo.

⁴⁸ Ama oni o ga o gbo ni o a lese o ghue mhe oyi o ga oyoli ni oo rie le emini o ye ni a gbe o li shi, a ya gbe o li ukuku o. Irari khi oni a ri emini e bu na, emini e bu a ya mhila li. Oni a ri emini e lolo bu nga o bo, emini e lolo bu a ya mhila li.

Ijesu o a ri opfomhe bhale ama okemhi
(iMat 10.34-36)

⁴⁹ “Erali mhi bhale ya pfi shi e ke agbo ona. Abi a khe khi e she a lala. ⁵⁰ Mhi mhue ibatizi ni mhi ya mie shi egbe. Egbe e a ke sheshe mhe ne ini mhia li mie o li se.* ⁵¹ Eri a dabi khi opfomhe mhi ro bhale e ke agbo? Iye! Okemhi mhi ro bhale. ⁵² Rote memena vu, e gbo oshe ni e la omhue-apfe o ghuo e ya kemhi egbe. Aase o e mu okholi vule shi aava o, aava o e mu okholi vule shi aase o. ⁵³ Ita ali omioli onomose e ya mu okhue vule shi egbe we o. Inyo ali omioli onokpotso e mu okhue vule shi egbe we o. Inyodo ali osami o li, e ya mu okhue vule shi egbe we o.”†

Ilese emini e ghe ghe o ngme
(iMat 16.2,3)

⁵⁴ Ijesu o gueye eni e gbo nya, oo, “Ini a da me khi otughunu o gbe shi obini ovo o te e tiemhi eko ne, agho agho a lie khi ame o ya rue, ame o rue esheshigho. ⁵⁵ Ini akpekpele o rote ukiekie ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te e lo eko e li ne, e khi ogbe o ya nye amo, esheshigho o ligho. ⁵⁶ Ee erugamhi-ku-alo, a lese abi a lie bino abi eke ali ukhui o ngme, a guele abi ogbe o ya li. Elo o ze khi aa lese abi e ghe ghe o ngme memena?

Ye ye ali obe e a ro nu egbe rie le

(iMat 5.25-26)

⁵⁷ “Elo o ze khi a gueye egbe e emini o te ode ni a ke rie le o li? ⁵⁸ Abi ye ye ali oni o lue ezo a lie ke le ikotu, roshaka ni a ro rie le neni a ramhi ikotu. Ini o a khi igho, eri o ya ti e bhale ufuege oyi oso-ezo, oni oso-ezo o mue ghi oni o omhese, oni o mhese e gho mue ya pfilo owa ighumha. ⁵⁹ Mhi gueye e khi u wa ya tigbe lase agho le, ini u wa li fali oko ni a ya fie pfo nya.”

13

Ini ee aa li mupfi eri a li ya pfua

¹ E ghe ghe agho, e gbo e ghuo ni e la agho e gueye ijesu abi oghie iPaleti o ku o lia eyi e gbo iGalili e ghuo ni o gbolo-a ma o lia eyi elamhako ni a ro luase obo. ² Ijesu oo we, “Eri a dabi khi olamhe eyi eni e gbo iGalili e gho e dose olamhe eyi

* 12:50 Li ze iMak 10.38 † 12:53 Li ze iMika 7.6

egbo iGalili ni e kpole, ni o ze khi e ghọ na wẹ osue? ³ Iiye! Aa khi igho, ini eẹ aa li mupfi, igho eẹ a ya li pfua. ⁴ Abi khi eri a dabi khi egbo ogbalale ni owa atonga ni o la ekẹ iSiloamu o de mu gboloa egho, khi olamhe eyewe e kholo dose eyi egbo ni e kpole ni e la iJerusalemu? ⁵ Iiye! Mhi gue e ye e khi ini eẹ aa li mu pfi, igho a li ya pfua.”

⁶ Agho iJesu o la ze okhe irokho kọ oyi oara okhua-eni ni o ya ya mo. Oo we, “Omose oghuo o ko okhua-eni shi ogba upfonu. O je o ya bino ini loli me udumhi o pfa, ama o me emhikhoghuo o. ⁷ O gueye omose ni o ri eloe a khu oni ogba upfonu, oo li, ‘Oonokpese na ni mhi te e kiashe oni oara ona ini mhi me udumhi o, mhia me okhoghuo. Ka khi oli-a, elo o ze ni o ro le ekẹ shi afue?’”

⁸ “Oni omose o lema oni o mhue oni ogba ipfonu, oo li, ‘Oga kpekpe ze oli obọ ukpe ona bino ni mhi gua gashe udi oli, ni mhi ku ifatalaza shi o bino. ⁹ O kha mo idumhi ishukpe, o ti, ama ini o ke mo, u khi oli-a.’”

Ijesu o ri okpotso ni o guoghọ-a ze ele iyemhea.

¹⁰ Ele iyemhea, iJesu o la owa ugamhi u sese egbo. ¹¹ Okpotso oghuo o la agho ni o khia khi o gbe ikpe igbelele ni ayemhe okphaghie o te mu oli gonọ-a. Eri o ke nyese, o ke dobe e vule migha. ¹² Abi iJesu o ro me oli, o

lu oli lasese, oo li, “Kpotso, ughuamhi oye o she pfo.” ¹³ O ri abo nga oli egbe, aghoaghọ oni okpotso o vule migha, o kuęghie Eshinegba. ¹⁴ Elemhi e bi oni o mhese shi oni owa ugamhi khi iJesu o ri oni okpotso ze ele iyemhea. Oni omose oo egbo ni e le gba, “Ogbele esesa e la efo uka ni awa ro o gbe ikanya, a ke bhale eni ogbele esesa egho ni a la o re e ke ze, ama a khi ke bhale ele iyemhea.”* ¹⁵ Onomhue o so li o, oo, “Ee egbo eri ugamhi ku alo, o a khi eri a taghie ichi ali ikphere eye-a shi ashini a geno we shi, a rue we je oke ya da amele iyemhea?” ¹⁶ Elo o ke ze ni okpotso ona ni o li khi omiomi Aburaamu ni okphaghie o she geno ikpe igbelele, ni aa ro li ya taghie oli-a ele iyemhea? ¹⁷ Abi iJesu o ro ngme ona se, omama o mu egbo ni e mu okholi vule shi oli o, ama ikanya onyaloa nya ni o gbe o ri egbe e mu eni egbo.

Okhe irokho kọ oyi ukpamhi oara iMositadi

(iMat 13.31-32; iMak 4.30-32)

¹⁸ Ijesu o mhila we, oo, “Se Eghiele oyi Eshinegba o fe li? Elo mhi fe ya ri oli khokho? ¹⁹ Eri o li abi ukpamhi oara iMositadi ni ogbo o rue ya ko ogba. Oo fu, o mele ukpokpomhi oara ni ipfeli e ku eko shi iguabo eyoli a.”

Okhe irokho kọ oyi ifuma
(iMat 13.33)

* 13:14 Li ze Okiali 20.9-10; iDeut 5.13-14

²⁰ Ọ gbo ọọ mhila wẹ, “Elo mhi fẹ ya ri Eghiele oyi Eshinẹgba khọkhọ? ²¹ Eri o li abi ifuma ni ọkpotoso ọ ọọ ma italabi ifulawa esẹ wushe ni o fuma shio.”

Ode na pfi

(iMat 7.13,14,21-23)

²² Eghẹghẹ agho, iJesu o kiakia eoli khi eoli, o sẹsẹ ẹgbọ abi o li je iJerusalemu. ²³ Ọgbọ ọghuo o mhila li, ọọ, “Ọnọmhuẹ, ikuku ẹgbọ tse Eshinẹgba o ya mie pfuese?”

Ijesu ọọ wẹ, ²⁴ “A roshẹka ni a rote unu-ode na pfi lo. Mhi gue a ye ẹ khi ebubu ẹgbọ e ya roshẹka ni wẹwẹ e lo, ama, ẹa ya dobe. ²⁵ Itobo khi ini oni o mhuẹ owa o da vule ya pfi okpe ode ne, eri a mema migha olase ke kpheli ode shi afue, a lema, a lie, ‘Oga kpekpe khueghie ode a na anye.’

“Ama o so wẹ o, ọọ, ‘Mhi aa lẹsẹ ẹ wekhi eri mhi lẹsẹ obini a te bhale.’

²⁶ “Eghẹghẹ agho, a ya lie, ‘Anye nu ẹ le, anye nu ẹ da, u gbo la ifu apfe eyi anye e sẹsẹ.’

²⁷ “Ama o ya gbo lie, ‘Mhia lẹsẹ obini a te bhale. Eẹ nya a vu mhe ana lasese, eẹ ẹgbọ ọkhọlo.’† ²⁸ Agho ẹgbọ e la ke vie, eẹ gbe akọ akọ, ini a me Aburaamu ali Aziki ali iGiekọpu ali emekẹguele obini Eghiele oyi Eshinẹgba ama a khu ẹ ya lase. ²⁹ Eghẹghẹ agho ẹgbọ e ya rote obini ovọ o te ẹ ngale ali obini ovọ o te ẹ lo eko, ali ukiẹkiẹ obita ali ukiẹkiẹ ogobo ini a so alo ghue

obini ovọ o te ẹ lo eko bhale, e ya shito shi ukue na Eghiele oyi Eshinẹgba.‡ ³⁰ A bino khi a ya me ẹgbọ eghuo ni e kpe kpe ukhokho e ya kpe odalo, ẹgbọ ni e kpe kpe odalo e ya ke kpe ukhokho.”§

Ingme oyi iJerusalemu o to iJesu egbe

(iMat 23.37-39)

³¹ Eghẹghẹ agho ẹgbọ iFarisi eghuo e bhale deba iJesu, ẹ oli, “Vu ana lasese irari khi oghie Erọdu o nono ni lolu gbe-a.”

³² Ijesu ọọ wẹ, “A ka gueye oni anyako ogho, ‘Khi mhi ya khu ayemhe okphaghiẹ ẹgbọ egbe lasese ali mhi gbo ri ẹgbọ ya ze amo ali akọ, ama akopfua mhi ya gbe akanya oyemhe pfo.’ ³³ Abibi o rie li, mhi mema ya ti okiali ke je odalo, amo ali akọ ali akopfua, irari khi omekeguele okhọghuo ọa khi oni o me asha a ghu shi eoli oboese se ni iJerusalemu.

³⁴ “Eekhue-oo! iJerusalemu, iJerusalemu. Eẹ ni a gbolo emekẹguele-a, ni a gbolo ẹ tononi a ghie ghi ẹ eche, iti-ingme o ghole mhe ni mhi kono imie kugbe, abi okhokho o lie kono imi oli shi ifu ipfua, ama ọa ghole e! ³⁵ A bino khi apfe oye ẹ khi ikpukpu igbe e ke khi. Khi ọgbọ ọa ke la o, mhi gue a ye ẹ khi aa ke ya me mhe, se ini oni eghẹghẹ o ramhi ni a ke ro a lie, ‘Eshinẹgba o khi vose na oni o ri eva oyi Onomhuẹ bhale.’”*

† 13:27 Li ze Iwolo 6.8 ‡ 13:29 Li ze iMat 8.11-12; 22.13; 25.30 § 13:30 Li ze iMat 19.30; 20.16; iMak 10.31 * 13:35 Li ze Iwolo 118.26; iJere 22.5

14

Ijesu o gbo ri ogbo ze ele iyemhea

¹ Ogbeleghuo ele iyemhea, ijesu o je apfe oyi okhemhue iFarisi oghuo ya le eminale, egbo e ri eloe mema shi oli egbe ni e me emini o ya li.

² Itobo khi omose oghuo o la agho ni o fumhi abo ali awe.

³ Ijesu o mhila eni iFarisi ali eni e sese Ishi eyi iMosisi, “O fe ti elemhi Ishi eyi iMosisi ni ogbo o ro ri ogbo ze ele iyemhea, abi khi o a ti?” ⁴ Ama ea pfa shi oli eke. Igho o pfi obo rue oni omose, o roli ze, o rue oli obo-a, oli o ke je.

⁵ O mhila we, oo we, “Ongewe onoghuo o ya mholi omo, o ke khi ena ni o ya de pfilo ilija ni o a ya nyanya mu oli o lasele, ini o riexhi ele iyemhea?”* ⁶ Ea me so shi oli o.

Ijesu o sese osese iregbe-tiemhi eke

⁷ Ijesu o me abi egbo eni a lu bhale oni ukue, e li ya shito ashini o mhue ekpe shi oni ukue, o ze okhe irokhokho khasa we, oo we, ⁸ “Ini ogbo o lu e bhale ukue ni a la rue omueshi khi kpe tode ya shito ashini o mhue ekpe, itobo khi, otse a she li kpe lu ogbo ni o mu eloe dose li shi oni ukue. ⁹ Ini a me gho, oni o lu e shi ukue, o ya bhale deba e, oo, ‘Kpekpe vule ni omose ona o shito.’ Egheghe agho u ri omama ya shito ukpekhomhi onikeke. ¹⁰ Ama ini a lu e shi ukue, kpe ya rue ukpekhomhi

onikeke shito na ro bhale ya e khi oni o lue shi oni ukue o bhale deba e, oo ‘Omuē, vule je ukpekhomhi ni o yagha.’ Egheghe agho u mhue ekpe shi ukpeloe oyi ogbokpa ni o ga la oni ukue.† ¹¹ Irari khi oni o da ti egboli nga, a ya ti oli tiemhi, ama oni o da ti egboli tiemhi, a ya ti oli nga.”‡

¹² Igho ijesu o gueye oni o lu oli shi oni ukue, “Ini u ya nye ekhe feli egbo, khi lese lu emole e, ali inyoghuo e, ali egbo eye ali eni e pfue tse, irari khi e li dobe e ghie lu e shi ekhe ni e nye elelese, ni o li abine khi e she fali e ota to o. ¹³ Ama ini u mholi ukue, luno egbo eni ea mholi ali egbo eni ea mholi awe e kia ali eni e guogho awe-a ali ezalo. ¹⁴ Egheghe agho u mholi ikhivose. Itobo khi ea ya dobe fali e oru to o. U ya me eleli ogbele ite-eghuli-guale oyi egbo ni e pfuase.”

Okhe irokhokho oyi ukue Oniemhi
(iMat 22.1-10)

¹⁵ Abi omose oghuo ni e ga shito shi eni ekhe, o ro suo abi ijesu o ngme, oo li, “Oghelē o ya khi na ogbo ni o ya la ukue na Eghiele oyi Eshinegba le emhi.” ¹⁶ Ijesu o so oli o, oo li, “Omose oghuo o mu egbe ni o ro ya mhue ukue oniemhi. O lu ebubu egbo shi oni ukue. ¹⁷ Egheghe oni ukue o ramhi, o ghie oni oo ga li ghi egbo ni o lu shi oni ukue, o oli o ka

* 14:5 Li ze iMat 12.11 † 14:10 Li ze Ekpi 25.6-7 ‡ 14:11 Li ze iMat 23.12; iLuk 18.14

gueye we, o lie, 'A bhale khi mhi she mu egbe se.'

18 "Ama ogbogbo o guele emini o ze khi loli a ya me asha bhale. Oni odode oo li, 'Mhi lese de eke ishemhi, mhi ya le ya bino oli. Kpekpe khi wola.'

19 "Olese oo li, 'Mhi lese de ena agbhagbhamhi ishe ni a ge toma aava aava kugbe, ni a ro gua ishemhi. Mhi ya le ya rewe gbe akanya bino. Kpekpe khi wola.'

20 "Igho olese oo, 'Mhi lese rue okpotso mhi aa ya me asha bhale.'

21 "Igho oni oo ga ni a ghie egho, o nyene egbe ukhokho ya gueye oga oyoli, abi eni egbo e ngme nya. Igho elemhi e li bi oni odapfe. Oo oni o ga li, 'Nyanya fie je olase, ka kia ode ni e je ifu apfe nya, wolo egbo eni ea mhu. Eni e ghu abo ali awe-a ali ezalo ali eni ea dobe a kia bhale.'

22 "Igho oni oo ga ogbo o bhale, oo 'Oga mhi she ye usomhi ni u ghie mhe, ama owa o kie vo egbo ne.'

23 "Igho oni oga o gueye oni oo ga ogbo ogho, oo, 'Je ode ali ifu apfe ya lu we lole ni owa oyemhe o vo. 24 Mhi gueye e khi ogbokhoghuo o la egbo ni mhi ri ebe ghi ni o ya ri unu mu eminale ni mhi nye.' "

Emini o ya gbe e, ni u ro khi omọ odukhokho
(iMat 10.37,38)

25 Ebubu egbo e deba iJesu le iJerusalemu, iJesu o nyene alo gueye we, oo we, 26 "Ini

ogbo okhoghuo o da nono ni loli bhale deba mhe ni o ro da kie itali ali inyoli ali ughue oli ali imioli, ali inyoghuo oli, ali agbo oyoli ne, o ya dobe khili omọ odukhokho oyemhe. 27 Ogbo ni o da tsua apfida oyoli ke deba mhe ne, o ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe.*

28 "Ongege onoghuo o ya to owa atonga ni o ya kpe tode shito ta ingme ni o ya gbe oli, ni o me ini loli ya mhu ikpagho to li pfo? 29 Ini o khi igho, o kha ri oli gbe ni o ke ro dobe to li pfo, eri egbokpa ni e da me oni owa e ri oni omose ya ke li egia. 30 E lie, 'Omose ona oo to owa ama o ke dobe to li pfo.'

31 "Oghie onoghuo oo nono ni loli ri okhue ghie oghie olese ni o kpe tode ya shito sa bino ini loli ya dobe ri egbo agbele igbe 10,000 ya nu oni oghie ogho ni o mhu egbo agbele uye 20,000 kholi? 32 Ini o me khi loli aa ya te oli o, eri o ya nyanya ghie egbo ghi oni oghie abi o li ramhi oli egbe ne, oo li ze ni wewe e ro riele.

33 "Igho khi ogbo ni o rue emhikpa ni o mhu obo-a, o ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe.

Ugbheli

(iMat 5.13; iMak 9.50)

34 "Ugbheli o ma ti gba, ama ini ugbheli o ke mhu iviolọ oyoli, se a ka gbo dobe ya ri oli ke gbo mhu iviolọ oyi ugbheli? 35 Egheghe agho aa ke

ri ọli ya rieḷe emhi okhọghuo, wẹkhi eri a ya ku ọli shi eke ni o ri eke wọgho, ama eri a ke ya ku ọli kua.

“Ọni ọ mhue esọ ọ rọ suọ.”

15

Okhe irokhokho oyi osumha ni ọ wa-a

(iMat 18.12-14)

¹ Igho ebubu emionoga ali ena olamhe e bhale ti mama iJesu ni e rọ suọ ingmemhi ni ọ ngme. ² Ama egbọ iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e, “Ọni omose ọna ọ kpe abọ e mie egbọ olamhe, ọ gbo nu we e le eminale.”* ³ Igho iJesu ọ zẹ okhe irokhokho khasẹ we, ọ, ⁴ “Ini o khia khi ọnge e ọ mhue isumha egbhuẹshe, ni a rọ bhale ya e khi ọghuo ọ wa ọ a, se ọ ya li? Aa khi eri ọ ya zẹ ọghuo ọa la egbhuẹshe eni e kpọle obọ shi ifu odagbe ifufu, ọ vu ya nono ọghuo ni ọ wa egho, ramhi ni ọ rọ ya me ọli mu? ⁵ Ini ọ me ọli, egbe ee mu ọli, ọ mu ọli ta ike. ⁶ Ini ọ ramhi apfe, ọ luno emole ọli ali idogbapfe eyoli, ọọ we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi osumha oyemhe ni ọ wa, mhi she me ọli mu.’ ⁷ Mhi gueye e khi ini ọgbọ olamhe ọ mu pfi, oghelẹ o la iloghie dose ọgbọ ọghuo ọa la egbhuẹshe ni e she pfuase ni ẹa ke nono imupfi.

Ukpaghọ ni o waa

⁸ “Ini o khia khi ọkpotso ọ mholi ikpekhuhi igbe, ni ọ rọ wasẹ ọghuo ọ-a, se ọ ya li? Ọa khi eri ọ ya ri akpa

ru, ọ fuomhi owa nguene, ọ kuegbe-a nono ọli ramhi ni ọ rọ ya me ọli rue? ⁹ Ini ọ me ọli rue, ọ luno emole ọli ali idogbapfe eyoli, ọọ we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi ukpekhuhi oni o wa mhe-a, mhi she me ọli rue.’ ¹⁰ Mhi gueye e khi igho igeni eyi Eshinegba e lie ghele ini ọgbọ olamhe ọghuo ọ mu pfi.”

Omọ oni ọ wa-a

¹¹ IJesu ọ gbo zẹ okhe irokhokho ona khasẹ we, ọọ we, “Omose ọghuo ọ ya laọ ni ọ mhue eniye emose aava. ¹² Onikeke ni ọ laọ, ọọ itali, ‘Itamhe, kemhi ugu ni o ya khi oyemhe na mhe.’ Igho oni itali ọ kemhi oni ugu na we. ¹³ Ọa tесе ne, oni omọ ọgho ọ tsua ugu eyoli. Ọ vu je eoli odonue oboese, ọ ya pfuse epfue egho kua. ¹⁴ Ọ pfuse epfue egho nya kua se, ukpokpomhi okiamhi o lo oni ushishi ọgho nya le. Oyemhe o gbe ọli. ¹⁵ Igho ọ le deba omose ni ọ khi omọ eke agho. Ọ ri egboli mele oni ọọ ga oni omose-a. Ọ ghie ọli je ishemhi oyoli ni ọ ri eminale na igulu eyoli ke le. ¹⁶ Ọ nono ini lolu me asha ke le eminale ni eni igulu e le kpọle. Ama ọgbokhọghuo ọa bọ eminale na li. ¹⁷ Abi egbhali eyoli e rọ tiemhile, ọ mhila egboli, ‘Ọa khi eri ighumha eyi itamhe nya e me eminale a le, e kesẹ shi, ni mhi rọ la ana ri egbe na okiamhi a gbe ya ghua! ¹⁸ Mhi nyene egbe ya je apfe deba itamhe, ni

* 15:2 Li zẹ iLuk 5.29-30

mhi ya liẹ ọli, Ita mhi she lamhẹ na Eshinegba ali yeye. ¹⁹ Mhia ke tẹ ọni abi a lu omiẹ, rue mhẹ abi oghumha oghuo oye.’ ²⁰ Igho o vu ya je deba itali. Ama abi o li bhale ni o kie nuata shi apfẹ egho, itali o me ọli, o mhue ilelemhi na li. O na ya mu ọli, o pfi abo gege ọli uruli, o pfi ọli elemhi egbe. ²¹ Oni omọ oọ itali, ‘Itẹ, mhi she lamhẹ shi Eshinegba ali yeye o, mhia ke tẹ ni a lu omiẹ, ke riẹle mhẹ abi eni eẹ ga e ọtuoghuo.’ ²² Ama itali o luno eni eẹ ga li, oọ, ‘Okuekhoogo! A nyanya a rue egbegbi itsua ni e somhi otse nya bhale so li. A rue ukhui shi ọli obo, ni a ri ekuẹ so li. ²³ A mu ẹna ni o kọbo bhale ni a gbe ọli-a ni awa mhue ukue ke ghele gbii. ²⁴ Irari khi eri omimhẹ ọna o kpe ghu-a ama o she guale. Eri o kpe wa ama a she me ọli rue.’ Igho e lu ukue, e ghele gbii. ²⁵ Eghẹghe agho omiọli onogbhali ni o kpe la ifui ishemhi o rote ishemhi jele. Abi o ro ti mama apfẹ, o suọ eko ebola ali ishimhi. ²⁶ Oni omiọli ogho o lu oni oọ ga oyi itali oghuo, o mhila li, o, ‘Elo a me?’ ²⁷ Oni oọ ga oọ li, ‘Inyoghuo e o jele, ni ite o ro gbe ẹna ni o gbẹdi oghuo-a. Irari khi o jele shi itoto ali oghẹle.’ ²⁸ Igho elemhi e bi oni inyoghuo ọli onogbhali ogho, ọa ke lama lo owa le. Igho itali o le deba li, o lema li o lo le. ²⁹ Ama oọ itali, ‘Bino oonokpe-ingme ni mhi te la ana a ge, ni mhia a tigbe da ushi oye okhoghuo ghue, ama agboagbo wa tigbe mu

elamhi okhoghuo na mhe ghue, ni emole mhe e li nu mhe ghele. ³⁰ Ama abi omiẹ ọna ni o tsua itsua epfue eye ya pfueche kua na idegbe o ro jele, u ya gbe ẹna ni o gbẹdi-a na li.’ ³¹ Itali oọ li, ‘Omimhẹ, eghẹghe kpa u te nu mhẹ la akana, emhikpa ni mhi mhue eye e khi. ³² Ama o ti ni awa ghele, irari khi eri inyoghue ọna o kpe ghua, ama o she nyene egbe bhale agbo; eri o kpe wa ama a she me ọli rue.’”

16

*Okhe irokhocho oyi
oreloekhu ọna ikpamhika*

¹ Ijesu o ze okhe irokhocho khase eniye odukhokho eyoli, oọ we, “Omose oghuo ni o pfue o la o, o mhue oreloekhu epfue enayoli. A gueye oni omose khi oni oreloekhu o pfuse lue epfue-a. ² Igho o lu ọli, o mhila li, ‘Elo ona o khi ni mhi a suọ idiegbe oye? Rokhase mhẹ ghue abi u li gbe akanya oye irari khi waa ke gbolo ya khi oreloekhu oyemhe.’ ³ Igho oni oreloekhu o sa o, ‘Se mhi li ya kia abi oga oyemhe o ro ya khu mhẹ akanya ena? Mhi aa mhue itoto ni mhi ro dobe ya gua ishemhi. Omama omhila kia-kia oọ mu mhẹ. ⁴ Mhi lese abi mhi ya li ini egbo e zemhe lo apfẹ oyewe le ini a khu mhẹ akanya.’

⁵ “Igho o lu egbo ni e lo oga oyoli ota. O mhila onodode, ‘Ingme u lo oga oyemhe?’

⁶ “Oo li, ‘Igalọ oili olivu egbhueshe asha elele.’ Oni

oręloekhu ọọ li, 'Mọ ebe, shito khi wẹ-a, ni u kẹkẹ igalọ egbhuẹshe asha ene.' ⁷ Ọ mhila ọnuzava, 'Ingme yeyẹ u lo?'

"Ọọ li, 'Ikpulu ado agbele.'

" 'Ọọ li, mọ ebe shito khi wẹ-a ni u kẹkẹ egbhuẹshe asha eleli.'

⁸ "Oni ọga ọgho ọ kuẹghie ọni oręloekhu ọna ikpamhika ọgho, irari khi ọ riele ingme ikpamhika ni o li abi ilęsingme. Irari khi ẹgbọ ena agbọ ona e leşe abi e li ri ikpamhika nu egbe ẹ ngeli doşe abi ẹgbọ ni e khi ena ákpá ẹ li. ⁹ Mhi gue ọli ẹ yẹ ẹ, a ri ẹpfue ni a mhue mu emole shi agbọ ona ni a rọ bhale ya ẹ khi ini e pfo, a ya zẹ ẹ lo iloghie.

¹⁰ "Ọgbọ ni a da dobe ri egbe ẹ nga shi ukuku emhi ni a rọ nga li obọ ne, ọ ya zẹ regbenga shi eminiemhi, ini a rọli nga ọli obọ. Oni ọa da zẹ ri egbe ẹ da shi ukuku emhi ne, ọa ya zẹ ri egbe da shi eminiemhi. ¹¹ Ini u wa zẹ ni a regbenga shi ẹpfue na agbọ ni a rọ shi ẹ obọ, se a li ya ri egbegbi ẹpfue nge obọ? ¹² Ini o khia khi u wa zẹ ri egbe ẹ nga shi ẹpfue oyi ọgbọese, ọghuo ọ ya ri oye ne?

¹³ "Aa me ọni ọọ ga ọgbọ ni ọ dobe ya ke ga ega aava utoghuo. Eri ọ ya nono ingme oyi ọghuo, ọa nono ingme oyi ọnokpọle. Ọọ suọ esọ na ọghuo doşe ọnokpọle. Wa dobe ya ke ga ẹshinegba u gbolo ẹ ga ukpagho."*

Osese eyi iJesu eghuo
(iMat 11.12,13; 5.31,32;
iMak 10.11,12)

¹⁴ Abi ẹgbọ iFarisi ni e nono ingme ukpagho doşe e rọ suọ ona, e do iJesu ọkonyo. ¹⁵ IJesu ọọ wẹ, "Eri a ngeli ukpele agbọ ni a rọ ke khasẹ khi eni angeli oyewe o migha shi ipfuase a khi, ama ẹshinegba ọ leşe usamhi udu oye. Emini ẹgbọ ẹ bino khi oo mu eloe gba, eri ọọ kpare ẹshinegba.

¹⁶ "Eri a ri Ushi oyi iMosisi ali emini emekeguele e kẹkẹ gbe akanya ramhi ẹghẹghẹ oyi iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ. Rote ẹghẹghẹ agho vu ya ramhi memena, eri a ri ungmehi oyi Eghiele oyi ẹshinegba a tse abọ, ọgbọkpa ọ rosheka ini lolu dobe lo ọ.† ¹⁷ O ya kele ni eke ali ukhuli ni e kelea, ama ukpamhi ungmehi okhoghuo kpele ọa ya de Ishi eyi iMosisi pfia.‡

¹⁸ "Omose ni ọ da khu ughue ọli pfia ni ọ ya rue ọkpotso ọlese ne, ọ she kia okia. Omose ni ọ da rue ọkpotso ni a khu ughue, ọ she li kia okia.§

Omose ni ọ pfue ali iLazarosi

¹⁹ "Omose ọghuo ọ ya laọ ni ọ mema pfue. Ọọ so itsua enete ni e somhi otse ni e ghale, ọ li agbọ nyafunyafu ogbele kpa. ²⁰ Omose ọghuo ọna umhame ni a lu iLazarosi, ọ li ya la ọ. Igboko e ge ọli. A tsua li bhale ode unuekpe oyi oni omose ni

* 16:13 Li zẹ iMat 6.24 † 16:16 Li zẹ iMat 11.12-13 ‡ 16:17 Li zẹ iMat 5.18

§ 16:18 Li zẹ iMat 5.32; 1 iKori 7.10-11

o gho pfue ogho eghēghē kpa.
 21 Eri oni iLazarōsi o shito oni
 ode unuekpē oyōli ini lōli mē
 eminale ni e rōte ōli ukhomhi
 itebu de kua rue le. Eri ewa
 e gbolo bhale ya lalō ōli eni
 igboko.

22 “Eghēghē o bhale ni oni
 iLazarōsi o rō ghua. Iḡeni
 eyi Eshineḡba e bhale ya tsua
 li je ashini Aburaamu o la.
 Omōse ni o ligho pfue egho, o
 li ghua, a ri ōli tō. 23 Ilimhi
 iriēriē ni o la mē osue, o yase
 alo idane, o mē Aburaamu
 khi o nuata shi luē egbe,
 iLazarōsi o shito mama li.
 24 Igho o lu leghe, ‘Aburaamu
 ita! Kpēkpē mhue iḡemhi na
 mhe. Ghie iLazarōsi ni o to
 obō amē to mhe eḡemhi, itobō
 khi mhi la ukpokpomhi osoli
 elemhi erē memena.’

25 “Ama Aburaamu o o li,
 ‘Omō sato khi abi u rō la
 agbō, u she mie eminete eyē,
 ama iLazarōsi o mie emini
 ēa ti eyōli. Mena egbe e
 pfōmhi ōli shi ana, yēyē u
 la ukpokpomhi osoli. 26 Ini
 a ri obō rue ona o shi eke,
 rōte ashini u la bhale ana
 ugbilimhi eke o pfa awa a.
 Irarigho, eni eḡ nono ni wēwē
 e rōte ana da je obini u la, ēa
 ya doḡ wēkhi eni e la obini
 u la e doḡ ya da bhale deba
 anye oola.’

27 “Oni omōse o o ōli, ‘kpēkpē
 mhia lema e, ghie iLazarōsi je
 apfē oyi itamhe, 28 irari khi
 mhi mhue inyoghūo emōse
 oshe. Zobē ni o ya tse agua yē
 wē ini e khi bhale asha osoli
 ona.’

29 “Aburaamu o sō ōli o, o o
 li, ‘E mhue Ishi eyi iMosisi ali
 emekeḡuele, e ri esō shi wē
 eke.’

30 “Oni omōse o o li, ‘Iye,
 Aburaamu ita, ini oḡbō o rōte
 eghuli guale ya tse agua yē
 wē, e ya mu nyenē.’

31 “Aburaamu o o li, ‘Ini ēa ri
 esō shi emini Ishi eyi iMosisi
 ali emekeḡuele e ngme, ēa ya
 ri esō shi eke ini oḡbō o tseku
 rōte eghuli guale.’ ”

17

Olamhe ali igbekua

(iMat 18.6,7,21,22; iMak
 9.42)

1 Ijesu o o eniye odukhokho
 eyōli, “Emini e ri oḡbō o
 lamhe olamhe e mema ya
 bhale, ama o ma khōlō oni
 oḡbō ni o rōte obō oyōli bhale
 egbe. 2 O ti ne ini a mu eche
 iko zu oḡbō oghoghō uruli tsua
 pfilo okē oniēmhi, doḡe ni o rō
 ya zē ni oḡuoghūo ikuku eniye
 enana ke lamhe olamhe. 3 A
 mhōli eḡbhe shi emini a riēle.*

“Ini inyoghūo e o lamhe,
 gue ōli yē ōli. Ini o mu nyenē,
 gbekua na ōli. 4 Ini o lamhe
 ne iti ishilua ogbeḡe, ni o rō
 bhale ya lema e eni iti ishilua
 egho, ni o re, ‘Mhi mu nyenē.’
 U mema ya gbekua na li.”

Irudunga

5 Eni ighiusomhi na keḡ
 oḡbava ni ijesu o zē, eḡ,
 “Onomhūe, zese irudunga
 oyanye-a.” 6 Onomhūe o o wē,
 “Ini u mhue irudunga ni o she
 abi ukpamhi imositadi, u ya
 liē oara oaghie ona, ‘O o eke-a,

* 17:3 Li zē iMat 18.15

ni u ya gbola shi elemhi oke oniḗmhi! O ya suḡ ne.

Akanya oyi ɔni ɔ ga ɔgbɔ

7 “Ini ɔngɛɛ ɔ fɛ mhuɛ ɔni ɔɔ ga li ni ɔ gua ishemhi ɛ nali, okekhi isumha ɔ ri ɛloe ɛ khu nali. Eri ɔ ya liɛ ɔli, ‘Nyanya bhale ya le eminale ini ɔ rɔte ishemhi jele?’ 8 Ɔa khi eri ɔ ri ochogho ya kpɛ liɛ ɔli, ‘Ka nye emhi ogbomhi na mhe, u kpha li na mhe ni mhi le. Mhi kha le se, ni mhi rɔ da se, u tigbe ya le oye?’ 9 Ɔ ya tse ɔni ɔ ga ɔgbɔ ɔgho ɔ mu ikanya irari khi ɔ da ye usomhi ni ɔ ghie ɔli? 10 Igho khi ɛɛ, ini a riɛɛ abi a ghie ɛ se, a ke liɛ, ‘Eni ɛ ga ɔgbɔ tse anye khi, akanya khi akanya oyi anye, anye ɛ gbe.’ ”

Ijesu ɔ ri emose ishoma ze

11 Abi ijesu ɔ rɔ je iJerusalemu, ɔ rɔte iteva ɛoli iSameria ali ɛoli iGalili ii dose. 12 Abi ɔ li lo ɛoli oghuo le, emose ogbe ni efafe e mu e bhale deba li, e ta pfia migha. 13 E tsesɛ leghe, ee liɛ, “Ijesu Onomhuɛ, mhuɛ ilɛlemhi na anye!” 14 Abi ijesu ɔ rɔ me we, ɔɔ we, “A ka ri egbe ɛ khase ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba.” Abi e li le egho, eni efafe e kala we egbe-a, e ze.† 15 Igho oghuo ɔ elemhi we, abi ɔ rɔ me khi lo li ze, ɔ nyene egbe ukhokho bhale, ɔ kuɛghie Eshinegba leghe. 16 Ɔ bhale ya de yeshi ijesu odalo, ɔ tse ɔli uwegbe. Ongi iSameria ɔni omose ɔ khi. 17 Igho ijesu ɔ mhila

we, “Ɔa khi egbo ogbe a rɔ ze? Ighe otiale ni e kpole? 18 Aa me ongewe okhoghuo ni ɔ nyene egbe ukhokho bhale ya kuɛghie Eshinegba, se ni opfese onana?” 19 Ijesu ɔ li, “Vule ke je, irudunga oye o she re ze.”

Ibhale oyi Eghiele oyi Eshinegba

(iMat 24.23-28,37-41)

20 IFarisi eghuo e mhila ijesu eghenge ni Eghiele oyi Eshinegba o rɔ ya bhale. Ijesu ɔɔ we, “Eghiele oyi Eshinegba ɔa ya bhale ni a ke me alo gbugbugbu. 21 Ɔa khi oni a liɛ, ‘Ghe ɔli ana.’ We khi, ‘Ghe ɔli agho.’ Irari khi Eghiele oyi Eshinegba ɔ la iteva oye e.”

22 Igho ɔ eniye odukhokho eyoli, “Eghenge ɔ bhale ni a ya nono ogbele oghuo oyi omi ogbo, ama a ya me ɔli. 23 Egbo e ya ke gueye ɛ, ‘Bino khi ɔ la agho.’ Ali khi, ‘O la ana.’ Ama a khi na deba we. 24 Irari khi ele ni Omi Ogbo ɔ ya bhale, eri ɔ ya li abi erali akphala ni ɔ nyamhise alo rɔte ukiekie ukhui oghuo ya je ukiekie ni ɔ kpole. 25 Ama ɔ mema kpɛ ya me osue egbegbo, egbo agb-hotu ena e kie ɔli.

26 “Abi o ke lese li eghenge oyi iNoa, igho ɔ ya li ogbele ni Omi Ogbo ɔ ya bhale.‡ 27 Eri egbo e le, e da, e rue ikpotso, a ri ikpotso ye ughue ya ramhi ni iNoa ɔ rɔ lo oko-oke oniḗmhi. Igho amɛ ni ofune ɔ rɔte idane tiemhile ya pfuse we-a nya. S

† 17:14 Li ze iLev 14.1-32 ‡ 17:26 Li ze Igbae 6.5-8 § 17:27 Li ze Igbae 7.6-24

28 “Igho o gbo li eghēghē oyi iLoti. Egbō e le, e da. E de, e rō de. E kō, e tō apfē. 29 Ama eḷe ni iLoti o lase eke iSodomu le, erali ali ingamhi e rōte idane zē kule ya pfuse wē-a nya.* 30 Igho o ya li eḷe ni Omi Ogbō o ya bhale. 31 Eḷe ni a ngme ena, oni o la ukhomhi owa, o khi tiemhile ya wolō itsua eyoli. Igho o khi oni o la ishemhi, o khi nyenē egbe je apfē shi emhi khoghūo.† 32 A sato ingme oyi ughuē iLoti!‡ 33 Ogbō ni o da nono ni lōli tsumhi agbō oyoli ne, o ya de oḷi obō-a, ama ogbō ni rue agbō oyoli obō-a shi eke itobō oyemhē ne, o ya mē oḷi rue.§ 34 Eliyosē ni a ngme ena, emōse aava ē ya lesē shi ukpho oghuo, a ya rue oghuo o vu, o kpe oṭuoghūo o le. 35 Ikpotoso aava e ya ke mḷeli emhi kugbe, a ya rue oghuo o vu, o kpe oṭuoghūo o le.” 36 [Emōse aava e ya la ishemhi, a ya rue oṭuoghūo o vu, o kpe oṭuoghūo o le.]

37 Eniyē odukhokho eyoli e mhila li, e oḷi, “Obo lō Onomhūe?” Ijesu oṭo wē, “Ashini idiegbe olimhi o la, agho ighuli eḷe legba.”

18

Okhe irōkhokho oyi osamhi-olimi ali osō-ezo

1 Ijesu o zē okhe irōkhokho khase eniyē odukhokho eyoli, ni o rō sēsē wē khi o ti ni a ke lema eghēghē kpa,

ali e khi zē ni o losē wē. 2 Oo wē, “Elemhi eoli oghuo, omōse osō-ezo o ya la o ni oḷa li na ulishi Eshinēgba wēkhi eri o mu ekpē na oḷgbo. 3 Osamhi-olimi o li la oni eoli ni o bhale deba oni osō-ezo, oṭo li, ‘Kpekpe pfa ezo na mḷe shi ingme ni o de mḷemḷe ali oḷgbo.’ 4 O ga tēsē oni omōse oḷa kie pfa shi oḷi eke. Ama ikpukhokho o, oni omōse oṭo egbeoḷi, ‘Ini o riē khia khi mhi aa ya na ulishi Eshinēgba wēkhi eri mhia mu ekpē na oḷgbo, 5 ni o rō khia khi oni oḷpotso ona o lina bhale ya nasē mḷe ena, mhi ya pfa ezo na li, ini o khi ya ri ibhale oyoli ona kie ke nasē mḷe!’”

6 Onomhūe oṭo wē, “Aa suo abi osō-ezo ona oḷkholo ona o ngme? 7 Eshinēgba oḷa ya li pfa ezo na eniyē eyoli ni e viē e lu oḷi, ghe eḷe-ogwota, ghe eḷe-iyosē? 8 Mhi gweyē e khi o ya pfa ezo na wē pia. Abi o li ena, ini Omi Ogbō o nyenē egbe bhale, o li bhale ya e irudunga eke agbo?”

Okhe irōkhokho oyi iFarisi ali omionoga

9 Ijesu o gbo zē okhe irōkhokho ona khase egbo eghuo ni e regbenga khi wewē e mhōli igue-ngeli dōsē egboese, ni e ri eḷoe a gbe egboese. 10 “Emōse aava e je Owa Oyi Eshinēgba ya sō iromhi. Oghuo o o khi iFarisi, onokpōle o khi omionoga. 11 Oni iFarisi o vule, o sō

* 17:29 Li zē Igbae 18.20; 19.25 † 17:31 Li zē iMat 24.17-18; iMak 13.15-16

‡ 17:32 Li zē Igbae 19.26 § 17:33 Li zē iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; iJōn 12.25

iomhi, o kuęghie egboli, o o lie, 'Eshinegba, mhi kphemhi ne khi mhi aa li abi egboese ni e khi ighiatō ni e e li ingmobe, ni e e kia okia abi omose omionoga onana. ¹² Iteva mhia pfi azumhi elemhi efo uka. Mhi a ze aze-oghuo-igbe elemhi emini mhi mhue kpa.'

¹³ "Ama oni omionoga ogho, o tapfia migha o gbudu yase alo fei idane, ama o lese gbe abo nga aye, o lie, 'Eshinegba mhue ilelemhi na mhe, mhemhe ogbo olamhe.' ¹⁴ Mhi gue egbegbi ingme a ye e khi oni omionoga ona Eshinegba o bino khi o pfuase dose oni omose ni o kpole. Egbe e mu oli je apfe. Itobo khi ogbo ni o da ti egboli nga ne, eri a ya ti oli tiemhi eke, ama oni o da ti egboli tiemhi eke, a ya ti oli nga."*

Ijesu o khi vose na ikuku eniye
(iMat 19.13-15; iMak 10.13-16)

¹⁵ Eleghuo, egbo e li mu eniye enikeke bhale ghi ijesu ni o ri obo ti we. Abi eniye odukhokho eyoli e ro me we, e e khi bhale ya nase oli. ¹⁶ Ama ijesu o lu eni eniye, o o we, "A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke mu we migha irari khi enabi wewe e mhue Eghiele oyi Eshinegba. ¹⁷ Abi o li mhi li gue oli ye e khi, oni o da da mie Eghiele oyi Eshinegba abi ukuku omō o li mie oli ne, o ya lo oli le."

Oghie ni o pfue
(iMat 19.16-30; iMak 10.17-31)

¹⁸ Okhemhue oghuo o mhila ijesu, o o, "Osesē onete, se mhi ya li ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?" ¹⁹ Ijesu o mhila li, "Elo o ze ni u ro o lu mhe osese onete? Ogbokhoghuo o la o ni o khi onoti, se ni Eshinegba." ²⁰ U lese abi ishi eyi Eshinegba e ngme, "Khi kia okia, khi gbe ugbeli, khi do ughiatō, khi pfi otsese egbhue mu ogbo, mu ekpe na ite ali inye."†

²¹ Oo ijesu, "Rote abi mhi te khi omō mhi te ri ishi ena nya a gbe akanya."

²² Abi ijesu o ro suo ona, o o li, "O kpō e emhi oghuo le, le ya ri emini u mhue nya de, u kemhi eni ikpagho na egbo ni ea mholi khi u ya mhue pfue shi iloghie. Ni u tigbe bhale ke deba mhe."

²³ Abi oni omose o ro suo ona, egbe e pfo li-a itobo khi o pfue gba. ²⁴ Ijesu o me abi egbe e pfo li-a shi o, Oo, "O ma mu unu ni egbo ni e lolo pfue ni e ro lo Eghiele oyi Eshinegba. ²⁵ Ni ogbo ni o pfue o ro lo Eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ogbo ke dua ni loli ri alakumi rote ese asuge ya fie." ²⁶ Egbo ni e suo ona e mhila, "Oghuo o ke ya mhue imiepfuese sho?" ²⁷ Ijesu o o we, "Emini o a ze ogbo a riele loli o ze Eshinegba a riele." ²⁸ IPita o o ijesu, "Bino, anye she tsua emhi eyanye nya kua se, anye

* 18:14 Li ze iMat 23.12; iLuk 14.11 † 18:20 Li ze Okiali 20.12-16; iDeut 5.16-20

bhale deba e.”²⁹ Ijesu o o wẹ, “Abi o li mhi li gue o li e ye e khi, aa me oni o ya tsua apfe-oli, okekhi ughue-oli pfa, ni o tsua inyoghuo oli, ghe itali ghe inyoli ali imioli pfa, itobo Eghiele oyi Eshinegba,³⁰ ni o ya mhu e eleli ni e bu dose eghoghō, elemhi agbo ona ali agbo oni o ke e bhale.”

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le

(iMat 20.17-19; iMak 10.32-34)

³¹ Ijesu o rue eniye odukhokho ogbava eyoli je asha eghuo, o gueye wẹ. “A ri esō shi eke, awa ya nga obini iJerusalemu. Emini emekeguele e keke shi Omi Ogbō egbe nya, e bhale ya tse oobō.³² A ya mu oli, a rue oli na egbō iJeta. E ya rōli li egia, e e tsue oli, e tono ete ku oli, e gbe oli itali, e tigbe gbe oli-a.³³ Ele onuzi-ese, o ya guale.”³⁴ Eniye odukhokho eyoli e a lese udi ingme ena irari khi eri a ri ingme enana sheli wẹ, ali khi e a gbo lese emini o o ngme.

Ijesu o khueghie ozalo alo-a
(iMat 20.29-34; iMak 10.46-52)

³⁵ Abi ijesu o li ti i mama iJeriko, ozalo oghuo o shito epfe ode, o mhila.³⁶ Abi o ro su o okeke egbō ni e dose, o mhila wẹ emini a me.³⁷ A gueye oli khi ijesu na iNazareti o o dose.³⁸ O lu leghe, o o li, “Ijesu Omi iDefidi mhu e isomhelemhi na mhe.”³⁹ Egbō ni e ralo na li e oli o khukhu unu. Ama igho o

kie li tse e o o lie, “Omi iDefidi mhu e isomhelemhi na mhe.”⁴⁰ Ijesu o migha, o e lu oni o mose ghi lue. Abi o ro ti mama li, ijesu o mhila li.⁴¹ “Elo wa nono ni mhi rie e ne?” O o ijesu, “Onomhu e mhi a nono ni mhi ke me eke.”⁴² Ijesu o o li, “Alo eye e khueghie-a, irudunga oye o she re ze.”⁴³ Aghoaghō alo eyoli e khueghie-a. O deba ijesu kia, o ku eghie Eshinegba. Abi eni egbō nya e ro me oli e li li ku eghie Eshinegba.

19

IZakioshi omionoga

¹ Ijesu o ro te eoli iJeriko dose.² O mose oghuo o la oni eoli ni a lu iZakioshi, loli o khi oga oyi emionoga. O ga mema mhu e pfue egbegbo.³ O nono ni loli me oni ijesu o khi, ama o a do be. O a me asha itobo khi egbō e bu dose. Ali khi ogbō ni o a yagha o khi ni o lolo she.⁴ Igho o na ya ralo ode ni ijesu o te ya dose, o ya nga oara ugbele shito, ini loli me asha me oli.⁵ Ijesu o ramhi agho, o yase alo idane lu oli, O o li, “IZakioshi, nyanya tiemhile, mhi mema ya kushi apfe oye amo.”⁶ Igho o nyanya tiemhile. Egbe e mu oli, o ri oghete kpe abo mie ijesu.

⁷ Egbō nya ni e me ona, e wo lo, e lie, “O she ya kushi na ogbō ona olamhe.”⁸ O ke lese li den e tee, iZakioshi o ti vule, o o, “Onomhu e ghe i, mhi ya khi pfue eyemhe shi asha eva, mhi ri asheghuo o

na egbo ni ẹa mhuẹ. O kha khia khi mhi li ogbokhoghuae le ghue, mhi ya fali ọli eni ota agbhagbhamhi ene.”⁹ Ijesu ọọ li, “Amo ena imiepfuese o she bhale apfe ona, itobọ khi omi Aburaamu, omose ọna ọ li khi.¹⁰ Irari khi eri Omi Ogbo ọ bhale ya nono egbo ni e waa, ali ni ọ gbo rọ ya mie wẹ pfuese.”*

Okhe irokhokho igue-ri emini a rọ ne kia
(iMat 25.14-30)

¹¹ Abi e kie li suọ ingmemhi ena, iJesu ọ zẹ okhe irokhokho khasẹ wẹ irari khi ọ she ti i mama iJerusalemu. Eni egbo e dabi khi utoghuokpe Eghiele oyi Eshinegba o rọ ya bhale.¹² Ọọ wẹ, “Omose okhemhuẹ oghuo ọ ye ushishi odonue ni a rọ ya ri oghie na li, ikpukhokho, ọ gbo jele.¹³ Igho ọ luno eni ẹẹ ga li ogbe, ọ kemhi ikpagho eyi igolu na wẹ. Ọọ wẹ, ‘A ri ikpagho ena du oki ramhi ni mhi rọ ya jele.’

¹⁴ “Eri tse khi eri apfoli e biselemhi ọli, e ghie usomhi ghi eni e ya gbanọ ọli ukhomhi khi wewe ẹa nono ni oni omose ọna, ni ọ khi oghie oyi wewe.

¹⁵ “A kie ri oghie na li, ọ jele. Igho ọ luno eni ẹ ga li egbo ni ọ ri ikpagho na, ni loli mhila wẹ abi e ri eni ikpagho kia.

¹⁶ “Oni odode ọ bhale, ọọ li, ‘Oga, ukpagho igolu oye o she bia igbe elese.’

¹⁷ “Oni oga ọọ li, ‘Mu akanya, oni ọọ ga onete

oyemhe. Itobọ khi u khi oni a ri egbe ẹ nga shi ukukuọ ni a rọ shi ẹ obọ, mọ ẹoli igbe ke mhese shi.’

¹⁸ “Onuzava ọ bhale, ọọ li, ‘Oga ukpagho igolu oye o she bia ishe elese.’

¹⁹ “Oni oga ọọ li, ‘Yeye mọ ẹoli ishe ri ẹoli ke khu.’

²⁰ “Onuzase ọ bhale, ọọ, ‘Oga ghe ukpagho igolu oye. Eri mhi genọ li shi ode ya shi ne.

²¹ Eri ulishi oye o mu mhe itobọ khi ogbo ni ọ ze alo u khi. Ashini u waa roshi u te ẹ rue, ashini u wa rọ kọ shi u te a khiese.’

²² “Oni oga oyoli ọọ li, ‘Mhi ya rọte emini yeyeghuo u ngme se unu ingme ikhi yeye oni ọ ga ogbo obe ọna. Abi u rọ lese khi omose ni ọ ze alo mhi khi, khi ashini mhia rọ shi mhi te a rue, mhi gbo rọte ashini mhia rọkọ shi a khiese.²³ Elo o zẹ ni u waa rọ ri ukpagho oyemhe ya shi owa ukpagho na mhe ni e la agho ke gbe nga ọ, ni mhi me ọli ali eleli eyoli mie ini mhi nyene egbe jele?’

²⁴ “Igho ọ gueye eni e migha, ‘A mie ọli oni ukpagho igolu ona na oni ọ mhuẹ eleli asha igbe.’

²⁵ “Eni egbo ẹ ọli, ‘Oga, ọ she kpe mhuẹ igbe.’

²⁶ “Oni oga ọọ wẹ, ‘Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, ogbo ni ọ da kpe mhuẹ ne, a ya rọ ma li ọ. Ama oni ọa kpe mhuẹ a ya gbo mie ọli oni ọ kpe mhuẹ.†²⁷ Ama ebe mhe egbo ni ẹa nono ni mhi le eghiele

* 19:10 Li zẹ iMat 18.11 † 19:26 Li zẹ iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18

shi wẹ ukhomhi, a wolọ wẹ lase ana, a gbolo wẹ-a ukpẹloẹ mhe.’ ”

Ijesu o lo iJerusalemu le

(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iJon 12.12-19)

²⁸ Abi ijesu o rọ ngme ona se, o ya ralo na wẹ. E nga iJerusalemu. ²⁹ Abi o rọ ti mama ẹoli iBẹtifagi ali iBẹtani obini ukhomhi ute ni o khi ẹra olivu, o ghie eniye odukhokho eyọli aava ralo, oọ wẹ, ³⁰ “A je ẹoli ni o la ẹ odalo. Ini a ramhi agho, a ya mẹ omi akphẹrẹ ni ogbọ ọa nga ghue khi a mu ọli zu. A taghiẹ ọli-a, a mu ọli ghi mhe ana. ³¹ Ini ogbokhoghuo o mhila ẹ, khi oọ, ‘Elo o zẹ ni a rọ taghiẹ ọlia?’ A liẹ ọli, ‘Onomhue o mhue emini o ri ọli ya li.’ ” ³² Eni o ghie, e bhale ya ẹ oni akphẹrẹ tee abi ijesu o li gueye wẹ. ³³ Abi e li taghiẹ ọlia, eni e mhọli ọli e mhila wẹ, “Elo o zẹ ni a rọ taghiẹ oni akphẹrẹ a?” ³⁴ E wẹ, “Onomhue o mhue emini o rọli ya li.” ³⁵ E mu ọli ghi ijesu. E ri ide ku ọli egbe, e mu ijesu nga o. ³⁶ Abi o li lẹ, ẹgbọ e naghie ide ku ode. ³⁷ Abi o rọ ti i mama ashini ute Olivu o te pfi ukhomhi kpọkẹ, eni eniye odukhokho nya ee kuẹghie Eshinegba leghe shi ikanya ọnyaloa ni e mẹ. ³⁸ Ee liẹ, “Ikhivose o khi oyi oghie ni o ri eva oyi Onomhue bhale.”
“Opfomhe o la iloghie, ufumhi o la obini o yagha ne nya.” †

³⁹ Igho iFarisi eghuo ni e la ifuabo eni ẹgbọ ẹẹ ijesu, “Osese, gueye eniye odukhokho eye e khukhu unu.”

⁴⁰ Oo wẹ, “A ri esọ shi eke, ini e khukhu unu, eche e ya ke tseşe leghe.”

Ijesu o vie na iJerusalemu

⁴¹ Abi o rọ ti i mama iJerusalemu ni o rọ mẹ oni ẹoli, o vie na li. ⁴² Oo, “Abi a khe khi u lese emini o ya ri opfomhe ghi ẹ amo ena lo! Eri tse khi a she ri ọli sheli na ẹ mena.” ⁴³ Ogbẹle oọ bhale ni ebe ẹ e rọ ya gbe ogba gase ẹ, e khi ẹ shi iteva, e rọte ashakpa gase ẹ shi. ⁴⁴ E ya khọli ẹ pfuse-a. E a ya kesẹ omọ wẹkhi ọdiọ le, e shashe ẹ apfe-a. E a ya kesẹ ukpolo nga ukpolo, itobọ khi aa lese ẹghẹghẹ ni Eshinegba o rọ bhale ya tsumhi ẹ.

Ijesu o je Owa Oyi Eshinegba

(iMat 21.12-17; iMak 11.15-19; iJon 2.13-22)

⁴⁵ Igho o lo Owa Oyi Eshinegba, o khu ẹgbọ ni e la agho ẹ du oki fie. ⁴⁶ Oo wẹ, “A she keke ọli shi Ebe-nopfuase khi, ‘Owa oyemhe owa iromhi lo.’ Ama, a she ri ọli mele egbha ighiatọ a!” §

⁴⁷ Ogbẹlekpa ijesu o la Owa oyi Eshinegba sese, ama eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi ali eni e ralo na eni ẹgbọ, ee nono ni wewe e gbe ọli-a.* ⁴⁸ Ama ẹa mẹ ode ni e te ya riẹle ọli, itobọ khi eni ẹgbọ e ri esọ

† 19:38 Li zẹ Iwolo 118.26

§ 19:46 Li zẹ Aza 56.7; iJere 7.11

* 19:47 Li zẹ iLuk 21.37

shi osesę oyoli, ęa nono ni ungmemhi oyoli okhoghuo o de wę esọ-a.

20

A mhila iJesu ọni ọ ri afu na li

(iMat 21.23-27; iMak 11.27-33)

¹ Eḷęghuo khi iJesu ọ la Owa Oyi Eshinegba tse abọ usomhi onete oyi Eshinegba, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esesę Ishi eyi iMosisi, ali eni egbhali e bhale deba li. ² E ọli, “Gueye anye afu oyi ọni u rọ ọ gbe ikanya enana. Oghuo ọ ri eni afu ena ne?”

³ IJesu ọọ wę, “Mhi ya li mhila ę ogbọ, a sọ mhę ọ! ⁴ Ibatizi ni iJoni ọọ batazi ęgbọ, obọ oyi Eshinegba o te bhale abi obọ oyi ọgbọ?”

⁵ E lu egbe wę ochi, e kę, “Awa khę, ‘Obọ oyi Eshinegba o te bhale.’ Ọ ya mhila awa, ‘Elo o zę khi aa mie ọli suọ?’ ⁶ Ini awa kę, ‘Obọ oyi ęgbọ.’ ęgbọ nya e ya tonu awa eche irari khi ọgbokpa ọ lesę khi ọmekęguele iJoni ọ khi.” ⁷ Ighọ ęę iJesu, “Anye aa lesę obini o te bhale.”

⁸ IJesu ọọ wę, “Mhia li ya gueye ę afu ni mhi rọ a gbe ikanya enana.”

Okhę irokhokhọ oyi eghiale ena okhọlo

(iMat 21.33-46; iMak 12.1-12)

⁹ IJesu ọ zę okhę irokhokhọ ona khasę eni ęgbọ, ọọ wę, “Ọmọse ọghuo ọ gua ipfonu shi ogba, ọ rọli ye ongmomhi

na eghiale. Ọ vu ęoli ni ọ la tese.* ¹⁰ Eghęghę ikhięę o ramhi, ọ ghie ọni ọọ ga li ghi wę e rọte oni ogba pfanọ idumhi ghi luę. Ama eni eghiale e gbe ọni a ghie ọghọ. Ọ pfino abọ efuę je. ¹¹ Ọni ọmọse ọ gbo ghie ọni ọọ ga li ọnuzava ghi wę. E gbe ọli, e yeęhę ọlia. Ọ gbo pfino abọ efuę ya je. ¹² Ọni ọmọse ọ gbo ghie ọnuzasę. E kuale ọli utse, e khu ọli ya fię.

¹³ “Ọni ọ mhue oni ogba ipfonu ọghọ, ọọ, ‘Sę mhi fę ya li eghọ? Mhi ya ghie omimhę ni mhi nono ingme oyoli egbegbọ, otse, e ya mu ekpę na li.’

¹⁴ “Ama abi eni eghiale e rọ mę ọli, ęę, ‘Egbegbi omi ọli na ni ọ ya le ugu ogba ona, awa gbe ọli-a ni awa rue oni ugu le.’ ¹⁵ Ighọ e ti ọli je olase oni ogba ipfonu, e gbe ọlia.

“Sę ọni ọ mhue oni ogba ipfonu eghọ ọ fę ya li wę? ¹⁶ Eri ọ ya bhale ya gbolo eni eghiale eghọ-a, ọ tigbe rue oni ogba na eghiale elese.” Abi eni ęgbọ e rọ suọ oni ingme, ę, “Eshinegba ọ gbe etse kua!”

¹⁷ IJesu ọ bino wę alo ukhomhi, ọọ wę, “Sę emini a kękę ona o fę ngme, ni ọọ,†

“Eche ni itsọna e kie pfią, o tigbe ya mele eche ębe ni o mu ęloe ne nya-a?”

¹⁸ “Ọni ọ da ya de nga oni eche ne, ọ guoghọ-a, ali ọni oni eche o da ya de mu ne, o mhęli ọlia.”

* 20:9 Li zę Aza 5.1 † 20:17 Li zę Iwolo 118.22

Ingme oga izeze
(iMat 22.15-22; iMak
12.13-17)

¹⁹ Eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ighie eyi ekpodalougamhi e nono ode ni e te ya mu ọli aghoaghọ, irari khi wẹwẹ ọ zẹ oni okhẹ irọkhokhọ tsue. Ama ulishi oyi ẹgbọ oo mu wẹ. ²⁰ Ighọ e li ri ẹloe shi ọli egbe egbegbọ. E zẹ ẹgbọ ni e rieḷe abi ẹgbọ ni ee mie shi iJesu ọ deba li, e ke de ọli awẹ, ini e mẹ ushi mu shi ọli obọ, ni e mu ọli ghi ena omhẹsẹ eyi igovunọ. ²¹ Ighọ eni a zẹ eghọ ee mhila li ogbọ, “Ọsẹsẹ, anye ga lẹsẹ khi abi ungmehi oyi Ẹshinẹgba o li u liẹ ngme ọli, u gbolo a sẹsẹ emini e te ode, waa ya gbe ọgbokhoghuo azẹba, ama eri wa sẹsẹ egbegbi ingme oyi Ẹshinẹgba. ²² O fẹ ti ni anye zẹ oga na oghie iSiza abi anye khi zẹ?” ²³ IJesu ọ she lẹsẹ oshili eyewẹ. ²⁴ Oọ wẹ, “A ri ukpaghọ ẹlomho khasẹ mhe. Alo eyi ọghuo a fẹ mu shi ọ?”

²⁵ Ẹ ọli, “iSiza.”

IJesu oọ wẹ, “A ri emini e khi eyi iSiza na iSiza, a ri emini e khi eyi Ẹshinẹgba na Ẹshinẹgba.”

²⁶ Ẹa doḅe rọte emini ọ ngme igbaa mẹ emhikhoghuo mu shi ọli obọ. Abọ e sha wẹ shi abi ọ li gbaghiẹ oni ogbọ-a, e khukhu unu.

Egbọ iSadusi e mhila li ogbọ irọte-eghuli guale
(iMat 22.23-33; iMak
12.18-27)

²⁷ Ẹgbọ iSadusi eghuo ni ẹa lama shi ọ khi a ya mẹ irọte eghuli guale, e ri omhila bhale deba iJesu.† ²⁸ Ẹ ọli, “Ọsẹsẹ, iMosisi ọ kekẹ shi eke na awa khi ini omose ọ ghua pfi ughue ọli shi eke agbọ ni ọa rọ bia eniye, inyoghuo oni omose ọ rue oni ọkpotso ughue ni ọ bia eniye shi agbọ na inyoghuo ọli ni ọ ghua eghọ. § ²⁹ Inyoghuo egbe etuoshilua e ya la ọ. Oni odode ọ rue ọkpotso, ọ ghua, ọa bia omọ. ³⁰ Onuzava ọ rue oni ọkpotso. ³¹ Ighọ onuzase ọ gbo rue ọli. Ighọ wẹwẹ nya e rue ọli, e ghulo-a, ẹa bia omọ. ³² Ikpukhokho ọ, oni ọkpotso ọ li ghua. ³³ Mena, ogbeḷe ni ẹgbọ e ya te eghuli guale, ughue oghuo oni ọkpotso ọ ya khi, aborokhia khi wẹwẹ oshilua e ga rue ọli ughue eghọ?”

³⁴ IJesu oọ wẹ, “Ẹgbọ ena agbọ ona ẹ rue ikpotso, wẹwẹ e gbo ri ikpotso a ye ughue. ³⁵ Ama ẹgbọ ni a leli shi eni e mhue okemhi shi agbọ oghọ ali irọte eghuli guale, ẹa ya rue ikpotso, wẹkhi eri a rẹwẹ ya ye ughue. ³⁶ Ẹa ke ke ghu, irari khi eri e ke ya li abi igeni eyi Ẹshinẹgba. Imi Ẹshinẹgba e ke ya khi, irari khi e she rọte eghuli guale. ³⁷ Ashini a kekẹ ingme oyi ebuli ni oo to shi, iMosisi ọ te rokhasẹ ẹ gboo khi eni e ghua, ẹ guale, irari khi ọ lu Onomhue, Ẹshinẹgba oyi Abu-raamu ali Ẹshinẹgba oyi Aziki

† 20:27 Li zẹ Ika 23.8 § 20:28 Li zẹ iDeut 25.5 * 20:37 Li zẹ Okiali 3.6

ali Eshinegba oyi iGiekopu.*
³⁸ Eshinegba oyi egbo ni e la agbo o khi. Oa khi Eshinegba oyi egbo ni e ghua.” ³⁹ Esese Ishi eyi iMosisi eghuo ni e la agho ee oli, “Osese, u ga gue ngme!” ⁴⁰ Ogbokhoghuo oa ke gbo gbudu mhila li ogbo olese.

Omi oghuo oni Omiepfuese o khi
(iMat 22.41-46; iMak 12.35-37)

⁴¹ Igho iJesu o mhila we, “Se ee a lie lie khi oni Omiepfuese khi omi iDefidi o khi? ⁴² Irari khi oni iDefidi o ngme oli shi ebe Iwolo, ni o re,
 “ ‘Onomhue oo Onomhue oyemhe:

Shito mhe ukiekie obita
⁴³ ramhi ni mhi ro ya
 ri ebe e shi e ekoawe
 ni u kpha awe ukhomhi.’†

⁴⁴ Ini iDefidi o lu oli, ‘Onomhue.’ Se o ke gbo lie khi omi iDefidi?”

Ijesu oo e mhue egbhe shi esese Ishi eyi iMosisi egbe
(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

⁴⁵ Abi eni egbo e kie ku eso-a shi eke egho, iJesu oo eniye odukhokho eyoli, ⁴⁶ “A mhue egbhe shi esese Ishi eyi iMosisi egbe. O ma ghole we ni e ke so itsua na dolodolo ke kia gasa, ni egbo e ba ke tse we otse ekpe atu oki. Ee shito ashini o mhue ekpe elemhi owa ugamhi, e gbolo e shito ashini o yagha ni o fune ukue.

⁴⁷ Ee lo apfe oyi esamhi-olimhi ya ri itoto miono we emini e mhue. Ee so iromhi

ni e nue eyi abamemhe. A ya na egbo eghogho osue egbegbo.”

21

Isomhopfa oyi osamhi-olimhi
(iMak 12.41-44)

¹ Ijesu o bino gasa, o me khi egbo ni e mhue epfue e pfi ukpago lo akpati ni a pfi ukpago a lo elemhi Owa oyi Eshinegba. ² Igho osamhi-olimhi ni oa mhue emhi o li pfi ikpamhi inini eva lo oni akpati. ³ Ijesu oo eniye odukhokho eyoli, “Mhi gueye e khi osamhi-olimhi ona o ga rona dose egbo eni e kpole nya. ⁴ Eri egbo eni e kpole ena e rote epfue eyewe rona, ama osamhi-olimhi ona o rote umhame ri ukuku o ni o mhue rona.”

Ijesu o guele emini a ya me ikpukhokho agbo
(iMat 24.1-2; iMak 13.1-2)

⁵ Eniye odukhokho eyoli eghuo e ngme abi a li ri echere ni e somhi otse li atsona shi ugbe oyi oni Owa Oyi Eshinegba, li shi itsua isomhopfa ni a ro ma o na Eshinegba. Ama ijesu oo we, ⁶ “Emini a bino ena ii, eghoghe oo bhale ni o khia khi echeli okhoghuo oa ke ya nga olese egbe, irari khi a ya bighi we kua.”

Ozughu ali Ajilimhe
(iMat 24.3-14; iMak 13.3-13)

⁷ E mhila li, ee oli, “Osese, eghoghe onoghuo a ro ya me ona. Elo a ya me ni o ro

ya khasẹ khi oni ẹghẹghẹ o she ramhi?" ⁸ Ijesu ọọ wẹ, "A mhue ẹgbẹ ini ọgbọ ọ khi di ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyemhẹ bhale, ẹẹ liẹ, 'Mhemhẹ mhi khi Ọmiepfuese,' ali khi, 'Oni ẹghẹghẹ o she ti bhale.' A khi deba wẹ. ⁹ Ini a suọ eko okhue ali ozughu, a khi zẹ ni egbe e guoghọ ẹ a, irari khi emhi enana e mema bhale ya tse, eri-tse khi ukpese agbọ ọa kie ramhi ne oni ẹghẹghẹ."

¹⁰ Ọọ wẹ, "Ishishi e ya mu okhue vule shi ishishi ọ, eghiele e mu okhue vule shi eghiele ọ. ¹¹ Eke e ya ke de kulue. Okiamhi ali ighuamhi ebe e ya la asha ọdoda. A ya mẹ ebemulishi ali ukpokpomhi irokhase khi e te idane bhale.

¹² "Eri-tse khi neni a ya mẹ ena, a ya muno ẹ a nase ẹ, a muno ẹ je owa ugamhi ali owa ighumha. A mu ẹ ghie enighie ali igovunọ irari oyemhẹ. ¹³ Ona o ya khi ẹghẹghẹ ni a rọ ya mẹ asha pfi otselẹ na mhẹ. ¹⁴ A mhọli ọli shi udu memena, a khi zẹ ni udu o nighise ẹ shi emini a ya mẹ sọ wẹ ọ. ¹⁵ Mhi ya ri ungmehi shi ẹ unu ali ẹgbhali ni ọ khia khi ebe ẹ ẹa ya dobe nu ẹ khe akọ.* ¹⁶ Ita ẹ, ali inyoghuo ẹ, ali ẹgbọ eye ẹ, ali emole ẹ, e ya ri ẹgbhue re ẹ de, e gbolo eghuo elemhi ẹ-a. ¹⁷ Ẹgbokpa e ya ri itobọ oyemhẹ kie ẹ. ¹⁸ Ama, ẹtsui okhoghuo oyi ongeẹ ọa ya pfua. ¹⁹ Ini a migha egbegbọ,

a ya tsumhi ẹ.

Ijesu ọ guele shi eke khi a ya guoghọ iJerusalemu a
(iMat 24.15-21; iMak 13.14-19)

²⁰ "Ini a mẹ khi ekhọli-okhue e pfi gasẹ iJerusalemu, a lese khi ipfueche-a oyoli o shi ti ramhi. ²¹ Ẹghẹghẹ aghọ, ẹgbọ ni e la eke iJudia, e na nga ikhomhi ite. Ẹgbọ ni e la ifu apfe, e na ifu apfe ọ vu. Eni e la oboese e khi ke gbo nyene egbe bhale ifu apfe. ²² Irari khi ẹghẹghẹ iso-ẹzọ ni a she kpe keke shi eke na ni o bhale ya tse.† ²³ Ẹghẹghẹ aghọ o ma khọlo ikpotso ni ẹ mẹ umemhi egbe, ali eni e ri eniye shi egbe. Osue onofune ọ ya la oni eke. Ofu oyi Eshinegba o ya de rughu eni ẹgbọ. ²⁴ Eghuo ọ e ya ghu eghuli ọgbhoro, a muno eghuo ighumha je ishishi ọdoda. Ẹgbọ iJeta e ya guoghọ iJerusalemu-a ya ramhi, ni ẹghẹghẹ oyi ẹgbọ iJeta e rọ ya dose.

Ibhale oyi Omi Ogbọ
(iMat 24.29-31; iMak 13.24-27)

²⁵ "A ya ke mẹ irokhase elemhi ovọ ali uki ali ikpetata. Ishishi e ya le oya eke agbọ, abọ e sha wẹ abi okẹ oniemhi o li ya ke vuna.‡ ²⁶ Ubi o ya rue ẹgbọ, irari ulishi ẹ sa usamhi emini ọ a bhale eke agbọ itobọ khi ekpabọ ni e la ukhui e ya ke nighise. ²⁷ Ẹghẹghẹ aghọ, e ya mẹ khi Omi Ogbọ ọ la elemhi

* 21:15 Li zẹ iLuk 12.11-12 † 21:22 Li zẹ Osia 9.7 ‡ 21:25 Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJọe 2.31; Iro 6.12-13

otughunu tsua ekpabọ ali ufumhi oniēmhi, rọte idane ẹ tiemhile. § 28 Ini a da mẹ na ne, a vule a yase ukhomhi eke irari khi eghẹghẹ ipfasheke oyẹ ẹ o she ti bhale.”

Owena ni a rọte okhua-eni rue
(iMat 24.32-35; iMak 13.28-31)

29 Ijesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “A ke bino ọara okhua ali ẹra nya. 30 Ini e da ta ebe enegbọ ne, a lẹsẹ khi oruamẹ o shi ti ẹ bhale. 31 Ighọ o li khi ini a da mẹ emhi enana ne, a lẹsẹ khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o she ti ramhi.

A mu egbe shi eke

32 “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, agbhotu ona ọa ya dọsẹ ne neni a mẹ emhi ena nya. 33 Eke ali ukhuli e kha bhale ya dọsẹ, ingmemhi eyemhẹ e mema bhale ya tsẹ.

34 “A kuegbe-a ini ukue iditsea, ali onyọ idada ali usamhi agbọ e khi ya rue ẹ egbhali, ini ogbele ibhale oyemhẹ o khi ya de shi eghẹghẹ ni a sa shi. 35 Irari khi oni ibhale ona ogbọkpa ni ọ la agbọ o ya bhale na. 36 A ke mu egbe eghẹghẹ kpa, a lema ni a toto migha, ni a pfue okhena ni ọọ bhale, ali ni a rọ dobe migha odalo oyi Omi Ogbo.”

37 Ogbelekpa ijesu ọ rọ la Owa oyi Ẹshinẹgba ii sẹsẹ. Ini obili ọọ bi, ọ fiẹ nga Ute Ẹra Olivu.* 38 Ẹluzogbe kpa, eni egbo nya e bhale Owa Oyi

Ẹshinẹgba ya ri esọ shi ọli eke ni e suọ ungmehi oyọli.

22

Ijudasi ọ lama khi lọli ya ri ijesu de

(iMat 26.1-5,14-16; iMak 14.1-2,10-11; iJon 11.45-53)

1 Ukpe ni a la le ibuledi ni ogbo ri ifuma ma nye na lu iPasova o ti bhale.* 2 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi, e nono abi e li ya gbe ijesu a, ama ulishi oyi egbo o mu wẹ.

3 Ighọ Okphaghiẹ ọ lo ijudasi ni a gbolo a lu Isikaroti udu, ni ọ khi oghuo eniyẹ odukhokho ogbava eyi ijesu.

4 Oni ijudasi ọ fiẹ deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ khẹ ekhẹ Owa Oyi Ẹshinẹgba. Ọ nu wẹ ye ochi abi ọ li ya ri ijesu na wẹ de. 5 Egbe e mu wẹ, e lama khi wẹwẹ e ya fali ọli ikpaghọ. 6 Ọ lama shi wẹ ọ, ọ nono abi lọli ri ya mẹ asha ri ọli na wẹ mu ini ebubu egbo ẹa la akaghọ.

Eminale ni o kpukhokho

(iMat 26.17-25; iMak 14.12-21; iJon 13.21-30)

7 Ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri ifuma shi nye, ni a rọ omi osumha ẹ luasẹ obo, o ramhi. 8 Ighọ ijesu ọ ghie iPita ali iJonni ralo, ọọ wẹ, “A ka mu egbe eminale iPasova oyi awa.”

9 E mhila li, “Obo wa nono ni anye je ya mu egbe?”

¹⁰ IJesu ọọ wẹ, “Abi a liẹ ke lo iJerusalemu le te, a ya me ọmọse ọghuo ni ọ tsua ubene amẹ. A deba li je owa ni ọọ je. ¹¹ Ini a ramhi agho, a liẹ oni ọ mholi oni owa ogho, ‘Osesẹ ọọ, ighe elemhi owa oye ni epfese e ku ẹ shi, ni mhemhe ali eniye odukhokho eyemhe anye la ya le eminale iPasova?’ ¹² Ọ ya ri ukpokpomhi agbala khasẹ ẹ ukhomhi owa atonga ni a lolo rieḷe somhi otse. A mu egbe oni eminale shi agho.”

Eminale ni o kpe ukhokho ni iJesu ọ nu eniye odukhokho eyoli le

¹³ Igho e bhale ya ẹ khi abi iJesu ọ li ngme ọli te o khi. Igho e mu egbe oni eminale iPasova shi agho.

Abi e ro le eminale oyi Onomhue

(iMat 26.26-30; iMak 14.22-26; 1 iKori 11.23-25)

¹⁴ Oni eghẹghẹ o ramhi, iJesu ali ighiusomhi na keẹ eyoli e shito shi gase ni e ro ya le eminale. ¹⁵ Ọọ wẹ, “O kie kpẹ ghole mhe egbegbo ni mhi nu ẹ le eminale iPasova ona neni mhi ya me osoli. ¹⁶ Mhi gueye ẹ khi, mhi aa ke gbo ya le eminale ona, se ni awa ke le oni o khi egbegbo obini Eghiele oyi Eshinegba.”

¹⁷ Ọ rue oni uko, ọ kphemhi. Ọọ wẹ, “A mo uko ona, a kemhi ọli da. ¹⁸ Mhi gue ọli ẹ ye ẹ khi, mhia ke gbo

ya da onyo ọra upfonu ona, se ni Eghiele oyi Eshinegba o bhale.”

¹⁹ Igho ọ rue ibuledi mhue obo, ọ kphemhi, ọ khi ọli a, ọ ro na wẹ, ọọ, “Idiegbe oyemhe na ni mhi ro na ẹ. A lina ke rieḷe ọli ro sato mhe egbe.”

²⁰ Igho ọ gbo rue uko abi ọ ro le emhi se, ọọ, “Uko ona o khi ishobo onogbo ni o rote ọlia eyemhe bhale, ni a ku shi eke na ẹ.† ²¹ A ghe i, obo oyi oni ọ ya remhe de o nu mhe shito ẹ le emhi memena.‡ ²² Abi ẹ khi omi ogbo ọ li ya kia, igho a li ya me ọli, ama epfua o khi ni ogbo ni o ya roli de.” ²³ Ee mhila egbewe oni ọ khi ni ọ ya gbe ikanya enana.

²⁴ Igho ekhako o gbo li lasese shi iteva oyewe shi oni ọ fune nya shi elemhi we. §

²⁵ IJesu ọọ wẹ, “Eri ighie eyi egbo iJeta ee jili we. E kha jili we se, ẹ liẹ we khi eri weye ẹ kpaghiẹ we obo.* ²⁶ Ama a khi li abi weye, ochoghọ, oni ọ nono ni loli fune elemhi ẹ, ọ ri egboli tiemhie eke nya, oni ọ ralo o ke ga enekpole.†

²⁷ Oghuo ọ fu ne, oni ọ shito ukhomhi itebu ẹ le emhi, abi oni ọọ kphanọ eminale ghi eni e shito ọ le? Ọa khi oni ọ shito le? Ama eri mhemhe mhi le ẹ iteva abi oni ọ ga ẹ.‡

²⁸ Eẹ a nu mhe migha abi mhi ro la imufe. ²⁹ Mhi ri eghiele na ẹ, abi itamhe ọ li ri eghiele na mhe. ³⁰ Ni a ro bhale ya

† 22:20 Li ze ijere 31.31-34 ‡ 22:21 Li ze Iwolo 41.9 § 22:24 Li ze iMat 18.1;

iMak 9.34; iLuk 9.46 * 22:25 Li ze iMat 20.25-27; iMak 10.42-44 † 22:26 Li

ze iMat 23.11; iMak 9.35 ‡ 22:27 Li ze iJon 13.12-15

ẹ khi a nu mhe le, a nu mhe da obini iloghie oyemhe. A ya shito ukpekhomhi oghie, a gue unuekpẹ igbeva eyi iZireni ẹzọ. §

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iJon 13.36-38)

³¹ “ISamo, iSamo, ghe i, Okphaghie o she mhila khi loḷi ẹ nono ni loḷi kpishi ẹ-a nya abi a lie kpishi ado.

³² Ama mhi she so iromhi ne, iSamo, ini irudunga oye o khi nighise. Ini u pfue o se, ri udu shi inyoghuo ẹ enekpoḷe o.”

³³ Ama iPita oḷo li, “Onomhue, mhi ga mu egbe ni mhi ro deba ẹ ya lo owa ighumha, ali ni mhi nu ẹ ya ghua.”

³⁴ Ijesu oḷi, “Mhi gue ẹ ye, khi, yeḣe iPita ona, neni okpa o ya gbieghẹ amo u ya kie mhe itese khi u waa lese mhe.”

Egheghe ingme o she ramhi

³⁵ Ijesu o ro mhila we, “Abi mhi ro ghie ẹ fie lase, ni aa ro tsua ekuẹ ukpago wekhi akpaba wekhi ekuẹ, emhikhoghuo o fe to ẹ?”*

Ẹ ḷi, “Iiye.” ³⁶ Oo we, ama memena, ogbo ni o mhue ekuẹ ukpago o rue ḷi, oni o mhue akpaba o tsua li, ini u waa kpẹ mhue ogbhorọ, ka ri awulu oye de, ni u ya de oghuo. ³⁷ Mhi gueye ẹ khi emini a keke shi mhe egbe ni o la Ebe-no-pfuase, ni oo, “A leli ḷi ma egbo ni e lue,” o mema

bhale ya tse shi mhe egbe. Irari khi emini a keke shi mhe egbe o she ramhi ni e ro bhale ya dose.† ³⁸ Eniye odukhokho eyoli ẹ ḷi, “Bino, Onomhue, ogbhorọ eva e la ana.” Oo we, “O somhi agho.”

Ijesu o la ute olivu so iromhi

(iMat 26.36-46; iMak 14.32-42)

³⁹ Ijesu o fie lase, e je Ute Eḣa Olivu, abi o kpẹ li. Eniye odukhokho eyoli e deba li.

⁴⁰ E ramhi agho, oḷo we, “A ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.” ⁴¹ O tikia na we deḣe, o wugha, o so iromhi,

oo, ⁴² “Ita, ini o ghole ẹ, mie mhe uko osoli imeme onana, ama o a khi abi o ghole mhe, ama abi o li ghole ẹ.” ⁴³ Igho aḣeni o roḣe idane bhale ya ri

ekpabo na li. ⁴⁴ Roḣe otomhe, o so iromhi egbegbo ramhi ni opfo ni e roḣe ḷi egbe e ku shi

eke, e kho tikpo abi ḷia. ⁴⁵ Abi o roḣe iromhi isoso vule, o nyene egbe bhale deba eniye

odukhokho eyoli. O me khi osoli ni e vie o ri olosemhe shi we egbe, e lese. ⁴⁶ O mhila

we. “Elo o ze khi a lese-a? A vule ni a ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.”

A mu ijesu

(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iJon 18.3-11)

⁴⁷ Abi o kie li ngme egbo, egbo e ve lole gbii. Omose ni a lu ijudasi ni o li khi otuoghuo eniye odukhokho ogbava eyi ijesu o rewe kia. O le deba

§ 22:30 Li ze iMat 19.28 * 22:35 Li ze iMat 10.9-10; iMak 6.8-9; iLuk 9.3; 10.4

† 22:37 Li ze Aza 53.12

iJesu ni loli ya pfi oli elemhi egbe. ⁴⁸ IJesu o mhila li, oo li, "IJudasi, eri u ri otse ri Omi Ogbọ o de ena?" ⁴⁹ Eni eniye odukhokho eyi iJesu e me emini a ya me ena, e mhila li, "Onomhue anye ri itakobi ni e la anye abo kholi?" ⁵⁰ Igho oghuo o, o ri itakobi fia oni oo ga oni o kpeda nya oye ekpodalo-ugamhi esọ a. ⁵¹ IJesu olo li, "Taa! Khi ke gbo li igho." O ri obọ ti oni omose oni esọ, oni esọ o gbela. ⁵² IJesu o mhila ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali eni ee khekhe Owa Oyi Eshinegba, ali eni egbhali ni e bhale ya mu oli, "Eri mhia pfi ozughu ni a ro tsua epia ali itakobi ali ikpokpo bhale e deba mhe?" ⁵³ Ele kpa mhi ro la Owa Oyi Eshinegba e sese, ongege o ri obọ ti mhe, ama eghenge oye na ni ekpabo alo ebili e ro mhesẹ."†

IPita o tia khi loli ea lese iJesu

(iMat 26.57-58,69-75; iMak 14.53-54,66-72; iJon 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Igho e mu oli vu ya je owa oyi Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni o kpeda nya. IPita o tapfia a deba we. ⁵⁵ Abi e ke ro pfi erali shi iteva oyi oni atukpapfe ni e ro shito, iPita o li bhale ya nu we shito. ⁵⁶ Abi okpotso oni oo ga oghuo o li me khi iPita o nu we shito, o bino oli tsuke, olo li, "Omose ona o li nu iJesu kia." ⁵⁷ Ama iPita o tia. Olo li, "Kpotso, Mhia fe ga lese oli." ⁵⁸ O denẹ,

omose olese o ke gbo me iPita, o mhila li, "U li nu iJesu u kia."

IPita o ke, "Mose mhia nu oli kia."

⁵⁹ O ke te agho ri emhi abi agogo oghuo dose, omose olese o ge ma o gue, olo, "Mhi lese gboo khi omose ona o nu iJesu u kia, irari khi onge iGalili o li khi!"

⁶⁰ Ama iPita o so li o, olo li, "Mose, mhi a lese emini u wa ngme ena." Utoghuo kpe abi o kie li ngme, okpa o gbieghe ⁶¹ Onomhue o pfi alo bino iPita chii. IPita o tode sato ungememhi ni iJesu o ngme ni o khi, "Neni okpa o ya gbieghe, u ya tia itese, we khi u waa lese mhe." ⁶² IPita o fiẹ je olase, o ya vie oya.

Eni e khe ekhe e ri iJesu li egia

(iMat 26.67-68; iMak 14.65)

⁶³ Eni emose ni e khe iJesu ekhe, e roli li egia, e gbe oli. ⁶⁴ E gono oli alo, e mhila li, "Bobobo! Oghuo o ri emhi lie?" ⁶⁵ Igho e ngme iwali ingmemhi emuebe ebubu deba li.

E mu iJesu bhale igbaa iSahediri

(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iJon 18.19-24)

⁶⁶ Ogbe o gbe-a, eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e legba. E rue iJesu lasese migha iteva oyewe. ⁶⁷ E lie oli, "Ini yeye u khi oni omiagbopfuese, gueye anye."

IJesu olo we, "Ini mhi tseku gueye e, aa ya mie shi mhe

o. ⁶⁸ Ini mhi mhila e, aa ya gbaghię a na mhe. ⁶⁹ Ama rōte memena vu, omi oğbọ o ya shito obita oyi Eshinegba obini iloghie.”

⁷⁰ Wewę nya e mhila li, “Omi Eshinegba u khi?”

Oo wę, “A guę ngme ni e khi Omi o mhi khi.”

⁷¹ E egbewę, “Awa ke gbolo e nono otsęle olese, awa-eghuo awa she ri esọ eyawa suọ abi o ri unu oyọli ngme.”

23

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti

(iMat 27.1,2,11-14; iMak 15.1-5; iJon 18.29-38)

¹ Igho eni igbaa nya e vule, e pfi oli ukhomhi ralo ghi iPaleti. ² Wewę nya e gue ezo shi oli egbe, e lie, “Anye she me omose ona khi o sesę egbọ ode egbhọli. Oo egbọ e khi ke ze oga na oghie iSiza, o gbolo a lie khi lolli khi Omiepfuese ni o gbo khi oghie.”

³ Igho iPaleti o mhila li, “Suọ khi yeye u khi oghie oyi egbọ iJu?” IJesu oo li, “Abi o li gho.”

⁴ Igho iPaleti o gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni igbaa, “Mhi a me ushi mu mhue omose ona obo.”

⁵ Wewę nya e lie, “Eri o ri osesę oyọli pfi ozughu e shi eke iJudia nya. Eke iGalili o te gba li eke le ni o ro ramhi ana ena.”

A rue iJesu bhale odalo oyi Erōdu

⁶ Abi iPaleti o ro suọ ona, o mhila wę ini ongi iGalili o khi.

⁷ Abi o ke ro suọ khi eke ni Erōdu o mhese shi iJesu o khi, o e rue oli ghi Erōdu ni o li la iJerusalemu oni eghęghę.

⁸ Abi Erōdu o ro me iJesu, egbe e mu oli, itobo khi o she tese ni o te nono ni lolli me oli, irari khi o she kpe suọ eko oli, o gbolo nono ni o la ukpeloe lue gbe ikanya onyaloa eghuo.

⁹ O mhila iJesu ogbọ ebubu ama iJesu o pfa shi oli eke.

¹⁰ Eni Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali esesę Ishi eyi iMosisi e migha agho, e pfi oni o nga o shi o ¹¹ Igho Erōdu ali ekholi-okhue eyoli e gia li e gbo roli li egia. E sono li itsua ni e somhi otse ni e ghale. E gbo rue oli nyene egbe ukhokho ghi iPaleti. ¹² Elegho, iPaleti ali Erōdu e ro somhi irari khi obe e kpe khi.

iPaleti o pfa ezo mu iJesu a gbe oli-a

(iMat 27.15-26; iMak 15.6-15; iJon 18.39--19.16)

¹³ iPaleti o luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e mhese ali eni egbọ nya, ¹⁴ Oo wę, “A rue omose ona ghi mhe, a lie khi o pfi ozughu shi egbọ iteva. Ama ukpeloe e mhi la mhila li ogbọ lena, mhi aa me emhi khoghuo ni a ro gue ezo shi oli egbe. ¹⁵ Wękhi eri Erōdu o pfa ezo mu oli, irari khi o nyene oli egbe ukhokho ghi awa. A ga me oli gboo khi oni omose ona o li ingme okhoghuo nabi a ro ya lie a gbe oli-a. ¹⁶ Irari gho mhi ya nase oli, mhi rue oli obo-a.” ¹⁷ [Ini a li ukpe iPasova,

iPaleti, ọọ mema rue ọgbo ọghuo ighumha lasela na wẹ.]

¹⁸ Wẹwẹ nya e ku unu a nyogho, “A rue ọli vu ya gbe-a! A ri ochoghọ rue iBarabasi obọ-a na anye!” ¹⁹ Eri a kie kpẹ mu iBarabasi shi owa ighumha irari onyaghu ni ọ pfi shi oni ẹoli ali khi ọ gbo gbe ugbeli.

²⁰ iPaleti ọ nono ni luẹ rue iJesu obọ-a, ọ gbo lema wẹ.

²¹ E kiele tsẹsẹ nyoghoo, “A ta li ma ọọra apfida gbe-a! A ta li ma ọọra apfida gbe-a!”

²² Utonuzesẹ, ọ gbo nu wẹ ngme, ọọ, “Elo o zẹ, Ingmobe onoghuo ọ riẹlẹ? Irari khi mhia mẹ emini o zẹ ni a rọ ya gbe ọli-a. Itobọ ighọ, mhi lẹsẹ ya nase ọli, mhi rue ọli obọ-a.”

²³ E kiele tsẹsẹ nyoghoo, a ta iJesu ma ọọra apfida gbe-a. Atsẹsẹ oyẹwẹ o rọli tsẹ na wẹ.

²⁴ Ighọ iPaleti ọ lama shi wẹ ọ.

²⁵ Ọ rue iBarabasi ni a mu shi owa khi ọ pfi ozughu shi oni ekẹ, ni o gbo gbe ugbe, obọ-a na wẹ. Ighọ ọ ri iJesu na wẹ, e ka li ọli abi o ghọle wẹ.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iJon 19.17-27)

²⁶ Abi e li rue ọli lẹẹ, e mẹ ọmọsẹ ọghuo ni a lu iSamọ ọngi iZirẹni ni ọ rọte ẹoli odonuẹ lo oni ẹoli le. E ri itoto mu ọli, sheli ọli oni ọọra apfida oghọ, ọ tsua li nga ike deba iJesu.

²⁷ Ebubu ẹgbọ e deba iJesu, shi ikpotso ni e viẹ e viẹ oya na li. ²⁸ iJesu ọ nyenẹ alo ghue wẹ, ọọ wẹ, “Ikpotso iJerusalẹmu, a khi ke viẹ na

mhẹ. A ke viẹ na egbe ẹ ali imi ẹ, ²⁹ Irari khi oni ẹghẹghẹ ọọ bhale ni a rọ ya ke liẹ, ‘Ikhivose ọ khi na ikpotso ni ẹa bia eniyẹ, ni ẹa mẹ umemhi ghue, wẹkhi e ri e mu ẹnyeli shi ọmọ unu ghue.’ ³⁰ E ya liẹ ute, ‘De mu anye,’ ẹẹ ite enikeke, ‘A de khukhu anye a.’* ³¹ Irari ini ẹgbọ ẹẹ li na ini egua o vọ ebuli-a zughu, sẹ e ke ẹ li ini o khakha?”

³² A li muno ighiatọ aava ni a li ya gbe-a toma li egbe.

³³ Abi e rọ ramhi ashini a lu, “Ugua ukhomhi olimhi,” aghọ e gbe ọli ali ighiatọ eghọ a shi. E ta ọghuo ma ọọra shi ọli ukiẹkiẹ obita, e ta ọnọkpọle shi ukiẹkiẹ obọ ọgobọ. ³⁴ iJesu ọli, “Ita, gbekua na wẹ irari khi ẹa lẹsẹ emini ẹẹ li.”†

E ri amukpaghọ pfi onolo rọ kemhi itsua eyọli. ³⁵ Eni ẹgbọ e migha bino, enighie e dọli ọkọnyọ. E liẹ, “Ọọ tsumhi ẹgbọsẹ, ọ tsumhi egbọli ini lọli ọ khi Ọmiepfuese ọyi Ẹshinegba ni a zẹ.”‡

³⁶ Eni ekhọli-okhuẹ e li bhale ya rọli li egia. E ri onyọ ni ọ yala nali ọ mọ da. § ³⁷ Ẹ ọli, “Ini o khia khi yeyẹ u khi oghie ọyi ẹgbọ iJu, tsumhi egbe ẹ shọ.” ³⁸ E kẹkẹ emhi tama kpada na li ni o ngme khi, “Ọna ọ khi Oghie ọyi Ẹgbọ iJu.”

³⁹ Oghiatọ ọghuo ni a li tama ọara, ọ tsue iJesu. Ọ liẹ ọli, “Óá khi yeyẹ wẹ khi Ọmiepfuese u

* 23:30 Li zẹ Osia 10.8; Iro 6.16 † 23:34 Li zẹ Iwolo 22.18 ‡ 23:35 Li zẹ Iwolo

22.7 § 23:36 Li zẹ Iwolo 69.21

khi? Tsumhi egbe ẹ, ni u li tsumhi anye.”

⁴⁰ Ama oghiatọ ọ̀nọkpọle, ọ dese ọli, ọọ li, “Ul-ishi Eshinẹgba ọa ya muẹ, aborọkhia khi eri ushi oghuo o ga mu awa? ⁴¹ Akanya ni awa gbe awa mie ifata to e na. Ama ọmọse ọna, ọa li emhikhoghuo ni ọ mẹ osue a shi.” ⁴² Ighọ ọ́ọ́ iJesu, “Sato mhẹ egbe ini u bhale ukpẹkhomhi eghiele oye.”

⁴³ iJesu ọọ li, “Mhi gueye khi, ogbe-namo ena, u ya nu mhẹ la Apfẹ oyi Eshinẹgba na iloghie.”

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iJon 19.28-30)

⁴⁴ Agogo igbẹva ẹlẹ ọguota o lẹsẹ nu, obili o te bi oni eke nya ya ramhi agogo esẹ ẹlẹ ogbomhi. ⁴⁵ Irari khi ovọ ọa ke to, ode ugbakpi ni a rọ pfa ode a shi elemhi Owa Oyi Eshinẹgba o te iteva kişẹ-a eva ya to eke.* ⁴⁶ iJesu ọ lu leghe, ọọ, “Ita, mhi ri ayemhẹ oyemhẹ mhọli ẹ obọ.” Abi ọ rọ na ngme se, ọ ghua. ⁴⁷ Abi ọga ọkhọli-okhue ni ọ la aghọ ọ rọ mẹ emini a mẹ, ọ kuẹghie Eshinẹgba, ọọ li, “Egbegbọ lọ khi ọmọse ọna ọni ọ pfuase ọ khi!”† ⁴⁸ Abi ẹgbọ ni e le gba aghọ ni wẹwẹ e ri ukpẹloe mẹ emini a mẹ, e rọ mẹ emini a mẹ, ee viẹ osue, e je. ⁴⁹ Ama ẹgbọ nya ni e lẹsẹ ọli ali ikpotso ni e rọte iGalili deba

li, e migha tapfia bino emini a ga mẹ nya.‡

Irotọ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iJon 19.38-42)

⁵⁰ Ọmọse ọghuo ọ la ọ na lu iJosefu. Ọ khi ọghuo emọse ni ẹẹ mhẹse. Ọ khi ọmọse ọnete ni ọ pfuase. ⁵¹ Ọa lama shi ọ a ka gbe iJesu a. Ọngi ẹoli Arimatia na eke iJudia ọ khi. Ọ migha khe Eghiele oyi Eshinẹgba. ⁵² Ọ lẹ deba oghie iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu. ⁵³ Ọ rọte ọọra apfida rue ọli tiemhile, ọ ri ide enegbọ khuli ọli. Ọ ya rọli shi uji ufuẹchẹ ni a tọ-a, ni ọgbọ ọa kpe ri olimhi tọ ghue. ⁵⁴ Ogbele ni o mama ẹlẹ iyemhẹa oyi ẹgbọ iJu lọ. Ẹlẹ iyemhẹa o she lẹsẹ ya ramhi. ⁵⁵ Eni ikpotso ni e rọte iGalili deba iJesu bhale e deba li ya mẹ uji ni ọ ri iJesu tọ. Ali abi ọ li rọli tọ. ⁵⁶ Ighọ e nyene egbe je apfẹ ya rue ituale ni a ku ẹ shi olimhi egbe.§

Ama e yemhẹ-a ogbele iyemhẹa. E ri ona ri ushi ogbele iyemhẹa gbe akanya.

24

Ite-eghuli-guale oyi iJesu

(iMat 28.1-10; iMak 16.1-8; iJon 20.1-10)

¹ Ẹlẹ ni odode na elemhi ẹfo uka, ogbie fiefie, eni ikpotso e bhale uji ni a ri iJesu tọ. ² Ẹ mẹ khi ẹchẹ ni a rọ khukhu oni uji, khi a gheghele ọli ode-a. ³ Ama abi e rọ lo elemhi oni

* 23:45 Li zẹ Okiali 26.31-33 † 23:47 Li zẹ Iwolo 31.5 ‡ 23:49 Li zẹ iLuk

8.2-3 § 23:56 Li zẹ Okiali 20.10; iDeut 5.14

uji, ẹa mẹ idiegbe oyi iJesu. ⁴ Abọ e sha wẹ, abi e li migha a sa ọ egho, e mẹ khi emose aava ni e so itsua epfopfo ni e ge nyanyanya e nu wẹ migha. ⁵ Ulishi oo mu wẹ, e nyese ukhomhi so alo ghue eke. Ama eni emose e mhila wẹ, “Elo o ze ni a ro nono ogbo ni o la agbo ifuabo oyi egbo ni e ghua?” ⁶ Oa ke la ana, o she guale. A sato emini o gueye e abi o ro la iGalili khi: ⁷ ‘Omi Ogbọ o mema ya mẹ osue obo oyi egbo olamhe, e gbe oli-a shi apfida, ama elenuzi-ese o ya guale.’ ⁸ E tigde yele eni ingme eyoli le.

⁹ E rote atalimhi bhale, e gueye eniye odukhokho ogboghuo enekpole ali egbo elese ni e la agho. ¹⁰ IMeli ongi iMagidaleni ali iJoana ali iMeli inyi iJemhisi ali ikpotso ni e nu wẹ kia e gueye eni ighiusomhi na ke. ¹¹ Ama eni eniye odukhokho e dabi khi ingmemhi afue eni ikpotso ee ngme, ẹa pfi esọ shi wẹ o ¹² Ama iPita o vule, o na ya je oni atalimhi, o ramhi agho, o nyese egbe bino elemhi oni uji, o lese mẹ ide ni a ro khuli oli egho agho, ama ọa mẹ idiegbe oyi iJesu. Igho o li je apfe, abo e sha li.

*Okiali na ode Emausi
(iMak 16.12-13)*

¹³ Oni ogbele ni e ngme ena, eniye odukhokho aava eyi iJesu e je ẹoli Emausi ni o khi imali igboghuo rote iJerusalemu. ¹⁴ E nu egbewe

ngme ingme enana ni a mẹ. ¹⁵ Abi e li ngme ni e li lese egho, iJesu o khu wẹ e, e ga kia lese. ¹⁶ E mẹ oli ama ẹa lese oni o khi. ¹⁷ IJesu o mhila wẹ, “Elo a nu egbe a ngme abi a li kia lese ena?” E mu migha, alo eyewe e khi osoli-osoli. ¹⁸ Oghuo elemhi wẹ ni a lu iKilopasi o mhila li, “Opfese oshẹbhe u khi shi eke iJerusalemu ni ọa lese emini a mẹ eke ona aenelue?” ¹⁹ “Emhi eneghuo a mẹ?” IJesu o mhila wẹ. Eni emose e oli, “Emini e li iJesu ona iNazareti. Omekeguele omose ona o khi, o mhue ekpabo oyi Eshinegba. Egbo e lese oli shi emini o riefe ali ingmemhi ni o gbolo o ngme. ²⁰ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali enighie e rue oli lasela ni a gbe-a shi ọra apfida. ²¹ Eri anye dabi khi loli o ya pfa egbo iZireni shi eke. Amo li ele ese abi a te mẹ ingme ena. ²² Ikpotso eghuo eyi anye e ri abo sha anye. E je uji oyoli amo uzogbe fiefe, ²³ Ama ẹa mẹ idiegbe oyoli. E nyene egbe bhale ya gue khi wewe e mẹ igeni ni e gueye wewe khi o she guale. ²⁴ Egbo eghuo elemhi anye e she je obo ya bino e mẹ khi abi e ngme o khi, ama ẹa mẹ iJesu.” ²⁵ IJesu oo wẹ, “A khi eyeghe e, ni udu oye ọa nyanya mie emini emekeguele e ngme suo. ²⁶ Aa lese khi ina oni Omiepfuese o li ya mẹ osue neni o lo ufumhi oyoli?” ²⁷ Oni iJesu o tigde ri emini a keke shi Ebe-

* **24:7** Li ze iMat 16.21; 17.22-23; 20.18-19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

no-pfuase lo we eso ni e la ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi emekeguele nya. ²⁸ Abi e li ti ramhi ukuku eoli ni e je, iJesu o riele abine khi loli ti okiali oyeluwe ya je odalo. ²⁹ Ama ee ti oli, ee oli, “Nu anye kushi ana irari khi ogbe o she vu, obili o she gbolo-a bi.” Igho o deba we o ya kushi na we. ³⁰ Abi e keru shito ya ke le eminale, o rue oni ibuledi, o kphemhi, o khi oli-a, o kemhi na we. ³¹ Egheghe ana, alo eyewe e khueghie-a, e tigbe lese khi loli lo. Eri-tse o kele-a, ea ke me oli. ³² E egbewe, “Oo khi eri o li abi erali shi awa udu abi o ro la ode nu awa ngme ni o gbo ro gue abi Ebe-no-pfuase o ngme ye awa?”

³³ Aghoagh o e vule nyene egbe ukhokho je iJerusalemu. E bhale ya e eniye odukhokho ogbaghuo ali egbo enekpole ni e ga legba, ³⁴ ni e lie, “Egbegbi ingme lo khi Onomhue o she guale, o ri egboli gbo khashe iSamu.” ³⁵ Igho eni etuava egho e guele emini a me ode, ali abi e lese iJesu egheghe ni o ro khi ibuledi-a na we.

Ijesu o ri egboli khashe eniye odukhokho eyoli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

³⁶ Abi e ro kie gh o ngme oni ungmehi, iJesu o migha we iteva oo we, “Opfomhe o nu e la.”

³⁷ E yila, ulishi oo mu we, e dabi khi ayemhe olimhi o

khi. ³⁸ Oo we, “Elo o ze ni udu oye e o ro nighise, ni a ro gbo mholi akhokhomhe shi udu oye e? ³⁹ A bino abo ali awe eyemhe. Mhemhe lo. A ri obo timhe ni a me khi olimhi ogbo oa ya mholi idiegbe ali igua, nabi a me khi mhi mholi ena.”

⁴⁰ Abi o ro ngme na se, o ri abo ali awe eyoli khashe we. ⁴¹ Abi oghel e ali oshabo ni o vo we udu oa kie ze we mie shi o ne, iJesu o mhila we, “A li mholi emhikhoghuo shi akana ni a le gh o?” ⁴² E rue afele ni a nye na li, ⁴³ O rue oli la akpewe roli le.

⁴⁴ Oo we, “Ena e khi emini mhi gueye e abi mhi ro kie nu e la. Ingme eyemhe nya ni a keke shi Ushi oyi iMosisi ali, ebe eyi Emekguele eyi Eshinegba ali Ebe Iwolo, e mema bhale ya tse.”

⁴⁵ Igho o khueghie we udu-a ni e me asha lese emini a keke shi Ebe-no-pfuase. ⁴⁶ O gueye we, “Emini a keke shi eke na. Omiepfuese o ya me osoli, o rote eghuli guale elenuziese, ⁴⁷ egheghe agho a ya ri eva oyoli ri imupfi ali irolamhe-topfa tse abo ushishi nya, rote iJerusalemu gba eke le. ⁴⁸ A ga me eni emhi enana nya. ⁴⁹ Mhi ya ri emini Itamhe o shobo ghie usomhi ghi e, eri-tse a la elemhi eoli iJerusalemu ramhi ni a ro ya ri itoto rote obini o yagha ghi e ni o ya kpha e so.”†

Inga idane oyi iJesu
(iMak 16.19-20; Ika 1.9-11)

⁵⁰ Abi ọ rọ rue wẹ vu ya fiẹ, ni e rọ kia ramhi iBẹtani, ọ tsua abọ idane, ọ ku isẹmhe na wẹ. ⁵¹ Abi ọ li ku isẹmhe na wẹ, ọọ zẹ wẹ obọ, a rue ọli nga idane.† ⁵² Ighọ e nyẹsẹ ukhomhi ga li. E mu egbe pfi ri ukpokpomhi oghẹlẹ je iJerusalẹmu. ⁵³ E kiele la owa ugamhi no funẹ tse, e kuẹghie Eshinegba.

---

† **24:51** Li zẹ Ika 1.9-11

Usohmi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iJoni O keke

Ungmemhi Oni o khi agbo

¹ Igbaekele, Ungmemhi O she kpe la o. Oni Ungmemhi o nu Eshinegba la. Oni Ungmemhi O khi Eshinegba. ² Igbaekele loli ali Eshinegba e te ga la. ³ Obọ oyọli a te ma emhikpa. Aa me emhikhoghuo ni a ma ni aa rote obọ oyọli ma. ⁴ Loli o mhọli agbo na agboagbo. Oni agbo oyọli, o ri akpa na egbo na agbo.

⁵ Oni akpa o ge nga alo ebili, ama alo ebili o a do be pfuse o li a.

⁶ Eshinegba o ghie omose oghuo ni a lu iJoni ghi egbo na agbo.* ⁷ Loli o bhale ya pfi otsela shi oni ogbo ni o khi oni akpa, ni egbo nya e rote oni otsela miesuo. ⁸ Oa khi oni iJoni o khi oni akpa; eri o li bhale ya pfi otsela shi oni akpa. ⁹ Loli o khi oni egbegbi akpa, ni o ya bhale agbo ni o ya ri imeke na egbo nya.

¹⁰ Oni Ungmemhi o la agbo, egbo ea lesa o li, abi o ri rie khia khi loli a rote obọ oyọli ma agbo. ¹¹ O bhale deba egbo eyọli, ea lama mie o li. ¹² Ama, ebubu ni e da lama mie o li, ni e lesa mie eva oyọli suo, wewe o ri afu na e ro me le imi Eshinegba a. ¹³ Oa

khi abi ita ali inyo e lie bia ogbo alo-gbugbugbu a ri ona ngme, ama Eshinegba o khi ita we.

¹⁴ Oni Ungmemhi o mele ogbo-a, o nu awa la agbo ona, awa me ufumhi oyọli, ikhi ufumhi oyi omi Ita otuoghuo kpe ni Ita o mhọli, oni o rote obọ oyi Ita bhale, oni o mhọli isomhelemhi ali igesikia gbeku o.

¹⁵ IJoni o kia tse abo ingme oyọli ye egbo, o o tsesa, o o lie, "Ona mhi gueye e khi o ya bhale odukhokho oyemhe, ama o fu dose mhe itobo khi o kpe la agbo neni a bia mhe."

¹⁶ Rote isomhelemhi oyọli ni o gbeku o, awa te mhọli ikhivose ododa. ¹⁷ Obọ oyi iMosisi Eshinegba o te ri ushi na awa, ama obọ oyi iJesu iKirisiti isomhelemhi ali igesikia e te bhale. ¹⁸ Ogbo khoghuo o a me Eshinegba ghue. Ama, Omi Eshinegba otuoghuo kpe, ni loli ali Eshinegba e khi oghuo, ni loli ali Ita e ga la, loli o ze ni agbo e ro lesa Ita.

IJoni oo khi loli e khi Omiepfuese

(iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18)

¹⁹ Egbhali eyi iJu ni e la iJerusalemu e ghie eni ee ralo ugamhi oyi Eshinegba ali eni e nu we gbe ikanya owa-ugamhi, e ka mhila iJoni oni o khi.

²⁰ IJoni o a ro sheli we, o nyanya so we o, o gueye we gboo khi o a khi loli khi oni Omiepfuese.

* 1:6 Li ze iMat 3.1; iMak 1.4; iLuk 3.1-2

21 E mhila li, “Oghuo u ke khi sho? Elaja u khi?”†

IJoni oo, “Iiye.” E gbo mhila li.

“Omekeguele oyi Eshinegba u khi?”

O o “Iiye.”

22 E gbolo e, “Gueye anye oni u khi sho, ni anye me emini anye ya gueye eni e ghie anye, elo yeye u khi sho?”

23 IJoni o rote ungmehi ni Azaya omekeguele oyi Eshinegba o ngme so we o, oo, “Mhemhe mhi khi uruli oyi ogbo ni o la odagbe e tsesa, ni oo lie, ‘A riela udu oye e shi eke ke Onomhuu ni o o bhale.’”‡

24 Egbu ni egbo iFarisi e ghie ghi iJoni, e mhila li, 25 “Abi u a ro khi Omiepfuese, ni u a ro khi Elaja, wekhi oni omekeguele oyi Eshinegba u khi ena, elo o ze ni u ro o batazi egbo sho?”

26 IJoni o so we o, oo, “Ame mhi ro batazi egbo memena, ama ogbo oghuo o la e iteva memena ni aa lesa ne. 27 Loli o ke ya bhale odukhoko oyemhe, ni o khia khi mhia fu ramhi oni o taghie uli oyi ekuu ni o ro so a.”

28 Obini iBetani ni o la ukiekie obini ovo o te e ngale shi oke iJodani, ashini iJoni o la batazi egbo, a la me eni ingme ena nya.

Omi osumha oyi Eshinegba

29 Ogbeakolo iJoni o me khi iJesu oo bhale, iJoni o gueye egbo, oo, “Omi Osumha oyi Eshinegba ni o rue olamhe eyi agbo vu na! 30 Ona mhi ngme

abi mhi ro lie, ‘Omose oghuo o ya bhale ni o fu dose me, itobo khi o she kpe la o neni a bia me.’ 31 Egbegbi mhemhe mhia kpe lesa oli ghue, ama eri mhi bhale ri ama e batazi egbo ini mhi me asha ri oli khasa egbo iZireni.”

32 Igho iJoni o pfi otsele ona khi, “Mhi me khi Ayemhe o li abi anekhukhu rote idane tiemhie ya mali egbe. 33 Mhia kha kpe lesa oli, ama oni o ghie me mhi ri ama ke batazi egbo, oo me, ‘Oni u da me khi oni Ayemhe o tiemhie shi o khi o migha li egbe ne, loli o khi oni o ya ke ri Ayemhe-no-pfuasa batazi egbo.’ 34 Igho eni emini a gueye me ena e li de shi ukpeloe oyemhe, ni o remhe gueye e khi Omi Eshinegba o khi.”

Eniye odukhoko eni odode ni iJesu o ze

35 Ogbeakolo iJoni ali eniye odukhoko eyoli etuava e gbo migha akagho. 36 Abi iJoni o ro me khi iJesu oo dose, oo, “Bino Omi osumha oyi Eshinegba.”

37 Abi eniye odukhoko etuava egho e ro suo ona te, e deba iJesu vu. 38 IJesu o pfi alo ukhoko, o me we khi ee deba lue, o mhila we, “Elo a nono.”

Ee oli, “Osesa, obo wa la?”

39 Oo we, “A bhale ya bino.” Igho e deba li, e me obini o la. Agho e ke nu o la elegho nya rote agogo ene ele oguota vu.

† 1:21 Li ze iDeut 18.15,18; iMala 4.5 ‡ 1:23 Li ze Aza 40.3

⁴⁰ Otuoghuo eniye odukhokho etuava ni e suọ emini iJoni o ngme ni e deba iJesu vu o khi Aduru, inyoghuo iSamọ iPita. ⁴¹ Igho Aduru o nyanya kpẹ te odode nono iSamọ inyoghuo oli gueye, oọ, “Anye she me Ọmiepfuese.” (Emini a ri iKirisiti ngme khi, Ọmiepfuese.) ⁴² Aduru o rue iSamọ bhale ghi iJesu.

IJesu o bino oli, oọ, “Yeye u khi ISamọ omi iJoni, iKefasi a ke e ke lu e. IPita ali iKefasi emhi oghuo a rewe ngme.”

IJesu o lu iFilipu ali iNatanię

⁴³ Ogbeakolo, iJesu o ke mu egbe khi lolu rote agho vu ya ke je iGalili. O me iFilipu, oọ li, “Deba mhe.” ⁴⁴ Onge iBetisaida ni Aduru ali iPita e khi iFilipu o li khi. ⁴⁵ IFilipu o ke nono iNatanięli me. Oọ li, “Anye she me oni iMosisi o keke ingme oyoli shi ebe ushi, ni emekęuele e gbo keke ingme oyoli shi Ebe-no-pfuase, ikhi iJesu onge iNazaręti Omi iJosefu.”

⁴⁶ INatanięli oọ, “INazaręti we, eminete o li rote iNazaręti e lase?”

IFilipu oọ, “Lese bhale ya bino tse.”

⁴⁷ Abi iJesu o ro me iNatanięli khi oọ bhale obini lue la, iJesu oọ, “Egbegbi onge iZireni na, oni o ya lo egholi.”

⁴⁸ INatanięli o mhila li, “Se u gho lese mhe?” IJesu oọ, “Mhi she me abi u ro la udi okhua eni neni iFilipu o lu e.”

⁴⁹ INatanięli oọ, “Osese, Omi Eshinegba u khi, oghie oyi iZireni!”

⁵⁰ IJesu oọ, “Itobo khi mhię khi mhi me e udi okhua eni u ro tigbe miesuo, u ya me emini e dose ona.” ⁵¹ O gbo gueye we, “A ya me khi idane o khueghie-a, a me khi igeni eyi Eshinegba e rote idane e tiemhile ya nga shi mhemhe Omi Ogbọ o.”^S

2

IJesu o ri amę mele onyo a

¹ Ogbęle onuzi-ese, a la iKena na eke iGalili ri omueshi ya ngeli. Inyo iJesu o la agho, ² A li lu iJesu ali eniye odukhokho eyoli shi oni ilegba ni a la ri omueshi ngeli. ³ Abi onyo ni a la agho da o ro pfo, inyo iJesu oọ iJesu, “Onyo e pfo we ro da.”

⁴ IJesu oọ, “Inyo, khi ke gueye mhe emini mhi ya li, itobo khi eghęghę oyemhe o ramhi ne.”

⁵ Inyo iJesu o gueye eni e so onyo, “A ri emini o da gueye e gbe akanya.”

⁶ Ikpokpomhi idubo eche esesa e la epfe agho na die amę e shi ni egbọ iJu e ro kpe egbe a abi ushi oyewe o ngme. Udubo oghuo oghuo, oọ mie italabi amę ene. ⁷ IJesu o gueye eni e so onyo, “A ka die amę vọ eni idubo esesa.” Igho e die amę vọ ewe nya te unu tsue. ⁸ Igho oọ, “A die o ghi oni o ri ukpeloe e khu oni ilegba.” Igho e die o ghi o. ⁹ Oni o ri ukpeloe e khu

ilegba o rọte eni amẹ ni a she rọ mele onyọ a da bino, ọa kpe lẹsẹ obini a mẹ wẹ, ama eni ẹ sọ onyọ e lẹsẹ obini a mẹ wẹ. Igho oni omose o lu ughue-omueshi je epfe ete, ¹⁰ ọọ li, “Ashini a la riẹlẹ emhi onana kpa, onyọ onete onana a kpe rọ lasele na ẹgbọ da khue neni a ri onyọ oni o kpo-a lasele, Elo o zẹ ni a rọ ri onyọ ona kpe shi agho?”

¹¹ Ona o khi akanya onyaloa oni odode ni iJesu o gbe. Eoli iKena na eke iGalili o la riẹlẹ o. Onana o rọ ri ufumhi oyoli khase, ni eniye odukhokho eyoli e rọ mie oli suọ.

¹² Ona o dose se, iJesu ali inyoli, ghe inyoghuo oli eni emose ali eniye odukhokho eyoli e tiemhi obini iKapanomu. E la oobọ ukuku ogbele.*

IJesu o lo elemhi Owa oyi Eshinegba le

(iMat 21.12-13; iMak 11.15-17; iLuk 19.45-46)

¹³ Abi eghẹghẹ ukpe oyi ẹgbọ iJu ni a lu iPasova o rọ ti bhale, iJesu o nga obini iJerusalemu.† ¹⁴ O bhale ya ẹ khi ẹgbọ e la elemhi apfe oyi Owa oyi Eshinegba ri ena ali isumha ali inekhukhu ẹ de. Eghuo e shito pfa ikpagho na ẹgbọ. ¹⁵ Igho iJesu o rue ili rọ lali utali ulumhokie rọ khu wẹ ya lase nya, ghe eni ena ali isumha; o miatse wẹ ikpagho kua, o ghi wẹ abo okphe kpha ku-a. ¹⁶ Oo eni e ri inekhukhu ẹ de, “A

muno wẹ ana-a! Se a li ri owa oyi Ita mhemhe ẹ mele oki a.” ¹⁷ Eniye odukhokho eyoli e ya yelele emini a kpe keke shi Ebe-no-pfuase khi, “Ingme owa oye o mu mhe egbe gba.”‡

¹⁸ Igho enighie eyi iJu e mhila iJesu ini o mholi ikanya onyaloa ni o ya gbe ni o ya rokhasẹ ewe khi o mholi afu ni o rọ riẹlẹ enana nya.

¹⁹ IJesu ọọ wẹ, “A bighi oni Owa oyi Eshinegba ona nya gbe, mhi ya gbo riẹlẹ o to ogbele ese.”§

²⁰ Enighie eyi iJu e ke mhila, “Owa ni a ri ikpe egbhueva ali esesa to wa lie khi u ri ogbele ese tse ya riẹlẹ to?”

²¹ Ama egbe oyoli o ri oni Owa oyi Eshinegba ni o ngme khokho. ²² Abi o rọ ghu-a ni Eshinegba o rọ gbo guise o le, eniye odukhokho eyoli e rọ tigbe sa ya to emini o ke ngme. Ona o rewe mie ungememhi oni o la Ebe-no-pfuase, ali ingme oyi iJesu lolo suọ.

²³ Eghẹghẹ ni iJesu o rọ la iJerusalemu, ikhi eghẹghẹ ukpe iPasova, ebubu ẹgbọ e rọ mie oli suọ itobọ khi e mẹ ikanya onyaloa ni o gbe.

²⁴ Ama iJesu ọa ya regbenga wẹ obọ itobọ khi o lẹsẹ emini ẹgbọ e khi pfo nya. ²⁵ Ọa khi ogbo o ke gbo ya gue ingme oyi ẹgbọ ye oli, itobọ khi o she lẹsẹ emini o la wẹ udu.

* 2:12 Li zẹ iMat 4.13 † 2:13 Li zẹ Okiali 12.1-27 ‡ 2:17 Li zẹ Iwolo 69.9

§ 2:19 Li zẹ iMat 26.61; 27.40; iMak 14.58; 15.29

3

Ijesu ali iNikodemosi

¹ Omose oghuo o la o ni o la otu iFarisi, o khi okhemhue ni o mu eloe shi elemhi iJu, a lu oli iNikodemosi. ² Oni omose ona o bhale deba iJesu eliyose eleghuo, oo li, "Osesese, anye lese khi oni oo sese ni o rote obo oyi Eshinegba bhale u khi. Itobo khi ogbokhoghuo o ya dobe ke gbe ikanya onyaloa enabi u wa gbe ena ini Eshinegba o nu oli la."

³ Ijesu oo li, "Mhi gue igesikia ye khi, ini aa li ri ele ogo bia, o ya ya me Eghiele oyi Eshinegba."

⁴ INikodemosi oo li, "Se a li gbo ri ele ogo ni o womhe se bia? Eri o gbo ya lo inyoli elemhi ni o gbo ri ele oli bia?"

⁵ Ijesu o soli o, oo li, "Mhi gue igesikia ye khi, aa me ogbokhoghuo ni o ya lo Eghiele oyi Eshinegba ini aa bia li elemhi ameli elemhi Ayemhe.

⁶ Omose ali okpotso ee bia ogo alo gbugbugbu, ama Ayemhe oyi Eshinegba a ro ri ele ogo o bia elemhi ayemhe. ⁷ Khi ze ni ungmehi ni mhiye khi, 'A mema ri ele e ya bia,' o ligo ri abo she. ⁸ Obini o ghole akpekpeli o li e je, eri awa lie suo abi o lie li, ama awa aa ya me oli. Igo ingme oyi eni a ri ele bia elemhi Ayemhe oyi Eshinegba e li."

⁹ INikodemosi o mhila iJesu, "Se a lie me go?"

¹⁰ Ijesu oo, "Ye ye ukpokpo ogo oguebe ni u lie sese ego eke iZireni waa lese ona?"

¹¹ Abi o li mhi li gue oli e ye khi emini anye lese, anye e ngme. Emini anye me, anye e gueye ago. Ama aa nono ni a mie usomhi oyi anye suo. ¹² Ini waa mie mhe suo ini mhi gue ingme ena ago ona ye, se u lie mie mhe suo ini mhi gue ingme iloghie ye? ¹³ Ogbokhoghuo o kpe ye iloghie jele ghue, se ni mhemhe Omi Ogo ni mhi rote iloghie tiemhie. ¹⁴ Abi iMosisi o ke li ge enye ni a ri igolu lumhi shi ukpokpo, ni o tsua li idane obini odagbe ifufu, igho a mema li tsua Omi Ogo idane.* ¹⁵ Egheghe ago, onini o da mie oli suo, o ya mholi ago na agbo ago.

¹⁶ "Irari khi Eshinegba o o nono ingme oyi ago gba, loli o ro rue Omioli oni omose otuoghuo kpe na ago, egheghe ago onini o da mie oli suo ne, o ya ya pfa, ama o ya mholi ago na agbo ago.

¹⁷ Eshinegba o ghie omi oli bhale ago, ni o bhale ya pfa ez o mu ego na ago, eri o ghie oli, o bhale ya mie ago pfuese. ¹⁸ Aa ya pfa ez o mu oni o da mie Omi Eshinegba suo, ama oni o da mie oli suo, a she pfa ez o mu oli se, itobo khi o mie Omi Eshinegba otuoghuo kpe suo. ¹⁹ Abi a lie so oni ez o na. Akpa o bhale ago, ama ego e nono alo ebili ne, itobo khi ikanya ebe ee gbe. ²⁰ Oni o gbe ikanya ebe o ya ya nono akpa, o tigbe e bhale akpa itobo khi ikanya eyoli e ya ri udi lasele ini e

* 3:14 Li ze iNoba 21.9

bhale ákpá. ²¹ Ama oni o da ri ungmehi oyi Eshinegba ni o khi igesikia a gbe akanya ne, o bhale ákpá ashini a te e me eke, ni ikanya eyoli e rokhase khi ode oyi Eshinegba o rote.”

Otsele ni iJoni o pfi shi ingme oyi iJesu

²² Ele lese iJesu ali eniye odukhokho eyoli e je eke iJudia. O nu we la oobo ukuku eghenge, oo batazi egbo. ²³ IJoni o la Ainoni ni o nuwe shi iSalimu li batazi egbo, itobo khi ameh e lo bu shi agho. Egbo e je agho deba li ni o batazi we. ²⁴ Eghenge agho aa mu IJoni shi owa ighumha ne.†

²⁵ Eniye odukhokho eyi iJoni eghuo e nu ogbo iJu oghuo khako shi ingme ikpegbe a ona ugamhi. ²⁶ Igho e le deba iJoni, ee, “Osese, u ke yelele omose oghuo ni u ke batazi, oni u ngme ingme oyoli epfe oke iJodani elegho, o li e batazi egbo, loli egbo nya e ke na deba memena.”

²⁷ IJoni oo we, “Aa me emhikhoghuo ni ogbo o mholi ni o khi Eshinegba o roli na. ²⁸ Ee ena a ga suo abi mhi ro lie khi o khi mhemhe mhi khi Omiepfuese, khi eri a li ghie mhe ralo na li.‡ ²⁹ Omose oni o rue omueshi o khi ughue omueshi. Eri omole oni omose oni o rue omueshi o ri eso shi eke migha ke khe ughue omueshi. O kha da suo khi omole o da ngme ne, egbe ee

mu oli. Igho egbe e lie mu mhe memena, igho oghuele oyemhe o gbo vo. ³⁰ Ufumhi oyoli o mema ke nga shio, ufumhi oyemhe o o ke tiemhi.

³¹ “Oni o rote ilimhi tiemhie o fu dose egbo nya. Oni o rote agbo ana lasele, ona agbo ona o khi. Irarigho, ingmemhi eyi agbo ana a ke ngme. Ama oni o rote ilimhi tiemhie o fu dose egbo nya. ³² Emini o me ali emini o suo ilimhi, o gue e ye egbo, ama ogbokhoghuo o mie oli suo. ³³ Oni o da mie emini o gueye agbo suo ne, eri o rokhase khi igesikia Eshinegba o ngme. ³⁴ Oni Eshinegba o ghie, oo ngme ungmehi oyi Eshinegba, itobo khi eri Eshinegba o ri Ayemhe oyoli na li gbe ku o. ³⁵ Eri Eshinegba Ita o nono ingme oyi Omioli oni omose, irarigho o ro ri emhikpa nga li obo. § ³⁶ Oni o da mie Omioli suo ne, eri oo mholi agbo na agboagbo, ama oni o da kie oli ne, o ya mholi agbo, eri ibiselemhi oyi Eshinegba oo deba li agboagbo.”

4

IJesu o nu okpotso onge iSameria ngme

¹ Egbo iFarisi e suo khi ebubu egbo e deba iJesu, ali khi o gbo batazi eniye odukhokho bu dose iJoni. ² Oa khi iJesu o ri obo oyoli mema batazi egbo, ama eniye odukhokho eyoli e batazi egbo. ³ Igho abi iJesu o ro

† 3:24 Li ze iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20 ‡ 3:28 Li ze iJon 1.20 § 3:35 Li ze iMat 11.27; iLuk 10.22

suo ingme ni egbo e ngme, o rote eke iJudia vu, o mu egbe pfi je iGalili. ⁴ O ya rote ode iSameria dose abi o ro le iGalili.

⁵ Igho o bhale eoli na lu iSicha ni o la eke iSameria, ni o nu shi eke ni iGiekopu o ro na iJosefu omioli oni omose.*

⁶ Agho ilijia oni a lu ilijia oyi iGiekopu o la. O lose iJesu itobo okiali ni o kia ramhi agho, igho o shito epfe oni ilijia. Oguota o lese mu eke oni egheghe.

⁷ Okpotso onge iSameria oghuo o bhale ya a ameh. IJesu oo li, "Die ameh na mhe da." ⁸ Egheghe agho eniye odukhokho eyoli e she lo ifuapfe ya de eminale.

⁹ Oni okpotso onge iSameria oo iJesu, "Onge iJu u khi, mhemhe mhi khi onge iSameria, se u ke li a lie mhi die ameh ne da?" Emini o ze ni o ro ngme na khi, egbo iJu ali egbo iSameria ea ri egbe e ti emhi egbe.†

¹⁰ IJesu o li, "Ini u lese isomhopfa ni Eshinegba o ro na ogbo lo, ni u gbo ro lese emini ogbo ni oo mhila e ameh o khi lo, u kha mhila li o ri ameh ne da. Egheghe agho ni o ri ameh ni e ri agbo o na ogbo ne da."

¹¹ Oni okpotso o ke mhila iJesu, oo, "Oga, waa mholi emhi ni a ro o a ameh, oni ilijia o limhi. Obo u ke te ya meh emi ameh ni e ri agbo o na ogbo na a mhe da? ¹² Eri u ke lie khi yeye u fu dose iGiekopu ita

anyeh kpa?" Loli o to oni ilijia ona, ni o ri oli na anyeh, ni loli ali imioli ali elamhako eyoli e gbo te o da.

¹³ IJesu o ya so li o, o li, "Onini o da da ameh eyi ilijia ena, okiameh o gbo ya gbe oli. ¹⁴ Ama okiameh o tigbe ke e gbe onini o da da ameh ni mhi ya ro na li da. Itobo khi ameh eyemeh e ya mele okeh ni o ke ya khakha ghue shi oli el-emhi, ni o ya ke sha kule ri agbo na agboagbo na li."

¹⁵ Oni okpotso oo, "Oga Kpekpe ri emi ameh na mhe da ini okiameh o khi ke gbo gbe mhe, ini mhi khi ke gbo bhale akana ya a ameh."

¹⁶ IJesu oo, "Ka lu omose ni o rue e shi bhale."

¹⁷ Oni okpotso oo, "Mhia mholi omose." IJesu oo li, "Igesikia lo, ni u we khi u a mholi omose, ¹⁸ itobo khi u she kpe mholi emose oshe ni u kpe ngeli na. Oni u ga nu la memena, o khi loli o re shi."

¹⁹ Oni okpotso oo, "Kie! Oga, mhi she meh oli khi omekeguele oyi Eshinegba u khi. ²⁰ Ukhomhi ute onana emi e bia anyeh egbo iSameria, e kpe la ga ugamhi, ama eh egbo iJu, e khi iJerusalemu awa mema la ke ga ugamhi."

²¹ IJesu oo li, "Mie mhe suo khi egheghe oo bhale ni u a ke ro la ukhomhi ute ona, we khi iJerusalemu ya ga Ita. ²² Emini eh egbo iSameria aa lese, a ga, ama anyeh lese emini anyeh e ga itobo khi obo oyi iJu imiepfuese o te bhale.

* 4:5 Li ze Igbae 33.19; iJosh 24.32 † 4:9 Li ze Ezira 4.1-5; iNee 4.1-2

23 Ama, eghēghe ọọ bhale, oni eghēghe o she ramhi ni egbọ eni e ri igēsikia ẹ ga Eshinēgba e rọ ya ke ga li abi Ayēmhe oyọli o li rọkhasẹ wẹ, e gbo te ode igēsikia ga li, itobọ khi egbọ eni e lighọ ọ ga li, ọọ nōnō. 24 Ayēmhe oyi Eshinēgba ọ khi, eni ẹẹ ga li e mema ya ke ga li abi Ayēmhe o rọkhasẹ wẹ, ali rọte ode igēsikia.”

25 Oni ọkpotoso ọọ iJesu, “Mhi lẹsẹ khi Omiepfuese (ọni a lu iKirisiti) ọ ọ bhale. Ọ kha bhale, ọ ya khueghie emhikpa gueyẹ anye.”

26 IJesu ọ sọ ọni ọkpotoso ọ, “Lọli mhi khi ni mhi nu ẹ ngme ena.”

27 Abi e kie li ngme, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya ẹ khi ọ nu ọkpotoso o ngme, o ri abọ sha wẹ. Ọngewẹ ọa mhila li, “Elo wa nono?” Wẹkhi e ri e mhila li, “Elo o zẹ nu u rọ nu ọli ẹ ngme?”

28 Ighọ ọni ọkpotoso ọ zẹ akhe amẹ oyọli obọ shi aghọ, ọ je ifuapfẹ kia gueyẹ egbọ, ọọ liẹ, 29 “A bhale ka ghe ọmọsẹ ọghuo ni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya yẹ mhe. Omiepfuese ọ fẹ ya khi?” 30 Egbọ e vẹ gbii te ifuapfẹ bhale ashini iJesu ọ la.

31 Eghēghe aghọ, eniyẹ odukhokho eyọli e ke lema li, “Osẹsẹ, waa ke le eminale.”

32 IJesu ọọ wẹ, “Mhi mhọli eminale ni mhia le ni aa lẹsẹ.” 33 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila egbe wẹ, “Eri ọgbọkọghuo ọ kpe ri eminale ghi ọ le?”

34 IJesu ọọ wẹ, “Eminale oyēmhe khi, ni mhi riẹlẹ

ọghuēmhe oyi ọni ọ ghie mhe, ni mhi rọ gbo gbe akanya oyọli pfo. 35 Aa she ngme ọ khi, ‘Tki ene e ke kpọle ni a rọ ke ya khiẹsẹ emhi ẹkọmhi?’ Mhi gue ẹ yẹ ẹ memena, a bino khi emhi ẹkọmhi na ishemhi e she bie ni a khiẹsẹ. 36 Memena a she ẹ fali eni ẹ khiẹsẹ ishemhi ota akanya, ni e ke khiẹsẹ ikhiẹsẹ ni o ri agbọ na agbọagbọ ọ bhale. Eghēghe aghọ ni a bhale ya ẹ khi eni e rọ kọ ali eni ẹ khiẹsẹ e ga kugbe ke ghele. 37 Onana o rọkhasẹ khi emini egbọ ẹ ngme khi igēsikia o khi, ikhi ungmehi ni ọọ, ‘Oni ọ rọ kọ, ọ kiọda shi ọni ọ khiẹsẹ.’ 38 Eri mhi ghie ẹ a ka khiẹsẹ emini aa rọ kọ. Egbọ elese e ya gbe ikanya ni e toto rẹwẹ kọ, ama ẹẹ a mẹ eleli ikanya eyẹwẹ.”

Ebubu egbọ iSameria e miesuo

39 Ebubu egbọ iSameria ni e la oni ẹoli e ri itobọ emini ọni ọkpotoso ọghọ ọ gueyẹ wẹ mie iJesu suọ, ikhi emini ọ ngme ni ọọ, “A bhale ya ghe ọni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya yēmhe.” 40 Abi eni egbọ iSameria e rọ bhale deba iJesu, e lema li ọ kpekpẹ ọ ku shi na ẹwẹ. Ighọ iJesu ọ ku shi na wẹ ogbele eva.

41 Ebubu egbọ elese e gbo mie iJesu suọ itobọ ingmemhi ni ọ nu wẹ ngme. 42 Eni egbọ e kẹ ọni ọkpotoso, “Anye she miesuo memena. Ọa khi itobọ emini u gueyẹ anye tse anye rọ miesuo, ama itobọ khi anye she suọ emini ọ ngme, anye gbo lẹsẹ egbegbo

khi oni omose ona o ga khi oni Omiepfuese.”

Ijesu o ri omi oni o gbe akanya igometi ni o fu ze (iMat 8.5-13; iLuk 7.1-10)

⁴³ Ijesu o la iSameria ramhi ogbele eva. O rote agho vu je iGalili. ⁴⁴ O she kpe lie khi egbo ea la eoli oyi omekeguele oyi Eshinegba a mu ekpe na li. † ⁴⁵ Abi o ro lo ekpe iGalili le, egbo iGalili e mie oli egbegbo, itobo khi ukpelo eyewe ijesu o la gbe ikanya onyaloa ni o la iJerusalemu gbe abi e ro ri ele ukpe iPasova. §

⁴⁶ Igho ijesu o gbo nyene egbe je iKena ni o la ekpe iGalili, ashini o ke la ri amele onyo a. Omose oghuo ni o gbe akanya igometi o la akagh, ni omi oli o la iKapanomu ghua.* ⁴⁷ Oni omose o suo khi ijesu o rote ekpe iJudia e bhale iGalili. Igho o bhale ya lema ijesu o kpekpe o deba lue ya nu loli ri omi lue, ni oa ze ni o la ako eghuli ze. ⁴⁸ Ijesu oo, “Ini aa li me olele onyaloa ali oshabo, aa ya miesuo.”

⁴⁹ Oni omose ni o gbe akanya igometi, oo, “Onomhue, kpekpe bhale neni omimhe oo ghua.”

⁵⁰ Ijesu oo li, “Ke je khi omie o ya ze, oa ya ghua.” Oni omose o mie emini ijesu o gweye o suo, oo je. ⁵¹ Abi o ro je, eni ee ga li, e bhale ya lona li ode, e gweye oli, “Omie o she ze.”

⁵² Oni omose o mhila we, “Egheghe onoghuo oni omoo o

la ze?” E gweye oli khi, “Agogo oghuo oghota ode oni omoo o la ze.” ⁵³ Oni ita oni omoo o sato khi egheghe agho tee ijesu o la gweye lue, “Omie o ya ze.” Loli ali apfe oli nya e mie ijesu suo.

⁵⁴ Onana o khi akanya onyaloa onuzi-eva ni ijesu o gbe abi o ro rote ekpe iJudia bhale iGalili.

5

Ijesu o ri omose oghuo ni oo ghua ze

¹ Abi a ro me ingme ena se, ijesu o nga obini iJerusalemu shi ukpe ni egbo iJu e ri ele. ² Mena, ode unuekpe ni a lu Isumha o la iJerusalemu. Ateke ni oke o chocho shi o la agho. IBetisaida a ri elemhi Iburu ee lu oni oke. Ikuku ikholo ishe ni a ghi e la gashe oni oke. ³ Egbu egbo ni ea ze, ikhi ezalo, ali eni ea dobe e kia ali eni e ghu egbe-a, e yeshi gashe oni oke. Eri e migha khe egheghe ni a ro o wushe oni oke-a. ⁴ [Irari khi o mholi egheghe ni ageni oyi Eshinegba o roo tiemhi elemhi oni oke ya wushe oli-a. Egheghe agho onini o da kpe te odode ya tiemhi oni oke ini oni ageni o lese wushe oli-a se, a roli ze, ughuamhi onini o tseku yese oli e ngme] ⁵ Omose oghuo o la agho ni o she gba ikpe uye-ali-igbelele abi o te e ghua. ⁶ Ijesu o bhale ya e oni omose shi agho, o lese khi o she la agho tese. Ijesu o mhila li, oo li, “Wa nono ni u ze?”

† 4:44 Li ze iMat 13.57; iMak 6.4; iLuk 4.24 § 4:45 Li ze iJon 2.23 * 4:46 Li ze iJon 2.1-11

⁷ Oni omose ni o ghua o so li o, oo, “Oga mhi aa mholi ogbo ni o ya kpaghie mhe obo mu mhe tiemhi elemhi oke. A kha da lese wushe oke-a se, ni mhi ro da mu egbe ni mhi tiemhi ne, ogbo olese o kpe tiemhi khe mhe.”

⁸ Igho iJesu oo li, “Vule! Rue iya oye mhue obo ni u ke kia.”

⁹ Igho oni omose o ze agho agho, o rue iya oyoli, oo kia. Elegho o khi Ogbele iyemhea oyi egbo iJu.

¹⁰ Enighie eyi iJu ee oni omose ni a ro ze, “Kieeee! Amo o khi Ogbele iyemhea oyi egbo iJu. Eri u gbe ushi ni Eshinegba o ro na iMosisi-a. Ighuighue lo ni u ro tsua iya oye ele iyemhea.”*

¹¹ Oni omose oo, we, “Omose ni o re mhe ze oo mhe, ‘Rue iya o ye, u ke kia.’ ”

¹² E mhila li, “Oghuo o khi oni ogbo ni o gueye u rue oli eke u ke kia?”

¹³ Oni omose ni a she ro ze, oa ke lese ogbo ni o ro li ze, itobo khi iJesu o she lo ifuabo egbo oni egheghe.

¹⁴ Abi a ro me ena se, iJesu o bhale ya e oni omose ni o ro ze elemhi Owa oyi Eshinegba. IJesu oo li. “Ghekhe, abi u ro da ze se ena, khi ke gbo lamhe, ini emhi obe olese ni o dose ana o khi ya li e.”

¹⁵ Igho oni omose o vu, o ya gueye egbo iJu khi iJesu o re lue ze. ¹⁶ Itobo khi iJesu o gbe ikanya enana Ogbele iyemhea oyi egbo iJu, egbo iJu ee jili oli. ¹⁷ IJesu o gueye we, oo,

“Egheghe kpa Itamhe o ro gbe akanya, igho mhemhe mhi li lie gbe akanya.”

¹⁸ Itobo ungmehi onana egbo iJu e ro mema gba li abi e li ya gbe oli-a. Oa khi itobo khi o gbe ushi oyi Ogbele iyemhea oyi egbo iJu tse e ro ye ug-bamhi oyoli, ama itobo khi o o khi Eshinegba o khi Ita loli. E lie khi e li o ri onana a lie khi otu loli ali Eshinegba e khi.

Eshinegba o ri afu na Omi oli

¹⁹ IJesu o gueye we, oo, “Abi o li mhi li gue oli e ye e, khi mhemhe Omi Eshinegba mhi aa dobe ya ri ele emhikhoghuo ootsobo oyemhe, ama emini mhi me khi Eshinegba itamhe oo ri ele, mhi ya ke ri ele.

²⁰ Irari khi Ita o nono ingme oyi omioli o ro ri emini o ri ele nya kase oli. O ya gbo ri emini e fu dose ena kase mhe ni o ya sha e abo. ²¹ Abi Ita o li guise eni e ghu-a le ni o gbo ri agbo na we, igho mhemhe omi oli mhi li ya ri agbo na oni o ghole mhe. ²² Ita oa ya ri ogbokhoghuo gue ez o, ama omioli o ri afu na, ni o ro ri egbo gue ez o. ²³ Ni a bhale ya e khi ogbokpa o mu ekpe na oni Om o abi a li mu ekpe e na Ita. Oni oa da mu ekpe na oni Om o oa mu ekpe na oni Ita ni o ghie oni Om o.

²⁴ “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, oni o da suo ungmehi oyemhe ni o da gbo mie oni o ghie mhe suo, o she mholi agbo na agbo agbo. Ogb o oa ya pfa ez o mu oli, itobo khi o she rote ode eghuli lasele bhale

* 5:10 Li ze iNee 13.19; ijere 17.21

ode agbo. ²⁵ Abi o li mhi li gue ɔli ɛ ye ɛ khi eghɛghɛ ɔɔ bhale, oni eghɛghɛ na, ni eni e ghua e rɔ ya suɔ ungmemhi oyi Omi Eshinegba, eni e da suɔ ungmemhi oyoli, e ya la agbo. ²⁶ Abi Ita ɔ li khi ɔni ɔ ri agbo ɔ na ɔgbo, igho ɔ ri oni agbo na Omiɔli, ni ɔ li ke rɔ na eɔgbo. ²⁷ O she gbo ri afu ni a rɔ sɔ ɛzɔ na Omi ɔli, itobɔ khi lɔli ɔ khi Omi ɔgbo.

²⁸ “Emini mhi gueye ɛ, o khi sha ɛ abo, itobɔ khi eghɛghɛ ɔɔ bhale ni ilimhi nya ni a she rɔ tɔ e ya suɔ uruli oyoli. ²⁹ E kha da suɔ oni uruli ne, e ya guale, e te uji fiɛ lase, eni e da riɛɛ onete, e ya mhɔli agbo, ama eɔgbo ebe e ya guale shi epfua.† ³⁰ Emhikhoghuo ɔa la ɔ ni mhi doɔɔ ya riɛɛ ɔɔsobɔ oyemhe. Abi itamhe ɔ gueye mhe mhi li sɔ ɛzɔ mhi lie sɔ ɛzɔ. Iso-ɛzɔ oyemhe oni o migha lɔ, itobɔ ɔa khi abi o ghɔle mhe mhi lie gbe ikanya, ama emini o ghɔle Itamhe ni ɔ ghie mhe mhi rɔ gbe akanya.

A pfi ɔtselɛ shi ɔni iJesu ɔ khi

³¹ “Mhi aa ya pfi ɔtselɛ na egbe mhe. Mhi kha pfi ɔtselɛ na egbe mhe, eɔgbo ɛa ya rue oni ɔtselɛ shi eɔgbo. ³² Oɔgboese ɔ la ɔ ni ɔ pfi ɔtselɛ na mhe. Mhi leɛ ɔtselɛ oyoli ni ɔ pfi ɛ na mhe khi eɔgbo lɔ.

³³ “A she kpɛ ghie usomhi ghi iJoni, ɔ pfi ɔtselɛ shi ɔni ɔ khi igɛsikia.‡ ³⁴ Ama ɔa khi

eri mhi mu ma ɔtselɛ oyi ɔgbo, eri mhi mema gue ɔtselɛ ni iJoni ɔ pfi na mhe ye ɛ ini a mhɔli imiepfuese. ³⁵ Eri iJoni ɔ ge abi akpá ni o rɔ ode ɛ khase ɛ. Ukuku eghɛghɛ a lama mie oni akpá ni o ri egbe mu ɛ.

³⁶ “Mhi mhɔli ɔtselɛ ni ɔ fu doɔɔ ɔtselɛ ni iJoni ɔ pfi na mhe. Ika ni Itamhe ɔ rɔ na mhe mhi gbe pfo ni mhi kiele ɛ gbe, e pfi ɔtselɛ khi Itamhe ɔ ghie mhe. ³⁷ Itamhe ni ɔ ghie mhe ɔ she pfi ɔtselɛ shi ingme oyemhe. Aa tigbe kpɛ suɔ uruli oyoli wɛkhi eri a tigbe kpɛ me abi ɔli.§ ³⁸ Ungmemhi oyoli ɔa la elemhi oyɛ ɛ, itobɔ khi aa mie ɔni ɔ ghie suɔ. ³⁹ A roshɛka wɛna Ebe-no-pfuase, ni a dabi khi lɔli o ya ri agbo na agboagbo na ɛ. Oni ebe ona lɔli o gbo pfi ɔtselɛ shi ingme oyemhe. ⁴⁰ Ama aa nono ni a bhale deba mhe, ini a mhɔli agbo.

⁴¹ “Oa khi ikueghie oyi eɔgbo mhia nono. ⁴² Ama mhi leɛ ɛ. Mhi leɛ khi aa mhɔli inono oyi Eshinegba shi udu o ye ɛ ⁴³ Eva oyi Itamhe mhi rɔ bhale, ama aa mie mhe, ɔgboese ɔ kha ri eva oyoli bhale deba ɛ, a ya mie ɔli. ⁴⁴ Emini o ze khi aa miesuɔ khi, ikueghie ni o rɔte obɔ oyi eɔgbo bhale á nono, ocho ni a kha rɔ ke nono oni o rɔte obɔ oyi Eshinegba bhale.

⁴⁵ “A khi sa khi mhia ya pfa ɛzɔ mu ɛ odalo oyi Itamhe. Oni ɔ pfa ɛzɔ mu ɛ khi iMosisi

† 5:29 Li ze iDan 12.2 ‡ 5:33 Li ze iJon 1.19-27; 3.27-30 § 5:37 Li ze iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22

ni a regbenga. ⁴⁶ Ini a mie iMosisi suo lo, a kha mie mhe suo itobo khi o keke ingme oyemhe shi ebe. ⁴⁷ Ama abi aaro mie emini o keke shi ebe suo, see a ke li ya mie emini mhi gueye e suo?"

6

Ijesu o ri eminale na ebubu egbō le

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17)

¹ Abi a ro me ingme enana se, ijesu o da oke oniemhi no khishi na lu iGalili lasele je egele o. (ITiberiasi a gbolo e lu oni oke.) ² Igho ebubu egbō e ve deba li gbii, itobo khi e me ikanya onyaloa ni o ri eni e ghua ze. ³ Igho ijesu ali eniye odukhokho eyoli e nga ukhomhi ute ya shito. ⁴ Eghēghē agho ukpe iPasova oyi iju o she ramhi.

⁵ Abi ijesu o yase alo, o me ebubu egbō ni e bhale deba li, igho o mhila iFilipu, oo li. "Obo awa te ya de eminale ni e ya lo egbō ena le?" ⁶ Eri ijesu o mema mhila li ni o ro mhesē oli bino, itobo khi o she kpe lese emini loli ya riele shi udu.

⁷ IFilipu o so ijesu o, oo li. "O kha tseku khi ifata iki elele, ea ya lo ni a ro de eminale ni a me ya kemhi pfiēle-pfiēle na we tono unu!"

⁸ Otuoghwo eniye odukhokho eyoli ni a lu Aduru ni o khi inyoghwo iSamō iPita, oo li, ⁹ "Ukuku omō o la akana ni o tsua irui ibuledi ishe ali ifele aava. Ashi enana e kia ya ramhi, ni aa kemhi na egbō ena nya?"

¹⁰ Ijesu oo li, "A ri eni egbō shito." Ebuli iyeye e vo agho egbegbo. Eni egbō nya e shito, emose ni e lao tse, e khi egbō agbele asha ishe. ¹¹ Ijesu o rue eni ibuledi, o tse Eshinegba uwegbe shi o, o kia kemhi na we. O gbo ligho rue eni ifele, o tse Eshinegba uwegbe shi o, o kemhi na we. Eni egbō e le, e khue.

¹² Abi e ro le khue se, ijesu o gueye eniye odukhokho eyoli, oo, "A kia sano iku we eni e le kpole, a khi ze ni e li opfu-a." ¹³ Abi e ke ro sano we gbili, ighughu igbeva e vo iku ibuledi ni egbō e le kpole.

¹⁴ Abi eni egbō e ro me ikanya onyaloa ni ijesu o gbe, ee li, "Igesikia lo khi omose ona o khi omekeguele ni e khi o ya bhale agbo." ¹⁵ Ijesu o lese khi eni egbō e she gba abi e li ya ri itoto roli khi oghie, igho, lolighuo o te we ifuabo vu ya nga ukhomhi ute.

Ijesu o kia ukhomhi oke

(iMat 14.22-33; iMak 6.45-52)

¹⁶ Abi ogbomhi o ro mu eke elegho, eniye odukhokho eyoli e tiemhi oke ni o khishi.

¹⁷ Agho e te lo oko-oke oniemhi ni o tsua we da lase je iKapanomu. Oni eghēghē obili o she bi, ijesu o a nu we la akaghō. ¹⁸ Igho akpekpeli oniemhi o tsua rugu we, oke o wushe kugbe. ¹⁹ Abi e ro kia ukhomhi oke ramhi abi imali ese ali ene ghō, e me khi ijesu o kia ukhomhi oke e bhale. Ulishi oo mu we. ²⁰ Ijesu oo we, "Mhemhe lo, ulishi o khi

ke mu ẹ.” ²¹ Igho, o ghole wẹ ni e tsua iJesu shi elemhi oḳo-okẹ oniēmhi. Aghoaghọ oni oḳo-okẹ oniēmhi o ramhi egele obini e je.

Egbo e nono iJesu u gasẹ

²² Ogbeakolo eni ebubu ẹgbọ ni e kpẹ la olase egele okẹ ukiẹkiẹ obini o kpọle ni eniyẹ odukhokho e kpẹ te vu. E leṣẹ khi oḳo-okẹ oniēmhi oghuo tṣẹ o kpẹ la agho, eni ẹgbọ e leṣẹ khi eniyẹ odukhokho eyọli tṣẹ e la oni elemhi oḳo-okẹ oniēmhi, ali khi iJesu ọa nu wẹ lo oni oḳo-okẹ oniēmhi abi o rọte agho vu. ²³ Iko-okẹ elese e rọte obini iTiberiasia bhale epfepfe ashini iJesu ọ la ri eminale ni ebubu ẹgbọ le, ni ọ la tṣẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi eni eminale. ²⁴ Abi eni ẹgbọ e mẹ khi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli ẹa la akaghọ, e dọṣẹ lo iko-okẹ, ni e tsua wẹ je iKapanomu, ni e ya nono iJesu gasẹ.

Ijesu ni ọ khi Eminale ni o ri agbo ọ na oḡbo

²⁵ Abi e ke rọ mẹ iJesu ukhomhi egele olase okẹ ukiẹkiẹ obini uzeva, ẹẹ ọli, “Oṣeṣe, eghẹghẹ onoghuo u rọ ramhi oola?”

²⁶ Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, ọa khi itobọ khi a mẹ ikanya ọnyaloa ni mhi gbe a rọ nono mhe, ama itobọ eminale ni mhi rọ na ẹ le khue. ²⁷ A khi ke kuẹḷẹa nono eminale oyi agbo ona ni ọọ yese-a, ama a ke kuẹḷẹa nono eminale ni

ọọ la ọ agboagbo ni Omi Oḡbo ọ rọ ya na ẹ le. Itobọ khi Ẹshinẹgba Ita ọ she ri obọ nga li ukhomhi ọ mie shi ọli ọ.”

²⁸ Igho, e ke mhila li, ẹ ọ li, “Elo anye ya ke li ni anye rọ ya ke gbe akanya ni o ghole Ẹshinẹgba?”

²⁹ Ijesu ọọ wẹ, “Akanya oyi Ẹshinẹgba khi ni a rọ mie ọni ọ ghie suọ.”

³⁰ E gbo mhila li, ẹẹ ọli, “Ikanya ọnyaloa eneghuo u ya riẹḷẹ khaṣẹ ni anye mẹ ni anye rọ ya mie ẹ suọ? Elo u ya riẹḷẹ? ³¹ Eni e bia awa e le eminale ni e rọte idane de kule, Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi. ‘O ri eminale ni e te idane de kule na wẹ le.’ ”*

³² Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, a khi iMosisi ọ ri eminale te idane tiemhile na ẹ le, ama Itamhe lolighuo ọ rọte idane ri egbegbi eminale tiemhile ni e le. ³³ Itobọ khi eminale ni Ẹshinẹgba ọ rọ na oḡbo, lolẹ khi ọni ọ rọte iloghie bhale ya ri agbo na ẹgbọ na agbo.”

³⁴ Ẹẹ ọli, “Onomhue, kpẹkpẹ rọte ana vu, ke ri oni eminale ona na anye le.”

³⁵ Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ. “Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo ọ na oḡbo. Onini ọ da bhale deba mhe, okiamhi ọa kea gbe ọli ghue, ọni ọ da mie mhe suọ okiamẹ ọa tigbe ke ya gbe ọli. ³⁶ Ama mhi gueye ẹ khi a she mẹ mhe, ama aa kie mie mhe suọ. ³⁷ Ẹgbọ ni Itamhe ọ rọ na mhe nya e ya bhale deba mhe, ọni ọ da

* 6:31 Li zẹ Okiali 16.4,15; Iwolo 78.24

bhale deba mhe ne mhia ya khu oli vu. ³⁸ Itobokhi eri mhi rote iloghie ilimhi tiemhile ni mhi ro rieḷe oghuemhe oyi oni o ghie mhe, a khi ni mhi rieḷe oghuemhe oyemhe. ³⁹ Oghuemhe oyi Ita ni o ghie mhe khi, ni a bhale ya e khi okhoghuo eni o ro na mhe o a wa mhe-a, ali ni mhi ro guise we le ri agbo na we, ogbele ni o kpukhokho. ⁴⁰ Oghuemhe oyi Itamhe khi ni ogbokpa ni o da pfi alo bino omioli, ni o gbo mie oli suo o ya mholi agbo na agboagbo. Mhi ya guise oli le mhi gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho.”

⁴¹ Itobokhi iJesu oo we, “Mhemhe mhi khi eminale ni o rote iloghie ilimhi tiemhile,” egbo iJu e wolo shi o. ⁴² Igho e lie, “Onana o a she khi iJesu omi iJosefu, ni anye lese itali ali inyoli? See o ke lie lie khi, ‘Mhemhe khi ibuledi ni o rote iloghie ilimhi tiemhile.’”

⁴³ IJesu o so we o, oo, “A khi ke wolo. ⁴⁴ Ogbokhoghuo o a la o ni o ya bhale deba mhe ini o a li khia khi Ita lolighuo ni o ghie mhe o ti o bhale, mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho. ⁴⁵ Omekeguele oyi Eshinegba oghuo o kpe keke oli shi Ebeno-pfuase khi, ‘Eshinegba loli oghuo o ya sese egbo eyoli nya.’ Ogbokpa ni o da ku eso-a na Ita, ni o rote obo oyoli wena, o ya bhale deba mhe.” ⁴⁶ Aa me ogbo ni o me Eshinegba Ita ghue, ini o a

li khi oni o rote obo oyoli bhale. Lolighuo tse o me oli. ⁴⁷ Egbegbi ingme mhi gueye e, oni o da mie mhe suo, o she mholi agbo na agboagbo. ⁴⁸ Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo. ⁴⁹ Eni e bia e, e le eminale ni e rote idane de kule obini odagbe-ifufu, e kie ghuloa. ⁵⁰ Ama ona o khi eminale ni o rote iloghie tiemhile, oni o da le oli, o a ya ghu. ⁵¹ Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo, ni o rote iloghie tiemhile. Onini o da le eminale ona, o ya mholi agbo na agboagbo. Oni eminale ona, idiegbe oyemhe lo, ni mhi ya ro shi eke na agbo ni e ro mholi agbo.”

⁵² Abi iJesu o ro ngme ona se, egbo iJu e nu egbe we khako ekhako oniemhi, ikhi. “See omose ona o li ri idiegbe oyoli na awa ya le?”

⁵³ IJesu oo, “Egbegbi ingme mhi gueye e, ini u a li le idiegbe, ni u gbo da oia eyi Omi Ogbo, wa ya mholi agbo. ⁵⁴ Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o ya mholi agbo na agboagbo. O ya mholi agbo itobokhi mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho. ⁵⁵ Idiegbe oyemhe khi egbegbi eminale, oia eyemhe e gbo khi egbegbi emini a da. ⁵⁶ Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyoli. ⁵⁷ Abi Ita ni o mholi agbo o ghie mhe, mhi

li mh̄li oni agb̄o, Igh̄o ɔni ɔ da le idiegbe oyemh̄e ɔ li ya mh̄li agb̄o itob̄o oyemh̄e. ⁵⁸ Onana l̄oli khi eminale ni o te iloghie tiemhile, ɔa li abi eminale ni e r̄ote idane de kule ni eni e bia ẹ e kp̄e le, ni e r̄o kie ghua. Ama ɔni ɔ da le idiegbe oyemh̄e ɔ ya la agb̄o agb̄oagb̄o.”

⁵⁹ Eni ingmemhi ena iJesu ɔ ngme abi ɔ li la elemhi owa ugamhi ni o la iKapanomu s̄ese.

Ingmemhi eyi iJesu ni e ri agb̄o na agb̄oagb̄o ɔ na ɔgb̄o

⁶⁰ Abi e r̄o suɔ eni ingmemhi ni iJesu ɔɔ ngme, ebubu eniye odukhokho eyi iJesu e k̄e, “Os̄ese, ena e ma ze d̄ose e. ɔghuo ɔ dobe ya mie shi ɔ?”

⁶¹ Abi iJesu ɔ r̄o l̄ese khi eniye odukhokho eyoli ẹ w̄olo, ɔɔ, “Eri ingmemhi eyemh̄e e yese ẹ udu-a? ⁶² S̄e a k̄e ẹ ngme ini a m̄e Omi ɔgb̄o khi ɔ nga iloghie ya shit̄o obini ɔ kp̄e te tiemhile? ⁶³ Ayemh̄e oyi Ẹshinegba ɔ ri agb̄o ẹ ẹ na ɔgb̄o, ama ɔgb̄o ɔa dobe ri agb̄o ẹ ẹ na ɔgb̄o. Ingmemhi ni mhi nu ẹ ngme, ob̄o oyi Ayemh̄e e te ẹ bhale, w̄ewe e ri agb̄o ẹ ẹ na ɔgb̄o ⁶⁴ Abi o rīe khi igh̄o, eghuo elemhi ẹ, ẹa miesuo.” Itob̄o khi iJesu ɔ she kp̄e te eke l̄ese eni ẹa mie ɔli suɔ ali ɔni ɔ ya ri ɔli d̄e. ⁶⁵ IJesu ɔ gbo gueye w̄e, ɔɔ w̄e, “Ona o z̄e khi mhi gueye ẹ khi ɔgb̄o l̄olighuo ɔa dobe ya bhale deba mh̄e s̄e ini Ita ɔ ri oni afu na li.”

⁶⁶ R̄o te ana vu eniye odukhokho eyoli ebubu e mu egbe pfi ẹa ke lama deba li. ⁶⁷ IJesu ɔ mhila eniye odukhokho etuogbava eyoli, ɔɔ w̄e, “Eri a nono ni a li vu?”

⁶⁸ ISam̄o iPita ɔ s̄o ɔli ɔ, ɔɔ li, “Onomh̄ue, ɔghuo anye ya l̄e deba? Ȳeȳeghuo u mh̄li ungm̄emhi ni e ri agb̄o na agb̄oagb̄o ɔ na ɔgb̄o. ⁶⁹ Anye miesuo, anye gbo l̄ese khi ȳeȳeghuo u khi ɔni ɔ p̄fuase oyi Ẹshinegba.” †

⁷⁰ IJesu ɔ s̄o li ɔ, ɔɔ, “ɔa khi ẹ ẹ ogbava mhi z̄e? Ama ɔghuo elemhi ẹ, ɔkphaghie ɔ khi!” ⁷¹ IJudasi ni ɔ khi omi iSam̄o Isikar̄oti l̄oli iJesu ɔ la ana ngme ingme oyoli. IJudasi ɔ khi ɔghuo eniye odukhokho Ogbava ni ɔ kie te ikpukhokho ri ɔli d̄e.

7

IJesu ali inyoghuo ɔli

¹ Abi a r̄o m̄e ona se, iJesu ɔ kia gas̄e eke iGalili. ɔa lama je eke iJudia itob̄o khi eni ẹ mh̄ese eyi ẹgb̄o iJu e nono abi e li ya gbe ɔli a. ² Oni ẹgh̄egh̄e ukpe okh̄olo oyi iJu o ti bhale.* ³ Igh̄o Inyoghuo iJesu, ẹ ɔli, “Wa ke r̄ote ana lase, ni u ke je obini eke iJudia ni eniye odukhokho eȳe e m̄e ikanya ɔnyaloa ni u wa gbe? ⁴ ɔgb̄o ni ɔ nono ni agb̄o e l̄ese lūe ɔa ya rīe ingme sheli. Abi u r̄o gbe ikanya ɔshab̄o ena, ri egbe ẹ k̄has̄e agb̄o gbo ni e l̄ese ɔni u khi.” ⁵ Egbegb̄o inyoghuo ɔli ẹa mie ɔli suɔ.

† 6:69 Li z̄e iMat 16.16; iMak 8.29; iLuk 9.20 * 7:2 Li z̄e iLev 23.34; iDeut 16.13

⁶ IJesu oḡ, “Egheghe oyemhe ɔa ramhi ne, Egheghe ni a me kpa o ti e elo. ⁷ Egbɔ na agbɔ ɛa doḡe ya biselemhi e, ama eḡ biselemhi mhe itobɔ khi mhia gueye we khi emini eḡ riele khi ɛa ti. ⁸ A ke je obini a la riele ukpe, mhemhe mhia vu ne, itobɔ khi egheghe oyemhe ɔa ramhi ne.” ⁹ Abi iJesu o ngme ghɔ se, ɔa ke te iGalili je ashikhoghuo.

¹⁰ Abi inyoghuo ɔli e ro je obini oni ukpe okhoho se, o li je oobɔ, ama ɔa ze ni egbo e me lue.

¹¹ Eni e khi enighie eyi egbo iJu e la agho nono iJesu gase, e mhila, “Ige oni omose ogho?”

¹² Ebubu egbo e la oni igbaa khe akɔ shi ingme oyi iJesu. Eghuo e lie khi iJesu khi ogbo onete lo, eghuo e khi eri o mema di egbo. ¹³ Ama ogbokhoghuo ɔa ngme ingme oyoli lase gboo, itobɔ khi e na ulishi enighie eyi egbo iJu.

IJesu o la olele oyi oni ukpe sese

¹⁴ Abi a ro li oni ukpe ramhi ode, iJesu o lo elemhi owa oniemhi oyi Eshinegba, o sese egbo ungmehi oyi Eshinegba. ¹⁵ Enighie eyi iJu ni e suo oni osese, abo e sha we, e lie, “Obo omose ona ni ɔa ye owena okhoghuo ne o te mholi ilese enana?”

¹⁶ IJesu o so we o, o li, “Osese ni mhia sese, ɛa khi obɔ oyemhe o te bhale, ama obɔ oyi oni o ghie mhe bhale. ¹⁷ Oni o ghole ni o riele oghuemhe oyi Eshinegba o ya

lese khi osese ni mhia sese ini obɔ oyi Eshinegba o te bhale, abi khi ungmehi ni o ghole mhe mhia ngme. ¹⁸ Oni o da ngme ungmehi oyi egboli, ekpe oḡ nono ni egbo e ke mu na loli, eri-tse khi oni o da gbe akanya ni o ro ti oni o ghie o nga ne, loli o khi ogbo ni o ti, ɔa ga khi ogbo egbholi. ¹⁹ IMosisi ɔa ri ishi na e? Ama onge e, ɔa ri eni ishi gbe. Elo o ke ze khi a nono ni a gbe mhi a?”

²⁰ Eni egbo e so ɔli o, eḡ ɔli, “Ayemhe okphaghe o la e egbe! Oghuo o nono ni loli gbe-a?”

²¹ IJesu oḡ, “Mhi riele onyaloa oghuo, o ro abo sha e nya. ²² Ama abi o rie khia khi iMosisi o ri ushi ishele-a na e (ɔa mema khi obɔ oyi iMosisi o te bhale, ama rote obɔ oyi eni e bia awa, o rote bhale), eri a kiele e shele omoo a ogbele iyemhe oyi egbo iJu.† ²³ Ini a shele omoo a ogbele iyemhe oyi egbo iJu, ini a khi gbe Ushi oyi iMosisi a, elo ze khi a wola khi mhi ro oni oḡ ghua ze ogbele iyemhe?‡ ²⁴ A khi ke bino ogbo alo gue ogbo ezoo, a ke so ezoo shi abi o li.”

Egbo e mhila ini iJesu o khi Oni Omiepfuese?

²⁵ Egheghe agho egbo eghuo ni e la iJerusalemu e lie, “Oa khi omose ona enighie eyi iJu eḡ dua abi e li ya gbe a? ²⁶ Ghe ɔli sho! Oa khi loli o la ana ngme gbo ena ni ogbokhoghuo ɔa li ɔli emhikhoghuo! Abi

† 7:22 Li ze Igbae 17.10; iLev 12.3 ‡ 7:23 Li ze iJon 5.9

khi eri enighie e she lama egbegbo khi loli o khi iKirisiti? 27 Awa aa lese obini omose ona o te bhale. Ama eghẹghe ni iKirisiti o ro ya bhale, ogbokhoghuo o ya lese obini o te ya bhale.”

28 Abi iJesu o ro la elemhi Owa oyi Eshinegba sese, o tsele lasele, oo, “A lese mhe, a gbo lese udi-apfe ni mhi te lasele, o a khi mhemheghuo mhi ghie egbemhe bhale akana, ama oni o ghie mhe, ona igesikia lo. Aa lese oli. 29 Ama mhi lese oli itobo khi obo oyoli mhi te bhale, lolighuo o ghie mhe bhale.” 30 Itobo ona e nono abi e li ya mu oli. Ama ogbo khoghuo o a khu oli, e a ri obo ti oli, itobo khi eghẹghe oyoli o a ramhi ne 31 Ama ebubu egbo e kie mie oli suo, e ke, “Ini oni iKirisiti o bhale, o ya gbe ikanya onyaloa ni e dose eni omose ona oo gbe ena?”

A ghie eni e khe ekhe e ka mu iJesu bhale

32 Egbo iFarisi e suo ingme ni egbo e ngme shi iJesu egbe. Eni iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e ghie eni e la Owa Oyi Eshinegba e khe ekhe e ka mu oli bhale. 33 IJesu oo li, “Ukuku eghẹghe mhi mholi ya nu e la akana, mhi ya nyene egbe je oyi Ita ni o ghie mhe. 34 A ya nono mhe, ama aa ya me mhe, ashini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho.”

35 Enighie eyi iJu e nu egbe we e ngme, e lie, “Obo omose ona oo le ni o ro lie khi awa aa ke ya me lue? Eri o vu e je ifui eoli oyi egbo iGiriki, obini egbo eyawa e kia miatseku, ni o la obo ke sese egbo iGiriki? 36 Elo iJesu o ro li ngme, abi o ree, a ya nono mhe aa me mhe, ali obini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho?”

37 Ogbele ni o kpukhokho oni ukpe, ni khi khi ogbele ni o mu eloe ne nya, iJesu o vule, o rue unu leghe, oo li, “Oni okiam e oo gbe o bhale deba mhe ya mo ame da. 38 Ebe-no-pfuase o ngme gho khi oni o mie mhe suo khi ok e ni o mholi ame eni ri agbo a na ogbo o ya rote agbo oyoli ke tu lasele.”* 39 Ayemhe ni eni mie oli suo e ya mie elese, iJesu o ri oni ame agbo o na a ngme. Ramhi oni eghẹghe, oni Ayemhe o a bhale ne, itobo khi aa yase iJesu nga ufumhi oniemhi ne.

Eni egbo o a ke lama shi egbe o

40 Abi eni egbo e ro suo ingmemhi eyoli, egbo eghuo e ke, “Omekeguele omose ona o khi egbegbo.”

41 Egbo elese e ke, “Loli o khi oni Omiepfuese.” Elese ee, “See Omiepfuese o li rote iGalili lasele? 42 Ebe-no-pfuase o guele khi oni Omiepfuese, khi unuekpe oyi iDefidi o ya te lasele, iBetilemu a ya bia li shi, eoli oyi iDefidi.”† 43 Igho okemhi o ri itobo iJesu lo

wẹ iteva. ⁴⁴ Egbọ eghuo e nono ni ewẹ e mu ọli, ama ọgbọkhọghuo ọa ri obọ ti ọli.

Umha mie ijesu suọ oyi Enighie eyi egbo iju

⁴⁵ Abi eni e la Owa oyi Eshinẹgba oniẹmhi eẹ khẹ ekhẹ e rọ je deba iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, e mhila wẹ, “Elo e zẹ khi a mu ijesu bhale ghi anye?”

⁴⁶ Eni egbo ni e khẹ ekhẹ, e sọ wẹ o, e li. “Ọgbọkhọghuo ọa tigbe ngme abi omose ọna o lie ngme ghue.”

⁴⁷ IFarisi e mhila wẹ, eẹ, “Eri ijesu o she li di e?”

⁴⁸ “Aa tigbe mẹ ọgbọ iFarisi ali enighie eyi egbo iju ni e mie ọli suọ? ⁴⁹ Iiye! Ama eni egbo ebubu ena ẹa lẹshẹ Ishi eyi iMosisi. Itobọ ighọ egbo ni Eshinẹgba o pfi unu na e khi.”

⁵⁰ INikodemosi ni o li khi ọtuoghuo eni e mhẹshẹ elemhi egbo iju ni o kpẹ ya mẹ ijesu ẹliyosẹ, o mhila eni egbo, ọọ, †

⁵¹ “Ushi oyawa ọa fẹ ngme ghọ a khi pfa ẹzọ umha-guẹli mu ọgbọ ini aa li suọ ẹzọ ni o ya gue, ali a gbo guano emini ọọ riele?”

⁵² E kẹ o li, “Onge iGalili yeyẹ u li khi? Ka riele ebe zẹ egbegbo khi u ya mẹ khi ọmekẹguele ọọ ya rọte iGalili bhale.”

⁵³ Ighọ ọgbogbo nya ni o la aghọ, o je apfẹ oyọli.

8

Okpotso ni a gazu okia

¹ Ijesu o je ukhomhi ute oyi ẹera olivu. ² Eluzogbe fiefie, ijesu o gbo bhale elemhi Owa oyi Eshinẹgba, ebubu egbo e bhale deba li, o shito o sese wẹ. ³ Esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi e mu okpotso ni a gazu okia obọ-obọ bhale ghi ijesu, e rọ ọli migha odalo igbaa. ⁴ Eẹ ijesu, “Osese, eri a ga okpotso ọna zu okia. ⁵ IMosisi o she kpẹ rọ oni ushi shi ekẹ na anye, khi, okpotso ni a da lighọ gazu okia, a ke tono ọli echẹ gbe-a. Elo u mhue ya ngme shi ona mena?”* ⁶ Eri e ri ona kpẹ igha khẹ ijesu ini o ngme ungmehi ni e ya rọ ri ingme de o. Ighọ ijesu o nyese egbe, o ri umiesobo o kekẹ emhi shi ekẹ.

⁷ Abi e kie li mhila ijesu oni ogbo ona, ijesu o vule, ọọ, “Oni o lẹshẹ khi lolẹ ẹa kpẹ lamhẹ olamhẹ ghue o kpẹ to ọli echẹ.” ⁸ O gbo nyese egbe, o kekẹ emhi shi ekẹ. ⁹ Abi e rọ suọ ingme ni ijesu o ngme, e gbhiaku-a ọtuoghuo-oghuo rọte eni egbhali. O ke lẹshẹ kpe ijesu ali oni okpotso le shi aghọ ni o kie migha. ¹⁰ Ijesu o vule, ọọ oni okpotso, “Ige eni egbo ni e pfa ẹzọ mu e?”

¹¹ Oni okpotso ọọ li, “Mhi aa mẹ ọgbọkhọghuo, Onomhue.” Ijesu ọọ li, “Mhemhẹ mhi aa li pfa ẹzọ mu e, ama ke lẹ, khi ke gbo lamhẹ.”

¹² Ijesu o gbo nu iFarisi ngme, ọọ wẹ, “Mhemhẹ mhi khi ákpá oyi agbo. Oni o da

† 7:50 Li zẹ iJón 3.1-2 * 8:5 Li zẹ iLẹv 20.10; iĐeüt 22.22-24 † 8:12 Li zẹ iMat 5.14; iJón 9.5

deba mhe ne, ɔa ya tigbe kia alo ebili, ɔ ya mhɔli ákpá ni o ri oɔe agbo a khase ɔgbo.”†

13 Eni iFarisi ee ɔli, “Egbe e u pfi ɔtselɛ na, ɛgbo ɛa ya rue ɔtselɛ oye shi igesikia.”‡

14 IJesu oo, “Iye, ini mhi tseku pfi ɔtselɛ na egbemhe, egbegbi ɔtselɛ lo ni mhi pfi na egbemhe, itobo khi mhi lese obini mhi te bhale ali obini mhia je. Ee, aa lese obini mhi te bhale wekhi obini mhia je.

15 Abi ɛgbo na agbo e li e so ezɔ ee a lie so ezɔ, ama mhemhe mhi aa pfa ezɔ mu ɔgbokhoghuo. 16 Ini mhi ya so ezɔ, egbegbo ezɔ mhia so, itobo khi ɔa khi mhemheghuo mhi la. Ita ni o ghie mhe o nu mhe la. 17 A keke ɔli shi ebe ushi oyeɛ khi ɔtselɛ oyi ɛgbo aava, o migha shi egbegbi ɔtselɛ. § 18 Mhi pfi ɔtselɛ na egbe mhe, Ita ni o ghie mhe o gbo pfi ɔtselɛ na mhe.”

19 Eghɛghɛ ana eni ɛgbo e mhila li, “Ighe Itɛ?”

IJesu oo we, “Aa lese mhe wekhi Itamhe a lese. Ini a lese mhe lo, a kha li lese Itamhe.”

20 Elemhi Owa oyi Eshinegba o la ngme eni ingmemhi ena abi o kie li sese ɛgbo, epfe ashini a ri ikpati ni a ri ikpago isomhopfa a shi o migha. ɔgbokhoghuo ɔa kie mu ɔli, itobo khi eghɛghɛ oyoli ɔa ramhi ne.

21 IJesu o gbolo lie we, “Mhi ya vu, a ya nono mhe, a ya ghu shi olamhe oye e. Aa ya dobe ramhi obini mhia je.”

22 ɛgbo iJu ee, “O khi awa aa dobe ya a ramhi obini lo li a je. Eri o fe ri ona a lie khi lo li ya gbe egbeoli-a?”

23 IJesu oo, “ɛgbo ena ooke-ola a khi, mhemhe mhi rote iloghie tiemie. ɛgbo ena agbo ona ee a khi, mhemhe mhia khi onge agbo ona. 24 Itobo igho mhi ro lie khi a ya ghu shi olamhe oye e ini a da miesuo khi mhemhe mhi khi oni mhiɛ khi mhi khi.”

25 ɛgbo iJu e mhila li, “Oghuo u khi?”

IJesu oo, Oni mhi kie kpe rote igbaekele lie khi mhi khi, mhi khi. 26 Mhi mhɔli ebubu ingme ali ebubu umha-guekia ni mhi kha gue shi e egbe. Oni o ghie mhe, ona igesikia o khi, ingmemhi ni o gueye mhe, mhi gue e ye agbo.

27 ɛa lese khi ingme oyi Ita li iJesu o gueye we. 28 IJesu oo, “Ini a da tsua Omi ɔgbo idane shi ukhomhi ɔora apfida a ya lese khi oni mhiɛ khi mhi khi, mhi khi. Oni eghɛghɛ a ya lese khi ɔa khi itoto oyemhe mhi ro riɛɛ emini mhia riɛɛ, ama emini Ita o sese mhe, mhia gueye agbo. 29 Oni o ghie mhe o nu mhe la, ɔa pfi mhe shi eke tse, itobo khi oghuemhe oyoli mhia riɛɛ eghɛghɛ kpa.”

30 Ebubu ɛgbo ni e suo khi iJesu o ngme eni ingmemhi ena e mie ɔli suo.

Igesikia o ya rue e o le

31 IJesu o gueye ɛgbo iJu ni e mie ɔli suo, oo we, “Ini a ri emini mhia sese e gba akanya, egbegbi eniye

† 8:13 Li ze iJoni 5.31 § 8:17 Li ze iDeut 19.15

odukhokho eyemhẹ a khi. ³² A ya lẹsẹ igesikia ni o la ingme oyi Eshinẹgba, oni igesikia o ya rue ẹ ọ le.” ³³ Eni ẹgbọ iju ẹẹ ọli, “Imi Aburaamu anye khi, anye aa tigbe kpe lo ighumha oyi ọgbọkhoghuo ghue! Elo u rọ li ẹ ngme, ini u wa liẹ khi anye ya khi eni a rue ighumha lasele?”*

³⁴ Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, khi ọgbọkpa ni ọ da lamhẹ olamhẹ, oghumha oyi olamhẹ ọ khi ³⁵ Oghumha ọa ya la apfe oyi oni ọ mhọli ọli agbọagbọ, ama, omi omhue-apfe ọọ la apfe agbọagbọ. ³⁶ Ini Omi Eshinẹgba ọ da rue ẹ ighumha le, egbegbọ a rue ẹ ighumha le. ³⁷ Mhi lẹsẹ khi imi Aburaamu a khi, ama a nono ode ni a te ya gbe mhẹ a, itobọ khi aa nono ingme ni mhi gueye ẹ. ³⁸ Emini Itamhẹ ọ rọkhasẹ mhẹ mhi gueye ẹ, ama emini Ita ẹ ọ gueye ẹ, a riẹle.”

³⁹ E ọ li, “Aburaamu khi Ita anye.” Ijesu ọ kẹ, “Ini imi Aburaamu a kha khi egbegbọ lọ, a kha ke riẹle emhi enabi ọ riẹle. ⁴⁰ Abi o ri riẹ khia khi egbegbọ ingmemhi ni Eshinẹgba ọ gueye mhẹ mhi gueye ẹ, ama a dua abi a li ya gbe mhẹ a. Aburaamu ọa riẹle emhi eghoghọ! ⁴¹ Abi a li ena, ighọ ita ẹ ọ kpe li.” Eẹ ọli, “Anye a khi eniye ni a bia shi ukhomhi okia, Eshinẹgba ọ khi Ita ọghuo kpe ni anye mhọli.”

⁴² Ijesu ọọ wẹ, “Ini

Eshinẹgba ọ khi Ita ẹ lọ, a kha nono ingme oyemhẹ, itobọ khi obọ oyi Eshinẹgba mhi te bhale, ni mhi rọ la akana, ọa khi omhese oyemhẹ o rẹ mhẹ bhale, ama lọli ọ ghie mhẹ bhale. ⁴³ Elo o zẹ khi ingmemhi ni mhi ngme khi ẹa lo ẹ esọ? Itobọ khi aa lama ri egbe mie ingme ni mhi gueye lọ. ⁴⁴ Eniye eyi Okphaghie ni ọ khi ita ẹ a khi, oghuemhẹ oyi ita ẹ a nono ni a ke riẹle. Rote igbaekele ọ te khi ọgbolo-egbọ-a ali ọloegbhue. Igesikia ọa la li unu. Ingmemhi eyi ọli, ẹgbhọli e khi nya, itobọ khi eri ọọ lo ẹgbhọli abi ọ li. Lọli ọ khi ita ẹgbhọli nya. ⁴⁵ Ama igesikia mhi gueye ẹ khi, itobọ ighọ aa rọ lama mie mhẹ suọ ⁴⁶ Oghuo elemhi ẹ ọ dobe ya guele khi mhi mhọli ipfido? Ini igesikia mhi gueye ẹ, elo e zẹ khi aa mie mhẹ suọ? ⁴⁷ Oni ọ da khi oyi Eshinẹgba ọ mema ya ri esọ shi ingmemhi eyi Eshinẹgba, ama ẹẹ aa khi eyi Eshinẹgba lọli o zẹ khi aa lama rọ shi ungmemhi oyi Eshinẹgba.”

Emini iJesu ọọ khi lọli khi

⁴⁸ Eni ẹgbọ iju e sọ ọli ọ, “Anye a gue ngme ọli mena ni anye rọ ye khi ọnge iSameria u khi, ali khi ayemhẹ okphaghie o la ẹ egbe?”

⁴⁹ Ijesu ọ ke wẹ, “Mhi aa mhọli ayemhẹ okphaghie. Ama mhi ri ekpe na Itamhẹ, ama ẹẹ a ri ẹloe gbe mhẹ. ⁵⁰ Aa khi eri mhia nono ni ẹgbọ e ri ufumhi na mhẹ; ama oni ọọ

* **8:33** Li zẹ iMat 3.9; iLuk 3.8

nono ni a rọ ekpe na mhe, loli o khi oni o so ezọ ti eloe. ⁵¹ Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, oni o da rọ shi osese oyemhe ne, ọa tigbe ya ghu ghue.”

⁵² Egbọ iJu ee ọli, “Eena anye tigbe lese khi ayemhe okphaghię o la e egbe. Aburaamu o she ghua, emekeguele e she ghua, ama wa guele khi oni o da rọ shi osese eye ọa tigbe ya ghu ghue. ⁵³ Ita awa Aburaamu o she ghua, eri u ke e lię khi u fu dose Aburaamu? Emekeguele e she li ghua. Oghuo u fe sa khi u khi?”

⁵⁴ Ijesu oo li, “Ini mhi ti egbe mhe nga, oni itinga o khi afue. Itamhe oni ee a lu Eshinęba oye e, loli o khi oni o ti mhe nga. ⁵⁵ Ee a kpe tigbe lese ọli, ama mhi lese ọli. Ini mhię khi mhia lese ọli, oloęgbhue oni abi ee ena mhi kha khi. Ama mhi lese ọli, mhi gbo ri ungmehi oyoli gbe akanya. ⁵⁶ Eri o ri egbe mu Aburaamu ita e, abi o rọ sa usamhi abi loli ya li me ogbele ibhale oyemhe. Abi o rọ me ibhale oyemhe, o ghele.”

⁵⁷ Egbọ iJu ee ọli, “Waa gbe ikpe egbhueva ali igbe ne, wekhi eri u me Aburaamu!”

⁵⁸ Ijesu o li, “Abi o li mhi li gue ọli ye e, neni a bia Aburaamu, mhi she kpe la!”

⁵⁹ Igho e sanọ eche khi wewe ya tono ọli, ama, o ri egbolu sheli, o rote we ifuabọ wa, o ya fię Owa oyi Eshinęba lase.

9

Ijesu o khueghie ozalo alo a

¹ Abi ijesu o li kia ode le, o me omose oghuo ni a bia shi ozalo. ² Eniye odukhokho eyi ijesu e mhila li, “Osese, oghuo o lamhe ni o ze khi a bia omose onana ozalo? Olamhe oyoli lo, abi eyi eni e bia li?”

³ Ijesu oo we, “Oa khi olamhe oyoli, wekhi eni e bia li, ama eri o ze alo ni Eshinęba o ri ekpabo eyoli khasę elemhi agbo oyi oni ozalo. ⁴ Ogbe o kha da kie laọ ne, awa mema ya ke gbe ikanya eyi oni o ghie mhe, ele iyose o o bhale ni ogbokhoghuo ọa ke rọ dobe ya gbe akanya. ⁵ Abi mhi li la agbo ena, mhemhe mhi khi oni o ri akpa a na egbọ ni e la agbo.”*

⁶ Ijesu o ngme ona se, o tono ete shi eke fose igbolọ rọ ma li alo. ⁷ O o oni omose, “Ke je oke ni a lu iSiloamu ni u ya kpe alo a.” Usomhi ni a ghie, a ri iSiloamu ngme. Igho oni omose o li vu ya kpe alo-a. Oo jele apfe, oo me eke.

⁸ Egbọ eni e ga la kugbe ali egbọ ni e kpe me ọli khi oo ye omhila, ee. “Onana ọa she khi ozalo ni o kpe e shito akana mhila?”

⁹ Egbọ eghuo ee, “Loli lo,” ama eghuo ee, “Iiye o! Oa khi loli, eri ona o li kpo li.” Ama oni omose oo, “Mhemhe o khi gueguegue.”

¹⁰ E mhila li, “Se o li kia ni u rọ ke e me eke?”

¹¹ O we, “Omose oghuo ni a lu ijesu o fose igbolọ ma

* 9:5 Li ze iMat 5.14; iJon 8.12

mhe alo, o mhe mhi je oke iSiloamu ya kpe alo a. Igho mhi le ya kpe alo-a, loli mhi ro o me eke.”

12 E oli. “Ighe oli?” Oo we, “Mhi aa lese.”

Egbo iFarisi e de udi iroze oyi oni omose

13 E rue oni omose ni o kpe ze alo ghi egbo iFarisi.

14 Ogbele iyemhea oyi egbo iJu iJesu o ro fose igbolọ ro khueghie oni omose alo-a. 15 Eni iFarisi e mhila oni omose abi o li kia ni o ro ke e me eke. Oo we, “Ijesu o ri igbolọ ma mhe alo, mhi kpe alo-a, mhi ro o me eke memena.”

16 Eghuo eni iFarisi ee, “Omose ni o riele ona o rote obo oyi Eshinegba bhale, itobo khi o ri ushi oyi ogbele iyemhea oyi egbo iJu gbe akanya.” Egbo iFarisi elese ee, “Se ogbo olamhe o li dobe ya gbe akanya onyaloa onana?” Ingme ona o pfi umhalama shi egbe o na we.

17 Igho eni egbo iFarisi e mhila oni omose, “Yeye ni iJesu o khueghie alo-a, elo u me ya ngme shi ingme oyoli?”

Oo we, “Omekeguele lo.”

18 Eni egbo iJu ea kie miesuo khi oni omose o kpe ze alo, ali khi eri a khueghie oli alo-a. O ya ramhi ni e ro ghie ya lu eni e bia oni omose, 19 E mhila we, “Omi e na? Onana e khi ozalo a bia li? Se o ke li kia ni o ro ke e me eke?”

20 Eni e bia li ee we, “Anye lese khi omi anye lo, anye gbo lese khi ozalo anye bia li.

21 Ama anye aa lese abi o li kia

ni o ro ke e me eke, anye aa gbo lese oni o khueghie oli alo-a. A mhila li, o ke khi omo, o dobe ya ngme na egboli.”

22 Itobo khi ulishi egbo iJu o mu eni e bia li e ro ngme na. Irari khi eni egbo iJu e she kpe ngme oli shi oghuo, khi ogbo ni o da mie shi o khi iJesu khi iKirisiti, khi eri a khu oli owa ugamhi ya fe. 23 Itobo ona eni e bia li e ro lie, “O fu te ni o ngme e na egboli, a mhila li.”

24 Utonuzeva, e gbo lu omose ni o kpe ze alo, ee oli, “Romhi Eshinegba khi u ya gue igesikia ye anye. Itobo khi anye lese khi omose ni o re ze khi ogbo olamhe lo.”

25 Oo we, “Mhi aa lese ini ogbo olamhe lo, ama emhi oghuo ni mhi lese khi, ozalo mhi kpe khi, ama memena mhi she e me eke.”

26 E mhila li, “Se o fe li e? Se o li khueghie-a e alo a?”

27 Oo we, “Mhi kpe gueye e, aa lama shi mhe o, elo o ke ze ni a ro o nono ni a gbo suo oni ungmehi? Eri a li e nono ni a li khi eniye odukhokho eyoli?”

28 E tsue oli, ee oli, “Omo odukhokho oyi oni omose ona yeye u khi, ini itse lo, ama eniye odukhokho eyi iMosisi anye khi. 29 Anye lese khi Eshinegba o nu iMosisi ngme, ama anye aa lese obini omose ona o te bhale.”

30 Oni omose oo we, “Uza lo e, ni aa ro lese obini o te bhale, ama loli o khueghie mhe alo-a. 31 Awa lese khi Eshinegba o ya suo iromhi oyi egbo olamhe, ama iromhi

oyi eni e ri ekpe na li o o su o, ali eni e ri ele emini o o nono e ri ele. ³² Rote igbaekele agbo, aa tigbe su o ogbo ni o khueghie ozalo ni o khia khi igho a bia li alo a ghue. ³³ Ini o a khia khi omose ona khi obo oyi Eshinegba o te bhale lo, o a kha do be li emhikhoghuo.”

³⁴ E oli, “Elemhi olamhe a bia e shi, ni a la ku ele, se u li a nono ni u ke sese anye?” Igho e khu oli elemhi owa ugamhi ya lase o khi ke gbo bhale o ghue.

Itase-alo-a ona ayemhe

³⁵ Abi iJesu o ro su o khi a khu oni omose owa ugamhi ya lase, o nono oli me, o mhila li, o o li, “U mie Omi Ogbo su o?”

³⁶ Oni omose o li, “Oga, gueye mhe oni Omi Ogbo o khi, ni mhi mie oli su o!”

³⁷ IJesu o o li, “U she me oli, lo li o ga nu e ngme ena.”

³⁸ Oni omose o li, “Onomhue mhi miesu o.” O wugha o ku eg hie iJesu.

³⁹ IJesu oli, “Eri mhi bhale agbo ona ya gue egbo ez o, ishegho ni egbo ni e zalo e ke me eke, ni eni e kpe e me eke ni e ze alo.”

⁴⁰ Egbo iFarisi eghuo ni e la akagh o e su o ingme ni o ngme, e mhila li, “Eri u we khi ezalo anye li khi?”

⁴¹ IJesu o o we, “Ini ezalo a khi lo, aa kha mh o li umhag uekia, ama abi ee a ke ro ye khi a me eke na, onana o rohas e khi ena olamhe a khi.”

10

Okhe oyi orisumhafia

¹ IJesu o o, “Abi o li mhi li gue oli e ye e, khi, ogbo ni o a da rote ode unuekpe lo ogba ni a ri isumha shi, ni o rote oboese nga fiala lo ne og hiat o ali oni o li iko o khi. ² Ogbo ni o rote ode unuekpe lo, lo li o khi orisumhafia oyi isumha. ³ Eri oni o o khe ekhe ode unuekpe o khueghie ode-a na li, eni isumha e su o uruli oy o li ini o lu isumha ey o li eva abi o ri eva na we, o re we kia lase. ⁴ O kha da re we we nya fie lase ne, eri o o ralo na we, eni isumha ee deba li, itobo khi e lese uruli oy o li. ⁵ E a ya deba ogboese, eri e ri ochogh o me oli ya ke na, itobo khi ea lese uruli oy o li.”

⁶ Eri iJesu o ze okhe ona ro nu we ngme, ama ea lese emini o ri oli ngme.

IJesu ni o khi orisumhafia onete

⁷ Igho iJesu o gbo le, “Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, mhemhe mhi khi ode unuekpe ni isumha e rote e lo, ni e gbo te e dose fie. ⁸ Egbo ni e kpe bhale khe mhe, ighiat o ali eni e li iko e khi, ama eni isumha ea ri eso shi we o. ⁹ Mhemhe mhi khi ode unuekpe, onini o da rote mhemhe egbe ne, a ya mie oli pfuese, o ya fie, o lo le, o me emhi le. ¹⁰ Eri og hiat o o lese bhale ya do, o gbe-a, o pfuse-a tse, ama mhi she bhale ni a mh o li agbo, ni a mh o li o li gba pfo.

11 “Mhemhe mhi khi orisumhafia onete. Eri orisumhafia onete o ri agbo oyoli shi eke ni eni isumha eyoli. 12 Oni a mie shi akanya irisumhafia o a khi loli o mholi eni isumha, ini o me khi akpogene oo bhale, o na tsua isumha kua, oni akpogene o tsua rughu eni isumha, o vese we kua. 13 Oni a mie shi oni akanya irisumhafia o na vu, itobo khi eni isumha ea khi eyoli, ali khi ea mu oli egbe.

14 “Mhemhe mhi khi orisumhafia onete, mhi lese isumha eyemhe, eni isumha e lese. 15 Abi Ita o li lese mhe, igho mhemhe mhi lese oli, igho mhi ro ri agbo oyemhe shi eke na eni isumha.* 16 Isumha elese e lao ni ea la elemhi ogba oyi isumha ona memena. Mhi mema fie ya wolo we ma o. E ya suo uruli oyemhe. E ya kugbe khi oghuo, e mholi orisumhafia oghuo. 17 Ita o nono ingme oyemhe, itobo khi mhi lama ri agbo oyemhe shi eke, ni a ro bhale ya e khi mhi ya gbo me oli rue. 18 Aa me ogbokhoghuo ni o ya dobe mie mhe agbo oyemhe. Mhemhe oghuo mhi ro li shi eke. Mhi mholi afu ni mhi ro o ze oli obo, mhi gbo dobe ya rue oli ini o ghole mhe. Omhese ona Itamhe o gueye mhe mhi rieje.”

19 Eni ingmemhi enana e gbo pfi umhalama shi egbe o na egbo iJu. 20 Ebubu egbo e lie, “Ayemhe okphaghe o la li

egbe, ujili oo kpha li. Elo e ze khi a ri eso o shi oli o?”

21 Ama egbo elese, ee oli, “Ingmemhi enana ea dobe ya rote unu oyi ogbo ni o mholi ayemhe okphaghe lasele! Ayemhe okphaghe o dobe ya khueghie ozalo alo a?”

22 Oni eghenge o khi eghenge oruame ni a ro li ukpe ni a ro yelele abi a li ri Owa oyi Eshinegba rieje nga Eshinegba obo. Eghenge ulili lo. 23 Ijesu o la atukpapfe oyi Owa oyi Eshinegba kia, ashini a lu arakpha oyi iSolomoni. 24 Ebubu egbo iJu e le gaso oli, e mhila li, “Ele u ri anye ya shi alo ebili ramhi? Khueghie igesikia ni o la o-a khaso anye ini yeje u khi iKirisiti!”

25 Ijesu oo we, “Mhi she kpe gueye e, ama aa lama mie mhe suo. Ikanya onyaloa ni mhi ri itoto oyi Ita a gbe, wewe e pfi otselje na mhe. 26 Ama aa lama miesuo, itobo khi aa la elemhi isumha eyemhe. 27 Isumha eyemhe ee suo uruli oyemhe, mhi lese we, ee deba mhe. 28 Mhi ri agbo na agboagbo na we, ea tigbe ya pfua. Aa me oni o ya dobe mie mhe ewe obo. 29 Itamhe ni o ri eni isumha nga mhe obo, o fu dose ogbokpa. Aa me oni o dobe ya mie Ita ewe obo. 30 Mhemhe ali Itamhe oghuo anye khi.”

31 Eni egbo iJu e gbo sano eche eke e tono oli. 32 Ijesu oo we, “Mhi she gbe ikanya ebubu ukpeloe oye e, ni o khia

* 10:15 Li ze iMat 11.27; iLuk 10.22

khi Itamhe ọ ri itoto na mhe ni mhi ro gbe we, onoghwo a tonon mhe eche e shi o?"

³³ Eni egbo iju ee oli, "Oa khi itobo ikanya enete e ze ni anye ro a tonon e eche, ama, itobo khi u pfi unu-a! Se yeye ogbo afue-afue u li e ke lie khi Eshinegba u khi?"†

³⁴ Ijesu oo we, "A she kpe keke oli shi ebe Ishi eyi iMosisi khi Eshinegba oo lie khi, ishinegba ee a khi.†

³⁵ Anye she kpe lese khi emini ebe onopfuase o ngme khi igesikia o khi agboagbo, khi egbo ni a she kpe gue ingme oyi Eshinegba ye, Eshinegba o lu ishinegba. ³⁶ Ita o she ze mhe oda kee neni o ghie mhe bhale agbo, ini mhi ngme gho khi Omi Eshinegba mhi khi, se a ke li a lie khi mhi a pfi unu-a? ³⁷ A khi mie mhe suo, ini mhi aa ya riefe emini Itamhe o riefe. ³⁸ Ama ini mhia riefe we, ini aa ro tseku mie mhe suo, a mie ikanya onyaloa ni mhia gbe suo, ni a ro lese khi Ita o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyi Ita."

³⁹ Igho e ke gbo li dua ni wewe e mu ijesu, ama o pfue we, oa ze we mu.

⁴⁰ Ijesu o da oko iJodani je ukiekie ashini iJoni o ke la batazi egbo. Igho o bie ya la akaghos. ⁴¹ Ebubu egbo e bhale akaghos deba li. Ee, "IJonni oa gbe ikanya onyaloa okhoghuo, ama ingmemhi ni iJonni o ngme shi ingme eyi

iJesu, e bhale ya tse nya." ⁴² Ebubu egbo ni e la akaghos e mie ijesu suo.

11

Eghuli oyi iLazarosi

¹ Omose oghuo ni a lu iLazarosi ni o la eoli iBetani, Oo ghua. IBetani iMeli ali inyoghwo oli ni okpotso ni a lu iMata e la.* ² IMeli ona o ke ku ituale ni o pfi ku Onomhue awe, ni o gbo ri itsu ni e la li ukhomhi shishi o ewe-a. Loli o khi inyoghwo iLazarosi ni o yeshi i ghua.† ³ Inyoghwo oli eni ikpotso e ghie usomhi ghi ijesu, e o li, "Onomhue, omole e oo ghua."

⁴ Abi ijesu o ro suo ona, oo li, "Ughuamhi ona, oa ya gbe oli, ama, eri a me onana ni a me asha khi ufumhi na Eshinegba ali Omi Eshinegba."

⁵ Ijesu oo nono ingme oyi iMata ali iMeli ali iLazarosi. ⁶ Abi o ro tseku suo khi iLazarosi o ghua, o kie la ashini o la ramhi ogbele eva. ⁷ Igho o gueye eniye odukhokho eyoli, oo we, "A ze ni awa mu egbe pfi je obini eke iJudia."

⁸ Eniye odukhokho eyoli e o li, "Osefe, ode o a nu ne ni egbo iju e ro o nono ni wewe tonon e eche. Oobo wa nono ni u gbo nyene egbe je?"

⁹ Ijesu oo we, "Oa khi te efe uzogbe ramhi efe ogbomhi awa ro o me eke? Oni oo kia ini ogbe o la o, oa ya khi owe, itobo khi akpa oyi agbo ona o

† 10:33 Li ze iLev 24.16 † 10:34 Li ze Iwolo 82.6 § 10:40 Li ze iJon 1.28

* 11:1 Li ze iLuk 10.38-39 † 11:2 Li ze iJon 12.3

rọ ọ me eke. ¹⁰ Ama ini ọ ri alo ebili ẹ kia, ọ ya khi owe, itobo khi ọa mhọli ákpá ni ọ rọ ọ me eke.”

¹¹ Abi ọ ke rọ ngme onana se, ọ gweye wẹ, ọọ wẹ, “ILazarosi omole awa ọ she lese, ama mhia le ni mhi ya guise ọli le.”

¹² Eniye odukhokho eyọli ẹ ọ li, “Abi ọ rọ da lese-a egho, ọ ya ze.”

¹³ Eri IJesu ọ rọ li lie khi iLazarosi ọ she ghua, ama e dabi khi egbegbi olese ọ ngme. ¹⁴ Igho iJesu ọ guele gboo khi iLazarosi ọ she ghua. ¹⁵ Ama itobo oye ẹ, egbe ẹ mu mhe shi ọ khi mhi aa nu ọli la akaghọ ni ọ rọ ghua, ni a rọ mie mhe suọ. A ze ni awa le deba li.

¹⁶ ITomosi ni a gbo li ẹ lu iDidimosi, ọọ eniye odukhokho enekpole, “A ze ni awa li deba Osesẹ je oobo ni awa nu ọli ghua.”

¹⁷ Eghẹghẹ ni iJesu ọ ke rọ ramhi agho, ọ bhale ya ẹ khi o she ramhi ele ene abi a te ri iLazarosi to. ¹⁸ Rote iBetani je iJerusalemu ọa ramhi imali eva. ¹⁹ Igho ebubu egbo iju e she kpe bhale iBetani ya tse iMeli ali iMata e mu opfu shi inyoghuo wẹ ni ọ ghua.

²⁰ Abi iMata ọ rọ suọ khi iJesu ọọ bhale, ọ fiẹ lase ya lona li ode, ama iMeli ọ la elemhi owa. ²¹ iMata ọọ iJesu, “Onomhue, ini u la akana lo, inyoghuo-mhe ọa kha ghu. ²² Ama mhi lese khi memena khi Eshinegba ọ ya ri emiemini u wa mhila li ne.”

²³ IJesu ọọ li, “Inyoghuo ẹ, ọ gbo ya guale bhale agbo.”

²⁴ iMata ọ li, “Mhi lese khi ọ ya te eghuli guale ogbele iguale ni o khi ogbele ni o kpukhokho.”

²⁵ IJesu ọọ ọli, “Mhemhe mhi rote eghuli ya guise eni e ghu-a le, ni mhi ri agbo ya na wẹ, oni ọ da mie mhe suọ ọ ya mhọli agbo, ini ọ tseku ghua. ²⁶ Oni ọ la agbo ni ọ da mie mhe suọ, ọa tigbe ya ghua. U fe mie ona suọ?”

²⁷ Ọọ li, “Ii Onomhue! Mhi miesuọ khi yeye u khi iKirisiti, Omi Eshinegba ni ọ ya bhale eke agbo ona.”

²⁸ Abi iMata ọ rọ ngme gho se ọ le ya ri ofie gweye iMeli, ọọ, “Osesẹ ọ she bhale, ọọ nono ẹ.” ²⁹ Abi iMeli ọ rọ suọ ona ọ ti vule, ọ nyanya fiẹ lase je ashini iJesu ọ la. ³⁰ IJesu ọa kie ramhi oni ọli ni ọọ je ne, ama ọ kie la ashini ọ kia ramhi ni iMata ọ rọ lona li ode. ³¹ Egbo iju ni e la elemhi owa yese ọli, e vule deba li je olase abi e rọ me khi ọ ti vule je olase. E dabi khi eri ọ je obini uji ya vie.

³² Abi iMeli ọ rọ ramhi ashini iJesu ọ la ni ọ me ọli, ọ de ya wugha li odalo, ọọ li, “Onomhue, ini u la akana lo, inyoghuo-mhe ọa kha ghu!”

³³ Abi iJesu ọ me khi ọli ali egbo iju ni e kphase ọli khi ee vie, o rọ obo ti iJesu udu, egbe e guogho ọli a. ³⁴ IJesu ọ mhila wẹ, ọọ, “Ashi a rọ li to?”

Ẹ ọ li, “Onomhue bhale ya ghe ọli.”

³⁵ IJesu o viẹ. ³⁶ Egbọ iJu ni e la agho, ẹẹ, “A ghe abi oḷi nono ingme oyi oḷi khe.”

³⁷ Ama eghuo o e liẹ, “Lọli ni o khueghie oḷalo alo-a oḷo kha doḅe tsumhi iLazarosi ini o khi ghua?”

Ijesu o guise iLazarosi gbo bhale agbo

³⁸ O gbo ri oḅo ti iJesu udu. O kia je obini uji ni o khi irui, ni a gheghele eche zuse unu.

³⁹ Ijesu oḷo, “A gheghele oni eche unu oni uji-a.”

IMata inyoghuo oni omose ni o ghu-a oḷo, “Onomhue, o she ya ke we! Amo o li ele onuzi-ene abi a te ro li to!”

⁴⁰ Ijesu o li, “Mhi a kpe gueye khi u ya me ufumhi oyi Eshinegba ini u miesuo?”

⁴¹ Igho e gheghele oni eche unu uji lase. Ijesu o yase alo idane, o li, “Mhi kphemhi ne Ita, khi u suo mhe. ⁴² Mhi lese khi u ma suo oyemhe, itobo oyi egbo ena mhi ro o ngme ona ni e miesuo khi ye ye u ghie mhe.”

⁴³ Abi o ro ngme ona se, o lu oḷi leghe, “iLazarosi e! Fiẹ lasele!” ⁴⁴ Oni omose ni o ghu-a o fiẹ lasele, a ri ide olimhi geno li abo ali awe, ghe eni a ro ku oḷi alo. Ijesu oḷo we, “A taghie oḷi a ni a ze oḷi vu.”

Ugbamhi abi a li ya gbe ijesu-a

(iMat 26.1-5; iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2)

⁴⁵ Ebubu egbo iJu ni e bhale ya tse iMeli o mu opfu e me emini iJesu o riẹ, e mie oḷi suo. ⁴⁶ Ama eghuo elemhi we e vu ya gueye egbo iFarisi

emini iJesu o riẹ. ⁴⁷ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e ya lu eni e mhesẹ ni a lu iSaediri ya nu we mhọli ilegba.

E mhila egbewe, “Elo awa li ena? Aa me ikanya onyaloa ni omose onana o gbe? ⁴⁸ Ini awa lina ze oḷi oḅo, oḅokpa o ya mie oḷi suo. Egbọ iRomu e ya shashe Owa oyi Eshinegba oyawa-a.”

⁴⁹ Omose oghuo elemhi we ni a lu iKefasi, ni o ralo ugamhi oni ukpe ogho, oḷo li, “Aa lese ingme! ⁵⁰ A lese khi oḅo oḷuoghuo o kha ghu-a na egbo kpa, khi o ti dose ni egbo nya e pfua?”

⁵¹ Oa khi ibe eyoli o ro sa ngme oni ungmehi ona, ama ungmehi angme-shieke ni o ya tse ogbe na ako, khi iJesu o ya ghu-a na egbo iJu o khi ni o ngme, itobo khi lolu o ralo ugamhi oni ukpe. ⁵² Oa khi oyi iJu tse, ama ni o san o egbo eyi Eshinegba ni e kia miatse ku agbo nya gbili re we khili oghuo.

⁵³ Rote ele gho vu, egbo iJu e te gba ugbamhi abi we we e li ya gbe iJesu a. ⁵⁴ Itobo igho, iJesu o ke kia lase gboo iteva oyi egbo iJu. O ri ochoghọ vu je eoli ni a lu Efuremu, ni o ti mama odagbe ifufu. Agho lolu ali eniye odukhokho eyoli e ke ga la.

⁵⁵ Abi eghẹghẹ ukpe iPasova oyi egbo iJu o ro ti i bhale, ebubu egbo e te eoli ododa je iJerusalemu ya ri egbe we khi eni e pfuase, abi ushi oyewe oḷo e ke li neni oni

ukpe o ramhi. ⁵⁶ Ee nono iJesu. Abi e rọ la elemhi Owa oyi Eshinegba, e mhila egbewe, e liẹ, “A li sa khi ọ ya bhale? Otse ọa ya bhale shi oni ukpe ona.” ⁵⁷ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e she kpe mhese na eni egbọ, oni ọ da lese obini iJesu ọ la, oni ogbọ ọ guele ni wewe e me asha mu ọli.

12

IMeli ọ la obini iBetani ku ituale ku iJesu

(iMat 26.6-13; iMak 14.1-9)

¹ Abi o rọ kpo ogbele esesa oni ukpe iPasova le, iJesu ọ nyene egbe bhale obini iBetani, obini iLazarosi ni iJesu ọ rọte eghuli guise le ọ la. ² E nye akhe na iJesu, iMata ọ kphanọ eni eminale ghi we. iLazarosi ọ li nu we shito shi ilele oyi eni ekhe. ³ Igho iMeli ọ rue egbegbi akanama ituale ni ọ pfie ni o lolo ghalẹ. Ọ ku ọli shi iJesu awe, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọ awe a. Upfiemhi oyi oni ituale o kphela vọ oni elemhi owa nya.*

⁴ Ijudasi Isikaroti ni ọ khi ọtuoghwo eniye odukhokho eyi iJesu, ni ọ rọte ikpukhokho ya ri iJesu de, ọ me emini iMeli ọ riẹ, ọọ, ⁵ “Elo o ze ni aa rọ ri oni ituale de ni a kemhi eni ikpagho na eni ẹa mhue? Oni ituale o ghalẹ ramhi ifata ukpe oyi ogbọ oghuo.” ⁶ Ọa khi itobọ khi ọ mholi udu iamhe na eni ẹa

mhue, ọ rọ ngme ungmemhi ona. Ama itobọ khi oghiatọ ọ khi, ali khi loli ọ tsua ikpagho ọ mhue na we, ni ọ rọte muno epfia.

⁷ Ama iJesu ọọ li, “Ze ọli obọ riẹ emini o la li udu, eri ọ mu mhe egbe e khe irotọ oyemhe. ⁸ Eghẹghẹ kpa egbọ ni ẹa mhue e rọ nu e a la, ama mhemhe mhia nu e ya la ana eghẹghẹ kpa.”†

⁹ Ebubu egbọ iJu e suo khi iJesu ọ la iBetani, igho e je oobọ. Ọa khi itobọ iJesu tse e rọ je oobọ, ama ni e ba me iLazarosi ni iJesu ọ te eghuli guise le. ¹⁰ Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi ee gba ugbamhi abi e li ya li gbe iLazarosi a, ¹¹ itobọ khi ingme oyoli o ze khi ebubu egbọ iJu e ku ma iJesu ọ, ni e rọ mie ọli suo.

Egbọ e ri ufumhi na iJesu abi ọ rọ lo elemhi iJerusalemu
(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40)

¹² Ogbeakolo ebubu egbọ ni e bhale shi oni ukpe iPasova e suo khi iJesu ọọ je iJerusalemu. ¹³ Igho e yanọ eyamhi mhue abọ fie ya e e ọli. E kpe okeke gbii, e liẹ, “Tsumhi anye. Awa kueghie Eshinegba. Eshinegba ọ khivose na oni ọ ri eva oyi Eshinegba Onomhue e bhale! Eshinegba ọ ka khivose na oghie iZireni!”‡

¹⁴ IJesu ọ me ozele akphere. Ọ nga li shito abi Ebe-nopfuase o ngme ọli, ni ọọ,

* 12:3 Li ze iLuk 7.37-38 † 12:8 Li ze iDeut 15.11 ‡ 12:13 Li ze iWolo 118.25,26

15 “Egbọ iJerusalemu,
ulishi o khi mu ẹ!
Oghie oyẹ ẹ ọọ bhale ena,
ọ nga ozele akphere ẹẹ
bhale.”§

16 Eniyẹ odukhokho eyi
iJesu ẹa kpe rote eke lese obini
eni ingme ena e je. Ama abi
Eshinegba ọ rote eghuli guise
iJesu le ni ọ ri ufumhi na li,
e ro tigbe sato khi a kpe keke
eni ingme eyoli ena shi Ebe-
no-pfuase, ali khi e ke riẹle
eni ingme ena deba li ghue.

17 Olele egbo ni e nu ọli
la agho abi ọ ro rote uji lu
iLazarosi lasele, ni ọ ro rote
eghuli guise ọli le, e kie kia
gueye egbo abi a li me oni
ingme. 18 Itobo khi ebubu
egbo e suo khi iJesu ọ gbe
akanya onyaloa ona e ro ve
lasele ya me ọli. 19 Igho egbo
iFarisi e nu egbe we ngme ọli,
e lie, “Awa aa mholi emini
awa dobe ya li ona. Aa me khi
egbo nya e ke ẹ deba li!”

*Ijesu ọ ngme ingme eghuli
oyoli shi eke*

20 Egbọ iGiriki e li la eni e je
iJerusalemu ya ga eghẹghẹ oni
ukpe iPasova. 21 E ya mhila
iFilipu (ni ọ khi onge iBetisaida
ni o la iGalili) ẹ ọ li “Oga, anye
ẹ nono ni anye me iJesu, ni
anye nu ọli ngme.”

22 IFilipu ọ vu ya gueye
Aduru, wewe aava e ya gueye
iJesu.

23 Ijesu ọọ, “Oni eghẹghẹ o
she ramhi ni a ro ri ufumhi
oniemhi oyi Omi Ogbọ ya
khasẹ. 24 Abi o li mhi li gue ọli

ẹ ye ẹ khi, ini aa li ri ukpamhi
ado ko eke ni o ghua, eri o kie
ya li abi o kie kpe li. Ini a roli
ko eke ni o ro ze, o ghua, o
fu, o ri imomhi ni e bu lasele.
25 Onini ọ da nono ingme agbo
oyoli dose ode ne, o ya de ọli
obo a, ama oni ọa da nono
ingme agbo oyoli elemhi agbo
ona ne, eri ọ kese ọ shi ẹ khe
agbo na agboagbo.* 26 Oni
ọ nono khi ọli ya ga mhe,
ọọ mema ya ke deba mhe.
Ashini mhi da la kpa, ọ li la
akaghọ. Itamhe ọ mu ekpe
na li.

27 “Memena udu oyemhe ọa
ke sheshe. Elo mhi ke ya
ngme? ‘Eri mhi ke ya lie, Ita,
khi ze ni eghẹghẹ ona o bhale
deba mhe?’ Iiye, oni eghẹghẹ
ni o ze ni mhi ro bhale agbo
na! 28 Ita ri ufumhi ni o la eva
oyẹ khasẹ.”

Igho Eshinegba ọ rote idane
ngme lase, ọọ, “Mhi she kpe
ri ufumhi ni o la eva oyemhe
khasẹ egbo na agbo, mhi ya
gbo ligho riẹle ọli.”

29 Ebubu egbo ni e migha
epfepfe agho e suo khi uruli
oyi Eshinegba o ngme. Egbọ
eghuo ẹẹ, “Akphala o de!”
Egbọ elese ẹẹ, “Ageni ọ nu ọli
ngme!”

30 Ama iJesu ọọ, “Oa
khi itobo oyemhe uruli oyi
Eshinegba ogho o ro ngme
ungmemhi ogho, ama itobo
oye ẹ lo. 31 Oni eghẹghẹ o
she ramhi ni a ro ri agbo ẹ
gue ezọ. Memena, a ya khu
Okphaghiẹ oni ọ kpe ẹ mhese
shi agbo ona ukpekhomhi

§ 12:15 Li ze iZaka 9.9 * 12:25 Li ze iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24;
17.33

pfiā. ³² A kha da yase mhe nga idane oora apfida ne, mhi ya ti ogbokpa bhale deba mhe.” ³³ Eri o ngme ona ni o ro rokhase we uwali eghuli ni o ya ghu.

³⁴ Eni egbo ee oli, “Ushi ni Eshinegba o ro na iMosisi na awa o gue oli ye anye khi agboagbo Omiepfuese o ya la o. See u ke li a lie khi a mema ya yase Omi Ogbō nga idane? Oghuo o khi oni Omi Ogbō ona?”†

³⁵ IJesu oo we, “Ákpá o ya la e iteva ukuku eghēghē. A ke kia okiali abi oni ákpá o kie la e iteva memena, ini obili o khi ya bi e, itobō khi oni o la alo ebili o a lese obini oo je. ³⁶ A regbenga oni ákpá ni o ri ákpá na e abi o kie li la e iteva, ni a li khi egbo ni e ri imeke e na egbo.” Abi IJesu o li ngme ona se, o lase we iteva le, je ashini e a ke te e me oli.

Umha-miesuo oyi egbo iJu

³⁷ Abi iJesu o tseku gbe ikanya onyaloa ena ukpeloe oyewe, e a kie lama mie oli suo. ³⁸ Onana o ri emini Azaya ni o khi Omekeguele o kpe ngme shi eke ya tse, ni oo, “Onomhue, oghuo o lama mie usomhi oyanye suo? Oghuo Onomhue o mema khueghie ekpabo eyoli-a khase?”‡

³⁹ Onana o ze khi e a dobe miesuo, itobō khi Azaya o gbo ngme oli shi ashese khi, ⁴⁰ “Eshinegba o she tase we alo a, o gbo zuse we udu ini e

khi me eke ali ini udu oyewe e khi lese ingme. Ini e khi ya mu pfi, ni mhi me asha re we ze.”§ ⁴¹ Eri Azaya o ngme ona itobō khi o she kpe me ufumhi oyi iJesu, o gbo kpe ngme ingme oyoli.

⁴² Abi o tseku khia khi ebubu eni ee ralo eyi egbo iJu e mie iJesu suo eghēghē ni a ngme ena, e a ngme oli lasele, itobō khi e na ulishi oyi iFarisi ini e khi khu ewe owa ugamhi ya lase. ⁴³ Irari khi e nono ikueghie ni o rote obō oyi egbo bhale dose oni o rote obō oyi Eshinegba bhale.

Ungmemhi oyi iJesu a roya ri egbo na agbo gue ezō

⁴⁴ IJesu o tse se leghe guele, oo, “Oni o da mie mhe suo, o a khi mhemhe tse o miesuo, ama oni o ghie mhe o li miesuo. ⁴⁵ Onini o da me mhe, o she li me oni o ghie mhe. ⁴⁶ Mhi she bhale agbo ya ri ákpá ge na egbo na agbo, ini eni e mie mhe suo okhoghuo o khi la alo ebili. ⁴⁷ Oni o suo ungmehi oyemhe ni o a da ro shi o, o a khi mhemhe mhi ya pfa ezō mu oli. O a khi eri mhi bhale ya ri egbo na agbo gue ezō, ama eri mhi bhale ya mie agbo pfuese. ⁴⁸ Oni oo pfa ezō mu oni o da kie mhe ali ungmehi oyemhe, o la agho. Eni ingmemhi ni mhia ngme e ya pfa ezō mu oli ogbele ni o kpukhokho. ⁴⁹ Itobō khi o a khi ungmehi ootsobō oyemhe mhia ngme, ama ungmehi ni Ita ni o

† 12:34 Li ze Iwolo 110.4; Aza 9.7; Ezik 37.25; iDan 7.14 ‡ 12:38 Li ze Aza 53.1

§ 12:40 Li ze Aza 6.10

ghie o mhesẹ na mhe mhi ngme mhia ngme.”⁵⁰ Mhi lẹsẹ khi oni ushi oyi Eshinegba, o ri agbo na agboagbo o na ogo. Irarigho, eri mhi e ngme emini Ita o gueye mhe mhi ngme.

13

Ijesu o kpe eniye odukhokho eyoli awe-a

¹ Abi o ro kpọ ẹlẹghuo ukpe iPasova le, iJesu o lẹsẹ khi oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni o ro ya te agbo lasele je oyi Ita. O ma kie kpẹ nono ingme oyi ẹgbo eyoli ni e la agbo, o roli khase we khi eri lolli nono ingme oyewe pfo.

² Ijesu ali eniye odukhokho eyoli e la ashini e la le eminale ẹlẹ ogbomhi. Okphaghie o she roli shi udu oyi iJudasi omi iSamọ Isikaroti o ka ro iJesu de. ³ Ijesu o lẹsẹ khi Ita o she ro ekpabo nga luẹ obọ, o lẹsẹ khi obọ oyi Eshinegba lolli kpẹ te bhale, ali khi obọ oyoli lolli gbo nyene egbe ya je. ⁴ Igho iJesu o rote ashini o shito ti vule, ikhi ashini e la le eminale, o gueghie awulu ni o so kpeda, o ri ode ni a ro o muno amẹ egbe-a mu oku. ⁵ Igho o ku amẹ shi atalabi, o kpe eniye odukhokho eyoli awe-a. O rue ode ni a ro o muno amẹ egbe a ni o ro mu oku shishi we amẹ awe-a.

⁶ Abi o ro kpe ramhi iSamọ iPita o, iPita o, “Kie! Onomhue yeye u kha ke kpe mhe awe a?”

⁷ Ijesu o o li, “Wa lẹsẹ emini mhia riele memena, ama u ya lẹsẹ okhese.”

⁸ ISamọ iPita o, “Onomhue, atsobo ogho! Wa ya tigbe kpe mhe awe-a.”

Ijesu o, “Ini mhia kpe e awe-a, wa aa ke khi oyemhe.”

⁹ ISamọ iPita o, “O kha khi igho, Onomhue, o a khi awe tse u ke lẹsẹ ya kpe mhe-a! Ama kpe mhe abo ali ukhomhi-a ma o.”

¹⁰ Ijesu o o li, “Ogbo ni o da khusẹ se, o she pfuase, o a khi oni o ke gbo ya khusẹ-a, ama awe o ke lẹsẹ e yeghe-a. Eẹ nya a she pfuase, se ni otuoghuo elemhi e.” ¹¹ Irari khi iJesu o she kpẹ lẹsẹ oni o ya ro oli de, lolli o ze ni o ro lie, “Eẹ nya a she pfuase, se ni otuoghuo elemhi e.”

¹² Abi iJesu o ro kpe we awe a se, o riele awulu ni o kpẹ gueghie ro so, o ya shito ashini o kpẹ te vule. O o mhila we, “A li lẹsẹ akanya ni mhi gbe na e lena?” ¹³ “A lu mhe ‘Osesẹ’ ali ‘Onomhue.’ A ga guẹ ngme, itobo khi emini mhi khi ghọ. ¹⁴ Memena ni mhemhe ni mhi khi Onomhue ali Osesẹ oye mhi she kpe e awe-a, eẹ a li ke kpe egbe e awe-a. ¹⁵ Mhi she ri irokhokho khase e, ni a li ke riele emini mhi riele na e.* ¹⁶ Egbegbi ingme mhi gueye e, khi oni o ga ogo, o a ya fu dose oni o ga, oni a aghiusomhi o a ya fu dose oni o ghie oli usomhi.† ¹⁷ Abi a ro lẹsẹ eni ingme ena

* 13:15 Li ze iLuk 22:27 † 13:16 Li ze iMat 10:24; iLuk 6:40; iJon 15:20

egho, a ya khivose na e, ini a ro li gba akanya.

Ijesu o guele shi eke khi a ya re lue de

(iMat 26.20-25; iMak 14.17-21; iLuk 22.21-23)

18 “Aa khi ee nya mhi nu e ngme. Mhi lese abi ingeli eyi eni mhi ze e li. Ama, emini Ebe-no-pfuase o ngme, o mema bhale ya tse, ikhi oni oo, ‘Ogbõ ni o nu mhe e le eminale o ya nyene egbe mu okholi vule shi mhe o.’†

19 “Eri mhia gue ona ye e shi eke neni a ligho me oli, ishegho ini a ligho me gho, a ya miesuo khi ‘Mhemhe mhi khi oni mhi khi.’ 20 Abi o li mhi li gue oli e ye e, khi oni o da kpe abo mie aghiusomhi ni mhi ghie, mhemhe o li mie, oni o da mie mhe, oni o ghie mhe o li mie.”§

21 Abi ijesu o ro ngme ona se, udu oa ke sheshe oli, o guele gboo, oo, “Egbegbi ingme mhi gueye e, khi otuoghuo elemhi e, o ya remhe de.”

22 Eniye odukhokho eyoli e bino egbe alo gase, o lolo sha we abo oni ijesu o ngme. 23 Oghuo omõ odukhokho ni ijesu o mema nono ingme oyoli, o shito mama ijesu. 24 ISamõ iPita o ro ikpialo nu oni omõ odukhokho ngme, oo li, “Mhila ijesu, oghuo oni ogbo o fe khi elemhi awa.”

25 Igho oni omõ odukhokho ni o shito mama ijesu o mhila

li, oo, “Onomhue, oghuo oni ogbo o khi elemhi anye?”

26 Ijesu o so li o, oo, “Oni mhi ya ri ibuledi ona somhi utasa oni awa te e le emhi enana na ne, loli lo.” Igho o so oni ibuledi elemhi utasa, o ro na iJudasi omi iSamõ Isikaroti. 27 Abi iJudasi

o lese mie oni ibuledi se, Okphaghiẽ o lo oli udu. Ijesu o gueye oli, “Nyanya ya riele emini wa nono ni u riele.”

28 Ogbõkhoghuo abi e ga li shito o le eminale, oa la ni o lese emini o ze ni ijesu o ro ngme oli gho. 29 Aborokhia khi iJudasi o tsua ikpagho o mhue na we, eghuo e dabi khi eri ijesu o gueye oli o ka de emini e ro o li ukpe iPasova. Elese e dabi khi otse eri oo o ka somhi eni ea mhue opfa. 30 Abi iJudasi o mie oni ibuledi se. O fie lase aghoaghõ. Eliyose o she ramhi.

Ijesu o ri ushi onogbo na we

31 Abi iJudasi o ro vu se, ijesu oo, “Eena egbo e ya me ufumhi oyi mhemhe Omi Ogbõ, e ya te idiegbe oyi Omi Ogbõ me ufumhi oyi Eshinegba. 32 Ini egbo e rote idiegbe oyi Omi Ogbõ me ufumhi oyi Eshinegba, egheghe agho Eshinegba lolighuo o ya nyanya ri ufumhi oyi Omi Ogbõ khase egbo.

33 “Eniye eyemhe, mhia ke nu e ya la akana tese. A ya nono mhe, aa ke me mhe.

† 13:18 Li ze Iwolo 41.9 § 13:20 Li ze iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16

Mhi gue ona ye ɛ memena, abi mhi kpe li gueye eni ɛ mhesɛ eyi ɛgbo iJu, ni mhiɛ, Aa doɓe ya ramhi obini mhi-a je.”*

³⁴ “Memena mhi ro ushi onogbo na ɛ: A nono ingme oyi egbe ɛ. Abi mhi li nono ingme oye ɛ, a mema li ya nono ingme oyi egbe ɛ.† ³⁵ A kha da mholi inono na egbe ɛ ne, ɛgbo kpa e ya leɓɛ khi eniye odukhokho eyemhe a khi.”

Ijesu o ngme o shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34)

³⁶ ISamo iPita o mhila li, oo, “Onomhue, obo wa le?”

Ijesu oo li, “Waa ya doɓe deba mhe je obini mhia je, ama u ya deba mhe okhesɛ.”

³⁷ IPita o mhila li, oo “Elo e ze ni mhi aa ro doɓe ya deba ɛ? Mhi mu egbe ni agbo oyemhe o li opfu-a!”

³⁸ Ijesu o ke gbo so li o, “U ga mema mu egbe agbo oye o ro lie opfu-a na mhe? Mhi gueye khi, neni okpa o gbieghe, u ya lie khi u waa leɓɛ mhe ramhi itese!”

14

Ijesu khi ode ni a te ɛ bhale deba Eshinegba

¹ Ijesu o gueye eniye odukhokho eyoli, oo we, “Aa khi ze ni udu o yese ɛ-a, a mie Eshinegba suo, a gbo li mie mhe suo. ² Elemhi owa ni a la e kpoku shi apfe oyi Itamhe. Ini ɔa khi igho lo, mhi kha

gueye ɛ. Mhia ya vu ni mhi ya mu egbe asha shi eke khe ɛ. ³ Mhi kha vu ya mu egbe shi eke khe ɛ se, mhi ya gbo nyene egbe bhale ya wolo ɛ ma egbe vu, ishegho ashini mhi ya la, ni a li nu mhe la akagho. ⁴ A leɓɛ ode ni a te ɛ je ashini mhia je.”

⁵ ITomosi oo li, “Onomhue, anye ɛa leɓɛ obini u wa je. See anye li ya leɓɛ ode je obini u wa je?”

⁶ Ijesu oo li, “Mhemhe mhi khi ode ni a te ɛ je obini oyi Eshinegba. Mhemhe mhi ri igesikia ni o la Eshinegba a khasɛ. Mhemhe mhi ri agbo o na ogbo. Ogbo khoghuo ɔa me asha ya je obini oyi Ita ini ɔa li rote obo oyemhe. ⁷ Eri a kha leɓɛ mhe lo, a kha li leɓɛ oni Ita. Ro te memena vu, a she leɓɛ oli, a gbo me oli.”

⁸ IFilipu oo, “Onomhue, ri oni Ita khasɛ anye, emini anye leɓɛ nono gho.”

⁹ Ijesu o soli o, o, “IFilipu, mhi she nu ɛ la tese, waa kie leɓɛ oni mhi khi? Oni o da me mhe, o she me oni Ita. See u kiele ɛ lie ‘Ri oni Ita khasɛ anye?’ ¹⁰ Filipu, waa miesuo khi mhi la elemhi oyi Ita, ali khi Ita o la elemhi oyemhe? Ingmemhi ni mhi gueye ɛ nya ɛa khi eyemhe. Ita ni o la mhe elemhi o ga gbe ikanya ena nya. ¹¹ A mie emini mhi ngme suo ini mhiɛ khi mhi la elemhi oyi Ita ali khi Ita o li la elemhi oyemhe. Ini aa mie emini mhi ngme suo, a ri itobo ikanya onyaloa ni

* 13:33 Li ze iJon 7.34 † 13:34 Li ze iJon 15.12,17; 1 iJon 3.23; 2 iJon 5

mhia gbe miesuṓ. ¹² Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, ṓni ọ da mie mhẹ suṓ, ọ ya gbe ikanya enabi mhia gbe. Ọ ya gbe ikanya eni e fu dṓṣẹ eni abi mhia gbe, itobṓ khi mhia je oyi Ita. ¹³ Emini a rṓ eva oyemhẹ mhila nya mhi ya riẹlẹ ọ, ẹghẹghẹ aghṓ ni ọmṓ ri ufumhi oyi Ita khase ẹgbṓ. ¹⁴ Emini a rṓ eva oyemhẹ mhila nya, mhi ya riẹlẹ na ẹ.

Ijesu ọ shobṓ khi lṓli ya ghi Ayemhẹ-nṓ-pfuase bhale agbṓ

¹⁵ “A kha nono ingme oyemhẹ, a ya ri omhese oyemhẹ gba akanya. ¹⁶ Ẹghẹghẹ aghṓ, mhi ya lema Ita, ọ ri Ọkpaghiobṓ ọlese na ẹ, ni ọ ya nu ẹ la agbṓagbṓ. ¹⁷ Lṓli ọ khi Ayemhẹ ni o ri igesikia ni o la Ẹshinegba a khase agbṓ. Ẹgbṓ na agbṓ ẹa doṃe mie ọli itobṓ khi ẹa mẹ ọli wẹkhi eri e leṣe ọli. Ama, ẹẹ ena a leṣe ọli, itobṓ khi ọ nu ẹ la, ọ la elemhi oyẹ ẹ.

¹⁸ “Mhia ya zẹ ẹ obṓ shi eke abi omi-olimhi, mhi ya gbo nyenẹ egbe bhale deba ẹ. ¹⁹ O kha denẹ, ẹgbṓ na agbṓ ẹa ke ẹ mẹ mhẹ, ama ẹẹ ena, a ya mẹ mhẹ. Itobṓ khi mhi ya gbo la agbṓ, a ya li la agbṓ. ²⁰ Ini ogbe ni ẹlẹghṓ o ramhi, a ya leṣe khi mhi la elemhi oyi Itamhẹ, khi ẹẹ a la elemhi oyemhẹ, abi mhi li la elemhi oyẹ ẹ.

²¹ “ṓni ọ mie ishi eyemhẹ ni ọ ri ẹwẹ gbe akanya, ọ nono ingme oyemhẹ. Itamhẹ ọ ya nono ingme oyi ṓni ọda nono ingme oyemhẹ, mhi ya li nono

ingme oyi ṓni ọgbṓ, mhi ri egbe mhẹ khase ọli.”

²² Ijudasi (ṓa khi ṓni a lu Isikarṓti) ọṓ, “ṓnṓmhuẹ, elṓ o zẹ khi u fẹ ya ri egbe ẹ khase anye tṣẹ, ni u wa rṓ ya ri egbe ẹ khase agbṓ kpa?”

²³ Ijesu ọ sṓ li ọ, ọṓ, “ṓni ọ da nono ingme oyemhẹ, ọ ya ri osese oyemhẹ gbe akanya. Itamhẹ ọ ya nono ingme oyi ọli, mhẹmhẹ ali Itamhẹ, anye bhale ya nu ọli la. ²⁴ ṓni ọa da nono ingme oyemhẹ, ọa rṓ osese oyemhẹ ya gbe akanya. Eni osese ni mhia sese ẹ, ẹa khi eyẹ mhẹ, ama obṓ oyi Itamhẹ ni ọ ghie mhẹ e te bhale.

²⁵ “Mhi she gue ena yẹ ẹ, abi mhi kie li nu ẹ la. ²⁶ Ama oni, Ayemhẹ-nṓ-pfuase ikhi Ọkpaghiobṓ, ni Ita ọ ya rṓ eva oyemhẹ rṓ ghi ẹ, ọ ya sese ẹ emhikpa. Ọ ya gbo rẹ ẹ yelege emhikpa ni mhi gueye ẹ. ²⁷ Mhi zẹ ẹ obṓ shi agbṓ ona shi opfomhẹ, mhi ri opfomhẹ oyemhẹ na ẹ. Ọa khi oni abi ẹgbṓ na agbṓ e rṓ ọ na ọgbṓ mhi rṓ na ẹ. A khi zẹ udu yese ẹa, ali a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ.

²⁸ “A suṓ abi mhi rṓ gueye ẹ khi mhi ya rṓte iteva oyẹẹ vu, khi mhi ya gbo bhale deba ẹ. Ini a nono ingme oyemhẹ lṓ, a kha ke ghẹlẹ khi mhia je oyi Itamhẹ, irari khi lṓli ọ fu dṓṣẹ mhẹ. ²⁹ Mhi she gue ingme ena yẹ ẹ shi eke neni a mẹ wẹ, isheghṓ ini a da kie lighṓ mẹ wẹ, a mie mhẹ suṓ. ³⁰ Mhia ke nu ẹ ngme tṣẹ, itobṓ khi ọkpaghie ni ọ kpẹ mhese shi agbṓ ona, ọṓ bhale. Ọa mhṓli ekpabṓ shi

agbọ oyemhẹ, ³¹ ama egbọ na agbọ e mema ya lẹsẹ khi mhi ma nono ingme oyi Ita, ali khi emini Itamhẹ ọ mhẹsẹ na mhẹ mhi riẹlẹ, mhia riẹlẹ tee.

“A bhale ni awa vu ana le.

15

Ijesu ọ khi egbegbi ọọra upfonu

¹ “Mhẹmhẹ mhi li abi oni upfonu ni ọ mọ umọmhi onete, Itamhẹ ọ riẹlẹ ẹ shi ọ. ² Lọli ọọ kanọ uguabọ oyemhẹ ni ọa ya mọ umọmhi a. Ọọ riẹlẹ uguabọ oyemhẹ ni ọọ mọ umọmhi, ni o gbo mọ imọmhi eni e bu. ³ Ungmemhi ni mhi she nu ẹ ngme o she riẹlẹ ẹ ti ni a rọ dobe mọ imọmhi enete. ⁴ A toma mhẹ idiegbe, mhẹmhẹ mhi ya toma ẹ idiegbe. Uguabọ ọọra okhoghwo ọa dobe ya mọ umọmhi ọotsobọ oyọli, o mema ya to ma idiegbe ọọra. U kẹ neta khi eri a dobe ya riẹlẹ eminete ini aa toma mhẹ egbe.

⁵ “Mhẹmhẹ mhi khi ọọra upfonu, ẹẹ a li abi iguabọ. Ini u toma mhẹ egbe ni mhi rọ li toma ẹ egbe, u ya mọ imọmhi eni e bu. Ini a rọ obọ rue mhẹ ọ le, aa dobe ya riẹlẹ emhikhoghwo onete. ⁶ Ini u waa da toma mhẹ egbe ne, eri a ya khi ẹ pfa. Eri u ya li abi iguabọ ekhakha ni, a ti ẹ ma ri erali tose-a. ⁷ Ini u toma mhẹ egbe, ni ingmemhi eyemhẹ e rọ la elemhi oye, emiemini o ghọle ẹ kpa wa mhila, a ri ọli nẹ. ⁸ Eminete ni a riẹlẹ o ri

ufumhi ghi Itamhẹ. Ona o rọkhasẹ khi eniyẹ odukhokho eyemhẹ a khi.

⁹ “Abi Ita ọ nono ingme oyemhẹ, ighọ mhi li nono ingme oyeẹ. A la elemhi inono oyemhẹ. ¹⁰ Ini a rọ ishi eyemhẹ gbe akanya, a ya la inono oyemhẹ, abi mhi li ri ishi eyi Itamhẹ gbe akanya ni mhi li la inono oyọli. ¹¹ Eri mhi gue ona ye ẹ ni oghẹlẹ oyemhẹ o vọ ẹ udu, ni oni oghẹlẹ oye ẹ o gba pfo. ¹² Ushi ni mhi rọ na ẹ khi, a nono ingme oyi egbe ẹ, abi mhi nono ẹ.* ¹³ Aa mẹ inono olese ni o fu dọsẹ oni ogbọ ọ rọ ghu-a na emọle ọli. ¹⁴ Emọle mhẹ a khi ini a da ri ishi eyemhẹ gbe akanya. ¹⁵ Mhi aa kẹ lu ẹ eni ẹ ga mhẹ, itobọ khi ọni ọ ga ogbọ ọa lẹsẹ akanya ni ọga oyọli ọ gbe. Ochoghọ, emọle mhi ke ẹ lu ẹ, itobọ emini mhi rọte obọ oyi Itamhẹ wẹna nya mhi gueye ẹ. ¹⁶ Ọa khi ẹẹ a zẹ mhẹ, mhẹmhẹ mhi zẹ ẹ ni mhi ri akanya na ẹ, a ka gbe ikanya enete ni ikanya eye ẹ e migha. Isheghọ Ita ọ ya rọ emini a rọ eva oyemhẹ mhila nya na ẹ. ¹⁷ Ushi oyemhẹ ni mhi shi na ẹ khi, a nono ingme oyi egbe ẹ.

Egbọ na agbọ ee biselemhi eniyẹ odukhokho eyi Ijesu

¹⁸ “Ini egbọ na agbọ ẹ biselemhi ẹ, a sato khi ighọ e kpe li biselemhi mhẹ. ¹⁹ Ini a khi eyi egbọ na agbọ lọ, e kha nono ingme oye ẹ abi enayewe. Abi o ke li memena khi, aa ke khi eyi egbọ na

* 15:12 Li zẹ ijon 13.34; 15.17; 1 ijon 3.23; 2 ijon 5

agbo itobo khi mhi she rote elemhi agbo ze e, lolu o ze khi egbo na agbo e ro biselemhi e. ²⁰ A sato ingme ni mhi gueye e, 'Oni oo ga ogbo oa fu e dose oga oyoli.' Ini e kpe mu okholi vule shi me o ghue, e ya mu okholi vule shi e o. Ama ini e ro osese ni mhi sese gbe akanya, e ya ro osese oye e li gbe akanya.† ²¹ E ya lina ngeli deba e itobo khi enayemhe a khi, ali itobo khi ea lese oni o ghie mhe. ²² Ini mhi aa bhale ya nu we ngme lo, ea kha mholi umha-guekia oyi olamhe. Ama ea ke mholi emini e gue oli ya nga egbe khi o rewe a lamhe olamhe. ²³ Oni o da biselemhi mhe, Itamhe o li lie biselemhi. ²⁴ Ini mhi aa la akpewe gbe ikanya ni ogboese oa dobe gbe ghue lo, ea kha mholi umha-guekia oyi olamhe. Ama memena e she me eni ikanya onyaloa, ama e kiele e biselemhi mhe ali Itamhe. ²⁵ Ama ona o ze ni emini a keke shi ebe ushi oyewe o ro bhale ya tse, oni o khi, 'Afu e biselemhi mhe.'‡

²⁶ "Ini oni Okpaghiobo o bhale, oni mhi rote obo oyi Itamhe ya ghie ghi e, lolu o khi Ayemhe no o ri igesikia ni o la Ita a khase, o ya pfi otsese shi ingme oyemhe. ²⁷ Ee a ya li mema pfi otsese na mhe, itobo khi rote igbaekele a te nu mhe la.

16

¹ "Eri mhi gue ona a ye e ini a khi tsua irudunga pfa.

² Egbo e ya khu e owa ugamhi fie lase, eghenge o ga ya ramhi ni ogbo o kha gbe ongee a, o dabi khi eri lolu e ga Eshinegba. ³ E ya riele eni emhi ena deba e, itobo khi ea lese Ita, wekhi mhemhe. ⁴ Ama, eri mhi gue ona ye e, ini oni eghenge o ramhi, a ya sato khi mhi kpe tse agua ye e. Itobo khi mhi kie nu e la mhi aa ro kpe gue ingme ena ye e.

Akanya ni Ayemhe-nopfuase oo gbe

⁵ "Memena, mhia le deba oni o ghie mhe, ama ongee oa kie mhila mhe, 'Obo wa je?' ⁶ Itobo khi mhi gue ingme ena ye e, udu oye o she yese-a. ⁷ Ama igesikia mhi gueye e, ni o ro ti e egbe mhi ro rote e iteva a vu. Itobo khi ini mhi aa vu, oni Okpaghiobo oa ya bhale. Ama ini mhi da vu mhi ya ghie oli ghi e. ⁸ Ini O da bhale, O ya rewe lese umha-guekia ni o la ingme olamhe, o gbo rewe li lese ipfuase oyi Eshinegba ali iso-ezo oyoli. ⁹ O ya rewe lese khi umha-guekia ni o la olamhe o khi, umha mie mhe suo. ¹⁰ O ya rewe lese khi e ya mholi ipfuase oyi Eshinegba, itobo khi mhi je oyi Ita ni aa ke te tigbe ya me mhe ¹¹ O ya rewe lese emini iso-ezo oyi Eshinegba o khi. Itobo khi a she pfa ezo mu okphaghi e oni o mhese e shi agbo ona.

¹² "Mhi mholi emini e bububu ni mhi kha gbo gueye e, ama e bu dose ni a dobe ya mie. ¹³ Ama ini Ayemhe ni o ri igesikia a khase o da bhale,

† 15:20 Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; iJon 13.16 ‡ 15:25 Li ze iwolo 35.19; 69.4

o ya ri igesikia ni o la ingme oyi Eshinegba nya khase e. Oa ya ngme ungmehi ootsobo oyoli, ama emini o suo o ya ke ngme. O gbo gueye e ingme ni a ya me. ¹⁴ Mhemhe o ya ke ti nga, itobo khi o ya mie mhe ungmehi ni mhi ngme gueye e. ¹⁵ Emini Itamhe o mhue nya, eyemhe lo, loli o ze khi mhi kpe gueye e khi emini mhi ro na Ayemhe-nopfuase, o ya gueye e.

Oya oye o ya mele oghela a

¹⁶ “O kha dena, aa ke me mhe, o kha ke gbo dena a gbo me mhe.”

¹⁷ Eniye odukhokho eghuo ee mhila egbewe, “Elo o ri ona a ngme, ni oo lie awa khi, o kha dena khi awa aa ke a me lue, ali khi o kha ke gbo dena khi awa gbo lo ya me lue? O gbolo e, ‘Itobo khi mhi ya je obini oyi Ita.’ ¹⁸ Elo o ri ‘O kha dena’ ngme? Awa aa lese ingme ni o ro oli ngme!” E kie lina mhila egbewe.

¹⁹ Ijesu o she lese khi ee nono ni e mhila lue oni ungmehi ona, o mhila we, “Eri a mhila egbe e abi mhi ri oni ungmehi ngme, ni mhi ro lie, ‘O kha dena aa ke ya me mhe ali khi o kha gbo dena a ya me mhe?’ ²⁰ Egbegbi ingme mhi gue e ye e, a ya vie, a vie oya. Ama egbo na agbo e ya ke ghele, ee a mhue iyeseudu-a, oni iyeseudu-a o ya mele oghela-a na e. ²¹ Ini okpotso o ya bia, udu o yese oli a itobo khi egheghe osue o she bhale, ama ini o bia oni omose, oo ghele, o yele osue

ni o me a. Irari khi oo ghele khi loli bia omose agbo. ²² Igho o li li e egbe, memena udu o yese e a, ama mhi ya gbo me e. Egheghe agho oghela o vo e udu, oghela ni ogbo oa dobe ya mie. ²³ Ini oni ogbele o ramhi, aa ke e mhila mhe emhikhoghuo. Mhi gue igesikia a ye e khi Itamhe o ya ro emini a ri eva oyemhe mhila kpa na e. ²⁴ Ga ramhi memena, aa kie ri eva oyemhe mhila emhikhoghuo. A mhila khi a ya me mie, ishegho ni oghela oye o gba pfo.

Ijesu o kholi okholi agbo mu o le

²⁵ “Mhi aa lolo kpe khueghie ingme-a gue e ye e. Ama egheghe oo bhale ni mhi aa ke ro ligho nu e ngme, ama mhi ya gue ingme oyi Ita ye e gboo. ²⁶ Ini oni ogbele o ramhi, a ya ri eva oyemhe mhila Ita emini o ghole e. Mhi aa lie khi mhemhe mhi ya mhila na e. ²⁷ Ita oo nono ingme oye, itobo khi a nono ingme oyemhe, a gbo miesuo khi obo oyi Eshinegba mhi te bhale. ²⁸ Obo oyi Ita mhi te bhale ya lo elemhi agbo, memena mhi gbo te elemhi agbo ya vu je deba Ita.”

²⁹ Eniye odukhokho eyoli ee oli, “Ena u tigbe e khueghie ingmemhi eye-a gueye anye gboo, waa ke e biebie eni ingme-a gueye anye. ³⁰ Eena anye lese khi u lese emhikpa, oa ke khi ogbo o ke gbo ya ke mhila e ogbo. Onana o ze

khi anye miesuo khi obo oyi Eshinegba u te bhale.”

³¹ Ijesu o so we o, o, “A she miesuo memena? ³² Eghẹghẹ o she ramhi, ni eẹ nya a ro ya miatse ku, oḡboḡbo o je apfe oyoli. Mhemhe-ghuo tse mhi ke ya la. Ama o a khi mhemheghuo tse mhi la, itobo khi Ita o nu mhe la. ³³ Eri mhi gue ingme ena ye e, ni a ri itobo khi a kugbe mhe o mhue opfomhe. Egbọ na agbo e ya ri osue na e me. Ama a mholi udu, itobo khi mhi she mu agbo o le.”

17

Ijesu o so iromhi na eniye odukhokho eyoli

¹ Abi ijesu o ro nu eniye odukhokho eyoli ngme se, o yase alo bino idane, o so iromhi, oo, “Ita, oni eghẹghẹ o she ramhi. Ri ufumhi oyi Omie khasẹ agbo, ni Omie o li ri ufumhi oye khasẹ agbo. ² Itobo khi u she ri ekpabo na li, shi ukhomhi oyi egbo na agbo kpa, ni o ri agbo na agboagbo na egbo ni u ro na li. ³ Agbo na agboagbo khi, ni a ro lese e, ikhi yeye ni u khi egbegbi Eshinegba oghuo kpe. Ni a gbo ro lese mhe ijesu iKirisiti, ni u ghie. ⁴ Mhi she ri ufumhi oye khasẹ egbo na agbo, abi mhi ro o gbe akanya ni u ro na mhe, ni mhi gbe oli pfo. ⁵ Ita, gbo ri ufumhi ni mhi kpe mholi na mhe memena, ikhi ufumhi ni

mhi rote eke mholi neni a ma agbo.

⁶ “Mhi she ri e khasẹ egbo ni u te elemhi agbo ro na mhe. Egbọ eye e khi ni u ro na mhe. E she ri ungmehi oye gbe akanya. ⁷ Memena e she lese khi emhikpa ni u ro na mhe khi obo oye e te bhale. ⁸ Mhi she gueye we usomhi ni u ro na mhe, wewe e she mie oni usomhi. E she lese egbegbo khi obo oye mhi te bhale, e gbo miesuo khi yeye u ghie mhe.

⁹ “Mhi so iromhi na we, o a khi egbo na agbo nya mhi so iromhi na, ama eni u ro na mhe irari khi egbo eye e khi. ¹⁰ Emhikpa ni mhi mholi eye e khi, emini u mholi eyemhe e li khi. Wewe e ri ufumhi oyemhe khasẹ egbo na agbo. ¹¹ Memena mhia bhale deba e, mhia ke la elemhi agbo, ama wewe e kie la elemhi agbo. Ita ni o pfuase, ri itoto ni o la eva oye ni u ro na mhe, khukhu we, ni e khi oghuo abi mhemhe ali yeye awa khi oghuo. ¹² Eghẹghẹ ni mhi ro nu we la, mhi ri itoto ni o la eva oye ni u ro na mhe, khukhu we, mhi khe we ekhe. Okhoghuo o o pfua, se ni oghuo elemhi we ni o khi oni o ya pfua, ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase o bhale ya tse.*

¹³ “Memena mhia bhale deba e, mhia ngme ingmemhi ena, abi mhi kie li la elemhi agbo, ini eniye odukhokho eyemhe e mholi oghelẹ ni o gba pfo, onabi

* 17:12 Li ze Iwolo 41.9

oyemhe. ¹⁴ Mhi she gue usomhi oye ye we, ama agbo e biselemhi we, itobo khi ea ke khi enayi agbo abi mhia li khi onayi agbo. ¹⁵ Mhi aa lie u wolo we elemhi agbo lasese, ama tsumhi we obo oyi Ona okholo. ¹⁶ Ea khi enayi agbo abi mhi aa li khi ona agbo. ¹⁷ Ri igesikia oye rewe pfuase. Irari khi egbegbi ungmehi ungmehi oye o khi. ¹⁸ Abi u li ghie mhe je elemhi agbo, igho mhi li ghie we je elemhi agbo. ¹⁹ Itobo ewe mhi ro ri egbe mhe ne, ini wewe ee li igho ri egbe we ne egbegbo.

Ijesu o lema na igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo nya

²⁰ "Oa khi itobo oyi eniye odukhokho eyemhe tse mhi ro so iromhi ona. Mhi li so iromhi na egbo ni e li ya te otsela oyewe mie mhe suo. ²¹ Mhi so iromhi e ga kugbe khi oghuo. Ita! Mhi so iromhi e la elemhi oyi awa, ezeze abi u li la elemhi oyemhe ni mhemhe mhi li la elemhi oye. Mhi so iromhi e khi oghuo ini agbo e mie we suo khi yeye u ghie mhe. ²² Mhi ri ufumhi ni u ro na mhe na we ini e kugbe khi oghuo abi mhemhe ali yeye awa khi oghuo. ²³ Mhemhe mhi la elemhi oyewe, yeye u la elemhi oyemhe, ni e ga kugbe khi oghuo, ishegho ni agbo e lese khi yeye u ghie mhe, ali khi u nono ingme oyewe abi u nono ingme oyemhe.

²⁴ "Ita, yeye u ri we na mhe. Mhia nono ni e nu mhe la ashini mhi ya la kpa, ishegho

ni e me ufumhi ni u ro na mhe itobo khi u nono ingme oyemhe neni a ma agbo.

²⁵ "Ita ni o pfuase! Agbo ea lese oni u khi, ama mhemhe mhi lese oni u khi, enana e lese khi yeye u ghie mhe. ²⁶ Mhemhe mhi ri oni u khi khasa, igho mhi kie li ya ke riela oli, ishegho inono ni u mholi na mhe, o la we egbe, ni mhemhe mhi li la elemhi oyewe."

18

*Abi a li ri ijesu de
(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53)*

¹ Abi ijesu o ro so iromhi ona se, loli ali eniye odukhokho eyoli e da uchoke ni a lu iKidironi lase. Ogba ni a ko era na lu olivu shi o la epfe agho, ijesu ali eniye odukhokho eyoli e lo elemhi oni ogba oyi era olivu. ² Ijudasi oni o ri oli de o lese oni ogba, itobo khi ijesu ali eniye odukhokho eyoli e kele lona akagho. ³ Igho ijudasi otsua ekholi-okhue eyi iRomu, ali egbo ni e la Owa oyi Eshinogba e khe ekhe ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi iJu ali iFarisi ma egbe. E tsua itsua okholi, ali igbili igolo ali ikpa. E lo ogba oyi era olivu le.

⁴ Ijesu o she kpe lese emini loli ya me, o mhila we, oo. "Oghuo a nono?"

⁵ Ee oli, "Ijesu onge in-azareti!"

Ijesu oo, "Mhemhe na."

Ijudasi ni o ri oli de o migha mama we. ⁶ Abi ijesu o ro

gueye wẹ khi, “Mhẹmhe na,” igho e ti je ukhokho, e de ya gbe.

⁷ Ijesu o gbo mhila wẹ, oo, “Oghuo e khi a nono wẹ?”

E gbo liẹ o li, “Ijesu onge iNazarẹti.”

⁸ Ijesu oo, “Mhi she kpẹ gueye e khi mhẹmhe na. O kha khia khi mhẹmheghuo a nono, a zẹ ni eni e kpọle e vu.” ⁹ Eri ijesu o ngme ona ni emini o kpẹ ngme o bhale ya tse, ni oo: “Ita! Mhi aa wase okhoghuo elemhi egbo ni u ro na mhe a.”

¹⁰ Igho iSamo iPita, ni o tsua itakobi shi emhi o ji o li lasele ro be oni o gbe akanya a deba oga oyi ekpodalo ugamhi esọ na obita ukhomhi pfi-a. IMakosi a lu oni omose. ¹¹ Ijesu oo iPita, “Rue itakobi ogho shi ashini u kpẹ te ji o li lasele. Eri u dabi khi mhia ya rote uko osue ni Itamhe o mhese na mhe ya da?”*

A mu ijesu bhale odalo iguezo oyi egbo iju

¹² Igho ekholi-okhue eyi iRomu ali eni e kpeda na wẹ ali eni e khe ekhe owa ugamhi ni o fune eyi egbo iju, e gba ijesu mu, e ge o li abo je ukhokho. ¹³ E te odode rue o li bhale ayi Anasi, ni o khi ogo iKefasi. IKefasi o khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oni o kpeda oyi egbo iju oni ukpe ogho. ¹⁴ IKefasi o ke kpẹ ye egbo iju ude, khi ini ogho otuoghuo o ghu-a na egbo ni e

bu, o ti dose ni egbo ni e la eoli nya e pfua.†

IPita o kie ijesu

(iMat 26.69-70; iMak 14.66-68; iLuk 22.55-57)

¹⁵ ISamo iPita ali omọ odukhokho oyi ijesu olese, e deba ijesu. Oni omọ odukhokho ali oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e kpẹ lese egbe. Igho oni omọ odukhokho o deba ijesu lo elemhi apfe oyi oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba. ¹⁶ Abi iPita oo migha olase epfe ode unuekpe, oni omọ odukhokho ogho o nyene egbe je olase, o ya nu oni omueshi ni o la agho ngme, o rue iPita lo elemhi apfe. ¹⁷ Oni omueshi ni o la ode unuekpe o me iPita, o o li, “Oa khi omọ odukhokho oyi oni omose ogho u li khi?”

Ipita oo, “Iiye, mhia khi lo li.”

¹⁸ Ulili o gbe. Eni e khe ekhe ali ighumha e migha gase erali ingamhi ni e pfi, e khasẹ erali. IPita o li nu wẹ migha a khasẹ erali.

Oga oyi ekpodalo ugamhi o mhila ijesu ogbo

(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iLuk 22.66-71)

¹⁹ Oni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o mhila ijesu ogbo oseşe eyoli ali eniye odukhokho eyoli. ²⁰ Ijesu o sọli o, o, “Mhi aa tigbe na sheli sese oseşe elemhi Owa Oyi Eshinegba ali owa ugamhi ni mhi la a sese

* 18:11 Li zẹ iMat 26.39; iMak 14.36; iLuk 22.42 † 18:14 Li zẹ iJon 11.49-50

gboo eghẹghẹ kpa, ikhi ashini egbọ iJu ẹ legba. ²¹ Elo o zẹ khi áá mhila mhe ogbo? A ka mhila egbọ ni e suo oseşe oyemhe. E lese emini mhi ngme.”

²² Abi iJesu o ngme ona se, oghuo eni ẹ khe ekhe o lase iJesu eso, o li, “Elo o zẹ ni u ro ligho nu Oga oyi ekpodalo ugamhi a ngme?”

²³ IJesu oo, “Ini u lese khi mhi aa gue ngme, gue emini o ti ni mhi ngme le, ni egbọ e suo. Ama o kha khia khi mhi gue ngme, elo o zẹ ni u ro lase mhe eso?”

²⁴ Ana Anasi o la lie e rue oli ghi iKefasi ni o khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, abi a kie li ge oli abo je ukhokho. Eghẹghẹ ona, iKefasi ali Anasi e ga khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e kpeda.

IPita o gbo kie iJesu

(iMat 26.71-75; iMak 14.69-72; iLuk 22.58-62)

²⁵ IPita o kie migha akaghọ, oo khasẹ erali. Egbọ elese e mhila li, “Wa she khi oghuo eniye odukhokho eyi omose ogho?” IPita o so we o, oo, “Iiye! Oa khi mhemhe.”

²⁶ Oghuo oni o gbe akanya a deba oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni o khi ogbọ oyi omose ni iPita o be eso ukhomhi a, o gbo mhila iPita, “Oa khi yeye mhi she me khi u nu omose ogho la elemhi ogba?”

²⁷ IPita o gbo le, “Iiye!” Uto ghuokpe, okpa o gbieghe.

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti ya gue ezọ

(iMat 27.1-2,11-14; iMak 15.1-5; iLuk 23.1-5)

²⁸ Ele uzogbe fiefie, e rue iJesu fie owa oyi iKefasi je apfe oyi igovunọ oyi egbọ iRomu. Enighie eyi egbọ iJu ẹa lama lo elemhi oni apfe, itobo khi ẹa nono ni ichimhi umha-pfuase ni o mu we, ini ee dobe le eminale iPasova. ²⁹ Itobo igho oni igovunọ na lu iPaleti o fie je olase deba eni egbọ iJu, oo we, “Umha-gueli onoghuo a gue shi omose ona egbe?”

³⁰ Eẹ oli, “Ini o mhue umha-gueli lo anye ẹa kha rue oli bhale ghie.”

³¹ IPaleti oo we, “A rue oli vu ya gue ezọ egbe-a abi ushi oyeẹ o ngme sho.”

Egbọ iJu ẹẹ oli, “Anye aa mholi afu ni a ro o lie a ka gbe ogbọa.” ³² Eri a lina me onana ni emini iJesu o kpe ngme ni o bhale ya tse, ikhi ungmehi ni o la guele uwali eghuli ni lolu ya ghu.†

³³ IPaleti o nyene egbe je elemhi apfe oyoli, o lu iJesu mhila, oo, “Yeye u khi oghie oyi egbọ iJu?”

³⁴ IJesu oo. “Udu oye ogbo ona ni u mhila mhe o te bhale abi khi ogbọ o gue ingme oyemhe ye ẹ?”

³⁵ IPaleti oo li, “Ongẹ iJu we khi mhi khi? Egbọ eye ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rue ẹ bhale ghi mhe, Elo u li?”

³⁶ IJesu oo li, “Eghiele oyemhe o a khi onayi agbo

ona. Ini igho o khi lo, eni e deba mhe e kha ye okholi na mhe, ini a khi dobe mu mhe ghi eni e mheshe eyi egbo iju. Ama memena, eghiele oyemhe o a khi onayi agbo ona.”

³⁷ Igho iPaleti o mhila li, “Oghie u ti e khi?”

Ijesu oo, “U gue ga ngme oli ni u ro khi oghie mhi khi. Onana o ze khi a bia mhe bhale elemhi agbo, ni mhi ro ri emini o khi igesikia khase egbo na agbo. Oni o da khi ona igesikia ne, oo suo oyemhe.”

³⁸ iPaleti o mhila li, “Elo o khi igesikia?”

A pfa ezọ igbea mu ijesu

(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

Igho iPaleti o gbo fie je olase, o gueye egbo iju, oo, “Mhi aa me umha-gueli shi oli obo ni o remhe ya pfa ezọ mu oli a gbe oia ³⁹ Ama, abi a li ini a da li ukpe iPasova khi, ukpe khi ukpe kpa, eri mhia rue ogbo oghuo egbo eye e eni a mu shi owa ighumha abo a na e. A nono ni mhi wolọ oghie iju abo a na e?”

⁴⁰ Igho e tseşe gbii, ee oli, “Iiye! Ri Ochoghọ rue iBarabasi obo a na anye.” (iBarabasi iko o li, oni o gbe ogbo a o khi ni a mu shi owa ighumha.)

19

A pfa ezọ igbea mu ijesu

(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

¹ Igho iPaleti oo a gbe ijesu itali egbegbo. ² Eni ekholi-okhue e nyanọ iguabo eera

igba riele arula oghie rughu ijesu ukhomhi, e rue awulu ni o khi egholi ni o li abi oyile nabi a ro o so oghie so oli. ³ E gbo bhale deba li, e ro oli li egia, e lie oli, “A yase obo eke na oghie oyi iju!” E lase oli alo.

⁴ iPaleti o ke gbo fie je olase deba egbo iju, oo, “A ghe oli e, mhi rue oli lasele na e ni a ro lese khi mhi aa me umha-gueli shi oli obo ni o re mhe ya lie a ka gbe oli a.” ⁵ Abi ijesu o ro fie lasele ni o ro rughu arula igba, o gbo so awulu egholi oyile ni oghie o so, iPaleti oo, “A ghe oni omose!”

⁶ Abi ighie eyi ekpodalougamhi ali eni e khe ekhe Owa oyi Eshinegba e ro me oli, e tseşe, ee, “A ta li ma oora apfida! A ta li ma oora apfida!”

iPaleti oo, “Ee a rue oli vu ya ta ma oora. Mhi aa me umha-gueli shi oli obo.”

⁷ Egbo iju ee oli, “Anye mhue ushi ni o guele a gbe oia, itobọ khi oo lu egboli Omi Eshinegba.”

⁸ Abi iPaleti o ro suo ona, ulishi o tigbe mema lolo mu oli. ⁹ O nyene egbe je elemhi apfe oyoli, ya mhila ijesu, “Ongẹ obo u khi?”

Ama ijesu o tsaghię oli-a. ¹⁰ iPaleti oo, “Wa ya mie mhe unu? Wa lese khi mhi mholi ekpabo ni mhi ro dobe ya pfa e shi eke, ali khi mhi gbo dobe ya lie a ka te ma oora apfida gbe-a?”

¹¹ Ijesu oo oli, “Wa kha mholi afu shi mhe idiegbe ini o a khi Eshinegba o ri oli ne lo,

ama օգբօ ni օ mu mհե bhale ghi օ, օլօ օ mhօլի umha-gueլի օյի օlamհե ni օ fu ne.”

¹² Abi iPaleti օ րօ suօ ona se, օ nono օդե ni օ te ya wolօ iJesu abօ a, ama eni օգբօ iJu e kiele tsեսե, e liե օլի, “Ini u zե օլի օբօ, wa khi օմօլե iSiza oghie օնիեմի օյի iRomu. օնini օ da guele khi oghie օլի khi, օբե iSiza օ khi.”

¹³ Abi iPaleti օ րօ suօ ingmemhi ena, օ rue iJesu je olase, iPaleti օ ya shիտօ ukpho օչե ni օ shիտօ la sօ օզօ, ni a lu Էտեդե օչե (iGabata a ri օլեմի Iburu օլի) ¹⁴ Էղհեղհե aghօ օվօ օ օլեսե ramhi iteteva ukhomhi օլեղհօ, ikhi օգբեղ ni a mu egbe օ shi ukpe iPasova. iPaleti օօ eni օգբօ iJu, “Oghie օյեղ ghօ օ!”

¹⁵ Ama e tsեսե, “A rue օլի ya gbe-a! A rue օլի ya gbe-a! A ta li ma օրա apfida!”

iPaleti օ mhila wե, օօ, “A nono ni mhi ta oghie օյե օ ma օրա apfida?” Ighie eyi ekpodalo-ugamhi օլի, “Anye aa mhօլի oghie օլեսե օսե oghie iSiza.”

¹⁶ Ighօ iPaleti օ ri iJesu na ekhօլի-okhue e ka ta li ma օրա apfida.

A ta iJesu ma օրա apfida (iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43)

Րօ te aghօ vu ekhօլի-okhue e te rue iJesu vu. ¹⁷ IJesu օ fiե lasele, օլօլիghuo օ tsua օրա apfida օյօլի, օ je ashini a lu “Ukhomhi olimhi ni օ ku igua-a.” (iGօղօta a ri օլեմի Iburu օ lu akaghօ.) ¹⁸ Aghօ e tali ma օրա apfida shi, e ta օգբօ aava ma օրա mama

li. Oghuo epfե օbita, օնօկօլե epfե օբօղօբօ, iJesu օ la wե iteva. ¹⁹ iPaleti օ կեկե emhi րօ kphase oni օրա-apfida. Emini օ կեկե shi օ khi, “iJesu օնցե iNazarեti, Oghie օյի Էգբօ iJu.”

²⁰ Ebubu eni օգբօ iJu e zե oni emhi, itobօ khi ashini a ta iJesu ma օրա apfida shi օա nuata shi apfե. Էլեմի Iburu, ghe iLatini ali iGiriki a րօ կեկե oni emini a րօ kphase օրա apfida ni a ta iJesu ma. ²¹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi օգբօ iJu օա lama shi emini iPaleti օ կեկե. E ya gueյե օլի, օլի, “Anye օա nono ni u կեկե oghie օյի iJu shi օ, emini u kha կեկե shi օ khi, Oghie օյի օգբօ iJu օմօսե օնա օ khi օլի khi.”

²² iPaleti օօ wե, “Mhi she կեկե emini mhi կեկե.”

²³ Abi eni ekhօլի-okhue e րօ ta iJesu ma օրա apfida se, e wolօ ide eyօլի kemhi shi asha ene. օգբօղօբօ օ rue asha eghuo օ, e gbo rue awulu օյօլի ni a do ni aa րօտե ashikhօղhuo gbեla toma.

²⁴ Eni ekhօլի-okhue e gueյե egbe wե, “Awa khi nyanօ li-a, awa ti ebe shi օ, ni awa mե օնի օ ya mu, ni օ rue օլի.” Eri a mե onana ni emini a կեկե shi Ebe-no-pfuasե օ bhale ya tsե, ni օօ, “E kemhi ide eyեմհե, e gbo ti ebe shi awulu օյեմհե.”

²⁵ Inyօ iJesu, ali inyօղhuo inyօլի նօկօտսօ, ali iMeli ughե iKilopasi, ali iMeli օնցե iMagidaleni e migha mama oni օրա apfida ni a ta iJesu ma. ²⁶ IJesu օ mե inyօլի ali օմօ օdukhokho օյօլի ni օ nono ingme օյօլի, khi օ

migha epfe agho, iJesu oo, "Inyo! Omi-e gho."

²⁷ O gueye oni omo odukhokho, oo li, "Inye gho." Ro te agho vu oni omo odukhokho o te rue oni inyo iJesu je apfe ni o te nu o la.

Eghuli ni iJesu o ghua

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49)

²⁸ IJesu o lese khi emhikpa e she ze ukhomhi, oo, "Okiamе oа gbe mhe." Onana o ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse.* ²⁹ Ubene ni o vo onyo ni o khe-a o la epfe agho, e so isoso† elemhi oni onyo e ro oni isoso kphase ukpokpo oyi oora ni a lu isopu ni o nue, e nise oli je iJesu unu. ³⁰ Abi iJesu o ro to unu oni onyo, o, "O she pfo."

O do ukhomhi gbe, o ghua.

³¹ Ekhemhue eyi egbo iJu e vu ya mhila iPaleti o ze ni wewe e ya pfi emhi shi awe eyi emose ni a ta ma eera apfida guoghо-a. Ali ni wewe e taghie we te eni eera apfida tiemhile. Emini o ze ni e ro ligho mhila khi, elegho khi ogbele ni ala mu egbe khe ogbele iyemhea oyi egbo iJu. Eri ea nono ni e la ikhomhi eera apfida ramhi ogbele iyemhea, itobo khi oni ogbele iyemhea ogho, ogbele ipfuase na ke o khi. ³² Eni ekholi-okhue e vu ya pfi emhi shi ogbo oni odode ni a ta ma oora apfida mama iJesu awe guoghо a. E gbo ligho

ya guoghо eyi oni o kpole a. ³³ Ama abi e ro ramhi ayi iJesu, e bhale ya e khi o she ghua, itobo igho ea ke pfi emhi shi iJesu awe guoghо a. ³⁴ Oghuo eni ekholi-okhue o so iJesu ogbhorо epfe, utoghukpe, oia ali amе e te oli egbe ku lasele. ³⁵ Ogbо ni o ri eloe me ona o pfi otsele shi o, otsele ni o pfi o khi igesikia itobo khi o lese gboo khi igesikia ona o khi. Eri o pfi otsele ona ni a khi eni e miesuo. ³⁶ Onana o ri emini a ke keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni o guele khi, "Ogbokhoghuo oа ya khi ugua shi oli idiegbе."‡ ³⁷ Ebe-no-pfuase o gbo ngme gho shi asha olese khi, "E ya ke bino oni e ya to ogbhorо gbese a."§

Irotо oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56)

³⁸ Abi a ro me ona se, iJosefu onge Arimatia, ni o khili otuoghuo eniye odukhokho ni e bena e deba iJesu itobo khi o na ulishi oyi ekhemhue eyi egbo iJu, o le ya mhila iPaleti olimhi oyi iJesu. IPaleti o lama na li o rue olimhi oyi iJesu ya ro to. Igho iJosefu o bhale ya rue oli vu. ³⁹ INikodemosi ni o ke ya me iJesu ele iyose o kphase iJosefu. O tsua ikhumhi ni a ro o to olimhi egbe ini o khi kele kea. Eni ikhumhi e bu ramhi akpulu ikoko oghuo. O gbo tsua ituale ni e pfi

* 19:28 Li ze Iwolo 69.21; 22.15 † 19:29 isoso egbo eghuo e lu isoso ukodo.

‡ 19:36 Li ze Okiali 12.46; iNoba 9.12; Iwolo 34.20 § 19:37 Li ze iZaka 12.10

* 19:39 Li ze iJon 3.1-2

mhuẹ.*⁴⁰ Eni emose aava e tsua olimhi oyi iJesu, e ri ide epfopfo gẹnọ ọli. Abi e li i gẹnọ oni olimhi, ighọ e pfi ituale shi ọli egbe, ni e ri ikhumhi na rọ ọ shi olimhi egbe ma ọ, abi egbo iJu e liẹ mu olimhi egbe shi irotọ, abi ushi oyewe o ngme.⁴¹ Ukuku ogba o la ashini a ta iJesu ma ọọra apfida shi, uji ona ufuegbhe onogbo ni aa ri ogbo to ghue o li la agho.⁴² Itobo khi elegho o khi ogbele ni a rọ mu egbe e shi eke khe ogbele iyemhea oyi egbo iJu, ali khi oni uji na ufuegbhe o ti mama we, e ri olimhi oyi iJesu yeshi agho.

20

IJesu o rote eghuli guale

(iMat 28.1-8; iMak 16.1-8; iLuk 24.1-12)

¹ Ele uzogbe fiefie ele ni ọọ deba ogbele iyemhea oyi egbo iJu, obili o kie la ogbe. IMeli onge iMagidaleni o je uji ashini a ri iJesu yeshi, o bhale ya e khi a she gheghele echẹ unu oni uji-a.² Igho o so awe unamhi na je ayi iSamọ iPita ali omọ odukhokho ogho ni iJesu o nono ingme oyoli, o gueye we, ọọ, “E tsua olimhi oyi Onomhuẹ elemhi uji ufuegbhe a! Anye aa lese obini e tsua li je.”

³ Igho iPita ali oni omọ odukhokho ogho e vu ya je oni uji ufuegbhe.⁴ Wewe aava ee na, ama oni omọ odukhokho ogho o na dose iPita, o kpe ramhi oni uji ufuegbhe khe iPita.⁵ O nyese egbe bino elemhi oni uji

ufuegbhe, ama ọa lo elemhi o. O me ide ni a kpe ro khuli idiegbe oyi iJesu.⁶ Igho iSamọ iPita ni o kpukhokho ramhi agho o dose ya lo elemhi oni uji ufuegbhe. O me eni ide khi e la elemhi uji ufuegbhe.⁷ Ode olimhi ni a rọ ge iJesu ukhomhi o li la agho. Oni ode o khili shi ashaoda shi ide enekpole o. O kie khili shi agho abi a kie kpe li roli khili olimhi oyi iJesu, ọa taghie a.⁸ Igho oni omọ odukhokho ogho ni o kpe ramhi oni uji, o li lo elemhi ọli, o ri eloe me, o miesuo.⁹ Oni eghẹghẹ ẹa kie lese emini a kekẹ shi ebe khi iJesu o ya te eghuli guale.¹⁰ Igho eni eniye odukhokho e nyene egbe je apfe.

IJesu o ri egboi khasẹ iMeli onge iMagidaleni

(iMat 28.9-10; iMak 16.9-11)

¹¹ IMeli o migha olase oni uji ufuegbhe ọọ vie. Abi o li kie le vie, o nyese egbe bino elemhi oni uji ufuegbhe.¹² O me khi igeni aava ni e so it-sua epfopfo e shito elemhi oni uji ufuegbhe ni a ri olimhi oyi iJesu yeshi. Oghuo o shito obini iJesu o kpe ri ukhomhi shi, oni o kpole o shito obini o kpe ri awe shi.

¹³ E mhila li, ee ọli, “No kpotso, elo u vie e shi?” Oo we, “E she tsua Onomhuẹ oyemhe vu, mhi aa lese obini e roli shi.”

¹⁴ Igho o nyene egbe o me khi iJesu o migha agho, ama ọa lese khi iJesu lo.¹⁵ IJesu o

mhila li, o o li, “No kpotso elo u vie e shi, oghuo wa nono?”

IMeli o dabi khi oni o riele shi oni ogba ni o la agho lo, o, “Oga ini yeye u tsua li vu kpekpe gueye mhe obini u roli shi ni mhi je agho ya tsua li.”

16 Ijesu o li, “Meli.” O so alo ghue oli, o tse se leghe ri elemhi oyi egbo iJu yemhe oli, oo, “Raboni!” Ose se a ri ona ngme elemhi Iburu.

17 Ijesu o gueye oli, “Khi mu mhe mhue, itobo khi mhi aa nyene egbe je oyi Ita ne. Ama ka gueye inyoghuo-mhe khi mhi ya nyene egbe je oyi Itamhe ni o li khi Ita we, ali Eshinegba oyemhe ni o li khi Eshinegba oyewe.”

18 Igho iMeli onge iMagidalen o vu ya gueye eniye odukhokho khi loli me iJesu Onomhue. O gueye we ingme ni Onomhue o gueye oli.

Ijesu o ri egboli khase eniye odukhokho eyoli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49)

19 Abi ogbomhi o ro mu eke egho ni o khi ogbeakolo oyi ele iyemhea oyi egbo iJu, ni o khi ele ni odode elemhi efo uka, eniye odukhokho eyoli e le gba elemhi owa, e sono okpe ode itobo khi ee na ulishi oyi egbo iJu eni ee mhesa. Udemhija, iJesu o bhale ya migha we iteva bia, oo, “Opfomhe o ka nu e la.”

20 Abi o ro ngme ona se, o ri abo ali epfe khase we. Oghela o vo we elemhi shi abi e li me Onomhue. 21 Ijesu o gbo lie

we, “Opfomhe o ka nu e la. Abi Ita o li ghie mhe mhi lie ghie e.” 22 Igho o yemhe ku we, oo, “A mie Ayemhen-pfuase, 23 Ogboni a da gbe olamhe kua na, a she gbe kua na li, ama ini aa da gbe kua na we ne, aa gbe kua na we.”*

Ijesu o ri egboli khase iTomosi

24 Otu oghuo elemhi eni eniye odukhokho ogbava ni a lu iTomosi ni a gbolo ee lu itsema, oa nu we la agho ni iJesu o ro bhale we iteva. 25 Eniye odukhokho eni e kpole e gueye oli, e o li, “Anye me Onomhue!”

ITomosi oo, “Ini mhi aa li me emeli ni o la ashini a te ta itse shi oli abo ni mhi ri umiesobo oyemhe ti oli, ni mhi aa ro ri abo shio oni o la li epfe, mhi aa ya miesuo khi o she guale.”

26 Abi o ro gbe utui, eniye odukhokho eyoli e gbo lona elemhi owa, iTomosi o nu we la agho, e so okpe ode. Udemhija iJesu o gbo bhale ya migha we iteva bia, oo we, “Opfomhe o ka nu e la.”

27 O gueye iTomosi, oo li, “Ri umiesobo ti ana, bino mhe abo, gbo nise abo ti mhe epfe. Khi ke mhola akhokhomhe, miesuo!”

28 ITomosi o li, “Onomhue oyemhe, ali Eshinegba oye mhe!”

29 Ijesu oo li, “Itobo khi u me mhe u ro miesuo? Ikhivose o khi na eni ea me mhe ne ni e miesuo.”

* 20:23 Li ze iMat 16.19; 18.18

Emini o zẹ ni a rọ kẹkẹ ebe ona

³⁰ Ijesu ọ la ukpẹloẹ oyi eniye odukhokho eyọli gbe ikanya ọnyaloa ni e bububu elese ni ọgbọ ọa kẹkẹ shi ebe ona. ³¹ Ama eri a kẹkẹ ena shi ebe ini a miesuọ khi iJesu khi iKirisiti, ikhi Omiepfuese Omi Ẹshinegba, ali, ini a mhọli irudunga, a ya mhọli agbọ itobọ eva oyọli.

21

Ijesu ọ ri egbọli khase eniye odukhokho eyọli etuoshilua

¹ Abi a rọ mẹ ingme ena se, iJesu ọ gbo ri egbe ọli khase eniye odukhokho eyọli, epfe oke oniemi ni a lu iGalili. Ina a li mẹ ọli. ² ISamọ iPita, ali iTomosi na lu itsema, ali iNatanieli ọnge iKena na eke iGalili, ghe IJoni ali iJemhisi imi iZebedi, ali eniye odukhokho eyi iJesu aava elese e ga legba asheghuo nya. ³ ISamọ iPita ọọ, “Mhia vu ya mu ifeḽe.”*

Eḽe ọli, “Anye ya deba e ye.” Igho e lo elemhi ọko-oke oniemi oni ikeke. Ama ẹliyose ẹlegho nya, ẹa mu emhikhoghuo. ⁴ Eḽe uzogbe fiefie, iJesu ọ migha egele oyi oke oniemi, ama wewe ẹa lese khi iJesu ọ nu we ngme. ⁵ Ijesu ọ mhila we, ọọ, “Emole mhe, aa kie mẹ afeḽe ọkhoghuo mu?”

Eḽe ọli, “Anye ẹa mẹ emhikhoghuo mu.”

⁶ Ọọ we, “Pfi aga oye je epfe obita oyi ọko-oke oniemi khi

a ya mẹ ifeḽe mu.” Igho e pfi aga je obini ọ ngme, ẹa ke doḽe ti oni aga lo elemhi oni ọko-oke oniemi itobọ khi o she mu ifeḽe ni e bu.†

⁷ Igho oni omọ odukhokho ni iJesu ọ nono ingme oyọli, ọ ọ iPita, “Onomhue lo!” Abi iSamọ iPita ọ suọ khi Onomhue lo ni ọ nu we ngme lena, ọ nyanya rọ itsua sọ (itobọ khi eri ọ kpe taghie ide eghuo egbe-a), ọ ji pfilo elemhi ame. ⁸ Eniye odukhokho eni e kpole e gua oni ọko-oke oniemi bhale esọ oke, e e ti oni aga bhale epfe egele. Ekekhe ọa ke lolo nue shi we ọ, emhi nabi ete-awẹ egbhueshe o ke rọte agho khi. ⁹ Abi e rọ ramhi egele, e mẹ ingamhi erali agho, a ri afeḽe to ọ, ibuledi e li nga ọ.

¹⁰ Ijesu ọọ we, “A rọte ifeḽe ni a mu lena rue bhale.”

¹¹ IPita ọ nga egele le, ọ ya tialọ oni aga ni o vọ ifeḽe enieniemi ngale egele, eni ifeḽe e kugbe khi egbhueshilua ali igbesẹ. Abi eni ifeḽe e rie ligho bu, oni aga ọa nyanọ a. ¹² Ijesu ọọ we, “A bhale ya le emhi.” Ọgbokhoghuo eni eniye odukhokho ọa mhila li, “Ọghuo u khi?” Itobọ khi e lese khi Onomhue lo. ¹³ Igho iJesu ọ ya rue oni ibuledi kemhi na we, ọ gbo kemhi oni afeḽe na we.

¹⁴ Onana o khi utonuzi-ese ni iJesu ọ ri egbọli yaa khase eniye odukhokho eyọli abi ọ te rọte eghuli guale.

Ijesu ọ nu iPita ngme

* 21:3 Li zẹ iLuk 5.5 † 21:6 Li zẹ iLuk 5.6

15 Abi e rọ le se, iJesu ọọ iSamọ iPita, “Samọ omi iJoni! U fẹ nono ingme oyemhẹ dọse emhi enana nya?”

IPita ọ sọ li ọ, ọ Ii, “Ọnọmhuẹ, u lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹ.”

IJesu ọọ, “Ri eminale na imi isumha eyemhẹ le.”

16 Utonuzeva, iJesu ọọ li, “Samọ omi iJoni, u fẹ nono ingme oyemhẹ?”

IPita ọọ Ii, “Gueguegue Ọnọmhuẹ, U lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹ.”

IJesu ọọ, “Ri eminale na isumha eyemhẹ le.”

17 Utonuzesẹ iJesu ọọ li, “Samọ omi iJoni, u fẹ nono ingme oyemhẹ?”

Oni ingme o to iPita egbe, itobọ khi iJesu ọ mhila li itesẹ, “U fẹ nono ingme oyemhẹ?” Ighọ iPita ọ sọ li ọ, ọ, “Ọnọmhuẹ, u lẹsẹ emhikpa, u lẹsẹ khi mhi nono ingme oyẹ.”

IJesu ọọ li, “Rọ ẹloe khu isumha eyemhẹ.” 18 IJesu ọọ, “Igesikia mhi gue yẹ khi, abi u rọ khi ozele, eri u ri itsua sọ u fiẹ je obini o ghọle ẹ, ama ini u womhẹ, ọgbọese ọ ke ya ri itsua ke sọ ẹ, ọ mu ẹ obọ je obini ọa ghọle ẹ ni u je.” 19 Eri iJesu ọ ngme ona ni ọ rọkhasẹ abi iPita ọ li ya ghua ni o ya rọ ufumhi ghi Ẹshinegba. Ighọ ọọ iPita, “Ke deba mhẹ.”

20 IPita ọ nyenẹ egbe, ọ mẹ ọni ọmọ odukhokho ni iJesu ọ nono ingme oyọli, ọni ọ shito mama iJesu abi e rọ nu iJesu le eminale ni o kpukhokho khi ọọ deba wẹwẹ. Lọli ọọ ke mhila iJesu ogbọ ni ọọ,

“Ọnọmhuẹ, ọghuo ọ ya rẹ dẹ?”

21 Abi iPita ọ rọ mẹ ọli, ọ mhila iJesu, ọọ, “Sẹ ẹgbọ na agbọ e fẹ ya li ọni ọmọse ọna?”

22 IJesu sọ li ọ, ọ, “Ini mhia nono ni ọ la agbọ ramhi ni mhi rọ ya gbo nyenẹ egbe bhale agbọ, onoghuo o khi oyẹ shi ọ? Ke deba mhẹ.”

23 Ona o zẹ ni e rọ bẹna ngme ọli iteva oyi eniyẹ odukhokho eyi iJesu, khi ọni ọmọ odukhokho ọna ọa ya ghu ghue. Ama iJesu ọa liẹ khi ọa ya ghu ghue. Eri ọ lẹsẹ liẹ, “Ini mhia nono ni ọ la agbọ ramhi ni mhi rọ ya gbo mu egbe nyenẹ bhale, onoghuo o khi oyẹ shi ọ?”

Ungmemhi ni o kpukhokho

24 Lọli khi ọmọ odukhokho ni ọ pfi ọtsẹlẹ shi eni ingmemhi ena, lọli ọ gbo kẹkẹ wẹ shi ebe. Awa gbo lẹsẹ khi emini ọ ngme khi igesikia lọ.

25 Ikanya ebubu e laọ ni iJesu ọ gbe. Ini ẹẹ a kẹkẹ wẹ nya ukpamhi oghuo-oghuo lọ, mhi sa khi agbọ ona nya ọa kha luẹsẹ ebe ni a kha kẹkẹ wẹ shi.

Ikanya Eyi Ighiusomhi eyi iKirisiti

A rue Ijesu nga idane

1 Elemhi ebe oni odode ni mhi kpẹ ọkẹ ọkẹ ghi yeye iTiofilosi,* mhi ọkẹ ikanya ni Ijesu ọọ gbe ali emini ọ sẹsẹ rọte igbaekẹle, 2 ya ramhi ogbẹle ni a rọ rue ọli nga idane. Neni a rue ọli nga idane, ọ rọte Ayemhe-nọ-pfuase ri omhese na ighiusomhi na kee ni ọ ze. 3 Abi ọ rọ ghu-a se, ogbẹle egbhueva ọ la elemhi agbọ ọ ri egbọli kia khasẹ ighiusomhi eyoli, ni o rọkhasẹ gboo khi akhokhomhe ọa la ọ khi ọ la agbọ. E me ọli, ọọ gue ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ye we. 4 Eleghuo khi e legba asheghuo, khi ọ nu we e le eminale, ọ ri omhese ona na we, ọọ we, “A khi rọte iJerusalemu vu, a migha khe isomhopfa ni mhi gueye e, ikhi isomhopfa ni itamhe ọ shobo.† 5 Ame iJon ọ rọ ọ batazi egbo, ama ọa ke ya tese neni a ri Ayemhe-nọ-pfuase ya batazi e.”‡

A rue ijesu nga iloghie

(iMak 16.19-20; iLuk 24.50-53)

6 Abi ighiusomhi e rọ nu ijesu legba kugbe, e mhila li, ee ọli, “Onomhue, u ya la

egheghe ona rue eghiele oyi egbo iZireni nyene gbo na we?”

7 Oo we: “Aa khi eni e lese oni egheghe ali oni ogbele ni Ita ọ ri afu eyoli mhesẹ. 8 Ama ini Ayemhe-nọ-pfuase ọ bhale e idiegbe, a ya mhọli ekpabo, a ya ke pfi ọtselẹ na mhe elemhi eke iJerusalemu, ali eke iJudia, ali iSameria ali elemhi eke agbo ona nya.”§

9 Abi ọ rọ ngme eni ingmemhi enana se, a rue ọli nga idane abi e kie li ghọ feli ọli. Otughunu o khukhu ọli-a, o rue ọli odalo oyewe le.*

10 E bino idane chii abi ọ li vu, utoghuokpe emose aava ni e sọ ide epfopfo e migha we iteva. 11 Ee we, “Egbo iGalili, elo o ze ni a rọ migha a feli idane chii? Oni ijesu ọna ni a rue odalo oyee vu nga idane, abi a li rue ọli vu, igho ọ li ya gbo nyene egbe bhale.”

A ze iMatayasi to eloli ijudasi

(iMat 27.3-10)

12 Igho, eni ighiusomhi na kee e rọte oni ukhomhi Ute Eera Olivu ni e migha vu je iJerusalemu, agho ọa lolo nue shi iJerusalemu, okiali imali oghuo lo, ni Ishi eyi iMosisi o lama shi ogbo ke kia ogbele iyemhea. 13 Abi e rọ ramhi iJerusalemu, e nga ukhomhi atonga, e lo elemhi owa ni ee legba. Eni e la akaghọ khi iPita, iJon, ijemhisi ali Aduru, iFilipu

* 1:1 Li ze iLuk 1.1-4 † 1:4 Li ze iLuk 24.49 ‡ 1:5 Li ze iMat 3.11; iMak 1.8; iLuk 3.16; iJon 1.33 § 1:8 Li ze iMat 28.19; iMak 16.15; iLuk 24.47-48 * 1:9 Li ze iMak 16.19; iLuk 24.50-51

ali iTomosi, iBatolomiu ali iMatiu, iJemhisi olese ni o khi omi Afeusi, iSamioni ni o la otu iZiloti ali iJudasi omi iJemhisi.† ¹⁴ Wewę nya e lona a kugbe eghęghę kpa a so iromhi. Ghe eni ikpotso ali, iMeli inyọ iJesu, ali inyoghuo iJesu.

¹⁵ Ogbęle ni a ngme ena, iPita o vule migha iteva oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Egbọ egbhuesesa e la agho (120) ¹⁶ Igho oọ, “Inyoghuo, a mema ya ri emini ebe-no-pfuase o ngme tse, ni Ayemhe-no-pfuase o rote unu oyi iDefidi ngme shi ekę shi iJudasi egbe, loli oni iJudasi ni o ri ode khasę egbọ ni e mu iJesu. ¹⁷ Otuoghuo elemhi awa o khi ni o nu awa gbe akanya abi aghiusomhi.”

¹⁸ IJudasi o wolọ ikpagho ni o mie shi ikanya okhọlo ni o gbe ya de ekę. Agho o de tu ukhomhi ekę ku ito-a shi. ¹⁹ Ogbokpa ni o la iJerusalemu o suọ ona, e ri irarigho ri unu eoli oyewę lu akaghọ Akedama, ni o migha shi Ekę Olia. ‡

²⁰ IPita oọ, “Irari khi, a keke oli shi ebe Iwolo khi,

“ ‘A tsua owa oyoli pfi.

A khi me ogbokhoghuo ni o gbo la oni owa,’

“ ‘A gbo li keke oli:

“ ‘Ogboese o rue asha omhesę oyoli.’ S

²¹ “Itobo onana, o ti ni awa ze ogbo oghuo ni o to elolo iJudasi, oni ogbo o mema ya khi

ogbo ni o nu awa la o rote eghęghę ni iJesu o ro la iteva oyi awa, ²² rote eghęghę ni iJoni o ro batazi ogbo ya ramhi ogbele ni Eshinegba o ro rue iJesu lasela elemhi iteva oyi awa nga idane. Ogbọ ni awa ya ze o mema ya nu awa gbe akanya aguele irote eghuli guale oyi iJesu.”

²³ Igho e khokho emose aava. Omose oghuo ni a lu iJosefu ni a lu iBasabasi, ni a gbolo e lu iJositosi, ali omose olese ni a lu iMatayasi. ²⁴ Igho e lema, e li, “Onomhue, u lese udu oyi ogbokpa, kpekpe rote elemhi egbọ etuava ena ze ²⁵ oni o ya rue ikanya aghiusomhi na keę ni iJudasi o ze obo je obini o khili oyoli.”

²⁶ Igho e bo shi o, obo o mu iMatayasi, Igho e li ya rue oli ma ighiusomhi na keę ogbaghuo ni iJesu o ze.

2

Ayemhe-no-pfuase o bhale ogbele iPetikositi

¹ Abi ogbele ukpe iPetikositi o ro ramhi, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya e lona kugbe asheghuo.*

² Utoghuo-kpe, okeke o rote idane tiemhile abi akpekpeli ni o toto, oni okeke o vo elemhi oni owa ni e shito.

³ Igho e me emini e li abi elemhi erali khi e rote ashakhasha a tiemhile shi we o.

⁴ Igho Ayemhe-no-pfuase o vo wewę nya egbe, ee ngme emue oyi eoli ododa abi oni

† 1:13 Li ze iMat 10.2-4; iMak 3.16-19; iLuk 6.14-16 ‡ 1:19 Li ze iMat 27.3-8

S 1:20 Li ze Iwolo 69.25; 109.8 * 2:1 Li ze iLev 23.15-21; iDeut 16.9-11

Ayemhe o li khueghie we unu-a.

⁵ Egbọ iJu ni e na ulishi Eshinegba ni e rọte ushishi ododa na eke agbo jele, e la elemhi iJerusalemu. ⁶ Abi e rọ suọ oni okeke ona, ebubu egbo e kpeli bhale. O nya we alo-a abi e rọ suọ khi eni egbo ni e miesuọ khi e ngme emue ododa eyi wewe. ⁷ Igho abo e sha we egbegbo, e lie egbe. “Eni egbo ena, ni ee ngme emue eyawa ena, ọa khi egbo iGalili e she khi?” ⁸ Se awa ke lie suọ we khi ee ngme emue ododa eyawa? ⁹ Eoli ododa awa te lasese, eghuo e rọte iPatia bhale, eghuo o, iMedisi ali Elamu, eghuo o, iMesopotemia, eghuo, eke iJudia ali iKapadosha, eghuo, iPotusi ali Esha, ¹⁰ eghuo, iFrigia ali iPafia, eghuo, ijipiti ali ukiekie eke iLibiya ni o ti mama eke iSairin, eghuo e rọte iRomu bhale, ¹¹ li shi egbo iJu ali egbo ifeta ni e mu pfi bhale irudunga oyi egbo iJu. Eghuo elemhi awa e rọte iKireti ali Arebia bhale. Abi o rie khi igho, awa kie ga suọ khi e ngme emue eyawa, ee guele ikanya eniemhi ni Eshinegba o gbe.” ¹² Eni ingme ni a me e sha ogbokpa abo, ẹa lese udi we, e mhila egbe we. “Se onana o ngme?”

¹³ Egbọ eghuo e rewe e li egia, e lie, “Onyo ọọ gbe we.”

IPita o nu eni ebubu egbo ngme

¹⁴ Igho iPita o vule migha, loji ali ogbaghuo ni e kpole, o khueghie unu-a leghe, o nu eni ebubu egbo ngme, ọọ,

“Apfemhe iJu, ali ee egbo nya ni a la elemhi iJerusalemu, a rọ esọ shi mhe eke ni mhi gue ingme ni a me ena ye e. ¹⁵ Ọa khi onyo ọọ gbe eni egbo ena abi a dabi. Irari khi ogbe ọa dala ne, agogo itili ele uzogbe awa la! ¹⁶ Iiye! Emini a me ena o khi emini omekeguele iJoel o guele eghẹghẹ ni o dose ni o re:

¹⁷ “Eshinegba ọọ,

Ogbele ni e kpukhokho,
mhi ya ri Ayemhe oyemhe
na egbokpa.

Imi e eni emose ali eni ikpotso
e ya ke gue usomhi ni
mhi ghie we le.

Izeo eye e, e ya ke
mekeguele,

egbhali eye e, e ya ke la elena.

¹⁸ Shi eni e ga ogbo
eni emose ali eni ikpotso
eyemhe,

Mhi ya ri Ayemhe oyemhe
na we ogbele ni a ngme
ena,

e ya gue emini mhi rokhase
we le.

¹⁹ Mhi ya ro onyaloa khase,
obini irarogbe,

ali khi mhi ya gbo ri
irokhase khase eke agbo.

Mhi ya pfi okholi shi elemhi
agbo,

ni egbo e me oia
ali erali ali ewoli

²⁰ Ovo o ya bi obili a,
mhi ya ri uki yile-a rarara
abi oia,

neni ogbele ni o fune
oyi Onomhue o ya bhale
ni o ro ya gue ogbokpa
ezọ.

²¹ Ogbokpa ni o da pfi lu

eva oyi Ọnọmhuẹ ne, a ya
tsumhi ọli.†

22 “Eẹ ẹgbọ ni a la eke
iZireni, a rọ esọ shi ung-
memhi onana. Eẹ a leşẹ khi
iJesu ọngi iNazareti, ọ khi
ogbo ni Eshinegba ọ ri egbe
khasẹ, ọ gbo ghie ọli, itobọ khi
Eshinegba ọ ri ekpabọ na li ọ
ke gbe ikanya ọnyaloa elemhi
iteva o ye ẹ. 23 Abi o rọ tseku
khia khi a leşẹ ona, a kie ze
ni ẹgbọ ebe e mu ọli ghi ẹ ni
a gbe ọli-a. Ama Eshinegba ọ
she kpẹ gba onana ọ leşẹ ọli.‡

24 Ama Eshinegba ọ rọte eghuli
guise ọli le. Eghuli ọa dobe ri
ekpabọ oyọli mu ọli mama,
abi ọkpotoso ni oku ọọ to ọa li
dobe a mu ọmọ ọ khi lasele. §
25 Itobọ khi oghie iDefidi ọọ
ngme ingme oyi iKirisiti ni ọ
reẹ,

“ ‘Mhi mẹ khi Ọnọmhuẹ
ọ migha kpẹşẹ mhe
egheghe kpa,
ọ la ukiẹkiẹ obita oyemhe,
udu ọa ya nighise mhe.

26 Itobọ ona udu oyemhe o rọ
ọ ghele,
mhi ri uruli oyemhe ẹ
kuẹghie-ẹ,
mhi ri egbe deẹ.

27 Itobọ khi waa ya
ze mhe obọ shi elemhi uji,
wekhi eri u ya ze ni
Oni ọ pfuase oye ọ ke-a.

28 U she kpẹ gueye mhe
khi mhi ya la agbo ini
u guise mhe te eghuli le.*
U ya ri oghẹle oniẹmhi na mhe
odalalo oye.’

29 “Inyoghuo, mhi mema ya
ri igbedu gueye ẹ khi oghie
iDefidi ni ọ khi itita awa, ọ
she kpẹ ghu-a ni ẹgbọ e rọ tọ,
oni uji ni a rọ ọli tọ o kie la
akaghọ ramhi ogbe na amo.

30 Awa leşẹ khi iDefidi ọ ngme
aguele-shi-eke shi iKirisiti
egbe, irari khi ọ leşẹ khi
Eshinegba ọ she kpẹ shobọ na
luẹ ni ọ mema rọ ya tşẹ, khi
lọli ya ri ogbo oghuo unuekpẹ
oyelue shito ukpẹkhomhi
oghie oyelue.† 31 Eri Eshinegba
ọ rọli khasẹ iDefidi emini a
ya mẹ ogbenako, lọli ọ rọ
ngme ọli khi Eshinegba ọ ya
rọte eghuli guise iKirisiti le.
Ọọ khi Eshinegba ọa ya ze ọli
ghua ni idiegbe oyọli o kea shi
elemhi uji. 32 Eshinegba guise
iJesu le bhale agbo. Awa
nya awa ri ukpeloe oyawa pfi
otsẹle shi ọ khi iJesu ọ she
guale. 33 Eshinegba ọ she ri
ekpẹ oniẹmhi na iJesu, ọ shito
ukiẹkiẹ obita oyi Eshinegba.
iJesu ọ she rọte obọ oyi ita
mie Ayemhe-nọ-pfuase, abi
Eshinegba o kie kpẹ li shobọ
na li. Oni iJesu ọ she rue
oni Ayemhe-nọ-pfuase tutu vọ
anye egbe, lọli o khi emini a
mẹ, ni a gbolo a suọ memena.
34 Ama leşẹ khi iDefidi ọa nga
iloghie. Itobọ ighọ, áà khi
ingme egboi iDefidi ọọ ngme
abi ọ rọ liẹ,

“ ‘Ọnọmhuẹ ọ gueye Ọnọmhuẹ
oyemhe:
Shito ukiẹkiẹ obita
oyemhe,

† 2:21 Li ze iJọẹ 2.28-32 ‡ 2:23 Li ze iMat 27.35; iMak 15.24; iLuk 23.33; iJọn
19.18 § 2:24 Li ze iMat 28.5-6; iMak 16.6; iLuk 24.5 * 2:28 Li ze iWolo 16.8-11

† 2:30 Li ze iWolo 132.11; 2 iSam 7.12-13

35 ramhi ni mhi rọ ya ri ebe ẹ
mele akphawẹ-nga oye-
a'†

36 “Itobọ ona, mhia nono
ni ẹẹ ẹgbọ iZireni nya a lolo
leşẹ onana khi, Ẹshinẹgba ọ
zẹ oni iJesu ọnana ni a gbe-a
shi apfida ọ khi Ọnọmhuẹ ali
iKirisiti.”

37 Abi eni ẹgbọ e rọ suọ eni
ingmemhi ena se, oo nase wẹ
udu. Ighọ ẹ li mhila iPita
ali ighiusomhi na keẹ eni e
kpọle, ẹẹ wẹ, “Inyoghuo, Sẹẹ
anye li ya kia ni Ẹshinẹgba ọ rọ
ọ gbe olamhẹ kua na anye?”

38 IPita ọọ, “Eẹ nya a mupfi
ni anye ri eva oyi iJesu
iKirisiti batazi ẹ, isheghọ ni
Ẹshinẹgba ọ gbe olamhẹ kua
na ẹ, itobọ khi eni e mie
iJesu suọ a ke khi, ni a mie
isomhopfa Ayemhẹ-nọ-pfuase.

39 Emini Ẹshinẹgba ọ shobọ
ena, oye ẹ lọ ali oyi imi ẹ, ali
oyi ọgbọkpa ni Ẹshinẹgba ọ ya
zẹ obiobini e la.”

40 IPita ọ ngme ingmemhi
ni e bu, ọ tse agua ye wẹ, ọọ
wẹ, “A na pfue anasemhẹ ni
ẹgbọ ikpamhika ena e ya me.”

41 Ighọ a li batazi eni e mie oni
ungmemhi suọ. Ẹgbọ agbeleş
esẹ e khi ni e kuma igbaa oyi
eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ
ẹleşhọ.

*Ilakugbe oyi ighiusomhi
eyi iKirisiti*

42 Eni ẹgbọ e ri emini ighiu-
somhi na keẹ e sesẹ wẹ gbe
akanya, e ga kugbe, e le em-
inale kugbe (e le eminale no
pfuase kugbe), e sọ iromhi
kugbe. 43 Ọgbọkpa ọ mu ekpe

ni o funẹ ẹ na Ẹshinẹgba irari
ọleşẹ ọnyaloo ali ọshabọ ebubu
ni eni ighiusomhi na keẹ e
gbe. 44 Eni e mie iJesu suọ nya
e kudugbe, e kemhi emini e
mhọli nya na egbe. § 45 Eni
e mhọli ekẹ e ri ekẹ eyewẹ
de, elese eni e mhọli itsua,
e rẹ wẹ de, e wolo ikpaghọ
kugbe kemhi ni eni ẹa mhọli.
46 Ogbẹleş kpa e rọ ọ legba
elemhi apfẹ ni i la Owa Oyi
Ẹshinẹgba. E ri oghẹleş ali
udu ni o pfuase nu egbe la
apfẹ egbe e le eminale. E
le eminale no pfuase. 47 Ee
kuẹghie Ẹshinẹgba, ighọ ẹgbọ e
li somhi elemhi wẹ. Ogbẹleş
kpa Ẹshinẹgba ọ rọ ri ẹgbọ ni a
mie e pfuese ma wẹ ọ.

3

*A ri ọchẹghẹleş-awẹ-a ni ọọ
lema ze*

1 Ogbẹleşhuo khi iPita ali
iJoni ee je Owa Oyi Ẹshinẹgba
ẹghẹghẹ agogo esẹ ọguota ni a
la sọ iromhi. 2 A tsua ọmose ni
ọ rọte abi a te bia li guoghọ-a
bhale ya shi ode unuekpẹ ni
a lu Isomhotse oyi Owa Oyi
Ẹshinẹgba. Akaghọ a tsua li
bhale ya shito ni ọ te me asha
mhila ẹgbọ ni ẹ lo oni Owa Oyi
Ẹshinẹgba le ikpaghọ. 3 Abi ọ
rọ me iPita ali iJoni khi e lo oni
Owa Oyi Ẹshinẹgba, ọ mhila
wẹ ikpaghọ. 4 Ighọ iPita ọ
bino ọli alo tatata, ighọ li khi
iJoni. IPita ọọ li, “Bino anye!”
5 Ighọ ọ li bino wẹ, ọ ri udu
sa khi lọli ya me wẹ emhi obọ
mie.

6 Ama iPita oḡ li, “Mhi aa mhue ukpago ya ne, ama mhi ri emini mhi mholi ne. Irari eva oyi iJesu iKirisiti onge iNazareti, vule ni u ke kia!” 7 Igho iPita o mu oli obo-ita vule. Udemhija, awe ali ili awe eyoli e na ya to. 8 Igho o ti vule migha, oḡ kia gase. O nu we lo elemhi oni Owa Oyi Eshinegba, o kia, o jino, o kuoghi Eshinegba. 9 Abi eḡbo ni e la akagho nya e ro me oli khi o kia gase, khi o kuoghi Eshinegba, 10 e lese oni o khi, khi loli o kpe e shito ode unuekpe ni a lu Isomhotse e lema, oni ingme o sha oḡbokpa abo, ea lese abi o li kia.

IPita o nu eni e migha a fe ngme

11 Abi oni omose o li mu iPita ali iJoni mhue egho, oshabo o sha eni ebubu eḡbo, e kpikpi fie deba we ya lo arakpha ni a lu Arakpha oyi iSolomoni ni o la oni Owa Oyi Eshinegba. 12 Abi iPita o ro me abi eni eḡbo ee li, oḡ we. “Ee eḡbo iZireni, elo o ze ni onana o ro ligho ri abo sha e ni a ro lina a bino anye abine khi ekpabo ali ipfuase eyi anye, anye ro roli ze?” 13 Eshinegba oyi Aburaamu, ali Aziki ali iGiekopu, ni o khi Eshinegba oyi itita awa, o she ri ufumhi oyoli na iJesu, Oni oḡ ga li. Ama eri a rue oli na ena omhese, a kie oli odalo oyi iPaleti abi o tseku mholi oli shi udu khi loli ya rue oli obo-a.* 14 A kie iJesu

oni o pfuase ali oni o gue e ngeli, a ri ochogholi iPaleti o rue oḡbo ni o gbe ugbeli abo- a na e.† 15 Ama a gbe oḡbo ni o ri oḡbo a je agbo-a. Ama Eshinegba o gbo guise oli le abi o ro ghua. Anye aava anye me oli abi o ro guale, anye ro pfi otsele shi o. 16 Itobo ekpabo ni e la eva oyi iJesu anye ro dobe ri omose ona ni a lese ni a feli ena ze, oni irudunga oyi oni omose loli o ze khi o ga ze pfo nya ni a ga me memena.

17 “Inyoghuo-mhe, mhi lese khi emini ee ali eni e ralo na e a riele iJesu, khi elemhi umhalese a te riele we. 18 Ina Eshinegba o li ri ungemhi oyoli ya tse, oni o rote eke rote unu oyi emekeguele ngme khi iKirisiti o ya me osoli. 19 A zono khashe Eshinegba khi a pfido, ni a mu pfi deba Eshinegba, ni o shishi olamhe eye e a, Ini a ligho, eghoghe iyemhea o ya rote obo oyi Onomhue bhale deba e. 20 Ini oḡ ghie oni o shobo bhale agbo ghi awa kpa, ikhi iJesu, oni Omiepfuese. 21 IJesu o mema ya kie la obini iloghie ramhi eghoghe ni Eshinegba o ro ya mu emhikpa pfi gbo mele enegbo-a, abi Eshinegba o li rote unu oyi emekeguele eni e pfuase eyoli shobo na awa eghoghe ni o dose. 22 IMosisi o ngme oli, oḡ, ‘Onomhue Eshinegba oye o ya rote iteva oye mu Omekguele nabi mhemhe vule na e. A ya mema ri eso

* 3:13 Li ze Okiali 3.15 † 3:14 Li ze iMat 27.15-23; iMak 15.6-14; iLuk 23.13-23; iJon 19.12-15

shì ingmemhi ni ọ ya gueye ẹ.† 23 Ọni ọa da ri esọ shi ọli ọ, Ẹshinẹgba ọ ya khi ọli ẹgbọ eyọli ku-a.’§

24 “Egbegbọ lọ khi emekeguele nya rọte iSamue ya je odalo, e kpẹ ngme emini a ya mẹ egheghe oyawa shi ekẹ. 25 Emini eni emekeguele enana e ngme, ẹẹ o gọ lu, a li mhọli okemhi shi ishobọ ni Ẹshinẹgba ọ shi na itita ẹ, ni ọ la liẹ Aburaamu, ‘Mhi ya rọte obọ oyi imimi ẹ khi vọse na ẹgbọ na agbọ nya.’* 26 Abi Ẹshinẹgba ọ rọ mu Ọni ọọ ga oyọli vule, O te odode ghie ọli ghi ẹ ni ọ khi vọse na ẹ abi ọ rọ mu ẹ nyene lase ingmobe eye ẹ le.”

4

IPita ali ijoni e migha odalo oyi Enighie shi ẹzo

1 Abi iPita ali ijoni e kie nu eni ẹgbọ ọ ngme, eni ẹẹ khẹkhe oni Owa Oyi Ẹshinẹgba ali ẹgbọ iSadusisi eghuo e bhale deba iPita ali ijoni. 2 Elemhi e bi wẹ itobọ khi eni ighiusomhi na keẹ eyi iJesu ee sẹsẹ eni ẹgbọ khi iJesu ọ rọte eghuli guale. Eri onana guele khi ẹgbọ eni e ghu-a khi e gbo ya rọte eva oyi iJesu guale. 3 Ighọ eni ẹgbọ e li mu iPita ali ijoni, irari obili o she bi ẹlẹghọ, e mu wẹ shi owa ighumha ramhi ogbeakọlọ. 4 Ama ebubu ẹgbọ ni e suọ ingme ni iPita ọ ngme e mie iJesu suọ. Emọse ni e ke

miesuọ e ya khi ẹgbọ agbele ishe.

5 Ogbeakọlọ, eni ẹẹ mhẹse eyi iJu ali eni egbhali ali esẹse Ishi eyi iMosisi eyi ẹgbọ iJu e legba iJerusalemu. 6 E ya mẹ Ọga oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Anasi ali iKefasi, ali ijoni ali Alezada ali ena omhue-apfe oyi Ọga oyi eni ẹẹ ralo ugamhi. 7 Ighọ e mu iPita ali ijoni bhale iteva oyewe migha. E mhila wẹ, “Ekpabọ nabise ali eva oyoghuo a rọ gbe akanya ona?”

8 Ighọ iPita ni Ayemhe-no-pfuase o vọ egbe ọ wẹ: “Ẹẹ enighie eyi ẹgbọ ali egbhali, 9 A mhila anye amo akanya onete ni a gbe na oni ọ guoghọ-a ona, ali abi a li rọ ọli toto. 10 Emhi oghuo o la ọ ni anye ya gueye ẹ ali ẹgbọ iZireni nya. Itobọ eva oyi iJesu iKirisiti onge iNazareti, omose ona ọ rọ migha iteva oyee ni ọ rọ toto ngmala ena. Lọli ọ khi oni iJesu ni a ta ma apfida, ni Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise le. 11 IJesu khi ọgbọ ni Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ,*

“ Ẹche ni itsona e kie pfia,
o tigbe mele oni echeli ẹbe
ni o mu eloe ne nya-a.’

12 Imiepfuese ọa la obọ oyi ọgbọlese, irari khi eva olese ọa la ni Ẹshinẹgba ọ rọ na ọgbokhoghuo elemhi agbọ onana ni awa ya te mhọli imiepfuese.”

† 3:22 Li ze iDeut 18.15,18

§ 3:23 Li ze iDeut 18.19

* 3:25 Li ze Igbae 22.18

* 4:11 Li ze Iwolo 118.22

13 Abi eni ẹẹ mhẹsẹ na ẹgbọ iju e rọ mẹ igbedu ni iPita ali iJoni e mhọli, ni e rọ ya lẹsẹ khi ẹgbọ tşẹ ni ẹa ye owa ebe e khi, abọ e sha wẹ, e mẹ-wẹ-mẹ khi e kpẹ nu iJesu u kia. 14 Ama, abi e rọ mẹ ọmọsẹ ni a rọ ze khi ọ nu wẹ migha aghọ, ẹa ke mhue abi e ya ngme. 15 E gueyẹ wẹ e vu wẹwẹ iteva lase ne, ighọ e li nu egbewẹ ye ochi. 16 Ẹẹ, “Sẹ awa ya li eni emọsẹ ena?” Ẹgbọkpa ni e la iJerusalemu e she lẹsẹ ikanya ọnyaloa ni e gbe, ọa ze awa ya tia. 17 Ini ingme ona o khi gbeke-a, awa mema tse agua ye wẹ e khi gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu ọgbọkhoghuo ngme.

18 Ighọ e lu iPita ali iJoni nyenẹ egbe bhale elemhi oni owa ugamhi, e gueyẹ wẹ e khi mẹ emini o rẹ wẹ gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu ọgbọkhoghuo ngme wẹkhi irọli sẹsẹ. 19 Ama iPita ali iJoni ẹẹ wẹ, “Ẹẹ a sọ ọ ghue, ini o ya ti Ẹshinẹgba ẹloe, ini ẹẹ o fẹ ti ni anye suọ esọ na, ocho ni anye kha rọ suọ esọ na Ẹshinẹgba. 20 Irari khi aa tigbe ya mẹ khi anye ẹa ya gueyẹ ẹgbọ emini anye mẹ ni anye suọ.” 21 Abi e rọ nyamhise wẹ alo se, e zẹwẹ obọ vu. E mẹ khi ẹa zẹ wẹ ya nase itobọ khi ẹgbọ ni e la aghọ nya ee kuẹghie Ẹshinẹgba shi itobọ ọmọsẹ ni ọa kpẹ dobe ẹ kia ni e rọ ze. 22 Irari khi ọni ọmọsẹ ni a ri akanya ọnyaloa rọ ze ọ dọsẹ ikpe egbhueva.

Olema ni igbaa eni e mie iKirisiti suọ e lema shi igbedu

23 Abi a rọ rue iPita ali iJoni abọ-a, e lẹ deba apfẹwẹ. E gueyẹ wẹ abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme ẹwẹ. 24 Abi e rọ suọ ona, e ku unu a nyogho lema Ẹshinẹgba, ẹẹ, “Ọnọmhue, yeyẹ u ma ekẹ ali ukhuli ali okẹ oniẹmhi ali emini e la elemhi wẹ nya.† 25 Yeyẹ u ri Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ rọte unu oyi oghie iDefidi ita anye ni ọ khi ọni ọọ ga oye liẹ,

“ Ẹlo o zẹ ni ishishi ẹgbọ e rọ ọ nyaghu

ni ẹgbọ e rọ ọ dọmhi mhẹ shi afuẹ?

26 Ni ighie ni e la agbọ e rọ mu egbe shi okhọli, ẹgbọ eni ẹẹ mhẹsẹ e tigbili ni e rọ mu okhọli vule shi Ẹshinẹgba Ọnọmhue ọ,

ali iKirisiti ni ọ she zẹ.‡

27 Esheshi ghọ Erọdu ali iPọtiusi iPaleti e ya nu ẹgbọ iJeta ali ẹgbọ iZireni lona kugbe elemhi oni ẹoli ona. E gba kugbe, e gbe iJesu ọni ọọ ga oye-a, ọni u zẹ.§ 28 E riẹlẹ emini u ri ekpabọ ali ọghuemhẹ oye gba shi ekẹ khi a ya mẹ. 29 Ama memena, Ọnọmhue, bino abi e liẹ dọmhi, ni u ri ekpabọ na anye eni ẹẹ ga eye, ni anye gbe udu ke ngme ungmehi oye. 30 Nise obọ-a ri ẹgbọ ke ze, u gbolo ẹ gbe ọlẹlẹ ọnyaloa ali ọshabọ rọte eva oyi iJesu Ọni ọọ ga ni ọ pfuasẹ oye.”

† 4:24 Li zẹ Okiali 20.11; iNee 9.6; Iwolo 146.6 ‡ 4:26 Li zẹ Iwolo 2.1-2 § 4:27 Li zẹ iMat 27.1-2; iMak 15.1; iLuk 23.1,7-11; iJon 18.28-29

³¹ Abi e rọ lema se, el-emhi owa ni e la oo jighise, Ayemhe-nọ-pfuase o tiemhie shi wẹ ọ, ọ ri igbedu na wẹ ẹ ngme ungmemhi oyi Eshinegba.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ee kemhi itsua na egbe

³² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e mhọli udu ali usamhi oghuo. Ọngewẹ ọa ke liẹ khi eri lọli mhọli emhikhoghuo ọtsobọ oyelue, ama eri e ku emhikpa gbe ke mhọli.* ³³ Eni ighiusomhi na keẹ e ri ekpabọ ọ pfi ọtselẹ je odalo shi ungmemhi irọte-eghuli guale oyi iJesu Ọnọmhuẹ. Egbọ nya e mu ekpe ẹ na wẹ. ³⁴⁻³⁵ Aa mẹ ọngewẹ ni emhikhoghuo o to. Irari khi eghẹghẹ kpa, eni e mhọli eke ali apfe e rọ rẹwe ẹ de, e rue eni ikpaghọ ni e rẹ wẹ de bhale ufuẹge oyi ighiusomhi na keẹ. E kemhi wẹ na ọgbogbọ abi o li to ọli.

³⁶ Ighọ iJosefu ni ọ khi unuekpẹ oyi iLiva, ni a bia shi eke iSapurosi. IBanabasi, eni ighiusomhi na keẹ ee lu ọli. Emini a ri eva ona ngme khi Ọrudushi-egbọ ọ. ³⁷ IBanabasi ọ ri eke ni ọ mhọli de, ọ rue eni ikpaghọ ni ọ rọli de bhale ya shi ufuẹge oyi ighiusomhi na keẹ.

5

Ananayasi ali iSafira

¹ Ọmọse ọghuo ọ la ọ ni a lu Ananayasi ali ughue ọli iSafira, e ku abọ gbe ri eke

oyewẹ de. ² Ọ te eni ikpaghọ ni ọ ri oni eke de rue sheli na egbọli, ughue ọ lama shi ọli ọ. Ọ tsua ikhukhui eni ikpaghọ ghi ighiusomhi na keẹ.

³ Ighọ iPita ọọ, “Ananayasi, elọ o zẹ ni u rọ zẹ ni ọkphaghie ọ lo ẹ udu, ni u rọ lo egbhọli khasẹ Ayemhe-nọ-pfuase, ni u rọ rọte eni ikpaghọ ni u ri oni eke de rue shi na egbe ẹ? ⁴ Ọá khi oye oni eke o khi neni u rọli de? Abi u rọ rọli de se, eni ikpaghọ ẹa kie khili eye? Elọ o rẹẹ sa usamhi onana? Ọa khi ọgbọ u lo egbhọli khasẹ ama Eshinegba!”

⁵ Abi Ananayasi ọ rọ suọ ungmemhi ona se, ọ de eke, ọ ghua. Ulishi oniemi o ku rughu egbọ kpa ni e suọ emini a mẹ. ⁶ Ighọ izeọ e rọte iteva oyewẹ fiẹ lasele ya ri ide khuli olimhi oyọli, e tsua li fiẹ je olase ya rọ tọ.

⁷ Iwakati ese e lese na dose te, ughue ọli ọ lole, ọa lese emini a mẹ. ⁸ IPita ọ mhila li, ọọ, “Gueye mhe ghue, ingme ni ye ye ali Ananayasi ọdọe a ri oni eke de na?”

Ọọ li, “Ii.” “Ighọ anye ri oni eke de.”

⁹ IPita ọọ, “Se ẹẹ ava-ava a li yemhe shi oghuo ni a mhesẹ Ayemhe-nọ-pfuase bino? Emose ni e tsua ọdọe ya tọ lena e la odẹ kia bhale. Wewẹ e gbo li tsue ya tọ!”

¹⁰ Utoghuokpe ọ de eke, ọ ghua. Eni emose e bhale, e ya ẹ khi ọ she ghua, ighọ e tsua li ya tọ mama ọdọli. ¹¹ Ulishi oniemi o mu igbaa oyi eni e

* 4:32 Li zẹ Ika 2.44-45

mie iJesu iKirisiti suọ nya ni e suọ emini a me.

Eni Ighiusomhi na ke e ri eni ee ghua ebubu ze

¹² Eni ighiusomhi na ke e gbe ebubu oḷeḷe oṅyaloa ali oshabọ oḍoḍa iteva oyi eni eḡbọ. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e lona Arakpha oyi iSolomoni na elemhi Owa Oyi Eshineḡba elemhi ikudugbe. ¹³ Ogbokhoghuo o a gbudu kugbe we o aboriekhia khi eḡbọ nya e ri ekpe na we. ¹⁴ Abi o rie khi igho, eri ebubu emose ali ikpotso elese e mie Onomhu e suọ, a ku we ma igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. ¹⁵ Irari ikanya oṅyaloa ni ighiusomhi na ke e gbe, eḡbọ e tsua eḡbọ ni e a ze bhale ode ifu apfe rewe yeshi ukpho ali iya, ini akphakpha oyi iPita oo nga we egbe ini oḡ dose. ¹⁶ Olele eḡbọ e roṭe eoli ni e la gas e iJerusalemu bhale. E tsua eḡbọ ni e a ze ali eni e mholi ayemhe okphaghie bhale, igho a ri wewe nya ze.

A mu okholi vule shi Ighiusomhi na ke o

¹⁷ Oga oyi ekpodalo ugamhi ali apfoḷi ni e ga ro la otu oghuo ni a lu otu iSadusisi, e kpe ofuma a deba ighiusomhi na ke. ¹⁸ E muno eni ighiusomhi na ke ku lo owa ighumha. ¹⁹ Ama eliyose, aḡeni o khueghie ode oyi oni owa ighumha-a na we, o rue we ya lase. ²⁰ Oḡ we, “A ke vu, a je elemhi ogba na Owa Oyi Eshineḡba ya migha ni a gueye eḡbọ usomhi onete oyi agbo onogbo ona.”

²¹ Abi ogbe o ro gbe-a, eni ighiusomhi na ke e dose lo Owa oyi Eshineḡba, ee sese. Abi Oga oyi ekpodalo ugamhi ali apfoḷi ni e ro ga la otu oghuo e ro bhale, e lu ilegba oyi eni egbhali eyi eḡbọ iZireni (ni a lu iSaediri), igho e lu eni e ri eḷoe e khu owa ighumha e ka wolọ eni ighiusomhi na ke igha ghi ewe. ²² Ama abi e ro ramhi agho, e bhale ya e khi eni ighiusomhi na ke e a la oni owa ighumha, igho e nyene egbe je ya gueye eni e ghie we. ²³ E li, “Anye bhale ya e khi a so okpe owa ighumha gba-i! Khi ekhekhe e migha unu ode. Ama abi anye ro khueghie eni ode-a lo elemhi agho, anye e a me ogbokhoghuo elemhi agho.” ²⁴ Abi e ro suọ ona, abo e sha oghie oyi eni e khe ekhe Owa Oyi Eshineḡba, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, itobo khi e a dobe lese udi emini a me ena idiegbe oyi ighiusomhi na ke. Oni ingme o a ze we sa.

²⁵ Igho oḡose oghuo o bhale we iteva, oḡ we, “A bino! Eḡbọ ni a mu shi owa ighumha e la Owa Oyi Eshineḡba a sese eḡbọ!” ²⁶ Igho eni e khe ekhe e vu ya mu eni ighiusomhi na ke. E a ri itoto rieḷe oḷi itobo khi ulishi eni eḡbọ o mu we ini e ya tonu we eche.

²⁷ E muno eni ighiusomhi na ke bhale ya migha agbala, oni oghie oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshineḡba o mhila we eḡbọ. ²⁸ “Anye tse agua gueye e aa khi ke ri eva ona

sesẹ ẹgbọ. Ama a kiele ẹ sesẹ ẹgbọ, osesẹ oyẹẹ o gbhiaku eke iJerusalemu nya. A yese ni ẹgbọ e ya ke dabi khi anye gbe iJesu-a!”*

²⁹ IPita ali ighiusomhi na keẹ eni e kpole ẹ wẹ, “Anye mema ya ri oyi Ẹshinẹgba gbe doṣe oyi ẹgbọ.” ³⁰ Ẹshinẹgba oyi itawa ọ rọte eghuli guise iJesu le, oni a soli-a shi ọra gbe-a. ³¹ Ẹshinẹgba ọ she yase ọli nga obita ni o pfuase oyọli abi Omi Oghie ali Omiepfuese, ni ọọ ri eghẹghẹ na iZireni gbo mhọli imupfi ali igbekua shi olamhe. ³² Anye khi ọtsẹle shi eni ingme ena nya, igho li khi Ayemhe-nọ-pfuase, ni ọ khi isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ rona eni e suọ esọ na li. ³³ Abi e rọ suọ ona, e pfaa, e nono abi e li ya gbolo wẹ-a. ³⁴ Ama iGama lie ni ọ khi otu iFarisi ni ọọ sesẹ Ishi eyi iMosisi, ni ọ khi oni ẹgbọ e ri ekpe ẹ na, ọ vule migha elemhi oni igbaa oyi eni egbhali, ọ a wolọ wẹ fiẹ ne ukuku eghẹghẹ. ³⁵ Igho ọọ wẹ, “Ẹẹ emose iZireni a kuegbe-a sa emini a nono khi a ya riẹle eni emose ena. ³⁶ Eghẹghẹ ni o doṣe, omose oghuo ni a lu iTeudasi ọ lasese, ọọ lu egbọli emhi, ẹgbọ egbhueshe asha ene e kpikpi deba li. Abi a rọ gbe ọli-a, ẹgbọ eyọli e gbhiaku-a, oni okiali oyọli o mele afue-a. ³⁷ IJudasi ongi iGalili ọ gbo lasese eghẹghẹ ni a rọ leli ẹgbọ, loli ali ẹgbọ eyọli e pfi onyaghu. Abi a rọ gbe ọli a ẹgbọ eyọli e gbhiaku-a. ³⁸ Irarigho, mhi ye ẹ ude

shi idiegbe oyi ẹgbọ ena, a ze wẹ obọ! Ze wẹ obọ ni e vu! Ini emini e rọ bhale khi obọ oyi ọgbọ o te bhale, e ya de. ³⁹ Ama ini o khi obọ oyi Ẹshinẹgba o te bhale, aa ya tigbe doṣe mu wẹ gba, ama khi Ẹshinẹgba a nu ẹ khọli.”

⁴⁰ Oni ungmehi ni ọ ngme o lo wẹ udu. E lu eni ighiusomhi na keẹ lasese, e gbe wẹ itali, e gueye wẹ e khi ke ngme ingme oyi iJesu, e ze wẹ obọ vu. ⁴¹ Eni ighiusomhi na keẹ e rọte agho vu, ee ghele khi wewe e li te ọ na ri omama a mu shi eva oyi iJesu. ⁴² Ẹa tigbe yemhe-a, ogbele kpa e rọ ọ sesẹ, ni e gbo rọ ọ tse abọ usomhi onete khi iJesu ọ khi Omiepfuese, elemhi ọgba na Owa oyi Ẹshinẹgba ali rọte owa ya je owa.

6

Emose oshilua ni a ze

¹ Eghẹghẹ ni a ngme ena khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ khi ee ke bu shi ọ, ẹgbọ iJu eni ee ngme elemhi iGiriki elemhi wẹ, ee wolọ khi ẹgbọ iJu eni ẹẹ ngme elemhi Iburu, e ri ukpeloe ẹ gbe esamhi-olimhi eyi wewe ini ẹẹ kemhi eminale ogbele kpa. ² Igho ighiusomhi ogbava e luno igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya kugbe, ẹẹ wẹ, “Oa ti ni anye pfi akanya itsabọ ungmehi oyi Ẹshinẹgba shi eke, ni anye sọ alo ghue eminale ikemhi. ³ A ze emose oshilua elemhi iteva oyẹ ẹ, ni a

* 5:28 Li ze iMat 27.25

leşe khi e mhõli Ayemhẽ-nõ-pfuasẽ ali ilẽsingme. Ni awa ri akanya irẽloe-khu ingme eminale ali itsua ikemhi na wẽ. ⁴ Isheghõ, ni anye mẽ asha ri ẽloe shi iromhi isõsõ ali itsabõ usomhi onete.”

⁵ Oni akhõkhõmhẽ ona o ga ghõle ẽgbõ kpa ni e le gba. E zẽ iSitivini ni õ mhõli irudunga ali Ayemhẽ-nõ-pfuasẽ, ali iFilipu, ali iPirokorusi, ali iNikano, ali iTimõni, ali iPamẽnasi, ali iNikolasi ni õ khi õngi Atiõki ni a mu pfi je irudunga oyi ẽgbõ iJu. ⁶ E ri ẽgbõ ena khasẽ eni ighiusomhi na keẽ, eni ighiusomhi na keẽ e ri abõ nga wẽ ukhomhi lema na.

⁷ Ighõ ungmehi oyi Eshinẽgba oo gẽ shi õ. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suõ e bu shi õ elemhi iJerusalemu. Ebubu ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẽgba e lama shi oni irudunga.

A mu iSitivini

⁸ ISitivini, õmõsẽ ni Eshinẽgba õ khivõsẽ na, õ mhõli ekpabõ oyi Eshinẽgba rõ gbe ikanya õnyaloa ali õshabõ iteva oyi ẽgbõ. ⁹ Ama ẽgbõ eghuo ni e khi igbhõghõ na owa ugamhi oyi eni e kpe khi ighumha, e nu iSitivini i khakõ. IJu eni ẽgbõ ena e khi ni e rõtẽ ekẽ iSairini, ali Alẽzadira bhale ali eni e rõtẽ ekẽ iSilisha ali Esha bhale, ni e ke ngeli iJerusalemu. ¹⁰ Ama ẽa dobẽ nu ilẽsingme ali Ayemhẽ ni õ rõ õ ngme khẽ abõ.

¹¹ Ighõ e bẽna tanõ shi ẽgbõ eghuo elemhi, e liẽ, “Anye suõ abi iSitivini õ rõ pfi unu-a deba iMosisi ali Eshinẽgba.”

¹² Ighõ e ngmiasẽ eni ẽgbõ ali eni egbhali ali eni ẽ sẽsẽ Ishi eyi iMosisi. E mu iSitivini bhale ilegba oyi eni ẽẽ mhẽsẽ ali esõ-ẽzõ eyi ẽgbõ iJu ni a lu iSaẽdiri. ¹³ E wolõ ẽgbõ lasẽle ni e pfi õtsẽlẽ ẽgbõli khi, “Õmõsẽ õna õa tigbe yẽmhẽ-a ingme-ingmemhi ipfiunu-a ni õ ngme ẽ deba Owa Oyi Eshinẽgba no pfuasẽ ali ushi. ¹⁴ Irari khi anye suõ khi õõ li khi iJesu õngẽ iNazaretĩ õna, õ ya guõghõ Owa oyi Eshinẽgba oyi ẽgbõ iJu-a, õ ya gbo mu ighuighuẽ ni iMosisi õ rõ shi ekẽ na anye pfi.”

¹⁵ Egbõ ni e la oni ilegba nya ee bino iSitivini, e mẽ khi alo eyõli e gẽ nyanyanya abi alo eyi agẽni.

7

Ungmemhi ni iSitivini õ ngme

¹ Ighõ Oga oyi ekpodalo ugamhi õ mhila li, õõ li, “Igẽsikia ingme ni a gue shi ẽ egbe ena e khi?”

² ISitivini õõ li, “Inyõghuo ali ita ni e le gba, a ri esõ shi mhẽ ekẽ! Eshinẽgba ni õ mhõli ufumhi, õ ri egbe khasẽ ita awa Aburaamu abi õ rõ kie la ekẽ iMẽsopotemia, neni õ tigbe je ẽoli Arani ya la. ³ Eshinẽgba õõ li, ‘Lase ekẽ ali iteva oyi ẽgbõ eyẽ le, ke je ekẽ ni mhi ya rõkhasẽ ẽ.’* ”

* 7:3 Li zẽ Igbasẽ 12.1

4 “Igho o roṭe oni eke iKadia vu ya la eoli Arani. Abi itali o roḡhu-a se, Eshineḡba o ghie oḡi je eke ni a ngeli ogbe namo.† 5 Oa ri ugu okhoghuo akana na li, wekhi ukuku eke okhoghuo o khi na li. Ama khi Eshineḡba o she kpe shobo na li khi loḡi ali imimi oḡi, e ya le ugu oni eke, abi o roḡ tseku khia khi eḡheḡhe agho Aburaamu oḡa bia omḡ okhoghuo ne.‡ 6 Ina Eshineḡba o li nu oḡi ngme. Imimie e ya khi epfese shi eke ni oḡa khi oyewe, e ya khi ighumha, a nase we elemhi ikpe egbhuḡshe asha ene. 7 Eshineḡba oḡo, ama mhi ya nase ushishi ni e ya muno we ighumha. Ini mhi nase we na we se, e ya roṭe ushishi ogho lasele bhale eke ona ya ngeli, e gbo la akana a ga mhe.’S* 8 Igho Eshineḡba o nu Aburaamu shobo ishele-a ni o ya khi irokhashe khi oḡbo o mhue obo shi oni ishobo. Igho Aburaamu oḡa bia Aziki, o shele oḡi-a abi o roḡ gbe ogbele elele. Igho Aziki o gbo li khi ita iGiekopu, iGiekopu o gbo li khi ita emose ogbava ni e khi ititawa.†

9 “Itobo khi eni imi iGiekopu ee do iJosefu okonyo, e roḡi de abi oghumha ya je eke ijipiti. Ama Eshineḡba o nu oḡi la.‡ 10 O tsumhi oḡi obo ikphakphamhe nya. O

ri ileḡsingme na iJosefu, o gbo kpaghie oḡi obo ni ingme oyoli o roḡ ghole iFero ni o khi oghie oyi eke ijipiti. Igho oni oghie o roḡi leghie ukhomhi ijipiti ali agbala oyoli nya.S

11 “Igho okiamhi oniḡmhi o la eke ijipiti ali iKena a pfi ni o pfi osoli oniḡmhi na ititawa ni ea ke roḡ me eminale e le.* 12 Abi iGiekopu o roḡ suo khi eminale e kpoku shi eke ijipiti, o ghie imioḡi ni e khi ititawa je oobo ya bino odode. 13 Utonuzeva ni e ke ye, oni iJosefu o gueye inyoghuo oḡi oni loḡi khi, agho iFero o la lese egbo eyi iJosefu.† 14 Igho iJosefu o ghie ya rue itali iGiekopu ali egbo eyoli nya ni e kugbe khi oshe ea la egbhueḡe.‡ 15 Igho iGiekopu o je eke ijipiti, ashini loḡi ali ititawa e ghua shi.S 16 A tsua ilimhi eyewe nyene egbe je iShekemu ya roḡ to uji ni Aburaamu o ri ikpagho nu unuekpe oyi Amoni de.*

17 “Abi oni eḡheḡhe o roḡ ti ramhi ni Eshineḡba o roḡ ya ri ishobo oyoli tse na Aburaamu, egbo eyawa ni e la ijipiti e lolo bu shi o. 18 Igho oghie oḡese ni oḡa lese emhikhoghuo ingme oyi iJosefu o ke la ukpekhomhi shi eke ijipiti.† 19 Oḡo na egbo eyawa osoli obe, o jili ititawa,

† 7:4 Li ze Igbae 11.31; 12.4 ‡ 7:5 Li ze Igbae 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 § 7:7 Li ze Igbae 15.13; Okiali 3.12 * 7:7 Li ze Igbae 15.13-14 † 7:8 Li ze Igbae 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 ‡ 7:9 Li ze Igbae 37.11,28; 39.2,21 § 7:10 Li ze Igbae 41.39-41 * 7:11 Li ze Igbae 42.1-2 † 7:13 Li ze Igbae 45.1,16 ‡ 7:14 Li ze Igbae 45.9-10,17-18; 46.27 § 7:15 Li ze Igbae 46.1-7; 49.33 * 7:16 Li ze Igbae 23.3-16; 33.19; 50.7-13; iJosh 24.32 † 7:18 Li ze Okiali 1.7-8 ‡ 7:19 Li ze Okiali 1.10,11,22

o ri itoto lie wẹ, e pfino imiwe kua ni eni eniye e ba ghuloa. †

20 “Oni eghẹghẹ a rọ bia iMosisi, ni ọa khi ọmọ na tse. A la owa oyi itali kuele ọli iki ese. § 21 Abi eẹ ke rọ dobe rọli sheli, e rue ọli ya shi epfe oke. Omi iFero ni ọkpotso o me ọli rue, o kuele ọli abi omi ọli.* 22 IMosisi o wena owena ali ileşingme oyi ijipiti, ekpabo o la emue oyoli ali emini ọọ riefe.

23 “Abi iMosisi o rọ gbe ikpe egbhueva, o mholi shi udu khi lolli le ya bino egbo eyoli ni e khili egbo izireni. 24 Igho o me khi ọngi ijipiti ọọ nase ọngi izireni. Igho o li ye odose, o gbe ọngi ijipiti-a. 25 Eri iMosisi o dabi khi egbo eyelue e ya me ọli me khi eri Eshinegba o re lue e tsumhi egbo eyoli, ama ea ligho me ọli me. 26 Ogbekolo khi iMosisi o bhale ya e khi egbo izireni aava e nu egbewe e kholi, ọọ nono ni lolli rewe riefe. Oo we, ‘Elo o ze ni eẹ ni a gbo li khi inyoghuo egbe a rọ nu egbe e a kholi?’

27 “Ama oni ọa gueli ni o la o o ghi iMosisi abo pfia, ọọ li, ‘Oghuo o re khi oni ọọ mhesẹ na anye ali oni ọọ so ezọ na anye?’ 28 Eri u wa nono ni u li gbe mhe-a abi u li gbe ọngi ijipiti a oode?’ 29 Abi iMosisi o rọ suọ ona, o na pfia je eke oyi iMidiani ya la abi opfese, o bia eniye aava shi agho. ††

30 “Ikpe egbhueva e dose se, aḡeni o ri egbe khase iMosisi elemhi elemhi erali ni oo to ukhomhi ebuli. 31 IMosisi o me ọli, o sha li abo. Oo le ni o ya bino, uruli oyi Onomhue o lu ọli, ọọ li, 32 ‘Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi itita e, Eshinegba oyi Aburaamu ali oyi Aziki, ali oyi iGiekopu.’ IMosisi ọọ guo elemhi ulishi, ọa ke gbudu bino oobo.

33 “Onomhue ọọ li, ‘Gueghie eke ni u so, eke ni o pfuase u migha. 34 Mhi she me ajil-imhe ni egbo eyemhe ni e la ijipiti e me memena. Mhi she suọ ekperumhe oyewe, mhi she bhale ya mie we pfuese. Bhale memena khi mhi ya ghie e nyene egbe je eke ijipiti.’ §

35 “Oni iMosisi ọna egbo eyoli e ke ekpe kie, ni eẹ o li, ‘Oghuo o re khi oni o mhesẹ e na anye ali oni ọọ so ezọ oyi anye?’ Eshinegba lolighuo o ri aḡeni ni o ri egbe khase ọli elemhi elemhi erali ni e to ghie iMosisi o ka khi oni ọọ mhesẹ ali omiepfuese oyewe.*

36 Lolli o rewe ya fie lase eke ijipiti, o la eke ijipiti ali obini Oke Ifulo ali udu oyemhi elemhi ikpe egbhueva gbe akanya onyaloa ali irokhasẹ. †

37 “IMosisi lolighuo ọọ egbo izireni, ‘Eshinegba o ya rote elemhi e ghie omekeguele onabi mhemhe ghi e.’ † 38 O la iteva ebubu egbo elemhi udu oyemhi, li shi aḡeni ni o ke

§ 7:20 Li ze Okiali 2.2 * 7:21 Li ze Okiali 2.3-10 † 7:29 Li ze Okiali 18.3-4

† 7:29 Li ze Okiali 2.11-15 § 7:34 Li ze Okiali 3.1-10 * 7:35 Li ze Okiali 2.14

† 7:36 Li ze Okiali 7.5; 14.21; iNoba 14.33 † 7:37 Li ze iDeut 18.15,18

nu ọli ngme ukhomhi ute iSina, li she ititawa, ọ mie ungememhi ni o ri agbo ọ na ọgbọ, ọ rue ọli na awa. §

39 “Ama eni ititawa ẹa nono ni wẹwẹ e suọ esọ na li, eri e kie iMosisi, e ri udu oyewẹ nyenẹ egbe ukhokho je eke ijipiti. 40 Ẹẹ Erọni, ‘Mama ikhumhi na anye ni e ya ri anye ke kia, irari khi anye ẹa lẹsẹ abi iMosisi ni ọ rue anye te ijipiti lasela ọ ke li kia.’* 41 Oni ẹghẹghẹ eni ẹgbọ e rọ mama ikhumhi ni o li abi ozele ena, ee luase ọli, e ghele shi oni ikhumhi ni e ri abọ eyewẹ mama. † 42 Ighọ Ẹshinegba ọ sọ ukhokho gbe wẹ, ọ zẹ ni e ga ovọ, ali uki, ali ikpẹtata abi a li keke ọli shi ebe emekeguele, ni ọọ:

“ Ẹẹ ẹgbọ iZireni,
abi a rọ la udu oyemhi
ikpe egbhueva a luasobo,
mhemhe a ri iluasobo na?

43 A yase okula oyi
ikhumhi iMoleki
ali ukpẹtata oyi iRefani,
ni e khi ikhumhi ni
a ri abọ mama ni a ga.
Irarighọ, mhi ya ri ẹgbọ bhale
ya mu ẹ okhọli vu,
e tsua ẹ dose obini eke iBabilo. ‡

44 “Ititawa e mholi igholo oyi otsela obini elemhi udu oyemhi. Abi Ẹshinegba ọ li khokho li ye iMosisi, ighọ ọ li riela ọli. § 45 Abi e rọ le oni igholo ugu se, iJoshua ọ tsua li

ma egbe bhale eke oyi ishishi ni Ẹshinegba ọ khu kua na wẹ. O nu wẹ la ramhi ẹghẹghẹ oyi iDefidi.* 46 IDefidi ni Ẹshinegba ọ ri afu na ọ mhila li ini loli to owa na Ẹshinegba oyi iGiekopu † 47 Ama iSolomoni ọ to owa na Ẹshinegba. ‡

48 “Abibi o ririẹ li, a lẹsẹ khi Ẹshinegba nọ Yagha ne Nya ọa ya la owa ni ẹgbọ e ri abọ to. Loli o zẹ khi Azaya ọmekẹguele ọ guele khi.

49 “Ẹshinegba ọọ, ‘Iloghie o khi ukpẹkhomhi ni mhia shito. Eke agbo o khi akphawẹ-nga oyemhe. Owa nabise ẹẹ ẹgbọ

a ya tigbe to na mhe?
Asha no ghuo o ya gua mhe
la?

50 Ọa khi mhemhe-ghuo
mhi ma eni emhi ena nya?’ §

51 “Ẹẹ ẹgbọ useso-akhue ni e zese udu oyewẹ-a khali igba zuse esọ. A li abi itita ẹ, ni e kie Ayemhe-nọ-pfuase.*

52 A famhi me ọmekẹguele okhoghuo ni itita ẹ ẹa mu okhọli vule shi ọ? Eri e gbo gbolo eghuo-a, ni e me eke guele khi, Ọni ọọ suọ esọ na Ẹshinegba ọ ya bhale. Memena ẹẹ a she rọ oni iKirisiti ọna de, a gbe ọli-a. 53 Ẹẹ ni a rọte obọ oyi ageni ni Ẹshinegba ọ ghie mie ishi, ẹẹ aà kie gbo ri eni ishi gbe akanya.”

A tono iSitivini eche

§ 7:38 Li zẹ Okiali 19.1–20.17; iDeut 5.1–33 * 7:40 Li zẹ Okiali 32.1 † 7:41 Li zẹ Okiali 32.2–6 ‡ 7:43 Li zẹ Emo 5.25–27 § 7:44 Li zẹ Okiali 25.9,40 * 7:45 Li zẹ iJosh 3.14–17 † 7:46 Li zẹ 2 iSam 7.1–16; 1 Okhe 17.1–14 ‡ 7:47 Li zẹ 1 Ighie 6.1–38; 2 Okhe 3.1–17 § 7:50 Li zẹ Aza 66.1–2 * 7:51 Li zẹ Aza 63.10

54 Abi eni igbaa eyi iSahediri e ro suo ingmemhi ena, e pfaa na li ramhi ni e ro gbe akọ akọ. 55 Ama iStivini ni o mholi Ayemhenon-pfuase o yase alo idane, igho o me ugemhi oyi ufumhi oyi Eshinegba, ali iJesu khi o migha obita oyi Eshinegba. 56 Igho iSitivini oo, "Mhi me khi iloghie o khueghie-a, mhi gbo me iJesu oni Omi Ogbọ khi o migha obita oyi Eshinegba."

57 Abi eni igbaa eyi eni iSahediri e ro suo ona, e ri abo khukhu eso. E tsesẹ leghe, e ve rughu oli. 58 E tialo oli fiẹ ifuapfe je ukhokho oni eoli, ee tono oli eche. Eni ee tono oli eche e gueghie itsua ni e so na omose oghuo ni a lu iSolu mhue. 59 Abi e ro o tono iSitivini eche, o so iromhi, oo, "iJesu Onomhue, kpekpe kpe abo mie ayemhe oyemhe." 60 O de wugha, o tsesẹ, oo li, "Onomhue, kpekpe khi ri olamhe ona mu ota so we." Abi o ro ngme ona se, o ghua.

8

1-2 Igho iSolu o migha we ukhokho shi igbe-a oyi iSitivini. Abi iSitivini o ro ghua se, egbo eghuo ni e mholi ulishi oyi Eshinegba e ya roli to. E vie evie oyoli egbegbo.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e gbhiaku-a irari ajilimhe

Elegho ukpokpomhi ajilimhe o lasese shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo

ni e la eke iJerusalemu o. Eni ighiusomhi na kee egho e miatse ku eke iJudia ali iSameria. 3 Ama iSolu o roshaka a yese igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo-a. O kia owa khi owa muno we shi owa ighumha, ghe emose, ghe ikpotso.*

Abi iFilipu o ro la iSameria

4 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo egho ni e kia miatse ku, e kia a gue ungemhi oyi iJesu le asha ni e ramhi kpa. 5 IFilipu o je eke iSameria. O la oobo o gueye egbo khi iJesu o khi iKirisiti ni a shobo. 6 Abi ebubu egbo e ro me ikanya oshabo ni iFilipu o gbe, e nyanya mie shi emini o ngme. 7 IFilipu o kha da lema na eni e mholi ogbho ne, eni egbo e kpa oni ogbho pfa. Ebubu eni e guoghoo a ali eni e ghua e toto nya. 8 Ukpokpomhi oghela o la oni eoli ogho.

ISamọ ni oo li obo

9 Omose oghuo o la o ni a lu iSamọ. Egbegbi obo o la iSameria e li. O kia ri obo ni o li tono obo udu. 10 Egbo nya e ri ekpe e na li. Egbo ododa ee lie li, "Omose ona Eshinegba o ri ekpabo nali a gbe ikanya." E lu oli ekpabo ni o fu. 11 Ingme ni o ngme kpa, e ro o shi itobo oshabo ni o ri ogbho oyoli i gbe ni o she tese. 12 Ama iFilipu o gueye we ingme oyi Eghiele oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti, e mie shio. O batazi

* 8:3 Li ze Ika 22.4-5; 26.9-11

wẹ, ghe ikpotso ghe emọse. ¹³ ISamọ ọ li miesuọ, iFilipu ọ li batazi ọli. O deba iFilipu u kiakia irari ikanya ọnyaloo ali ọshabọ nefunẹ ni ọ mẹ khi iFilipu ọ gbe.

¹⁴ Abi ighiusomhi na kẹẹ ni e la iJerusalemu e rọ suọ khi ẹgbọ iSameria e mie ungmehi oyi Eshinẹgba suọ, e ghie iPita ali iJoni ghi wẹ. ¹⁵ Abi iPita ali iJoni e rọ ramhi iSameria, e sọ iromhi na eni e miesuọ ni e la oobọ Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ ọ tiemhile shi wẹ egbe. ¹⁶ Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ ọa kie kpe tiemhile shi ọngẹ wẹ egbe ne, eri a kpe lẹsẹ ri eva oyi iJesu Onomhufe batazi wẹ. ¹⁷ Abi iPita ali iJoni e rọ ri abọ nga wẹ ukhomhi, Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ ọ tiemhile shi wẹ egbe.

¹⁸ Abi iSamọ ọ rọ mẹ khi ẹgbọ ni eni ighiusomhi na kẹẹ e ri abọ nga ukhomhi kpa khi e mie Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ, ọ nise obo-a ni loli ri ikpaghọ na wẹ. ¹⁹ Oọ wẹ. “A li ri oni itoto na mhẹ ni mhi ke ri Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ na ogbo ini mhi da ri obo nga li ukhomhi ne.”

²⁰ Ama iPita oọ li, “Yeye ali ikpaghọ eyẹ a li opfu-a, itobọ khi u sa khi u ya dobe ri ikpaghọ de isomhopfa oyi Eshinẹgba. ²¹ Itobọ khi u waa mhọli obo shi akanya onana, irari khi udu oye ọa pfuasẹ deba Eshinẹgba. ²² Irarighọ, mu udu pfi deba Eshinẹgba. U lema li ni ọ gbe olamhẹ kua ne, otse ọ ya gbe isamhi ebe ni u mhọli shi udu kua ne. ²³ Itobọ khi mhi she mẹ khi wa a kpe ofuma irari akanya

ni anye a gbe ali khi olamhẹ o she de ẹ ighumha.”

²⁴ ISamọ oọ wẹ. “A kpekpẹ a sọ iromhi na mhẹ ini emini a ngme ena e khi tse shi mhẹ egbe ni mhi pfua.”

²⁵ Abi iPita ali iJoni e rọ ngme ingmemhi eyi iJesu se, e mu egbe pfi je iJerusalemu, ee gue ungmehi eyi iJesu kiakia elemhi ebubu inuekpẹ ni e la iSameria.

IFilipu ọ gue ungmehi oyi iJesu ye ọngi Etiopia

²⁶ Ageni oyi Eshinẹgba ọ gueye iFilipu, oọ li, “Ke tiemhi ukiẹkiẹ ọgobo ini a sọ alo ghue obini ovo o te ẹ lo eko je ode ọdagbe ifufu ni o rọte iJerusalemu je iGaza.” ²⁷ Ighọ iFilipu ọ mu egbe oọ lẹ. Abi ọ li lẹ eghọ, loli ali omose ọghuo ọngi Etiopia ni ọ khi ọwali e ya lona. Omose ọna okhemhufe ọ khi ni ọ ri eloe ẹ khu epfue eyi iKadakhe ni ọ khi ọlele oyi oni eke. O rọte iJerusalemu ni ọ je ya ga ugamhi i jele. ²⁸ Abi ọ li i je apfe eghọ, ọ nga oko ni ichi e rọ ọ na. Oọ ze ebe ni Azaya omekeguele ọ keke. ²⁹ Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ ọ gueye iFilipu, oọ li. “Je oko oghọ ni u timama li migha.”

³⁰ Abi iFilipu ọ rọ ramhi aghọ, ọ suọ khi oni omose oọ ze ebe oyi Azaya omekeguele. IFilipu ọ mhila oni omose. “Ebe ni u wa ze eghọ o fe lo ẹ esọ?”

³¹ Oọ iFilipu, “Iye oo. Ọa ya lighọ lo mhẹ esọ ini ogbo ọa li gueye mhẹ abi o ngme.” O

iFilipu o nga oni o kọ le ni o nu luẹ shi to.

³² Ashini o o zẹ oni elemhi Ebe-no-pfuase o khi, asha ni o o:

“Eri a mu o li abi omi osumha ni a ya fa uruli.

Ezeze abi omi osumha ni a ya va kemhi, ni o a khueghie unu-a.

³³ E ri omama mu o li, e gbe o li azeba, e pfa ezọ mu o li a gbe o li a. Oghuo o ya mie shi o khi o ya dobe mholi akhemhe-ukhokho,

irari khi eri e mie o li agbo?”†

³⁴ Oni o mose owali o o iFilipu, “Kpeke gueye mhe oni o mekeguele onana o o ngme, ingme oyi egbo li o o ngme abi ingme oyi ogboese?” ³⁵ IFilipu o gueye o li emini oni Ebe-no-pfuase ni o o zẹ egho o ngme. O gue ungmehi oyi okhale oyi iJesu ye o li.

³⁶ Abi e kie li kia le egho, e me oke. Oni o mose owali ogho o o li, “Bino, ghe oke ana, bie batazi mhe.” ³⁷ IFilipu o li, “Ini u mie iJesu suo mhi ya batazi e.” Oni o mose o o li, “Mhi she miesuo khi iJesu iKirisiti o khi Omi Eshinegba.”

³⁸ Igho oni o mose o o oni o gua oni o kọ ogho o mu o li migha. Lo li ali iFilipu e kia tiemhi oni oke, iFilipu o batazi o li.

³⁹ E lese rote oni oke nga egele le, Ayemhe-no-pfuase o kele iFilipu-a je oboese. Oni o mose o a ke tigbe me iFilipu, ama oghelo o la li elemhi i je apfe.

⁴⁰ Ama iFilipu o me egbo li eoli

Azotusi. O rote oobo ri oni ungmehi i tse abo kia kia eoli khi eoli ya ramhi ni o ro ramhi eoli iSizeria.

9

Imupfi oyi iSolu (Ika 22.6-16; 26.12-18)

¹ ISolu o kiele tse ekha abi lo li li ya gbolo eni e mie iJesu suo-a. O le deba Okpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ² O mhila li o ri ebe na luẹ ghi eni e la owa ugamhi na eke iDamasikosi. Ni lo li ro mholi afu dobe muno ikpotso ali emose ni e mie iJesu suo ighumha je obini iJerusalemu. ³ Abi iSolu o li ri okiali ti i ramhi iDamasikosi, utoghuokpe, akpa o rote idane mi nga li egbe nyagha. ⁴ O de ta alo mu eke. O suo khi ogbo o nu luẹ ngme, o o li, “ISolu, iSolu, elo o zẹ ni u ro mu okholi vule e shi mhe?”

⁵ ISolu o mhila li, o o, “Onomhue, oghuo u khi?” Oni uruli o li, “Ijesu mhi khi, ni u mu okholi vule shi o.”

⁶ “Memena, vule ni u lo elemhi eoli ona. U ya me mose ni o ya gueye emini u mema ya ri ele.”

⁷ Egbọ ni e nu iSolu kia e gbe eru e unu-a, e ga suo oni ungmehi, ama e a me oni o o ngme. ⁸ Ipkukhokho o, iSolu o rote eke vule, abi o ro khueghie alo-a o a ke dobe e me eke. Egbọ ni e nu o li kia e ke mu o li obo kia lo elemhi iDamasikosi. ⁹ Ogbẹle

ese iSolu o ga zalo shi agho. Oa le eminale wekhi ameh o da.

¹⁰ Omose oghuo ni o miesuo ni a lu Ananayasi, o la elemhi iDamasikosi. O la imeke, o suo khi Onomhue o lu lue, "Ananayasi!"

Oo li, "Ee o." ¹¹ Onomhue oo li, "Ke je owa oyi iJudasi, ni o la ode ifuapfe ni a lu Isheshe, ni u ya mhila ogbo oyi ongi iTasosi ni a lu iSolu, o la agho o so iromhi. ¹² Rote elena iSolu o li kpe me irokhashe khi omose ni a lu Ananayasi o ri obo nga lue egbe so iromhi na, alo eyelue e khueghie-a."

¹³ Ananayasi oo Onomhue, "Mhi she kpe suo eko ebubu eyi omose ona abi o li e nase egbo ni e miesuo, o la iJerusalemu gbolo eghuo-a. ¹⁴ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ri afu na li o ka muno egbo ni ee lu eva oye."

¹⁵ Ama Onomhue oo Ananayasi, "Ke le, irari khi mhi she ze iSolu ni o tsua ungmehi oyemhe ghi egbo ijeta ali ighie eyewe ali egbo iZireni nya." ¹⁶ Mhi ya rokhashe oli khi o mema ya me osoli shi ungmehi oyemhe.

¹⁷ Abi Ananayasi o ro me oni owa, o dose lo ya ri obo nga iSolu egbe, oo li, "iSolu inyoghuo-mhe, iJesu Onomhue ni o lone ode abi u ro o bhale oola, loli oo mhi ka nono e me, ni u gbolo ke me eke ali ni Ayemhe-no-pfuase o bhale egbe oye." ¹⁸ Utoghuokpe, emini e li abi ipfiapia afele o rote oli ikpamhi alo de pfia, o gbolo o me eke. O vule migha,

Ananayasi o batazi oli. ¹⁹ Abi o ro le eminale se, o tigbe mholi ochi.

iSolu o ri igbedu u ngme ungmehi oyi Eshinegba

Ebubu ogbele iSolu o nu eni e miesuo la elemhi iDamasikosi. ²⁰ Eloawe iSolu o la elemhi owa ugamhi gueye egbo khi iJesu Omi Eshinegba o khi. ²¹ Egbo kpa ni e suo ungmehi oyi iSolu ee mhila, "Oa khi omose onana oo nase eni e miesuo ni e la iJerusalemu? Oa khi eri o bhale ya muno we abi ighumha ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi?"

²² Eshinegba o ri ekpabo na iSolu ni o ro ya ke gue oni ungmehi le. Ama egbo iJu ni e la iDamasikosi ea dobe mu iSolu ekhako o le. O sha egbo iJu abo abi e ro me ilasingme ni o ro o guele khi iJesu o khi oni iKirisiti ni a shobo.

²³ Ebubu ogbele iSolu o ga la iDamasikosi. Egbo iJu e gba abi e li ya gbe oli-a. ²⁴ Ama iSolu o suo khi egbo e gba abi e li ya gbelue-a. Eri e shito unu ode unuekpe ni a te a lo oni eoli le ni e me asha mu oli. ²⁵ Ama egbo ni e miesuo e pfi uli rote oni ugbe roli shi ughughu bena ya tiemhi oni ugbe eliyose.*

²⁶ Abi iSolu o ro ramhi iJerusalemu, oo dua ni loli ya kuma egbo ni e miesuo o, ama ulishi oli o mu we. E khokho ini o she mie iJesu suo. ²⁷ Ama iBanabasi o rue

* 9:25 Li ze 2 iKori 11.32-33

oli bhale deba eni ighiusomhi na keę. O gueye we abi iSolu o li me Onomhue ode abi o ro le iDamasikosi ali abi Onomhue o li nu oli ngme. O gbo gueye we abi o li la eke iDamasikosi ri eva oyi iJesu tse abo ni ulishi o a li mu oli. ²⁸ Igho ISolu o nu we la iJerusalemu kia kugbe. O ri igbedu ri eva oyi Onomhue e tse abo gboo. ²⁹ Igho o nu egb o iJu ni ee ngme elemhi iGiriki i khako, ama ee dua ni we we e gbe o li a. ³⁰ Abi eni e miesuo e ro suo ugbamhi ni eni egb ee gba, e rue oli je eke iSizeria, e te agho rue oli ya je iTasosi.

³¹ Igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iJudia ali iGalili ali iSameria nya e mholi opfomhe, e toto-a, Ayemhe-no-pfuase o ri udu shi we o, ee bua shi o, ee ngeli angeli ni o pfuase ri ekpe e na Eshinegba.

IPita o ri Eniasi ze

³² Abi iPita o li i kia oni eke gase, o ko ya feli eni e miesuo ni e la eoli iLida. ³³ O bhale ya e omose ni a lu Eniasi ni o guogh o-a, o she gba ikpe elele abi o te yeshi a ghua. ³⁴ IPita oo, "Eniasi, iJesu iKirisiti o re ze. Vule migha khili iya oye ni u ke kia." Utoghuo kpe Eniasi o vule migha, o toto. ³⁵ Abi egb o ni e la eoli iLida ali iShar o e ro me khi Eniasi o toto, e mu pfi deba Onomhue.

IPita o guise iDokasi le

³⁶ Okpotso oghuo ni o miesuo ni a lu iTabita o la eoli iJopa, abi iTabita o ngme emue iGiriki khi "Eru e," O khi

ogbo onete. O gbolo mema e kpaghie eni ea mhu e ob o. ³⁷ Egh egh e ni a ngme ena, oo ghua, igho o ghua. Abi a ro khu ese olimhi oyoli-a se, a roli yeshi elemhi owa atonga. ³⁸ Abi eni e miesuo e ro suo khi iPita o la iLida, e ghie emose aava ghi oli, e oli, "Kpekpe bhale pia." Irari khi eoli iLida ali eoli iJopa e ti mama egbe.

³⁹ Igho iPita o deba we. A ri oli ya khas easha ni a roli yeshi. Esamhi-olimhi e la agho o vie. E ri itsua ni iDokasi o fia na we khas eoli abi o ro la agbo.

⁴⁰ IPita o egb o ni e la agho nya e fie je atukpapfe. O de wugha so iromhi. O so alo ghue oni olimhi, oo li, "Tabita, guale!" Oni olimhi o khueghie alo-a, abi o me khi iPita o migha mama lue, o vule shito. ⁴¹ IPita o mu oli ob o vule. O luno eni e miesuo ali eni esamhi-olimhi, o ri oli khas e we. ⁴² Iguisele oyi iDokasi o gbeke-a shi eoli iJopa. Itobo igho, ebubu egb o e mie iJesu suo. ⁴³ IPita o la iJopa ogbele ni e bu. O la owa oyi iSimoni ni o ri ekue elamhako o gbe akanya.

10

IKonilusi o ghie ya lu iPita

¹ Omose oghuo o la eoli iSizeria ni a lu iKonilusi. O khi oga oyi ekholi-okhue eyi Itili. ² Loli ali apfoli e khi egb o ni e na ulishi Eshinegba. O khi ogb o ni o pfo elemhi i somhi egb o ni ea mhu e opfa. O gbo khi ogb o

ni o sọ iromhi eghẹghẹ kpa. ³ Eḷẹghuo elemhi agogo esẹ ẹlẹ ọguota, o mẹ ime-alo, o mẹ khi aḡeni oyi Eshineḡba o bhale o lu ọli, "IKonilusi!"

⁴ O sọ alo ghue oni aḡeni, ulishi o mu ọli. Oo li, "Onomhue elọ o zẹ khi u bhale."

Oni aḡeni oo li, "Iromhi eye ni u wa sọ ali isomhopfa ni u wa somhi e she bhale deba Eshineḡba, O she mu egbe ni o rọ ya yele ẹ le. ⁵ Memena nyanya ghie eḡbo je ẹoli iJopa ni e ya lu iSamọ ni a gbolo ẹ lu iPita, ni o bhale. ⁶ O kushi ayi iSamọ ni o ri ekuẹ elamhi ẹ gbe akanya. Oni owa oyọli o la epfe okẹ."

⁷ Abi oni aḡeni o rọ vu se, iKonilusi o lu eni ẹ ga li etuava ali okhọli-okhue ni o khi adogeli oyọli ni oo ga Eshineḡba. ⁸ IKonilusi o gueye wẹ emini a mẹ nya. O ghie wẹ je obini iJopa.

Ime-alo ni iPita o mẹ

⁹ Ogbeakọlo khi itsotso ọguota o mu ekẹ, khi e lẹse ri okiali ramhi epfepfe iJopa, iPita o nga owa atonga ya sọ iromhi. ¹⁰ Okiamhi oo gbe ọli. Oo nono emini o ya le. Abi a rọ o nye eminale ni o ya le, o mẹ ime-alo. ¹¹ O mẹ khi emini e li abi ode ni o zẹ igo ene o rọte idane e tiemhile. ¹² Igho o mẹ khi iwali elamhako e lao, ghe eni e zẹ awẹ ene ali eni ẹẹ tialo idi ekẹ ali ipfeli. ¹³ Igho uruli o ngme, oo li, "Vule iPita, gbe ni u le."

¹⁴ Ama iPita oo, "Iye e, Onomhue! Mhia kpe tigde

le eminale ni ẹa pfuase ni a ghue ghue, a ti ẹ bia mhe."

¹⁵ Oni uruli o gbo nu ọli ngme, oo li, "Emini Eshineḡba o da rọ khi oni o pfuase se, khi ke lu ọli emini o a pfuase."

¹⁶ Itese o ligho mhesẹ abo ri egboi khasẹ neni a rue oni emhi nga idane.

¹⁷ Abi iPita o kie li i sa ingme ime-alo ni o mẹ, emose ni iKonilusi o ghie usomhi, e nono owa oyi iSamọ mẹ. E migha odalo ode unuekpe oyi oni apfe. ¹⁸ E lu mhila, "A mhọli opfese shi ana ni a lu iSamọ iPita?"

¹⁹ Abi iPita o kiele khokho emini oni ime-alo ona o ngme, Ayemhe o rọ gueye ọli, "Ri esọ kpe emose aase ẹẹ nono ẹ. ²⁰ Nyanya mu egbe ni u deba wẹ vu, khi mhemhe mhi ghie wẹ."

²¹ Igho iPita o tiemhi deba wẹ, oo wẹ, "Mhemhe a nono, elọ e rẹ ẹ bhale?"

²² Eẹ ọli, "Oga oyi ekhọli-okhue ni a lu iKonilusi o ghie anye ghi ẹ. Ogbọ oniemi ni eḡbo iJu e mu ekpe a na o khi. O gbo khi ogbọ ni o pfuase ni oo ga Eshineḡba. Aḡeni o gueye oli o ghie ghi ẹ, u bhale owa oyọli, ni o suo ingme ni u ya gueye ọli." ²³ Igho iPita o lu eni emose lo owa oyọli, e gbhe agho ni ogbe o gbe.

IPita o la apfe oyi iKonilusi

Ogbeakọlo, lolu ali eni e miesuo eghuo e rọte iJopa deba wẹ vu. ²⁴ Ogbeakọlo, e lo elemhi ẹoli iSizeria le, ashini iKonilusi ali apfoli ali egbegbi emole ọli, e legba migha ẹ khe

wẹ. ²⁵ Abi iPita ọ rọ ramhi agho, iKoniłusi ọ lo ọ li ode, ọ wugha, ọ nyese ukhomhi tse ọli. ²⁶ Ama iPita ọ mu ọli vule, ọọ li, “Vule khi ọgbọ ọnabi yeye mhi khi.”

²⁷ IPita ọ nu ọli ngme, ọ lo owa, ọ bhale ya ẹ ẹgbọ ni e bu shi agho. ²⁸ Oọ wẹ, “Eẹ a she lese khi eri Ishi eyi iMosisi ọọ ẹgbọ iJu e khi kugbe ẹgbọ iJeta ọ, wexhi eri e ko ya fele ọgbọ ni ọa khi iJu. Ama Eshinegba ọ roli khasẹ mhe mhi khi leli ọgbokhoghuo shi oni ọa pfuase ali oni a ghue. ²⁹ Irarigho, abi u rọ ghie lu mhe, mhia mholi akhokhomhe shi ọ. Elo u mema lu mhe shi?”

³⁰ iKoniłusi ọọ li, “Amo o li ele ene, eghẹghẹ agogo ese ọguota, mhi rọ la owa oyemhe ẹ sọ iromhi. Udemhija mhi me khi omose ọghuo ọ sọ itsua ni eẹ ge nyanyanya ọ migha mhe odalo. ³¹ Oọ li, iKoniłusi, Eshinegba ọ she suọ iromhi eye, ọ she gbo me ikanya isomhelemhi ni u gbe ẹ deba ẹgbọ eni ẹa mhue. ³² Ghie ọgbọ ghi omose ni a lu iSamọ iPita ni ọ la iJopa. Opfese ọ khi shi owa oyi iSamọ ni ọ ri ekuẹ elamhi ẹ gbe akanya, ni ọ la epfe okẹ oku.” ³³ Lolli mhi rọ ghie ọgbọ ghi ẹ pia. Oo gue ti, abi u bhale. Memena awa nya awa la odalo oyi Eshinegba ni anye suọ emini Onomhue o gueye u gueye anye.”

Ungmemhi ni iPita ọ ngme

³⁴ IPita ọọ, “Mhi she me ọli me khi igesikia o khi, khi

Eshinegba ọa mholi khi ọna ọ kpe ọli ne,* ³⁵ ama ẹgbọ kpa ni e da a na ulishi oyi Eshinegba, ni e gbolo ẹ riele emini o rọte ode, Eshinegba ọ kpe obọ ọọ mie. ³⁶ Eẹ a lese usomhi ni ọ ghie ghi ẹgbọ iZireni, ni o khi usomhi onete oyi opfomhe ni o rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni ọ khi Onomhue oyi agbọ kpa bhale. ³⁷ Eẹ a lese ingme ni a me elemhi eke iJudia nya, ni o rọte iGalili gbaekele, abi iJoni ọ rọ ọ tse abọ usomhi gueye ẹgbọ, khi a mema batazi wẹ, ³⁸ abi Eshinegba ọ li ri Ayemhe-nopfuase ali ekpabọ kpha iJesu onge iNazareti sọ, ali abi ọ li i kiakia ashakpa riele onete, ni ọ mie ẹgbọ pfuese obọ oyi ekpabọ eyi okphaghiẹ, itobọ khi Eshinegba ọ nu ọli la.

³⁹ “Anye ri eloe me ikanya ni ọ gbe nya, elemhi eoli eyi ẹgbọ iJu ali iJerusalemu. Wewẹ e tali ma ọọra apfida gbe ọli-a. ⁴⁰ Ama ele nuzi-ese, Eshinegba ọ rọte eghuli guise ọli le ni a me ọli. ⁴¹ Ọa khi ọgbokpa ọ me ọli, seẹ ni anye ni Eshinegba ọ she kpe ze, anye khi otsele, anye ni anye nu ọli le eminale ni anye gbo nu ọli da abi ọ rọ rọte eghuli guale se. ⁴² Ọ mhesẹ na anye, anye kia ke gueye ẹgbokpa ali anye gbo ke pfi otsele shi ọ khi lolli iJesu, Eshinegba ọ ze, lolli khi osọ-ẹzọ oyi eni e laọ ali eni e ghu-a. ⁴³ Emekeguele nya e kpe ngme ungmehi oyoli khi eni e da mie ọli suọ khi a ya gbe olamhe kua na wẹ,

* 10:34 Li ze iDeut 10.17

rōte ekpabọ ni o la eva oyọli.”

Egbọ ijeta e mie ayemhe ni o pfuase

⁴⁴ Abi iPita o kie li i ngme, Ayemhe-nọ-pfuase o tiemhile na egbo ni e suọ oni ungmehi. ⁴⁵ Abọ e sha eni e miesuọ ni e shele-a, ni e rōte ẹoli iJopa kphase iPita bhale aghọ, khi Eshinegba o li ri Ayemhe-nọ-pfuase na egbo ijeta. ⁴⁶ Irari khi e suọ khi e ngme emue ododa eyi Ayemhe nọ pfuase, e kuẹghie Eshinegba.

Ighọ iPita o ri irarighọ lie, ⁴⁷ “Ogbokhoghuo o dobe ya lie ogbo khi ri amẹ batazi egbo ena mena? E she li mie Ayemhe-nọ-pfuase abi awa li mie ọli.” ⁴⁸ Ighọ iPita o a ka ri eva oyi iJesu iKirisiti batazi we. Ighọ e gueye ọli o nu wewe la aghọ ikukumi ogbele.

11

IPita o gueye eni e miesuọ emini o riẹle

¹ Eni ighiusomhi na keẹ ali eni e miesuọ ni e la eke iJudia nya e suọ khi egbo ijeta e li mie ungmehi oyi Eshinegba suọ. ² Abi iPita o rọ nga obini iJerusalemu, eni e miesuọ ni e shele-a, ee shi iPita unu. ³ Eẹ ọli, “Yeye u lo owa oyi egbo ijeta ni ẹa shele-a, u gbo la aghọ le eminale!”

⁴ Ighọ iPita o rōte eke rọli lo we esọ abi a ga li me oni ingme nya. Oọ we, ⁵ “Eoli iJopa mhi la a sọ iromhi, ni

ukuku olese o rọ kia mhe alo-a, ni mhi rọ me ime-alo, mhi me khi emini o li abi ode ni o ze igo ene, o te idane tiemhile ashini mhi la. ⁶ Mhi bino el-emhi ọli, mhi me elamhako ni e ze awe-ene, ali elamhako ebuli, ali elamhako ni ẹ tialọ idi eke, ipfeli na idane e li la elemhi ọli. ⁷ Ighọ mhi suọ khi uruli o nu mhe ngme, oọ mhe, ‘Vule, iPita gbe elamhi ena, ni u le.’

⁸ “Ama, mhiẹ ọli, ‘Iye e, Onomhue! Mhi aa le eminale ni ẹa pfuase ni a ghuẹ ghue abi a te bia mhe.’

⁹ “Oni uruli o gbo nu mhe ngme, oọ mhe, ‘Emini Eshinegba o she rọ pfuase, khi ke rọli shi emhi ni ọa pfuase.’

¹⁰ Itese o li ighọ mhesẹ abọ ri egbọli khasẹ neni a rue oni ode nga idane.

¹¹ “Aghoaghọ, eni emose aase ni e te iSizeria nono mhe bhale, e lo owa ni mhi la le.

¹² Ayemhe o gueye mhe mhi deba we vu, mhia aa khe akọ.

Egbọ osasa ena e te ẹoli iJopa kphase mhe je ẹoli iSizeria ni anye rọ ga bhale owa oyi iKonilusi. ¹³ Lọli o gueye anye

abi o li me aḡeni elemhi owa oyọli, ni o ọli, ‘Ghie ogbo je iJopa ya lu omose ni a lu iSamọ ni a gbo lo a lu iPita.

¹⁴ Lọli o ya gueye abi yeye ali apfe a li ya mholi imiepfuese.’

¹⁵ “Abi mhi li i ngme, Ayemhe-nọ-pfuase o tiemhile shi we o abi o li rōte igbaekele li tiemhile shi awa o. ¹⁶ Ighọ

mhi yelele emini Onomhue o ngme ni oọ, ‘Amẹ iJoni o rọ

batazi ẹgbọ, ama Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ a ke rọ ya batazi ẹ.*

17 Abi o rọ khia khi Eshinegba o she ri isomhopfa enabi o rọ na awa abi awa rọ mie iJesu iKirisiti Onomhue suọ li na ẹgbọ ni ẹ a khi iJu. Oghuo o khi mhẹmhẹ ni mhi ya nu Eshinegba khabo?"

18 Abi e rọ suọ ona se, e yemhẹ awọlọ-a, ee kuẹghie Eshinegba, ee lie, "Eshinegba o li zẹ ni ẹgbọ iJeta e li mu pfi ni e li mhue agbọ na agbọagbọ."

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la Atiọki

19 Eni e mie iJesu iKirisiti suọ e kia gbhiaku ekẹ iFonisha ali ekẹ iSapurosi ali ẹoli Atiọki itobọ okhọli ni a mu vule shi wẹ o ẹghẹghẹ ni a rọ gbe iSitivini-a. E kia gue oni usomhi yẹ ẹgbọ iJu wẹwẹghuo tsẹ.† 20 Eghuo o e rọte ekẹ iSapurosi ali ekẹ iSairini bhale, e vu je ẹoli Atiọki, e lili gue usomhi onete oyi Onomhue yẹ ẹgbọ iGiriki 21 Ekpabọ oyi Onomhue o nu wẹ la, Ebubu ẹgbọ e miesuọ, e mu udu pfi deba Onomhue.

22 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la iJerusalemu e suọ oni ingme, igho e ghie iBanabasi je ẹoli Atiọki. 23 Abi o rọ ramhi agho, ni o rọ mẹ abi Eshinegba o li somhi-elemhi eni ẹgbọ, egbe e mu ọli. O ri udu shi wẹ o e ri udu oyewẹ nya na Onomhue. 24 IBanabasi o khi egbegbi ogbọ onete ni o mhue Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ ali

irudunga oniẹmhi. Ebubu ẹgbọ e ri itobọ emini o riẹle mie Onomhue suọ.

25 Igho iBanabasi o je ẹoli iTasosi ya nono iSolu. 26 Abi o rọ mẹ ọli, o rue ọli je ẹoli Atiọki, e la agho ukpe oghuo, ee sesẹ ebubu ẹgbọ. Elemhi ẹoli Atiọki a la te odode kpẹ lu eni e miesuọ, iKirisiti enikeke.‡

27 Oni ẹghẹghẹ, emekeguele eghuo e rọte ẹoli iJerusalemu je Atiọki. 28 Oghuo elemhi eni emekeguele ni a lu Agabusi o vule, o guele abi Ayemhẹ o ghie ọli, khi úkhúmhi o ya pfi ushishi na ekẹ iRomu nya. (Eghẹghẹ ni iKiladiusi o rọ khi Oghie iRomu nya ona o rọ bhale ya tsẹ.)§ 29 Eniyẹ odukhokho eyi iJesu ni e la Atiọki e gba ugbamhi, abi e li ya ri ikpaghiobọ ghie usomhi ghi eni e miesuọ ni e la ekẹ iJudia, abi ogbogbọ o mhue ekpabọ ramhi. 30 Igho e zẹla ikpaghọ kugbe, e rẹwẹ ghie iBanabasi ali iSolu usomhi ghi eni egbhali ni e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na iJerusalemu.

12

Imhẹsẹ-bino onofunẹ

1 Oni ẹghẹghẹ agho, oghie Erọdu o muno ẹgbọ eghuo ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, oọ nono ni lọli nasẹ wẹ shi afue. 2 O ri unu bhale a ri uwere gbe iJemhisi ni o khi inyoghuo iJoni-a. 3 Abi o rọ mẹ khi o ti ẹgbọ iJu ẹloe,

† 11:19 Li zẹ Ika 8.1-4 ‡ 11:26 Ẹgbọ eni ẹẹ ngeli a bi iJesu iKirisiti a lu iKirisitiani.

§ 11:28 Li zẹ Ika 21.10

o gbo mu iPita shi owa. Oni eghēghe e rō li ukpe ibulēdi ni aa ri ifuma ma nye. ⁴ O mu ọli se, ọ rōli shi owa ighumha, ọ zē ekhōli-okhue ikuwē asha ene ni e ọoghie egbe, e ri eloe shi ọli egbe. Erōdu ọ mhōli ọli shi udu khi a kha da li oni ukpe se, lōli rue ọli lasele gboo, ni a gue ọli ẹzọ.*

⁵ Igho a ri iPita shi owa ighumha, ama igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e toto obọ ọ sọ iromhi lu Eshinegba na li.

⁶ Eliyosẹ ni Erōdu ọ kha rō rue iPita lasele ogbeakọlọ, iPita ọ lese-a shi ifuabọ eyi iku ekhōli-okhue aava, a ri iwēghe eva gẹ ọli. Eni ẹ khẹ ekhẹ aava elese e la ode unuekpẹ oni owa ighumha ẹ khẹ ekhẹ. ⁷ Udemhija, aḡeni oyi Onomhue ọ lole, igho akpá o la elemhi oni owa ighumha a gẹ. Oni aḡeni ọ pfi iPita emhi epfe, guise ọli le. Oọ li, “Nyanya vule!” Utoghuokpe, iwēghe ni a sọ li e ku ọli abọ kua.

⁸ Igho oni aḡeni oọ li, “Ri ogbenẹ oye mu oku, ri ekue sọ.” IPita ọ nyanya ligho. Oọ li, “Ri itsua eye sọ, ke deba mhe.” ⁹ Igho IPita ọ deba li je olase oni owa ighumha, ama ọa lese khi emini oni aḡeni ọ rieḡe khi egbegbi ingme lọ, ọ dabi khi elena lōli ii la. ¹⁰ É dọse eni ẹ khẹ ekhẹ eni ododẹ ali enuzava. E bhale ode unuekpẹ akhuli ni a rōte a lasele shi ifui apfe. Oni ode unuekpẹ akhuli lōlighuo o khueghie-a. E rōte ọ dọse. Abi

e rō kia ifui apfe lẹ dene, oni aḡeni ọ kele-a.

¹¹ Igho eḡbhali eyi iPita e na ya to. Oọ, “Ena mhi lese, ni ọa mhue akhokhomhe khi Onomhue ọ ghie aḡeni oyoli, ọ ka pfa mhe shi eke obọ oyi Erōdu ali emini eḡbo iJu ẹ sa khi mhi ya me nya.”

¹² Abi eḡbhali eyoli e rō na ya to se, ọ je owa oyi iMeli ni ọ khi inyọ iḶoni ni a gbolo ẹ lu iMaki. Agho eni e miesuọ e legba la a sọ iromhi. ¹³ IPita ọ kpheli ode na olase. Igho omueshi ni oọ ga ogbo ni a lu iRoda ọ bhale ya mie ọli unu. ¹⁴ Abi ọ rō suọ uruli oyi iPita, oghelẹ o vọ ọli udu. Oa je okpe ode-a ne, ọ nyanya nyene egbe ukhokho ya tseḡe gueye we, “IPita ọ she jele!”

¹⁵ Eẹ ọli, “Ujili oọ kphe!” Ama ọ li khi egbegbi ingme lōli ẹ ngme. Igho ẹ ọli, “Ayemhe olimhi oyoli lọ!”

¹⁶ Ama iPita ọ kiele kpheli obọ ode. Abi e ke rō khueghie oni ode-a, e me khi lōli lọ. Abọ e sha we. ¹⁷ O ri obọ gbe we akhiakhia. O tigbe gueye we abi Onomhue ọ li rue luẹ owa ighumha le. Oọ we, “A gueye ijemhisi ali eni e miesuọ eni e kpole.” Igho ọ vu je oboese.

¹⁸ Ogbeakọlọ, ozughu o lo iteva oyi eni ekhōli-okhue le shi abi iPita ọ li kia. ¹⁹ Abi Erōdu ọ rō ọ e lolo nono iPita kia gasẹ, ni ẹa rō me ọli. O ri eni ẹ khẹ ekhẹ egho gue ẹzọ. Oọ a gbolo we-a.

Eghuli oyi Erōdu

* 12:4 Li zẹ Okiali 12.1-27

Abi a rọ mę enana se, Erọdu ọ rọte ekẹ iJudia je iSizeria ya la ukuku eghẹghẹ.

²⁰ Elemhi e lolo bi Erọdu deba ẹgbọ iTai ali iSidoni. Ighọ eni ẹgbọ e to ukhomhi ma, ee dua abi e li ya mę asha nu oni oghie shitọ ngme. Abi iBilasitọsi ni ọ khi adogẹli ọyi oghie ọ rọ lama shi wẹ ọ, e tigbe lama khi wẹwẹ e ya lema oghie ni wẹwẹ e rọ riẹle. Itobọ khi ẹoli oyi ọni Erọdu eni ẹgbọ e rọte mę eminale ẹ de.

²¹ Oni ogbẹle o ramhi Erọdu ọ gbanọ itsua oghie eyọli, ọ shitọ ukpẹkhomhi oghie oyọli. Ọ nu eni ẹgbọ ọ ngme. ²² Eni ẹgbọ e ku unu-a nyoghoo, ẹ li, “Uruli oyi Ẹshinegba na, ọa ke khi oyi ọgbọ.” ²³ Utoghuo kpe aḡeni oyi Onomhue ọ pfi Erọdu emhi, itobọ khi ọa ri ekpe na Ẹshinegba. Ekhọli e ri ọli le. Ọ ghu eghuli osoli.

²⁴ Ungmemhi oyi Ẹshinegba o gbhiaku ashakpa, oo gę shọ. ²⁵ IBanabasi ali iSọlu e rọte iJerusalemu, obini a ri ikpaghọ ghie wẹ usomhi je jele. Abi e rọ ọ jele, e rue iJoni ni a gbolo ẹ lu iMaki mhue obọ.

13

A zẹ iBanabasi ali iSọlu ghie usomhi

¹ Emekeḡuele ali eni ẹ seşẹ e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni ọ la Atiọki, ni e khi iBanabasi, ali iSamọ ni ọ khi ọgbọ ọbishi, ali iLushọsi ọngi iSairini, iMaini ọni a ga kuẹle ọli ali oghie Erọdu, ali iSọlu. ² Abi e li i kuẹghie Onomhue ni e li i pfi azumhi,

Ayemhe-nọ-pfuase ọọ wẹ, “A zẹ iBanabasi ali iSọlu-ọ lase na mhẹ ni e ya gbe akanya ni mhi lu wẹ shi.” ³ E pfi azumhi, e ri abọ nga wẹ ukhomhi sọ iromhi na, e ghie wẹ vu.

Elemhi iSapurosi

⁴ Ayemhe-nọ-pfuase ọ ghie iBanabasi ali iSọlu je iSelusha aghọ e te lo ọkọ okẹ je ekẹ ni oku o khi shi na lu iSapurosi. ⁵ Abi e rọ ramhi ẹoli iSalamisi, e la owa ugamhi oyi ẹgbọ iJugue ungmehi oyi Ẹshinegba le. IJoni ni a gbolo ẹ lu iMaki ọ la aghọ ri obọ da wẹ oni akanya.

⁶ E kia je ukiẹkiẹ iSapurosi ni o kpọle nya, e bhale ẹoli iPafosi. Aghọ e ya ẹ ọbo ni a lu iBajisosi ọngi iJu ni ọọ li ẹboli, ni ọ khi ọmekeḡuele oyi ẹgbhọli. ⁷ Lọli ọ khi ọmọle ọni igovunọ ni ọ la oni ekẹ, eva oyi ọni igovunọ khi iSajosi iPọlọsi ni ọ khi ọtseḡbhe. Oni igovunọ ọ lu iBanabasi ali iSọlu itobọ khi ọ nono ni lọli suọ ungmehi oyi Ẹshinegba. ⁸ Ama ọni iBajisosi ni ọ liẹ Elimasi ni ọọ li ọbo, ọ tsua ozughu lo aghọ le ini ọni igovunọ ọ khi mę asha miesuọ. ⁹ Ighọ iSọlu ni a liẹ lu iPọlu, ni Ayemhe-nọ-pfuase ọ vọ egbe, ọ feli ọni ọbo chii. ¹⁰ Ọọ li, “Yeyẹ omi ọkphaghie! Yeyẹ ọbe eminete ni u wa li ikẹneḡue. Eḡe u ya rọte imu-ungmemhi oyi Ẹshinegba pfi ukhomhi kpọkẹ lasele? ¹¹ Memena Ẹshinegba ọ ya nise obọ oyọli ti ẹ, u ya zẹ alo, waa kẹ gbo doḡe

ya me ugemhi oyi ovo ukuku egheghe ne.”

Aghoagho, Elimasi o me khi alo eyelue e bi obili-a, Oo bibi, oo nono oni o ya mu oli obo ke kia. ¹² Abi oni igovuno o ro me ingme ni a me, o miesuo, irari khi osese ingme oyi Onomhue o ri abo sha li.

Atioki ni o la elemhi iPidia

¹³ IPolu ali apfoli e rote iPafosi lo oko oke da oke oniemhi je iPeriga, ni o khi eoli ni o la iPafia. Ana ijoni ni a gbolo e lu iMaki o pfi we shi nyene egbe je iJerusalemu. ¹⁴ E rote iPeriga je eoli Atioki ni o la eke iPidia. Ogbele iyemhe oyi iJu, e lo owa ugamhi ya shito. ¹⁵ Abi e ro rote ebe ishi oyi iMosisi ali ebe eyi emekeguele ze se, eni ee mheshe shi oni owa ugamhi e ghie usomhi ya gueye iPolu ali iBanabasi, ee we, “Inyoghuo anye, ini a mholi ungemhi ni a me ya guele ni o ya ri udu shi egbo o, a ke ngme.” ¹⁶ IPolu o vule migha o ri obo nu we ngme. Oo, “Ee egbo iZireni ali ee iJeta ni a ga Eshinegba a ri esho shi mhe eke! ¹⁷ Eshinegba oyi egbo iZireni o ze eni e bia awa, loli o rewe khi egbo oniemhi, oni egheghe e khi epfese shi eke ijipiti. Eshinegba o ri ekpabo eyoli woloo we eke ijipiti lasele.* ¹⁸ Elemhi ikpe egbhueva o ri abo mu udu

na e elemhi odagbe ifufu.† ¹⁹ Edeli ishilua o pfusea eke iKena. O ri eke oyewe na egbo eyoli le ugu.‡ ²⁰ Elemhi ikpe egbhue-uye ali eva ali ikpe igbe (450) a me ingme enana.§

“Abi a ro me ena se, o ri esho-esho na we ni ee mheshe, ya ramhi egheghe oyi iSamueni omekeguele. ²¹ Igho eni egbo e mhila Eshinegba o ri oghie na wewe, Eshinegba o rue iSolu omi iKishi oyi unuekpe oyi iBejami na we. Loli o khi oghie oyewe elemhi ikpe egbhueva.* ²² Abi Eshinegba o ro rue iSolu oghie le, o ri iDefidi le oghie na we. Ingme ni Eshinegba o ngme shi iDefidi egbe na, ‘Mhi she me khi iDefidi omi ijese o khi omose onabi udu oyemhe oo nono, o ya riele oghuemhe oyemhe nya.’†

²³ “Rote unuekpe oyi oni iDefidi, iJesu ni o khi Omiepfuese oyi egbo iZireni o te bhale, abi Eshinegba o li roli shobo. ²⁴ Neni iJesu o bhale, ijoni o she kpe gueye egbo iZireni e ti olamhe le, e mupfi deba Eshinegba, egheghe agho ni a batazi we.‡ ²⁵ Abi ijoni o ro gbe akanya se, o mhila eni egbo, oo, ‘Oghuo a khokho mhe shi? Mhi aa khi oni a migha a khe. Oni o ya bhale ini mhi gbe akanya oyemhe se, mhi aa fu te ni mhia taghie uli

* 13:17 Li ze Okiali 1.7; 12.51 † 13:18 Li ze iNoba 14.34; iDeut 1.31 ‡ 13:19 Li ze iDeut 7.1; iJosh 14.1 § 13:20 Li ze iDeut 7.1; iJosh 14.1 * 13:21 Li ze 1 iSam 8.5; 10.21 † 13:22 Li ze 1 iSam 13.14; 16.12; iWolo 89.20 ‡ 13:24 Li ze iMak 1.4; iLuk 3.3 § 13:25 Li ze iMat 3.11; iMak 1.7; iLuk 3.16; iJqn 1.20,27

ekue ni o so-a.’[§]

26 “Inyoghuo-mhe imi Abu-raamu, ali e e iJeta ni a na ulishi Eshinegba ni a la akana, oni ungmehi imiepfuese ona, oyawa lo! 27 Egbọ ni e la iJerusalemu ali eni e e mhesẹ na we, ẹa lesẹ iJesu shi Omiepfuese. Ama igbe-a ni e gbe iJesu-a, o ri emini emekẹguele ee ngme, ni ee zẹ khase we ẹle iyemhea kpa bhale ya tse. 28 Abi o tseku khia khi ẹa me ezọ gue shi ọli egbe, ẹẹ li ipaleti o zẹ ni a gbe ọli-a.* 29 Abi e rọ riẹle emini Ebe-no-pfuase o ngme shi ọli egbe se, e rue ọli apfida tiemhile, e roli to uji.† 30 Ama Eshinegba o rọte eghuli guise ọli le. 31 Ogbẹle ebubu o ri egbọli khase egbọ eni e nu ọli rọte iGalili je iJerusalemu. Wewe e ke pfi ọtsele shi ingme oyọli khase egbọ eyawa.‡

32 “Eri anye bhale akana ni anye ya ri oni usomhi onete na e, ikhi ishobọ ni Eshinegba o shi na eni e bia awa. 33 O she ri oni ishobọ ona tse na awa imi we, abi o li guise iJesu le. Abi a li keke ọli shi ebe Iwolo ni uzeva, khi,

“ ‘Omimhe u khi, ogbe namo, mhemhe mhi khi Itẹ.’

34 Abi Eshinegba o rọte eghuli guise ọli le, ni ọa zẹ ọli ghu ke-a, o mu ma ungmehi oyọli ni o la liẹ,[§]

“ ‘Mhi ya ri ikhivose no pfuase,

ni a ri egbe ẹ nga egbegbo ni mhi shobo na iDefidi ne.’

35 Igho o kie gbo li ngme ọli shi ashese.*

“ ‘Waa ya zẹ ni oni o pfuase oye o ghu ke-a.’

36 “Irari khi eri iDefidi o ga Eshinegba abi o ro la agbo, igho o ghu-a, a ri ọli to mama eni e bia li. O ke-a shi el-emhi uji. 37 Ama idiegbe oyi iJesu ni Eshinegba o rọte eghuli guise le, ọa ke-a.

38 “Irarigho, inyoghuo, anye tse abo ye e khi obo oyi iJesu a te ya mholi igbe olamhe kua. 39 Onini o da mie ọli suo ne, a she pfa na li, ọa ke lue shi emini Ushi oyi iMosisi ọa dobe pfa na we shi. 40 A mhue egbhe, ini emini emekẹguele e ngme o khi ya tse shi e egbe, ni e e,

41 “ ‘A ghe i, e e ni a ri Eshinegba a li egia Oshabo o sha e, a pfua. Irari khi mhi ya riẹle emhi eghẹghẹ oye e ni aa ya mie shi ghue, ini o gbo o tseku gue ọli ye e.’ ”†

42 Abi iPolu ali iBanabasi e ro rọte oni owa ugamhi vu, eni egbọ e gbo lu we e nyene egbe bhale ogbẹle ugamhi olese ya nu wewe ngme oni ungmehi. 43 Abi oni ilegba o ro gbhia khuse, egbọ iju ali egbọ iJeta eni e she mu pfi bhale ugamhi oyi egbọ iju, e

* 13:28 Li zẹ iMat 27.22-23; iMak 15.13-14; iLuk 23.21-23; iJon 19.15 † 13:29 Li zẹ iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42 ‡ 13:31 Li zẹ Ika 1.3 § 13:34 Li zẹ Aza 55.3 * 13:35 Li zẹ Iwolo 16.10 † 13:41 Li zẹ Abak 1.5

kpikpi i deba iPọlu ali iBanabasi. IPọlu ali iBanabasi e ye wẹ ude, e kie ke deba okhale ni ẹa fu tẹ ni Ẹshinegba ọ riẹle na wẹ.

⁴⁴ Ẹle iyemhẹa ni o deba li, ẹgbọ ni e la oni ẹoli nya e legba ni e ri esọ shi ungmehi oyi Ẹshinegba. ⁴⁵ Abi ẹgbọ iju e rọ mẹ oni ilegba, ee kpe ofuma, ee kholo ingmemhi zu iPọlu unu, e tsue ọli.

⁴⁶ Ama iPọlu ali iBanabasi e ngme ungmehi igbedu, ẹ li, “Ẹẹ a khi eni anye kha mema kpe gue ungmehi oyi Ẹshinegba ye neni o ramhi ẹgbọese egbe. Ama abi a ke rọ kie oni ungmehi ni aa rọ sa khi o ti ni a mhọli agbọ na agbọagbọ eghọ, mena, anye ya zẹ ẹ obọ, anye deba ẹgbọ iJeta. ⁴⁷ Irari khi ona khi omhese ni Onomhue o mhese na anye, ni ọ reẹ, †

“ ‘Mhi she re ẹ khi ákpá na ẹgbọ iJeta, ni agbọ nya e mhue imiepfuese.’ ”

⁴⁸ Abi ẹgbọ iJeta e rọ suọ ona, ee ghele, ee kuẹghie Ẹshinegba shi oni ungmehi, ẹgbọ eni a she zẹ shi agbọ na agbọagbọ, e mie iJesu suọ.

⁴⁹ Oni ungmehi oyi Onomhue o gbhiaku asha kpa oni eke. ⁵⁰ Ama ẹgbọ iju e tanọ shi ikpotso ni ẹẹ na ulishi Ẹshinegba ni a mu ekpe a na ali ekhemhue eyi oni ẹoli. E sese ẹgbọ ni e mu okhọli oniemi vule shi iPọlu ali iBanabasi ọ, e khu wẹ fiẹ lase oni ẹoli. ⁵¹ Ama

eni eniyẹ odukhokho eyi iJesu e kpishi itutu awẹ shi eke, ni e pfi ọtsele mu eni ẹgbọ. E rọte aghọ dọse je ẹoli iKoniomu. § ⁵² Oghẹle ali Ayemhe-no-pfuase ọ lo eni e miesuọ eghọ egbe.

14

Emini a mẹ iKoniomu

¹ IPọlu ali iBanabasi e lo owa ugami oyi ẹgbọ iju obini iKoniomu, abi e kie kpe ẹ li. E lolo gue ẹ ngme ungmehi ni o lo ẹgbọ esọ, ni o ri ebubu ẹgbọ iju ali iJeta miesuọ. ² Ama ẹgbọ iju ni ẹa lama miesuọ, e tanọ ẹgbọ iJeta abọ ni elemhi o yese wẹ-a deba eni e miesuọ. ³ Ighọ iPọlu ali iBanabasi e kushi aghọ tесе, e ri igbedu u ngme ungmehi oyi Onomhue ni ọ pfi ọtsele shi ungmehi okhale oyọli, rọte ekpabọ ni ọ rọ na wẹ ẹ gbe akanya ọnyaloa ali ọshabọ. ⁴ Okemhi o lo oni edeli le, ẹgbọ eghuo e kugbe ẹgbọ iju ọ, eghuo ọ e la ukhokho oyi ighiusomhi na keẹ. ⁵ Ighọ ẹgbọ iJeta eghuo ali ẹgbọ iju ali enighie eyewe, e gba abi e li ya gbe wẹ ali abi e li ya tono wẹ echẹ. ⁶ Abi eni ighiusomhi e rọ suọ ona, e na je ẹoli iLisitira ali iDebi ni o la eke iLikaonia ali ẹoli elese ni e mama wẹ. ⁷ Aghọ e la a gue usomhi onete le.

Elemhi iLisitira ali iDebi

⁸ Omose ọghuo oni a bia okhomhi ni ọa kia ghue abi

† 13:47 Li zẹ Aza 42.6; 49.6 § 13:51 Li zẹ iMat 10.14; iMak 6.11; iLuk 9.5; 10.11

a te bia li, o li la oni iLisitira. ⁹ O shito agho ri eso shi ungmehi ni iPolu o ngme. IPolu o me khi o mholi irudunga ni o dobe ya ro li ze, iPolu o bino oli chii. ¹⁰ O tseşe leghe, oo, "Vule migha!" Oni omose o ti vule, oo kia gasę.

¹¹ Abi eni egbo e ro me akanya ni iPolu o gbe, e ngme elemhi iLikaonia, ee tseşe, ee lie, "Ilitsa e mele egbo-a bhale iteva oyawa o!" ¹² Eva ni e lu iBanabasi khi iZeusi,* itobo khi iPolu khi oni o mema e ngme, e lu oli Amęsi.† ¹³ Oni oo luase oni olitsa iZeusi, ni okula oyoli o la ukhokho apfe oni eoli, o muno ena enokpo ali idodo je oni ode unuekpe oyi oni eoli, itobo khi loli ali eni egbo ee nono ni wewę ya luase iBanabasi ali iPolu abi ilitsa.

¹⁴ Abi iBanabasi ali iPolu e ro suo emini eni egbo e mu egbe khi e ya rieęe, e nyanọ it-sua shi egbewę uruli, e nano lo eni egbo ifuabo. Ee tseşe lie, ¹⁵ "Elo e ze khi a li na?" Egbo enabi ee anye khi! Ungmemhi usomhi onete anye ro tse abo khase e, ni a rote ugamhi afue mu pfi deba Eshinegba ni o lao, ni o ma eke ali ukhuli ali oke oniemhi ali emini e la elemhi we nya.‡ ¹⁶ Eghęghę ni o dose, Eshinegba o ze ni ushishi ogbogbo o ngeli abi o ghole oli. ¹⁷ Ama o kie rote akanya onete oyoli

ri oleę khase khi loli lao, loli o rote idane e ruese amę shi emhi ekomhi shi eghęghę, loli o ri eminale na e e le, o ri oghęe e shi e udu. ¹⁸ Abi iPolu ali iBanabasi e rieę lina nu we ngme ingmemhi ena, ea kie dobe mu we gba e khi luase ewę abi ilitsa.

¹⁹ Egbo iJu eghuo e rote Atioki ali iKoniomu bhale, e ri eta-olelemhununu ti eni egbo mama egbe, e tono iPolu eche, e tialo oli eke fie je ukhokho oni eoli, e dabi khi o she ghua. ²⁰ Ama abi eni e miesuo e ro le gasę oli, o vule, o nyene egbe je ifuapfe ni a la tono oli eche. Ogbeakolo, loli ali iBanabasi e je eoli iDebi.

²¹ IPolu ali iBanabasi e gue usomhi onete le elemhi iDebi, ebubu egbo e miesuo. Igho e nyene egbe je iLisitira ali iKoniomu ali Atioki ni o la iPidia, ²² e ri udu shi eni e miesuo o e ri igesikia migha shi oni irudunga. Ee we, "Neni awa lo Eghiele oyi Eshinegba, awa ya me anasemhe." ²³ Elemhi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ododa, ee ze egbhali shi, ee pfi azumhi so iromhi na we rewe nga Onomhue ni e regbenga obo. ²⁴ Abi e ro kia gasę eke iPidia se, e je eke iPafia. ²⁵ Abi e ro la eoli iPege gue usomhi onete le se, e te agho je eoli Atalia.

²⁶ Agho e te lo oko-oke

* **14:12** iZeusi: IZeusi o khi oga iyemhe ni egbo iGiriki e ga. Isheghuo a lu oli iJupita. Olitsa olese ni a lu Amęsi ee khi o khi aghiusomhi oyoli † **14:12** Amęsi: Amęsi o khi eva oyi olitsa ni egbo iGiriki e ga. Eri egbo iGiriki ena e lie khi aghiusomhi oyi iyemhe elese ‡ **14:15** Li ze Okiali 20.11; Iwolo 146.6

oniemhi nyene egbe jele obini Atioki; Ashini eni e miesuo e ke la so iromhi na we re we nga okhale oyi Eshinegba oboshi akanya ni e ye ya gbe se. ²⁷ Abi e ro jele Atioki, e lu eni e miesuo tiggibili, e gweye we ikanya ni Eshinegba o re we gbe ali abi o li khueghie ode-a na egbo ijeta ni e miesuo. ²⁸ E nu eni e miesuo la akaghote se.

15

Ilegba ni a mholi shi iJerusalemu

¹ Egbo eghuo e rote eke iJudia bhale Atioki, ee sese eni e miesuo khi, Ini aa li shele we-a abi Ushi oyi iMosisi o ngme ea ya khi eni a miepfuese.* ² Onana o pfi ingme ni o ze khi iPolu ali iBanabasi e nu eni egbo ni e rote iJudia bhale e khako. Irarigho, a ze iPolu ali iBanabasi ali eni e miesuo elese e nga iJerusalemu ya me ighiusomhi na kee ali eni egbhali shi oni ingme.

³ Igho e ghie we e ke le, abi e li rote eke iFonisha ali iSameria dose e le, ee gweye egbo abi egbo ijeta e li mu pfi deba Eshinegba. Onana o pfi oghela oniemhi na eni e miesuo. ⁴ Abi e ro ramhi iJerusalemu, eni e miesuo ali eni egbhali ali ighiusomhi na kee, e mu we epfese. Eni a ghie usomhi e gweye we ikanya ododa ni Eshinegba o rote obo oyewe gbe. ⁵ Ama eni e miesuo eghuo ni e la otu iFarisi e vule, ee li, "Egbo ijeta

e mema shele-a. A gweye we e ri Ushi oyi iMosisi ke gbe akanya."

⁶ Ighiusomhi na ke ali eni egbhali e ye ochi shi oni ingme ona. ⁷ Abi e ro khako shi o tese se, iPita o vule, oo we, "Inyoghuo, a lese khi eghenge ni o dose, Eshinegba o rote iteva oye e ze mhe mhi ka gue oni usomhi onete ye egbo ijeta ni e me asha suo, ni e miesuo.† ⁸ Eshinegba ni o lese isamhi ni e la ogbokpa udu, o ri Ayemhe-no-pfuase na egbo ijeta, ro roli khasa khi loli li mie we, ezeze abi o li li mie awa.‡ ⁹ Oa ri ikhioda shi iteva oyawa ali wewe, irari khi o khuse udu oyewe-a pfuase itobo khi e imiesuo. ¹⁰ Memena, elo o ze khi a nono ni a mhesa Eshinegba bino, ni a ro o sheli ijeta ni e miesuo itsua ni awa ali eni e bia awa ea dobe tsua? ¹¹ Iiye e! Awa lama shi o khi okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue o mie awa pfuese, igho li khi wewe."

¹² Oni igbaa e tsaghiya tsuke, abi e ro suo olele eyi onyaloa ali oshabo nya ni Eshinegba o rote obo oyi iPolu ali iBanabasi gbe iteva oyi egbo ijeta. ¹³ Abi e ro ngme se, iJemhisi oo, "Inyoghuo, a ri eso shi mhe eke! ¹⁴ ISamo iPita o lese guele abi Eshinegba o li mholi omuegbe shi ingme oyi egbo ijeta, ni o rote elemhi we sano egbo, ro mele egbo eyoli-a. ¹⁵ Onana o ri emini

* 15:1 Li ze iLev 12.3 † 15:7 Li ze Ika 10.1-43 ‡ 15:8 Li ze Ika 2.4; 10.44

emekeguele e keke shi Ebe-no-
pfuase bhale ya tse, ni o,

¹⁶ “ ‘Ini a me enana se,
mhi ya nyene egbe bhale,
mhi rue eghiele oyi iDe-
fidi

gbo nyene egbe bhale,
mhi ri ele ikpukpu-igbe
ni e de kua oyoli ma,
mhi gbo zese oli-a.

¹⁷ Ishegho egbo ni e kpole nya
e nyene egbe bhale deba
Onomhue,
egbo iJeta nya ni mhi lu,
e bhale ya khi eyemhe,

Onomhue o ngme gho,
ni o ri ele emhi ena.’

¹⁸ Loli o she kpe ze
ni a lese ona shi eke
agbo agbo. S

¹⁹ “Abi mhi so o shi khi, awa
khi pfi egbo iJeta ni e nyene
egbe bhale deba Eshinegba lo
omunu. ²⁰ Awa ri ochogho
keke ebe ya gueye we, e khi
ke le eminale ni a ro luase
ikhumhi. Awa gbo gueye we
e khi ke ku itsebo, e khi ke le
elamhi ni aa fa uruli, e khi ke
da o lia.* ²¹ Irari khi o she tese
ni a te la owa ugamhi e ze ebe
Ushi oyi iMosisi ele Iyemhea
kpa, a ri ingme oyoli e tse abo
ifui eoli kpa.”

²² Igho ighiusomhi na
keke ali eni egbhali ali eni e
miesuo nya e te eni egbo ze
emose aava ni a mu ekpe e na
ma iPolu ali iBanabasi egbe,
je Atioki. IJudasi iBasabasi ali
iSalasi e ze. ²³ Ebe ni e keke ro
ghie we usomhi na:

Anye ighiusomhi na keke
ali eni egbhali ni anye khi

inyoghuo e, anye tse ee
Inyoghuo anye ni a khi egbo
iJeta ni a la Atioki ali iSiria ali
iSilisha.

²⁴ Anye suo khi egbo eghuo
e rote anye iteva vu ni o
khia khi o a khi anye ghie
we, ni e bhale ya nu e
ngme ingmemhi ni oo yese
e elemhi-a ali ni oo nase e
udu. ²⁵ Irarigho, anye ro
kugbe ghie emose eghuo ghi
e, e deba iBanabasi ali iPolu
emole anye bhale. ²⁶ Emose
ena e she ri agbo oyewe shi
okhena itobo eva oyi iJesu
iKirisiti Onomhue. ²⁷ Irarigho,
anye ro ghie iJudasi ali iSalasi
ni e ri unu gue emini anye
keke shi ebe ye e. ²⁸ O ti
Ayemhe-no-pfuase ali anye
eloe, ini anye khi ri itsua elese
nase e tsua dose ishi enana.
²⁹ A ti egbe eminale ni a ro
luase ikhumhi le, a khi ke da
olia, a khi le elamhi ni aa fa
uruli. A khi ku itsebo. O ma a
ti e egbe ini a lase emhi enana
le.

Eshinegba o nu e la.

³⁰ Eni emose ni a ghie
usomhi e vu ya tiemhi Atioki.
E ti eni e miesuo nya gbili, e ri
oni ebe na we. ³¹ Abi eni egbo
e ro ze oni ebe se, oghela o vo
we elemhi itobo khi usomhi
onete ni o ri udu e shi ogbo o o
tsua. ³² IJudasi ali iSalasi ni e
khi emekeguele e nu we ngme
ebubu ingmemhi ri udu shi
we o, e zese we-a. ³³ E nu we
la agho ukuku eghעה, eni e
miesuo e tse we okhila. Wewe
ni a ghie usomhi e nyene egbe

je iJerusalemu deba eni e ghie we. ³⁴ [Ama iSalasi o lama nu we la agho.] ³⁵ IPolu ali iBanabasi e la Atioki, wewe ali egbo elese e la agho o sese, ee tse abo ungmehi oyi Onomhue.

IPolu ali iBanabasi e vase egbe-a

³⁶ Abi ebubu ogbele e ro dose, iPolu o gueye iBanabasi, o o li, "Awa nyene egbe je eoli ni awa te dose ni awa ya bino egbo ni awa gue ungmehi oyi Onomhue ye, ni awa me abi e ke la o shi." ³⁷ O ghole iBanabasi ni e tsua iJoni ni a gbolo e lu iMaki ma egbe vu. ³⁸ Ama o a ghole iPolu ni e tsua li. Itobo khi oni iJoni ni a gbolo e lu iMaki o a nu we gbe ikanya ramhi ukpese ni o ro tsua we kua eke iPafia vu, o so ukhokho gbe we.† ³⁹ IPolu ali iBanabasi e mholi ekhako ni o toto shi ingme ona, e kemhi egbe. IBanabasi o rue iJoni iMaki ma egbe, e lo oko-oké oniemi da je iSapurosi. ⁴⁰ Ama iPolu o pfi obo rue iSalasi, e vu abi eni e miesuo e ro so iromhi na we, re we nga okhale ireloekhu oyi Onomhue se. ⁴¹ E kia rote eke iSiria ali iSilisha, e ri udu u shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo o.

16

ITimoti o deba iPolu ali iSalasi

¹ IPolu o bhale eoli iDebi ali iLisitira, ashini omu odukhokho ni a lu iTimoti

o la. Inyoli ni o li miesuo o khi ongi iJu, ama itali o khi ongi iGiriki. ² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la iLisitira ali iKoniomu nya e ngme onete oyi iTimoti. ³ IPolu oo nono ni loli ri iTimoti ma egbe vu, igho o shele oli-a. Itobo khi egbo iJu ni e la oobo e ga lese khi ita iTimoti khi ongi iGiriki lo. ⁴ Abi e li kia eoli i gase, e sese eni e miesuo ilamashi ni ighiusomhi na kee ali eni egbhali ni e la iJerusalemu e keke shi ebe na we, e gueye we, e rewe gbe akanya. ⁵ Igho igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo, e fu u shi irudunga, ee bua shi o elekpa.

IMEke ni iPolu o me obini iTiroasi

⁶ IPolu ali eni e ga kia, e rote eke iFiria ali iGalesha, itobo khi Ayemhe-no-pfuase o a ze we gue usomhi onete le eke Esha. ⁷ Abi e ro ramhi eke iMisia, ee nono ni wewe e lo elemhi eke iBitinia, ama Ayemhe oyi iJesu o a ze we lo. ⁸ Igho e rote eke iMisia dose je iTiroasi. ⁹ Eliyose elegho iPolu o me ime-alo, o me khi ongi iMasidonia o migha a lema, "Bhale iMasidonia ni u ya kpaghie anye obo!" ¹⁰ Abi iPolu o ro me oni imeke se, anye mu egbe e le iMasidonia, itobo khi anye lese khi Eshinegba o she lu anye, anye je agho ya gue usomhi onete le.

ILidia o mu pfi

¹¹ Anye rōte iTiroasi lo ọkọ-oke oniēmhi da oke oniēmhi je iSamotirasi, ogbeakolo, anye te agho je iNiapolisi.

¹² Agho anye te je ifuapfe oyi iFilipi ni o khi ẹoli ni o mu ẹloe shi eke iMasidonia ni ebubu ẹgbọ iRomu e ngeli. Anye ga la agho ebubu ogbele.

¹³ Ogbele iyemhe a oyi ẹgbọ iJu, anye te oni ẹoli vu je oni oke, ashini anye khokho khi ẹgbọ iJu ee lona shi iromhi isoso. Anye shito nu ikpotso ni e legba agho ngme. ¹⁴ Okpotso oghuo elemhi we ni o ri esọ shi eke khi iLidia ongi iTiatira, oni o ri ide eyile ẹ de. O khi okpotso ni ọọ na ulishi Eshinegba. Abi iPolu o li i ngme, Eshinegba o khueghie ọli udu-a shi oni ungmehi. ¹⁵ Abi a ro batazi ọli ali apfoli se, o lu anye je owa oyoli, ọọ anye, “A kha lese khi egbegbi oni o miesuo mhi khi, a bhale ya ku shi na mhe.” O ti anye shi o ramhi ni anye ro lama shi ọli o.

A mu iPolu ali iSalasi shi igha

¹⁶ Eleghuo abi anye li i je ashini anye la a so iromhi, omueshi oghumha oghuo ni o mholi ayemhe obe ni o ro o meke guele emini a ya me, o ya to anye ukhomhi. Eri o ri oni ekpabo imeguele ona a gbe ikpagho na eni e mholi ọli. ¹⁷ Oo deba iPolu ali anye, ọọ tsesẹ, ọọ lie, “Eni ẹ ga Eshinegba ni o fune eni ẹgbọ ena e khi! Eri ẹ tse abo

guele abi a li ya mholi imiep-fuese!” ¹⁸ Ina o li i rieje ọli ogbele kpa ya ramhi ni oni ingme o ro ri elemhi i bi iPolu, igho iPolu o nyene egbe gueye oni ayemhe, ọọ li, “Mhi ri eva oyi iJesu mhesẹ ne, fie ọli idiegbe ya lase!” Agho agho oni ayemhe o fie ọli idiegbe ya lase. ¹⁹ Abi eni e mholi ọli e ro me khi ẹa ke me ikpagho afa ni e kpe te ẹ ọli obo o me, e mu iPolu ali iSalasi tialo ghi enighie obini agbala oyewe. ²⁰ E wolo we bhale odalo oyi esọ-ẹzo, ẹẹ we, “Emose ena, ẹgbọ iJu e khi ni e pfi ozughu ẹ shi awa ifuapfe. ²¹ E kia a sesẹ ẹgbọ imu ni e khi oda shi eyi awa. Awa ni awa khi iRomu, awa aa ya dobe ri osese oyewe gbe akanya.” ²² Eni ebubu ẹgbọ e kuma we o gue ẹzo shi iPolu ali iSalasi egbe. Igho eni esọ-ẹzo e gueye we e banọ we a, e gbe we itali. ²³ Abi e ro gbe we egbegbo se, e tigbe pfi we lo owa ighumha. E gueye oni ọọ khe-ekhe o pfi okpe ashini o rewe shi egbegbo. ²⁴ Abi a ro ri oni omhesẹ na li se, o mu we kulo owa aza elemhi oni owa ighumha, o so we awe igha. ²⁵ Abi itsotso ogbie o ro mu eke, iPolu ali iSalasi ee so iromhi, ee to uwolo kueghie Eshinegba. Ighumha eni e kpole e ri esọ shi we eke. ²⁶ Udemhija, eke o ri itoto nighise. Oni owa ighumha o rote eke jighise egbegbo. Eloawe eloawe, ode nya ni e lo oni owa le e khueghie-a. Iweghe ni e ro ge eni ighumha nya e ku we awe-a. ²⁷ Abi oni

o o khex ekhex agho o ro me khi ode ni e la oni owa ighumha nya khi e khueghie-a, o dabi khi ighumha ni e la agho nya e she pfue. Igho o ji itakobi emhi lasele ni lue ro gbe egbelue-a. ²⁸ Ama iPolu o tseşe leghe, o o li, “Khi gbe egbe e-a! Anye nya anye la ana.”

²⁹ Oni o o khex ekhex ogho o lu ogbo o nyanya rue ugbili bhale. O ri ulishi-ulishi na bue bue, o de ya wugha odalo oyi iPolu ali iSalasi. ³⁰ Igho o rue we lasele, o mhila we, “Elo mhi ya li ni mhi ro ya mholi imiepfuese?”

³¹ Ee oli, “Yeye ali apfe nya a mie iJesu Onomhue su o khi a ya mholi imiepfuese.”

³² Igho e gue ungmehi oyi Onomhue ye oli ali apfe oli.

³³ Igho oni omose o wolow we, o dua we utse ni a kuali we. iPolu ali iSalasi e rue oli ali apfoli ya batazi na aghoagh o.

³⁴ Igho o rue iPolu ali iSalasi nga owa oyoli ya ri eminale na le. Oghete o vo oli ali apfoli nya udu irari khi e she mie Eshinegba su o.

³⁵ Ele uzogbe ogbeakolo, eni esoe-ozo e ri unu na ipolisi e ka gueye oni oo khex-ekhex ogho, “Zobe emose egho obo ni e vu.” ³⁶ Igho oni oo khex ekhex ogho oo iPolu, “Esoe-ozo e she ri unu bhale a wolow abo-a ni a ke vu. Opfomhe o ka nu e kia.” ³⁷ Ama iPolu oo li, “Anye a li ingme okhoghuo ni a ro mu anye gbe itali ukpeloe oyi egbo nya, aboriekhia khi egbo iRomu anye khi! Ama e mu anye kulo owa ighumha. Memena, ee nono ni wewe e

bena rue anye abo-a, o a ya tse e! Eni esoe-ozo wewe-ghuo e bhale ya wolow anye lasele.”

³⁸ Eni ipolisi e le ya gueye eni enighie abi e ngme. Abi e ro suo khi egbo iRomu iPolu ali iSalasi e khi, ulishi o mu we. ³⁹ Igho e vu ya kuegbe-a lema we, e wolow we owa ighumha le, e lema we e kpekpe e lase ewe ifuapfe le. ⁴⁰ Igho iPolu ali iSalasi e lase oni owa ighumha le, e ya je apfe oyi iLidia. E bhale ya e eni e miesuo agho. E ri udu shi we o, e rote agho vu.

17

Obini iTesalonika

¹ IPolu ali iSalasi e rote Afipolisi ali Apolonia dose e bhale iTesalonika ashini owa ugamhi oyi egbo iJu o la.

² IPolu o dose je owa ugamhi abi o kie kpe e li. Efo uka ese o la agho nu we rote Ebe-no-pfuase ku ochi. ³ O rote Ebe-no-pfuase roli khase gboo, khi oni Omiepfuese, o mema ya me osoli, o rote eghuli guale. IPolu o gueye we, “Ijesu ni mhi ro o tse abo ye e o khi oni Omiepfuese ni Eshinegba o shobo khi lolu ya ro bhale.” ⁴ Egbo iJu eghuo e mie shi emini iPolu ali iSalasi e ngme, e ku ma we o o ga Eshinegba. Igho li khi egbo iGiriki eni e na ulishi Eshinegba ali ebubu ikpotso ni e fialo-a e li miesuo. ⁵ Ama egbo iJu ee kpe ofuma, e kia ya luno egbo usueso-akhue tibilu shi okholi. E pfi ozughu shi oni edeli nya. E tsua okholi

lo owa oyi omose ni a lu iJasi ya nono iPolu ali iSalasi ni wewe e muno we lasele na eni egbo. ⁶ Ama abi ea ro me we, e tialo iJasi ali eni e miesuo elese gho je odalo oyi enighie eyi oni eoli, e tseşeg leghe, e lie, “Emose ena e she pfi ozughu shi asha kpa! Memena e gbo bhale ifuapfe eyi awa, ⁷ IJasi o mie we shi owa oyoli. E da ishi eyi iSiza, ee khi oghie olese o lao ni a lu iJesu.” ⁸ Abi e ro suo eni ingmemhi ena, elemhi e te odode yese eni ebubu egbo ali enighie eyi oni eoli-a. ⁹ E ri iJasi ali eni a ga muno we egbo ze oko, neni a tigbe zewe vu.

Elemhi iBerea

¹⁰ Obili o lese bi elegho, eni e miesuo e ghie iPolu ali iSalasi je iBerea. Abi e ro ramhi agho, e je owa ugamhi oyi egbo iJu. ¹¹ Egbo ni e la agho e mholi udu ni o khueghie-a dose eni e la iTesalonika. E ri esho shi oni usomhi onete egbegbo. Ogbele kpa e ro wena Ebeno-pfuase ni e me ini emini iPolu o gueye we ini igesikia lo. ¹² Egbo iJu ebubu e miesuo, ikpotso iGiriki ni e fia alo-a, ali emose iGiriki e li miesuo.

¹³ Ama abi egbo iJu ni e la iTesalonika e ro suo khi iPolu o la iBerea a tse abo ungmehi oyi Eshinegba, e bhale agho ya ngmiasa egbo e ka pfi ozughu. ¹⁴ Eloawe

eloawe, eni e miesuo ee iPolu vu ke je egele oke oniemhi, ama iSalasi ali iTimoti e kie la iBerea. ¹⁵ Eni emose ni e kphase iPolu, e ro li bhale Ateni, e gbo nyene egbe je iBerea. IPolu o ghie we ghi iSalasi ali iTimoti e kele bhale ya e lue shi agho.

Abi iPolu o ro la obini Ateni

¹⁶ Abi iPolu o li migha Ateni i khe iSalasi ali iTimoti, o me ilitsa ododa ni e la oni eke, o nighise oli ayemhe. ¹⁷ Igho o nu egbo iJu ali egbo iJeta ni ee na ulishi Eshinegba ku ochi elemhi owa ugamhi. Igho o li gbo nu egbo kpa ni e rote olele e dose e ngme ogbele kpa. ¹⁸ Egbo eghuo ni e sese, ni e khi Epikuria ali iSitoiki e nu oli i khe ako.* Abi iPolu o ro ngme ungmehi oyi iJesu ali irote eghuli guale, eghuo o e lie, “Elo oyegehe ona o me e ngme?” Eghuo ee li, “Abi khi eri oo lie awa ke ga ilitsa eyi eoli oboese?” ¹⁹ Igho e rue iPolu bhale owa ni a lu Aropagosi. (Owa ona eguebe ni e la eoli Ateni ee legba.) “Anye e nono ni u gueye anye abi oseşe onogbo ona o ngme. ²⁰ Ingmehi ni u wa ngme, enegbo e khi shi anye esho, gueye anye abi e ngme.” ²¹ Irari khi egbo Ateni nya, ali epfese ni e la o, e ma pfuse egehegehe-a ke ngme ingmemhi ali ke ri esho shi owena

* **17:18** Egbo Epikuria ali iSitoiki ena, e deba oseşe ni ea te ode, eyi o ni a lu Epikurosi ali iZeno. Eri Epikurosi oo sese egbo e zobe ni oghela o khi emini e na khu agbo oyewe, a na ke na emini e ya pfi osoli ali ulishi na we. Egbo iSitoiki e deba oseşe ni ea te ode eyi iZeno, ni oo ogbokpa o ke li agbo oyoli abi usamhi oyoli o lama na li shi. Ogbo khi zobe ni usamhi agbo aruele okekhi oyi osoli, ni o nase oli.

ali ilẹṣe enegbo ni e she lasele e gbigbi eke. ²² IPolu o vule migha we iteva o we, "Emose Ateni, mhi me e me khi egbo ni e mhue ulishi oyi Eshinegba a khi. ²³ Irari khi abi mhi roo kia ifuapfe eye e gase mhi bino ikhumhi ebubu ni aa ga. Mhi me okula oghuo ni a keke emhi shi, ni oo, 'Oyi olitsa ni aa lese.' Emini a ga ni ee khi aa lese, mhi ya gue ingme oyoli ye e ena.

²⁴ "Eshinegba ni o ma agbo ali emhikpa ni e la elemhi we, loli o khi Onomhue oyi eke ali ukhuli ni oa ya la Owa ugamhi ni egbo e ri abo to. ²⁵ Wexhi eri o nono emhikhoghuo ali ikpaghiobo oyi egbo. Itobo khi loli o ri agbo ali ayemhe ali emhikpa na egbo nya.† ²⁶ Ogbogho oghuo o te ma egbo ododa na ushishi ni e la agbo nya, Lolighuo o ri egheghe shi eke na ushishi ni e ro ya la agbo ali khi o shi ughuli oyi ogbogbo nali. ²⁷ Loli o ligho riefe ona ini egbo e rosheka ke nono oli, ini e me asha ramhi oli egbe. Ama Eshinegba oa nuata shi onge-awa o. ²⁸ 'Loli o ri ekpabo na awa la agbo ni awa ro o kia, ni awa ro khi oni awa khi,' ali khi, 'imi oli awa khi,' abi ekekebe eye e eghuo e li ngme oli.

²⁹ "Irarigho, aborokhia khi imi Eshinegba awa khi, awa khi ke roli khokho isheli ni egbo e ri eneli ri igolu ali elomho ali eche ma. ³⁰ Egheghe ni o dose, eri

Eshinegba o mu alo kua shi umhalese oyi egbo. Memena o she ri omheshe ni ogbokpa ni o la ashakpa o mu nyene. ³¹ Irari khi o she shi ogbele shi eke ni o ro ya ri omose oghuo gue agbo kpa ez. Eshinegba o she rokhashe agbo khi igesikia onana o khi ni o ro rote eghuli guise oni omose ona le."

³² Abi e ro suo khi iPolu o ngme ramhi irote eghuli guale, e ri oli i li egia, ama elese ee oli, "Anye a nono ni anye gbo suo ungmehi ona elelese." ³³ Igho iPolu o rote oni ilegba vu. ³⁴ Emose eghuo e deba li, e mie oli suo. ID-ionisusi ni o khi oghuo oni igbaa Aropagosi o li deba li. Igho li khi okpotso oghuo ni a lu iDamarisi ali egbo eghuo elese e li la.

18

Abi iPolu o ro la iKoriti

¹ Abi a ro me eni ingme ena se, iPolu o rote eoli Ateni vu je eoli iKoriti. ² Agho o bhale ya e ongi iJu oghuo ni a lu Akuila ni a bia shi eke iPotusi. Oni loli ali ughue oli ni a lu iPisila e lese rote eke Itili bhale, irari khi oghie iRomu nya ni a lu iKiladiusi o shi ushi na egbo iJu nya ni e la eoli iRomu nya e lase eoli iRomu le. IPolu o le ya bino we, ³ irari khi akanya oni o ri ide e ghi okhola oo gbe, o nu Akuila ali iPisilia a gbe oni akanya ni ee gbe. O nu we la agho.

⁴ Ogbele Iyemhea oyi egbo iJu kpa o ro je owa ugamhi oyi

† 17:25 Li ze 1 Ighie 8.27; Aza 42.5; Ika 7.48

egbo iJu ya nu wẹ ku ochi ini o doḅe ri oni ungmehi lo egbo iJu ali egbo iGiriki eso. ⁵ Abi iSalasi ali iTimoti e ro rṛte eke iMasidonia bhale, iPolu o ri egheghe ni o mholi nya gue oni ungmehi ye egbo iJu, khi iJesu o khi Omiepfuese ni Eshinegba o shobo khi o ya bhale. ⁶ Abi eni egbo iJu e ro nu oli khe akọ ni e ro ze emue ebe na li, ọa lama shi wẹ o, o kpe abo shi wẹ o, Oo, "Mhi kpe abo shi e o. Ini a pfua, ee a ya mu ota so. Ọa khi mhemhe a ya mu ota so shi oia eyee. Rṛte memena vu, mhia je eke oyi egbo iJeta." ⁷ O pfi wẹ shi agho vu, o je owa oyi ogbo iJeta ni a lu iTatosi iJositosi ni oo ga Eshinegba, ni owa oyoli o la mama owa ugamhi oyi egbo iJu. ⁸ IKirisipusi ni o khi oga shi oni owa ugamhi ali apfoli e mie Onomhue suo; ebubu egbo ni e la iKoriti ni e suo oni usomhi e miesuo, a batazi wẹ.

⁹ Eliyose eleghuo, iPolu o me ime-alo ni Onomhue o la nu oli ngme, oo li, "Ulishi o khi mu e, ama kie ke gue ungmehi le, khi tsaghi-a. ¹⁰ Irari khi mhi nu e la. Ogbo ọa la o ni o ya kuali e utse. Irari khi mhi mholi ebubu egbo shi eoli ona ni e khi egbo eyemhe." ¹¹ Igho iPolu o la iKoriti ukpe oghuo ali ukhukhui, oo sese eni egbo ungmehi oyi Eshinegba.

¹² Abi iGalilio o ro khi igovuno ni iRomu e ze shi obini eke Akhaya, egbo iJu eghuo e kugbe mu okholi vule shi iPolu o, e mu oli je ikotu.

¹³ Ee li, "Eri omose ona oo sese egbo ode egbholi ni a te e ga Eshinegba abi ushi oyi awa ọa ngme."

¹⁴ Abi iPolu o li i nono ni lolu ngme, igho iGalilio o nu egbo iJu ngme, oo, "Ini ezọ ni a lu ena o khia khi oyi umhagueli lo okekhi oyi ingmobe okhoghuo lo, mhi kha kugbe-a ri eso shi e ee egbo iJu o. ¹⁵ Ama abi o ro khi ungmehi ekhako ni o la ingmehi ali eva ali ushi oyee egho, ee-ghuo a ya so oni ingme, mhi aa ya so o." ¹⁶ Oo a khu wẹ ikotu ya fie. ¹⁷ E gamhi iSositensisi ni o khi oga shi owa ugamhi mu. E la odalo oni ikotu gbe oli. Ama iGalilio ọa fe pfi eso shi wẹ o.

¹⁸ IPolu o nu eni e miesuo la iKoriti ogbele ni e bu, igho o li tse wẹ okhila, lolu ali iPisilia ali Akuila e lo oko-oke oniemi da oke oniemi je iSiria. Neni iPolu o rṛte iKengkhiria da oke oniemi, o yamhi itsu ukhomhi-a itobo ironga ni o ro nga.* ¹⁹ E ramhi Efesosi, ashini iPolu o pfi iPisilia ali Akuila shi. O je owa ugamhi ni o nu egbo iJu ku ochi. ²⁰ Eni egbo e o nu wewe la agho tese, ama ọa lama. ²¹ Ochogho, o gueye wẹ abi o ro o vu, oo, "Ini o da khi oguemhe oyi Eshinegba, mhi ya nyene egbe bhale deba e." Igho o rṛte Efesosi lo oko-oke oniemi vu da oke oniemi. ²² Abi o ro ramhi iSizeria, o te agho je iJerusalemu ya tse eni e miesuo, o ke te agho je eoli Atioki.

* 18:18 Li ze iNoba 6.18

²³ Abi o ro la agho ukuku eghēghe, o te agho vu, o rote eke iGalesha ali iFirigia ya ri udu shi eni e miesuo o.

Abi Apolosi o ro la Efesosi ali iKoriti

²⁴ Oni eghēghe, omose onge iju ni a lu Apolosi ni a bia shi Alezadira ni o khi oni o mema gue ebe, o gbo lolo lese ebe no pfuase, o bhale Efesosi. ²⁵ O khi ogbo ni a rote eke sese ode oyi Onomhue. O mholi omuegbe ni o fu ni o ro sese ingme oyi iJesu. Emini oo sese o rote ode igesikia. Ama osese oyi iJoni Oni oo batazi egbo o lese gue. ²⁶ Igho o li la owa ugamhi oyi egbo iju ri igbedu u ngme. Abi iPisila ali Akuila e ro suo emue ni o la li unu, e rue oli ma egbe je apfe, e kuegbe-a sese oli ode oyi Eshinegba shi o egbegbo. ²⁷ Apolosi o roli shi udu khi loli ya je Akhaya, eni e miesuo ni e la Efesosi e kpaghie oli obo, e keke ebe ghi eni e miesuo ni e la Akhaya. E gueye we e kpe abo mie oli. Abi o ro ramhi akaghō, o khi ikpaghiobo oniemhi na eni e rote okhale oyi Eshinegba miesuo. ²⁸ Irari khi o nu egbo iju khe akō egbegbo, o ro mu we o le. O rote Ebe-no-pfuase rokhase we khi iJesu o khi Omiepfuese ni a shobo.

19

Abi iPolu o ro la Efesosi

¹ Abi Apolosi o li la elemhi iKoriti, iPolu o rote elemhi oni eke kia rote ugbogbode ni o

khi ute ute e dose, o bhale Efesosi. Agho o bhale ya e eni e miesuo eghuo, ² o mhila we, oo we, “Abi a ro miesuo, a li mie Ayemhe-no-pfuase?”

Ee oli, “Anye a fe suo khi a me emini a lu Ayemhe-no-pfuase ghue.” ³ IPolu oo we, “Ibatizi onabi onoghuo a kpe mie?”

Ee oli, “Ibatizi oyi iJoni.” ⁴ IPolu oo we, “Ibatizi oyi iJoni, ibatizi ona imupfi lo. Ama oni iJoni o gueye egbo iZireni e mie oni o ya bhale ikpukhokho oyelue suo, ikhi iJesu.”* ⁵ Abi e ro suo ona se, a ri eva oyi iJesu Onomhue batazi we. ⁶ IPolu o ri abo nga we ukhomhi, Ayemhe-no-pfuase o tiemhile shi we o, ee ngme emue onogbo. E gbolo o ngme ungmehi ni Eshinegba o ro shi we unu. ⁷ Wewe nya e khi emose ogbava.

⁸ IPolu o lo elemhi owa ugamhi, o la agho iki ese, o ri igbedu nu eni egbo ngme. O nu we ku ochi, oo sese we ni e mie shi ingme Eghiele oyi Eshinegba. ⁹ Ama eghuo o e khi issueso-akhue ni ea lama miesuo. E la ukpeloe oni igbaa ngme ingmemhi ebe deba oni ode. Igho iPolu o pfi we shi agho vu, o rue eni e deba li je owa oyi iTiranosi. O la agho nu we e ku ochi ingme iloghie ogbele kpa. ¹⁰ Ikpe eva o la agho sese we, ghe egbo iju ali egbo iGiriki ni e la eke Esha, e suo ungmehi oyi Onomhue.

Imi iSikiva

* 19:4 Li ze iMat 3.11; iMak 1.4,7-8; iLuk 3.4,16; iJon 1.26-27

¹¹ Eshinēgba ọ te obọ oyi iPọlu u gbe ikanya ọshabọ ọdọda. ¹² O ya ramhi khi ibẹde ali ọgbenẹ ni a rọte iPọlu egbe wolo, e ri ẹgbọ ni ẹa ze e toto, ali e khu ẹgbọ ayemhe ọkphaghiẹ idiegbe ya lase.

¹³ Egbọ iJu eghuo ni ee kia ukhomhi ẹoli gasẹ ri imajiki i khu ayemhe obe kua, e li nono ni e ri eva oyi iJesu Onomhue riẹle abi imajiki khu ayemhe obe. E liẹ, “Anye ri eva oyi iJesu ni iPọlu ọ rọ tse abọ mhesẹ ne, fiẹ lase!” ¹⁴ Imi ọga oyi ekpodalo ugamhi ọnge iJu ọghuo ni a lu iSikiva etuoshilua, ee li ona. ¹⁵ Ighọ, oni ayemhe obe, ọọ wẹ, “Mhi lẹsẹ iJesu, mhi lẹsẹ iPọlu, eghuo a khi?” ¹⁶ Oni ọmọse ni ọ mholi oni ayemhe obe ọghọ, ọ kpha rughu wẹ, ọ gbe wẹ kuali utse. E ri irumheba na kua.

¹⁷ Abi ẹgbọ iJu ali iJeta ni e la eke Efesosi e rọ suọ emini a mẹ, ulishi oo mu wẹ. E ri ẹkpẹ na eva oyi iJesu Onomhue. ¹⁸ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e fiẹ lasele gboo, e zọnọ olamhe eyewẹ le nya. ¹⁹ Ebubu wẹ ni e kpẹ ẹ li ẹboli, e wolo ebe ni e rọ ọ li ẹboli nya lasele tose-a. Abi a rọ ta ingmẹ ni a rọ de eni ebe ni e tose-a, e ya khi ẹkpa udududu. ²⁰ Ighọ ungemhi oyi Onomhue oo gẹ shi ọ tse, oo foto-a.

²¹ Abi a rọ mẹ ingme ena se, iPọlu ọ sa ọ khi loli ya rọte eke iMasidonia ali Akhaya dọse je iJerusalemu. Ọọ eni ẹgbọ, “Mhi kha ramhi aghọ se, mhi ya rọte oobọ je ẹoli iRomu.”

²² Ighọ ọ ghie iTimoti ali Erasitosi ni e nu ọli a gbe akanya je iMasidonia. Loli ọ la eke Esha ukuku ẹghẹghẹ.

Onyaghu ni a mẹ Efesosi

²³ Oni ẹghẹghẹ, ukpokpomhi onyaghu o ya de shi ẹoli Efesosi irari osesẹ ni iPọlu ọọ sesẹ. ²⁴ Ọmọse ọghuo ọ la ọ, ni a lu iDemetiriusi ni ọọ lumhi igolu rọ riẹle irokhokho okula oyi olitsa Atemisi. Ọ tsua oki oniemi ghi eni e gbe oni akanya. ²⁵ Ighọ oni ọmọse ọ luno wẹwẹ nya kugbe, ọọ wẹ, “A lẹsẹ khi egbegbi eleli awa rọte oni oki ona mẹ. ²⁶ Mena a she mẹ, a gbolo suọ ikanya ni iPọlu ọọ gbe. Loli ọọ gueye ẹgbọ khi ilita ni a ri abọ mama khi afuẹ e khi. Ebubu ẹgbọ ni e la ẹoli Efesosi ali eke Esha nya e she mie ọli suọ. ²⁷ Oki oyawa o she la okhena ni o rọ ọ le eva obe. Ali khi ekpe oniemi ni a rọ na olitsa Atemisi ali okula oyoli o ya mele afuẹ-a. Olitsa ona ẹgbọ ni e la eke Esha ali agbọ nya ẹẹ ga.”

²⁸ Abi eni ẹgbọ e rọ suọ ona, elemhi ee bi wẹ. E ri ofu tsesẹ ẹ gasẹ eke gbii, ee liẹ, “Olitsa ọnofunẹ, Atemisi o khi ni anye ẹgbọ Efesosi anye ẹẹ ga.” ²⁹ Oni okeke o gbhiaku oni ẹoli. Eni ẹgbọ e mu iGayusi ali Arisitakusi ni e khi engi iMasidonia ni e nu iPọlu kia a gasẹ. E rue wẹ bhale olele. ³⁰ IPọlu ọọ nono ni loli je odalo oyi oni igbaa, ama eni e miesuọ ẹa zẹ ọli obọ. ³¹ Ekhemhue eghuo ni ẹẹ mhesẹ shi oni eke ni e khi

emole iPolu e li ghie usomhi ya lema li o khi bie je elemhi olele ya ri egboli khase. ³² Oni eghēghe, okeke oniēmhi o de elemhi oni igba. Eghuo e kha ngme e je ola, elese e ngme e je oobō. Egbō eghuo ni e la aghō ɛa lēšē emini o pfi oni ozughu. ³³ Eni eē ralo na egbō iJu eghuo e tanō Alēzada abō je odalo o ka ngme na ewē. E gueyē ɔli emini o ya ngme. Ighō ɔni Alēzada o ri abō gbe wē akhiakhia. O guele emini a mē. ³⁴ Ama abi eni ebubu egbō e rō lēšē khi ɔngi iJu o khi, e ri uruli oghuo tsesē gbii, elemhi iwakati eva, ee liē, “Olitsa onofunē Atemisi o khi ni anye egbō Efesōsi eē ga.” ³⁵ Ikpukhokho o, ɔkēkē-ebe oyewē o fiē lasele, o ri abō gbe wē akhiakhia. Oo wē, “Inyoghūo-mhē egbō Efesōsi, ɔgbokpa o lēšē khi awa khi eni e khekhe okula Atemasi, ali echele oyoli ni o rōte idane de tiemhile? ³⁶ Aa mē ɔgbokhoghūo ni o dobe ya tia onana. Itobō ighō a diē oili lalō ni udu oyēē o pfomhē. Akhi ri inyanya-dōšē riēlē emhikhoghūo. ³⁷ Eri a muno emōse ena bhale abi o riē khia khi ɛa rōte oni owa ugamhi do ughiatō, wēkhi eri e zē emuebe na olitsa ni awa a ga. ³⁸ Ini iDemētiriysi ali apfōli e mhue ɔgbokhoghūo ni o li wē ingme, a lēšē khi awa mhōli ikōtu ali esō-ēzō, o ka lu eni egbō ēzō. ³⁹ Ama ini a mē emhese ni a nono ni a rō lasele, a zē ni a la igba ni a la gue ēzō sō o. ⁴⁰ Irari khi ini a bino emini a mē amo,

awa la okhēna ipfa ēzō mu khi awa, awa pfi ozughu. Awa aa ya mē ēzō gue pfa egbe awa shi eke, irari khi awa aa mhōli emini o pfi oni ozughu onana.” ⁴¹ Abi o rō ngme se, oō oni igba o vē-a.

20

IPolu o rōte eke iMasidonia ali Akhaya dōse

¹ Abi oni okeke o rō pfomhē, iPolu o ghie ya lu eni e miesuō. O ye wē ude se, o tse wē okhila. O je eke iMasidonia. ² O rōte oni eke dōse. O kia ri ingmemhi ni e bu ri udu shi eni e miesuō ni e la oni eke o. Ikpukhokho, o ramhi eke iGirisi. ³ O la aghō iki esē. Irari khi egbō iJu è gba ugbamhi obe khē ɔli, abi o li nono ni lōli lo ɔkō-okē oniēmhi je iSiria, o ri ochoghō mu egbe pfi rōte odē iMasidonia vu. ⁴ ISopata omi iParōsi ɔngi iBērea o deba li, li shi Aristakusi ali iSēkudōsi ni e khi engi iTēsalonika, ghe iGayusi ali iTimoti engi iDēbi, gbo li shi iTakikōsi ali iTiروفimōsi ni e khi engi eke Esha. ⁵ Etuava ni a ngme kpukhokho enana, e je odalo ya migha khē anye obini ɛoli iTiRoasi. ⁶ Anye rōte iFilipi kia ukhomhi okē oniēmhi ogbele ishe, abi a rō li ukpe ibuleđi ni aa ri ifuma shi nye se. Anye bhale ya e eni e migha e khē anye ɛoli iTiRoasi, anye la aghō ogbele ishilua.

IPolu o rōte eghuli guise Iyutikōsi le

⁷ Ogbelẹ nododẹ elemhi ẹfo uka, anye bhale kugbe ni anye ya le eminale ni o pfuase. IPọlu ọ nu eni ẹgbọ ngme tẹsẹ irari khi ọ ya vu ogbeakọlọ. Ọ ngme ya ramhi itsotso ogbie. ⁸ A ri igbili ni e bu ru shi elemhi owa ukhomhi atonga ni anye legba. ⁹ Ozeo oghuo ni a lu Iyutikosi ọ shitọ okele ni o la oni atonga. Ukpokpomhi olesẹ o dọ li rue abi iPọlu ọ rọ ngme e tẹsẹ dọsẹ. Abi iPọlu ọ kie li i ngme, oni olesẹ o lo ọli egbe ramhi ni ọ rọ rọte ukhomhi atonga nuzi-esẹ de ya tiemhi eke. Abi ẹ rọ mu ọli vule, ọ she ghua. ¹⁰ Ama iPọlu ọ tiemhi eke, ọ mu ọli ko elemhi, ọ to ọli etuli, ọọ, “A li tsuke, ayemhẹ oyọli ọ kie laọ.” ¹¹ Ighọ, ọ nyenẹ egbe nga atonga, e le eminale ni o pfuase. Ọ nu wẹ ngme ramhi ni ovọ o rọ ngale. IPọlu ọ vu. ¹² Eni ẹgbọ e rue oni ọzeo je apfe, ọa mholi ikuatse okhoghuo. Onana o ri udu pfohmẹ wẹ egbegbọ.

IPọlu ọ tse eni egbhali Efisha okhila

¹³ Anye lo ọkọ-oke oniemi je odalo ya migha khe iPọlu Asosi, asha ni iPọlu ọ te ya deba anye lo ọkọ-oke oniemi. Lọli ọ mhese ona itobọ khi awẹ ọ rọ ya bhale. ¹⁴ Abi ọ rọ bhale ya ẹ anye shi Asosi, anye ga lo ọkọ oke oniemi oghuo je iMitileni. ¹⁵ Ogbeakọlọ, anye lo ọkọ oke oniemi te aghọ ya je iKhiosi, ogbelẹ ni o de bali, anye

rọte aghọ da je iSamosi, ogbeakọlọ anye ramhi iMiletusi. ¹⁶ IPọlu ọa nono ni loli migha ẹoli Efesosi itobọ ini loli khi pfuse ẹghẹghẹ a shi eke Esha, irari khi inyanya ọ la ini loli kele ramhi iJerusalemu shi ogbelẹ iPetikositi.

¹⁷ Eoli iMiletusi iPọlu ọ te ghie usomhi ghi egbhali ni e la igba oyi ẹgbọ eni e miesuo ni e la ẹoli Efesosi e bhale ya ẹ lue. ¹⁸ Abi e rọ ramhi aghọ, ọọ wẹ, “A lese abi mhi li nu ẹ ngeli abi mhi rọ la iteva oye, rọ te ogbelẹ onododẹ ni mhi te lo eke Esha le. ¹⁹ Rote iregbemhẹ-tiemhile ali amẹ evie mhi rọ gbe ikanya eyemhẹ abi oni ọọ ga oyi Onomhue, ẹghẹghẹ ni o rọ ze mu mhẹ ni ẹgbọ iJu e rọ gba khe mhẹ. ²⁰ E a lese khi mhi aa ri emhikhoghhuo ni o ya kpaghie ẹ obọ sheli ẹ abi mhi rọ ọ tse abọ ali ni mhi rọ ọ sese ẹ elemhi igbaa ali ifuapfe. ²¹ Mhi she kpẹ gueye ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta khi e mema a te olamhẹ eyewe mu pfi deba Eshinegba ni e mie iJesu Onomhue oyawa suo.

²² “Memena, ni mhi rọ suo eso na Ayemhẹ-no-pfuase, mhia le iJerusalemu, ni o khia khi mhi aa lese emini mhi ya mẹ oobọ. ²³ Mhi lese khi asha kpa ni mhi je, Ayemhẹ-no-pfuase ọ she kpẹ gueye mhẹ khi owa ighumha ali anasemhẹ e migha a khe mhẹ. ²⁴ Ama eri mhi leli agbọ oyemhẹ shi afue, ini mhi lese mẹ asha gbe akanya ni iJesu Onomhue ọ mhese na mhẹ

pfo. Ikhi itsabọ usomhi onete isomhelemhi oyi Eshinegba.*

²⁵ “Mhi she kia rọte asha je asha tse abọ ungmehi Eghiele oyi Eshinegba ye ẹ. Memena mhi lese khi ọngeẹ, ọa kẹ tigbe ya mẹ mhe ghue.

²⁶ Irarighọ, mhi gueye ẹ amo khi ini ọngeẹ ọ pfua, ọa ke la obọ oyemhe. ²⁷ Irari khi ulishi ọgbokhoghuo ọa mu mhe ni mhi rọ gue ungmehi oyi Eshinegba ye ẹ. ²⁸ Ighọ, a ri ẹloe khu egbe ẹ, ali ọgbokpa ni Ayemhe-nọ-pfuase ọ rọ nga ẹ obọ. Khi ọrisumha-kia oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi Eshinegba ni ọ ri ọlia eyọli de. ²⁹ Mhi lese khi ini mhi da vu se, ẹgbọ ni e khọlọ abi ekpe ali idumhi e ya lo ẹ iteva le, ẹa ya zẹ eni isumha obọ khi ẹa kuali wẹ utse. ³⁰ Eghẹghe o ya ramhi ni ẹgbọ eghuo elemhi ẹ e rọ ya ri ingmemhi ẹgbhue di eni e miesuọ, e rue iteva oyẹ lasele. ³¹ Irarighọ, a ri ẹloe shi ọ, a gbo sato khi elemhi ikpe ese mhi aa tigbe yemhe-a itse agua ye ẹ, shi ẹle ọguota ghe ẹliyose, elemhi eviẹ.

³² “Memena, mhi re ẹ nga Eshinegba obọ, ali ungmehi isomhelemhi oyọli, ni o ya re ẹ fu shi irudunga, ni o ya re ẹ mhọli ugu ni eni Eshinegba ọ she khuese pfuase e ya mhọli. ³³ Mhi aa dọ ọgbokhoghuo ọkonyọ ẹlomho ali igolu wẹkhi ode oyọli. ³⁴ Eẹ a lese khi abọ eyemhe ena mhi rọ gbe akanya rọ de emini mhemhe ali eni e nu mhe kia ẹẹ nono kpa. ³⁵ Elemhi emini

mhi riele kpa, mhi rokhasẹ ẹ khi awa mema ya ri akanya igbegbe onana kpaghie eni ẹa mhọli obọ. A sato ungmehi oyi iJesu Onomhue, ni ọọ, ‘Tkhivose o la irona dose imiemie.’ ”

³⁶ Abi iPolu ọ rọ ngme se, lolli ali ewe e wugha, ọ sọ iromhi. ³⁷ Ee viẹ abi e li i tse ọli okhila, e mu ọli, ni e pfpfi ọli egbe. ³⁸ Oni o lolo ri egbe pfo we-a khi oni ọ gueye we khi ẹa kẹ tigbe ya mẹ lue ghue. Ighọ e kphase ọli ya lo ọkọ-oke oniemi.

21

IPolu ọ vu iJerusalemu

¹ Anye tse we okhila se, anye kia oke oniemi talala a je ẹoli iKosi. Ogbeakolo anye je eke iRodisi, anye rọte aghọ je ẹoli iPatara. ² Anye lo ọkọ-oke oniemi ni oo je eke iFonisha, ighọ anye lo ọ vu. ³ Anye nise alo mẹ iSapurosi, anye rọte ukiekie ọgobọ ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko. Anye je eke iSiria. Anye migha ẹoli iTai, aghọ ọkọ oyi anye o la tiese itsua shi eke.

⁴ Anye mẹ ẹgbọ eni e miesuọ eghuo, anye nu we la aghọ ogbele ishilua. Ayemhe-nọ-pfuase ọ gueye we iPolu ọ khi je eke iJerusalemu. ⁵ Anye nu we la aghọ ramhi eghẹghe ni anye nu we ya la akaghọ ramhi se, anye rue okiali eke. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya ali ighuewe ali imiwe e kphase anye fiẹ lasele oni ẹoli, anye ramhi eseso oke oniemi, anye wugha sọ iromhi. ⁶ Anye tse

egbe okhila se, anye ya lo ọkọ-oke, wẹwẹ e nyenẹ egbe ukhokho, e je apfe.

7 Anye rọte iTai vu, anye bhale iTolẹmasi. Anye la aghọ tse eni e miesuo, anye nu wẹ la aghọ ogbeleghuo. ⁸ Anye vu ogbeakolo, anye ramhi iSizeria. Anye kushi owa oyi iFilipu oni o kia gue ungemhi oyi Eshinegba le, ni o khi oghuo egbo oshilua ni a la iJerusalemu ze.* ⁹ O mhọli eniye imueshi aane ni ẹa ye ughue ne, ni e me eke e guele.

¹⁰ Abi anye rọ la aghọ ogbele ni e bu, omekeguele ni a lu Agabusi o rọte eke ifudia bhale.† ¹¹ Igho o rue ugbhogbho ni a rọ o mu oku oyi iPolu. O roli genogeboli abo ali awe. Oo, “Ayemhe-nopfuase oo khi, ‘Ina egbo iJu ni e la iJerusalemu e li ya ge oni o mhọli ugbhogbho ona, e mu oli na egbo iJeta.’”

¹² Abi anye rọ suo ona, anye ali egbo elese ni e la agho, anye lema iPolu o khi je iJerusalemu. ¹³ Ama iPolu oo, “Elo o ze ni a rọ o vie, ni a rọ o yese mhe udu-a. Aa khi eri mhi lese mu egbe ni a rọ ya ge mhe tse, ama mhi ga mu egbe ni mhi rọ ya ghu-a shi iJerusalemu, irari eva oyi iJesu Onomhue.” ¹⁴ Abi anye aa rọ dobe zu oli ode, anye yemhe-a, anye e oli, “O ka tse abi o ghole Onomhue.”

¹⁵ Onana o dose se, anye mu egbe, anye nga iJerusalemu. ¹⁶ Eniye odukhokho eghuo ni

e la iSizeria, e kphase anye, e ri anye bhale owa oyi iMinaso, ni o khi ongi iSapurosi ni o khi oghuo eni e kpe todode miesuo.

Abi iPolu o rọ ramhi iJerusalemu

¹⁷ Abi anye rọ ramhi iJerusalemu, eni e miesuo e kpe abo mie anye egbegbo. ¹⁸ Ogbeakolo iPolu ali anye enekpole anye ya me iJemhisi, eni egbhali eni e miesuo nya e li la agho. ¹⁹ IPolu o tse we, o kuegbe-a gueye we ikanya ni Eshinegba o gbe shi iteva oyi egbo iJeta rọte akanya oyi Eshinegba ni oo gbe.

²⁰ Abi e rọ suo ingmemhi ni iPolu o ngme se, e kueghie Eshinegba. Igho e iPolu, “Inyoghuo, wa a me egbo agbele-agbele eyi iJu ni e mie iJesu suo, wewe nya e mhọli omuegbe shi iri ushi gbe akanya. ²¹ E she kpe suo khi eri u wa sese egbo iJu nya e tsua Ishi eyi iMosisi kua, khi u we e khi shela imi we-a ali e khi ke deba ighuighue eyi egbo iJu. ²² Se awa ya li, irari khi e mema ya suo khi u she bhale. ²³ Ina anye nono u li, emose aane e nu anye la ana ni e she rọ nga. ²⁴ Rue emose ena, ni a ga ya riela ikhuepfuase. U gbo fali ota na we ni a rọ ya ta we itu-a. Ishegho, ogbokpa o ya lese khi egbholi a kie me, khi u ri Ishi eyi iMosisi e gbe akanya.‡ ²⁵ Ama anye she ri ebe ghi egbo iJeta

* 21:8 Li ze Ika 6.5; 8.5 † 21:10 Li ze Ika 11.28 ‡ 21:24 Li ze iNoba 6.13-21

eni e miesuṣ rọ gueye wẹ abi anye ngme, khi e ti egbe eminale ni a rọ luasẹ obo le, ali e khi ke da ọlia ali e khi le ẹlamhi ni aa fa uruli, ali e lase itseṣo ikuku le.”§

²⁶ Ogbeakolo, iPolu o rue eni emose, e ga ya riẹle ikhue-pfuase. Igho o je Owa Oyi Eshinegba ya gueye wẹ ogbele ni oni ikhue-pfuase o ya pfo ali emini a rọ ya riẹle iluasobo na ogbogbo.

A mu iPolu

²⁷ Abi eni ogbele ishilua e rọ ya gba, egbo iJu eghuo ni e rọte eke Esha bhale e me iPolu elemhi Owa Oyi Eshinegba. E tanṣo shi eni ebubu egbo elemhi, e mu iPolu. ²⁸ E tseṣe leghe, ee li, “Egbo iZireni, a kpaghie anye obo. Eri oni omose ona o kia sese egbo ashakpa, mu ekhọli vule shi egbo eyawa o, ali ishi eyawa ali Owa Oyi Eshinegba onana. Oa khi ena tse, o she gbo rue egbo iGiriki lo Owa oyi Eshinegba oyawa ya ri ichimhi mu asha ni o pfuase onana.”

²⁹ (Eri e ngme ona itobo khi e me iTirofimosi ọngi Efesosi ali iPolu ifuapfe, e dabi khi o she roli lo Owa Oyi Eshinegba.)*

³⁰ Onyaghu o lo oni ifuapfe nya le, eni egbo e rọte ashakhasha na a bhale. E mu iPolu, e rọte oni Owa oyi Eshinegba ti ọli lasele, aghoaghọ, e so okpe ode nya.

³¹ Abi eni egbo e li nono ni wewe gbe ọli-a, oni ingme o ramhi esọ oyi oni ọọ mhesẹ

na ekhọli-okhue eyi iRomu khi edeli iJerusalemu nya o la onyaghu oniemi. ³² Eloawe eloawe, o wolo ekhọli-okhue ma egbe e na tiemhi deba eni ebubu egbo. Abi eni e nyaghu egho e rọ me ọli ali eni ekhọli-okhue, e mu mhue, e a ke gbe iPolu.

³³ Oni o mhesẹ na ekhọli-okhue ogho o mu iPolu, o e ri iweghe eva ge ọli. O mhila eni egbo oni o khi ali emini o li. ³⁴ Egbo eghuo ni e la oni igba ee tseṣe, ogbogbo o ngme oyoli. Abi oni oga ekhọli-okhue ogho oa rọ lese emini ee ngme, ọọ a mu iPolu ya shi apfe ekhọli-okhue. ³⁵ Abi e rọ ramhi unu owa, eni ekhọli-okhue e mu iPolu tsua irari khi eni e domhi ọli e bu dose. ³⁶ Igho e li kpikpi deba li, ee tseṣe gbii, e lie, “A gbe ọli-a, a gbe ọli-a.”

IPolu o pfa egboli shi eke

³⁷ Abi eni ekhọli-okhue e li mu iPolu lo apfe eyi ekhọli-okhue, ọọ oga oyewe, “Mhia nono ni mhi nu e ngme?”

Oni oga ọọ li, “U gue e ngme elemhi iGiriki?” ³⁸ “Oa khi yeye u khi ọngi ijipiti ni o ke gba onyaghu eke le? Ni u wolo egbo agbele ene ni ee gbolo ekhọli-okhue eyi iRomu-a, ni u rue we je odagbe ifufu ya mu we egbe shi onyaghu?”

³⁹ IPolu o so li o, ọọ li, “Ọngi iJu ni a bia shi ẹoli iTasosi ni o la eke iSilisha mhi khi. Omọ eke ẹoli ni o mu ẹloe.

Kpẹkpẹ zẹ mhẹ nu eni ẹgbọ ena ngme.”

⁴⁰ Abi ọga ọyi ekhọli-okhue ọ rọ ri oni ẹghẹghẹ na li, iPọlu ọ migha atẹtẹ unu ode, ọ ri abọ nu wẹ ngme e tsaghie-a. Abi e rọ tsaghie-a, iPọlu ọ ri ẹlẹmhi Iburu nu wẹ ẹ ngme.

22

¹ “Inyoghuo-mhẹ ali itamhẹ ni a mu ekpẹ ẹ na, a ri esọ shi ekẹ ni a suọ ẹzọ ni mhi ya gue pfa egbemhẹ shi ekẹ ena.” ² Abi e suọ khi ọ nu wẹ ngme ẹlẹmhi Iburu, e ga lolo tsaghie-a.

Ighọ iPọlu ọọ, ³ “Ọngi iJu mhi khi, ni a bia shi ẹoli iTasọsi ni o la ekẹ iSilisha. Ẹoli iJerusalemu ona mhi la fu vule. Ayi iGamaliẹ a la sesẹ mhẹ egbegbọ abi a liẹ deba ishi eyi ititawa. Eri mhi mhọli ọmuegbe shi ingme oyi Ẹshinẹgba egbegbọ ezeze abi ẹẹ a ke li ogbe na amo.* ⁴ Eri mhi mu okhọli vule shi ẹgbọ ni e rọte Ode ọyi Ọnọmhue ọ, ramhi ni mhi rọ gbolo eghuo-a. Mhi mu emọse ali ikpotso kulo owa ighumha. ⁵ Ọkpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali enighie e ya pfi ọtsẹlẹ shi ọ khi igesikia mhia ngme. Mhi mie wẹ ebe ghi eni eralo na ẹgbọ iJu ni e la iDamasikosi, ni mhi rọ ya ri iwẹghẹ shi eni e miesuọ ni e la oobọ abọ, ni mhi muno wẹ je iJerusalemu ya nase.†

IPọlu ọ guele abi lọli li mupfi
(Ika 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ẹlẹghuo khi mhi i lẹ iDamasikosi, itsotso ọguota khi mhi lẹsẹ ti ramhi oni ẹoli, ákpá ni o lolo gẹ nyanyanya o rọte irarogbe mi nga mhẹ egbe udemhija. ⁷ Ighọ mhi de ya gbe, mhi suọ khi uruli ọọ mhẹ, ‘ISọlu! ISọlu! Elo e zẹ ni u rọ mu okhọli vule shi mhẹ ọ?’

⁸ “Mhi mhila li, ‘Oghuo u khi, Ọnọmhue?’

“Oọ mhẹ, ‘Mhẹmhẹ khi iJesu ọnge iNazarẹti ni u mu okhọli vule shi ọ.’ ⁹ Emọse ni e nu mhẹ kia, e mẹ oni ákpá, ama ẹa suọ uruli ni o nu mhẹ ngme.

¹⁰ “Mhi mhila li, ‘Elo mhi ya rieḷe, Ọnọmhue?’

“Ọnọmhue ọọ mhẹ, ‘Vule ni u lo elemhi ẹoli iDamasikosi, a ya la aghọ gueye emini a mhese ne nya ni u ya rieḷe.’

¹¹ Mhi zẹ alo itobọ ugẹmhi ákpá ni o mi nga mhẹ alo. Eni anye ga kia e ke mu mhẹ obọ lo elemhi ẹoli iDamasikosi.

¹² “Ọmọse ọghuo ọ la aghọ ni a lu Ananayasi. Ọni ọ ga ugamhi, ni ọ ri ushi ẹ gbe akanya ọ khi. Ẹgbọ iJu nya e mu ekpẹ a na li. ¹³ Lọli ọ bhale ya migha mama mhẹ, ni ọọ, ‘Inyoghuo-mhẹ iSọlu, alo eyẹ e khueghie-a,’ utoghuo kpe, alo eyẹmhẹ e khueghie-a, mhi mẹ ekẹ mẹ ọli.

¹⁴ “Oọ mhẹ, ‘Ẹshinẹgba ọyi ititawa ọ she zẹ kẹẹ, ni u lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyọli, ni u mẹ Ọni ọ suọ esọ na Ẹshinẹgba, ni ọ ri unu oyọli nu ẹ ngme. ¹⁵ Irari khi u ya khi ọtsẹlẹ oyọli, ni u ke ngme emini u suọ ali ni u

* 22:3 Li zẹ Ika 5.34-39 † 22:5 Li zẹ Ika 8.3; 26.9-11

gbo ri alo mę, gueye ęgbọ nya.
 16 Memena, elọ u ke migha
 khe? Vule ni mhi batazi ę, ni
 a gbe olamhe eyę kua ne, rote
 eva oyi Onomhue.’

17 “Agho mhi te mu egbe pfi
 je ęoli iJerusalemu. Abi mhi
 ro la Owa Oyi Eshinegba lema,
 mhi mę ime-alo, 18 igho mhi
 mę Onomhue, o gueye mhe,
 ‘Nyanya rote ęoli iJerusalemu
 vu, itobo khi eni ęgbọ ena, ęa
 ya mie shi otselę oye ni u ya
 pfi na mhe.’

19 “Mhie oli, ‘Onomhue,
 eni ęgbọ ena e ga lese khi
 mhemhe mhi kia kia owa
 ugamhi muno ęgbọ ni e mie
 ę suọ kulo owa ighumha, mhi
 gbe we egbegbo. 20 Ali, ele
 ni e gbe iSitivini-a ni o li khi
 otselę, mhemhe mhi la agho,
 mhii mie obọ shi oni eghuli,
 mhi ri ęloe khu itsua na eni e
 tono oli eche gbe-a.’ †

21 “Oni Onomhue oo mhe,
 ‘Ke le, mhi ya ghie ę je odonue
 ghi ęgbọ iJeta.’ ”

IPolu omọ-ekę iRomu

22 Eni ebubu ęgbọ e ku eso-a
 na iPolu kie ramhi ana ni o ro
 ngme na, igho e li tseşę leghe,
 ęę li, “A mu oli vu, A gbe oli-a.
 Ona ọa ke khi oni ọọ la agbo!”

23 E tseşę, ee pfi ide idane
 wiliwili, e yalo ifufu ku nga
 idane. 24 Oni oo mheşę na
 ekhọli-okhue, oo a rue iPolu lo
 apfe oyi ekhọli-okhue. Oo we,
 e gbe oli ite ni e mhila li ini e
 lese emini o ze khi ęgbọ iju e
 lina a tseşę ku oli. 25 Ama abi
 e ro ge iPolu, ni wewe e gbe
 oli, iPolu o mhila oni ọga oyi

okhọli-okhue ni o migha agho,
 “Ushi o lama a shi o u gbe
 omọ eke iRomu itali ini aa me
 umhagueli oli obọ ne?” 26 Abi
 oni ọga oyi okhọli-okhue o ro
 suọ ona, o le ya gueye oni oo
 mheşę na we ni o kpada na
 li. Oo, “Gue kia e, seşę u wa
 li ena? Omose ọna omọ-ekę
 iRomu o khi e.” 27 Igho oni oo
 mheşę na we o le deba iPolu
 o mhila li, “Mhie i, omọ-ekę
 iRomu u khi?”

IPolu oo, “Ti, omọ-ekę mhi
 khi.”

28 Oni oo mheşę na
 ekhọli-okhue oo, “Omọ-
 ekę ni mhemhe mhi khi,
 ikpokpomhi ikpagho mhi fali
 ro mie ebe ro khi omọ eke.”

IPolu oo, “Ama mhemhe
 oyemhe, ọngi iRomu a bia
 mhe.”

29 Eloawe-eloawe, eni ekhọli-
 okhue ni e nono ni wewe e
 mhila iPolu ingme unu, e ti
 egbe je ukhokho, abi oni oo
 mheşę na ekhọli-okhue o ro
 lese khi ọngi iRomu iPolu o
 khi, ulishi oo mu oli, irari khi
 o she gueye we e ri iwęghę shi
 oli abo, e gbe oli.

Abi a ro rue iPolu bhale odalo oyi iSaędiri

30 Ogbeakolo, oni oo mheşę
 na ekhọli-okhue oo nono ni
 lolu lese emini ęgbọ iju e nu
 iPolu ę gue, o taghie iPolu
 iwęghę-a. O gueye ighie eyi
 ekpodalo-ugamhi ali iSaędiri
 e legba. O rue iPolu bhale ya
 migha odalo oyewe.

23

¹ IPọlu ọ bino oni ig-baa iSaḗdiri tatata, ọọ wẹ, “Inyọghuo-mhẹ, mhi she rọte udu onete oyemhẹ nya gbe akanya oyemhẹ pfo na Ẹshinẹgba ya ramhi amo.”

² Abi ọ rọ ngme ona, Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi ọọ eni e ti mama iPọlu e lase ọli unu. ³ IPọlu ọọ li, “Ẹshinẹgba ọ ya ri emhi liẹ, yeye ugbe ni a ri ẹtseli gboloa. Yeye u shitọ aghọ a gue mhẹ ẹzọ egbe-a, ama yeye ọye u gbe ushi-a abi u li ri unu bhale a ri emhi li mhẹ.”*

⁴ Eni e ti mama iPọlu ẹ ọli, “Ú ga gbudu ri unu a ghi ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba?” ⁵ IPọlu ọọ wẹ, “Inyọghuo-mhẹ, mhi aa lẹsẹ khi lọli ọ khi ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba! A kẹkẹ ọli shi ebe-no-pfuasẹ, ‘Khi gbudu ngme onobe ọyi oni ọ mhẹsẹ na ẹgbọ eye.’”†

⁶ Abi iPọlu ọ rọ lẹsẹ khi eghuo eni ẹgbọ khi iSadusi e khi, eni e kpọle e khi iFarisi, ọ la oni igbaa ngme lasеле leghe, ọọ, “Inyọghuo-mhẹ, otu iFarisi mhi la, mhi gbo khi omi iFarisi. Eri a la ana a gue mhẹ ẹzọ itobọ khi mhi mhọli irudushọ khi eni e ghua e ya gbo guale.”‡ ⁷ Abi ọ li ngme ona se, uwola o de ni otu iFarisi ali otu iSadusi, oni igbaa o kemhi. ⁸ (Irari khi otu iSadusi ẹa lama shi ọ khi ẹgbọ e ya rọte eghuli guale, ẹa gbo lama khi igeni ali iyemhẹ e la

ọ, ama otu iFarisi e lama shi enana nya.)§

⁹ Ukpokpomhi okeke o de, esesẹ Ishi eyi iMosisi eghuo ni e khi otu iFarisi e vule e khẹ akọ ni o toto, ẹẹ li, “Anye aa mẹ emhikhoghuo obọ ọyi omose ọna,” e gbolo ẹ, “Ini o fẹ khi-a khi ayemhẹ, o ke khi aḡeni ọ nu ọli ngme?” ¹⁰ Oni ekhakọ o pfuse toto-a shọ, ulishi o mu oni ọga ọyi ekhọli-okhue khi e tigbe khẹrẹ iPọlu-a. Ighọ ọ mhẹsẹ na eni ekhọli-okhue e tiemhi ya ri itoto mie wẹ iPọlu obọ ni e rọli bhale apfẹ ọyi eni ekhọli-okhue.

¹¹ Ẹlẹ iyosẹ ni oo deba li, Onomhue ọ migha mama iPọlu, ọọ li, “Mhue igbedu! Abi u li la iJerusalemu pfi ọtselẹ na mhẹ, ighọ u li mema ya li pfi ọtselẹ na mhẹ ẹli iRomu.”

Ugbamhi igbe-a ni a gba khẹ iPọlu

¹² Ogbeakọlọ, ẹgbọ iJu eghuo e ya mhẹsẹ kugbe, e romhi isheli khi wẹwẹ ẹa ya le eminale wẹkhi eri wẹwẹ e ya da amẹ, ini ẹa li gbe iPọlu-a. ¹³ Ẹgbọ ni e gba ugbamhi onana, e dọsẹ ẹgbọ egbhueva. ¹⁴ E lẹ deba ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali eni egbhali, ẹ li, “Anye she romhi ukpokpomhi isheli khi anye aa ya le emhikhoghuo sẹ khi anye gbe iPọlu-a. ¹⁵ Memena, yeye ali igbaa iSaḗdiri a kẹkẹ ebe ghi ọga ọyi ekhọli-okhue, a liẹ khi a nono ni a lolo suọ oni ingme bie. Anye mu egbe

* 23:3 Li zẹ iMat 23.27-28 † 23:5 Li zẹ Okiali 22.28 ‡ 23:6 Li zẹ Ika 26.5;

iFili 3.5 § 23:8 Li zẹ iMat 22.23; iMak 12.18; iLuk 20.27

ni anye rọ ya gbe ọli-a neni a rọli ya ramhi ana.”

16 Ama abi ọmọ ọmọse ni ọ khi omi inyọghuo iPọlu ọni ọkpotso ọ rọ suọ oni ugbamhi, ọ je oni apfẹ ekhọli-okhue ya gueye iPọlu.

17 Ighọ iPọlu ọ lu ọga ọyi ekhọli-okhue ọghuo, ọọ, “Rue ọzẹo ona ghi ọni ọọ mhẹse na ẹ, ọ mhọli emini ọ ya gueye ọli.” 18 Ighọ ọ rue ọli ghi ọni ọọ mhẹse na wẹ.

Ọ li, “iPọlu ni a mu shi igha ọọ mhi rue ọzẹo ọna ghi ẹ, itobọ khi ọ mhọli emini ọ ya gueye.” 19 Ọni ọọ mhẹse ọghọ, ọ mu ọni ọzẹo obọ, e ti je olase, ọ mhila li, “Elo wa nono ni u gueye mhe?”

20 Ọọ li, “Egbọ iJu e she gba li khi wẹwẹ e ya ghie ghi ẹ akọ, ni u rue iPọlu bhale odalo ọyi iSaẹdiri khi ẹẹ nono ni e te unu oyọli suọ oni ingme bie. 21 Khi lama shi wẹ ọ, itobọ khi e bu dọse ẹgbọ egbhueva ni e kpe ode khe ọli. E she romhi ishe khi wẹwẹ ẹa ya le, wẹkhi eri wẹwẹ e ya da ini wẹwẹ ẹa li gbe iPọlu-a. E migha a khe ni e suọ emini u ya sọ shi emini e mhila ẹ ena.”

22 Ọni ọọ mhẹse na eni ekhọli-okhue ọ gueye ọli, ọọ, “Khi gueye ọgbọ ọkhọghuo khi u she gueye mhe.” Ọọ li ọ ke le.

A rue iPọlu te aghọ je ẹoli iSizeria

23 Ighọ ọni ọ mhẹse ọghọ ọ lu ega ekhọli-okhue aava eyọli, ọ mhẹse na wẹ, ọọ

wẹ, “A wolo ekhọli-okhue egbhuege, ali eni ẹ nga ichi egbhuege ali ogbe, ali epfi-ote egbhuege ni a ke le iSizeria agogo itili amiọse. 24 A ri achi na iPọlu nga ni a rọli je oobọ ini emhikhọghuo e khi li ọli, ni a rue ọli ghi iFẹlisi ni ọ khi igovunọ.” 25 Ọ lina keke ebe na wẹ.

26 Mhẹmhe iKiladiusi iLisi-asi mhi keke ebe onana ghiẹ:

Yeye igovunọ iFẹlisi ni a mu ekpe ẹ na,

Mhia tse.

27 Egbọ iJu e mu ọmọse ọna, e nono ni wẹwẹ e gbe ọli-a. Ama eri mhi ri ekhọli-okhue eyemhe bhale ya pfa li shi eke irari khi mhi suọ khi ọmọ-ekẹ iRomu ọ khi. 28 Mhi i nono ni mhi lese emini e ze ni e rọ gue ezọ ọ shi ọli egbe, mhi rue ọli je igbaa iSaẹdiri oyewe. 29 Mhi bhale ya ẹ khi ezọ ingme ishi eyewe e rọ nali i gue, ama ọa mhue emini ọ li ni abi a gbe ọli-a shi, wẹkhi imuọli shi ọgba igha. 30 Abi a rọ gueye mhe ugbamhi ni e gba khe ọni ọmọse, mhi rọ nyanya rue ọli ghi ẹ, mhi gbo gueye eni e gue ezọ a shi ọli egbe e bhale deba ẹ ni e guele emini ọ li.

31 Oni ẹliyose ẹleghọ, eni ekhọli-okhue e rue iPọlu mhọli obọ vu, abi a li mhẹse ọli na wẹ, e ramhi Atipatirisi.

32 Ogbeakọlọ, eni ekhọli-okhue e rọli na eni e nga ichi ni e rue ọli kie ke le, wẹwẹ e nyene egbe ukhokho je apfẹ ekhọli-okhue oyewe. 33 Abi eni e nga ichi eghọ e rọ ramhi ẹoli iSizeria, e rue oni ebe na ọni igovunọ iFẹlisi, e rue iPọlu na

li. ³⁴ Oni igovunọ ọ zẹ oni ebe, ọ mhila iPọlu ukiękię obini ọ khi. Abi ọ rọ bhale ya lẹsẹ khi eke iSilisha ọ te bhale, ³⁵ ọọ, “Mhi ya suọ ẹzọ oye ini eni e gue ẹzọ shi ẹ egbe e ramhi ana.” Ighọ ọ mhẹsẹ a ri iPọlu nga ekhe-khẹ obọ ni e la agbala oyi Erọdu.

24

Ezọ ni iPọlu ọ gue odalo oyi iFẹlisi

¹ Abi ogbẹlẹ ishe e rọ dọsẹ, Oga oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi ọ je iSizeria, lọli ali egbhali eghuo ali ilọya ni a lu iTatulọsi. E bhale odalo oyi igovunọ ni a lu iFẹlisi ni e ya gue ẹzọ shi iPọlu egbe. ² Abi a rọ lu iPọlu bhale, iTatulọsi ọ gue ẹzọ oyọli shi eke khase iFẹlisi: Ọọ, “Irelo-e-khu oye ọ she ri anye mhọli opfomhẹ ali emhi enegbọ ukhomhi eke ona. ³ Ashakhasha ali odekhode anye te ẹ kueghię ẹ, anye ẹ nono ni anye kphẹmhi ne shi ona, yeyẹ iFẹlisi oghie. ⁴ Ini anye khi pfuse ẹ eghẹghẹ-a, mhi lema ẹ u kpekpe u ku esọ-a shi anye eke ukuku eghẹghẹ.

⁵ “Eri anye me ọmọse ọna shi ọgbọ ingme, ni ọ tsua okhọli ẹ lasele ke tanọ ẹgbọ iJu ni e la eke agbọ nya, e ke pfi onyaghu ali umha-suesọ. Lọli ọ ralo na ẹgbọ otu iN-azarini ⁶ O gbolo o nono ni lọli ri ichimhi mu Owa oyi Eshinegba, lọli anye rọ gba li mu. [Anye e nono ni anye gue ọli ẹzọ abi ushi oyanye o ngme. ⁷ Ama iLisiasi ọni

ọ mhẹsẹ na ekhọli-okhue, ọ bhale ya ri itoto ti anye lue abọ mie rue vu. ⁸ Ọọ eni e me umha-guẹli oyi ọmọse ọna e bhale odalo oye.] Ini u mhila ọmọse onana ogbọ u ya me igesikia ni o la ẹzọ ni anye gue shi ọli egbe ena.”

⁹ Eni ẹgbọ iJu ni e la aghọ e kugbe lama shi ẹzọ ni a gue shi eke, khi igesikia lọ.

¹⁰ Abi ọni igovunọ ọ ri obọ nu iPọlu ngme ọ gue shi ọli ọ.

iPọlu ọọ, “Mhi lẹsẹ khi ikpe ni e bu u te la ukhomhi ẹoli ona a sọ ẹzọ, itobọ ona egbe ẹ mu mhẹ ni mhi rọ migha odalo oye ya gue ẹzọ pfa egbemhẹ shi eke. ¹¹ Abi u kie kpe lẹsẹ, amo o gbe ẹlẹ igbẹva ni mhi rọ je iJerusalemu ni mhi ya ga ugamhi. ¹² Ẹgbọ iJu ni e gue ẹzọ shi mhẹ egbe ẹa bhale ya ẹ mhẹ shi elemhi Owa Oyi Eshinegba khi mhi nu ọgbọkhoghuo ẹ khẹ akọ, wẹkhi eri mhi la owa ugamhi, wẹkhi ifuapfẹ ashikhoghuo tanọ ebubu ẹgbọ abọ shi onyaghu. ¹³ Ẹa mhọli abi e li dobe rọ ya migha pfi ọtselẹ shi ẹzọ ni e gue shi mhẹ egbe khi igesikia lọ. ¹⁴ Mhi lama shi ọ khi, eri mhia ga Eshinegba oyi eni e bia awa, mhi khi ọni ọ rọte oni Ode ona, ni ẹẹ khi ẹgbhọli o khi. Ama mhi mie shi Ushi oyi iMosisi ali emini a keke shi ebe eyi emekeguele. ¹⁵ Mhi miesuọ abi ẹgbọ enana e li miesuọ, khi Eshinegba ọ ya rọte eghuli guise ọgbọ nya le, ghe eni e gue ngeli ghe ena okhọlọ. ¹⁶ Irarighọ mhi rọ rọshẹka, emini mhia riele nya, ini udu ni ọọ gue ọgbọ

ẹzọ oyemhẹ o pfuasẹ shi odalo oyi Ẹshinegba ali ọgbọ.

17 “O she gba ikpe eni e bu abi mhi te lase ẹoli iJerusalemu le. Eri mhi jele aghọ ni mhi ya rue ikpaghọ ghi ẹgbọ ni ẹa mhue ali ni mhi ri isomhopfa ghi Ẹshinegba. 18 Emini mhii rieḽe na ni e rọ bhale ya ẹ mhe shi Owa oyi Ẹshinegba abi mhi la ipfuasẹ abi ushi o ngme. Ẹgbọ ekhọghuo ẹa le gasẹ mhe, wẹkhi eri a mẹ onyaghu.* 19 Ama ẹgbọ iJu eghuo ni ẹ rọte eke Esha bhale e ga li la akaghọ. E kha bhale odalo oye ẹ ya gue ẹzọ oyewe, ini e mholi emini e ya gue shi mhe egbe. 20 Okekhi emose ni e la akana ena, a mhila we e guele umhagueli ni e gue shi mhe egbe abi a rọ rue mhe bhale odalo iSaediri. 21 Ama emhi oghuo mhi la akpewe tseḽe ngme khi, ‘Eri a gue mhe ẹzọ itobọ khi mhi mie shọ khi eni e ghu-a e ya gbo guale bhale agbọ.’ †

22 Ighọ iFẹlisi ni ọ ga lolo leḽe emhi oni Ode ona, ọọ, a yemhẹ oni ẹzọ-a ne. Ọọ, “Ini iLisiasi oni ọ mhesẹ na ekholi-okhue ọ da bhale mhi rọ ya sọ ẹ oni ingme.” 23 Ọ gueye ọga ekholi-okhue ọghọ ọ lolo ri ẹloe shi iPọlu egbe, ama e zẹ ọli pfi ẹfo-a ukukuọ. E zẹ ni emole ọli e ke bhale ya tse ọli ali ni e ke ri emini ọ nono bhale ghi ọli.

IPọlu ọ bhale odalo oyi iFẹlisi ali iDurusila

24 Abi ikuku ogbeḽe e rọ doḽe se, iFẹlisi ọ tsua ughue ọli ni a lu iDurusila ni ọ khi ọngi iJu ma egbe bhale. Ọghie ya lu iPọlu, ọ ri esọ shi eke suọ abi iPọlu ọ li ngme ungmehi irudunga ni o la iJesu iKirisiti. 25 Ama abi iPọlu ọ li ngme ungmehi igue-ngeli, ali ikuegbe-a ali iso-ẹzọ oyi Ẹshinegba ni ọ bhale, ulishi oo mu iFẹlisi, ọọ, “Osomhi ghọ ne! Ke vu. Mhi ya ghie lu ẹ ini mhi ke mẹ asha.” 26 Oni ẹghẹghẹ ọ dabi khi iPọlu ọ ya vi ufa na luẹ, itobọ ighọ ọ rọ keḽe ẹ ghie lu ọli, ọ bhale ni wewe e ngme. 27 Abi ikpe eva e rọ doḽe, iPoshusi iFesitosi ọ ke khi igovunọ ni iFẹlisi ọ kpẹ khi. Ama itobọ khi iFẹlisi ọ nono ni lolu gue rieḽe ti ẹgbọ iJu ẹloe, ọ zẹ iPọlu obọ shi owa ighumha.

25

IPọlu ọ bhale odalo oyi iFesitosi

1 A liẹ amo o li ẹḽe ese abi iFesitosi ọ te khi igovunọ, ọ rọte ẹoli iSizeria nga ẹoli iJerusalemu. 2 Oobọ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali enighie eyi ẹgbọ iJu e la gue ẹzọ shi iPọlu egbe. 3 E nyanya lema iFesitosi ọ rue iPọlu je iJerusalemu ni ọ rọli kpaghie ewe obọ. Irari khi e she gba khi ewe e ya kpẹ ode gbe iPọlu-a ini ẹḽe le. 4 iFesitosi ọọ we, “A she ri iPọlu shi owa ighumha obini ẹoli iSizeria, mhemhẹ mhi ya nyene egbe keḽe je oobọ. 5 A zẹ ni eni ẹḽe

* 24:18 Li zẹ Ika 21.17-28 † 24:21 Li zẹ Ika 23.6

ralo na ẹ e deba mhe je iSiz-
eria ya gue ẹzọ shi oni ọmọse
egbe, ini o khia khi eri ọ lue.”

6 Ogbẹlẹ elele ya ramhi
ogbẹlẹ igbe iFesitọsi ọ nu wẹ
la agho, ni ọ rọ kia tiemhi
ẹoli iSizeria. Ogbekọlọ ọ
khueghie ikotu-a, ọọ a rue
iPọlu bhale odalo oyelue.
7 Abi iPọlu ọ rọ bhale, ẹgbọ iJu
ni e rọte iJerusalemu bhale e
migha gasẹ ọli, e gue ẹzọ ni o
toto shi ọli egbe, ama ẹa dobe
to eni ẹzọ migha.

8 Ama iPọlu ọ gue ẹzọ pfa
egbọli shi eke, ọọ, “Mhi aa
riẹlẹ emhikhoghuo ni o da
ushi oyi ẹgbọ iJu, wẹkhi Owa
Oyi Eshinegba, wẹkhi eri mhi
lue na iSiza iRomu.”

9 Ama iFesitọsi ọ nono ni lolu
riẹlẹ oguẹmhe oyi ẹgbọ iJu,
igho ọ mhila iPọlu, “O ghọle ẹ
ni a rue ẹ je iJerusalemu, ni a
la agho gue ẹzọ oye ukpeloe
mhe?”

10 iPọlu ọọ, “Iye. Ikotu oyi
iSiza ni a kha mema la gue
ẹzọ oyemhe mhi la ena. Mhi
aa mhọli onobe ni mhi li ẹgbọ
iJu ni yeye u lese gboo. 11 Ini
o khia khi mhi lue nabi a gbe
ogbo-a shi, mhi mu egbe ni
mhi rọ ya ghua. Ama o kha da
khia khi ẹzọ ni ẹgbọ iJu ena e
gue ẹ shi mhe egbe khi ẹgbhọli
lọ, ogbokhoghuo ọa dobe ya
rue mhe na wẹ. Irarigho, mhi
lema a zẹ ni iSiza lueghuo ọ
remhe gue oni ẹzọ ona.”

12 IFesitọsi ọ ri eni e nu ọli ẹ
sọ ẹzọ ye ochi se, ọọ iPọlu, “U
she lema a rue ẹzọ ona je ayi
iSiza ya gue, ayi iSiza u mema
ya je.”

*IPọlu ọ migha odalo oyi
Agiripa ali iBenisi*

13 Ogbẹlẹ ingme-na e dose,
oghie Agiripa ali iBenisi e
bhale eke iSizeria ni e ya tse
iFesitọsi. 14 Aborokhia khi
e la akaghọ ogbẹlẹ ebubu,
iFesitọsi ọ gue ingme oyi iPọlu
ye oni oghie, ọọ, “Omose
oghuo ọ la owa ighumha shi
ana ni iFẹlisi ni ọ kpẹ khi
igovunọ ọ zẹ obọ shi agho.
15 Abi mhi rọ ye iJerusalemu,
ighie eyi ekpodalo-ugamhi
ali egbhali eyi ẹgbọ iJu e tsua
ẹzọ bhale ya gue shi ọli egbe,
ẹẹ mhi pfa ẹzọ igbe-a mu ọli.

16 “Ama mhi gueye wẹ khi
awa ẹgbọ iRomu awa aa ya
pfa ẹzọ mu ogbo ni a gue ẹzọ
shi egbe, ini ogbo a ri eghẹghẹ
nali gue shi ẹzọ ni a gue shi
ọli egbe ne. 17 Abi e rọ deba
mhe bhale ana, mhi nyanya
shi oni ẹzọ shi ogbekọlọ, mhi
shito elemhi ikotu, mhiẹ a lu
oni ọmọse bhale. 18 Abi eni
ẹẹ gue ẹzọ shi ọli egbe e rọ
vule ngme, ẹa gue ẹzọ umh-
aguẹli ni mhi dabi khi e ya
gue. 19 Ochoghọ ẹzọ ekhako
tse e lese me gue shi ọli egbe,
ni o khi ingme oyi ugamhi
oyewe, ali ekhako ni o khi in-
gme oyi ọmose ni a lu iJesu,
ni ọ ghua, ni iPọlu ọ khi ọ kie
la agbo. 20 Mhi aa lese abi
mhi li ya tonọ udi oni ingme
onana. Mhi ri irarigho mhila
li ini ọ nono ni a rue oli je
iJerusalemu ya gue eni ẹzọ ni
a gue ẹ shi ọli egbe enana,
oobọ. 21 Ama iPọlu ọ lema a
kie mu lue shi igha ne, ni a ri
oni ingme ghi iSiza ni ọ sọ ọ.

Irarigho mhi ro li e a ro oli shi owa ighumha ramhi ni mhi ro ya rue oli ghi iSiza.”

²² Igho Agiripa o gueye iFesitosi, oo li, “Mhi kha nono ni mhemhe-ghuo ni mhi li ri eso suo ungmehi oyi oni omose.” IFesitosi oo li, “U ya suo oli ako.”

²³ Ogbeakolo, a ri ebola kphase Agiripa ali iBenisi lo elemhi ikotu le. Ega ekholi-okhue ni e lolo fu, ali egbo eniemhi ni e la oni eoli e deba li lo. IFesitosi o ghie ya rue iPolu bhale. ²⁴ IFesitosi oo, “oghie Agiripa ali egbo ni e la ana nya, a bino omose ona. Egbo iJu ni e la ana ali iJerusalemu ali iSizeria e she bhale deba mhe, ee tse se a khi ke ze ni o la agbo. ²⁵ Mhi me khi o a li emhikhoghguo onabi a ya gbe oli-a shi, ama abi o ro da lema a rue lue ghi Oghie iRomu nya egho, mhi ya rue oli je iRomu. ²⁶ Ama mhi aa me ingme nabi mhi kha keke shi oli egbe ghi Oghie iRomu nya. Irarigho, mhi ro rue oli bhale ghi e ee nya, yeye oghie Agiripa kpaashi, ni a bhale ya e khi ini a bino oni ingme se, otse mhi ya me emini mhi ya keke shi oli egbe. ²⁷ Irari khi mhia sa khi o gbe akanya ni a ro rue oni a mu shi igha ke ghi Oghie iRomu nya, ini aa me ushi okhoghguo keke shi oli egbe gboo.”

26

IPolu o pfa egboli shi eke odalo Agiripa

¹ Igho Agiripa oo iPolu, “A she lama ne u ngme na egbe e.” Igho iPolu o tsua obo eke, o bele e gue ezoo, oo, ² “Agiripa ni oghie, mhi me egbe mhe shi oni o me afa ni mhi ro migha odalo oye amo, ni mhi ro o gue ezoo pfa egbe mhe shi eke shi ingme nya ni egbo iJu e gue shi mhe egbe. ³ Oo gue ti gba irari khi u ga lese imu eyi egbo iJu nya ali emini e mie shi. Irarigho, mhi lolo leme u mholi irabomudu na mhe ni mhi ngme.

⁴ “Egbo iJu nya e lese abi mhi lao shi abi mhi te khi omo, rote igbaekele agbo oyemhe obini ushishi egbo iJu eyemhe ali eoli iJerusalemu. ⁵ Ode o she nue ni e te lese mhe, e ya dobe pfi otsele shi o ini o ghole we, khi abi ugamhi oyawa o ngme khi eri mhi mholi omuegbe egbegbo shi o abi ona otu iFarisi ni mhi khi.* ⁶ Ama mena, itobo khi mhi mholi iregbada shi emini Eshinegba o shi na itita awa mhi ro migha shi imufe amo. ⁷ Ona o khi ishobo ni unuekpe igbeva eyawa e migha a khe, abi e li rosheka a ga Eshinegba ghe eleoguota ali ele iyose. Oghie, irari oni iregbada onana egbo iJu e gue ezoo shi mhe egbe e shi. ⁸ Elo e ze ni a ro lama shio khi Eshinegba o dobe e guise oni o ghu-a le?

⁹ “Mhemhe mhi kpe mholi oli shi udu khi eri o ye ni mhi mu okholi vule shi oni eva oyi iJesu ongi iNazareti o. ¹⁰ Igho mhi li i riele oli obini

* 26:5 Li ze Ika 23.6; iFili 3.5

ẹoli iJerusalẹmu. Irari afu ni ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọ rọ na mhe, mhi muno ebubu eni e miesuọ shi owa ighumha, abi a rọ ọ gbolo we-a, mhii mie obọ shi ọ. ¹¹ Ebubu eghẹghẹ mhi te owa ugamhi je owa ugamhi ya nase we, mhi gbolo ri ajilimhe rewe ngme ungmehi ipfiunu-a deba Ẹshinẹgba. Irari elemhi we ni e bi mhe. Mhi gbolo je ẹoli oboese ya mu okhọli vule shi we ọ.†

IPolu ọ guele abi lolu li mupfi

(Ika 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Eleghuo mhi i le ẹoli iDamasikosi, rọte afu ali omhesẹ ni ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọ rọ na mhe. ¹³ Itsotso ọguota o mu eke, oghie, abi mhi la ode, mhi me khi akpa ni o ge dose ovọ o rọte idane mi gasẹ mhe ali eni anye ga kia. ¹⁴ Anye nya, anye de eke, igho mhi suo khi uruli o nu mhe ngme elemhi Iburu, ọọ, ISolu, iSolu, elo o ze ni u rọ mu okhọli vule ẹ shi mhe ọ, ọoyeghe wa li ini u nu mhe ẹ khọli.”

¹⁵ “Igho mhi mhila, ‘Oghuo u khi Onomhue?’

“Oo mhe, ‘Mhemhe iJesu lo ni u mu okhọli vule shi ọ.’

¹⁶ “Memena, vule migha. Mhi she ri egbe mhe khasẹ irari khi mhi she ze shi oni ọọ ga mhe ali ni u ke pfi otsẹle oyemhe shi emini u ri ukpeloe oye mhe, ali emini mhi ya

rọkhasẹ okhesẹ. ¹⁷ Mhi ya tsumhi ẹ obọ ọyi egbo eye ali obọ ọyi egbo iJeta. Mhi ghie ẹ ghi we, ¹⁸ ni u khueghie we alo-a, ni u mu we pfi lase alo ebili le bhale akpa, ali u rue we ekpabo eyi okphaghiẹ lasele bhale deba Ẹshinẹgba, ni a gbe olamhe kua na we, ali ni e kugbe egbo eyi Ẹshinẹgba eni e pfuase ọ, itobọ irudunga ni e mhọli na mhe.”

¹⁹ “Irarigho, oghie Agiripa, mhia rọ ri ukpeloe gbe eke ni mhi rọte iloghie me. ²⁰ Mhi kpe te odode gue ọli ye egbo iDamasikosi, mhi ke gbo gue ọli ye egbo iJerusalẹmu ali egbo ni e la eke iJudia nya ali egbo iJeta. Mhi rọli tse abo, e lase olamhe le ni e mupfi deba Ẹshinẹgba, e rọkhasẹ khi wewe e she mu nyene rọte ikanya ebe eyewe lasele.‡ ²¹ Ona o ze ni egbo iJu e rọ bamhe rue Owa Oyi Ẹshinẹgba ni e rọ rọsheka ini wewe e gbe mhe-a. ²² Ama mhi she mhọli ikpaghiobo ọyi Ẹshinẹgba ramhi ogbe na amo, ali mena mhi migha akana a pfi otsẹle ye ọgbọ onofune ali onikeke abeghuo. Mhi aa ngme dose emini emekeguele ali iMosisi ẹ khi a ya me, ²³ khi oni Omiepfuese ni a shobo khi ọọ bhale ọ ya me osue, ali khi lolu ni ọ kpe te odode rọte eghuli guale khi ọ ya ri akpa ru na egbo eyoli ali egbo iJeta.”§ ²⁴ Abi iPolu ọ rọ ngme ramhi ana, iFesitosi ọ mu ọli migha, ọọ li, “Eri waa

† 26:11 Li ze Ika 8.3; 22.4-5 ‡ 26:20 Li ze Ika 9.20,28-29 § 26:23 Li ze Aza 42.6; 49.6; 1 iKori 15.20

ke leşē emini u wa li? Ebe ni u zē dōşē e she ri ujili ē kphē.”

²⁵ IPōlu oō li, “Ujili o a kpha mhe, iFesitōsi ogbēgbēdu, emini mhia ngme egbegbingme lo ni o tsua ēgbhali. ²⁶ Oghie Agiripa o ga leşē eni ingme enana nya, emhikhoghūo ena, ēa lase o li ēgbhali-a irari khi aa riēlē wē osheli. Ona o zē khi mhi ga doḅē nu o li a ngme oni ingme ona gboo. ²⁷ Oghie Agiripa, u fē mieshi emini emekēguele e ngme? Mhi leşē khi u mie sho o.”

²⁸ Igho Agiripa oō iPōlu, “Eri u dabi khi u doḅē ya ri oni ukuku ēghēghē ona ti mhe ni u rēmhe mele oni o miesuō-a?” ²⁹ IPōlu oō li, “O kēlē, o tēşē oo, mhi lema Eshinegba o khi khi yēyē-ghuo tşē, ama li shi ogbōkpa ni o ri esō shi mhe eke ogbenamo, ni e li abi mhi li, ini a da ri obō rue iwēghē ni e lamhe abō ena o le.”

³⁰ Igho oni oghie o vule, li shi oni igovunō ali iBēnisi ali eni e nu wē shito. ³¹ E rōte oni agbala vu, ee ngme, ēē, “Omōşē ona o a li ingme ni a ya gbe o li-a shi wēkhi oni a rō o mu o li shi owa ighumha.”

³² Agiripa oō iFesitōsi, “Áá kha wolō omōşē ona abō-a ini o a she lema a ri oni ingme je ayi iSiza lo.”

27

A rue iPōlu je iRomu

¹ Abi e rō lama shi o, anye lo oḅō-okē oniēmhi je Itili, e rue iPōlu ali ighumha ni e kpōle mhōli obō oyi oga ekhōli-okhūē ni a lu iJuliōsi, ni o

khi oghuo oyi ekhōli-okhūē eyi Oghie iRomu nya, ni a zē oḅa kē. ² Anye lo oḅō-okē oniēmhi rōte Adiramitiōmu, ikhi oḅō-okē ni o ya kia migha ikpe eghuo ni oḅō-okē ēē migha, ni e la epfepfē okē ni e la eke Esha. Arisitakusi ni o khi oḅni iMasidonia o nu anye kia.

³ Ogbeakolo anye migha iSidōni. IJuliōsi o mhōli isomhelemhi na iPōlu, o zē o li obō ya mē emōle o li, ni e ri emini oō nono na li. ⁴ Anye ke gbo rōte agho mu oni oḅō nga, anye rōte odane ukiekie eke ni okē oniēmhi o khi shi ni a lu iSapurosi irari khi akpekpeli oo nase anye. ⁵ Abi anye rō gua oḅō o da je oḅada iSilisha ali iPafia, anye migha eoli iMara na eke iLisia. ⁶ Agho oni oga ekhōli-okhūē o te mē oḅō-okē oniēmhi oyi eoli Alezadira ni oo je Itili, o ri anye lo o. ⁷ Anye e kia fiē, ogbele ebubu, anye mhōli omunu neni anye ramhi iKinidusi. Abi akpekpeli o a rō zē anye rōte ashini anye kha rōte, anye gua oḅō-okē je ukiekie eke ni okē oniēmhi o khi shi iKireti ni o so alo ghue eoli iSalimo. ⁸ Anye mhōli omunu rōte oni okē oniēmhi. Ikpukhokho, anye bhale ashini oḅō-okē ēē migha ni a lui opfomhēgbe ni o ti mama eoli iLasia.

⁹ Eghēghē o she pfu anye-a. Oni okiali o de shi eghēghē ni a rō leşē pfi azumhi se, ni o khi eghēghē ni okhēna o la la okiali na ukhomhi okē oniēmhi. Igho iPōlu o tse agua ye wē, oō wē, ¹⁰ “Emōşē, mhi

she me khi okiali oyawa o ya khi okhena ali khi o ya ri ukpokpomhi opfu ghi oni oko ali itsua ni o tsua ali agbo oyawa.”¹¹ Ama, ocho ni oni oga ekholi-okhue o kha ro ri eso shi emini iPolu o ngme, o deba abi oni o gua oni oko o ngme ali emini oni o mholi oni oko o ngme.¹² Aborokhia khi ashini anye migha o ya ti egbe egheghe orue; ebubu egbo e yemhe anye gua ke le, e dabi khi anye ya ramhi eoli iFonisi, ni anye la agho egheghe orue. Agho oko oke eniemhi nya ee migha yemhe-a. Eke ni oke oniemhi o khishi ni a lu iKireti ni o so alo ghue obini ovo o te e lo eko o khi.

Akpekpeli oniemhi

¹³ Abi akpekpeli oke o ro ri ofie rote ukiekie ogobo o pfiolo, eni emose e dabi khi okiali o ya ze we kia ke je odalo, igho e leli uli ali akhuli ni a ro gba oko oo zu. Ee kia eseso oni oke oniemhi na iKireti.¹⁴ Ama o li dena, akpekpeli oniemhi, o li rote ukiekie obita ini a so alo ghue obini ovo o te e tiemhi eko pfiolo rote oni eke ni o la iteva oke oniemhi i dose.¹⁵ Oni akpekpeli o tsua rughu oko-oke oyanye, o dobe ke kia je obini akpekpeli o te pfiolo o bhale. O lose anye. Anye bie ze oli obo na akpekpeli lolighuo oo tsua.¹⁶ Anye kia rote ukiekie ukuku eke ni o la iteva oke oniemhi ni a lu iKauda, ikhi ukiekie obini oni akpekpeli o ya ri egbe ramhi. Irosheka anye ro dobe tialo

oko onikeke ni a ro o tsumhi egbo lo elemhi oni oko-oke oniemhi.¹⁷ Abi eni emose e ro tialo li lo se, e ri ili ge oni oko-oke oniemhi gase, ini eni ili e dobe mu oli mhue toto. Irari khi ee na ulishi ini oni oko o ya gbe aye shi ugbe eke, ni o la egele eke iLibiya, ni o so alo ghue we. Igho e gbaghie ode na kpishi oyi oni oko-a, irari khi ea bie ke mhue abi e ya li o. Ishegho ni oni akpekpeli o bie tsua we ke le.¹⁸ Oni akpekpeli o kie ri itoto tsua oni oko-oke ramhi ogbeakolo, ramhi ni, eni emose e ro tino itsua ni e tsua shi oni oko o pfino kulo oni oke.¹⁹ Ogbeakolo e pfino ikhuli ni oni oko o ro o gbe akanya kulo oni oke.²⁰ Aborokhia khi ogbele ebubu ni e dose khi anye a ri eloe ti ovo wekhi ukpetata, ni oni akpekpeli o kiele ro ri itoto o pfiolo, anye a ke ri udu shi o khi anye me ode ni anye te ya pfue o.

²¹ Abi eni emose ea ro le eminale ogbele ebubu, iPolu o vule, o we, “Emose a kha suo ude ni mhi ye e lo, a kha migha iKireti, Egheghe agho, a kha tsumhi egbe e oyese onana ali opfu.²² Ama mena mhi gueye e a mholi udu, itobo khi ongee okhoghuo o ya pfua se ni oni oko.²³ Ooyose agheni oyi Eshinegba ni o mholi mhe ali ni mhi a ga o migha mama mhe,²⁴ oo mhe, ‘Khi ze ni ulishi o mue, iPolu. U mema ya migha ezo odalo oyi iSiza ali khi Eshinegba o she rote ilelemhi ri agbo oyi eni a ga

kia mh̄oli ẹ obọ.’²⁵ Irarigho, a mu igbedu oye mh̄oli, emose, irari khi mhi mhue irudunga khi Eshinegba o ya riẹle ọli abi o gueye mhe. ²⁶ Ama oko oyawa o mema ya gbe aye shi ugbe eke okhoghuo ni o la iteva oke oniemi, o tigbe migha.”

Oni oko o de ya khere-a

²⁷ Eliyose elenuzi-igbene, akpepeli o kie tsua anye e kiakia oke oniemi Adiriatiki. Itsotso ogbie, o li eni ee gbe akanya oni oko ọlo abine khi e she ti ẹ mama eke. ²⁸ E mhese oni oke bino, e me khi ilimhi oyoli o khi ete-awe egbhuesesa. O gbo li denẹ, e gbo mhese ọli, o ke khi ete-awe egbhue ali igbe. ²⁹ Ulishi o mu we khi oni oko o ya gbe aye shi eche, e rote ukhokho pfi ikhuli ene ni a ro a mu oko o gbashi lo oni oke oniemi, ee so iromhi ogbe o gbe a.

³⁰ Eni e la oni oko o gbe akanya e dua abi e li me asha a na kua. Ee tiese ukuku oko ni e tialo lole egho nga oke oniemi, abine khi eri e nono ni e rote odalo ya pfi ikhuli lo oke oniemi. ³¹ Ama ipolu oo oni oga ekholi-okhue ali eni ekholi-okhue, “Ini emose enana ẹa li la elemhi oni oko, ongee, ọa ya pfue o.” ³² Igho eni ekholi-okhue e pfa uli ni o mu oni oko onikeke mhue-a. E ze ọli de tiemhi elemhi oke.

³³ Neni ogbe o maghie-a, ipolu o lema we nya e le eminale. Oo we, “O she ramhi ogbele igbene ni udu ọa ke te sheshe ẹ, ni a le eminale kpe.

³⁴ Mena mhia lema ẹ, a le eminale. A lemhi ini a nono ni a kie dobe la agbo, A lemhi khi emikhoghuo ọa ya li ongee.”

³⁵ Abi o ro ngme na se, o rue ibuledi lasele, o kphemhi na Eshinegba ukpeloe we nya, o khi ọli-a, oo le. ³⁶ Wewe nya e mh̄oli udu, e le eminale. ³⁷ Anye nya ni anye la oni oko, egbo egbhuegbesẹ ali ogbasasa 276 anye khi. ³⁸ Abi e ro ga le eminale se abi e nono, e tino ikpulu ikpamhi emhi ni e tsua kulo oke oniemi, ini oni oko o kpe li fue.

Oni oko oke oniemi o kulue

³⁹ Abi ogbe o ro gbe-a se, eni ee gua oni oko ẹa ke lese egele oke oniemi bie, ama e me ashini ekhashe e kpi gbili shi. Agho e ke bie roli shi udu khi wewe e ya gua oni oko ya migha ini o ze we ẹ riẹle. ⁴⁰ Igho e pfanọ eni ili ni e mu ukpokpomhi akhuli ni o mu oko-oke oniemi ẹ gbashi kulo udi oke oniemi. Eghẹghẹ agho e taghie uli ni a ro mu emini a ro mu oni oko ukhomhi ẹ nyene-a. E taghie ugbakpi oyi oni oko-a nga idane, ni e dobe ramhi ashini e nono. ⁴¹ Ama oni oko-oke o ya to aye so ugbe eke ni o la elemhi oke oniemi, o migha, akpepeli o kie ri itoto o li, o tseke udi oni oko-a.

⁴² Eni ekholi-okhue ee gba abi e li ya gbolo eni ighumha nya a, ini e ya gua oke ramhi egele ni e na vu. ⁴³ Ama oni oga ekholi-okhue, oo nono abi loli li ya tsumhi ipolu, ọa ze we riẹle emini e gba. Ochoghọ o

gueye eni e gue ẹ gua okẹ e kpẹ danọ kulo okẹ ni e ramhi egele. ⁴⁴ Eni e kpọle nya e mu ikiẹkiẹ ẹra mhue okekhi izaga oyi oni okọ-okẹ. Igho wẹwẹ nya e ramhi ekekhe emhikhoghuo ọa li wẹ.

28

Eke ni a lui iMota

¹ Abi anye rọ ri ẹpfua-ẹpfua ramhi egele se, anye bhale ya ẹ khi iMota a lu oni eke ni o la iteva okẹ oniemi. ² Ẹgbọ ni e ngeli oni eke e somhelemhi anye ode ni anye aa sa shi. E pfi avuerẹ rọ mu anye epfese irari khi eri amẹ oo rue, ogbe o pfo. ³ IPọlu ọ ya nu iguagha ẹra, ọ rẹwẹ kpẹ eni erali, igbo ẹnye afue ọ te eni iguagha lasela ya tsakọ shi iPọlu obọ, itobọ khi erali e she base ọli. ⁴ Abi ẹgbọ ni e la oni eke ee me khi oni ẹnye ọ ngomhi iPọlu obọ, e gueye egbe, ẹẹ, “Omose ọna, ogbo ugbeli ni ọ gbolo ẹgbọ-a ọ fe khi memena. Aa me khi abi ọ ririẹ na pfue eghuli okẹ oniemi, odeba oyi iguezo ọa kie ze ọli obọ ni ọ la agbo.” ⁵ Ama iPọlu ọ kpishi oni ẹnye pfilo elemhi erali. Ingomhi ni oni ẹnye ọ ngomhi ọli, ọa li ọli abikhoghuo. ⁶ E migha ri ẹloe shi eke ẹ khe abi ọ li ya fumhi, okekhi abi ọ li ya fiagbe eke ghua. Ama abi e rọ khe ọli ramhi ni ẹa rọ me khi emhikhoghuo e li ọli, e mu udu pfi, ẹẹ khi olitsa ọ khi.

⁷ Epe-aghọ iPobiliọsi ni ọ khi ogbo igometi oyi oni eke ni okẹ oniemi o khi shi, ọ mholi apfe shi. Ọ rue anye je

apfe oyoli, ọ feli anye epfese egbegbo ogbele ese. ⁸ Ita iPobiliọsi ọ yeshi i ghua, iba ali ukpokpomhi elemhi ofu e to ọli. IPọlu ọ lo elemhi owa ya so iromhi na li, ọ ri abo nga li egbe, ọ roli ze. ⁹ Abi a rọ me ghose, ẹgbọ elese ni e ghua ni e la oni eke ni okẹ oniemi o khishi e bhale, a rẹwẹ ze. ¹⁰ Eni ẹgbọ e lolo mu ekpe na anye, e somhi anye opfa. Abi anye rọ ya lo okọ-okẹ oniemi ke vu, e wolo itsua ododa ni e to anye na anye.

Rote ẹoli iMota je iRomu

¹¹ Abi o rọ gbe iki ese dose, anye lo okọ-okẹ oniemi ni o migha agho khe ni orue o dose. Ẹoli Alẹzadira oni okọ o te e bhale, isheli itsema iKasito ali iPolukisi a lu oni okọ. ¹² Anye ramhi ẹoli iSirakusi, anye la agho ẹle ese. ¹³ Anye rote agho kia okẹ oniemi ramhi ẹoli iRegiumu. Ogbeakolo, akpekpeli o rote ukiẹkiẹ ogobo ini a so alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko e pfiolo. Ogbele onuzi-eva, anye lo ẹoli iPuteoli. ¹⁴ Anye ya ẹ eni e miesuo ni ẹẹ anye nu wewẹ la agho elemhi ẹfo uka oghuo. Anye rote agho vu, anye ramhi iRomu.

¹⁵ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la iRomu e she suo khi anye ẹ bhale. Igho eni e miesuo eghuo e bhale ya lu anye ode, e kia ramhi Oki Apiọsi ali Owa Ese ni a ku ẹ shi. Abi iPọlu ọ rọ me wẹ, ọ tse Ẹshinegba uwegbe, o ri udu shi ọli ọ.

IPolu o la elemhi iRomu tse abo

16 Abi anye ro ramhi iRomu, a ze ni iPolu lolighuo o la owa ni o ghole o, a ze okholi-okhuę oghuo o ri ukpeloe ke khu oli.

17 Abi o ro gba ele ese dose, iPolu o lu eni e ralo na egbo iju shi ilona. Abi e ro bhale shi oni ilona, oo we, "Inyoghuo-mhe, mhi aa li egbo eyawa emhikhoghuo wekhi eri mhi gbe ushi ni eni e bia awa, e ro nga awa obo-a, ni e ro la iJerusalemu mu mhe, rue mhe na igometi iRomu. 18 Abi e ro gue mhe ezọ egbe-a se, e nono abi wewe e lie rue mhe obo-a, itobọ khi mhia lue, ni a ya gbe mhe-a shi. 19 Ama abi egbo iju ea ro lama shi o, lolu mhi ro lema a tsua oni ezọ bhale odalo oyi iSiza. Oa khi eri mhi mhue emini mhi bhale ya gue shi egbo eyemhe egbe.* 20 Onana o ze khi mhię a bhale ni awa ngme. Itobọ irudushi ni egbo iZireni e mholi a ro ri iweghe shi mhe awe ena."

21 E oli, "Anye a me ebe okhoghuo ni a keke ingme oye shi, rote eke iJudia bhale, ghi anye, wekhi inyoghuo awa ni e rote oobọ bhale e gue ingme oye okhoghuo ni oa ti ye anye. 22 Ama anye e nono ni anye suọ unu oye, itobọ khi ashakpa egbo e la ngme onobe shi oni otu onogbo ona."

23 Igho e shi ogbele na iPolu. Ebu bu egbo e bhale asha ni

iPolu o la oni ogbele. Rote ele uzogbe ya ramhi eliyose iPolu o te gue ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ye we. O rote ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi Emekeguele roli lo we esọ ini e lama mie iJesu suọ.

24 Ingmemhi ni o ngme e lo egbo eghuo esọ, ama egbo eghuo ea mie shi oli o. 25 Igho e li nu egbe e khako, e vu, abi iPolu o ro ngme ungmehi ona ni o kpoli ukhokho unu se ni oo, "Ayemhe-no-pfuase o she kpe rote unu oyi Azaya omekeguele gueye eni e bia awa:

26 "Le deba egbo ena ni u gueye we, "A ya ri esọ shi eke khue, ama oa ya tigbe lo e esọ, a feli ofeli khue, ama aa me emhikhoghuo."

27 Udu oyewe o bi obili-a, esọ eyewe e zuse, e gbo guese alo.

Ini oa khi igho lo, e kha ri alo eyewe ke me eke, e ri esọ eyewe e suọ, udu oyewe o kha mholi ilęsingme, e kha mu pfi bhale deba mhe, mhi rewe ze.†

28 "Irarigho, mhia nono ni a lese khi imiepfuese oyi Eshinegba khi a she roli ghi egbo iJeta. E ya ri esọ shi o!" 29 [Abi o ro ngme oni ungmehi ona se, eni egbo iju e vu, e nu egbewe khako ni o toto.]

30 Ikpe eva gbada iPolu o la owa ni lolighuo o ngmomhi shi. Agho o la a mu egbo

* 28:19 Li ze Ika 25.11 † 28:27 Li ze Aza 6.9-10

ni e bhale ya feli ọli epfese.
³¹ Igbe-udu ni ọ mhue ya, ọ
rọ ọ gue ungmehi Eghiele
oyi Eshinẹgba le, ọ gbolo sẹsẹ
ẹgbọ ingme eyi iJesu iKirisiti
Ọnọmhue, emhikhọghuo ọa zu
ọli ode.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iRoma Eni e miesuo

Otse oyi iPolu

¹ Mhemhe iPolu, oni o o ga oyi iJesu iKirisiti ni a lu mhi khi aghiusomhi na kee, ni a ze o le mhi ke tsabo usomhi onete oyi Eshinegba. Mhemhe mhi keke ebe ona. ² Oni usomhi onete ona khi, oni Eshinegba o shobo shi eke, rote unu oyi emekeguele eyoli ni a keke shi Ebe-nopfuase. ³ Oni usomhi onete o ya khi, ingme oyi omi oli ni o rote unuekpe oyi iDefidi lasese elemhi idiegebe. ⁴ A rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase roli khase, ikhi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, khi, Omi Eshinegba o khi, abi o ro rote eghuli guise oli le. ⁵ Rote obo oyi iKirisiti ali eva oyoli anye te mie afu ro khi ighiusomhi na kee eyoli, ni anye ro ri egbo ijeta nya bhale ya sueso na Eshinegba. Isueso ni o rote irudunga bhale. ⁶ Ee egbo iRomu a li la eni Eshinegba o lu, ni a li khi enayi iJesu iKirisiti.

⁷ Ee ni a la iRomu nya a keke ebe ona ghi. Ee ni Eshinegba o nono ingme oyewe ni o ze, ni a khi egbo eyoli.

Okhale ali opfomhe e ka khi eye e, rote obo oyi Eshinegba

ita awa ali rote obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue.

⁸ Onodode, mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti tse Eshinegba oyemhe uwegbe shi agbo oye e nya, irari khi a she la ashakpa elemhi eke agbo suo eko irudunga ni a mholi.

⁹ Eshinegba ni mhi ri udu oyemhe nya a ga, ni mhi a tse abo usomhi onete oyi omi oli, o khi otsele oyemhe, khi igesikia mhia ngme, khi eghenge kpa mhi ro o sa to e egbe ini mhia so iromhi.

¹⁰ Mhia lema Eshinegba o khueghie ode-a na mhe ni mhi me asha bhale ya me e ikpukhokho abi o ghole oli shi.

¹¹ O ma ghole mhe gba ni mhi ro me e, ni mhi ri osese eyi ayemhe na e, ni o re e ya toto irudunga. ¹² Emini mhi ri ona ngme khi ni a ro bhale ya e khi awa mhue ikpaghiobo na egbe. Mhi kha zese e-a, ee a zese mhe-a. ¹³ Emole mhe, mhia nono ni a lese khi, ebubu eghenge mhi she gba li khi mhi bhale ya feli e, ni mhi gbo ri egbo bhale irudunga abi mhi kpe lie rielle oli ifuabo egboese ni e khi ijeta, ama, ozuode o zu mhe ode.* ¹⁴ Egboli oyemhe o khi ni mhi ro tse abo ona ye egbo kpa, ghe egbo iGiriki ali eni ea khi iGiriki, ene fialo-a ali eni ea fialo-a, shi eni mholi egbhali ali eni ea mholi egbhali. ¹⁵ Igho, o gbo lie kphakpha mhe egbe ni mhi ro li gue oni usomhi onete ye e ni a la iRomu.

* 1:13 Li ze Ika 19.21

Ekpabọ ni o la oni usomhi onete

¹⁶ Omama oni usomhi onete ọa ya mu mhe, irari khi ọli o khi ekpabọ oyi Eshinegba ni a rọ ọ tsumhi ọgbokpa ni ọ miesuọ, ẹgbọ iJu o kpẹ ramhi egbe, neni o tigbe ramhi ẹgbọ iJeta egbe.† ¹⁷ Oni usomhi onete ona o guele abi Eshinegba ọ liẹ mie ọgbokpa ni ọ mhọli irudunga. Ezeze abi Ebe-no-pfuase ọ ngme khi, “Oni Eshinegba ọ ri irari irudunga oyọli pfa na, ọ ya la agbọ.”‡

Elemhi ibibi oyi Eshinegba

¹⁸ Idane elemhi ibibi oyi Eshinegba o te ẹ tiemhile shi ẹgbọ ni ẹa miesuọ ali ena ọkhọlọ nya ọ, ni e ri ọkhọlọ oyẹwe ẹ khukhu ẹgbọ alo ini e khi leşe igesikia oyi Eshinegba. ¹⁹ Aborokhia khi e leşe emini a dobe a leşe ingme oyi Eshinegba, itobọ khi ọ khueghie ọli-a khasẹ we gboo. ²⁰ Irari khi rọte igbaekele agbọ a te me ekpabọ ali ufumhi ali abi Eshinegba ọ li gboo. Emini ọ ma nya o ri awa mhọli ilẹşe abi ọ li. Onana o zẹ khi ẹgbọ ẹa mhue emini e ya liẹ khi o zẹ ni wẹwe ẹa rọ miesuọ.

²¹ E leşe Eshinegba, ama ẹa kueghie ọli abi Eshinegba, wẹkhi eri e kphẹmhi ọli. Ochoghọ, isamhi afue ẹ ẹ sa, ighọ udu ọoyeghe oyẹwe o bishi-a. § ²² E khi, eni e fialo-a wẹwe e khi, ama e mele eyeghe-a. ²³ E ya oghie ufumhi

ni a rọ na Eshinegba ni ọ la agbọagbọ na ikhumhi ni a mama rọ khọkhọ ọgbọ ni ọ ọ ghu ali ipfeli ali elamhako ali emini ẹ ẹ ti akpidi eke.*

²⁴ Irarighọ, Eshinegba ọ rọ rue wẹ obọ-a na oghuemhe olamhe oyi udu eyewe ali itsebo ni e nu egbewe ẹ li. ²⁵ E ri ẹgbhọli oghie igesikia oyi Eshinegba. Ee ga emini a ma, ocho ni e kha rọ ke ga Ima, ọni ọ khi ọni a kueghie ya ramhi ele ni agbọagbọ. Atse.

²⁶ Itobọ ona, Eshinegba ọ rọ rue wẹ obọ-a na oghuemhe omama. Egbegbi ikpotso eyewe, e nu egbe wẹ ẹ gbhe. ²⁷ Ighọ li khi eni emose, ocho ni e kha rọ le ke deba ikpotso, emose na abi wewe ẹ ghole wẹ inu-gbhe. Emose ẹ gbe ikanya omama ke deba emose, irarighọ, e she mie ifata ikanya ebe eyewe.

²⁸ Irari khi ẹa lama ri egbegbi ilẹşe oyi Eshinegba ni e mhue shi udu, Eshinegba ọ rọ zẹ wẹ obọ na isamhi ebe udu oyewe ni e ke riele emini ẹa kha riele. ²⁹ Ọkhọlọ khi ọkhọlọ nya o kesẹ we-a, ghe ingmobe, ghe emhi ito-egbe, ghe ubogbo. Ofuma ikpekpe o vọ wẹ egbe, ghe ugbeli, ghe okhọli, ghe ikpamhika, ghe obe-imumu. Eni ẹ tsue ẹgbọ kiakia e khi. ³⁰ E ri unu ẹ yese ọgbọ-a, ẹ ẹ biselemhi Eshinegba, ezunu-obe, ni ẹa mhue ekpe, ni ẹ ẹ tonu obọ udu. Ode ebe ni a rọ li ọkhọlọ enegbo, ẹ ẹ sa rọ

† 1:16 Li zẹ iMak 8.38 ‡ 1:17 Li zẹ Abak 2.4 § 1:21 Li zẹ Efi 4.17-18 * 1:23 Li zẹ iDeut 4.16-18

lasele eghẹghẹ kpa. Ẹa ya suọ esọ na itawẹ. ³¹ Ẹa mhue ilẹsingme, ẹa ri ishobọ oyewẹ a gbe akanya, ẹa ya ti el-emhi oḡbọ wẹkhi eri e mhue ilelemhi na oḡbọ. ³² E lẹsẹ khi ushi oyi Ẹshinẹgba, oḡ khi, ẹgbọ ni e li na ngeli, eni e ya pfua e khi, ọa khi eri e lẹsẹ ẹ riẹlẹ emhi eghoḡhọ tse, ama ẹẹ mie obọ shi eni ẹ gbe ikanya eghoḡhọ ọ.

2

Iguezo oyi Ẹshinẹgba

¹ Yeye ni u wa gue ẹgbọese ẹzo, waa mhọli obini u pfue ọ ya je, irari khi eghẹghẹ kpa ni u rọ gue oḡbọese ẹzo ne, egbe ẹ wa gue ẹzo, itobọ khi yeye oyẹ u lili ẹ riẹlẹ eni emhi.* ² Awa lẹsẹ khi ẹzo ni Ẹshinẹgba ọ gue ẹgbọ ni ẹẹ riẹlẹ emhi eghoḡhọ, khi igesikia ọ deba gue ọli. ³ Eri u dabi khi ini yeye oḡbọ afuafuafue u gue ẹgbọese ẹzo, khi yeye u li riẹlẹ oni emhi oghoḡhọ, khi u ya pfue ẹzo oyi Ẹshinẹgba? ⁴ Abi khi eri u ri ẹloe ẹ gbe isomhelemhi ali iregbemie ali irabomudu eniemhi eyoli, nu waa lẹsẹ khi isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba o rẹ ramhi imupfi?

⁵ Ama irari igbiti ali udu ni ọa mhue imupfi ni a mhue, a rọ khi ma ofu oyi Ẹshinẹgba, ni ọ rọ ya na ẹ osoli, eghẹghẹ ni iguezo oyoli ni ọa mhue azẹba o rọ ya feli lasele. ⁶ Ẹshinẹgba, “Ọ ya fali oḡbọgbọ ota abi ọ li gbe.”† ⁷ Ọ ya ri agbọ na

agbọgbọ na ẹgbọ ni e mhue irabomudu ẹ riẹlẹ onete, ni ẹẹ nono ufumhi ali agbọ ni ọa mhue ukpese. ⁸ Ama ẹgbọ ni ẹẹ na shi oyewẹ tse, ni ẹa ri esọ shi igesikia ni o la ungmemhi oyi Ẹshinẹgba, ni e deba onobe vu, Ẹshinẹgba ọ ya tiese ofu ali elemhi ibibi oyoli le shi wẹ ọ. ⁹ Ẹgbọ eni ẹẹ riẹlẹ onobe nya e ya mẹ osoli ali oya. Okekhi ẹgbọ iJu, okekhi ẹgbọ iJeta. ¹⁰ Ama Ẹshinẹgba ọ ya ri ufumhi ali itinga ali opfomhe na ẹgbọ nya ni ẹ riẹlẹ onete. Okekhi ẹgbọ iJu, okekhi ẹgbọ iJeta ¹¹ Irari khi Ẹshinẹgba ọa ya zolo oḡbokhoghuo.†

¹² Ẹgbokpa ni e lamhe olamhe ni ẹa mẹ ebe ushi deba, oḡbọ ọa rọte ebe ushi ya gue wẹ ẹzo, ama ẹgbokpa ni e mhue ushi deba ni e lamhe olamhe, a ya rọte ushi gue wẹ ẹzo. ¹³ Irari khi ọa khi ẹgbọ ni e suọ abi ushi ọ ngme tse Ẹshinẹgba ọ ya liẹ khi e pfuase, ama eni e suọ abi ushi ọ ngme ni e rọli ẹ gbe akanya, Ẹshinẹgba ọ ya pfa na khi e pfuase. ¹⁴ Eghẹghẹ kpa ni ẹgbọ iJeta, ni ẹa mhọli ushi, e rọ rọte angeli oyewẹ ri ushi gbe akanya ne, eri e rokhasẹ khi e lẹsẹ emini ọa ti ali emini o ti ni a riẹlẹ, ini ẹa ririe mhue ushi. ¹⁵ Eri angeli oyewẹ o rokhasẹ khi emini ushi ọọ a ke riẹlẹ, khi e keke ọli shi udu, udu oyewẹ ọ pfi ọtselẹ shi ọ, isamhi eyewẹ ni ẹ gue wẹ ẹzo isheghuo, e gbo khe wẹ shi eke. ¹⁶ Igho o ya li ogbele ni Ẹshinẹgba ọ ya rọte obọ oyi

* 2:1 Li zẹ iMat 7.1; iLuk 6.37 † 2:6 Li zẹ Iwolo 62.12; Ekpi 24.12 ‡ 2:11 Li zẹ iDeut 10.17

iJesu iKirisiti gue wẹ ẹzọ ri osheli oyewẹ lasеле abi mhi li ri usomhi onete tse abo.

Egbọ iJu ali ushi

¹⁷ Ini a lu egbe ẹ ẹgbọ iJu, a ri egbe da ushi ri Ẹshinẹgba a tono obọ udu, ¹⁸ Ini a zẹ Ebe-no-pfuasẹ lẹsẹ oghuẹmhe oyi Ẹshinẹgba, ni a gbo lẹsẹ emini o gbe akanya, ¹⁹ ini a lẹsẹ khi ẹẹ a khi eni ẹẹ sẹsẹ ezalo ode, ni a rọ gbo khi ákpá na ẹgbọ ni e la alo ebili, ²⁰ a ye ẹgbọ ni e khi eyeghe ude, a sẹsẹ eni ẹa lẹsẹ. A mholi ọli shi udu khi ilẹsẹ ali igesikia o gba pfo shi elemhi ushi. ²¹ Ẹẹ ni a sẹsẹ ẹgbọese, elọ o zẹ khi aa ya sẹsẹ egbe ẹ? Ẹẹ ni a liẹ ọgbọ ọ khi do ughiatọ, áá liẹ do? ²² Ẹẹ ni a liẹ ọgbọ ọ khi kia okia, aa liẹ kia okia? Ẹẹ ni ikhumhi igaga ọọ kpasẹ, aa liẹ do ughiatọ elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba? ²³ Ẹẹ ni a tono obọ udu khi a mhuẹ ishi eyi Ẹshinẹgba, aa ri omama mu Ẹshinẹgba abi a liẹ gbe eni ishi-a? ²⁴ Ebe-no-pfuasẹ ọọ khi: “Irari ẹẹ ni a khi ẹgbọ iJu ẹgbọ iJeta e rọ ọ zẹ emuẹbe na eva oyi Ẹshinẹgba.”[§] ²⁵ Ini a ri ishi a gbe ikanya, oshẹlẹ oyẹ ẹ o rọ mu ẹloe, ama ini a gbe ushi-a, eri a li abinẹ khi aa shẹlẹ-a. ²⁶ Ini ọgbọ ni ọa khi iJu ni ọgbọ aa shẹlẹ-a ọ ri ushi oyi Ẹshinẹgba gbe akanya, Ẹshinẹgba ọa ya leli ọli shi ọni aa shẹlẹ-a? ²⁷ Itobọ ighọ, ẹgbọ iJeta e ya pfa ẹzọ mu ẹ iJu itobọ khi a gbe ushi-a, aboriẹkhia khi a keke oni

ushi shi ebe na ẹ ni a gbo shẹlẹ-a, ama wewẹ e ri ushi ẹ gbe akanya ini aa ririẹ shẹlẹ wẹ-a. ²⁸ Oa khi itobọ khi ọgbọ ọọ ngeli abi ọgbọ iJu ali itobọ khi a da shẹlẹ ọli-a ọ rọ khi egbegbi iJu. ²⁹ Ama ọni ọ khi egbegbi iJu ọ khi ọni ọ ri ushi ẹ gbe akanya, Oshẹlẹ na ekelemhi udu o khi igesikia oyi oshẹlẹ, ọa khi ona ẹkuẹ idiegbe oyẹ. Ọgbọ oghoghọ Ẹshinẹgba ọọ kuẹghie ọli, aa khi ẹgbọ ẹẹ kuẹghie ọli.*

3

¹ Ighe eleli ni ẹgbọ iJu, ikhi eni a lu eni a shẹlẹ-a, e mholi dọsẹ ẹgbọ iJeta? Ighe eleli ni o la ọ na ẹgbọ ni ẹ lu egbewẹ eni a shẹlẹ-a? ² Ẹleli o la ọ na ọgbọgbọ ode khi ode. Odode, ẹgbọ iJu Ẹshinẹgba ọ kpe ri oni ungmehi na obọ.

³ Ini o fẹ khia khi eghuo ọ ẹa mhuẹ irudunga? Eri umha mhuẹ irudunga oyewẹ o ya liẹ khi Ẹshinẹgba ọa ke zẹ ri egbe ẹ nga? ⁴ Iiye e! Ini ọgbọkpa o tseku khi ọloẹgbhuẹ, igesikia Ẹshinẹgba ọ khi. Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme, ni ọọ.*

“A mema mẹ khi
yeyẹ u te ode ini u ngme,
ali khi u ya mu ọ le
ini a gue ẹ ẹzọ.”

⁵ Ama ini umha guẹ ẹ ngeli oyawa o ri ipfuasẹ oyi Ẹshinẹgba khase gboo, seẹ awa ke fẹ ya ngme? Eri awa ya liẹ khi Ẹshinẹgba ọ gbe awa azẹba ini ọ na awa osoli to onobe ni awa li? Eri mhi la ana ngme abi ọgbọ ọ liẹ ngme.

6 Emini a sọ shi ona khi, Iiye o, ini o khia khi Eshinegba ọọ gbe azẹba lọ, se ọ kha li dobe gue agbọ ẹzọ? 7 Egbọ eghuo e ya ke khako, ẹẹ li, “Ini o khia khi ẹgbhọli ni mhi lo o ri ize-ri-egbenga oyi Eshinegba khasẹ, ni o khi ma ufumhi oyọli, se a ke gbo liẹ pfa ẹzọ mu mhe abi ọgbọ ọna olamhe?” 8 Elo o ke zẹ ni awa a rọ liẹ khi o tinẹ ni awa ke li ingmobe ni onete o rọte ọ lasele? A ya gue ọgbọgbọ eni e ngme na ẹzọ. Ezeze abi ẹgbọ eghuo e she kpẹ li kiẹnọ ẹgbhọli ma mhe khi emini mhia sesẹ ẹgbọ ghọ.

Aa mẹ ọni ọ guẹ ẹ ngeli

9 Ini a fẹ bino ọ bie, eri awa iju awa fẹ ti doşẹ ijeta? Iiye o! Mhi she kpẹ rọli khasẹ khi ẹgbọ iju ali ẹgbọ ijeta nya elemhi olamhe awa la a kia. 10 Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ:

“Ogbọkhoghuo ọa la ọ ni ọ guẹ ẹ ngeli, ọgbọ aa mẹ,
11 Aa mẹ ọni ọ mhue ileşẹ, wẹkhi eri ọgbọkhoghuo ọọ ga Eshinegba.

12 Egbọ nya e she sọ ukhokho gbe Eshinegba.
Wẹwe nya e she rọte ode oboese ni ọa ti.

Ogbọkhoghuo ọa la ni ọọ riẹle onete,
ọgbọ aa mẹ ọghuo kpe!”†

13 “Eri ukokoluoluọ oyewe o li abi uji ni o khueghie-a shi eke.
Eri ẹlemhi oyewe

O ri udimhi ẹ pfi it-see.”‡

“Osue ẹnye afue o la we unu.”
14 “Inu eyewe o vo itse ebe ikuku ali oy-ala.”§

15 “Oa ya mu we unu ni e rọ gbe ugbeli,
16 epfua ali oyese ẹẹ pfi shi obini e je kpa,
17 Eẹ leşẹ abi a liẹ la opfomhe.”*

18 “Wẹkhi eri e mhọli ekpe na Eshinegba.”†

19 Mena, awa leşẹ khi emini a keke shi ushi nya, khi eni e deba ushi ẹ ngeli a keke ọli na. Ni a rọ bhale ya ẹ khi ọgbọ okhoghuo ọa ya liẹ khi emini o zẹ ni luẹ rọ gbe ushi-a na, ini Eshinegba ọ gue agbọ nya ẹzọ. 20 Ogbọ ọa la ọ ni a ya pfa na khi ọ pfuase irari khi ọ ri ushi ẹ gbe akanya. Ochoghọ eri ushi o zẹ awa leşẹ khi olamhe o la ọ.‡

Igue-ngeli ni o rọte irudunga bhale

21 Ama Eshinegba ọ she ri ode onogbo ni ọ te pfa na awa khasẹ awa ni ọa khi abi ushi o sesẹ awa. Ni ebe Ushi ali emekeguele e pfi ọtşele shi. 22 Oni ode onogbo ona ni Eshinegba ọ rọ bhale, irudunga ijesu iKirisiti o te ẹ bhale deba eni e mie ọli suo nya. Ikhioda ọa la ọ na eni e khi iju ali iGiriki. § 23 Irari khi ọgbọkpa ọ she lamhe, ẹgbọ e she nuata shi Eshinegba ni ọọ tsumhi ọ. 24 Ama afue afue ọ

† 3:12 Li zẹ Iwolo 14.1-3; 53.1-3 ‡ 3:13 Li zẹ Iwolo 5.9; 140.3 § 3:14 Li zẹ Iwolo 10.7 * 3:17 Li zẹ Aza 59.7-8 † 3:18 Li zẹ Iwolo 36.1 ‡ 3:20 Li zẹ Iwolo 143.2; iGal 2.16 § 3:22 Li zẹ iGal 2.16

ri okhale oyọli pfa na awa khi awa pfuase, rọte ipfasheke ni o te obọ oyi iJesu iKirisiti bhale. ²⁵⁻²⁶ Eri Eshinegba o ri iKirisiti khasẹ agbọ nya, khi lọli o khi ọni o dobe ya ri olamhe topfa agbọ, abi o li ku ọlia eyọli kua ukhomhi apfida. Awa kha regbenga emini iKirisiti o riefe, awa mhọli ipfasheke ni o rọ rọkhasẹ khi Eshinegba ọa ya gbe azẹba. Itobọ khi Eshinegba o mhọli irabomudu ali khi ọa ya gbe azẹba, o rọọ gbe olamhe kua na egbọ, o guele khi ogbokpa ni o ri udu nga iJesu, khi ọni a pfa na o khi.

²⁷ Elo awa ke tono obọ udu e shi? Afue! Elo o ze ona? Itobọ khi awa ma rọ ri ushi a gbe lo? Iiye o, ama itobọ khi awa miesu. ²⁸ Irari khi awa zoli ukhomhi khi eri Eshinegba oo pfa na egbọ ni e mhue irudunga ni ọa khi irari iri-ushi-gbe akanya. ²⁹ Eshinegba oyi egbọ iJu tse o lese khi, ọa ke li khi Eshinegba oyi egbọ iJeta? Oyewe o khi gueguegue. ³⁰ Eshinegba oghuo o khi, ọni oo pfa na egbọ eni e shele-a rọte irudunga oyewe ali eni aa shele-a rọte oni irudunga oghuo.* ³¹ Eri ona o ke lie khi itobọ irudunga oyawa, khi awa a ke mhue emini awa ri ushi e li? Iiye e. Ochoghọ awa kie mu ushi mhue.

4

*Irudunga o ri Aburaamu
migha shi ipfuase*

* **3:30** Li ze iDeut 6.4; iGal 3.20

* **4:3** Li ze Igbae 15.6; iGal 3.6 † **4:8** Li ze

¹ Se awa ke ya ngme shi ingme oyi Aburaamu ni o khi ititawa? Elo o fe me eni ingme ipfana rọte irudunga onana? ² Ini o khia khi ikanya ni Aburaamu o gbe a rọ pfa na li lo, o kha me emhi rọ ke tono obọ udu, ama ọa khi odalo oyi Eshinegba. ³ Eri Ebe-no-pfuase oo, "Eri Aburaamu o mie Eshinegba su, loli a rọ leli oli na li shi ipfuase."*

⁴ Ini ogbọ gbe akanya, ogbọ ọa ya lie khi ifata ni o mie khi isomhopfa lo, ama eri o gbe akanya shi o. ⁵ Ama ogbọ ni ọa ri egbe da ikanya obọ oyọli ni o gbe, ni o regbenga Eshinegba ni oo pfa na ọna okholo, oni irudunga ni o mhọli egho a deba guele khi o pfuase. ⁶ Abi iDefidi o rọ ngme nga ikhivose oyi oni Eshinegba o pfa na, ni ọa khi itobọ ikanya obọ oyi lolighuo, o mu ma ingme ena, abi o ree,

⁷ "Oghelẹ o khi na egbọ
ni Onomhue o gbe
umha gueli oyewe kua,
ni a ri olamhe oyewe
topfa we.

⁸ Oghelẹ o khi na ogbọ
ni Onomhue ọa keke
olamhe eyoli shi na li."†

⁹ Oni ikhivose ona, egbọ ni a shele-a e lese mhọli oli? Abi khi egbọ ni aa shele-a e li mhọli oli? Awa kie kpe e ngme oli khi irudunga ni Aburaamu o mhue, loli a rọ guele khi o pfuase. ¹⁰ Eghẹghẹ onoghuo a rọ leli oli na li? Abi a rọ shele oli-a se lo, abi khi

neni a sheḷe ɔli-a? Ɔa khi abi a ro sheḷe ɔli-a se, ama abi aa ro sheḷe ɔli-a ne lo. ¹¹ Itobɔ khi ɔ mɔhɔli irudunga, Eshineḡba ɔ ro pfa na li khi ɔ mɔhɔli ipfuase neni ɔ sheḷe-a. Irarighɔ, ɔ ro khi ita ɔyi eḡbo nya ni e miesuo, ini aa tseku sheḷe we-a. Eḡheḡhe aghɔ ni e khi eni a pfa na khi e pfuase.†
¹² Ita ɔyi eḡbo eni e sheḷe-a ɔ li khi. Aa khi itobɔ khi a sheḷe we-a tse, ama irari khi e deba eṭe-awe agbo irudunga nabi itawa Aburaamu, neni a sheḷe ɔli-a.

Irudunga a te a mie ishobo eyi Eshineḡba

¹³ Ɔa khi iri ushi gbe akanya Aburaamu ali imimi ɔli e te mie oni ishobo khi loḷi ɔ ya le ugu agbo nya, ama roṭe angeli ipfuase ni o roṭe irudunga bhale ɔyoli lo. § ¹⁴ Irari khi ini eni e ri ushi gbe akanya e le oni ugu lo, irudunga ɔa kha ke mu eḷoe, oni ishobo o mele afue-a.*
¹⁵ Eri ushi o ri ofu ɔyi Eshineḡba bhale, irari khi ini ushi ɔa la ɔ, igbushi-a ɔa kha la ɔ.

¹⁶ Irarighɔ, oni ishobo, irudunga o te e bhale, isheghɔ ni o khi ɔyi okhale, ali ni o migha na imimi Aburaamu. Ɔa khi ɔyi eḡbo ni e ri ushi e gbe akanya tse, ama li shi ɔyi eni e miesuo abi Aburaamu. Irari khi Aburaamu ɔ khi ita awa nya

elemhi ayemhe.† ¹⁷ Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ɔo, “Mhi she re mele ita ɔyi ushishi ebubu-a.” Irudunga ni Aburaamu ɔ mhue Eshineḡba ɔ ro shobo na li. Eshineḡba ni ɔo ri eni e ghu-a guale bhale agbo, ni ɔ ma emhi enegbo.†
¹⁸ Eri Aburaamu ɔ miesuo, ɔ mhue irudushi, abi ɔa ro tseku me emini ɔ ri udu shi ne, itobɔ ighɔ ɔ ro khi, “Ita ishishi ebubu.” Abi a kie kpɛ li gue ɔli ye ɔli khi, “Imimie e ya bu abi ikpetata.” §
¹⁹ Ɔa tigbe loṣe Aburaamu shi irudunga ɔyoli, aboriekhia khi ɔ she gbe ikpe egbhueshe, ni ɔ gbo lese khi loḷi she womhe ramhi eghuli ali khi iSera ughuoli ɔ she li womhe doṣe ni ɔ ke doḃe ya bia eniye.*
²⁰ Irudunga ɔyoli ɔa mhue oḷosemhe wekhi eri ɔ khokho udu shi emini Eshineḡba ɔ ngme. Oni irudunga ɔyoli o ri itoto na li, ɔ kueḡhie Eshineḡba. ²¹ Eri ɔ lama shi ɔ egbegbo khi Eshineḡba ɔ ya doḃe rieḷe emini ɔ shobo na lue. ²² Loḷi o ze khi, “A pfa na li khi ɔ pfuase.” ²³ Ungmemhi khi, “A leli ɔli na li shi angeli ipfuase,” ɔa khi loḷighuo tse a keke ɔli na. ²⁴ Ama a li keke ɔli na awa, eni Eshineḡba ɔ lie leli angeli ipfuase na, ni awa mie ɔli suo ikhi loḷi ni ɔ roṭe eghuli guise iJesu Onomhue oyawa le. ²⁵ Eri Eshineḡba ɔ rue ɔli obɔ-a ni ɔ ghu-a shi

† 4:11 Li ze Igbae 17.10 § 4:13 Li ze Igbae 17.4-6; 22.17-18; iGal 3.29 * 4:14
 Li ze iGal 3.18 † 4:16 Li ze iGal 3.7 † 4:17 Li ze Igbae 17.5 § 4:18 Li ze
 Igbae 15.5 * 4:19 Li ze Igbae 17.17 † 4:25 Li ze Aza 53.4-5

ingmobe eyawa. O guise ọli le bhale agbọ ni ọ khuẹsẹ awa pfuasẹ.†

5

Opfomhẹ ali Oghele

¹ Irarigho, aborokhia khi a she pfa na awa egho khi awa pfuasẹ rọte irudunga oyawa, awa she mhue opfomhẹ odalo oyi Eshinegba rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Onomhẹ oyawa. ² Lọli awa rọte obọ oyọli mhọli ode lo isomhelemhi oyi Eshinegba, te irudunga ni awa migha nga memena. Awa ke ghele shi irudushi oyi ufumhi oyi Eshinegba. ³ Oa khi igho tse, ama awa lie ghele shi osoli oyawa, irari khi awa lese khi eri osoli ọọ sese ọgbọ iregbemie. ⁴ Iregbemie o ri ọgbọ ọ mhue egbegbi angeli, egbegbi angeli o ri ọgbọ ọ mhue irudushi. ⁵ Oni irudushi ona, ọa ya ze awa me omama. Irari khi Eshinegba ọ she tutu inono oyọli ku awa udu rọte Ayemhẹ-no-pfuasẹ, ni ọ rọ na awa. ⁶ Irari khi eghẹghẹ ni awa aa rọ mhọli ekpabọ ni awa rọ khi ena olamhẹ, iKirisiti ọ bhale ya ghu-a na awa. ⁷ O ma munu ni ọgbọ ọ rọ ghu-a na ọgbọ ni ọ guẹ ẹ ngeli, otse ọgbọ ọ ya rọshẹka ni lue ghu-a na ọgbọ onete. ⁸ Ama eri Eshinegba ọ ri inono ni ọ mhọli na awa khase. Lọli o ze khi eghẹghẹ ni awa rọ kie khi ena olamhẹ, iKirisiti ọ rọ bhale ya ghu-a na awa.

⁹ Aborokhia khi a she rọte ọlia eyọli pfa na awa mena, seẹ ọa lie tsumhi awa ofu oyi Eshinegba! ¹⁰ Irari khi ini eghẹghẹ ni awa rọ khi ebe Eshinegba khi a rọte eghuli ni omiọli ọ ghu ri awa nu ọli mhue irọ-riele, seẹ awa ni a she rọ nu Eshinegba somhi awa aa li gbo ya rọte agbọ oyọli mhue imiepfuese! ¹¹ Oa khi igho tse, ama awa li mhọli oghele ayi Eshinegba rọte iJesu iKirisiti Onomhẹ oyawa, oni awa rọte obọ oyọli mhue irọsomhi.

Adamu ọ ri eghuli bhale, iKirisiti ọ ri agbọ bhale

¹² Olamhẹ ni Adamu ọ lamhẹ o ri eghuli lo agbọ le. Olamhẹ oyọli o ze khi ọgbokpa ọ khi ọna olamhẹ, irarigho ọgbokpa ọ rọ ya ghua.* ¹³ Irari khi neni a ri ushi bhale olamhẹ, ọ she kpẹ lo agbọ le, ama ashini ushi ọa la, aa ya leli olamhẹ na ọgbokhoghuo. ¹⁴ Aboriekhi igho, eri eghuli o kie rọte eghẹghẹ oyi Adamu gbe ẹgbọ ya ramhi eghẹghẹ oyi iMosisi, li shi ẹgbọ ni ẹa gbe ushi-a abi Adamu ọ li da omhese oyi Eshinegba. Adamu ọ khi irọkhokho oyi oni ọ ya bhale.

¹⁵ Ama wewe aava ẹa li abeghuo irari khi isomhopfa onayi Eshinegba ọa li abi olamhẹ oyi Adamu. Igesikia o khi, khi ebubu ẹgbọ e ghu-a irari olamhẹ oyi ọgboghuo ọgho. Ama okhale oyi Eshinegba o fune. Igho khi isomhopfa ni ọ rọ na ebubu

* 5:12 Li ze Igbae 3.6

egbo rɔte isomhelemhi oyi ɔgbɔ ɔghuo, ikhi iJesu iKirisiti. ¹⁶ Ikhiɔda o la isomhopfa oyi Eshinegba ali olamhe oyi Adamu. Oni olamhe oghuo ogho o ri ina-osoli bhale. Ama isomhopfa oyi Eshinegba o ri ipfana bhale ghi awa aboriekhia khi eni e lamhe awa khi. ¹⁷ Igesikia o khi, khi rɔte olamhe oyi ɔgbɔ ɔghuo, eghuli o te bhale agbo. Ama emini ɔgbɔ ɔghuo o riele, ikhi iJesu iKirisiti, o fune. Egbo nya ni e mie okhale oniemhi ali isomhopfa afue afue oyi ipfuase oyi Eshinegba, e ya mu olamhe o le, rɔte obo oyi iKirisiti. ¹⁸ Abi olamhe oyi Adamu o li ri ina-osoli ghi egbokpa, igho ipfuase oghuo oyi iKirisiti o li ri ipfana ali isomhopfa agbo oyi Eshinegba na egbokpa. ¹⁹ Irari khi, abi umha-sueso oyi ɔgbɔ ɔghuo o ri egbo nya khi ena olamhe, igho a li ya pfa na ebubu egbo shi ode oyi Eshinegba irari isueso oyi ɔgbɔ ɔghuo.

²⁰ Eri ushi o bhale ni egbo lese ashini e khi ena olamhe ramhi, ama abibi olamhe e tseku li bu, ilelemhi oyi Eshinegba o bu dose we. ²¹ Eghenge agho ni a bhale ya e khi ezeze abi olamhe o ri eghuli bhale, okhale oyi Eshinegba o ri ipfuase leghie, o ri agbo na agboagbo bhale, rɔte obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

6

Ghu pfa Olamhe, u nu

iKirisiti la agbo

¹ Se awa ya ngme mena, eri awa ya ke li ingmobe le tse ni okhale oyi Eshinegba o ke bua shi o dose agho? ² Iiye o! Awa ni idiegbe oyawa o ghu pfa olamhe, see awa ke gbo lie ke lamhe? ³ Abi khi aa lese khi awa nya ni a batazi shi iJesu iKirisiti, khi eri awa batazi shi eghuli oyoli? ⁴ Irarigho, eri a ri awa nu oli to abi a ro so awa oke batazi awa shi eghuli oyoli, ni a bhale ya e khi abi a li rɔte eghuli guise iKirisiti le rɔte ufumhi oyi Ita, ni awa li mholi agbo onogbo.*

⁵ Abi a ro ku awa ali loli gbe she eghuli oyoli egho, igho a gbo lie ku awa ali loli gbe shi iguisele oyoli. ⁶ Awa lese ona khi idiegbe oyawa onodiho khi eri o nu iJesu ghu-a shi apfida, ni a ro bhale ya e khi idiegbe olamhe oyawa o mele afue-a. Ini awa khi ke gbo khi ighumha olamhe. ⁷ Itobo khi ini ɔgbɔ o ghu-a, o she pfue ekpabo olamhe. ⁸ Mena, ini awa she nu iKirisiti ghua, awa miesuo khi awa ya li nu oli la agbo. ⁹ Irari khi awa lese khi abi a she rɔte eghuli guise iKirisiti le egho, o ke gbo ya ghu ghue, eghuli o ke gbo mholi ekpabo shi oli egbe. ¹⁰ Eghuli ni o ghu, utoghuokpe o ghu oli ro mu ekpabo eyi olamhe o le. Agbo ni o la, o la o na Eshinegba. ¹¹ A li ligho leli egbe e shi eni e ghu pfa olamhe, ama a la agbo na Eshinegba elemhi iJesu iKirisiti. ¹² Irarigho, a

* 6:4 Li ze iKolo 2.12

khi zẹ ni olamhẹ o le eghie shi ẹ egbe ni a ri oghuẹm hẹ ebe eyoli ke gbe akanya. ¹³ A khi ri ukiẹkiẹ idiegbe okhoghuo oyẹẹ na olamhẹ, wẹkhi eri u rẹ wẹ shi ekẹ shi akanya okholo, ochoghọ, a ri egbe ẹ na Ẹshinẹgba abi eni a she rọte eghuli nyenẹ bhale agbọ, ama a ri idiegbe oyẹẹ na li abi itsua ipfuasẹ. ¹⁴ Irari khi olamhẹ ọa ke ya khi ọga oyẹẹ, itobọ khi ushi ọa kẹ ẹ ke mhẹsẹ na ẹ, ama elemhi okhale oyi Ẹshinẹgba a ke la.

Ighumha eyi angeli ipfuasẹ a ke khi

¹⁵ Sẹ o ke li mena? Awa ke lamhẹ itobọ khi ushi ọa ke mhẹsẹ ẹ na awa, sẹ ni okhale oyi Ẹshinẹgba? Iiye o! ¹⁶ Aa lẹsẹ khi oghumha oyi emini a suọ esọ ọ na a khi? U dobẹ ya khi oghumha oyi olamhẹ ni o ri eghuli ẹ bhale, u gbo dobẹ ẹ zẹ isuesọ na Ẹshinẹgba ni o ri ogbọ ọ bhale angeli ipfuasẹ. ¹⁷ Ama awa tse Ẹshinẹgba uwegbe, irari khi eghẹghẹ ni o doṣẹ, a kpẹ khi ighumha eyi olamhẹ, eghẹghẹ aghọ a ga ri udu oyẹ ẹ nya a suọ esọ na osẹsẹ ni a sẹsẹ ẹ. ¹⁸ A she pfuese ẹ olamhẹ, ama ighumha eyi Ẹshinẹgba a ke khi, ni a ke riẹlẹ emini o ghọle Ẹshinẹgba.

¹⁹ Eri mhi ngme ona abi ogbọ liẹ ngme, itobọ khi aa lolo toto. Abi a kpẹ li ri idiegbe eyẹ ẹ shi ighumha na ikanya ichimhi ali okholo, a li lighọ ri egbe ẹ shi ighumha angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba, ni o ri ipfuasẹ ẹ bhale. ²⁰ Abi a

rọ khi ighumha olamhẹ, aa mhue emini a ri angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba riẹlẹ. ²¹ Ighe eleli ni a mhue oni eghẹghẹ shi ikanya ni e ke tigbe ri omama a mu ẹ ena? Emhi eghoghọ eghuli ẹẹ pfi. ²² Ama mena ni a she rọte olamhẹ pfuese ẹ, ni a ke rọ khi ighumha eyi Ẹshinẹgba eghọ, eleli ni a khiẹsẹ, ipfuasẹ o rẹ ẹ ya khue pfuasẹ, o ri agbọ na agbọagbọ ọ na ẹ. ²³ Irari khi ifata oyi olamhẹ khi eghuli lo, ama isomhopfa oyi Ẹshinẹgba agbọ na agbọagbọ lo rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

7

Abi a liẹ ngeli elemhi ughue

¹ A lẹsẹ inyoghuo, khi eri mhi nu ẹ ngme abi egbọ ni e lẹsẹ ushi, khi ushi o mhọli ekpabọ shi ogbọ egbe ini oni ogbọ ọ kie da la agbọ ne. ² Ezeze abi ushi o ngme khi okpotso ni ọ la ughue ọa gbudu vu ọdọ li obọ ini oni omose ọ kie da la agbọ ne, ama khi ini ọ ghu-a oni ushi ọa ke mu ọli. ³ Irarighọ, ini ọ vu ya ngeli na omose ọlese, abi ọdọli ọ li kie la agbọ eghọ, a ya lu ọli okiokia. Ama ini ọdọ li ọ ghua, oni ushi oghọ ọa ke mu ọli, ọa ke khi okiokia, ini ọ tseku ngeli na omose ọlese. ⁴ Ighọ o li khi shi ẹ ọ inyoghuo-mhẹ. Idiegbe oyi iKirisiti a ke khi, ẹẹ a she li ghu-a pfa ekpabọ oyi ushi. A she ga li mhọli eghẹghẹ ni a rọ mele oyi ogboese-a, ikhi oni a rọte eghuli guise le, ni a mẹ asha ke gbe akanya enete

na Eshinegba. ⁵ Irari khi abi idiegbe olamhe o ro o mhesa na awa, igho oghumhe oyi olamhe ni ushi o zese-a o la awa idiegbe gbe akanya, ena e ri awa ngeli angeli ni o o pfi eghuli. ⁶ Ama mena, abi awa ro she ghu pfa emini e ke kpe gero awa egho, a she pfuese awa obo oyi ushi, ni awa me asha rote ode onogbo oyi Ayemhe ke ga, ni o a ke khi ode oyi ushi ni a keke.

Inu-olamhe khe abo

⁷ Se awa ke ya ngme mena? Olamhe oni ushi o ke khi sho? Iiye o. Egbegbo lo khi, mhi aa kha lese emini olamhe o khi, ini o a khi ushi lo. Irari khi mhi aa kha lese emini ivie shi emhi obo o khi ini ushi o a lie, "Khi vie shi emhi obo."* ⁸ Rote oni ushi ogho, olamhe o te me asha guise iwali oghumhe ukphe nya ni e la mhe egbe le. Ini a rue ushi ode-a eri olamhe o ghua. ⁹ Eri mhi kpe la agbo tse abi mhi aa ro lese ushi ne, ama abi ushi o ke ro bhale, olamhe o gbo bhale agbo, lo li mhi ro ghua. ¹⁰ Mhi me khi ushi ni o kha ri agbo bhale, khi eghuli o ro bhe.

¹¹ Olamhe o me asha migha rote ushi di mhe. Rote oni ushi, eghuli o gbe mhe.† ¹² Abokieli khi, oni ushi o pfuase, omhesa o pfuase, e migha, e ti.

¹³ Eri emini o ti ogho o ke ri eghuli ghi mhe egho? Iiye o! Ama ni a ro lese olamhe

shi olamhe o ro pfi eghuli na mhe, rote emini o ti, ni a bhale ya e khi rote oni ushi, olamhe o mema khi olamhe egbegbo. ¹⁴ Irari khi awa lese khi ushi emhi Ayemhe o khi, ama mhemhe obo tse, mhi khi oni a ro na olamhe de. ¹⁵ Mhi aa lese emini e li mhe, irari khi emini mhia nono ni mhi ke riela, mhi aa dobe riela oli. Ama emini o a ghole mhe, mhia riela.‡ ¹⁶ Ini mhi riela emini mhi aa nono ni mhi riela, mhi lama shi o khi ushi o ti. ¹⁷ Abi oli khi, o a ke khi mhemhe mhia riela oli ama olamhe ni o la mhe egbe lo. ¹⁸ Mhi lese khi emhikhoghwo ni o ti o a lamhe egbe, ikhi idiegbe olamhe oyemhe. Irari khi ini o tseku ghole mhe ni mhi riela emini o ti, mhia dobe e riela oli. ¹⁹ Irari khi emini mhia riela o a khi emini o ti ni mhia nono ni mhi riela, ochogho onobe ni mhi aa nono ni mhi riela, mhi kiele e riela. ²⁰ Mena, ini mhia riela emini mhi aa nono ni mhi riela, ona o rokhasa khi o a khi mhemhe mhi riela oli, olamhe ni o la agbo oyemhe o o riela oli. ²¹ Ina o ga limhe egbe eghoghekpa. Ini mhia nono ni mhi riela onete, onobe o nu mhe la agho. ²² Irari khi ekelemhi udu oyemhe, ushi oyi Eshinegba o te e ghole mhe. ²³ Ama mhi me khi ushi olese o la mhe egbe e gbe akanya, ni o mu okholi vule shi ushi ni o la mhe udu o, o remhe mele oghumha ushi

* 7:7 Li ze Okiali 20.17; iDeut 5.21 †

‡ 7:15 Li ze iGal

oyi olamhẹ-a, ni o la mhẹ egbe a gbe akanya. ²⁴ Ogbọ umẹobinuje nabise mhi fe khi ena. Oghuo o ya tsumhi mhẹ idiegbe eghuli ona lasese? ²⁵ Mhi kphẹmhi na Eshinẹgba rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Onomhufe oyawa.

Irarigho, mhẹmhẹ oyẹmhẹ, oghumha oyi ushi oyi Eshinẹgba mhi khi udu oyẹmhẹ, elemhi idiegbe olamhẹ, mhi khi oghumha oyi ushi olamhẹ.

8

Angeli na Ayẹmhe

¹ Irarigho, ipfezo-mu o a ke la o na egbo ne mie iJesu iKirisiti suo, ni e a ke ngeli rọte ode olamhẹ, ama eni e e ngeli rọte ode Ayẹmhe-nopfuase. ² Ayẹmhe ni o ri agbo a na awa itobọ khi awa mie iJesu iKirisiti suo, o she taghie mhẹ obọ oyi ushi olamhẹ ali eghuli-a. ³ Emini Ushi oyi iMosisi o a dobe riefe irari khi idiegbe olamhẹ o mie oli ekpabo, Eshinẹgba lolighuo o ke ya pfuese awa abi o ghie Omi oli, ni o li abi awa egbo olamhẹ ali ni o ya khi iluasobo shi olamhẹ eyawa. Oni idiegbe ogbo ni oni iKirisiti o ze o ro pfueche olamhẹ-a shi idiegbe ogbo olamhẹ. ⁴ Eri Eshinẹgba o riefe ona ni ipfuase ni ushi oo nono ni awa mholi o tse shi awa egbe, ini awa khi ke ngeli te ode olamhẹ, ama ni awa ke ngeli rọte ode Ayẹmhe.

⁵ Egbo ni e ngeli rọte ode olamhẹ, eri e ri udu shi emini idiegbe oyewe o nono. Eri egbo ni e e ngeli rọte ode Ayẹmhe, e ri udu shi emini Ayẹmhe o nono. ⁶ Irari khi udu oyi ogbo eghuli o tsua. Ama udu o riefe emini Ayẹmhe o gueye oli, eri o ya la agbo o mhufe opfomhe. ⁷ Obe Eshinẹgba ogbo o o khi, ini udu olamhẹ oyoli o o mhese na li, irari khi o a ya suo eso na Eshinẹgba. Irari khi o a ze ni ushi oyi Eshinẹgba o mhese ke na li, wekhi eri o tigbe ya lama ghue ni o mhese na li. ⁸ Egbo ni idiegbe olamhẹ oyewe o mhese e na, e a dobe riefe emini o ghole Eshinẹgba.

⁹ Yeye oye idiegbe olamhẹ o a ke mhese e ne ama Ayẹmhe o ke mhese e ne, ini Ayẹmhe oyi Eshinẹgba o da la agbo oye ne. Ogbọ ni o a da mhufe Ayẹmhe oyi iKirisiti ne, o a khi onayoli. ¹⁰ Eri-tse khi ini iKirisiti o da la agbo oye ne, idiegbe oye o fu pfa olamhẹ, ayẹmhe oye o kie la agbo irari ipfuase ni awa rọte obọ oyi iKirisiti mhufe. ¹¹ Ini Ayẹmhe oyi oni o rọte eghuli guise iJesu le o da la agbo oye ne, loli ni o rọte eghuli guise iJesu le o ya rọte Ayẹmhe oyoli ni o la agbo oye ri agbo na idiegbe ni o o ghu oye.*

¹² Irarigho, inyoghuo-mhẹ, awa mema ya ke ngeli abi ayẹmhe Eshinẹgba o gueye awa. Awa khi ke ngeli abi o ghole idiegbe olamhẹ. ¹³ Irari khi, ini u wa ngeli

* 8:11 Li ze 1 iKori 3.16

abi idiegbe olamhẹ o gueyẹ, eri u ya ghu-a, ama ini u wa ngeli abi Ayemhẹ o gueyẹ, eri u wa gbe ekpabo olamhẹ a shi idiegbe oye, u la agbo. ¹⁴ Egbọ ni Ayemhẹ oyi Eshinegba o mhese e na imi Eshinegba e khi. ¹⁵ Irari khi Ayemhẹ ni Eshinegba o ro ne, ọa khi oni o gbolo re khi oghumha ulishi, ama Ayemhẹ ni o ro re khi Omọ oyọli u mie. Oni Ayemhẹ o ri awa mhue itoto e vie lu Eshinegba, awa lu ọli Itamhẹ, Itamhẹ.† ¹⁶ Oni Ayemhẹ lolighuo o pfi otselẹ shi ayemhẹ oyawa khi eniyẹ eyi Eshinegba awa khi. ¹⁷ Ayemhẹ oyọli o ze ni awa lese khi awa ya nu iKirisiti mhọli okemhi shi emini Eshinegba o ro shobo khi ọli ya riẹle. Eghẹghẹ agho awa nu iJesu mhọli okemhi ufumhi oyọli ini awa li me osoli.‡

Ufumhi na ogbenako

¹⁸ Mhi me ọli me khi osoli ni awa a me memena khi ọa khi oni a ro khokho emini a ro ya khase elemhi agbo oyawa ikpukhokho. ¹⁹ Irari khi eri emini Eshinegba o ma nya e ri ikphakpha-egbe migha khe eghẹghẹ ni Eshinegba o ro ya ri eni e khi egbegbi imiọli khase. ²⁰ Irari khi emini a ma nya, a ro mele afue-a, ni ọa khi oghuemhẹ oyewe, ama abi o li ghole oni Eshinegba lo, ni o rewe mele afue-a, elemhi irudushi,§ ²¹ khi o ya tsumhi emini o ma nya ini

e khi ke ke-a ali khi e ya nu imi Eshinegba kemhi epfua ni o mhọli ufumhi.

²² Awa lese khi emini a ma nya e kiele e lomhẹ memena e la otomhẹ, abi okpotso ni oku oo to. ²³ Ọa khi emini a ma weweghuo tse, ama li shi awa ni awa mie Ayemhẹ-nopfuase ni o khi igbaekele agbo onogbo oyi Eshinegba. Awa lie lomhẹ abi awa li ri eloe shi eke e khe ogbele ni Eshinegba o ya la ukpeloe ogbokpa guele khi imi Eshinegba awa khi ali ni a ro ya pfa awa ike-a shi eke.* ²⁴ Irari khi rote irudushi ona a te mie awa pfuese. Eri-tse khi irudushi ni aa me gboo ọa fe khi irudushi. Oghuo o gbo ri eloe shi eke e khe emini o she me eloe ne? ²⁵ Eri-tse khi ini awa ri udu shi emini awa aa me ne, irabomudu awa ro ke e khe ọli.

²⁶ Igho Ayemhẹ o lie kpaghie awa obọ umhagbapfo oyawa, Irari khi awa aa lese abi a lie so iromhi, oni Ayemhẹ lolighuo o ri ilomhẹ e so iromhi na awa shi emini unu ọa dobe e ngme. ²⁷ Oni Eshinegba ni oo me elemhi udu oyi egbo, o lese usamhi eyi Ayemhẹ. Irari khi eri oni Ayemhẹ o so iromhi na egbo eyi Eshinegba abi o li de shi oghuemhẹ oyi Eshinegba. ²⁸ Awa lese khi eri Eshinegba oo riẹle emhi nya te ode onete na egbo ni e nono ingme oyọli. Egbọ ni o khia khi o lu shi omhese oyọli. ²⁹ Eni Eshinegba o she kpẹ lese, wewe o ze oda

† 8:15 Li ze iMak 14.36; iGal 4.6 ‡ 8:17 Li ze iGal 4.5-7 § 8:20 Li ze Igbae 3.17-19 * 8:23 Li ze 2 iKori 5.2-4

ke ni e ya li abi Omi ọli, ni ọni Omi ọli ọ khi ọnodode elemhi inyoghuo ebubu. ³⁰ Igho eni Eshinegba ọ ze ọda ke, wewe ọ li lu. Eni ọ lu, wewe ọ li pfa na, eni ọ pfa na wewe ọ li ro khi eni e mhue ufumhi onabi oyoli. ³¹ Abi awa ke ro mhue ena shi udu oyawa, se awa ke ya so shi ena mena? Ini Eshinegba ọ nu awa la, oghuo o ya dobe mu okhue vule shi awa ọ? ³² Loli ni ọa to ukphe Omi ọli na awa, ni ọ roli luasobo na awa nya, se ọa ya pfo udu gbo ri emhi nya ma ọni Omi ọli na awa? ³³ Oghuo ọ ya gue ingme shi egbo ni Eshinegba ọ she ze egbe? Eshinegba lueghuo ọ pfa na ogho. ³⁴ Oghuo ọ dobe pfa ezọ ọ mu ogho? IJesu iKirisiti lueghuo lo, ọni ọ ghua. O gbo dose agho, Ọni a guise le bhale agbo, mena ọ shito obọ ita oyi Eshinegba, ọ so iromhi e na awa. ³⁵ Oghuo ọ ke dobe ya vase awa rote inono ni iKirisiti ọ nono awa lasele? Osoli abi khi ọmunu abi okholi ni a mu vule shi awa ọ o ya dobe? Abi khi okiamhi abi khi umha me so lo, abi khi ini i igbe-a tsekha deba lo? ³⁶ Abi a li keke ọli shi ebe-no-pfuase, khi,

“Itobo oyee anye ro

la okhena eghuli elekpa,
a ri anye khokho

isumha ni a ya gbolo a.†”

³⁷ Iiye, abi a rie me eni emhi enana nya, anye fu dose ọni ọ kholi mu ọ le, rote obọ oyi ọni ọ nono ingme oy-

anye. ³⁸ Irari khi mhi me ọli me khi emhikhoghuo ọa la agbo ona, eghuli wekhi agbo ilala, wekhi igeni wekhi iyemhe okphaghię ali emini e la irarogbe e mhese shi agbo ni awa la memena okekhi agbo ni o ke e bhale wekhi ekpabo, ³⁹ wekhi iyagha ali ilimhi, wekhi emhikhoghuo ni a ma, o dobe ya vase awa rote inono ni Eshinegba ọ nono awa rote iJesu oyawa lasele.

9

Uzemhi ni Eshinegba ọ ze egbo iZireni

1 Egbegbi ingme mhia ngme itobo khi ọnayi iKirisiti mhi khi. Ọa khi egbholi mhia lo. Udu oyemhe o pfi otsele shi ọ elemhi Ayemhe-no-pfuase, ² ini mhię khi mhi mholi oya ali udu ialamhe ni ọa mhue ukpese, ³ na egbo eyemhe ni anye khi egbo eghuo ali ọlia eghuo. Itobo oyewe, eri mhia lie khi Eshinegba ọ kha pfi unu na mhe ali khi a kha rue mhe ikugbe ni mhi kugbe iKirisiti ọ le, ini loli rewe mholi imiepfuese. ⁴ Wewe e khi imimi iZireni ni Eshinegba ọ ze, ni ọ ro khi imi ọli, ọ ri ufumhi oyoli khasę we, ọ nu we rięle ilama kugbe, ọ ri ushi oyoli na we. Wewe e mholi egbegbi ugamhi, e she mie ishobo oyi Eshinegba.*

⁵ Wewe e mholi eni egbhali ena elele ni a suo eko, ni e gba ushishi Iburu eke le. Wewe e li khi itita iKirisiti. Eshinegba

† 8:36 Li ze Iwolo 44.22 * 9:4 Li ze Okiali 4.22

ni ọọ mhẹsẹ na emhikpa, ọ khi ọni áá kuẹghie agboagbo.

6 Mhi aa liẹ khi ishobo ni Ẹshinẹgba ọ shi, khi, o fia kua. Irari khi ọa khi ẹgbọ ni e rọte iZireni lasеле nya, e khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba. 7 Wẹkhi imimi Aburaamu nya e khi egbegbi imi Aburaamu. Ẹshinẹgba ọ gueye Aburaamu khi, “Imimi Aziki a ya leli shi eni u bia.”†
8 Onana o guele khi eniye ni ọ bia elemhi oghuemhe idiegbe nya ẹa khi imi Ẹshinẹgba. Ama eniye ni a bia rọte ishobo onayi Ẹshinẹgba wewe a leli shi egbegbi imimi Aburaamu. 9 Irari khi ishobo onayi Ẹshinẹgba khi, “Egheghe ni ọ roshi eke o kha da ramhi ne, mhi ya ri ishobo oyemhe tse, iSera ọ bia omọ omose.”‡

10 Ọa pfo ghọ. Irari khi itsema emose eyi iRebeka, ita oghuo ọ bia we ikhi Aziki itita awa. 11-12 Ogbọ a bia itsema ena ne wẹkhi eri e lese ingme e riẹle onete ali onobe ne, ni Ẹshinẹgba ọ rọ she gueye inyewe iRebeka khi, “Onogbhali ọ ya ke ga onikeke.” Eri Ẹshinẹgba ọ riẹle ona rokhasẹ khi, uzemhi ni lolu ẹ zẹ ogbọ ni ọ khi emini ọ ya khi elemhi agbo, khi ọa khi itobọ akanya ni ọ gbe ama abi o ghọle Ẹshinẹgba ọ li lu ọli. § 13 Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ, “IGiekọpu mhi nono dose iSo.”*

14 Se awa ke ngme mena? Khi Ẹshinẹgba ọọ zolo? Iiye o,

ọa khi igho kpa! 15 Irari khi ọ gueye iMosisi ọọ li,

“Mhi ya mhọli ilelemhi na ọni mhi ya mhọli ilelemhi na, mhi vie osue na

ọni mhi ya vie osue na.”†

16 Itobọ igho, ọa khi abi o ghole ogbọ wẹkhi emini ogbọ ọ riẹle ama rọte ilelemhi oyi Ẹshinẹgba. 17 Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme na shi iFero egbe, ọọ li, “Itobọ ona mhi rọ rẹ khi oghie ni mhi rọte emini mhi ya li ẹ ri ekpabo eyemhe khase, ni mhi rọ zẹ agbo nya lese eva oyemhe.”‡
18 Irarigho, eri Ẹshinẹgba ọọ mhọli ilelemhi na ọni ọ ghole ọli, ọ zese ọni ọ ghole ọli udu-a.

19 U dobe ya mhila mhe ogbọ ona, “Elo o zẹ ni Ẹshinẹgba ọ rọ kiele ẹ me umhagueli oyawa sho, aborokhia khi lolu ọ ri awa ngeli abi o ghole ọli? Irari khi ogbokhoghuo ọ dobe ya nu Ẹshinẹgba khe abo?” 20 Ama oghuo u khi, yeye ogbọ ni gbudu ya mie Ẹshinẹgba unu? Emini a ma o dobe ya liẹ ọni ọ ma li, “Elo o zẹ ni u rọ lina ma mhe?” § 21 Omekhe ọa fe mhue afu ni ọ rọ ri eke eme ẹ ma emini o ghole ọli? Ọ kha ma eghuo shi eni a rọ riẹle emini e mu eloe, ọ manọ elese shi ni a rọ riẹle emini a me kpa.

22 Igho li khi emini Ẹshinẹgba ọ riẹle. Aboriekhia khi ọ mhọli afu ni ọ kha rọ ri ofu ali ekpabo oyoli khase ẹgbọ ni e kha pfua, ni ọ me

† 9:7 Li zẹ Igbae 21.12 ‡ 9:9 Li zẹ Igbae 18.10 § 9:11-12 Li zẹ Igbae 25.23

* 9:13 Li zẹ iMala 1.2-3 † 9:15 Li zẹ Okiali 33.19 ‡ 9:17 Li zẹ Okiali 9.16

§ 9:20 Li zẹ Aza 29.16; 45.9

ofu oyewẹ egho, ama eri o kie mhuẹ irabomudu na wẹ. ²³ Iḷemhi ni o mholi na egho ni o zẹ, ikhi egho ni e ya mholi okemhi ufumhi oyoli, o ro ri abi ufumhi oniẹmhi oyoli o li khase. ²⁴ Li shi awa, eni o li lu. Oa khi egho iJu tse ama shi egho iJeta. ²⁵ Abi o ngme shi ebe Osia ni o,

“Egho ni ẹa khi eyemhe,
mhi ya lu wẹ egho
eyemhe.

Ushishi ni mhi aa
nono ingme oyewẹ,
mhi ya lu,

‘Egho ni mhi nono.’ ”*

²⁶ Ali khi,

“A ya me khi,

ashini a ga la lie wẹ,

‘Aa khi egho eyemhe,’

aghọ a gbo la lu wẹ,

‘Imi Eshinegba ni o la o.’ ”†

²⁷ Azaya o ngme ingme
oyi iZireni lasele gboo, khi,

“Ini o tseku khia khi
egho iZireni e bu abi ekhashe
ne la okẹ oniẹmhi,

ikuku egho o a ya tsumhi.

²⁸ Irari khi Eshinegba o ya
ri inyanya so ezọ oyoli
ekẹ agbo-a zeghele.” ‡

²⁹ Ezeze abi Azaya o kpe li
ngme oli khi:

“Ini Eshinegba ni o
mhesẹ shi emhi nya

o a kesẹ imi-imi le na awa
lo,

a kha li na awa osoli
abi egho iSodomu,

a pfuse awa abi egho
iGomora.” §

*Umha-miesuo oyi egho
iZireni*

³⁰ Se awa ke ya ngme?
Khi egho iJeta ni ẹa na khu
ipfuase, khi a pfa na rote
irudunga, ³¹ ama egho iZireni
ni e na khu ushi igue-ngeli, ẹa
kie te o? ³² See o li khi igho?
Itobo khi ẹa rote irudunga na
khu oli, ama e rote ode ikanya
khu oli. E kholo awe shi, “eche
ozuode.” ³³ Abi Ebe-no-pfuase
o ngme, ni oo, “Bino, mhi tsua
eche shi iZayo ni o ya ri egho
kholo awe. Echele ni o ya re
we de. Ama oni o da mie oli
suo ne, o a ya me omama.”*

10

¹ Inyoghuo-mhe, emini ẹ
ghole udu oyemhe ali olema
ni mhia lema Eshinegba khi,
ni a bhale ya e khi egho
iZireni eyemhe e khi eni a
mie pfuese. ² Mhi pfi otselẹ
shi o khi e mhuẹ omuegbe
shi ugamhi oyi Eshinegba.
Ama egbegbi ilẹsingme o a la
omuegbe oyewẹ. ³ Aborokhia
khi ẹa lesẹ ipfuase ni o rote
obo oyi Eshinegba bhale, ni e
ro nono abi e li ya ri oyewẹ
ko egho, eri ẹa ri egbe wẹ na
ipfuase oyi Eshinegba. ⁴ Irari
khi iKirisiti o ri emini ushi o
ngme nya gba pfo, ni o zẹ khi
Eshinegba o pfa na ogbokpa ni
o miesuo.

Imiepfuese, oyi ogbokpa lo

⁵ IMosisi o lina gue oli le
emini ipfuase ushi o khi, ni o
re, “Oni o da ri ushi nya gbe
ne, o ya la agbo.”* ⁶ Ama

* 9:25 Li zẹ Osia 2.23 † 9:26 Li zẹ Osia 1.10 ‡ 9:28 Li zẹ Aza 10.22-23 § 9:29

Li zẹ Aza 1.9 * 9:33 Li zẹ Aza 28.16 * 10:5 Li zẹ iLev 18.5

eri ipfuase ni o rote irudunga bhale oḡ, “Khi la ekelemhi udu oye lie, ‘Oghuo o ya nga iloghie?’ ” (Ni o ya rue iKirisiti tiemhile.) ⁷ “Okekhi eri u we, ‘Oghuo o ya tiemhi ilimhi na ningolo?’ ” (Ni o ya rue iKirisiti rote eghuli ngale.) ⁸ Abi o ngme na: “Ungmemhi oyi Eshinegba o la mama e. O le unu, o le udu,” ikhi ungmehi irudunga ni anye ro o tse abo.† ⁹ Ini u ri unu oye e khi, “Ijesu o khi Onomhue,” ni u ro miesuo shi udu oye khi Eshinegba o rote eghuli guise oli le, a ya mie e pfuese. ¹⁰ Irari khi udu oḡbo o ro miesuo ni a ro pfa na li, ali khi unu oḡbo o ro ngme lasela ni o ro mhue imiepfuese. ¹¹ Abi Ebe-nopfuase o ngme, ni oḡ, “Onini o da regbenga li ne, o a tigbe ya me omama.”‡ ¹² Oḡbokpa ona o nu ngme, irari khi ikhioda o la shi eḡbo iJu ali eḡbo iJeta o. Eshinegba o ga khi Onomhue oyi eḡbo nya, oḡ khivose eḡbegbo na oni o da lu oli. ¹³ Irari khi, “Onini o da lu eva oyi Onomhue o ya khi oni a mie pfuese.”§

¹⁴ Ama se e li ya lu oli ini ea mie oli suo? Se e li ya mie oli suo ini ea suo oni ungmehi? Se e li ya suo ini a ri oni ungmehi tsabo. ¹⁵ Se a li ya ri oni ungmehi tsabo ini oḡbo a ghie eni ee tsabo fie lase? Abi Ebe-nopfuase o ngme o khi, “Eri ibhale oyi eḡbo ni e

tsua usomhi onete bhale o ri oghelē bhale!”*

¹⁶ Ama eḡbo iZireni nya ea mie oni usomhi onete ona suo. Azaya o lie, “Eshinegba, oghuo o mie usomhi oyi anye suo?† ¹⁷ Igho irudunga o li rote ini oḡbo o suo oni usomhi e bhale, ali khi usomhi oyi ingme iKirisiti iro-tse abo a te e suo oni usomhi. ¹⁸ Ama mhi mhila, eri aa suo oni usomhi? Eeli, e suo.

“Uruli oye we o she ramhi

ashakpa eke agbo,

ungmemhi oye we

o ramhi ukpese agbo.”‡

¹⁹ Mhi gbo mhila, Eri o a lo eḡbo iZireni eso? Odode IMO-sisi o lie,

“Mhi ya ri eḡbo eyemhe

ke kpe ofuma oyi eḡbo

ni ea khi eyemhe ne,

Mhi ya re e mhue iyese elemhi-a

deba ushishi ni ea lese mhe ne.”§

²⁰ Eri Azaya o ri igbeudu ngme oli khi,

“Eḡbo ni ea rosheka

nono mhe e me mhe.

Mhi ri egbe mhe khasē

eni ea mhila oḡbo mhe.”*

²¹ Ama abi o ngme shi

eḡbo iZireni egbe khi,

“Oḡbele nya mhi nise obo oye mhe-a

na eḡbo ni ea ya suo eso,

ni ea lama mu pfi.”†

† 10:8 Li ze iDeut 30.12-14 ‡ 10:11 Li ze Aza 28.16 § 10:13 Li ze iJqe 2.32

* 10:15 Li ze Aza 52.7 † 10:16 Li ze Aza 53.1 ‡ 10:18 Li ze Iwolo 19.4

§ 10:19 Li ze iDeut 32.21 * 10:20 Li ze Aza 65.1 † 10:21 Li ze Aza 65.2

11

Ikheremhi egbo iZireni ni e kpole

¹ Mhie i. Eri Eshinegba o kie egbo eyi lolighuo? Iiye e! Mhemhe oyemhe ongi iZireni mhi khi. Omi-omi Aburaamu, Mhi rote edeli oyi iBejami lasele.* ² Eshinegba o kie egbo eyoli ni o rote igbaekele ze. Waa lese abi Ebe-no-pfuase o ngme shi ashini Elaja o ro so iromhi ri awolo gueye Eshinegba emini egbo iZireni e rielle? ³ Ni o ree, "Eshinegba, e she gbolo emekeguele eye-a, e guoghō itete eye-a. Mhemhe-ghuo kpele mhi ke kpole, e gbolo e nono ni e gbe mhe-a."† ⁴ Se Eshinegba o so li? Eri o Elaja, "Mhi kesē emose agbele ishilua le ni ea lama nyese ukhomhi na olitsa iBali."‡ ⁵ Igho o kie li khi memena. Itobo khi egbo iZireni e la o ni e kiele e suo eso na Eshinegba irari okhale oyoli ni o ro ze we. ⁶ Ini oni uzemhi o khi itobo okhale, o ke khi itobo ikanya. Ini o khi irari ikanya lo, okhale o ke khi egbegbi okhale. ⁷ Elo a ke me, Egbo iZireni ea me emini e nono. Ikuku egbo ni Eshinegba o ze, wewe e me emini e nono. Eni e kpole e le eso shi ulumhi ni Eshinegba o lu we, ⁸ Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi,

"Eshinegba o re we
lese-a ningolo.
Alo eyewe e zuse

ni ea ze we me eke,
ali eso eyewe e zuse
ni ea zewe ke ro o suo eso,
ramhi ogbe-namo."§

⁹ IDefidi o li,
"Eshinegba o ka ze
ni akhe ni e nye,
e mu okholi vule shi we o.
Ni o rewe kholo awe,
ni o nase we.

¹⁰ Alo eyewe e ka zuse
ini e khi me eke.
Ugugu oyewe o nyese
abi ighumha, agboagbo."*

Iguabo ni a toma oara

¹¹ Mhi gbo mhila, eri e kholo awe ini e de, ni ea ke dobe ya vule? Iiye e! Ama itobo olamhe ni e lamhe lo. Imiepfuese o she bhale deba egbo iJeta, ini egbo iJu e ba ke kpe ofuma. ¹² Mena, ini o khia khi a khivose na egbo iJeta itobo khi egbo iJu ea lama mie imiepfuese ni Eshinegba o ro ghi we. Sa o ghue, abi ikhivose ni agbo nya e ya mholi o ke beshi ya fu ramhi, ini eni egbo iJu e lama mie oni imiepfuese ikpukhokho.

¹³ Mena, ee egbo iJeta mhi nu e ngme. Aborokhia khi eri Eshinegba o ze mhe mhi khi aghiusomhi na kee na ghie ghi egbo iJeta egho, eri akanya oyemhe o mu mhe egbe. ¹⁴ Eri mhia rielle ona ini mhi ri egbo iJu eyemhe ke kpe ofuma, ishegho ni mhi dobe tsumhi eghuo el-emhi we. ¹⁵ Ini ukiemhi ni a kie egbo iZireni o ri egbo na agbo enekpole nu Eshinegba

* 11:1 Li ze iFili 3.5 † 11:3 Li ze 1 Ighie 19.10,14 ‡ 11:4 Li ze 1 Ighie 19.18

§ 11:8 Li ze iDeut 29.4; Aza 29.10 * 11:10 Li ze Iwolo 69.22-23

rọ rięle, sęę o ke bęshi ya li ti ramhi, ini eni iZireni e ke mie ọni Eshinegba suọ? Eri o ya li abine khi a rọte eghuli guise ọgbọ le. ¹⁶ Ini a ri ukiekie ibuleđi onodode mele oni o pfuase-a irari khi a rọli ga Eshinegba, oni ibuleđi nya oni o pfuase o ke khi. Ini imhili ọọra o pfuase oni ọọra nya o ya khi oni o pfuase.†

¹⁷ Ama eri eę ęgbọ iJeta a li abi uguabọ ọọra olivu onokpo ni a khi gbosę shi idiegbe oyi egbegbi ọọra olivu ni a rọte eke kuęle vule. Eri eę a ke ya migha ashini iguabọ eni a rọte oni egbegbi ọọra olivu kanọ kua. Itobọ ona, ikhivose ni e rọte imhili oni ọọra olivu e lasele eę a ke rọ li agbọ. ¹⁸ Itobọ ighọ, a khi ri eloe gbe eni iguabọ ni a kanọ-a eghọ. Elo o re e ya ke vuse ike? Iguabọ tse a lese khi. Aa mu imhili mhue, imhili e mu e mhue. ¹⁹ A dobe ya me khi a sa khi eri a kanọ eni iguabọ eghọ kua ni a ba me asha to-ęoli we. ²⁰ Igesikia onana o khi. Eri a kanọ we-a irari khi ęa mholi irudunga. Eę la ashini a la irari khi a mholi irudunga. Ama a khi ze ni a ke vuse ike shi ona, ochoghọ a ze ni ulishi o ke mu e. ²¹ Irari khi ini Eshinegba o kholo ęgbọ iJu ni e khi egbegbi iguabọ kua, o mema ya li dobe kholo e kua.

²² Ama a sa abi isomhelemhi ali izese-inmge-a oyi Eshinegba o li. Oọ zese ingme-

a deba eni e de o le, ama o somhi elemhi e, a kha da la angeli isomhelemhi ne, o ti elemhi e ini a da suọ esọ na li. Ini ọa khi ighọ eri o ya khi e kua. ²³ Ini eni ęgbọ iJu e lase umha miesuọ oyewe le, a ya gbo gbosę we shi egbegbi oni ọọra olivu. Eshinegba o dobe ya gbo gbosę we shi ashini e kpe la. ²⁴ Eri eę ęgbọ iJeta a li abi uguabọ ọọra olivu onokpo na ifuegua. Ini Eshinegba o lina rięle emini aa ya rięle, ni o rọ gbosę e shi egbegbi ọọra olivu. Ona o li abi ęgbọ iJu. A lese khi ọni Eshinegba o ya gbo dobe gbosę oni uguabọ oyi egbegbi olivu ni a kanọ kua, shi oni olivu ni a kpe te kanọ we kua.

A ya mie ęgbọ iZireni pfuese ikpukhokho agbọ

²⁵ Mhia nono ni a lese igesikia oyi osheli ni o la akaghọ inyoghuo. Ini a khi dabi khi a lese ingme. Oni osheli khi, umha suọ esọ oyi ęgbọ iJu ọa khi ona agbọagbọ. Ama oni umha-suesọ oyewe o ya laọ ramhi ni ęgbọ iJeta otuongme ni Eshinegba o nono ni e bhale deba li, e rọ gba pfo. ²⁶ Ona o khi abi a li ya tsumhi ęgbọ iZireni nya. Abi Ebe-no-pfuase o ngme, khi, “Omiepfuese o ya rọte iZayo bhale,

o ya khu ireloegbe
Eshinegba
idiegbe imimi iGiekopu-
a.†

²⁷ Onana khi ilama-kugbe

† 11:16 Emini a ri onana ngme khi: Ini Aburaamu ali Aziki ali iGiekopu ni e khi itititawa e da khi eni e pfuase, eni e pfuase awa imimi we e li khi. † 11:26 Li ze Aza 59.20

ni mhi mh̄oli na w̄e,
oni egh̄egh̄e ni mhi r̄o ya
rue
olamh̄e oȳew̄e ode-a.”§

²⁸ Itob̄o khi egb̄o iJu e kie
usomhi onete ona, e r̄o khi
ebe Eshin̄egba, itob̄o onete
oȳe ni aa khi iJu. Ama
itob̄o ititita w̄e, e khi om̄ole
Eshin̄egba itob̄o khi o z̄e w̄e.
²⁹ Irari khi Eshin̄egba o a ya mu
udu pfi shi isomhopfa ni o r̄o
na ogb̄o ali uz̄emhi ni o o z̄e
ogb̄o. ³⁰ Ezezē abi ēe egb̄o iJ̄eta
a kp̄e rīēle umha-sues̄o deba
Eshin̄egba egh̄egh̄e ni o dōse,
a li mie il̄elemhi oyi Eshin̄egba
irari umha-sues̄o ni egb̄o iJu
e rīēle. ³¹ Ezezē abi ēe ni aa
khi iJu a li mie il̄elemhi itob̄o
khi egb̄o iJu e khi ena umha-
sues̄o memena, igh̄o w̄ew̄e e
ke ya li mie il̄elemhi. ³² Irari
khi eri Eshin̄egba o ri egb̄o nya
khili igh̄umha umha-sues̄o ni
o ba mh̄oli il̄elemhi na w̄e nya.

A kuegh̄ie Eshin̄egba

³³ Oghuo o dōbe ya mh̄esē
abi ep̄fue, ali egb̄hali ali
il̄esē
oyi Eshin̄egba o limhi
ramhi?
Oghuo o dōbe ya l̄esē
emini o la li udu ni o ya
rīēle,
ali ni o dōbe ya guan̄o odē
eyoli?*

³⁴ “Oghuo o she l̄esē
udu oyi On̄omh̄ue?
Oghuo o dōbe ya ye ōli
ude?”†

³⁵ “Oghuo o ri ongmomhi
na Eshin̄egba ghue,

ni o ya nyenē egebe fali ōli
lue?”‡

³⁶ Irari khi lōli o ma emhi nya,
ob̄o oyoli e te la agb̄o.
E la o gbo na li.

Lōli a ri ufumhi a na
agb̄oagb̄o. Atsē§

12

Iluasobo ni o la agb̄o

¹ Itob̄o igh̄o, inyogh̄uo-mh̄e,
mhi ri itob̄o il̄elemhi onīemhi
ni Eshin̄egba o mh̄ue na awa
lema e, a ri idiegbe eȳe e na
Eshin̄egba, abi iluasobo ni o
kie la agb̄o, ni o pfuasē, ni o ti
Eshin̄egba ēloe. Onana o khi
egbegbi ugamhi na elemhi
aȳemh̄e ni a dōbe ya ga. ² A
khi z̄e ni ingeli eȳe e ali eyi
egb̄o na agb̄o e li abegh̄uo.
Ama a z̄e ni Eshin̄egba o
mu udu eȳe pfi mele udu
enegb̄o-a. Egh̄egh̄e agh̄o a ya
dōbe l̄esē abi ogh̄uemh̄e oyi
Eshin̄egba o li, a l̄esē emini o
ti, ni o gba pfo ni o ri egebe e
mu Eshin̄egba.

³ Itob̄o okhale ni Eshin̄egba
o r̄o na mh̄e, mhi r̄o gue
ōli e ȳe e nya, a khi ke ti
egebe e nga dōse ashini á fu
ramhi. Ochogh̄o, a ke ri
ukp̄eloe itiegbe-tiemhi ekē
bino egebe e, ni o de shi abi
irudunga ni Eshin̄egba o r̄o
nē o fu ramhi. ⁴ Ezezē abi
awa li z̄e idiegbe oghuo ni
o mh̄ue iguab̄o od̄oda ni e
bu, ni ēa ya gbe akanya
oghuo, ⁵ igh̄o o li khi elemhi
iKirisiti ni awa r̄ote idiegbe
oghuo lasesē, ni uguab̄o

§ 11:27 Li z̄e iJere 31.33-34 * 11:33 Li z̄e Aza 55.8 † 11:34 Li z̄e Aza 40.13

‡ 11:35 Li z̄e iJobu 41.11 § 11:36 Li z̄e 1 iK̄ori 8.6

ogboḡbo ali enekpole nya e li kugbe iguabo enekpole.*
 6 Isomhopfa ododa Eshinegba o ro na awa abi o ri ekpabo na awa ramhi. O kha khi isomhopfa imekeguele ogbo o mholi, o roli ke gbe akanya ni o de shi irudunga ni awa nya awa mholi. 7 Ini o khi oyi oni a ro o ga egboese, o ke ga. O kha ke khi oyi oni a ro o sese, o ke sese. 8 O kha khi oyi irudushi egbo o o khi ni o mie, o ke ri udu shi egbo o. Ini oni a ro o kpaghie egboese obo, ini e mholi emini o to we lo, o ke rue obo-a na egbo, abi o li pfo oli udu. Ini oni a la ralo ke mhese na egbo lo, o ri eloe shi omhese ke mhese, o kha khi oyi ilemhi, o ri egbe mu oli ke ri ele.†

Inono

9 Rote ekelemhi udu oye ke ri ele inono. A kie emhi onobe, a mu eminete mhue egbegbo. 10 A nono ingme oyi egbe e egbegbo, abi ogbo ali inyoghuo. A mhue ekpe na egbo elese ke dose abi u li mu ekpe na egbe e. 11 Khi li owaza akanya igbegbe, ama ri omuegbe elemhi ayemhe ke ga Onomhue. 12 Ze ni irudushi ni u mhue o ri egbe ke mue. Mhue irabomudu ini u mhue osoli, ke lema egheghe kpa. 13 Ke kpaghie inyoghue ni e mhue otomhe obo. Ke mu egbo epfese.

14 Ke so iromhi ikhivose na egbo ni e mu okholi e vule shi e o. Ke khivose na egbo, khi

ku itse na ogbo.† 15 Nu egbo ni e mhue oghelē ke ghele, u nu eni ee vie, ee vie. 16 A ri opfomhe nu egbe e ke la. Khi khi ogbo ni oo ti ike e nga, ama ke timama egbo ni ea pfue. Khi ri ele khi u ma lese dose.§

17 Khi ri onobe fali ota onobe. Kuegbe-a ke ri ele emini o ti egbo nya eloe. 18 Ini o ze ya ri ele, roshēka odekhode, ni u ro nu egbo nya la kugbe elemhi opfomhe, ini o khi obo oye o kpole shi. 19 Emolemhe, a khi mie abo okholi, ochoghō a ze Eshinegba o mie abo okholi na e. Irari khi Ebe-no-pfuase o lie, "Mhemhe mhi mholi imieabo okholi, mhi ya fali we ota." Igho Eshinegba o ngme.* 20 Ochoghō a ke ri ele abi Ebe-no-pfuase o ngme khi, "Ini okiamhi oo gbe obe e, ri eminale na li le. Ini okiamē oo gbe oli ri amē nali da. Irari khi ini u li na, eri u we ingamhi ere a nga li ukhomhi."†

21 Khi ze ni onobe o mu e le, ama ri onete mu onobe o le.

13

Iregbe-tiemhie na eni e la ukpekhomhi omhese

1 Ogboḡpa o ke suo eso na eni e la ukpekhomhi omhese. Irari khi Eshinegba lolighuo tse o dobe ze e ogbo shi ukpekhomhi omhese. Eshinegba o ri eni e la ukpekhomhi omhese nya

* 12:5 Li ze 1 iKori 12.12 † 12:8 Li ze 1 iKori 12.4-11 ‡ 12:14 Li ze iMat 5.44; iLuk 6.28 § 12:16 Li ze Ekpi 3.7 * 12:19 Li ze iDeut 32.35 † 12:20 Li ze Ekpi 25.21-22

leghie. ² Irarigho, ogbọ ni o da mu okhọli vule ẹ shi eni ẹẹ mhẹsẹ o ne, eri e mu okhọli ẹ vule shi emini Ẹshinẹgba o rọ migha. Eni e da ligho ne, ipfẹzomu e nono ẹ ghi egbewẹ. ³ Irari khi eni ẹa guẹ ngeli a zẹ enighie e ke nase, ọa khi eni e guẹ ngeli. Irarigho oni ọọ riẹlẹ okhọlọ o na ulishi ena omhẹsẹ. Waa nono ni u pfue ulishi oyi ẹgbọ ni e la ukpẹkhomhi? Ke riẹlẹ emini o gbe akanya. Ini u li ghọ, e ya kueghie. ⁴ Irari khi eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ, Ẹshinẹgba o zẹ wẹ ni e ke kpaghie ẹ obọ. Ama u kha riẹlẹ emini ọa gbe akanya, ke na ulishi oyewẹ, irari khi e mhue itoto ni e rọ ya nase. Eni ẹẹ ga eyi Ẹshinẹgba e khi, ni ẹẹ nase eni ẹa ya suọ esọ, ni o rọ khasẹ khi elemhi ẹẹ bi Ẹshinẹgba shi o. ⁵ Irarigho, zẹ ni u ke nyẹsẹ ukhomhi na eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ, itobọ khi emini o ti lọ ni u ke riẹlẹ, aa khi itobọ elemhi ibibi oyi Ẹshinẹgba tsẹ.

⁶ Onana o li zẹ khi u mema ya zẹ oga, irari khi eni e la ukpẹkhomhi omhẹsẹ eni ẹẹ ga eyi Ẹshinẹgba e khi, ni e ri ẹghẹghẹ oyewẹ nya na akanya omhẹsẹ. ⁷ Fali ogbokpa ota ni u lo ọli. Ini u lo ota oga, zẹ ọli, okekhi ozẹla, zẹ ọli, ri ekpẹ ke na ẹgbọ, u nyẹsẹ ukhomhi na wẹ.*

A ke riẹlẹ inono irari oni ogbẹlẹ o she ti ramhi ana

⁸ Khi lo ogbọ ota emhikhoghuo, sẹ ni ota inono ingme oyi ọnuzava oyẹ tsẹ! Irari khi ogbọ ni o da nono ingme oyi ọnuzava oyọli ne, o she ri ushi gbe akanya. ⁹ Ishi ni ẹẹ, “Khi kia okia,” “Khi gbe ugbeli,” “Khi do ughiatọ,” “Khi zẹ ni emhi ogbọ o to ẹ egbe,” Ali elese ni e kpọle nya, ushi oghuo o zẹ wẹwẹ nya ukhomhi, ni ọọ, “Nono ingme oyi ọnuzava oyẹ abi u li nono ingme oyi egbe ẹ.”† ¹⁰ Oni o da nono ingme oyi ọnuzava oyọli ne, ọa tigbe ya li o li onobe. Irarigho, inono o khi irushi gbe akanya.

¹¹ Ke riẹlẹ ona, lẹsẹ ẹghẹghẹ ni a la memena. Ẹghẹghẹ o she ramhi ni u rọ ya rọte olese guale. Irari khi ẹghẹghẹ imiepfuese oyawa ni o kpe ukhokho o she ti bhale dose ẹghẹghẹ ni awa rọte odode miesuo. ¹² Elẹ iyose o she ẹ dose, ogbe o she ẹ gbe-a. Awa khi ke ngeli abi ẹgbọ ni e la alo ebili, awa mema mu egbe ni awa rọ ya la elemhi ákpá. ¹³ Awa guẹ ke ngeli abi ẹgbọ ni e la ákpá. Awa khi nu wẹ ye ukue ebe ni e la riẹlẹ efiala, ali idonyo guoghọ-a. Awa khi kia okia ke mu ighue ebe. Awa khi la agbọ okhọli wẹkhi agbọ ivie shi emhi ogbọ. ¹⁴ Ochoghọ awa ri iJesu iKirisiti Onomhẹ sọ abi awulu. Khi ke sa abi u li ya riẹlẹ oghuẹmhẹ eyi idiegbe olamhẹ.

* **13:7** Li zẹ iMat 22.21; iMak 12.17; iLuk 20.25 † **13:9** Li zẹ Okiali 20.13-15,17; iDeut 5.17-19,21; iLẹv 19.18

14

A khi ke ri unu zẹ ẹgbọese ifue

¹ A mie ọgbọ ni irudunga oyọli ọa lolo toto. Khi nu ọli ke khakọ shi emini ọ mieshi ni o khi ọda shi oye. ² Irari khi ẹgbọ eghuo e miesuọ khi o ti ni a ke le emhikpa. Ama ọgbọese ni irudunga oyọli ọa lolo toto, ọ leşe le ebe tşe. ³ Ọgbọ ni ọ le emhikpa, ọ khi ri ẹloe gbe ọni ọa ya le, ọgbọ ni ọa ya le emhikpa, ọ khi gue oni ọ le emhikpa ẹzọ. Irari khi Ẹshinẹgba ọ ga mie wẹ. ⁴ Ọghuo u khi ni wa ke gue aghiusomhi ọyi ọgbọese ẹzọ? Ọga ọyọli tse ọ dobe ẹ liẹ khi ọ guẹli, ali khi ọa guẹli. Ọ ya migha, irari khi Ọnọmhue ọ dobe ya rọli migha.

⁵ Eri ẹgbọ eghuo e dabi khi ogbele oghuo o mu ẹloe doşe olese. Ọgbọ ọlese ọọ khi abeghuo ogbele nya e li. Ọgbọgbọ ọ ri udu oyọli shi asha ni ọ migha shi. ⁶ Ọni ọ bino khi ogbele okhoghuo o la ọ ni o mu ẹloe ne, eri ọ rọli ri ufumhi na Ọnọmhue. Ọgbọ ni ọ le eminale, o le ọli ri ufumhi na Ọnọmhue, irari khi Ẹshinẹgba ọ kphẹmhi na, ọni ọa le, Ọnọmhue ọ rọli mu ekpe na, ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba.* ⁷ Aa mẹ ọnge-awa ni ọ la agbọ na egbọli tşe, wẹ khi eri a mẹ ọnge-awa ni ọọ ghu-a na egbọli tşe. ⁸ Ini awa la agbọ, Ọnọmhue awa la ọ agbọ na. Ini awa ghu-a, Ọnọmhue awa

ghu-a na. Awa la agbọ o, awa ghu-a o, ọyi Ọnọmhue awa khi.

⁹ Onana o zẹ khi iKirisiti ọ ghu-a, ọ guale ni ọ rọ khi Ọnọmhue ọyi ẹgbọ ni e ghu-a ali ẹgbọ ne la agbọ. ¹⁰ Yeye o ye, elọ o zẹ ni u rọ a gue inyoghuo ẹ ẹzọ mena? Yeye o ye, elọ o zẹ ni u rọ ri ẹloe ẹ gbe inyoghue. Awa nya awa ya migha odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ gue awa ẹzọ.† ¹¹ Irari Ẹshinẹgba ọ lina ngme ọli shi Ebe-no-pfuase khi,

“ ‘Aborokhia khi mhi la ọ egbo,’

Ọnọmhue ọ lina ngme,
‘Ogbokpa ọ ya wugha mhe odalo,

Ogbokpa ọ ya guele khi mhemhe mhi khi
Ẹshinẹgba.’”‡

¹² Itobọ ighọ, ogbokpa ọ ya gue khasẹ Ẹshinẹgba abi ọ li gbe.

A khi yese egbe ẹ de

¹³ Itobọ ighọ, lase iguegbe-ẹzọ le. Ochoghọ, mhọli ọli shi udu oye khi u waa ya kpe emhi wẹkhi ọzuode shi eke ni inyoghuo ẹ ọ khọlọ awẹ shi. ¹⁴ Ikugbe ni mhemhe ali iJesu anye kugbe, o rọkhasẹ mhe khi emhi khoghuo ọa la ọ ni ọa pfuase. Ama ini ọgbọ ọ mhọli ọli shi udu khi emhi ọa pfuase, lọli oni emhi oghọ ọa pfuase shi ọ. ¹⁵ Ini u yese inyoghuo udu-a, irari eminale ni u le, inono ọa ke la oni angeli. Khi zẹ ni eminale nu le, o ri inyoghuo ẹ ni iJesu ọ ghu-a na de. ¹⁶ Khi zẹ afa ni u mhọli rọ

* 14:6 Li zẹ iKolo 2.16 † 14:10 Li zẹ 2 iKori 5.10 ‡ 14:11 Li zẹ Aza 45.23

o le emhikpa, ni u roli ri omama ghi iKirisiti. ¹⁷ Irari khi Eghiele oyi Eshinegba o a khi ingme eminale ali onyo idada, ama oyi ipfuase, ali opfomhe ali oghelē na Ayemhe-no-pfuase. ¹⁸ Ogbō ni o da lina ga iKirisiti, o ma ti Eshinegba eloe, egbo e mu ekpe na li.

¹⁹ Itobō igho, ke rieḷe emini e ri opfomhe e bhale, ni e gbo ya kpaghiē ogbōkpa rō mholi imiesuo ni o toto. ²⁰ Khi ri itobō eminale pfueche emini Eshinegba o rieḷe-a. A doḷe ya le emhikpa, ama o a ti ni a rō bhale ya e khi emini u wa le, o zē ni ogbō olese o de pfilo olamhe. ²¹ O tine ini u waa bie le emhikhoghūo wekhi eri u da onyo, wekhi eri u rieḷe emhikhoghūo ni o ya zē inyoghue de.

²² Irarigho, emini u mieshi ingme enana nya roli shi iteva oye ali Eshinegba. Oghelē o khi ni ogbō ni o a pfa ezō mu egbōli shi emini o rieḷe ni o mie shi khi o gbe akanya. ²³ Ama ini ogbō ni o mhue akhokhomhe o da kie le, a she pfa ezō mu oḷi. Irari khi ulemhi ni o le o a khi roḷe irudunga. Emini o a da roḷe irudunga bhale ne, olamhe o khi.

15

¹ Awa ni awa toto shi irudunga, awa kha ke ri egbe mie na eni e a toto irudunga. Awa khi ke leḷe rieḷe egbe awa ti tseḷe. ² Ochoghō,

ogbōgbo o ke rieḷe inyoghūo oḷi emini o ti oḷi egbe, ni o rō kpaghiē irudunga oyōli, ni o vule. ³ Irari khi iKirisiti o a rieḷe egbōli tseḷe ti. Ochoghō, abi Ebe-no-pfuase o ngme ni o o, “Eshinegba, itsuemhi ni egbo e tsue e, o de nga mhe egbe.”* ⁴ Emini a keke shi Ebe-no-pfuase nya, eri a keke oḷi ni a rō seḷe awa ingme, ni a bhale ya e khi iregbemie ali irudusho ni Ebe-no-pfuase o rō na awa, o ri awa mholi irudushi.

⁵ Eshinegba ni o khi oni o ri iregbemie, ali irudusho o na ogbo, o ka re e mhue usamhi oghuo abi a lie deba ete-awe eyi iJesu iKirisiti. ⁶ Ni eḷe nya a ri udu oghuo ali uruli oghuo kuēghie Eshinegba ni o khi ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

⁷ Awa ke lama ingme egbe abi iKirisiti o li lama ingme oyawa, ni o ri ikuēghie bhale ghi Eshinegba. ⁸ Itobō khi mhi gueye e khi iKirisiti o she bhale abi oni o o ga ogbo na egbo iJu, ni o rokhasē khi Eshinegba igesikia o khi, ni o rō mu ma ishobō ni o shi na itita awa, ⁹ ni iJeta e kuēghie Eshinegba shi ilelemhi oyōli. Abi a li keke oḷi khi, “Irarigho, mhi ya kuēghie e iteva egbo iJeta.

Mhi ya to uwolo

kuēghie eva oye.”†

¹⁰ O gbolo e,

“Eḷe iJeta, ni a kuma

egbo eyōli ke gheḷe.”‡

¹¹ O gbolo e,

* 15:3 Li zē Iwolo 69.9 † 15:9 Li zē 2 iSam 22.50; Iwolo 18.49 ‡ 15:10 Li zē iDeut 32.43

“A kueghie Eshinegba
 e e egbo iJeta,
 a to uwolo kueghie oli
 egbo nya.”§

12 Azaya o gbolo lie,

“Omio mi iJese o ya fu vule,
 oni o ya vule mhesa na e
 iJeta,

egbo iJeta e ya ri udu nga li.”*

13 Eshinegba ni a rote obo
 oyoli e mhue irudushi, o ri
 oghela ali opfome ne rote
 iregbenga ni a mhue nali, ni
 a ro bhale ya e khi irudushi
 oyee o fu shote ekpabo oyi
 Ayemhe-no-pfuase.

*IPolu oni a ze o khi oni o gbe
 akanya na egbo iJeta*

14 Inyoghuo-mhe, mhemhe
 oyemhe mhi mhue imieshi
 khi onete o vo e egbe, khi ilese
 o gba na e ni a ro dobe ya ke
 sese egbe e. 15 Mhi she kpe
 gue ingme eghuo ye e gboo
 elemhi ebe ona ni mhi gbolo
 e yele e le ena. Itobo afu ni
 Eshinegba o ro na mhe, 16 ni
 mhi ro khi aghiusomhi na
 kee oyi iJesu iKirisiti na egbo
 iJeta. Eri mhia gbe akanya
 okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba,
 ni a ro tsabo usomhi onete
 oyi Eshinegba, ni a ro bhale
 ya e khi egbo iJeta e li khi
 iluasobo, ni Eshinegba o
 mie, eni Ayemhe-no-pfuase o
 khuese-a pfuase. 17 Rote iJesu
 iKirisiti mhi te e mholi egbe-
 imumhe shi ugamhi ni mhia
 ga Eshinegba. 18 Mhi aa ya
 gbudu ngme emhikhoghuo,
 see ni emini iKirisiti o rote

obo oyemhe riela ro ri egbo
 iJeta suo eso na Eshinegba,
 rote ungmehi ali ikanya
 oyemhe, 19 rote ekpabo eyi
 olele ali onyaloa, ali rote
 ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase.
 Igho mhi rote iJerusalemu
 ngme ungmehi usomhi
 onete oyi iKirisiti ya ramhi
 iLirikumu. 20 O ma kie kpe
 khi emini o la mhe udu ni mhi
 ro ngme ungmehi usomhi
 onete ye egbo ni ea kie suo
 ungmehi oyi iKirisiti ne, ini
 mhi khi ya to nga irogbeka ni
 ogboese o ro gbe. 21 Abi Ebe-
 no-pfuase o ngme o khi,

“Egbo ni aa kpe
 gue ingme oyoli ye ne,
 e ya me, ali khi eni ea kpe suo,
 o ya ye we.”†

*Ugbamhi ni iPolu o gba, khi
 loli ya ye iRomu*

22 Akanya oyemhe ona
 o zu mhe ode, ni mhi aa
 ro me asha bhale deba e.‡
 23 Aborokhia khi mhi aa ke
 mhue ikanya ni e kpo mhe le
 shi ikpe ena, ali ni o ro gbo
 khia khi ikpe ebubu na ni
 mhi te e nono ni mhi bhale
 ya me egho, 24 o la mhe udu
 khi mhi ya rote olieye e ini
 mhia le iSipeni. Mhi sa khi a
 dobe ya ri ikpaghiobo na mhe
 ni mhi ro ti okiali oyemhe
 je odalo, ini awa ri egbe
 mu egbe ukuku eghenge se.
 25 Mena, mhia je iJerusalemu
 ni mhi ya kpaghie egbo eyi
 Eshinegba obo. 26 Irari khi
 o ghole eni miesuo ni e la

§ 15:11 Li ze Iwolo 117.1 * 15:12 Li ze Aza 11.10 † 15:21 Li ze Aza 52.15

‡ 15:22 Li ze iRom 1.13 § 15:26 Li ze 1 iQori 16.1-4

eke iMasidonia ali Akhaya ni e ri ikpaghiobo na egbo eyi Eshinegba ni e la iJerusalemu. §
 27 Egbe e mu we khi we we e ligho ri ele oli, e rue oli shi khi ota we we e lo we. Irari khi ini egbo iJeta e kemhi ikhivose ayemhe oyi egbo iJu, eri o li abi ota ni egbo iJeta e lo egbo iJu.* 28 Ini mhi gbe akanya ona se ni mhi ro me oli me khi e she mie ikpagho ena se, mhi ya je iSipeni, mhi ya ko fele e ini mhia le. 29 Mhi lese oli gboo khi ini mhi bhale, ikhivose oyi iKirisiti ni o vo tsululu mhi ro ya bhale. 30 Mhi ri iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ali inono ni Ayemhe o ro na awa lema e inyoghuo, a nu mhe so iromhi ali a gbo so iromhi na mhe. 31 So iromhi Eshinegba o tsumhi mhe obo oyi egbo ni ea miesuo na eke iJudia ali ni egbo Eshinegba ni e la eoli iJerusalemu ni e mie eni ikpagho ni mhi roo ghi we. 32 Ni a ro bhale ya e khi rote oghuemhe oyi Eshinegba, mhi dobe ri udu oghelẹ bhale deba e ali ni awa ri udu shi egbe o. 33 Eshinegba oyi opfomhe o ka nu ee nya la, Atse.

16

Otse ni iPolu lolighuo o tse egbo ke

1 Mhi gue ingme onete oyi iFobi ye e, ikhi inyoghuo awa ni okpotso, ni o khi oni o ralo shi eni e miesuo ni e la eoli iKenhiria. 2 A ri eva oyi

Onomhue kpe abo mie oli, abi egbo eyi Eshinegba e ye ni e li. A ri ikpaghię obo onini o da ya nono obo oye e na li. Irari khi anamelo oyemhe ali ebubu egboese o khi.

3 Mhia tse iPisilia ali Akuila ni e kpaghię mhe obo shi akanya oyi iJesu iKirisiti.* 4 E ri agbo oyewe shi okhena irari oyemhe. Oa khi we weghuo tse mhia tse uwegbe, ama li shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo enayi egbo iJeta. 5 Mhi gbo li tse igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la owa oyewe.

Mhia tse egbegbi omolemhe Epanetus ni o khi ogbo onodode ni o mie iKirisiti suo ukiękie eke Esha.

6 Mhi tse iMeli ni o toto obo a gbe akanya na e.

7 Mhi tse Adironikusi ali iJunayasi, egbo iJu nabi mhemhe ni anye ga la owa ighumha. Eni a mu ekpe na e khi elemhi idiegbe oyi ighiusomhi na keę. Ama e kpe miesuo khe mhe.

8 Mhia tse Amipiliatusi, egbegbi omolemhe, ni mhi mhue inono na elemhi Onomhue.

9 Mhia tse Urubane, ni o kpaghię anye obo akanya oyi iKirisiti.

Mhi gbo tse iSitachisi, egbegbi omolemhe.

10 Mhia tse Apelesi, ni a me gboo khi igesikia o ro deba iKirisiti.

Mhi tse ena omhue-apfe oyi Arisitobulusi.

11 Mhi tse Erodion ni o khi inyoghuo-mhe.

* 15:27 Li ze 1 iKori 9.11

* 16:3 Li ze Ika 18.2

Tse eni e miesuo na omhue-
apfe oyi iNakisusi.

¹² Mhia tse iTirifeana ali
iTirifosa eni ikpotso egho ni
e gbe akanya oyi Onomhue eg-
begbo.

Mhi li tse egbegbi
omolemhe iPesisi oni okpotso
ni o gbe ukpokpomhi akanya
na Onomhue.

¹³ Mhia tse iRufosi,
ogbakanya ni a ze oyi Onomhue,
ali inyoli ni o li abi inyoshi
mhe o.†

¹⁴ Mhi tse Asikiritusi,
ali iFilegoni, ali Amesii ali
iPatirobasi ali Amasi ali eni
e miesuo ni e ga la.

¹⁵ Mhia tse iFilologusi ali
iJulia ali iNirusi ali inyoghuo
oli ni okpotso ali Olimpasi ali
egbo Eshinegba nya ni e nu we
la.

¹⁶ A tse egbe e otse onete, a
ghele mu egbe abi inyoghuo.

Igbaa nya eyi eni e mie
iKirisiti suo, e tse e.

¹⁷ Mhi lema e, inyoghuo,
a ke to okpe egbo ni e pfi
okemhi ali ni e ri egbo de
irudunga ni e mhue-a, eni
osese oyewe oa de shi osese
ni a sese awa. A nuata shi
we o. ¹⁸ Irari khi egbo ni e
riele emhi eghoghoe ya ya ga
iKirisiti Onomhue oyawa, ama
elemhi oyewe e ga. Rote eta-
olelemhunu ni e ngme, e ro o
di usamhi udu oyi egbo eghuo
ni ea mhue ilese. ¹⁹ Ogbokpa o
she suo abi a li ri ungmemhi
oyi Eshinegba a gbe akanya.
Itobo ona mhi ro ghele shi
ingme oyee. Ama mhia nono

ni a fialo-a shi emini o khi
onete, ama a khi fialo-a shi
emhi onobe.

²⁰ Eshinegba oyi opfomhe o
ya kele guoghoe okphaghie-a shi
e ekowe. Okhale oyi iJesu
iKirisiti Onomhue oyawa o ke
deba e nya.

²¹ ITimoti ni anye ga a
gbe akanya, oo tse e. Igho
khi iLushosi ali iJasi ali
iSosipata, ni anye ga khi iJu.‡

²² Mhemhe iTetiusi ni mhi ri
ugba ma a keke ebe ona na
iPolu, mhi tse e, abi oni o
miesuo. ²³ IGayusi ni o ri owa
oyoli na mhe kushi, ni o gbo ri
ukpele e khu mhe, ni o lama
eni e miesuo e ke legba owa
oyoli, oo tse e.

Erasitosi, ni o ri ikpagho o
shi na eoli oyewe ali inyoghuo
anye ikhi iKaritusi, ee tse e.§

²⁴ [Okhale oyi iJesu iKirisiti
Onomhue oyawa o ka nu e la,
Atse.]

²⁵ Ufumhi khi oyi Eshinegba!
Loli o dobe re migha shi
irudunga oye e abi o li de shi
oni usomhi onete oyi iJesu
iKirisiti ni mhi ro o tse abo,
ali ni o de shi irokhashe oyi
osheli ni a ro sheli agboagbo
elemhi ikpe ebubu ni e dose.

²⁶ Ama mena, a she ri oni
igesikia khashe, rote akeke shi
eke enayi emekeguele, abi
Eshinegba ni o la o agboagbo
o mheshe oli a li roli khashe
ishishi nya, ini e ba miesuo ni
e suo esoe na lue. ²⁷ Eshinegba
ona ilese, a ri ufumhi na
agboagbo, rote oboe oyi iJesu
iKirisiti! Atse.

† 16:13 Li ze iMak 15.21 ‡ 16:21 Li ze iKa 16.1 § 16:23 Li ze iKa 19.29; 1
iKori 1.14; 2 iTimo 4.20

Ebe onodode ni iPọlu o keke ghi egbo iKoritia Eni e miesuo

Otse oyi iPọlu

1 Mhemhe iPọlu, aghiu-somhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghuo awa iSositenisii.

2 Mhemhe mhi keke ebe ona a ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo onayi Eshinegba ni e la iKoriti, ikhi eni Eshinegba o lu e khi egbo eyoli. Eri o re e khi egbo ni e pfuase rote obo oyi iJesu iKirisiti, abi o li egbo ni e miesuo ashakhasha.*

3 Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

IPọlu o ri ikphemhi na Eshinegba

4 Eghẹghẹ kpa mhi ro kphemhi e na Eshinegba oyemhe irari okhale ni o riyele na e rote obo oyi iJesu iKirisiti. 5 O she re mholi epfue odekhode elemhi iguengme ungmehi ali ilese nya. 6 Oni usomhi oyi iKirisiti o she lo e egbe shito egbegbo. 7 Irarigho, isomhopfa ayemhe okhoghuo o a ke to e abi a li migha ke ibhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni a la roli ya khase. 8 O ya mu e mhue gbaa ya ramhi

ukpese, ni a khi eni ea mhue umhaguekia, a khi ogbele ni iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ya bhale. 9 Eshinegba ni o lu e ni a nu omi oli iJesu iKirisiti Onomhue oyawa mhue ugamhi kugbe, oni a ri egbe e nga o khi.

Okemhi ni o la eni e miesuo iteva

10 Inyoghuo-mhe mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa lema e, ee nya a ke yemhe na egbe ini okemhi o khi lo e le, ali ni a mholi udu oghuo ali usamhi oghuo. 11 Egbo eghuo na omhue-apfe oyi iKiloe e gueye mhe khi iwola e la e iteva. 12 Emini mhi ri onana ngme khi, ogbogbo oo ngme unu ododa, oghuo o khe, "IPọlu mhia deba," olese oo, "Apolosi mhia deba," olese oo, "IPita mhia deba," olese oo, "iKirisiti mhia deba."† 13 Eri a kemhi iKirisiti? IPọlu a gbe-a shi oora apfida na e? Abi khi eva oyi iPọlu a ro batazi e? Eniye odukhokho eyi iPọlu a khi? 14 Mhi kphemhi na Eshinegba khi mhi aa batazi onge e, se ni iKirisipusi ali iGayusi.‡ 15 Irarigho, onge e o a ya lie khi mhi ri eva oyemhe batazi lue. 16 Mhi lese khi mhi batazi apfe iSitefanasi, mhi aa ke sato ini mhi li batazi ogboese.§ 17 Irari khi iKirisiti o a ghie mhe mhi ke batazi egbo, ama mhi ke kia gue ungmehi oyoli le ni o a rote ilese oyi ogbo bhale.

* 1:2 Li ze Ika 18.1 † 1:12 Li ze Ika 18.24 ‡ 1:14 Li ze Ika 18.8; 19.29; iRom 16.23 § 1:16 Li ze 1 iKori 16.15

Ini eghuli ni iKirisiti o ghu shi apfida o khi mele afue-a.

IKirisiti ni o khi ilese ali ekpabo

¹⁸ Irari khi eri ungmehi oyi apfida o khi afue shi esu oyi egbo ni ee pfua o, ama awa ni a mie e pfuese, ekpabo oyi Eshinegba o khi na awa.

¹⁹ Irari khi Ebe-no-pfuase o o li,

“Mhi ya pfueche egbhali oyi eni e mholi egbhali-a, mhi bi ileasingme oyi eni e rieles khi wewe e gue ebe ma.”*

²⁰ Mena, ashi ona ileasingme o migha? Ashi oguebe o la? Ashi eni e gue khako ena agbo namo e migha? Oa khi eri Eshinegba o ri egbhali ni e la agbo ona mele ooyeghe-a?†

²¹ Eri Eshinegba o ri ileasingme oyi lolighuo ze khi egbo ea rote ilese oyewe lese oli. Ochogho, eri o ghole Eshinegba ni o rote itsabo oyi usomhi ni egbo ee khi oyeghe lo, tsumhi eni e mie oni usomhi suo. ²² Egbo iju, irokhas eyi onyaloa e migha khe, egbo iGiriki ee nono ileasingme, ²³ ama eri anye ri iKirisiti ni a gbe-a tama apfida tse abo usomhi ona, o ri elemhi a bi egbo iju, o khi oyeghe shi esu oyi egbo iJeta, ²⁴ ama egbo ni Eshinegba o lu, ghe iju ali iGiriki e me oni usomhi oyi iKirisiti shi khi ekpabo ali ilese oyi Eshinegba o khi. ²⁵ Irari khi emini o li abi umhalesse oyi Eshinegba, o mhue ilese dose

egbhali oyi ogbo, emini o li abi olosemhe oyi Eshinegba o mhue itoto dose ekpabo oyi ogbo.

²⁶ Inyoghuo, a sato emini a kpe khi neni Eshinegba o lu e. Egbo ena agbo ona ea bino shi eni e mholi ugbhe, ali khi oa khi ebubu e e fialo-a, oa khi ebubu e e khi ekhemhue.

²⁷ Eri Eshinegba o ze emini egbo e bino shi emhi eyeghe elemhi agbo ona ke, o rewe ri omama mu elesingme. O ze emini ee mhue ochi elemhi agbo ona ro khi eni e mhue ekpabo unu-a.

²⁸ Eshinegba o ze emini ea mu eloe na agbo ona ali emini egbo e ri eloe gbe, ni e ro shi afue. O rewe ri emini egbo ea bino khi e mu eloe mele afue-a, ²⁹ ini ogbokhoghuo o khi dobe la odalo oyi Eshinegba tono obu udu. ³⁰ Irari khi loli o ku awa ali iJesu iKirisiti gbe. IKirisiti ni o khi ilese ni o rote obu oyi Eshinegba bhale. Emini a ri ona ngme khi, loli o khi ipfuase ali irupfuase ali ipfasheke oyawa. ³¹ Irari ona, Ebe-no-pfuase o ro lie, “Onini o da nono ni loli tono obu udu, o ke ri emini Onomhue o rieles tono obu udu.”‡

2

¹ Inyoghuo, abi mhi ro bhale olieye e ya tsabo osheli igesikia ni o la ungmehi oyi Eshinegba, mhi aa lii ngme ingmemhi ena ghogighogi, wekhi eri mhi rokhasse khi mhii wena gba. ² Irari khi

* **1:19** Li ze Aza 29.14 † **1:20** Li ze iJobu 12.17; Aza 19.12; 33.18; 44.25 ‡ **1:31** Li ze iJere 9.24

abi mhi rọ la iteva oyẹẹ, eri mhi rue udu emhikpa-a, mhi ri udu lẹsẹ shi ingme oyi iJesu iKirisiti ali eghuli ni ọ ghu shi apfida. ³ Onana o zẹ khi abi mhi rọ te ekẹ bhale, eri mhi li abi ọni ọa mhue ochi, ulishi o rẹmhẹ kpheli.* ⁴ Abi mhi rọ sẹsẹ ẹ, ni mhi rọ tse abọ ungmehi gueye ẹ, mhi aa ri ilẹsẹdọsẹ ali eta-ọlẹlẹmhunu nu ẹ ngme. Ama eri mhi ri ekpabọ oyi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba khase. ⁵ Ini irudunga ni a mhue, o khi ya migha nga ẹgbhali oyi ọgbọ, ama ekpabọ oyi Ẹshinẹgba.

Ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba

⁶ Usumhi ni o khi oyi ilẹsingme anye gueye ẹgbọ ni e womhẹ ẹloe shi emhi irudunga. Ama ọa khi ilẹsẹ oyi agbọ namo wẹkhi oyi eni ẹẹ mhẹsẹ shi agbọ namo, eni e ya mele afuẹ-a. ⁷ Ingme osheli ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba mhia ngme. Ilẹsingme ni ọ rọ sheli na ẹgbọ agbọagbọ ni ọ she kpẹ gba shi ekẹ khi awa ya mhọli okemhi shi ufumhi oyọli. ⁸ Aa mẹ oghie ọkhoghuo ighie ena agbọ namo ni ọ lẹsẹ oni ilẹsingme ona. Ini o khia khi e lẹsẹ lọ, ẹa kha ta Ọnọmhue ni ọ mhue ufumhi ma afida gbe-a. ⁹ Ama abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni ọọ, “Ukpẹloe okhoghuo ọa mẹ ne, esọ okhoghuo ọa suọ ne, wẹkhi eri ọgbọkhoghuo ọ sa udu oyọli ramhi ọ ghue, emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ shi ekẹ ẹ khẹ eni

e nono ingme oyọli.”†

¹⁰ Ama Ẹshinẹgba ọ she rọli khase awa rọte Ayẹmhẹ oyọli. Irari khi eri Ayẹmhẹ ọọ guano emhikpa, ya ramhi osheli ni Ẹshinẹgba ọ gba. ¹¹ Itobọ khi Ayẹmhẹ ni o la ọgbọ egbe luẹghuo o lẹsẹ isamhi eyi oni ọgbọ. Ighọ ọgbọkhoghuo ọa lẹsẹ isamhi eyi Ẹshinẹgba, sẹẹ ni Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba. ¹² Awa aa mie ayẹmhẹ oyi agbọ ona, ochoghọ ayẹmhẹ ni o rọte obọ Ẹshinẹgba bhale ni awa rọ lẹsẹ emhi nya ni Ẹshinẹgba ọ rọ na awa afuẹ-afuẹ, awa mie.

¹³ Anye ẹa ya ngme ingmemhi ni a rọte ẹgbhali oyi ọgbọ sẹsẹ, ama ingmemhi Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba o sẹsẹ anye, anye liẹ sẹsẹ ẹgbọ ni e la elemhi ayẹmhẹ, emini e khi emhi ayẹmhẹ, ni e khi egbegbọ. ¹⁴ Ọgbọ ni ọa da mhue oni ayẹmhẹ ne, ọa ya lẹsẹ emini a ri emhi na Ayẹmhẹ oyi Ẹshinẹgba ngme. Ọgbọ ọghoghọ, afuẹ emhi ayẹmhẹ e khi shi ọli ẹloe, irari khi emini e khi ode ayẹmhẹ, ayẹmhẹ a te ẹ lẹsẹ wẹ. ¹⁵ Ọgbọ ni ọ da mhue oni ayẹmhẹ ne, ọ dobe ya lẹsẹ udi emhikpa, ama ẹgbọsẹ ẹa dobe ya lẹsẹ abi ọni ọgbọ ọna ọ la ọ shi. ¹⁶ Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme, ni ọọ,

“Ọghuo ọ lẹsẹ udu oyi Ọnọmhue?

Ni ọ dobe ya ye ọli ude?”
Ama khi, awa mhọli udu oyi iKirisiti.‡

* 2:3 Li zẹ Ika 18.9 † 2:9 Li zẹ Aza 64.4 ‡ 2:16 Li zẹ Aza 40.13

3

Okemhi ni o la iteva igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iKoriti

¹ Inyoghuo, mhi aa nu e ya ngme abi eni e mhue Ayemhe oyi Eshinegba, ama abi egbo ni e ngeli abi egbo na agbo, ali emofe elemhi irudunga oyi iKirisiti. ² Loli mhi ro ri ameyeli na e da ni o a khi eminale ni e toto, irari khi aa mu egbe shi eminale ni e toto ne. Ramhi memena aa kie mu egbe ne.* ³ Egbo na agbo a kie khi. Emini o da ze khi a kiele e kpe ofuma deba egbe ali khi a nu egbe e e wola, ogho o rokhase khi egbo agbo a kie khi? Oa khi eri a kiele e ngeli abi egbo na agbo? ⁴ Ini otuoghuo elemhi e o o li, "IPolu mhia deba", ni olese o ro o li, Apolosi mhia deba, o a khi eri a ngeli abi egbo na agbo egbo?†

⁵ Ini ee a bino oli bie, oghuo Apolosi o fe khi? Oghuo iPolu o khi. Eni ee ga eyi Eshinegba anye ga khi ni ee a rote obo oyanye miesuo. Eri ogbogbo oo gbe akanya oyoli ni Onomhue o rona li o gbe. ⁶ Mhemhe mhi ri ukpamhi ko, Apolosi o ku ameyeli shi o, ama Eshinegba o ze ni oni ukpamhi o ro fu.‡ ⁷ Oni o ro ko ali oni o ku ameyeli shi o, ea mu eloe. Se khi Eshinegba ni o ri emhi e fu. ⁸ Ikhioda o a la o na oni o ro ko ali oni o ku ameyeli shi o, Eshinegba o ya ri elele na ogbogbo abi o li gbe. ⁹ Irari khi

eri anye kugbe e gbe ikanya na Eshinegba, ee a khi ishemhi oyoli.

Owa oyi Eshinegba a gbo khi. ¹⁰ Rote afu ni Eshinegba o ro na mhe, mhi ro ri irogbekwe gbe, abi oga oyi itsona. Onana egboese ee ma a nga. Eritse ogbogbo o lese abi o li ma a nga o. ¹¹ Irari khi ogbokhoghuo o a ke gbo dobe ya ri irogbekwe olese gbe dose oni Eshinegba o she ro gbe ni o khili iJesu iKirisiti. ¹² Ini ogbokhoghuo o to nga oni irogbekwe ona, ni o ro ri igolu to nga o, okekhi elomho, okekhi eche ni e ghale, okekhi era, okekhi efolo, okekhi ifulo o ro to nga o. ¹³ A ya ri emini e la elemhi emini ogbogbo o ro to nga o khase gbo, ogbele iguezo. Erali a ro ya mhesa emini o ro to nga bino ni a lese emini e la elemhi we. ¹⁴ Ini emini o ro to nga o, o pfue oni erali, a ya ri elele na li. ¹⁵ Ini e toa, opfu o gbe oli, ama a ya tsumhi oli. Eritse khi eri o ya li abi ogbo ni o na pfue elemhi erali. ¹⁶ Ee a lese khi owa ugamhi oyi Eshinegba a khi, ali khi Ayemhe oyi Eshinegba o la e egbe?§ ¹⁷ Ini ogbokhoghuo o yese Owa ugamhi Oniemhi oyi Eshinegba-a, Eshinegba o ya yese oni ogbo-a. Irari khi eri Owa ugamhi oyi Eshinegba, o pfuse, ali khi Owa Ugamhi oniemhi oyoli ee a khi.

¹⁸ A khi ke di egbe e. Ini onge e o nono ni loli khi

* 3:2 Li ze Iburu 5.12-13 † 3:4 Li ze 1 iKori 1.12 ‡ 3:6 Li ze Ika 18.4-11,24-28

§ 3:16 Li ze 1 iKori 6.19; 2 iKori 6.16

oni o mholi ilęsingme shi eghęghę ni a la ena, o ka khi oyeęghę ni o mę asha khi oni o khi olesingme egbegbo. ¹⁹ Irari khi emini eębo na agbo eę bino shi ilęsingme, afue Eshineęba o bino oli shi. Abi ebe o ngme, ni o, "Eri Eshineęba o ri ilęsedose eyi eni e lię khi wewę e lesingme rięle wę gbo mu."* ²⁰ Asha olese o gbo ngme oli shi ebe khi, "Eshineęba o lese khi isamhi ni oni o lię khi loli lese dose o o sa khi ęa mu ame."† ²¹ Itobo igho, a khi ke ri ogbokhoghwo tono obo udu, irari khi emhikpa, eyi eę lo, ²² o khi iPolu o, okekhi Apolosi o, okekhi iSefasi ni a gbolo a lu iPita o, okekhi agbo ali eghuli o, okekhi agbo onana ali ogbenako o, eę a ga mhue wę nya. ²³ Eę oyeę eyi iKirisiti a khi, oni iKirisiti o khi oyi Eshineęba.

4

Ighiusomhi na ke eyi iKirisiti

¹ A ke sato anye egbe abi eni eę gbe akanya na iKirisiti ni a ri osheli oyi Eshineęba nga obo. ² A ze ni a bhale ya e khi oni a ri emhi nga obo, o ri igesikia deba li. ³ Egboli oyemhe o la o ini u gue mhe ezọ, o ke khi ikotu na agbo e gue mhe ezọ. Mhemhe mhi aa fe gue egbemhe ezọ. ⁴ Emhikhoghwo o a nase mhe udu ni o gue mhe ezọ, ama ogho o a lię khi abo eyemhe e ma pfuase gba. Onomhue

o o gue mhe ezọ. ⁵ Irarigho, a khi gue ogbokhoghwo ezọ ne neni eghęghę iguezo o ramhi. Migha ni Onomhue o bhale ne. O ya rue emini a ro sheli alo ebili lasela ali emini e la ogbogbo udu, eghęghę agho Eshineęba o ya kueęhie ogbogbo abi o ti shi.

⁶ Emole, mhi she ri Apolosi ali egbemhe rięle irokhokho khase e ni a ro lese abi ungemhi onana o ngme ni o o li, "A deba oni omhese ni o gbe akanya." Aa khi ke lię khi oghwo e, o ti dose olese. ⁷ Elo o la e egbe ni o gho re e mu eloe? Elo a mholi ni o a khi eri a roli na e? Ini o khia khi eri a roli na e, elo o ze ni a ro tono obo udu?

⁸ Eę a she ga mhue emini a nono nya! Eę a she ga pfuese! Eri a ke a mhese abi ighie, anye tse anye ke khi eni ęa mhue! Aa kpa lię khi egbegbo a khili ighie, ishegho ni anye li nu e ke mhese! ⁹ O li mhe eloe khi anye ighiusomhi na keę, Eshineęba o ro shi asha ni o ga kholo ne nya. Eri anye li abi ighumha ni a rue e je obini olele ni a te ya gbolo we-a. Ni anye khi emhi ofeli ni eębo na agbo eę gia, ali ni igeni eę gia. ¹⁰ Irari oyi iKirisiti a ro bino anye shi eyeghe, ama eę a khi eni e lolo mholi ilęsingme elemhi iKirisiti. Anye aa mholi ekpabo, ama eę a mholi ekpabo, ali khi eębo ęa mu ekpe e na anye, a mu ekpe e na e. ¹¹ Ya ramhi amo,

* 3:19 Li ze iJobu 5.13 † 3:20 Li ze Iwolo 94.11

okiamhi ali okiamẹ o gbe anye ramhi, anye aa mhọli emini a sọ, sẹ ni ijejẹ ide. A ri ukpẹloe a gbe anye, anye aa mhọli ashini a la. ¹² Anye rọshẹka ri abọ eyi anye ẹ gbe ikanya. Ini ẹgbọ ẹ ku itse ẹ na anye, anye ẹ ku isemhẹ na wẹ, ini a mu okhọli vule shi anye ọ, anye ri egbe mie.*

¹³ Ini ọgbọ ọ yese anye eva-a, anye ri unu ni o pfohmẹ sọli ọ. Ramhi memena, eri a bino anye shi ẹgbọ afue ali iku ni e la agbo. ¹⁴ Aa khi eri mhi kẹkẹ ebe ona ghi ẹ ni mhi rọ ri omama mu ẹ. Eri mhia nono ni mhi kpaghie ẹ obọ, abi eni e bia eniye e lie nono ni wewe e kpaghie imi wẹ obọ. ¹⁵ U dobe ya mhọli ẹgbọ agbele igbe (10,000) ododa ni ẹ sese ẹ ungmehi oyi ikirisiti, ama ita ọghuo u lese mhọli. Mhẹmhe khi ita ẹ, ẹẹ a khi imimhe rọte usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni mhi sese ẹ. ¹⁶ Irarigho mhia nono ni a ke khonya mhe.† ¹⁷ Ona o ze ni mhi rọ ghi iTimoti ghi ẹ. Eri mhi nono ingme oyọli abi omọ ni mhi bia, ali khi oni ọọ ga oyi Eshinegba ni ọ ri igesikia a gbe akanya na Onomhue ọ khi. ITimoti ọ ya gueye ẹ angeli oyemhe abi mhi lie deba iKirisiti ali abi oni angeli oyemhe o li de shi osese ni mhia sese ingme oyi iKirisiti elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ kpa.

¹⁸ Eghuo elemhi ẹ, e tsua ipfua eke abine khi mhi aa ke ẹ bhale ya feli ẹ. ¹⁹ O kha

ghole Onomhue, mhi ya kele bhale oobo. Eghẹghẹ agho, mhẹmheghuo mhi ya me abi eni ẹgbọ ni ẹ tsua ipfua eke egho e lie ngme, ni mhi gbo me ekpabo nabi ẹ khi wewe e mhọli. ²⁰ Irari eghiele ni Eshinegba ọ le shi awa udu, ọa khi oyi ungmehi unu tse, ama oyi ekpabo lo. ²¹ Elo a nono ni mhi li ini mhi bhale? Mhi rue utali mhọli obọ bhale, abi mhi ri ayemhe inono ali o pfohmẹ bhale?

5

A khu inyoghuo na itsebo iteva ya fie

¹ Mhi suọ khi angeli itsebo e la iteva oye ẹ. Onabi aa ya me iteva oyi eni ẹa miesuo kpa, a ga me iteva oye. Ni o ramhi khi ọgbọ ọ nu inyọli onuzava a gbhe.* ² A gbo ti ipfuabo a nga, ocho ni egbe e kha rọ pfo ẹ-a, ramhi ni a rọ khu ọgbọ ọgho ghọ iteva oye lasele. ³ Abi o rọ tseku khia khi mhi nuata shi ẹ egbe alogbugbugbu, ayemhe oyemhe o nu ẹ la. Mhi she pfa ezọ mu ọgbọ ni ọ ri ele emhi onana, abine khi mhi la agho. ⁴ Irarigho, ini a ri eva oyi Onomhue iJesu lona kugbe, ali ni ayemhe oyemhe o rọ nu ẹ la, ali ni ekpabo eyi Onomhue ọ rọ la ẹ iteva, ⁵ a rue ọgbọ ọgho ghọ abo-a na okphaghie, ni ọ pfueche idiegbe eyọli-a, ini a pfuese ayemhe oyọli ini iJesu Onomhue ọ bhale.

* **4:12** Li ze Ika 18.3 † **4:16** Li ze 1 iKori 11.1; iFili 3.17 * **5:1** Li ze iDeut 22.30

6 O ma kholo gba khi a tsua ipfuabo eke. Ni a ro o ze ni egbo enana e la iteva oye. Aa lese khi eri e li abi umiesobo oghuo ni o ri oili gbolo enekpole-a?† 7 A rue ogbo okholo onana iteva oye lasele, ni a me asha la ipfuase. IKirisiti khi omi osumha oyi iPasova ni a she ro luase obo na awa.‡ 8 A khi ze ni awa ke ri ele imu elemhi okholo ilili ni o li abine khi a kemhi ibuledi ni a ri ifuma nye. Awa khi eni e pfuase ali ena igesikia, ni awa ke ri ibuledi ni aa ri ifuma nye li imu.§ 9 Abi mhi ro kpe te odode keke ebe ghi e, mhi gueye e a khi nu ogbo na itsebo ke kia kugbe. 10 Ama o a khi ingme oyi egbo ena agbo mhi ngme. Irari khi u mema ya lase elemhi agbo le neni u wa kie egbo ni e ku itsebo, ali ena emhi itoegbe ali ighiatu ali eni ee ga ikhumhi. 11 Emini mhi ri onana ngme khi, a khi nu oni o miesuo olo-egbholi, ni oo ku itsebo kia kugbe, okekhi ogbo emhi itoegbe o, okekhi oni o ga ikhumhi, okekhi oni o yese ogbo eva-a, okekhi odonyo pfueche egbe-a, okekhi oni o ri ele alile. Khi ga nu egbo eghoghohole eminale kugbe.

12 Oa khi akanya oyawa ni awa ke gue ena odatu ni ea miesuo ezot. Ena elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo tse ni e lina ngeli awa kha lese ke gue ezot 13 Eshinegba o ya gue eni ea

miesuo ezot, ama abi Ebe-nopfuase o ngme oli khi, "A khu ogbo okholo oghoghohole iteva le."*

6

Eni e mie suo e khi ke lu egbe ezot ikotu

1 Ini abi a li ga miesuo abi inyoghuo a me ingme, elo o ze khi a lu egbe ezot shi ikotu oyi esot-ezot ni ea miesuo, ocho ni a kha ro ze ni eni e miesuo e sot ee oni ingme? 2 Aa lese khi awa ni awa miesuo, khi awa ya gue egbo na agbo ezot? Ee ni a khi eni e ya gue agbo ezot, aa dobe a sot shi ukuku ingme ifuaboye? 3 Aa lese khi awa ni awa miesuo, khi awa ya gue igeni ezot? See awa aa li ke dobe e sot egbe awa ikuku ingme na agbo ona. 4 Elo o ze ni a ro o tsua ingme ni a me ogbele kpa ke ghi esot-ezot ni ea mhue unu shi ingme igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo? 5 Eri mhia ngme ona ni omama o mu e. Eri aa me ongee ni o lese ingme iteva oye, ni o dobe ya ri inyoghuo aava ni e miesuo ri ele? 6 Elo o ze ni ongee o ro o rue inyoghuo oli le deba eni ea miesuo ni e roli gue ezot?

7 Emini o da ze khi a me iluegbe-ezot ikotu iteva oye ne, eri o ro khasa khi eni e de a khi. Oni u kha ro ri egbe mie ini a lue na e, ni u kha ro lama ni a li e le, 8 u ri ochoghohole vu ya lue na egbo, u li we e le, gbo li shi eni e miesuo elese.

† 5:6 Li ze iGal 5.9 ‡ 5:7 Li ze Okiali 12.5 § 5:8 Li ze Okiali 13.7; iDeut 16.3

* 5:13 Li ze iDeut 13.5; 17.7

⁹ A lẹsẹ gboo khi ọna ọkhọlo ọa ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba. Aa khi di egbe ẹ. Ẹgbọ ni ẹ ku itẹbo, okekhi eni ẹ ga ikhumhi, okekhi eni ẹ kia okia, okekhi emọse idiegbe, ali emọse ni e nu emọse enabi wẹwẹ ẹ gbhẹ, ¹⁰ li shi ighi-atọ, okekhi ena emhi ituegbe, okekhi edonyọ yese egbe-a, okekhi eni ẹ yese ẹgbọ eva, wẹ khi eni e li ẹgbọ a le, e ya lo Eghiele oyi Ẹshinẹgba. ¹¹ Ẹghẹghẹ o la ọ ni ẹẹ a rọ kpe la agbọ oghoḡho, ama a she khuṣeṣe ẹ olamhẹ-a, a khuṣeṣe-a pfuase, a pfa na ẹ, rọte eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ali Ayemhẹ oyi Ẹshinẹgba Ọyawa.

Khi ke gbe ikanya itẹbo

¹² Ọgbọ ọ doḡe ya liẹ, “Em-ini o ghọle mhẹ mhi doḡe ya riẹlẹ.” Ama mhiẹ ọli, “Aa khi emhikpa e ti ni u riẹlẹ.” Ali khi ini mhi tseku doḡe ya riẹlẹ emhikpa, mhi aa gbudu mele oghumha ọyi emhikhoghuo-a.* ¹³ Wa liẹ khi, “Eminale khi oyi akpidi lo, ali khi akpidi o khi oyi eminale.” Iḡesikia onana o khi, ama ẹlẹghuo, Ẹshinẹgba ọ ya yese wẹ-a. Ama aa riẹlẹ idiegbe eyawa shi itẹbo ilili. Eri a riẹlẹ idiegbe, ni awa rẹwẹ ke ga Ọnọmhue. Ali khi idiegbe oyawa oo mu Ọnọmhue egbe gba. ¹⁴ Ali khi Ẹshinẹgba ọ ya ri ekpabọ eyọli guise awa eghuli le, abi ọ guise Ọnọmhue Ọyawa eghuli le. ¹⁵ Aa lẹsẹ khi idiegbe oyawa khi uguabọ idiegbe

oyi iKirisiti lo. Eri ọgbọ ọ ke ya rue uguobọ idiegbe oyi iKirisiti, ọ ke ku ọli gbe uguobọ oyi adegbe? Ọa zẹ ya li! ¹⁶ Abi aa lẹsẹ khi ọgbọ ni ọ da lẹ deba adegbe ne, khi ọ she to egbọli ma ọni adegbe ọ? Idiegbe oghuo e ke khi, irari khi ebe ọọ li, “Wẹwẹ avavava, idiegbe oghuo e ke khi.”† ¹⁷ Ama ọgbọ ni ọ da to ma Ọnọmhue ọ ne, ayemhẹ oghuo e ke khi.

¹⁸ Mẹ itẹbo ikuku na, olamhẹ okhoghuo ọa la ọ ni o ri ichimhi a mu ọgbọ abi olamhẹ itẹbo ikuku. Irari khi olamhẹ itẹbo ikuku oo rẹ ẹ lamhẹ shi idiegbe oyi yeyẹ ghuo ọ. ¹⁹ Aa lẹsẹ khi idiegbe oyẹ ẹ khi owa ugamhi oyi Ayemhẹ-nọ-pfuase lo, ni o la idiegbe oyẹ, ni Ẹshinẹgba ọ rọ na ẹ? Ọa ke khi yeyẹ u mholi egbe ẹ,‡ ²⁰ irari khi eri Ẹshinẹgba ọ de ghalẹ. Irarigho, u mema ya ri idiegbe eyẹ ri ufumhi na Ẹshinẹgba.

7

Ingme ingeli oyi ọmọse ali Ọkpotso

¹ Ni mhi rọ sọ shi ọgbọ ni a keke shi ebe ya mhila mhẹ.

O ti ini ọmọse ali ọkpotso ẹa ya lẹ deba egbe. ² Ama irari itẹbo, ọmọse ọgbogbo ali ughue ọli e ke lẹ deba egbe, ọkpotso ali ọdọli e ke lẹ deba egbe. ³ Ọmọse ọ khi ri okiamhi ughue gbe ughue ọli, ọkpotso ọ khi li

* 6:12 Li zẹ 1 iKori 10.23 † 6:16 Li zẹ Igbae 2.24 ‡ 6:19 Li zẹ 1 iKori 3.16; 2 iKori 6.16

ri okiamhi ughue gbe odo li. ⁴ Okpotso lolighuo o a mholi idiegbe oyoli, ama odoli o mholi we. Igho o li khi egbe oyi omoşe, o a khi omoşe lolighuo o mholi idiegbe eyoli, ama ughue oli o li mholi we. ⁵ A khi kie egbe, seşe khi omoşe ali okpotso e lama shi egbe o khi weşe e ya nuata shi iledeba-egbe ne, ni e me asha mholi ukuku eghेghe ro so iromhi. Oni eghेghe o kha doşe se, e gbo bhale ya lona, ini okphaghie o khi me asha mu we fe, irari khi egbe ea ze e mu shi ingme ughue. ⁶ Eri mhi khokho ona na e, o a khi ushi ni mhi shi e shi eke na e. ⁷ O ma kha ti gba ini ogbokpa o doşe ya la o ni o a rue okpotso shi abi mhemhe lo. Ama awa nya awa aa li abeghuo. Eshinegba o somhi ogbogbo isomhopfa ododa. Ona o kha mholi ona, olese o mholi ogho.

⁸ Eşe ni aa la ughue ghue ali esamhi-olimhi, o ti ne ini ea bie ye ughue abi mhemhe. ⁹ Ama ini ea doşe ya mu egbe we, e ke le ughue. O tine ni a ye ughue doşe ocho ni a ro ya shito, egbe eşe lala e shi ingme ughue.

¹⁰ Eşe ni a la ughue, mhi mheshe ona na e, ni o a rote obo oyemhe bhale, ama obo oyi Onomhue. Okpotso o khi rote obo oyi odoli vu. ¹¹ Ama ini o li gho, o khi gbo ye ughue olese ghue, ochogh o ka nu odoli ro rieşe. Omoşe o khi gbudu khu ughue oli. *

¹² Eşe oyese enekpole, mhi gue ona ye e, mhemhe mhi ngme ona, o a khi Onomhue. Ini omoşe ni o miesuo o rue okpotso ni o a miesuo ughue, o kha ghole oni okpotso ni o ro nu oni omoşe shito, oni omoşe o khi khu oli. ¹³ Ini okpotso ni o miesuo o ngeli na omoşe ni o a miesuo, ni oni omoşe o ro mholi oghuemhe khi loli ya kie ri oni okpotso shi, oni okpotso o khi pfa oni ughue-a. ¹⁴ Irari khi okpotso ni o miesuo oo rue ipfuase e bhale ughue oyoli, ali khi omoşe ni o miesuo o ri ipfuase e bhale ughue oyoli. Ini o a khi igho lo, imi e, eni ea pfuase e kha khi, ama abi o ke li ena khi, a she khuese we-a pfuase.

¹⁵ Ama ini oni o a miesuo el-emhi weşe aava, oo nono ni loli lase oni ughue le, o ke vu. Emhikhoghuo o a ke la akana ya mu omoşe okekhi okpotso ni o miesuo mhue ini a me na. Eri Eshinegba o lu awa ni awa ro la agbo opfomhe. ¹⁶ Yeye okpotso, u fe lese ini itobo oye ode o kha ro mhue imiepfuese? Abi khi, yeye omoşe u lese ini itobo oye ughue o kha ro mhue imiepfuese?

¹⁷ Abibi o tseku li, ogbogbo o migha ashini o la ni Eshinegba o ro lu oli, ali emini o lu oli shi. Ona o khi omheshe ni mhi ro na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. ¹⁸ Ini omoşe o she sheşe-a neni Eshinegba o lu oli, o khi mu oli pfi rieşe. Ini omoşe o a sheşe-a ne neni a lu oli, o khi ya sheşe-a. ¹⁹ O a

* 7:11 Li ze iMat 5.32; 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18

mhue abi o ngme, ini ogbo o shele-a okekha khi o shele-a, emini o mema mu egbe khi, ni a ro ri ishi eyi Eshinegba gbe akanya. ²⁰ Ogbo ogbo o kie li abi o la o shi ni Eshinegba o ro lu oli. ²¹ Oghumha u khi ni Eshinegba o ro lue? Khi ze ni ogho o nase udu. Ama ini u me asha ya pfa egbe e o le, li gho. ²² Irari khi oni o khi oghumha ni Onomhue o ro lu oli, oni a rue abo-a o ke khi, igho li khi oni a rue abo-a ni Onomhue o ro lu oli, oghumha oyi Onomhue o ke khi. ²³ Eri a de e ghale, irarigho a khi gbo khi oghumha oyi ogboese. ²⁴ Inyoghuo, ogbo ogbo o nu Eshinegba la abi o li ni a ro lu e.

²⁵ Shi ingme oyi ozele ni ea mu ughue ghue. Mhi aa rote obo oyi Onomhue mie ushi ni mhi ya shi na we, ama mhi ri ushi oyemhe bhale abi oni a ri itobo ilelemhi khi oni a ri egbe e nga. ²⁶ Ini a bino ingme ni a me agbo memena, mhi sa khi o ti ini ogbo o bie shito abi o li. ²⁷ U kha la ughue se, khi dua ni u pfa li-a. Ini waa la ughue ne, khi dua abi u li ya lo o. ²⁸ Ama ini o khia khi u lo ughue, waa pfido, ini o rie khia khi u waa mu ughue ghue. Ama eni e rue ikpotso, e ya mholi anasemhe elemhi agbo ona, mhi aa nono ni a me onana.

²⁹ Inyoghuo emini mhi ri ona ngme khi egheghe o ke she. Ro te memena vu, emose ni e rue ikpotso, ughue we e khi mu we egbe dose. ³⁰ Eni e vie, e khi ze ni o lo we egbe

dose ode. Eni e ghele, e khi ze ni oghelue rue we vu, eni e de emhi, e khi ze ni emini e de e lo we alo, ³¹ eni e mholi emini e ri emhi na agbo o rielle, e khi ze ni e rue we udu vu. Irari khi abi agbo ona o laoshi memena, o she e dose.

³² Mhia nono ni a rue udu ayele le. Omose ni o a rue okpotso, ikanya eyi Onomhue ea ku oli ele-a, irari khi eri o nono abi loli lie rielle oguemhe oyi Onomhue.

³³ Ama omose ni o rue okpotso shi, eri isamhi agbo ee nase oli udu, irari khi eri o dua ni loli ri egbe ke mu ughue oli.

³⁴ Irarigho, eri isamhi eyoli e kemhi eva. Eri omueshi ni o a ye ughue, okekhi, omueshi ni omose o a ta owe lase ghue, ingme eyi Onomhue e mu oli egbe. Eri o dua ni loli ri idiegebe ali ayemhe oyoli na akanya oyi Onomhue pfo nya. Ama okpotso ni o ye ughue, emhi agbo o sa, irari khi eri oo dua abi loli li ri egbe e ke mu odo.

³⁵ Eri mhi a ngme onana ni mhi kpaghie e obo, o a khi eri mhia nono ni mhi zu e ode, ini a khi la ughue. Ochogho eri mhia nono ni a ke rielle emini o te ode, ini udu oye o khi kemhi eva shi iregbena Onomhue pfo oye.

³⁶ Ini omose o me khi egbe ea ke ze loli e mu deba omueshi oyoli ni omose o a ta owe lase ghue, ni e ga lama na egbe khi wewe e ya ri egbe shi. Ni o ro she te ni o ye ughue abi o ye ni o, o rue oni omueshi ughue abi o ghole oli shi. O a

lamhẹ. ³⁷ Ama ọmọse ni ọ me khi lọli mhọli udu no toto ni ọ dobe ya mu egbọli mhue. Ini ọ lama shi udu oyọli khi lọli ẹa ya rue ọni ọmueshi oyelue ne, ọni ọmọse ọna ọ guẹ kia. ³⁸ Ọgbọ ni ọ rue ọmueshi oyọli ughue ọ guẹ kia. Ọni ọa rue ọli, lọli ọ guẹ kia ne.

³⁹ Ọkpotsọ ni ọ la ughue, ọa gbudu rọte obọ oyi ọdọli vu ini ọ da kie la agbọ. Ama ini ọdọli ọ ghua, ọ dobe ya ngeli na ọmọse ni ọ nono, ama ọmọse ọni ọ miesuo ọ mema ya khi. ⁴⁰ Abi mhẹmhẹ sọ oni ingme shi khi, ọ ya mhọli oghẹle ne ini ọ shitọ khi ọa bie ke ngeli. Mhi sa khi mhi mhọli Ayẹmhẹ oyi Eshinẹgba ni mhi rọ ọ ngme ona.

8

Eminale ni a rọ luase ikhumhi

¹ Mena ni mhi rọ ngme nga ogbọ ni a mhila mhẹ ingme eminale ni a rọ luase ikhumhi.

Awa leşe khi, “Awa nya awa ga mhọli ilẹşe,” ingme ona. Eri ilẹşe o ri ogbọ a ti- ipfuabọ nga ke titi egbe, ama eri inono o ri awa a kpaghiẹ egbe obọ. ² Ọni ọ dabi khi lọli leşe gba, ọa kie lolo leşe abi ọ kha li leşe ne. ³ Ama ogbọ ni ọ nono ingme oyi Eshinẹgba, Eshinẹgba ọ leşe ọli.

⁴ Ama memena, ingme oyi eminale ni a rọ luase ikhumhi, awa leşe khi ikhumhi ọa khi emhikhoghuo elemhi agbọ, ali khi Eshinẹgba ogbọ ọ khi. ⁵ Ini a tseku me emini a lu ilitsa ali ekhẹmhue,

o khi eni e la idane o, okekhi ena ekekhe, ọngewẹ ọa khi Eshinẹgba wẹkhi Ọnọmhue. ⁶ Ama oyawa khi, Eshinẹgba ogbọ kpe awa mhọli, ikhi ita ni emhikpa e rọte obọ oyọli bhale, ali ọni awa la agbọ na, ali khi Ọnọmhue ogbọ ọ la ọ, ni ọ khi iJesu iKirisiti ni emhikpa e rọte obọ oyọli bhale ali ni awa rọte obọ oyọli la agbọ.

⁷ Ama ọa khi eni e miesuo nya e leşe igesikia onana khi afue ilitsa e khi. Ama ingme oyi eni ilitsa ena, o she lo egbọ eghoghọ egbe ramhi khi ini e le eminale ni a rọ luasobo eghoghọ, eri ọ li wẹ egbe khi eni ilitsa e liẹ ga eghọ. Eri ona ọọ yese udu oyewẹ ni ọ gue wẹ ezọ ọ-a, irari khi ọa lolo toto imiesuo ne. ⁸ Ama eminale ẹa ti ogbọ ọ mama Eshinẹgba. Ẹa ri awa ya khi eni ẹa ti ini awa aa le, wẹkhi eri e ke ri awa ya ti ne ini awa le.

⁹ Ama a kuegbe-a ini afa ni awa mhue rọ ọ riẹle emini o ghọle awa o khi ya khi ọzuode na ogboese ni ọa toto imiesuo, ni o rọli ya de pfilo olamhẹ. ¹⁰ Ini ogbọ ni ọ mhue udu ni ọa toto imiesuo ne ọ fe me khi yeye ni u mhọli ilẹşe, khi u la udi olitsa e le eminale, u sa khi oghọ ọa ya ri udu nali rọ ke le eminale ni a rọ luase olitsa? ¹¹ Ighọ ọni ogbọ ni udu oyọli ọa toto eghọ ni ọ khi inyoghue ni iKirisiti ọ ghu-a na ọ li ya opfu-a itobọ ilẹşe oye. ¹² Ini a da me na ne, iKirisiti u lue a na, ini u da lue na inyoghue ni a ga miesuo, eri u wa kuale udu

oyewẹ ni o gue wẹ ẹzọ ni ọa toto egbo utse. ¹³ Irarigho, ini o da khia khi eminale ni mhi le o ri inyoghuo-mhe ya de pfilo olamhe ne, mhi aa ke gbo tigbe ya le eminale, ini mhi khi ya ze ni inyoghuo-mhe o de pfilo olamhe.

9

Afu ni aghiusomhi na kee o mholi

¹ Elo e kpomhe o le? Mhi aa khi aghiusomhi na kee? Mhi aa she me iJesu Onomhue oyawa, mhi re e mie oli suo? ² Ini o tseku khia khi mhia khi aghiusomhi na kee shi egboese o, mhi aa li khi aghiusomhi na kee shi e o? Akanya ni mhi gbe iteva oye o rokhase khi aghiusomhi mhi khi shi e o.

³ Ina mhi li a so egbo ni e ri unu a yese afu ni mhi mholi-a, ⁴ eri mhi aa fu te o ni a ri eminale ali onyo a na shi akanya ni mhia gbe? ⁵ Mhi aa li fu te o ni mhi li e rue okpotso ni o miesuo shi, abi ighiusomhi na kee enekpole, ali inyoghuo Onomhue ali iPita e li roshi. Egheghe agho ni mhi li ke rue oli mhue obo ini mhia le asha? ⁶ Abi khi mheme ali iBanabasi tse anye lese khi eni e ri obo oyewe e gbe akanya ke ri eminale na egbe anye le? ⁷ A me okholi-okhue ni lighuo o fali egboli ota? Oghiale onoghuo ọa ya le emhi ekomhi eyoli? Oni o ri ena kia onoghuo ọa ya rote ena eyoli da ame inyeli?

⁸ Abi usamhi oyi egbo o li mhi lie ngme oli, abi khi eri ushi ọa li mu ma o? ⁹ Irari khi a keke oli shi ebe Ushi oyi iMosisi, “Khi mu ẹna onokpo unu zu ini u roli e mheli ikpamhi emhi.” Ingme oyi ẹna wẹe khi Eshinegba o li gho lese sa?*

¹⁰ Itobo oyawa o ro ngme onana? Ii, irari oyanye a ro ligho keke oli. Itobo khi ogbo ni o gua o kha gua ni oni o khieso o ro khieso, eri e ga roli shi udu khi wewe e ya mhue okemhi shi eni emhi ekomhi. ¹¹ Aborokhia khi anye she ri emhi ayemhe ko iteva oye e egbo, anye khi eni e kha rote obo oye e li khieso emhi ikpaghiobo ni a me eloe.† ¹² Ini o khia khi egboese e te ni a ri ikpaghiobo e na, ọa khi anye kha ga mema te o ne? Ama anye ẹa rue ete-awẹ oni afu ona.

Ochogho, eri anye ri egbe mie emini anye me kpa ini anye khi zu usomhi onete oyi iKirisiti ode. ¹³ Aa lese khi eni e la Owa Oyi Eshinegba a gbe akanya, khi oni owa e te e le eminale, ali khi eni e la atete e ga, eri e rote emini a ro luasobo e kemhi? ¹⁴ Igho, Onomhue o li mhese oli eni e ri usomhi onete a tse abo, e rote o ke le emhi.‡

¹⁵ Ama mhia kie ri eni afu ena gbe akanya deba e, wekhi eri mhi keke ebe ona ni a ba ri ele emhi eghogho na mhe. O tine ni mhi bie ghu-a ni ogbo o ro lie mhi khi tono obo udu. ¹⁶ Mhia mhue afu ni mhi

* 9:9 Li ze iDeut 25.4; 1 iTimo 5.18 † 9:11 Li ze iRom 15.27 ‡ 9:14 Li ze iMat 10.10; iLuk 10.7

rọ tonu obọ udu shi usomhi onete ni mhi rọ tse abọ. Eri a mhẹşẹ ọli na mhẹ. O ma khọlo mhẹ egbe ini mhia ri oni usomhi onete tse abọ! ¹⁷ Ini o khia khi eri mhia tsabọ ungemhi oyi Eshinẹgba itobọ khi o ghọle mẹ. A ya fali mhẹ ota. Ama ini o riẹ khia khi ọa ghọle mhẹ, emini Eshinẹgba ọ rọ nga mhẹ obọ lọ ni mhia riẹle ¹⁸ Ighe ifata ni mhi ke ya mie mena? Afa o khi na mhẹ ni mhi ke tsabọ oni usomhi onete, ni mhia khi oki shi ọ, ni mhia mie emini e khi eyemhẹ shi akanya oyi itsabọ usomhi onete.

¹⁹ Mhẹmhẹ ghuo mhi mhẹşẹ ona na egbemhẹ, mhia khi oghumha oyi ọgbọkhọghuo, ama mhi ri egbe mhẹ mele oghumha oyi ọgbọkpa-a, ni mhi rọ lu ebubu ẹgbọ na iKirisiti abi mhi li dobe. ²⁰ Abi mhi rọ nu ẹgbọ iju u gbe akanya, mhii ngeli abi ọngi iju ni mhi rọ dobe lu wẹ. Abi o riẹ khia khi ushi iMosisi ọa mu mẹ, mhi kiele ẹ ngeli abi ọni ushi o mu ini mhi nu ẹgbọ ni e la oni ushi gbe akanya, ni mhi dobe lu wẹ. ²¹ Ighọ o li khi, abi mhi rọ nu ẹgbọ ijeta ẹ gbe akanya, mhi ngeli abi ọgbọ ni ọa khi iju ni ushi iju ọa mu ni mhi rọ dobe lu wẹ. Ona ọ lie khi mhi aa ke ri ushi oyi Eshinẹgba a gbe akanya, ama ushi oyi iKirisiti mhi rọ gbe akanya. ²² Ini mhi la ifuabọ oyi eni irudunga oyewẹ ọa toto, irudunga oyemhẹ o li abi oyewẹ, ni mhi rọ dobe lu

wẹ. Emhikpa mhia mela-a na ẹgbọ nya, ni mhi rọ tsumhi eghuo, ode ni mhi ya te dobe riẹle ọli kpa.

²³ Enana nya, irari oyi usomhi onete mhi rọ lighọ ni mhi mhue okemhi shi ikhivose eyoli.

²⁴ A leşẹ khi ebubu ẹgbọ e migha shi unamhi ni a na, ama ọghuo elemhi wẹ ọ kpe na a pfo, ni ọ mie eleli unamhi. Irarighọ, a na ode ni a te ya mie eleli oyi unamhi. ²⁵ Eri ọgbọkpa ni ọ la unamhi ya na ọ kpe ẹ wena ushi unamhi egbegbọ. Eri ẹ na ni e mie arula oghie ni ọọ ke-a. Ama arula ni o la ọgbọagbọ awa na unamhi ẹ shi. ²⁶ Onana o zẹ ni mhi rọ na unamhi oyemhẹ sheshe ya ramhi ukpese. Lọli o zẹ ni mhia rọ li abi ọpfiekpa ni ọọ pfi ekpa kua irarogbe. ²⁷ Eri mhia nase egbe eyemhẹ ni mhi dobe mhẹşẹ ke na wẹ. Mhi aa nono, ini mhi tsabọ oni usomhi onete ona se, ni mhi khi ọni a khu pfia.

10

A rọte okhe oyi ẹgbọ iZireni tse agua ye ẹgbọ

¹ Inyoghuo, mhia nono ni a sato emini itita awa ni e deba iMosisi e mẹ. Oguese oyi otughunu o khukhu wẹ, wewẹ nya e gbo rọte okẹ ifulo ya dosẹ tselele.* ² Elemhi otughunu ali okẹ oniemi e la batazi abi eni ẹ deba iMosisi. ³ Wewẹ nya e le eminale ayemhẹ.† ⁴ E gbo da

* 10:1 Li zẹ Okiali 13.21-22; 14.22-29

† 10:3 Li zẹ Okiali 16.35

ame yoi ayemhe oghuo ni o rote eche ayemhe ni oo deba we tu. Oni eche khi iKirisiti.†
 5 Abi o tseku li gho, egbe ea mu Eshinegba deba ebubu we, itobo igho, eri a miatse ilimhi eyewe ku odagbe ifufu. §

6 Mena, ena nya irõkhasẽ e khi na awa, ni o tse agua ye awa, awa khi mhue õghuemhe na emhi ebe abi wewe e li,* 7 we khi ilitsa awa ya ga abi eghuo o e li. Ebe-nopfuase o ngme õli khi, “Eni egbo e shito le, e da, e gbe ishimhi idobie, e ku itsebo.”†
 8 Awa khi khili ena itsebo abi eghuo o e li, ni o ze khi agbele uye ali ese, 23,000, e ghuloa ogbeleghuo.† 9 Awa khi mu Onomhue fe bino abi eghuo o e li, ni enye e ro gbolo we-a. §
 10 Awa khi wolõ abi eghuo o e li ni Ageni eghuli o ro gbolo we-a.*

11 Eri emhi ena nya e li we, ni a ro sese awa ingme elelese, a keke we shi eke tse agua ye awa ni awa la eghẽghẽ ikpukhokho agbo ona.

12 Ini u dabi khi u migha, gue kia ini u khi de ode-a.
 13 Aa me imufe okhõghuo ni a me egbe, ni õa khi onabi egboese ea me ghue. Ama Eshinegba õni a ri egbe e nga lo. Oa ya ze ni a mu e fe ni o fu dose e, ni aa ya dobe ri egbe mie. Ama ini a mu e fe, Eshinegba õ ya ri ode ni a te ya

pfue o bhale, ni a ro dobe ya ri egbe mie.

14 Irarighõ, inyõghuo, a nuata shi ikhumhi o. 15 Eri mhi nu e ngme abi egbo elesingme. Ee ghuo a sa emini mhi ngme. 16 Ini awa rote uko ni awa lema Eshinegba o khivose shi da, õa khi õlia eyi iKirisiti awa da? Ini awa le ibuledi ni awa kemhi, õa khi idiegbe yoi iKirisiti ni awa le?† 17 Irari khi ibuledi oghuo o khi, awa nya ini awa tseku bu, idiegbe oghuo awa khi, irari khi eminale oghuo awa kemhi.

18 A sa ingme yoi egbo iZireni ghue. Oa khi eri wewe nya ni e le eminale ukhomhi atete ugamhi e ga mhõli obõ shi oni ugamhi yoi Eshinegba eghõ?† 19 Eri mhi ri ona lie khi olitsa ali eminale ni a ro luase õli khi egbegbi emhi e khi? 20 Iiye o! Emini mhi a ngme khi, emini eni e ga ikhumhi e ro luase obo atete, õkphaghie e rewe e luase, õa khi Eshinegba. Mhi aa nono ni a mhue kugbe iyemhe õkphaghie o. § 21 Wa ya rote uko yoi Onomhue da, u gbo rote uko yoi õkphaghie da. Wa ya rote ukpeko yoi Onomhue le, u gbo te ukpeko yoi õkphaghie le. 22 Abi khi eri awa nono ni Onomhue o ke kpe ofuma? Eri awa dabi khi awa toto dose õli?*

Epfua ni eni e miesuo e

† 10:4 Li ze Okiali 17.6; iNõba 20.11 § 10:5 Li ze iNõba 14.29-30 * 10:6 Li ze iNõba 11.4 † 10:7 Li ze Okiali 32.6 † 10:8 Li ze iNõba 25.1-18 § 10:9 Li ze iNõba 21.5-6 * 10:10 Li ze iNõba 16.41-49 † 10:16 Li ze iMat 26.26-28; iMak 14.22-24; iLuk 22.19-20 † 10:18 Li ze iLev 7.6 § 10:20 Li ze iDeut 32.17 * 10:22 Li ze iDeut 32.21

mhöli

²³ “Emini o ghöle awa, awa doḅe ya riḅe.” Abi a li ngme öli. Ama aa khi emhikpa o mhöli eleli. “Emini o ghöle awa awa doḅe ya riḅe.” Ama aa khi emhikpa o mhöli ik-paghiobö.† ²⁴ Ögbökhöghuo ö khi leḅe ke na shi onote oyi egböli tḅe ama onete oyi egböḅese.

²⁵ Elamhi kpa ni a rö ö de oki, ke de öli le, khi ri irari udu oyḅ ni öḅ gue e ezö mhila ögbö ökhöghuo shi ö. ²⁶ Irari khi Ebe-no-pfuase ö ngme öli khi, “Eke ali emini e la ö nya, khi Önömhue ö ga mhöli we.”‡

²⁷ Ini ögbö ni öa miesuo ö luḅ ukue, ni u rö sa li shi udu khi u ya ye, le emiemini ö rö shi e eke. Khi mhila ögbö ökhöghuo oyi udu ni öḅ gue ögbö ezö. ²⁸ Ama ini ögbökhöghuo öḅ ye, “Eminale ona, ikhumhi a röli luase.” Khi le oni eminale öghö, irari usamhi udu oyi öni ö gueye öghö, ali irari udu oyḅ. ²⁹ Aa khi irari usamhi udu oyḅ, ama irari usamhi udu oyi öni ögbö öghö. “Elö ö ze khi ögböḅese ö ke ya khi özuode shi eḅfua oyemḅe, irari udu oni ö gue ögbö ezö oyi öli? ³⁰ Ini mhi kḅemhi na Eshineḅba shi eminale ni mhia le, elö ö ze khi ögböḅese ö ke tsue mḅe shi eminale ni mhi kḅemhi shi?”

³¹ Abi ö laö shi khi, emiemini u wa riḅe kpa, ni u wa le, ni u wa da, riḅe öli shi ufumhi oyi Eshineḅba.

³² Khi ngeli angeli ni ö ya ri

ögbökhöghuo de, ö khi egbö iju okekhi egbö iḅeta okekhi igbaa oyi eni e mie iḅesu iKirisiti suo eyi Eshineḅba. ³³ Eri mhi dua ni mhi riḅe emini ö ti ögbökpa öloe ödekhode. Irari khi mhia leḅe na khu oyi mḅemḅe ghuo, ama oyi ögbökpa ini a mie we ḅfuese.

11

¹ A ke khönya mḅe abi mhi lie khönya iKirisiti Önömhue.*

Ukhomhi iguese elemhi ugamhi

² Mhi kuḅghie e shi abi a lie sato mḅe egbe ni a rö a deba oseḅe ni mhi seḅe e.

³ Ama mhi a nono ni a leḅe khi iKirisiti ö khi ukhomhi oyi ömöḅe nya, ali khi ömöḅe ö khi ukhomhi oyi Ökpotso. Ama Eshineḅba ö khi ukhomhi oyi iKirisiti. ⁴ Irarighö, ömöḅe ni öḅ sö iromhi okekhi eri ö ngme ungmehi imeḅuele, ni ö rö da ri emhi guese ukhomhi ne, oyegḅe ö rö ghi iKirisiti ni ö khi ukhomhi oyöli. ⁵ Ighö ökpotso ökhöghuo ni öḅ sö iromhi okekhi eri ö ngme ungmehi imeḅuele, ni öa rö da ri emhi khukhu ukhomhi ne, eri ö yegḅe-a, eri ö ri ödöli ni ö khi ukhomhi oyöli she-a, eri ö bie li abine khi ö kpogholo itsu ukhomhia. ⁶ Ini ökpotso öa da khukhu ukhomhi ne, ö ka ta itsu ukhomhi-a nyaa. Ini ö da khia khi emhi omama öḅ khi ini ökpotso ö kpogholo itsu-a öghö, ö ke khukhu ukhomhi

† 10:23 Li ze 1 iKöri 6.12 ‡ 10:26 Li ze Iwolo 24.1 * 11:1 Li ze 1 iKöri 4.16; iFili 3.17

oyoli. ⁷ Qa ye ni ọmọse o khukhu ukhomhi oyoli, irari khi irọkhọkhọ ali ufumhi oyi Ẹshinẹgba ọ khi. Ama ọkpotso ufumhi oyi ọmọse ọ khi.† ⁸ Irari khi aa rọte egbe oyi ọkpotso ma ọmọse, ama idiegbe oyi ọmọse a te ma ọkpotso. ⁹ Aa ma ọmọse na ọkpotso, ama ọmọse a ma ọkpotso na.‡ ¹⁰ Itobọ onana, ali irari oyi igeni, ọkpotso ọ ke khukhu ukhomhi oyoli ni ọ rọ rọkhasẹ khi ọ kie la omhẹse oyi ọdoli.

¹¹ Elemhi Ọnọmhuẹ ni awa ga la, ọkpotso ọa khi ọngẹli, wẹ khi ọmọse ọ khi ọngẹli ni wẹwẹ aava ẹa mhue abi e liẹ riẹlẹ ugamhi kugbe. ¹² Irari khi abi a rọte ọmọse ma ọkpotso, ighọ ọkpotso ọ li bia ọmọse. Ama emhikpa obọ oyi Ẹshinẹgba e te bhale. ¹³ Ẹẹ ghuo a sọ ọ bino ini o ti ni ọkpotso o ke sọ iromhi lema Ẹshinẹgba ọa ri emhi khukhu ukhomhi elemhi owa ugamhi? ¹⁴ Abi a ma emhi nya shi rọte ekẹ vu, ọa sẹsẹ ẹ khi, omama o khi ni ọmọse ọ rọ mhue itsu ni e nuẹ dọlọ shi ukhomhi? ¹⁵ Ama khi ini ọkpotso ọ mhue itsu ni e nuẹ shi ukhomhi khi ufumhi ali isomhotse o khi na li? Eri a ri itsu ni e nuata na li ni ọ rọ khukhu ukhomhi. ¹⁶ Ini ọgbọ ọ nono ni lolẹ khakọ shi ingme onana, emini mhi mhue ya ngme khi, anye-a mholi ode olese ni anye te ẹ riẹlẹ, ighọ li khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyi Ẹshinẹgba.

Ushi oyi Eminale no pfuase oyi Ọnọmhuẹ

(iMat 26.26-29; iMak 14.22-25; iLuk 22.14-20)

¹⁷ Rọte omhẹse ni mhi rọ bhale, mhi aa kuẹghie ẹ, irari khi ilona kugbe shi ugamhi oye ẹ, ọọ li oyese dọse onete. ¹⁸ Irari onodode, a she gueye mhe khi okemhi ọọ la iteva oye ẹ ini a lona ilegba abi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Mhi mie shi ọ khi ighọ o khi. ¹⁹ Aa me emini o ze khi aa ya khakọ. Ama oni ekhakọ ona o ya ri eni Ẹshinẹgba ọ mie iteva oyi ẹ khase. ²⁰ Ini a lona kugbe shi oghuo, ọa khi eminale oyi Ọnọmhuẹ o khi ni a le, ²¹ Irari khi ini a le, aa ya migha khe egbe. Ọgbọgbọ ọ rue eminale oyoli ẹ le. Irarighọ, eri eghuo ẹ da pfuẹche egbe-a, eghuo ẹa ga me le kpa. ²² Aa mhue apfe oye ẹ ni a la le ni a la da? Abi khi eri a ri ẹloe a gbe igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi Ẹshinẹgba? Eri a nono ni a ri omama mu ẹgbọ ni ẹa mhue emhikhoghuo? Sẹ a nono ni mhi ngme shi onana? Eri mhi ya kuẹghie ẹ mena? Iiye o!

²³ Irari khi obọ oyi Ọnọmhuẹ mhi te mie osese ni mhi sese ẹ. Khi iJesu Ọnọmhuẹ, ẹliyose ni a roli de, ọ rue ibuledi, ²⁴ ọ kphemhi na Ẹshinẹgba ọ khi ọli-a, ọọ li, “Idiegbe oyemhe na ni a rọ na e, a ke li ona rọ sato mhe egbe.” ²⁵ Ighọ ọ gbo li, abi e rọ le se. Ọ rue uko onyo, ọọ li, “Onana o khi uko oyi

† 11:7 Li ze Igbae 1.26-27 ‡ 11:9 Li ze Igbae 2.18-23

ilama kugbe onogbo, ni a ri o lia eyemhe riefe. Ini a da lina da ne, eri a da li ro sato mhe egbe.”§ 26 Irari khi egheghe kpa ni a ro da le ibuledi onana ni a ro da oni uko onana ne, eghuli oyi Onomhue u ro tse abo egho neni o ya bhale.

27 Onini o da le ibuledi oyi Onomhue ni o gbo rote uko oyoli da, ode ni o a gbe akanya ne, o she lue, o lamhe shi idiegbe ali o lia oyi Onomhue o. 28 Irarigho, ogbogbo o bino egboli bie ne neni o tigbe le, neni o rote oni uko da. 29 Ini u waa da lese emini oni idiegbe oyi Onomhue ona o migha shi ne, ni u ro da le oni ibuledi ni u ro gbo te oni uko da, u she le u gbo da ro ri iguezọ bhale ghi egbe e. 30 Ona o ze ni ebubu e e ro o ghua, eghuo e a mhu e ochi, ebubu e she ghulo-a. 31 Ini awa kpe gue egbe awa ezọ awa aa ya de pfilo ezọ oyi Eshinegba. 32 Ini Onomhue o gue awa ezọ, eri o sese awa ingme ini awa khi nu agbo pfua.

33 Irarigho, ee inyoghuo mhe, ini awa lona ni awa ro ya le eminale oyi Onomhue, awa ke migha khe egbe. 34 Ini a me oni okiamhi oo gbe, o la apfe le emhi ini a khi lo ezọ oyi Eshinegba, ini a lona kugbe. Mhi ya pfuse ingme enekpole ngme ini mhi bhale.

12

Isomhopfa Ayemhe

1 Mena ni mhi ro so shi ogbo ni a mhila mhe ingme isomhopfa Ayemhe-no-pfuase.

Mhia nono ni a lese egbegbingme ni o la o. 2 A lese khi egheghe ni a ro khili eni ea miesuo, a di e lo ode ni a la luse ilitsa ni ea mhu e ayemhe. 3 Mhia nono ni mhi gueye e khi aa me ogbo ni Ayemhe oyi Eshinegba o ro gbe akanya ni o ya lie, “A pfi unu na iJesu!” Aa me oni o gbolo ya lie, “Ijesu o khi Onomhue!” Ini o li khi Ayemhe-no-pfuase o sese o li.

4 Isomhopfa ododa e la o, ama Ayemhe oghuo o kemhi we. 5 Ode ebubu e la o ni a te e ga Onomhue, ama Onomhue oghuo awa ga. 6 Ode ododa Eshinegba o te e gbe ikanya elemhi agbo eyi awa, ama oni Eshinegba o ligho gbe oni akanya ona rote idiegbe oyi awa nya. 7 Ogbogbo a ri isomhopfa Ayemhe na, ni o ro ke gbe akanya ni o kpaghie ogbokpa obo. 8 Oni Ayemhe loli o ri isomhopfa oyi ungemhi egbhali na ogbo oghuo. Oni Ayemhe o kie gbolo ri isomhopfa ilisingme a na ogboese. 9 Oni Ayemhe o gbo ri irudunga oniemhi a na ogbo. Oni Ayemhe oghuo o kie gbo ri ekpabo na ogboese ni o ro ri ogbo toto. 10 Oni Ayemhe o ri ekpabo na ogbo ni o ro gbe ikanya onyaloa, o ri ekpabo na ogboese ni o ro me eke guele. O gbo ro-na ogboese ni o lese ikhioda ni o la iyemhe ododa o. O ro-na ogbo ni o ro dobe e ngme emue oda, o ro-na olese

ni o dobe guele abi oni emue ogho o ngme. ¹¹ Ama Ayemhe oghuo o kie khi ni o ga gbe eni ikanya egho abi o ghole oli shi. O ri isomhopfa ododa na ogbogbo.*

Idiegbe oghuo ni o mhue iguabo ododa

¹² Eri iKirisiti o li abi idiegbe oghuo ni o mhue iguabo ododa, idiegbe oghuo o kie khi, ini o tseku mholi iguabo ebubu ododa.† ¹³ Igho awa nya awa gbo li, o khi ongi iju u khi, okekhi onge ijeta, o ke khi oghumha oo, o ke khi oni o o khi oghumha, a she batazi awa shi idiegbe oghuo rote oni Ayemhe oghuo ogho, a kie gbo ri oni ayemhe oghuo ogho na awa.

¹⁴ Irari khi idiegbe oga khi uguobo oghuo tse loli nya o khi, ama iguabo ni e bu o mholi. ¹⁵ Ini owe o gueye obo, "Irari khi mhia da khi obo, mhi aa ke kugbe idiegbe o," Oni owe oga kie khi oyi idiegbe? ¹⁶ Ini esọ o o khi, "Irari khi mhi aa khili eloe, mhi aa ke khili oyi oni idiegbe." Ogho o ya lie khi oga ke la oni idiegbe? ¹⁷ Ini idiegbe nya o khili eloe lo, se o kha li ke suo. Abi ini idiegbe nya o ke khili esọ lo, se o kha li ke suo issue? ¹⁸ Abi o li khi, eri Eshinęba o tono iguabo egbe ododa ma shi idiegbe abi o li nono oli shi. ¹⁹ Idiegbe o ya gbapfo, ini o khia uguabo oghuo tse loli nya o khi? ²⁰ Abi o li khi, iguabo ododa e la

o, ama idegbe oghuo kpe o khi. ²¹ Irarigho, eloe oga ya lie obo, "Mhi aa mhue emini mhi re ya li!" We khi ukhomhi o ya lie awe mhia mhue emini mhi re ya li. ²² Ini awa te ukiekie o obini o kpole oyi ingme ona bino oli, iguabo oyi idiegbe ni oga lolo toto, oga ze idiegbe ya tsua pfia, ²³ ama idiegbe ni awa bino khi ega lolo mu eloe, wewe awa ga sono itsua guese. Awa a kuegbea guese iguabo idiegbe ni oga ti ni a ke khueghie-a shi eke ni aa me eloe, ²⁴ Ama awa aa ya so itsua guese ikpe ni e ze ro o shi eke ni egboese e me eloe. Eri Eshinęba o ligho riele idiegbe, ni awa mu ekpe na iguabo ni e li abine khi ega lolo mu eloe. ²⁵ Itobo igho, okemhi oga la idiegbe, eri ikpe ododa egho e ri eloe a khu egbe. ²⁶ Ini asha eghuo o o me osoli, ikpe enekpole nya e li nu oli a me oni osoli. Ini a ri ekpe na uguabo idiegbe oghuo eri enekpole nya ee ghele.

²⁷ Ee nya idiegbe oyi iKirisiti a khi, ogbogbo o khi uguobo oyoli. ²⁸ Elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, onodode, Eshinęba o ze ighiusomhi na kee, onuzi-eva o ze emekeguele, onuzi-ese, esese, o tigbe ri eni e gbe onyaloa shi asha eghuo, gbo li shi eni mholi isomhopfa ni a ro ri ogbo ze. O gbo ze eni e gue e kpaghie egboese obo, elese o zewe eni e gue ri omhese kia,

* 12:11 Li ze iRom 12.6-8 † 12:12 Li ze iRom 12.4-5 ‡ 12:28 Li ze Efi 4.11

ali eni ẹ ngme ẹmuẹ ọdọda.†
 29 Wẹwẹ nya e khi ighiusomhi
 na kẹẹ? Wẹwẹ nya e khi
 emekẹguele? Wẹwẹ nya e khi
 esesẹ? Ọgbọkpa ọ dobe a gbe
 akanya ọnyaloa? 30 Wẹwẹ nya
 e mhọli isomhopfa oyi iri-
 ọgbọ ze? Ẹgbọ nya e guẹ ngme
 ẹmuẹ ọdọda? Abi khi wẹwẹ
 nya e guẹ ẹ guele abi oni ẹmuẹ
 ọdọda o ngme? 31 Irarighọ,
 awa ke nono isomhopfa ni o
 tinẹ nya.

Mhi ya ri ode ni o tinẹ nya
 khase ẹ.

13

Inono

1 Ini mhi ga guẹ ẹ ngme
 ẹmuẹ oyi ẹgbọ ali oyi igeni,
 ni mhi aa rọ mhuẹ inono,
 okeke ulo ali okeke ipẹpe
 itasa mhi khi. 2 Ini mhi mhuẹ
 isomhopfa imekẹguele ali ni
 mhi rọ lẹsẹ udi osheli ali ilẹsẹ
 nya a guele. Mhi kha mhọli
 irudunga ni a rọ dobe ọoghie
 ite, ni mhi aa rọ mhuẹ inono,
 afuẹ mhi khi.* 3 Mhi kha
 ga ri emini mhi mhuẹ nya
 somhopfa, ni mhi rọ ga ri
 egbe mhe bhale ni a tose-a
 ni mhi ba tono obọ udu, ni
 mhi aa rọ mhuẹ inono, mhi
 aa mhuẹ elele okhọghuo ni
 mhi ya mhe.

4 Eri inono o mhọli
 irabomudu, o mhọli isomhelemhi.
 Ọa ya kpe ofuma, ọa ya tono
 obọ udu, ọa ya vuse ike.

5 Inono ọa ya ngeli angeli
 obe, ọa ya khu oyọli tse,
 elemhi ẹa kele bi inono, ọa
 ya kẹkẹ ingme ni a li ọli ya

shi na ọgbọ. 6 Ọa ya mẹ
 emhi obe ni ọọ ke ghele shi
 ọ, ama emhi egbegbingme
 o ghele ẹ shi. 7 Ọa ya mhọli
 ukhimhi-elemhi. Irudunga
 ali irudushi, ali irabomudu
 oyọli ọa ya ba li ku.

8 Inono ọa mhuẹ ukpese.
 Imekẹguele e la ọ, eri-tse khi
 e ya dọse, isomhopfa oyi
 ingme-ẹmuẹ ọdọda e la ọ, ama
 e ya dọse, ilẹsingme e la ọ,
 ama e ya dọse. 9 Irarikhi
 isomhopfa ilẹsingme ali
 imekẹguele oyawa ẹa ya gba
 pfo. 10 Ama ini oni o gba pfo o
 ramhi, oni ọa gba pfo o kele-a.
 11 Abi mhi rọ khi omọ, ẹmuẹ
 ali isamhi ali akhọkhomhe
 eyemhe, e khi eyi omọ. Mena
 abi mhi rọ ke khi ọgbhali,
 mhi aa ke mhuẹ emini mhi
 ri angeli omọ a li. 12 Emini
 awa mẹ memena, eri o li abi
 aroro ni awa rọte ughegbe ẹ
 mẹ lishi-lishi. Ẹghẹghẹ aghọ
 o kha ramhi, awa ya mẹ
 ọli ghemhe, ghe ẹ. Emini
 mhi lẹsẹ, ọa gba pfo, ama
 ẹghẹghẹ aghọ, o ya gbapfo,
 abi Ẹshinẹgba ọ li sese mhe
 pfo.

13 Ama eni emhi esẹ enana
 e kie migha: Irudunga,
 irudushi, ali inono. Oni o ga
 funẹ nya shi wẹ ọ khi inono.

14

*Isomhopfa imekẹguele ali
 ẹmuẹ*

1 Zobe ni inono o khi emini
 u na a khu.

Ke dua ni u mhọli
 isomhopfa eyi Ayemhe no
 pfuase, tete isomhopfa

* 13:2 Li ze iMat 17.20; 21.21; iMak 11.23

imekeguele. ² Ogbọ ni ọọ ngme ẹmuẹ ni ọgbọ ọa lẹsẹ emini ọọ ngme, Ẹshinẹgba ọ nu ẹ ngme, irari ọgbọkhoghuo ọa ya lẹsẹ emini ọ ri eni ingmemhi ngme. Egbegbi ingme osheli ọ rọte Ayẹmhe no pfuasẹ ẹẹ ngme. ³ Ama ọgbọkpa ni ọ mekẹ ngme guele, eri ọọ nu ẹgbọ ọ ngme, o kpaghiẹ wẹ obọ, ọ ri udu shi wẹ ọ, ọ ri udu pfoṃhi wẹ. ⁴ Ogbọ ni ọọ ngme ẹmuẹ ọda ni ẹgbọ ẹa lẹsẹ emini o ngme, ẹgbọli ọọ kpaghiẹ obọ, ama ọgbọ ni ọ mekeguele, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya ọọ kpaghiẹ obọ. ⁵ O ga ghọle mhe ni ẹẹ nya a ke ngme ẹmuẹ ọdọda, ama oni o ghọle mhe nẹ khi ni a ga mholi isomhopfa imekeguele. Irari khi ọni ọ mekeguele ọ mu ẹloe dọsẹ ọni ọ ngme ẹmuẹ ọda. Sẹẹ ni eri ọgbọ ọ la aghọ ni ọ guele abi ọ ngme ni ọgbọkpa ni ọ la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ mhue ikpaghiobo.

⁶ Ighọ inyoghuo, ini mhi bhale deba ẹ ni mhi rọ ọ ngme ẹmuẹ ọda, onete onoghuo o ya rieḷe na ẹ? Ọa khi ini, mhi gue irokhase ni mhi rọte obo oyi Ẹshinẹgba mẹ ye ẹ, okekhi emini mhi lẹsẹ mhi gueye ẹ, okekhi imeguele mhi gueye ẹ, okekhi ungmemhi osesẹ mhi rọ bhale ghi ẹ, o ya ri eleli na ẹ? ⁷ Bino itsua ni ẹa mhue ayẹmhe, ni ẹẹ ngme, enabi ofele ali ẹfa. Sẹẹ ọgbọkhoghuo ọ li ya lẹsẹ emini a kpheli, ini ọa suọ obini a mu abọ

wẹ je? ⁸ Ali ọni ọọ pfi akala, ini ọa li pfi ọli gboo ni o de uruli ni a suọ, ọghuo ọ ya mu egbe okholi? ⁹ Ighọ khi, ini u ri emue ni ẹgbọ ẹa ya suọ ọ ngme ingmemhi ni e mholi ilẹsingme, ọgbọkhoghuo ọa ya lẹsẹ emini wa ngme. Eri u lẹsẹ ke ngme kua idane! ¹⁰ Ẹmuẹ ebubu e la agbọ ona, wẹwẹ nya e khi eni e ti shi eni ẹ ngme wẹ ọ. ¹¹ Ama ini mhi aa lẹsẹ ẹmuẹ ni a ngme, ọni ọ nu mhe ngme, ọpfese ọ khi shi mẹ ọ, mhemhe khi ọpfese shi ọli ọ. ¹² Aborokhia khi isomhopfa eyi ayẹmhe e mema kiele ẹ ghọle ẹ eghọ, a ke nono isomhopfa eni e ya ri ikpaghiobo ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.

¹³ Itobo ighọ, ọni ọọ ngme ẹmuẹ ọda ọ mema ya lema a ri ekpabọ ni ọ rọ ọ ke guele abi ọ ngme na li. ¹⁴ Irari ini mhi ri ẹmuẹ ọda a sọ iromhi, ayẹmhe oyẹmhe ọọ sọ iromhi, ama udu oyẹmhe ọa ya mhe mhue emini ọ mu ọ. ¹⁵ Sẹ mhi ke ya li shọ? Mhi ga ya rieḷe wẹwẹ eve-eva ena. Eri mhi ya ri ayẹmhe oyẹmhe sọ iromhi, mhi gbo li ri udu oyẹmhe sọ. Mhi ya ri ayẹmhe oyẹmhe to uwolo, mhi gbo li ri udu oyẹmhe to. ¹⁶ Ini u ri ikphẹmhi na Ẹshinẹgba elemhi ayẹmhe tse, sẹ ẹgbọ enekpọle ni ẹa ya suọ ikphẹmhi ni u rọ na Ẹshinẹgba e liẹ suọ, ni e mie Atse shi ẹ oni iromhi ali ikphẹmhi? Ẹa mhue abi e li ya lẹsẹ emini u wa ngme. ¹⁷ Ini o tseku khia khi iromhi ikphẹmhi eye

khi enete lo, ɛa ga kpaghie ɛgbɔ enekpɔle obɔ. ¹⁸ Mhi kphɛmhi na Ɛshinɛgba khi mhi ga ngme ɛmuɛ ɔdɔda dɔsɛ ɛɛ nyaa. ¹⁹ Ini a la ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suɔ, o ti mhe egbe ni mhi lesɛ ngme ikpamhi ingmemhi ishe tsɛ ni ɛgbɔ ya suɔ abi mhi rɛwɛ ngme, rɔ sɛsɛ wɛ, ocho ni mhi rɔ ri ɛmuɛ ɔda ya ngme ingmemhi agbɛlɛ ni ɔgbɔkɔghuo ɔa ya suɔ abi mhi rɛwɛ ngme.

²⁰ Inyɔghuo-mhe, a khi ke sa abi eniyɛ. A mholi isamhi abi egbhali ama a li abi emofɛ ni ɛa lesɛ emhikhɔghuo obodɛ onobe iriɛlɛ. ²¹ A kɛkɛ ɔli shi Ebe-no-pfuasɛ khi,

“Ɛmuɛ ɔda mhi rɔ ya
nu ɛgbɔ eyɛmhɛ ngme.
Mhi ya ri uruli epfɛsɛ ngme,
ama ini o tseku khi ighɔ,
ɛgbɔ eyɛmhɛ ɛa ya
ri esɔ shi mhe ekɛ,
ighɔ Ɔnɔmhuɛ ɔ ngme.”*

²² Itobɔ ighɔ, ɛmuɛ ɔda, ɔa khi emhi ɔnyalɔa shi eni e miesuɔ ɔ sɛɛ ni eni ɛa miesuɔ. Ama imekɛguele, eni miesuɔ o mema gɔ lu, ɔa khi oyi eni ɛa miesuɔ. ²³ Irarighɔ, ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suɔ kpa e legba ni ɔgbɔkpa ɔ rɔ ɔ ngme ɛmuɛ ɔdɔda, eshɛbhɛ ali eni ɛa miesuɔ, ɛa ya liɛ khi ujili ɔɔ kpha ɛ nya? ²⁴ Ama ini ɔgbɔkpa ɔɔ mekɛguele, ni ɛgbɔ ni ɛa miesuɔ okekhi ɔgbɔ ni ɔa lesɛ emini a riɛlɛ ɔ rɔ lo le. Rɔte ingmemhi ni ɔɔ suɔ, ɔ rɔ ya lesɛ khi ɔna olamhɛ

loli khi, ni ɔ khi ɔni ɔ mu pfi. ²⁵ Osheli isamhi udu eyɔli e ya khueghie-a gboo. Ɔ de yɛshi, ɔɔ ga Ɛshinɛgba, ɔɔ liɛ, “Ɛshinɛgba ɔ la ɛ iteva egbɛgbɔ.”

Ugamhi ni ɔa mhuɛ ozughu

²⁶ Inyɔghuo, abi mhi ri ona ngme khi, ini a lona kugbe shi ugamhi, ni ɔghuo ɔ rɔ mholi uwolo, okekha khi ɔghuo ɔ mholi emini ɔ sɛsɛ, okekhi irɔkhasɛ ɔlese ɔ mholi, okekhi ɛmuɛ ɔda ɔlese ɔɔ ngme, okekhi aguele emini a ri oni ɛmuɛ ɔlese ngme mholi. A riɛlɛ enana nya rɔ kpaghie igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suɔ obo. ²⁷ Ini ɔgbɔ ɔ ya ngme ɛmuɛ ɔda, ɛgbɔ aava tsɛ e lesɛ ngme, ini ɛ khi e bu dɔsɛ, e khi aasɛ. Ama ɔtuɔghuo ɔghuo ɔ kpɛ ke ngme, ɔgbɔɛsɛ ɔɔ guele abi ɔɔ ngme. ²⁸ Ini o khia khi ɔgbɔ ɔa la oni igba oyi eni e miesuɔ ni ɔ ya ke mie ɔli emini ɔɔ ngme guele, ɔni ɔɔ ngme ungmehi ɛmuɛ ɔda ɔghɔ ɔ khukhu unu, ɔ lesɛ nu egbɔli ali Ɛshinɛgba ke ngme.

²⁹ Emekekɛguele aava okekhi aasɛ e doɔɔ ya ke ngme, ɛgbɔ enekpɔle e ku esɔ-a ni e lesɛ abi ɛɛ ngme. ³⁰ O kha ke khia khi a ri irɔkhasɛ khasɛ ɔgbɔɛsɛ ni ɔ shitɔ oni ilegba, ɔni ɔ kpɛ ngme eghɔ, o mu migha. ³¹ Ɛɛ nya a doɔɔ ya mɛguele, ama o khi ɔtuɔghuo ɔghuo, ni enekpɔle e wɛna ali ni a ri udu shi wɛ ɔ. ³² Eni e mhuɛ ayɛmhɛ imɛguele e ke ri ɛghɛghɛ na egbe rɔ ngme

* 14:21 Li zɛ Aza 28.11-12

ini ayemhẹ imeguele o la wẹ egbe ẹ gbe akanya. ³³ Irari khi Eshinẹgba ọa khi ọna ozughu, ama ọyi opfomhẹ. Abi o li shi elemhi igba ọyi eni miesuo nya.

³⁴ Ikpotso e ke khukhu unu ini igbaa ọyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e legba, abi o li shi igbaa ọyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ elese nya. A khi zẹ wẹ ngme, e ri ochoghọ ke deba omhẹsẹ, abi ushi o ngme.† ³⁵ Ini ẹ nono ni wẹwẹ e lesẹ udi-ingme okhoghuo, e la apfẹ mhila edowẹ. Emhi omama o khi ni ọkpotso ọ rọ la ilegba igbaa ọyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ngme.

³⁶ Abi khi obọ oye ẹ ungmehi ọyi Eshinẹgba o te gba ekele, abi khi ẹẹ ghuo o lesẹ ramhi egbe? ³⁷ Ini ọgbọkhoghuo o sa khi ọmekẹguele lọli khi, okekhia khi eri ọ liẹ khi lọli mhọli ayemhẹ ni ọ pfuasẹ, ọ mema ya lesẹ khi emini mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ ena khi ushi ọyi Ọnọmhue lọ. ³⁸ Ama ini ọgbọkhoghuo ọ ri ẹloe gbe ungmehi ona, a li ri ẹloe gbe ọli.

³⁹ Irarighọ, inyoghuo-mhẹ, a ke nono ni a meguele, ama emue ọda ingmengme, o khi khi ighuighue. ⁴⁰ A ke riẹle emhikpa te ode ni ọa mhue ozughu.

15

Irote eghuli guale ọyi

iKirisiti

¹ Mena mhia nono ni mhi ye le ẹ le inyoghuo, ingme usomhi onete ni mhi rọ tse abọ ye ẹ ni a miesuo, ni irudunga oye ẹ o migha nga egbegbo. ² Oni usomhi onete ona a rọ tsumhi ẹ, ini a da mu emini mhi rọ tse abọ ye ẹ mhue toto. Ini ọa khi ighọ, eri a miesuo shi afue.

³ Abi mhi li te eke mie oni usomhi ni o lolo mu ẹloe, ighọ mhi li gue ọli ye ẹ. Usomhi khi,

iKirisiti ọ ghua

to olamhẹ eyawa

abi a li kẹkẹ ọli

shi Ebe-no-pfuasẹ.* ⁴ Khi

a rọli to,

a rọte eghuli guise ọli le

ẹle nuzi-ese,

abi Ebe-no-pfuasẹ o

ngme.†

⁵ Ọ ri egbọli khasẹ iPita,

ọ tigbe ri egbọli khasẹ eni

ogbava.‡

⁶ Ọ tigbe ri egbọli khasẹ,

egbọ ni e miesuo ni e bu

dose

egbọ egbhue uye ali ishe

(500),

ni e la asheghuo utoghuo,

ni o khia khi ebubu wẹ

e kie la agbo,

eghuo ọ e she ghua.

⁷ Ọ tigbe ri egbọli khasẹ

iJemhisi,

neni ọ tigbe gbo

ri egbọli khasẹ ighiu-

somhi na kẹkẹ nya.

⁸ Ikpukhokho ọ, ọ li ri

egbọli khasẹ mhẹ abi omọ ni

† 14:34 Li zẹ Igbae 3.16 * 15:3 Li zẹ Aza 53.5-12 † 15:4 Li zẹ Iwolo 16.8-10;

iMat 12.40; Ika 2.24-32 † 15:5 Li zẹ iMat 28.16-17; iMak 16.14; iLuk 24.34,36;

iJon 20.19 § 15:8 Li zẹ Ika 9.3-6

a bia shi eghēghe ni aa kha bia li shi. ⁹ Irari khi mhemhe mhi ga kpoke na ighiusomhi na kee enekpole nya a. Mhi aa fe fu te ni a lu aghiusomhi na kee, itobō khi mhi mu okhōli vule shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba o. ¹⁰ Ama okhale ni mhia fute ni Eshinegba o li na mhe o remhe khi emini mhi khi. Ali khi okhale ni o li na mhe o a li opfu-a. Ini a ke gbo riele oli bino, mhi she ga roshēka gbe akanya dose we nya. Ama o a khi mhemhe mhi dobe gbe oli, ama okhale oyi Eshinegba ni o la mhe egbe a gbe akanya lo. ¹¹ Itobō igho, ini o khia khi wewe e tsabo oni usomhi, okekhi obō oyemhe o te bhale o, ungmemhi oghuo anye kie ga ro o tse abo, ni o khi emini a mie shi.

Irote eghuli guale oyi eni eghua

¹² Usomhi oyanye na. A she rote eghuli guise iKirisiti le. Elo o ke ze khi eghuo e e ro lie khi iteghuli guale oyi eni e ghu-a o a la o sho? ¹³ Ini irote eghuli guise eni e ghu-a le o a la o, ogho khi aa guise iKirisiti le. ¹⁴ Ini o khia khi aa rote eghuli guise iKirisiti le lo, itsabo oyawa, afue o kha khi, igho li khi irudunga oyawa. ¹⁵ O a khi igho tse, eni e pfi otselē kie egholi ma Eshinegba anye kha khi. Irari khi anye she kpe pfi otselē guele na Eshinegba khi o rote eghuli guise iKirisiti le. Ini

o khia khi igesikia o kha khi lo khi aa ya guise eni e ghu-a le lo, eri o kha rokhase khi o a guise iKirisiti le. ¹⁶ Irari khi ini aa ya guise eni e ghu-a le, aa li guise iKirisiti le o li khi egho. ¹⁷ Ini o khia khi aa guise iKirisiti le, irudunga oyee o a kha mhue emini o kha li na e. Ee a kha kie la okhena ipfezomu shi olamhe eyeē. ¹⁸ Ogho li khia khi, eni e ghuloa ni e mie iKirisiti suo khi eri e li li opfu-a. ¹⁹ Ini o khia khi agbo ana tse, irudushi ni awa mhue na iKirisiti o pfo shi lo, awa a opfu o kha bie gbē ne nya.

²⁰ Egbegbi ingme ni o la o khi, a she rote eghuli guise iKirisiti le, ni o ri awa mie shi o khi a ya gbo guise eni e ghu-a le. ²¹ Irari khi abi eghuli o rote obō oyi ogho otuoghuo bhale ikhi Adamu, igho irote eghuli guise le o li rote obō oyi ogho otuoghuo bhale ikhi iKirisiti. ²² Irari khi abi eghokpa e li rote obō oyi Adamu ghu-a, igho a li ya rote eghuli guise oghokpa le, rote obō oyi iKirisiti. ²³ Ama a ya guise oghogbo le abi o li te oli, iKirisiti o khi oni odode, o kha nyene egbe bhale, a tigbe li guise eni e mie oli suo le. ²⁴ Ishegho ozukhomhi agbo o bhale, ini iKirisiti o mu ekpabo ayemhe nya o le, ali eni e mhue afu ali itoto nya, o tigbe rue oni omhese nya na Eshinegba ita. ²⁵ Irari khi iKirisiti o ya ke mhesē ramhi ni Eshinegba o ro ya ri ebe

* 15:9 Li ze Ika 8.3 † 15:25 Li ze Iwolo 110.1

oli nya kpokę ękoawę eyoli.†
 26 Obe ni o ya kpukhokho
 mu o le khi, eghuli. 27 Irari
 khi Ebe-no-pfuasę o ngme oli
 khi “Eshinegba o ri emhikpa
 kpokę ękoawę eyoli.” Onana
 o roli khasę gbo khi aa li
 ri Eshinegba ma o ro kpokę
 na iKirisiti, ikhi lolu ni o ri
 emhikpa kpokę ękoawę eyi
 iKirisiti.‡ 28 Itobo khi ini a
 da ri emhikpa shi omhesę
 oyi iKirisiti se, eghęghę agho
 lolu oyoli ni o khi omioli, o
 ri egbolu kpokę na Eshinegba,
 oni o ri emhikpa kpokę na li.
 Eshinegba o mhęse ę shi emhi
 nya.

29 Elo zę ni ęgbọ e ro o
 batazi na ęgbọ ni e she ghua-
 a? Ini aa ya guise eni e ghua
 le, elo o zę ni a roo batazi
 shi na we? 30 Elo o zę ni
 anye ro ri agbo oyanye ę shi
 okhena eghęghę kpa? 31 Anye
 ę la okhena eghuli ogbelękpa!
 Ititiegbe ni mhi ri itobo oyę ę
 titi, irari emini iJesu iKirisiti
 oyawa o rięle na ę, o remhe
 ngme ona. 32 Elo a dabi khi o
 khi eleli oyemhe ni mhi ro nu
 inyagbemhi ebe, ikhi emose
 egho na ęoli Efesosi kholi? Ini
 aa ya guise eni e ghua le bhale
 agbo,

Awa bie ke le awa a da,
 irari khi awa ya ghua-
 ako.§

33 Khi zę ni a sesę wasę-a.
 “Ikugbe ęgbọ ebe o, o ma yese
 egbegbi angeli-a.” 34 Nyene
 egbe bhale ęgbhali eyę, a
 tiegbe olamhe le. Eghuo ę e
 la o ni ęa lesę Eshinegba. Ni o

ri omama mu ę, mhi ro ngme
 ona.

*Idiegbe ni a rote eghuli
 guise le*

35 Ama ogbo o dobe ya
 mhila ogbo, “Seę a lię guise
 eni e ghua le bhale agbo?
 Idiegbe onabi onoghwo e ke
 ya mholi?” 36 Yeyę oyęghę!
 Waa lesę khi emini a ro ko
 oa ya zę ini oa li kpe ghua?
 37 Ini a ri ukpamhi oakpa ko,
 oa ke ę zę ukpamhi nge, ama
 ughęghę oli o ke zę ngale.
 38 Eshinegba o ri idiegbe ę na
 ikpamhi abi o ghole oli shi,
 ikpamhi emhi nya e mholi
 idiegbe oyewę. 39 Idiegbe
 oyi emhi nya ęa li abeghuo.
 Egbọ e mholi idiegbe oghuo,
 elamhako e mholi idiegbe
 olese, ipfeli ali ifele e mholi
 idiegbe eyewę. 40 Emhi ododa
 e la idane, emhi ododa e li
 la ekekhe. Otse oyi emhi
 na idane, o khi oghuo, otse
 ni o la emini e la ekekhe o
 khi oda. 41 Ovọ o mholi otse
 oyoli oda ke, uki o mholi otse
 olese, ikpetata e mholi otse
 olese oda. Eni ikpetata e gbo
 somhotse dose egbe. 42 Igho
 o ya li ini a guise eni e ghua
 le. Idiegbe ni a ro to, eni ę
 kea e khi ni a ro to. Ama eri
 a guise oli le ni oa ke ya kea
 ghue. 43 Ini a roli to, o yemhi
 osue, oa mhue itoto, ama ini
 a guise oli le o somhotse-a,
 o mhue itoto. 44 Ini a roli
 to, o khi idiegbe ni a me alo
 gbugbugbu. Ini a guise oli le,
 o khi idiegbe ayemhe.

† 15:27 Li zę Iwolo 8.6 § 15:32 Li zę Aza 22.13

Ini idiegbe ni a me alo gbugbugbu o la o, idiegbe elemhi ayemhe o li la o. ⁴⁵ Abi a li keke oli khi, "Omose onodode Adamu, eri a ma li ogbo ni o mholi ayemhe." Ama khi Adamu ni o kpe ukhokho, ayemhe ni o ri agbo a na ogbo o khi.* ⁴⁶ Oa khi idiegbe ayemhe o kpe bhale, ama oni a me alo gbugbugbu, neni a me oyi ayemhe. ⁴⁷ Adamu, omose onodode, itutu ena eke a ro ma li, Adamu onuzava iloghie o te tiemhile. ⁴⁸ Eni e khi eyi eke, eri e li abi eni a ri itutu eyi eke ma, eni e khi eyi iloghie eri e li abi eni e rote iloghie bhale. ⁴⁹ Ezeze abi awa li ri irokhokho oyi omose ni a ri eke ma so, igho awa gbo li ya ri irokhokho oyi omose ni o rote idane bhale so.

⁵⁰ Mhi gue ona ye e inyoghuo khi, emhi idiegbe ali emhi oia ea ya lo Eghiele oyi Eshinegba. U ke-lię khi eri idiegbe ni o o ke-a, o ke ya mholi okemhi shi oni iloghie ni oa ya kea. ⁵¹ A ri eso shi egbegbingme osheli ona. Awa nya awa aa ya ghua, ama ini akala ni o kpukhokho o de, a ya mu awa mela-a, bia, ⁵² elemhi ikoko alo khueghie-a, ini oni akala ni o kpukhokho o de. Irari khi akala o ya de, eni e ghu-a e ya ri idiegbe ni oa ya kea guale, a ya mu we mela-a.† ⁵³ Irari khi idiegbe ni o o ke-a o mema ya ri idiegbe ni oa ya ke so, oni

o o ghu o ri idiegbe ni oa ya ghu so. ⁵⁴ Ishegho, ini idiegbe ni o o ke-a o ri idiegbe ni oa ya ke so se, ni idiegbe ni o o ghu o ro ri idiegbe ni oa ya ghu so se, ungmemhi ni ebe o ngme o bhale ya tse ni o li khi, "A she to eghuli lue

elemhi imuole."‡

⁵⁵ "Eghuli o, ighe imuole ni u ke dobe ya mu o le mena?

Eghuli o! Ighe ekpabo eye mena?"§

⁵⁶ Olamhe o ri ekpabo na utamhi oyi eghuli e ta, ni o ro kuali utse, olamhe o rote ushi mholi ekpabo. ⁵⁷ Ama awa kphemhi na Eshinegba ni o ri imuole na awa rote obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

⁵⁸ Irarigho, inyoghuo a migha gbaa. A gbe akanya oyi Onomhue oyi e ke je odalo, abi a ro lese khi akanya ni u da gbe na Onomhue khi oa khi afue.

16

Ukpaghoni a mie ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iJerusalemu

¹ Ni mhi ro ngme nga ingme ikpaghoni a mie ni a ro ya kpaghie igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iJudia obo, ni a keke shi ebe ghi mhe. A ke li abi mhi gueye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iGalesha e li ke rieje.* ² Uka khi uka kpa, a ke rote ikpaghoni a gbe, rue shi asheghuo abi

* 15:45 Li ze Igbae 2.7 † 15:52 Li ze 1 iTesa 4.15-17 ‡ 15:54 Li ze Aza 25.8

§ 15:55 Li ze Osia 13.14 * 16:1 Li ze iRom 15.25-26

ogbogbo o mhue, ini a khi gbo ke zela ikpagho elese ini mhi bhale. ³ Ini mhi bhale, mhi ya keke ebe na egbo ni a ze, mhi keke shi o khi wewe a ghie, e tsua isomhopfa eyeye je iJerusalemu. ⁴ Ini o ke khia khi o ti ni mhi li ye, anye ga kia.

Omhesẹ ni iPolu o mhese

⁵ Mhi ya bhale ya me e ini mhi rote iMasidonia dose se.† ⁶ Mhi nu e ya la denẹ. Otse, mhi ga la agho okase nya. Eghẹghẹ agho a ke ri ukpagho kpaghiẹ mhe obọ je obiobini mhi ke ya je. ⁷ Mhi aa nono ni mhi me e eloe memena, mhi aa nono ni mhi lese te agho dose tse. Mhia nono ni mhi nu e shito tese ukukuọ ini Eshinegba o lama. ⁸ Mhi ya la Efesosi ramhi ele ukpe iPetikositi,‡ ⁹ irari khi asha oniemi o khueghie-a na mhe shi ana ni mhi ro me asha gbe akanya Eshinegba. Ama khi eni e mu okhue vule shi mhe o e bu. §

¹⁰ Ini iTimoti o bhale, a lolo mu oli epfese, irari oni o gbe akanya na Eshinegba nabi mhemhe o li khi.* ¹¹ Ogbokhoghuo o khi ri eloe gbe oli, ama a kpaghiẹ oli obo ni o ro dobe ti okiali eyoli je odalo shi opfomhe, ni o dobe bhale deba mhe. Mhia khe oli, ali inyoghuo enekpole.

¹² Ingme oyi Apolosi. Eri mhi ga lolo ye oli ude o ko ya feli e, loli ali inyoghuo

enekpole. Ama o a ghole oli ni o ro ye memena, ama ini o mhue oni eghẹghẹ, o ya bhale.

¹³ A ke to eloe eke, a migha gbaa shi irudunga, a khi egbo ni e mholi aye, a khi eni e toto. ¹⁴ A ri inono ke gbe ikanya eye nya.

¹⁵ A lese khi iSitefanasi ali omhue-apfe oyoli nya, e kpe todode khi eni e miesuo shi obini eke Akhaya. E she ri egbewe na ugamhi oyi egbo ni a pfa na. Mhi lema e,† ¹⁶ a ke nyese ukhomhi na omhesẹ oyi egbo eghoghọ ali ogboese ni e nu we e gbe ikanya eghoghọ.

¹⁷ Egbe e ma mu mhe shi ibhale oyi iSitefanasi ali iFotunatusi ali Akhaikusi irari wewe e ke to-eoli e abi aa ro la akaghọ. ¹⁸ Eri e ri egbe mu mhe e ti ayemhe oyemhe nga, abi e ri egbe mu e. Egbo enana, e ti ni a tse, e mu akanya.

¹⁹ Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eni e la eke Esha ee tse e. Akuila ali iPisilia ali igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e lona apfe oyewe, e li e tse e otse irudunga.‡ ²⁰ Inyoghuo nya ni e la ana ee tse e. A ke tse egbe egbegbi otse a ghele mu egbe. ²¹ Mhemhe iPolu mhi ga ri obọ ma ebe ona. ²² Oni o da nono ingme oyi Onomhue ne, Eshinegba o ya pfa ezọ mu oli. Mhi lema, Onomhue o kele bhale. ²³ Okhale oyi iJesu Onomhue o ke deba e.

† 16:5 Li ze Ika 19.21 ‡ 16:8 Li ze iLev 23.15-21; iDeut 16.9-11 § 16:9 Li ze Ika 19.8-10 * 16:10 Li ze 1 iKori 4.17 † 16:15 Li ze 1 iKori 1.16 ‡ 16:19 Li ze Ika 18.2

²⁴Inono oyemhẽ o ka nu ẽ la
nya ni a khi eyi iJesu iKirisiti.
Atse.

Ebe onuzi-eva ni iPọlu o keke ghi egbo iKoritia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPọlu, aghi-u-somhi na keke oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghuo awa iTimoti. Mhemhe mhi keke ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo onayi Eshinegba ni e la eoli iKoriti ali eni a pfa na nya ni e la eke Akhaya.*

² Mhi lema Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

Eshinegba ona irudushi nya

³ Awa kueghie Eshinegba, ni o khi ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, loli o khi ita ona ilelemhi, ni o khi Eshinegba na irudusho nya. ⁴ Loli o ri udu e shi awa o ini awa la osoli khi osoli, ni awa li dobe ri udu shi eni e la osoli o, ikhi irudusho onabi Eshinegba o ro shi awa o. ⁵ Itobo khi awa li nu iKirisiti me osoli ebubu eyoli, awa li ya rote obo oyi iKirisiti kemhi irudusho oyi Eshinegba ni o gbeku o. ⁶ Anye kha me osoli, ni a ro mholi irudusho ali imiepfuese lo. Okekha khi eri a ri udu shi anye o, ee a ri udu shi o, ni o re e mholi irabomudu ri egbe mie osoli onabi anye li ri egbe mie. ⁷ Irengba ni anye regbenga e, o kie migha, itobo

khi anye lese khi abi a li nu anye me osoli eyi anye, igho a li nu anye mholi okemhi shi irudusho oyanye.

⁸ Inyoghuo, anye e nono ni a lese osoli ni anye me obini Esha. Eri anye me ukpokpomhi omunu ni o ne anye abo. Ni o khia khi eri anye ke khena egbe anye eghuli ukhomhi.† ⁹ Eri anye she ri oli shi udu khi eni eghuli o mema ke ya gbe anye ke khi. Eri a me ona ini anye khi regbenga egbe anye, se ni Eshinegba tse ni oo guise oni o ghu-a le. ¹⁰ Loli o rue anye okhena eghuli ukhomhi le, o ya rue awa o le. Loli awa ri udu nga khi o ya gbo rue awa o le. ¹¹ A li ri iromhi ke kpaghie anye obo, ini ebubu egbo e me asha ri itobo oyanye kphemhi na Eshinegba, oni o pfo udu ri iromhi ni ebubu egbo e so a tse.

IPọlu o mu ugbamhi eyoli pfi

¹² Anye ma tono obo udu shi o, udu oyi anye ni oo gue anye ezoo o gbo pfi otsese shi o, khi, angeli oyanye elemhi agbo ona ali angeli ni anye nu e ngeli, khi ikhueghie elemhi-a ali igesikia oyi Eshinegba o ri anye e gbe akanya. Oa khi ileasingme agbo anye te riele ona, ama okhale oyi Eshinegba a ro riele oli. ¹³⁻¹⁴ Emini a dobe ya ze, ni o ya gbo lo e eso anye keke ghi e. O kha rie khia khi emini anye e ngme oa lo e eso pfo ne, anye mholi o shi

* 1:1 Li ze Ika 18.1 † 1:8 Li ze 1 iKori 15.32

udu khi o ya lo ẹ esọ pfo nya ẹlẹlese, ni a ri anye ke tonon obọ udu, abi anye li rẹ ẹ ya ke tonon obọ udu, ogbẹlẹ oyi iJesu Onomhufe oyawa.

15 Itobọ khi mhi aa mholi akhokhomhe shi ona, mhi rọ nono ni mhi kpẹ bhale ya bino ẹ, ni a mholi ikhivose asha eva. 16 Mhi she gba li khi mhi bhale ya bino ẹ ini mhia lẹ iMasidonia ali ini mhia jele, ni mhi mẹ asha mie ẹ ikpaghọ rọ ye eke iJudia.† 17 Eri a dabi khi mhia dobe ya lie khi emini mhi ya riẹlẹ na, ni mhi riẹlẹ oli? Abi khi eri mhi li abi ogbo ni o khe, "Ii." O gbolo ẹ, "Iiye." Ini mhi ba riẹlẹ oguemhe oyi ogbo? 18 Abi ungmehi oyi Eshinegba o migha shi igesikia, igho emini mhi gueye ẹ o li khi unu eva ni o ri utoghuo lie "Ii." Ali "Iiye." 19 Itobọ khi iJesu iKirisiti Omi Eshinegba ni mhemhe ali iSivanosi ali iTimoti anye rọ tse abo ye ẹ, o a khi, "Ii." Ali "Iiye," egheghe oghuo. Ama Eshinegba "Ii," o khi.§ 20 Irari khi emiemini Eshinegba o rọ nga nya, iJesu iKirisiti o rewe nya khi, "Ii." Irarigho, rọte iJesu iKirisiti awa te ẹ mie "Atse." Ni anye rọ ri ufumhi na Eshinegba. 21 Ama Eshinegba o ri anye ali ẹẹ migha elemhi iKirisiti. Lọli o ze awa. 22 O she shi oẹlẹ oyoli shi awa egbe. O ri Ayemhe-no-pfuase shi awa udu abi oẹlẹ ni o khi iyobo shi emini Eshinegba o ya riẹlẹ na awa. 23 Ama mhi ze Eshinegba

otsele, lolli o lese udu oyemhe. Itobọ khi mhi aa nono ni mhi ri elemhi ibibi nu ẹ ngme, lolli mhi aa rọ ke ye iKoriti. 24 O a khi eri anye ri ekpabo gueye ẹ emini a ya miesuo. Anye lese khi a migha gbagbagba shi irudunga. Itobọ ni a mholi oghele anye rọ nu ẹ gbe akanya.

2

1 Lọli o ze ni mhi rọo khi, mhi aa ke gbo ya bhale deba ẹ, ini mhi khi yese ẹ udu-a. 2 Ini mhi yese ẹ udu-a, oghuo o la akaghọ ni o ya ri egbe mu ẹ. Se ni oni ogbo ni mhi yese udu-a. 3 Lọli o ze ni mhi rọ keke ebe ogbo ghi ẹ, itobọ khi mhi aa nono ni mhi bhale ya mẹ iyese-udu-a obọ eyi eni e kha remhe ghele. Irari khi mhi lese khi ini mhia ghele egheghe agho, ẹẹ a lie ke ghele. 4 Elemhi ukpokpomhi osoli ali amẹ evie mhi te ẹ keke ebe ona ghi ẹ, o a khi eri mhi ni udu o ba yese ẹ-a, ama ni a rọ lese abi mhi nono ingme oye nya ramhi. 5 Ama ini ogbokhoghuo o pfi iyese udu-a, o a khi mhemhe o mema lolo yese udu-a, ama ẹẹ nya o rọte opfoghuo yese udu-a. Ama khi, mhia nono ni mhi ngme oli ze dose ana. 6 Osoli ni ebubu ẹ e lama shi a na ogbo onana, e bu. 7 Ama a rọtopfa li a gbo ri udu shi oli o, ini o khi yese udu-a dose ode, ni o te ya pfanọ ku oli alo. 8 Mhi lema ẹ, a ze ni o lese khi egbegbo a nono ingme oyoli. 9 Eri mhi mu ẹ fe bino ni

† 1:16 Li ze Ika 19.21 § 1:19 Li ze Ika 18.5

mẹ ini a ri ungmehi oyemhẹ ya gbe akanya. ¹⁰ Ini a rọ topfa ogbokhoghuo shi emini o riẹ, mhemhẹ mhi li rọ topfa li. Ini o khia khi mhi mhue emini mhi kha rọ topfa, mhi she rọ topfa. IKirisiti o khi ọtsẹ ọyemhẹ khi mhi she rọ topfa. ¹¹ Eghẹghẹ agho, ọkphaghie ọa mẹ ashikhoghuo regbenga dobe mu awa o ya le, itobo khi awa aa khi eni ẹa lẹse igbamhi eyi ọkphaghie.

Egbe akanya ena ishobo onogbo

¹² Abi mhi rọ bhale iTiroasi ya gue usomhi onete oyi iKirisiti le, mhi mẹ ọli khi Eshinegba o khueghie ode-a na mẹ shi akanya oyoli, shi oobo. ¹³ Udu oyemhẹ ọa sheshe, itobo khi mhi aa mẹ iTatosi oobo. Igho mhi tse egbo ena obo okhila, mhi ya je iMasidonia.*

¹⁴ Ama, awa kueghie Eshinegba. Loli o ze ni iKirisiti o rọ ri awa la orolo ni a la mie obo abi eni e mu o le. O ri awa ri ilese oyi iKirisiti e gbhiaku asha kpa abi ikphela. ¹⁵ Eshinegba o she ri awa mele ighiusomhi eyoli-a, ni awa ba ri usomhi onete oyoli gbhiaku asha kpa, abi ikphela oyi ituale ni ọọ pfie o lie gbhiaku, ni o lo iteva egbo eni a mie e pfuese ali eni e nono ni wewe e pfua. ¹⁶ Uwemhi ighbọ oyi eghuli, usomhi oyawa ona o khi shi eni e ya pfua, ama upfiemhi oyi agbo o khi shi

eni a mie e pfuese o. Oghuo o dobe gbe onana? ¹⁷ Anye aa khi eni e ri ungmehi oyi Eshinegba nono epfue abi egbo eghuo e li. Ama ighiusomhi eyi Eshinegba ni e ri igesikia ngme ungmehi oyoli anye khi. Ekpabo oyi iKirisiti anye rọ gue usomhi oyanye le. Eshinegba o khi ọtsẹ oyanye.

3

Eni ee ga ena ishobo onogbo

¹ Ọa ya li abine khi eri anye ke e titi egbe anye mena? Anye ẹa li abi eni e mie ebe ni a titi we shi neni e tsabo ungmehi ye e, ali ni e kha gbolo te agho vu e gbo mie e ebe oghogho olese? Anye ẹa mhọli emini anye ri ebe eghogho o riẹ. ² Ee oyẹ e a khi ebe oyanye ni a keke shi ekelemhi udu oyi anye ni egbo nya e mẹ ee ze. ³ Eri o rokhase khi ebe ni iKirisiti lolighuo o keke, a khi. Itobo khi a mie itsabo ungmehi oyanye suo. Ọa khi ogbọ o ri atsu keke e shi ebe, ama Ayemhẹ oyi Eshinegba o keke e. Ọa khi ukiekiemhi eche o keke e shi ama elemhi udu oyi egbo.*

⁴ Onana o khi iregbenga ni anye mhọli na Eshinegba rọte obo oyi iKirisiti. ⁵ Ọa khia khi eri anye ghọ gue e gbe oni akanya ona, ama Eshinegba o ri iguegbe-akanya ona na anye. ⁶ Loli o ri anye khi eguegbe oyi akanya igue ungmehi oyoli le, na ishobo onogbo, ni ọa

* 2:13 Li ze Ika 20.1 * 3:3 Li ze Okiali 24.12; iJere 31.33; Ezik 11.19; 36.26

khi oni a keke shi ebe, ama ena elemhi Ayemhe. Irari khi emini a keke shi ebe, eri o ri eghuli e bhale, ama Ayemhe o ri agbo a na ogbo.†

7 Ushi oyi iMosisi ni o ri eghuli bhale, ni a keke shi ikiekiemhi eche, ufumhi ni o ge nyanyanya, ni o o kala, o deba bhale. Ini oni ufumhi ona ni o ze khi egbo iZireni ea ke dobe e bino iMosisi alo ukhomhi tatata, o kala,‡
8 See ufumhi oyi ikanya eyi Ayemhe ni o ri agbo a na ogbo o ke beshi ya li? 9 Ini ufumhi o la ugamhi ni o ri eghuli e bhale, see ugamhi ni o ri ipfuase e bhale oa li ya mholi ufumhi oni o fune?
10 Itobo ona, awa dobe ya lie khi emini o kpe ligo mholi ufumhi ni o ge nyanyanya elele, oa ke mholi ufumhi, itobo ufumhi oyi emini o ke to-eli oli. 11 Ini emini oo kala, o mholi ufumhi, see ufumhi ni o la oni o migha agbo agbo o o lie fu ne.

12 Itobo khi anye mholi oni irudushi ona anye ro li gho mholi igbeudu. 13 Anye ea li abi iMosisi o li, ni o ri ijejeti ku alo ini egbo iZireni e khi me abi oni ufumhi ni oo ge nyanyanya ogho, o li i kala li alo-a. § 14 Ama eri a guese we udu, irari khi ramhi amo, eri a kie ri oni ijejeti ogho ku we alo, ini ee ze ebe ishobo ona elele. Ini ogbo o ro ghi iKirisiti ko tse, o ro o rue ogbo oni ijejeti alo-a. 15 Igho o kie

li ogbe na amo, eri ijejeti o kie guese we udu ini ee ze oni Ushi oyi iMosisi. 16 Ama ini ogbo da mupfi bhale deba Onomhue ne, o rue oli oni ijejeti ode-a.* 17 Onomhue ni a ngme shi akana ena, loli khi iKirisiti, Ayemhe oyoli o te e gbe akanya, ali khi ashini Ayemhe oyi Onomhue o da la ne, epfua o la akagho. 18 Alo eyawa nya ni aa ri ijejeti ku, o ri ufumhi oyi Onomhue e ge nyanyanya abi ughegbe. Oni ufumhi ogho, obo oyi Onomhue o te bhale, ni o khi oni Ayemhe. Loli o mu awa pfi ya li abi loli, rote ufumhi ni o rue e nga o.

4

Osoli ali osuemhe ni e la akanya oyi iKirisiti

1 Irarigho, aborokhia khi ilelemhi oyi Eshinegba anye ro mie akanya igue ungmehi le ona egho, loli egbe ea ro pfo anye-a. 2 Eri anye ri ochogho she kie angeli os-heli ali omama. Anye ea ya ngeli angeli ikpamhika wekhi eri anye e mu ungmehi oyi Eshinegba ukhomhi pfi kpoke. Ochogho eri anye ri emini e khi igesia khase gboo, abi o khi shi ukpeloe oyi Eshinegba. Onana o ri egbo mie shi o khi eni a ri egbe e nga anye khi rote udu oyewe ni o o gue we ez. 3 A kha usomhi onete ni anye gue e le sheli, eri a roli sheli na eni e ya pfua. 4 Okphaghi ni o o mhese e shi

† 3:6 Li ze iJere 31.31 ‡ 3:7 Li ze Okiali 34.29 § 3:13 Li ze Okiali 34.33

* 3:16 Li ze Okiali 34.34

agbo ona, o she zuse egbo ni e a miesuo udu ini e khi me akpa ali ufumhi ni o la usomhi onete oyi iKirisiti, oni loli ali Eshinegba e li abeghuo tee. ⁵ Irari khi anye aa ri egbe anye tse abo, ama iJesu iKirisiti anye ro o tse abo, khi loli o khi Onomhue, ali khi eni ee ga enaye e anye khi, irari oyi iJesu. ⁶ Ebe-no-pfuase oo, "Eshinegba o gueye akpa o rote alo ebili ge lasele." Mena oni Eshinegba o ri akpa oyoli e ge shi elemhi udu oyanye, ni ee a ro lese khi ufumhi oyelue khi, alo eyi iJesu iKirisiti a te e me oli.*

⁷ Eri anye li abi akhe afue ni a ri oni epfue onana shi. Ona o rokhase khi ekpabo eniemhi, obo oyi Eshinegba e te e bhale, o a khi obo oyanye. ⁸ Isheghuo a na anye osoli, ama o a pfuse anye-a. Isheghuo anye mholi akhokhomhe, ama anye e a la okhena. ⁹ A me anye omi olimhi ama Eshinegba o a tsua anye pfi-a. A gbe anye de eke, ama anye e ghua. ¹⁰⁻¹¹ Ogbelẹ kpa anye ro la okhena eghuli itobo oyi iJesu. Eri onana ni anye e me egbe o li abi irokhokho eghuli ni iJesu o ghu, eghẹghẹ agho ni o ri egboli khase elemhi agbo oyanye. ¹² Onana o guele khi akanya ni anye gbe e na iJesu, eri o ri anye la okhena eghuli ogbelẹkpa, ama agbo onogbo o ro o na e. ¹³ Ebe-no-pfuase oo, "Irari khi mhi mholi irudunga mhi ro ngme." Oni ayemhe irudunga onana,

anye li ro ngme.† ¹⁴ Anye lese khi Eshinegba ni o rote eghuli guise iJesu Onomhue le bhale agbo o ya li rote eghuli guise anye le, o rue anye ali ee bhale odalo oyoli. ¹⁵ Itobo oyee a ro ri ele enana nya, ni ebubu egbo e lese okhale ni Eshinegba o li, ishegho ni e ke so iromhi ikphemhi ri ufumhi na Eshinegba.

Agbo irudunga

¹⁶ Itobo onana, egbe e a tigbe ya pfo anye-a, ini anye ririe kuan-a pfo, ama ogbele kpa ekelemhi udu oyanye o ro o khi onogbo-a shi o. ¹⁷ Eri ikuku osoli ni e a ya tese eyi anye, e muno anye egbe e khe ufumhi na agbo agbo. Loli o ze khi osoli eyi anye e li abi emhi afue shi anye o. ¹⁸ Emini aa me eloe e a ya la o agbo agbo, ama emini aa ya me eloe ee la o agbo agbo. Loli o ze khi anye ri udu oyanye shi emini aa ya me eloe.

5

Apfe oyawa na iloghie

¹ Anye lese khi ini idiegbe oyanye ona, na elemhi agbo, ni o li abi okhola, o ghua, anye mholi idiegbe olese ni o rote obo oyi Eshinegba bhale. Ikhi idiegbe no o a ya ghu ni o la iloghie, owa ni o a khi abo a ro mama li. ² Memena eri anye la oni elemhi idiegbe na agbo ona a to ekperumhe-a, irari khi eri oo ghole anye ni a kpha oni owa na iloghie so anye. ³ Itobo khi ini a

* 4:6 Li ze Igbae 1.3 † 4:13 Li ze Iwolo 116.10

roli sọ anye, anye ẹa ke ya la irumheba. ⁴ Irari khi abi anye kie li la idiegbe ona agbọ ena, eri anye ẹ to ekperumhe-a abi eni egbe ẹ to. Oa khi eri anye ẹa ke nono ni anye ké la oni idiegbe oyanye ona, ama eri ọ ghọle anye ni a ri idiegbe na iloghie ni ọa ya ghu ghue eghọ sọ anye. Eghẹghẹ aghọ ni agbọ o to idiegbe ni ọọ ghu luẹ elemhi imuọle. ⁵ Eshinegba ọ ma anye shi agbọ na agbọagbọ ona, loli ọ gbo ri oni Ayemhe shi anye egbe ni ọ khi iyobọ khi loli ya riẹle emini ọ rọ nga na awa. ⁶ Irarighọ, anye rọ ọ mhọli igbedu eghẹghẹ kpa.

Anye gbo lese khi ini anye kha da la apfe elemhi idiegbe oyanye ne, anye ẹa ke nu Onomhue la. ⁷ Ama irudunga o ri anye la agbọ, ọa khi emini anye ri ukpeloe me, o ri anye la agbọ. ⁸ Udu oyanye o migha gbaa shi ọ, khi, oo kha ti anye eloe ni anye lase idiegbe oyanye ona le, ni anye nu Onomhue la apfe. ⁹ Irarighọ, eri anye rọ li shi udu oyanye khi anye mema ya riẹle emini o ghọle ọli, okekchia khi anye ke la apfe elemhi idiegbe oyanye o, okekhi anye ẹa la apfe elemhi idiegbe oyanye. ¹⁰ Irari khi awa nya, awa mema bhale ya migha odalo ukpekhomhi iguezọ oyi iKirisiti, ni ogbogbo ọ rọ mie ifata ni o khi oyoli, shi emini ọ riẹle abi ọ rọ la idiegbe oyoli, shi oni o ti o, shi oni ọa ti.*

Akanya iri-egbo ali Eshinegba riẹle

¹¹ Irarighọ, aborokhia khi anye lese emini inulishi oyi Onomhue o khi eghọ, loli anye rọ roshẹka roli ẹ lo egbo esọ. Emini anye khi o ga khueghie-a shi Eshinegba ọ, anye gbo sa khi o gbo lighọ khueghie-a shi udu oyeẹ, ni ọọ gue ẹ ezọ. ¹² Oa khi eri anye titi egbe anye ẹ khasẹ ẹ, ama eri anye ri eghẹghẹ ẹ na ẹ ni a me asha ri anye ke gha. Eghẹghẹ aghọ ni a me emini a ya sọ egbo eni e ri emini ri ukpeloe ẹ me ẹ gha, ocho ni e kha rọ ri emini e la udu, ke gha. ¹³ Ini anye ẹa ke lese emini anye ẹ riẹle, irari oyi Eshinegba lo, anye kha ke lese emini ẹẹ riẹle o, irari oye ẹ lo. ¹⁴ Inono oyi iKirisiti o mhese ẹ na anye, itobọ khi anye me ọli me khi ogbo otuoghuo o ghua na agbọ nya, irarighọ eri awa li ghu pfa olamhe. ¹⁵ Eri iKirisiti ọ ghua na ogbokpa ini eni e la agbọ e khi ke la agbọ na egbe we, ama ni e ke la agbọ na oni ọ ghua ni a gbo guise le na we.

¹⁶ Itobọ ighọ, rọte ana je odalo, anye ẹa ke ri ukpeloe ni egbo na agbọ e rọ bino egbo ke bino ogbo khoghuo. Ini o ririẹ khia khi anye kpe lina ri ukpeloe agbọ bino iKirisiti eghẹghẹ ni o dose, anye ẹa ke lighọ. ¹⁷ Irarighọ, ini ogbo ọ da she ku ma iKirisiti ọ ne, ogbo onogbo ni a lese ma ọ ke khi, agbọ onodiọ o she dose, agbọ onogbo ọ ke la.

* 5:10 Li zẹ iRom 14.10

18 Eshinēgba ọ ga riēle eni emhi enana nya. Lọli ọ ri awa ni awa kpẹ khi ebe ọli nu egbeọli riēle, rọte obọ oyi iKirisiti. Ọ ri akanya na awa, awa rọ ke ri egboese nu luē riēle. 19 Eri Eshinēgba ọ ri egbo na agbo nya nu egbo li riēle rọte obọ oyi iKirisiti, ni o khia khi Eshinēgba ọa ri olamhe mu ota sọ wẹ. Igho ọ she ri usomhi ni a rọ ri egbo ali Eshinēgba a riēle nga awa obọ. 20 Irarigho eni e to ẹloli iKirisiti awa ke ri irarigho khi, ni o rọ li abine khi eri Eshinēgba ọ rọte unu oyawa a lema egbo. Anye lema ẹ na iKirisiti, a ka nu Eshinēgba rọ riēle. 21 Eri Eshinēgba ọ ri iKirisiti ni ọa mhọli olamhe mele ona olamhe itobọ oyawa, eghẹghẹ agho, ni awa me asha rọte iKirisiti mhọli ipfuase oyi Eshinēgba.

6

1 Abi eni wewe ali Eshinēgba e ga a gbe akanya oghuo, anye lema ẹ, a khi ze ni a mie okhale oyi Eshinēgba shi afue. 2 Irari khi Eshinēgba ọọ liē, “Abi eghẹghẹ ni mhi rọ ya riēle isomhelemhi na ẹ, o rọ ramhi, mhi ri esọ shi ẹ eke, abi ogbele imiepfuese oye ẹ o rọ ramhi, mhi kpaghie ẹ obọ.” Mhi gueye ẹ khi memena o khi eghẹghẹ isomhelemhi, amo khi ogbele imiepfuese.*

3 Anye ẹa ya pfi ọzuode shi ọgbokhoghuo ode, ini egbo e

khi me emini ọa ti okhoghuo gue shi akanya oyi Eshinēgba ni anye ẹ gbe. 4 Ama abi ighumha eyi Eshinēgba ni anye khi, eri anye ri emini anye khi khasẹ odekhode, abi anye li ri egbe mie osoli ali umhame ali iyeseudu-a. 5 A gbe anye itali, a gbo mu anye shi ogba-ighumha, a la onyaghu kuale anye utse, anye gbe akanya agbeghua, anye mhue umhake-lesẹ ali okiamhi.† 6 Ama anye kie la elemhi ipfuase ali ilese, ali irabomudu ali isomhelemhi, rọte Ayemheno-pfuase ali inono ni o rọte udu igesikia lasele. 7 Anye ẹ ngme ingmemhi igesikia, ali ekpabo oyi Eshinēgba o la anye egbe ẹ gbe akanya. Akhegbe oyanye khi iguengeli odalo oyi Eshinēgba, abi okhọli-okhue ọ liē mu itsua okhọli mhue obita ali ogobo. 8 A ri ekpe na anye a gbo yeghe anye-a, a ngme onete oyanye, a gbo ngme onobe oyanye. Anye egbo igesikia, a lu anye elo-egbhue, 9 E li anye abi eni aa lese, ama a kie lese anye, a li anye abine khi eni e ghuloa anye khi, ama, a me ọli me khi anye kie la agbo. A na anye osoli ama aa gbolo anye-a, 10 Anye mhọli iyeselemhi-a, ama anye kiele e ghele, anye li abi eni ẹa mhue, ama eri anye ri ebubu egbo khi eni e pfue. Anye li abi eni ẹa mhọli emhi khoghuo, ama emhikpa anye mhue.

11 Egbo iKoriti, anye she

* 6:2 Li ze Aza 49.8 † 6:5 Li ze Ika 16.23

ri igesikia nu ẹ ngme, anye khueghie udu oyi anye-a gbodogio deba ẹ. ¹² Anye ẹa ti egbe je ukhokho inono ni anye mhọli na ẹẹ, ẹẹ tse ąą ke nono anye. ¹³ Irarigho, mhi nu ẹ ngme abi eniye eyemhe, a li mhọli usamhi nabi anye sa deba ẹ na anye. A khueghie udu oye ẹ-a na anye gbodogio.

¹⁴ Khi ze ni u nu oni ọa miesuo ke riye emhi kugbe. Se, igesikia ali egholi e li gue la asheghuo kugbe? Elo o ku akpa ali obili gbe? ¹⁵ Elo e ku iKirisiti ali Okphaghie? Abi elo oni o miesuo ali oni ọa miesuo e mhọli kugbe? ¹⁶ Ilamaku-gbe onoghwo o la Owa Oyi Eshinegba ali ikhumhi o? Irari khi Owa Oyi Eshinegba ni o la o, awa khi, ezeze abi Eshinegba o ngme oli khi,

“Mhi ya la we elemhi,
mhi la we iteva a kia,
mhi khi Eshinegba oyewe,
wewe e khi egbo
eyemhe.”†

¹⁷ “Irarigho, a rote we iteva lasele,
ni a khi ọda shi we o,
ali a khi ri obo ti
emini ọa pfuase,
egheghe agho
ni mhi ti ẹ mama egbe.”

Eshinegba Onomhue no fune
nya,

o ngme na. §

¹⁸ “Mhi ya khi ita ẹ,
ẹa a khi imimhe
emose ali ikpotso.”

Eshinegba Onomhue no fune
nya
o ngme na.*

7

¹ Aborokhia khi awa mhọli ishobo ena, emole mhe, awa kpe idiegbe ali ayemhe oyawa-a, rote emini e ri ichimhi ẹ shi ogbo egbe ali ayemhe nya. Awa ke roshaka ini awa dobe ramhi iröpfuase pfo nya, itobo khi awa a na ulishi Eshinegba.

Igbaa oyi eni e mie ifesu iKirisiti suo e ri egbe mu ipolu

² A khueghie udu oye ẹ-a na anye. Anye ẹa li ogbokhoghuo onobe, wekhi eri anye yese ogbokhoghuo udu-a, uke-lie khi eri anye li ogbokhoghuo le. ³ Ọa khi eri mhi ngme ona ro pfueche ẹ-a, irari khi mhi kpe ngme oli khi ingme oye ẹ o la anye elemhi udu ramhi ni anye ro ya lama nu ẹ ghua, okekhi ni anye ro nu ẹ la agbo. ⁴ Mhi lolo regbenga ẹ, mhi ma re ẹ gha gba. Elemhi osoli ni anye me nya, eri iridushio ali oghelẹ oyanye o vo o tsuakua.

⁵ Irari khi abi mhi ro lo iMasidonia le, idiegbe oyanye ona ọa mhọli iyemhea okhoghuo. Ode-khode a na anye osoli, eghuo e nu anye wola, ulishi o la anye udu.*

⁶ Ama Eshinegba na irudusho, ni o ri udu ẹ shi oni egbe e pfo-a o, o ri iTatosi ni o bhale ri udu ke shi anye o. ⁷ Ọa khi ibhale oyoli tse o ri udu shi

† 6:16 Li ze iLev 26.12; Ezik 37.27; 1 iKori 3.16; 6.19 § 6:17 Li ze Aza 52.11

* 6:18 Li ze 2 iSam 7.14; 1 Okhe 17.13; Aza 43.6; ijere 31.9 * 7:5 Li ze 2 iKori 2.13

anye o, ama abi a li ri udu shi o. O gbo gueye anye abi o lie ghole e ni a me me, ali abi a li vie oya, ali abi ingme oyemhe o li mu e egbe. Irarigho, oghelē oyemhe o ro fu dose abi o kpe li ghue.

⁸ Ini ebe ni mhi keke ghi e, o ri iyese-udu-a na e, o a limhe egbe abine khi emini o a ti ni mhi riē. O kie remhe chima, mhi me khi ebe oyemhe o re e yese udu-a ukuku eghēghe. ⁹ Ama egbe e kiele mu me, o a khi itobō khi mhi ri udu oyē yese-a, ama itobō khi iyese-udu-a oyē o re e mu pfi. Eri a mhōli iyese-udu-a abi Eshinegba o nono o li shi. Irarigho, o a li e onobe. ¹⁰ Irari khi ivie-osoli ni o ghole Eshinegba, eri o ri ogo o mudu pfi, o ro li e nono ni a mie o li pfuese. Onana o a ri ogo ngomhi obō-a. Ama ini ogo vie osoli abi ego na agbo, eghuli o ro o bhale. ¹¹ A lese bino emini ivie-osoli ni o ghole Eshinegba o ro na e. Abi a li roshēka ni a rokhasē khi aa mhue umhaguēli. Elemhi e bi e. Abō e sha e, ni o re e yila. A gbolo nono ni a so ingme shi ode igesikia! A rokhasē khi aa mhōli ashini a te riē oni ingme do-a, eghēghe kpa.

¹² Irarigho, ini mhi ririe keke ebe ogho ghi e, o a khi irari eni e li ingme wekhi irari eni e a li ingme. Ama eri mhi keke ebe ona ghi e, ni a ba me abi ingme oyanye o li mu e egbe odalo oyi Eshinegba. ¹³ Enana nya e ri udu shi anye o.

Abi o li ri irudusho na anye, igho egbe ma mu anye abi anye ro me abi iTatosi o li ghele, itobo ayemhe oyoli o ti ne abi ee nya a ri egbe mu o. ¹⁴ Mhi kpe re e tono obō udu khasē iTatosi, ama aa ri omama mu me. Abi emini anye gueye e nya e li khi igesikia, igho abi anye ree gha khasē iTatosi o li ya khi igesikia. ¹⁵ Igho inono ni o mhōli na e o li nga shi o, ini o sato abi a li suo eso na li, ali abi a ri ulishi ali iguomhise-egbe mie lo. ¹⁶ O ma remhe ghele gba khi eni e ze ri egbe e nga a khi.

8

Abi eni e miesuo e lie somhopfa

¹ Inyoghuo, anye e nono ni a lese afu ni Eshinegba o ro na igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iMasionia. ² Eri a rote osoli ni e me mu we fe bino, ama eri e kie ri ukpokpomhi oghelē e somhopfa, abi o rie khia khi e a mhue. ³ Mhi gue o li e ye e egbegbo khi eri e pfue el-emhi somhopfa dose ashini e mhue ramhi. ⁴ E lema anye, anye kpekpe anye ze ni wewe e mhōli okemhi shi oghelē ni o la irikpaghiobo na ego eyi Eshinegba ni e la eke iJudia. ⁵ Eri e ga riē dose abi anye sa khi e li ya riē. E kpe te odode ri egbe we na Onomhue, neni e ke ri egbe we na anye abi Eshinegba o nono ni e li riē. ⁶ Irarigho, anye

* 8:4 Li ze iRom 15.26

rọ lema iTatọsi, ọni ọ rẹ ẹ beḷe ọni egbegbi akanya ona, ọ kpaghie ẹ ni a ri eminente ni a gba ekẹ le ramhi ukpese. ⁷Eri a guẹ ẹ riẹḷe emhikpa doṣe egboese nya. A toto irudunga ne, a guẹ ẹ ngme emue ne, a gbo lese ne. A ma nono ni a rue obọ-a, a gbo nono ingme oyanye ne. Zobe ni u doṣe ogbokpa okpokhe ilili.

⁸Oa khi itoto mhi rọ mhesẹ ọli na ẹ ama eri mhia mhesẹ igesikia ni o la inono ni a mholi bino, abi mhi li roli ẹ khokho omuegbe ni egboese e mholi na anye. ⁹A lese abi okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o li, khi aboriekhia khi oni ọ pfue ọ khi, eri ọ ri egbe ọli mele ona umhame-a shi itobọ oye ẹ, ni ọ me asha ri umhame oyoli re ẹ pfue.

¹⁰Ude ni mhi ya ye ẹ ena, ni o rọ ti ẹ egbe lo: O ma ti ini isomhopfa ni a te ekẹ beḷe aolukpe ni a roli ramhi ukpese, abi a li kpe te odode khi eni e mholi oguemhe somhopfa, ni e gbo somhopfa. ¹¹A zobe ni a pfuse oni akanya gbe pfo, ni abi o li te ekẹ mu ẹ egbe ni a rọ somhopfa, ni a ligho somhi oni opfa abi abo e te ẹ. ¹²Emini a mholi ọa mu Eshinegba eloe. Emini o mu eloe khi abi a li mholi oguemhe ni a rọte emini a mhue somhopfa, ọa khi oni aa mhue, aa bino.

¹³Oa khi eri mhia mie egbo eghuo itsua shi ekẹ ni mhi rọ ri itsua na egboese

tsua. Ama ni a ga li abeghuo. ¹⁴Aborokhia khi a mholi gbeku ọ memena egho, o ti ni a kpaghie eni ẹa mhue obo. Ini wewe e ke li mhue gbeku ọ elelese, ni ẹ ẹ aa ke rọ mholi, wewe e li kpaghie ẹ obo, ishegho o guẹ ti ẹ egbe abeghuo. ¹⁵Abi a li kekẹ ọli shi Ebe-no-pfuase khi, "Oni ọ ti ẹ gbili

ọa ya tigbe mholi gbeku ọ, ama oni ọ ti ikukuwe gbili, emhi khoghuo ọa tigbe ẹ baliku."†

A ghie iTatọsi je iKoriti

¹⁶Mhi kphemhi na Eshinegba ni ọ li ri omuegbe onabi mhi mholi na ẹ, shi iTatọsi udu. ¹⁷Irari khi ọa khi eri ọ lese lama shi emini anye lema li ọ riẹḷe tse, ama eri o she kpe la li udu khi loḷi ẹ bhale deba ẹ. ¹⁸Anye li ghie inyoghuo ogghuo deba li ẹ bhale. Ogbọ ni a ga lolo mu ekpe ẹ na elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya shi akanya itsabo usomhi onete oyi Eshinegba ọ khi. ¹⁹Oa khi ogho tse, eri eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, e ze ọli ọ deba anye kia abi anye li tsua eni isomhopfa ikpagho ni anye rọ ya na ẹ kia. Ikhi ikpaghiobo ni e ya ri ikueghie ghi eva oyi oni Onomhue, ni o rokhasẹ khi anye mholi omuegbe rọ kpaghioḷo.

²⁰Anye ẹa nono ni ogbokhoghuo ọ me emhi akhokhomhe okhoghuo gue shi abi anye li ri isomhopfa

† 8:15 Li ze Okiali 16.18

ikpaghọ okpokhẹ ena kia. ²¹ Emini o zẹ khi anye lina riẹlẹ ọli khi, eri anye rọshẹka ni anye rọkhasẹ khi anye guẹ ri eni isomhopfa ikpaghọ ena kia. Oa khi odalo oyi Ẹshinẹgba tşẹ ama li shi odalo oyi ẹgbọ nya. †

²² Anye gbo li ghie inyoghuo ọlese ma aava ena egbe ẹ ghi ẹ. Anye she mu ọli fe itingmingme, anye me ọli me khi ọ ma nono ni lọli kpaghiẹ obo. Eena o mema ghọle ọli ọ rọ kpaghiẹ obo, eena ni ọ she me khi eni a ri egbe ẹ nga a khi. ²³ ITatọsi ọnuzava oyemhẹ ali oni anye ga a gbe akanya kugbe ọ khi, ama inyoghuo awa enekpọle, etoeloli igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, ni e ri ufumhi na iKirisiti. ²⁴ Irarighọ, a ri inono oyẹẹ khase eni ẹgbọ ena, ali emini o zẹ ni anye rọ rẹẹ a gha, ni igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e me ọli.

9

Ikpaghiobo ni a rọ na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba

¹ Mhi aa kha ke gbo keke ingme ikpaghiobo ni a nono ni a rọ na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e la eke iJudia shi ebe ghi ẹ. ² Mhi lẹsẹ khi ọọ ghọle ẹ ni a rọ kpaghiẹ obo, mhi gbo rọli rẹẹ ẹ neta ọmọsẹ khase ẹgbọ na obini iMasidonia, khi aolukpe, ẹẹ ni a la Akhaya a te muegbe ni a rọ ya kpaghiẹ obo, ali khi ọmuegbe oyẹẹ o she li guise ẹgbọ eghuo le,

ni e rọ li riẹlẹ ikpaghiobo. ³ Ama eri mhi ghi inyoghuo awa ena ghi ẹ ni a rọ mu egbe shi eke, ini eta ọmọsẹ ni anye rẹ ẹ na shi isomhopfa ni a somhi, o khi li abi afue ni anye rẹ ẹ na eta ọmọsẹ, ama ni o kie khi abi anye ẹ khi a li. ⁴ Irari khi ini ọnge iMasidonia ọkhoghuo ọ deba mhẹ bhale, ni aa rọ mu egbe shi eke, omama o ya mu anye shi abi anye li lighọ beshi regbenga ẹ rẹẹ neta ọmọsẹ. Ẹẹ omama o ya mu ne. ⁵ Lọli o zẹ ni mhi rọ ghie eni inyoghuo awa ena ralo na mhẹ, ni e ya muegbe isomhopfa okpokhẹ oyi ukpaghọ, ni ẹ khi a ya rọ bhale shi eke neni mhi bhale. Ẹghẹghẹ aghọ ni a rọkhasẹ khi eri o pfo ẹ udu li oni okpokhẹ ni ọa khi oyi ichiobo.

⁶ A sato khi ọni ọ chi-obo ri emhi kọ khi ukukuọ ọ ya me khiẹsẹ. Ọni ọ ri emhi kọ tuọ, emini e bu o ya me khiẹsẹ. ⁷ Ogbogbo ọ ri irarighọ ke rona abi o pfo ọli udu, ama ọ khi ri iwọlọ rona, ali o khi li abine khi oni a ri ekpabo rẹ ẹ riẹlẹ, irari khi Ẹshinẹgba ọ ma nono ọni ọ ri oghẹlẹ ẹ rue obo-a. ⁸ Ẹshinẹgba ọ dobe ya ri ikhivose ni o dose oni a nono na ẹ, ni a rọ bhale ya ẹ khi a mhọli emhikpa gbeku ọ dose abi a nono ọli shi, ni a rọ dobe ke riẹlẹ eminete khi eminete na ẹgbọese ẹghẹghẹ kpa. ⁹ Ezeze abi a li keke ọli shi Ebe-no-pfuase, ni ọọ, “O li okpokhẹ tuọtuo, ọ somhi eni ẹa mhue opfa,

ogbo ọa ya yele
igwe-ngeli oyọli-a ghue
agboagbo.”*

10 Ẹshinẹgba ni ọ ri ukpamhi
ẹ na ogbo rọ ko, ọ gbo ri em-
inale na ogbokpa a le. Ọ ya
gbo ri ikpamhi ni a rọ ọ ko
ghi ẹ, ọ gbo rewe ze, ọ rewe
fu ni a me khiese. Ishegho
ni onete ni u riẹle na egbo o
mo umomhi ne, ni u pfa le.†
11 Ọ ya re ẹ pfue odekhode ni
a ke li okpokhe egheghe kpa,
ni ebubu egbo e ke kphemhi
na Ẹshinẹgba ini anye tsua
isomhopfa eyẹ ghi we. 12 Oni
ugamhi ni a lina ri okpokhe
oye ẹ ona ga ena, ọa khi egbo
eyi Ẹshinẹgba na pfa na tse
o kpaghie obọ, egbo ebubu
e ri itobọ ona a kphemhi na
Ẹshinẹgba. 13 Eri akanya ni a
gbe na egbo eyi Ẹshinẹgba o ri
ufumhi na Ẹshinẹgba, o rewe
kuẹghie Ẹshinẹgba. Ona o
rokhase khi eni e mie usomhi
onete oyi iKirisiti suọ a khi, ni
a ri oni usomhi gbe akanya,
abi a li li okpokhe na we
ali egbo elese. 14 Inono ni
e rote ekelemhi udu mholi
na ẹ, e te ẹ so iromhi na ẹ,
itobọ ikhivose ni Ẹshinẹgba ọ
re ẹ khivose na we. 15 Awa
ke kphemhi na Ẹshinẹgba shi
isomhopfa oyọli ni unu ọa
dobe ngme pfo.

10

*IPolu ọ ri akanya aghiu-
somhi oyọli lo egbo esọ*

1 Eri a roli shi khi eri mhia
pfọ ini mhi la odalo oye ẹ nu
ẹ ngme, ama ini mhi aa nu

ẹ migha, mhi nu ẹ ẹ ngme
ingmemhi ni e ze. Mena, mhi
lema ẹ a ri esọ shi mhe eke,
irari khi egbegbi iKirisiti lue
ọ, ọna ipfomhe ali ikuegbe-a
ọ khi. 2 Egbo eghuo ẹ lie khi
eri mhia ngeli abi egbo na
agbo ẹẹ li. Irarigho mhi ya
ri uruli ni o ze nu we ngme
emini mhi nu we ya ngme ini
mhi bhale. A kpekpe a khi
yese mhe ligho ngeli deba ẹ.
3 Irari khi ini o ri riẹ khia khi
elemhi agbo anye la, anye ẹa
ya kholi abi egbo na agbo e lie
kholi. 4 Irari khi itsua okholi
eyanye, ẹa khi eni áá me
alo gbugbugbu, ama obọ oyi
Ẹshinẹgba e te bhale. E mholi
itoto ni e rọ dobe ẹ guoghọ
ekpabọ itoto oyi okphaghie-
a. Anye ẹ guoghọ ekhako-
a, 5 ali isamhi ighagha nya-
a, ni ẹ khi ọzode, ni e ti
egbewe nga a dose ilese eyi
Ẹshinẹgba. Anye ẹ mu isamhi
ebe nya iko, anye rewe ẹ
nyese ukhomhi na iKirisiti.
6 Anye mu egbe ni anye rọ ya
na umha-suesọ nya osoli ini
isueso-ngbe oye ẹ o gba se.

7 Ọa khi abi emhi o li
odagbe a lie bino ọli? Onge
ẹ okhoghuo ọ la ọ ni ọọ lu
egbọli onayi iKirisiti, ọ gbo sa
ingme egbọli bino, irari khi
oyi iKirisiti anye li khi abi lolu
ọli khi oyi iKirisiti. 8 Omama
ọa ya mu mhe shi ọ, ini mhi
riẹ tonon obọ udu dose ode
shi afu ni Onomhue ọ rọ na
mhe, mhi rọ kpaghie ẹ obọ,
ni ọa khi oni a rọ yese ẹ. 9 Mhi
aa nono ni mhi li abine khi

* 9:9 Li ze Iwolo 112.9 † 9:10 Li ze Aza 55.10

eri mhi ri ebe ni mhi keke ẹ nyamhise ẹ alo. ¹⁰ Irari khi eri egbo eghuo ẹ lie khi, ebe eyi iPolu e ma kho dose, ama ini o nu awa la ana o pfo-a, ingmemhi eyoli ẹa ke mu ame. ¹¹ A ze egbo eghoghose khi emini anye keke shi ebe ini anye ẹa la agho, khi wewe anye gbolo ẹ riẹle, ini anye bhale migha.

¹² Anye ẹa gbudu ya ri egbe anye khokho eni ẹẹ titi egbe we. Irari khi eni eri e ri egbewe mhese egbewe, ni e ri egbewe khokho egbewe, eyeghe e khi. ¹³ Ama anye ẹa ya tonu obọ udu da ode, ama ashini Eshinegba o ri afu na anye ramhi anye ya tonu obọ udu ramhi, ikhi akanya ni anye gbe ni o ramhi ẹ egbe. ¹⁴ Anye ẹa ya titi egbe anye dose ashini anye kha titi egbe anye ramhi, irari khi anye e mema rue usomhi onete oyi iKirisiti bhale ghi ẹ, ni a ga lese gboo. ¹⁵ Anye ẹa ya ri ikanya ni egboese e gbe ke tonu obọ udu abine khi anye gbe we. Ochoghose eri anye ri udu shi khi irudunga oye ẹ o ya ke nga shi o, ni anye gbo dobe gbe akanya ni e fune iteva oye ẹ, abi Eshinegba o mhese oli ni anye. ¹⁶ Ishegho ni anye dobe tsabo usomhi onete obini eke oboese ni o kpe obọ na ẹ, ini anye khi tigbe ri ikanya ni a gbe oboese tonu obọ udu.

¹⁷ Oni otonu obọ udu, o ke ri emini Onomhue o riẹle tonu obọ udu.* ¹⁸ Irari khi o a khi

oni o ti egbe oli nga egbo ẹẹ mie khi o ti, ama oni Onomhue o mie, o khi oni a mie.

11

IPolu ali ighiusomhi na kepe eyi egbholi

¹ Mhi lema ẹ a kpepe a rosheka ri egbe mie oyeghe oyemhe ukuku o tse! ² Ingme oye ẹ o ma mu mhe egbe gba abi o li mu Eshinegba egbe, itobo khi eri a li abi omueshi ni o a me omose ghue, ni mhi she ro nga na omose oghuo, ikhi iKirisiti. ³ Ulishi o o mu mhe ini a ya yese ẹ udu-a ali khi a ya tsua inono na tselele ni a mholi na iKirisiti pfa, ezeze abi enye o li ri ikpamhika eyoli di iivu.* ⁴ Irari khi ini ogboese o bhale deba ẹ ya ri ifesu olese tse abo ye ẹ, ni mhia ro tsabo ye ẹ ghue, okekha khi ayemhe olese ni o khi oda shi oni a kpe mie, a ke mie, okekha usomhi onete olese ni o khi oda shi oni a kpe mie a ke mie, eri a mema nyanya mie oli.

⁵ Mhi aa sa khi mhi kpo dose ighiusomhi na kepe ena aakemeghue eye ẹ ni e ghomu ẹ eloe egho. ⁶ Ini o ri riẹ kha khi ungmehi o a lolo bie shi mhe unu, mhia khi oni o a lese ebe. Anye she ri ona lo ẹ eso gboo, odekhode.

⁷ Eri mhi ri ona lamhe ni mhi aa ro o khi oki nga ẹ ike abi mhi ro gue usomhi onete oyi Eshinegba ye ẹ? Ni mhi ro ri egbe mhe tiemhie eke ni mhi ro re ẹ fu? ⁸ Igbaa nya

* 10:17 Li ze iJere 9.24 * 11:3 Li ze Igbae 3.1-5,13

eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo elese ee fali mhe ota abi mhi ro la iteva oye e gbe akanya. Mhi mie we ro zuse na e.
 9 Abi mhi ro la aye e, mhi aa ri ingme ukpaghō nase e, inyoghūo awa ni e rote iMasionia bhale e tsua emhikpa ni mhi i nono ghi mhe. Abi o kpe li ookhokho, ni mhi aa kpe ri itsua na e tsua igho o kie ya li odalo.† 10 Ini igesikia oyi iKirisiti o da kie la mhe egbe ne, ogbokhoghūo o la o ni o dobe ya khu mhe mhi khi ke lina tono obō udu elemhi eke Akhaya. 11 Oa khi eri mhi aa nono ingme oye, ini mhi ke da lie khi mhi aa nono ni mhi ri itsua na e tsua. Eshinegba o lese khi mhi nono ingme oye.

12 Mhi ya kie ke riēle emini mhi kie kpe riēle. Eghēghē agho, eni eē nono ni wewe e lie khi ikanya eyewe ali eyanye khi abeghuo e li, ni mhi roli khi we unu-a.
 13 Emose eghoghō, ighiusomhi na keē eyi egholi e khi, ni e ri ikanya ni e gbe e lono egholi, ni eē li egbo ikokoalo, ni e ri egbe we shi khi ighiusomhi na keē eyi iKirisiti wewe e khi. 14 Oa ke khi emini aa khokho, irari khi eri okphaghie o ri egholi mele agheni oyi akpa a li egbo ikokoalo. 15 Irarigho, oa khi emhi oshabo ini ighiusomhi eyoli, eē li ikokoalo ri egbewe mele ighiusomhi ni e migha shi ipfuase. Ikpukhokho, e ya me iso-ezo oyewe mie.

Osoli ni iPolu o me na iKirisiti

16 Mhi gbo ngme oli, ogbokhoghūo o khi sa khi oyeghe mhi khi, ama ini u ke ligho sa, kie ligho mie mhe abi oyeghe, ni mhi me emhi ro ke neta omose. 17 Ama oa khi emini Onomhue o kha lie mhi ngme mhia ngme memena. Eri mhi ga ngme abi oyeghe elemhi ingme ineta omose ona. 18 Aborokhia khi egboese e ri emini e riēle eē neta omose egho, mhi ya li lana ligho. 19 Ilesingme dose oye o ze ni a ro ri oghelē mie eyeghe shi iteva oye ena! 20 Egbo ni eē mu e ighumha, ni e ri ikpamhika do e ighiatō, ni e reē le emhi, ni e ri ukpeloe e gbe e e gbo pfi ima shi e alo, wewe aa mie. 21 Omama o khi, ni mhi ro lie khi eri anye pfo alo-a, ni anye a ro lina ngeli deba e.

O kha khia khi onete o khi ni eni ighiusomhi eyi egholi egho e ro ke neta omose shi emhi afue ni eē riēle deba e, mhi ya li nu we la ana neta omose. Ama a roli shi udu khi ogbo ni o o neta omose shi angeli oghoghō, khi oyeghe o khi.

22 Ghe khe, e khe khi Iburu wewe e khi, Iburu mhi li khi, eē khi iZireni wewe e khi, iZireni mhi li khi. Imimi Aburaamu ni e khi, loli mhi li khi. 23 Ighiusomhi eyi iKirisiti eē khi wewe e khi? Mhi la ana ya li oyeghe! Mhi ga ti dose we e! Mhi ga gbe akanya dose we. Mhi la owa

† 11:9 Li ze iFili 4.15-18

ighumha itingme ni e bu ne, iti-ingme ni a gbe mhe itali e bu dose eyewe. Iti-ingme ni eghuli o kha gbe mhe e bu ne.† 24 Agbhagbhamhi ishe egbo iJu e gbe mhe itali oghuo o la egbhueva. § 25 Itese egbo iRomu e gbe mhe ikpokpo, a tono mhe echu utoghuo. Itese oko oko oniemi ni mhi lo e kulue, ogbeleghuo ali eliyose nya mhi la ukhomhi oko oniemi, ni o tsua mhe gase, ni mhia me abi mhi li kia.* 26 Iti ingmi-ingme mhi ye asha, ni mhi kha ri egbe na oko oniemi ali ighiatu gbe-a, mhi gbo la okhena oyi egbo iJu eyemhe, ali ijeta. Mhi li la egbegbi okhena elemhi ifui apfe, mhi la okhena odagbe ifufu, mhi la okhena ukhomhi oko oniemi, mhi gbo la okhena oyi egbo eghuo, ni e li abi eni e mie Onomhue suo.† 27 Eghenge kpa mhi ro la iroshaka ali akanya agbeghua, mhia me olesese ese eliyose eni e bu, okiamhi ali okiamu o gbe mhe. Eminale eyemhe e pfo mhe isheghuo, isheghuo ulili o gbe mhe, mhi aa me itsua so. 28 Ini a ri obo ri egho shi eke, ogbelekpaa usamhi ni mhi sa shi ingme oyi igbaa nya eyi eni e mie ijesu iKirisiti suo o ro nase mhe. 29 Oghuo o famhi lose ni o la li pfi olosemhe na mhe? Abi khi ogbokhoghuo o lamhe olamhe ni o la ri egbe lala mhe?

30 Ini mhi rie neta omose,

emini e ri olosemhe oyemhe ya khashe mhi ro ya neta omose. 31 Eshinegba ita Onomhue iJesu o lese khi o la khi egbholi mhia lo. Ikhivose khi eva oyoli agboagbo 32 Abi mhi ro la eoli iDamasikosi, eri igovuno ni o gbe akanya deba oghie Aratasi o ri idogeli kpe khe mhe ode unuekpe ni a te lo oni eoli, ni e ba gba mhe mu. 33 Ama eri ogbo rue mhe pfilo ugi rote okele ni o la ugbe ni a khi gase oni eoli bena tiemhi, ni mhi ro me asha na vu.†

12

Irokhashe ni iPolu o me

1 Mhi ya kie ke neta omose, ama, mhi lese khi o la mholi eleli ni o ro o bhale. Irarigho ingme imeke ali irokhashe ni Onomhue o ro na mhe mhi ke ya ke ngme nga memena. 2 Mhi lese omose oghuo ni o la elemhi iKirisiti ni a rue je idane agbhagbhamhi onuziese, oonokpe-igbene. Ini elemhi idiegbe o la o, ini o la khi elemhi idiegbe o, mhia lese. Ama Eshinegba o lese. 3 Abi mhi ngme, mhi e khi Eshinegba tse o lese ini elemhi idiegbe o la, ini o la elemhi idiegbe. 4 Eri a rue oli eke-a zai, ya nga Apfe oyi Eshinegba na iloghie. O suo emini ea ze ya guele, ni aa ya lama shi a gbudu ngme unu le. 5 Oni omose ogho mhi ro ya neta omose. Ama mhia ya ri egbemhe neta omose, se ni umha

† 11:23 Li ze Ika 16.23 § 11:24 Li ze iDeut 25.3 * 11:25 Li ze Ika 16.22; 14.19

† 11:26 Li ze Ika 9.23; 14.15 † 11:33 Li ze Ika 9.23-25

mhuẹ ekpabọ oyemhẹ. ⁶ Ini mhi ri riẹ neta ọmọse, mhia ya riẹle ingme oyeghe, itobọ khi igesikia mhia ngme tse. Mhi ya roshẹka ini mhi khi ngme da ode. Eghẹghẹ aghọ ọngẹẹ ọkhoghuo ọa ya timhẹ nga dọse abi a kha timhẹ nga ramhi, rọte emini a mẹ khi mhi riẹle ali emini a suọ khi mhi ngme.

⁷ Eri a ri emini o li abi ugba ni o ya ke nasẹ mhe shi mhe egbe ni o khi aghiusomhi oyi ọkphaghiẹ, ini mhi khi vuse ike dọse shi irokhase ebubu ni mhi mẹ. ⁸ Itese mhi lema Eshinẹgba o mie mhe oni emhi anasemhẹ ona pfi-a. ⁹ Ama emini ọ rọ sọ mhe ọ khi, “Ekpabọ eyemhẹ o she bu ẹ, irari khi ini o losẹ, lọli ekpabọ eyemhẹ e rọ mẹ asha ri egbe ẹ khase.” Irarighọ mhi rọ ri oghẹle ri ọlọsemhẹ oyemhẹ ya neta ọmọse, ni ekpabọ eyi iKirisiti e mẹ asha remhẹ gbe akanya. ¹⁰ Ini mhi mhuẹ ọlọsemhẹ, ali ni a rọ tsue mhe, ali ni mhi rọ la umhamẹ ali ni a rọ mu okhọli vule shi mhe ọ, ali ni mhi rọ mhọli iyeseudu-a, o kha da khi itobọ oyi iKirisiti, eri o ri egbe ẹ mu mhe. Irari khi ini o losẹ mhe, lọli mhi rọ mhọli itoto.

Ingme oyi egbo iKoriti o mu iPolu egbe

¹¹ Eri mhi chi ọoyeghe-a, ama ẹẹ a yese mhe ẹ chi ọli-a. Eẹ a kha ke titi mhe. Ini mhi aa ririẹ khi emhi khoghuo, mhia mhuẹ emhikhoghuo ni mhi te kpọ dọse eni a lui, “Ighiusomhi na keẹ ena aakemeghue.”

¹² Elemhi iregbemie osoli, mhi rọ la iteva oyeẹ gbe riẹle ọlele ọnyaloa ali ọshabọ ni o rokhase khi aghiusomhi na keẹ oyi iKirisiti mhi khi. ¹³ Eri ikhivose ni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ elese e mẹ mie o de ẹ unu-a? Abi mhi aa li ri ingme ikpaghiobọ ukpaghọ nasẹ ẹ lọ? A kpekpe, a rọ topfa mhe shi ọ.

¹⁴ Utonuzese na ni mhi rọ mu egbe ni mhi rọ bhale ya bino ẹ. Mhi aa ya mhila ẹ emhi khoghuo. Eẹ oyeẹ mhia nono, ọa khi ukpaghọ oyeẹ. Ọa kpẹ khi eniyẹ ẹ ri emhi na eni e bia wẹ ẹ le, ama eni e bia eniyẹ e ri emhi na wẹ ẹ le. ¹⁵ Irarighọ, mhi rọ ya ri oghẹle ri ukpaghọ ni mhi mhọli nya ali mhemhẹ nya na ẹ, rọ kpaghie ẹ obọ. Inono onikeke a ya mhọli deba mhe ini mhi mhọli inono oniemi na ẹ?

¹⁶ A lama shi ọ khi mhi aa khi itsua na ẹ ni aa tsua. Ama egbo eghuo e ya liẹ khi ikpamhika mhi rọ ri egbhọli di ẹ mu. ¹⁷ Eri mhi ri egbo ni mhi ghie ghi ẹ mu ẹ ma eke? ¹⁸ Eri mhi lema iTatọsi o ke le, mhiẹ inyoghuo awa ọnokpọle ọ kphase ọli. Eri a ya liẹ khi eri iTatọsi ọ mu ẹ ma eke? Ọa fẹ lighọ. Abi khi aa lese khi usamhi oghuo mhemhẹ ali lọli anye mhọli shi udu ni anye rọ riẹle emini mhemhẹ ali lọli anye ga riẹle?

¹⁹ Otse eri a dabi khi eri anye kie kpẹ roshẹka ke khe egbe anye shi eke odalo oye ẹ. Ọa khi ighọ. Ama abi iKirisiti ọ nono ni anye li ngme, anye

li odalo oyi Eshinegba. Emole, eri anye rieḷe emini anye rieḷe nya ro kpaghie e obo. ²⁰ Egbe limhe khi ini mhi ramhi agho khi mhia ya bhale ya me e shi abi mhia nono ni a li, ali khi aa ya me mhe abi a nono ni mhi li. Ulishi o mu mhe khi mhi ya bhale ya e shi uwola ali ubogbo, ali udu ni o to, ali ukphe, ali ikemhi ikui-iku, ali iyese egbe eva-a, ali ineta, ali itipfuabo-nga, ali ozughu iteva oye. ²¹ Egbe limhe khi ini mhi ke bhale, khi Eshinegba o ya ri omama mu mhe odalo oye. Mhi ya vie na ebubu e ni ea kie rote agbo olamhe oye we mupfi lasele. Ni a kie la angeli efiala, ikhi usamhi irumheba, ali olamhe ighue imumu.

13

Itse-agua ali otse enekpukhokha

¹ Utonuzese na ni mhia bhale ya bino e. Abi Ebe-nopfuase o ngme ni oo, "Otsel e va, okekhi ese, a ro o mu ma ingme, ni a ro so ez."* ² Mhi kpe tse agua ye e, ee ni a kpe lamhe olamhe, ali egboese eni e kpole nya. Mhi kpe ngme oli ibhale onuzi-eva oyemhe. Memena, mhi gbo ngme oli abi mhi la oboese, mhi tse agua khi ini mhi gbo bhale khi mhi aa ya ze we obo khi mhi aa na we osoli. ³ Onana o ya rokhase e khi iKirisiti mhi ngme e na. Ini o sese e ingme se, a ro ya lese khi o mholi ekpabo iteva oye. ⁴ Ini o ri

rie khia khi o mhue itoto abi a ro tali ma apfida gbe-a, ekpabo oyi Eshinegba o ro a la agbo. Eri awa aa li mhue itoto abi iKirisiti. Ama a ya me oli khi anye ya ri ekpabo oyi Eshinegba la agbo, ezeze abi iJesu o li, ni anye ro ga e.

⁵ A mhese egbe e bie bino ni a me ini a kie la elemhi irudunga oye e. Ini a mhese egbe e bino ni a ro me khi iJesu iKirisiti o la agbo oye, a lese khi a she de oni imhesebino. ⁶ Mhi lese khi a ya me oli me khi anye ea de oni imhesebino. ⁷ Anye lema Eshinegba, a khi rieḷe do-a. Ona o khi ni anye ro rokhase khi anye she me emini anye e nono mu mhue, ama ni o re e ke rieḷe emini e gbe akanya ini anye rie li abi eni de. ⁸ Irari khi anye ea ya rieḷe emini o mu okholi vule shi igesikia o, ama emini o ya mu igesikia mhue anye ya rieḷe. ⁹ Egbe ma mu anye, ini o lose anye ni ee a ro mholi itoto. Igho anye gbo lie so iromhi Eshinegba o re e ke ngeli shi egheghe, abi o nono ni a li ke ngeli. ¹⁰ Loli o ze khi mhia keke ebe ona abi mhia ro nu e la oobo ena. Igho lo, ini mhi khi roli ze mu e, ini mhi bhale deba e. Irari khi eri mhia nono ni mhi ri afu ni Onomhue o ro na mhe gbe akanya, ni mhi ro kpaghie e obo, ni o khi ni mhi ro bighi e de.

¹¹ Ni mhi ro gbe oli ukhomhi inyoghuo-mhe, Okhila! A mu udu oye e pfi,

* 13:1 Li ze iDeut 17.6; 19.15

a suọ olema oyemhẹ, a lama shi egbe ẹ ọ, a ri opfomhẹ nu egbe ke la. Eghẹghẹ agho ni Eshinẹgba na inono ali opfomhẹ ọ nu ẹ la.

¹² A ke tse egbe egbegbi otse, a ghele mu egbe. ¹³ Egbọ eyi Eshinẹgba nya ẹẹ tse ẹ.

¹⁴ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhẹ, ali inono oyi Eshinẹgba, ali iregbemu onayi Ayemhẹ-nọ-pfuase, e ka nu ẹ nya la.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iGalesha Eni e miesuo

1 Mhemhe iPolu aghiusomhi na keke ni o a khi obọ oyi egbo mhi te bhale, wekhi obọ oyi ogbo a te ghie mhe, ama obọ oyi iJesu iKirisiti ali Eshinegba Ita ni o rote eghuli guise oli le mhi te bhale, mhemhe mhi keke ebe ona. 2 Mhemhe ali inyoghuo ni e miesuo nya ni e nu mhe la, anye ga tse igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eoli iGalesha nya.

3 Eshinegba itawa ali iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e. 4 Loli o ri egboli bhale shi iluasobo shi olamhe eyawa ni o ro pfa awa shi eke agbo okholo ali agbo ingmobe ni awa la ena abi o ghole Eshinegba oyawa ni o gbo khi ita awa. 5 Loli a ri ufumhi ya na ya ramhi ele na agboagbo. Atse.

Usomhi onete olese o a ke la o

6 Abọ e sha mhe khi a she gbẹ kie oni o rote isomhelemhi oyi iKirisiti lu e, a mu egbe nyene e deba usomhi onete olese ni o khili o da, 7 ni o khia khi ea fe ga khi usomhi onete. O rokhase khi egbo eghuo e she pfi e lo omunu ali khi ee dua ni e mu usomhi onete oyi

iKirisiti ukhomhi pfi kpoke 8 Ama ini otseku khi aanye, okekhi agheni ni o rote iloghie tiemhile, o ya gue usomhi olese ye e ni o khi o da shi oni anye kpe gue ye e, a ze ni a rue oli shi ogbo ni a she pfa ezọ mu je ilimhi iriere.

9 Abi anye kpe ngme loli mhi gbo ri ele ngme memena, khi ini ogbo o bhale ya gue usomhi onete olese ye e ni o khi o da shi oni a miesuo, oni a pfa ezọ mu o pfua agboagbo o khi!

10 Eri mhia nono ni egbo e ba mie shi mhe o abi khi Eshinegba mhia nono ni o mie shi mhe o? Abi khi egbo mhia nono ni mhi ri egbe mu? Ini o khia khi egbo mhi kiele a nono ni mhi ri egbe mu lo, mhi aa kha khi aghiusomhi oyi iKirisiti.

Eshinegba o lu iPolu

11 Mhia nono ni mhi gueye e inyoghuo-mhe khi usomhi onete ni mhi ro o tse abọ o a khi obọ oyi ogbo o te bhale. 12 Mhi aa rote obọ oyi ogbokhoghuo mie oli, wekhi eri a sese mhe lue. Ime-alo mhi te mie oli rote obọ oyi iJesu iKirisiti.

13 Irari khi a she kpe suo mhe eko abi mhi ro la ugamhi oyi egbo iJu, abi mhi li lolo roshaka e mu okholi vule shi ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba o. Mhi roshaka ini mhi yese imiesuo oyewe-a.* 14 Mhi fu shi oni ugamhi egbo iJu dose ebubu egbo ni anye la

* 1:13 Li ze Ika 8.3; 22.4-5; 26.9-11

otu oghuo, ali mhi mhọli ọmuegbe shi ishi eyi eni e bia mhe.† 15 Ama abi Eshinegba ni ọ rote eke ze mhe kee neni inyemhe ọ bia mhe, ni ọ lu mhe rote okhale oyọli. Egbe mu ọli khi 16 ọ ri omiọli khase mhe ni a bhale ya e khi mhi ri ọli tsabo ifuabo egbo ifeta. Mhi aa vu ya mhila ogbokhoghuo,‡ 17 wekhi eri mhi je ọli iJerusalemu ya me eni e khi ighiusomhi na kee, neni ọ ze mhe, ama eri mhi je eke Arebia ali mhi tigbe nyene egbe jele ọli iDamasikosi.

18 Abi ikpe ese e ro dose se, mhi ro tigbe nga iJerusalemu ni mhemhe ali iPita anye lese egbe, mhi nu ọli la ogbele igbeshe.§ 19 Mhi aa me aghiusomhi na kee ọlese se khi ijemhisi ni ọ khi inyoghuo Onomhue.

20 Mhia gueye e ukpeloe Eshinegba khi emini mhi keke e ghi e ea khi egbhọli.

21 Elelese, mhi je eke iSiria ali eke iSilisha. 22 Ogbokhoghuo ọa la elemhi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eke iJudia ni ọ me mhe ukpeloe ghue. 23 Eko ni e lese suo khi: “Oni omose ni ọ kpe mu okhọli vule shi awa ọ, eri ọ ke tsabo oni ungmehi irudunga oni ọ kpe dua ni lue yese-a.”

24 E kuęhie Eshinegba itobo oyemhe.

2

Ighiusomhi na ke e mie

IPolu

1 Ikpe igbene e dose, mhi nga iJerusalemu. Utona, iBanabasi ọ deba mhe. Mhi li gbo rue iTatosi.* 2 Eri mhi nga obọ ni mhi ro ri imealo ni mhi me gbe akanya, ali ni mhi rokhase we usomhi onete ni mhi ro ọ tse abo ifuabo egbo ifeta. Ama eri mhi bena riefe ona khase egbo ni e khi eni ee ralo, irari khi ulishi oo mu mhe ini ikanya ni mhi kpe gbe ghue ali ena ikpukhokho eyemhe e ya khi afue. 3 iTatosi ni ọ nu mhe kia, aa lie khi ọ mema shele-a, abi ọ tseku khi ọngi iGiriki. 4 Eri ingme oshelẹ onana o laselẹ irari khi inyoghuo eghuo ena egbhọli e bena lo anye ifuabo, ni e ba me asha guano udi epfua ni iJesu iKirisiti ọ ro na anye, mu anye ighumha. 5 Ama anye ea tigbe lama na we ukuku eghẹghe ni a ro bhale ya e khi igesikia oyi oni usomhi onete o nu e kie la.

6 Egbo eni e bino egbewe khi wewe e mu eloe, ea mu mhe eloe, irari khi Eshinegba ọa mhue oni ọ kpe mhe ne, ali khi abi ogbo li edato ọa roli e gue ogbo ezọ. Eni egbo eghogho ea mhue emini e ro ma mhe usomhi onete.†

7 Ama eri e me khi a she ri akanya itsabo usomhi onete ghi egbo ifeta nga mhe obọ, ezeze abi a li li ghie iPita ghi egbo iJu. 8 Irari khi abi Eshinegba ọ li nu iPita e gbe akanya abi aghiusomhi na

† 1:14 Li ze Ika 22.3 ‡ 1:16 Li ze Ika 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 § 1:18 Li ze Ika 9.26-30 * 2:1 Li ze Ika 11.30; 15.2 † 2:6 Li ze iDeut 10.17

keę ni a ghie ghi ęgbọ iJu, ighọ ọ li nu mhe gbe abi aghiusomhi ni a ghie ghi ęgbọ iJeta. ⁹ IJemhisi ali iPita ali iJoni ni a leşe khi wewe e mu oni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ mhuę, e me khi Eshinegba ọ ri isomhopfa na ke na mhemhe ali iBanabasi, e ro lama na anye, anye ke tsabọ oni usomhi onete oghuo ye ęgbọ iJeta. Wewe e tsabọ ye ęgbọ iJu. ¹⁰ Emini e ngme khi anye ke kpaghie ęgbọ ni ęa mholi obọ, ighọ mhi li roshęka riele ọli.

IPolu ọ gueye iPita khi ọa guę riele

¹¹ Abi iPita ọ ro bhale Atioki, mhi gueye ọli gboo ghemhe ghe ę khi ọa guę kia, irari khi ọ lue. ¹² Neni ęgbọ ni iJemhisi ọ ghie usomhi, e bhale, iPita ọ kpe nu ęgbọ iJeta a le eminale kugbe, ama abi eni ęgbọ e ro bhale, ọ ti je ukhokho na iJeta eghọ, irari khi ulishi oyi ęgbọ ni ę lie khi ọgbọ ọ mema shele-a oo mu ọli. ¹³ ęgbọ iJu eni e miesuọ enekpole e li kuma ọli ọ riele ikokoalo, ya ramhi khi oni ikokoalo o li ri iBanabasi kuma we ọ.

¹⁴ Abi mhi ro me khi, ęa rote ode igesikia abi oni usomhi onete o ngme, mhi la ukpeloe eni ęgbọ lie iPita, “Ogbọ iJu u khi, ama wa ngeli abi ọgbọ iJeta. Elo o ze ni u ke ro nono ni i ri itoto mu ęgbọ iJeta ke riele ighuighue eyi ęgbọ iJu?”

¹⁵ “ęgbọ iJu a bia awa, awa aa khi ęgbọ iJeta ena olamhe,”

abi a lu we. ¹⁶ Leşe khi aa ya pfa na ọgbọ irari khi ọ ri ushi a gbe akanya, ama itobọ irudunga iJesu iKirisiti. Ighọ awa li li ri udu nga iJesu iKirisiti ni a ro pfa na awa. Ọa khi itobọ irushi-gbe akanya, irari khi ọgbọkhoghuo ọa la ọ ni a ya pfa na irari khi ọ dobe ri ushi a gbe akanya.† ¹⁷ “Abi awa lie dua ni awa khi eni a pfa na elemhi iKirisiti, eri o rokhasę khi ena olamhe awa khi. Oghọ khi eri iJesu ọ mu ę ma olamhe? Iiye o, ọa khi ighọ! ¹⁸ Mhi kha riele emini mhi guogho-a rokọ, eri mhi rokhasę khi ọgbushia mhi khi. ¹⁹ Irari khi rote ushi mhi te ghu pfa ushi, ni mhi dobe la ọ na Eshinegba. ²⁰ A she li ta mhe ma apfida abi a li ta iJesu ma apfida, ali khi aa ke khi mhemhe mhi ke la agbọ, ama iKirisiti ọ ke la agbọ oyemhe. Agbọ ni mhi la elemhi idiegbe oyemhe memena, irudunga Omi Eshinegba mhi te la ọ, ni ọ nono ingme oyemhe, ni ọ ghu-a, ni ọ ri agbọ oyoli na mhe. ²¹ Mhi aa ri obọ gbe isomhelemhi oyi Eshinegba nye, irari khi ini o khia khi itobọ iri-ushi-gbe akanya ọgbọ ro pfuase lo, eghuli afue iKirisiti ọ ghu!”

3

Irudunga tse o khi ode imiepfuese

¹ Eę eyeghe ęgbọ iGalesha! Oghuo ọ ri ogbọ na ę le? Ukpeloe oyeę a la ri iJesu iKirisiti khasę gboo khi eri

a ta li ma apfida. ² Mhia nono ni mhi rōte obọ oyẹẹ lẹşẹ emhi oghuo. Eri a mie Ayẹmhe oyi Eshinegba irari khi a ri ushi gbe akanya, abi khi irari khi a mie emini a suọ suọ? ³ Eeyeghe a gho khi? A kha ri Ayẹmhe oyi Eshinegba gba ekele se, a tigbe e dua ni a ri ekpabọ ogbo gbe oni akanya pfo? ⁴ Eri a na lina me osoli shi afue? Ini afue a me osoli, ⁵ Ayẹmhe oyi Eshinegba ni o ro na e, ali ikanya oshabọ ni o gbe iteva oyẹẹ, itobọ khi a ri Ishi eyi iMosisi gbe akanya lo abi khi irari emini a mie ingme oyi iKirisiti suọ, o ze ni o ro riẹle ena?

⁶ A sa ingme oyi Aburaamu ghue, “Eri o mie Eshinegba suọ ni a ro pfa na li khi o pfuase.”* ⁷ A lẹşẹ ọli sho, khi egbo ni e miesuọ, e khi imi Aburaamu.† ⁸ Ebe-no-pfuase o kpe ngme ọli shi eke khi Eshinegba o ya rōte irudunga oyi egbo iJeta pfa na we, o gue oni ungmehi ye Aburaamu ọọ li, “A ya rōte obọ oyẹ khivose na ishishi ena ek-agbo nya.”‡ ⁹ Irarigho, eni e mholi irudunga a ya khivose na abi a li khivose na Aburaamu, ikhi omose irudunga.

¹⁰ Egbo nya ni e ri egbe da iri-ushi gbe akanya, a pfi unu na, irari khi a keke ọli khi, “Unu a pfi na ogbo ni ọa da ri emini a keke shi ebe ushi nya gbe akanya.”§ ¹¹ Mena, aa me

ogbokhoghuo ni a pfa na odalo Eshinegba irari khi o ri ushi gbe akanya, itobọ khi, “Eni e pfuase, irudunga o re we ya la agbo.”* ¹² Ode irudunga o kioda shi ode ushi, ni ọọ, “Oni o da ri ushi gbe akanya, ushi o ro ya la agbo.”† ¹³ Eri iKirisiti o pfa awa shi eke elemhi ipfiunu-a oyi ushi abi o li khi oni a pfi unu na irari oyawa, irari khi a keke ọli khi, “Unu a pfi na ogbokpa ni a soli-a shi ọora.”‡ ¹⁴ Eri o pfa awa shi eke ni ikhivose eyi Aburaamu e ramhi egbo iJeta egbe, rōte iJesu iKirisiti, ni awa me ikhivose oyi ishobọ Ayẹmhe-no-pfuase rōte irudunga.

Oni Ushi ali oni ishobọ

¹⁵ Inyoghuo a ze mhe ri angeli ekekpa rue irokhokho. Ezeze abi ogbokhoghuo ọa li dobe ya shishi o-a, wekhi eri o dobe ya ro ma ilamasho, ni Eshinegba o nu ogbo lama sho, ni o she gbola migha. Igho oni ingme onana o li. ¹⁶ Oni ishobọ, Aburaamu ali omioli a shi ọli na. Ebe-no-pfuase ọa lie, “Ali imioli,” ni e khi ebubu egbo, ama, “Ali omie,” ni o khi ogbo oghuo, ni o khi iKirisiti. § ¹⁷ Emini mhi ri ona ngme khi, ushi ni a tigbe ro lasese abi ikpe egbhuẹ uye ali uye ali igbe (430) e ro dose se, ọa guoghọ oni ishobọ ni Eshinegba o shi-a, ni a yeke oni ekha-a.* ¹⁸ Ini oni ugu o migha shi ushi lo, ọa kha ke

* 3:6 Li ze Igbae 15.6; iRom 4.3 † 3:7 Li ze iRom 4.16 ‡ 3:8 Li ze Igbae 12.3

§ 3:10 Li ze iDeut 27.26 * 3:11 Li ze Abak 2.4 † 3:12 Li ze iLev 18.5 ‡ 3:13

Li ze iDeut 21.23 § 3:16 Li ze Igbae 12.7 * 3:17 Li ze Okiali 12.40

migha nga ishobọ, Ama rọte isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba ọ rọ shi oni ishobọ na Abu-raamu.†

19 Elo o zẹ ni a rọ ri ushi bhale? Eri a ri ushi bhale ni a rọ rọkhasẹ khi awa lamhẹ. Eri a rọli shi eke ramhi eghẹghẹ ni omiomi Aburaamu ni a riẹle ishobọ khẹ ọ rọ ya bhale. Ẹshinẹgba ọ ri oni ushi na igeni tiemhile na iMosisi ni ọ la iteva ọgbọ ali Ẹshinẹgba. 20 Awa kha da ngme ingme ọmigha-na ọgbọ ne, o rọkhasẹ khi ẹgbọ aava e mema lasese shi aghọ, Ama Ẹshinẹgba lẹlighuo ọ shi oni ishobọ ona, Ẹshinẹgba ọghuo, ọ khi.

Emini ushi o migha shi

21 Eri ushi o ke a zu ishobọ oyi Ẹshinẹgba ode? Iiye o! Irari ini eri a ri ushi bhale ni o ri agbọ ke na ọgbọ lẹ, a kha ri irarighọ pfa na ọgbọkpa ini ọ ri ushi gbe akanya. 22 Ama Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi ekpabọ olamhẹ o mhẹse a na agbọ nya, ni a ba bhale ya ẹ khi emini a shobọ, ni a rọ ọ na ọgbọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni a rọli na ẹgbọ ni e miesuo.

23 Neni oni irudunga o bhale, eri ushi o mu awa ighumha, o pfi awa okpe ramhi ni irudunga o rọ bhale. 24 Eri a ri ushi na awa ni o sese awa ode ramhi ni iKirisiti ọ rọ bhale, ni a rọte irudunga pfa na awa. 25 Memena abi eghẹghẹ irudunga o rọ bhale, ushi ọa ke ẹ sese awa ode.

Imi Ẹshinẹgba

26 Ẹẹ nya, imi Ẹshinẹgba a khi rọte irudunga oyi iJesu iKirisiti. 27 Irari khi ẹẹ nya ni a batazi elemhi iKirisiti, a she ri iKirisiti sọ. 28 Ikhiọda ọa la ọ na ọgbọ iJu ali ọgbọ iJeta, wẹkhi ikhiọda o la oghumha, ali ọni ọa khi oghumha, wẹkhi ọmọse ali ọkpotso, irari khi ẹẹ nya, ọghuo a khi shi iJesu iKirisiti ọ. 29 Ini a khi ọnayi iKirisiti, eghẹghẹ aghọ imi Aburaamu a khi, a khi eni e mhọli okemhi shi oni ishobọ.‡

4

1 Emini mhia ngme khi, ini ọni oni ugu o gọ lu ọ da kie khi ukuku ọmọ ne, ọa kiọda shi oghumha ọ, ama lẹli ọ kie ya mhọli eni apfe nya. 2 Eri ọ kiele ya la obọ oyi eni e ri eloe ẹ khu ọli, ali eni a ri eni ugu nga obọ ne, ya ramhi eghẹghẹ ni itali ọ shi shi eke, ni ọ rọ ya womhẹ eloe. 3 Ighọ o li khi shi awa egbe. Ighumha eyi iyemhẹ ni ẹ mhẹse na agbọ nya, e mhẹse ẹ na awa neni awa mhọli iwomhẹloe elemhi ayemhẹ. 4 Ama abi oni eghẹghẹ o rọ ramhi, Ẹshinẹgba ọ ghie omiọli ni ọkpotso ọ bia, ni a bia shi eghẹghẹ ushi, 5 ni ọ rọ tsumhi ẹgbọ ni ushi o mhẹse ẹ na, ni awa te eni a lu Imi Ẹshinẹgba. 6 Itobọ khi a khi imiọli, Ẹshinẹgba ọ rọ ghie Ayemhẹ oyi Omiọli bhale udu oyawa, Ayemhẹ ni ọ tsesẹ lie, "Itamhẹ, Itamhẹ." 7 Itobọ ona, wa a ke khi oghumha ama omiọli, abi u ke rọ khi

omiqli egho, Eshinegba o she re mie oni ishobo.*

Omuegbe ni iPolu o mholi na egbo iGalesha

⁸ Eghēghe ni o doṣe ni aa ro kpe leṣe Eshinegba, a khi ighumha eyi emini e khi ilitsa ni ɛa khi Eshinegba. ⁹ Ama memena ni a ke ro leṣe Eshinegba, ali abi Eshinegba o ke ro leṣe ɛ ena, elo o ze khi a nono ni a nyene egbe gbo deba iyemhe afue ni ɛa mhue ekpabo? Elo o ze ni a ro o nono ni e gbo mu ɛ ighumha utonuzi-eva? ¹⁰ A ri eloe ɛ shi ogbele na ke ali iki ali eghēghe ali ikpe. ¹¹ Ulishi oḡ mu mhe irari khi o li mhe eloe abine khi eri mhi pfuse eghēghe-a shi ɛ egbe shi afue.

¹² Mhia lema ɛ, inyoghuo a li abi mhi li, irari khi eri mhi li abi a li. Aa li mhe ingmobe. ¹³ A yelele, khi el-emhi umha ze mhi la ni mhi ro tse abo usomhi onete ye ɛ odo-ode. ¹⁴ Abi o tseku khia khi ughuamhi oyemhe khi eri o li abi anasemhe na ɛ, aa ri eloe gbe mhe, aa kie mhe. Ochoghō, eri a kpe abo mie mhe abine khi aḡeni Eshinegba mhi khi, abi a kha li mie iJesu iKirisiti. ¹⁵ Elo o li oghele oyee? Mhi doḡe ya pfi oṣele khi ini o ze ya li lo khi a kha ga vuonyo ikpamhi alo eye ɛ na mhe. ¹⁶ Mhi she mele oḡe ɛ-a irari khi mhi gue igesikia ye ɛ?

¹⁷ Egbo ɛ nono ni e ti ɛ ma egbe, ama oḡa khia ode ni o ti o khi. Emini ɛ nono khi

ni e re ɛ mele epfese-a shi anye o, ni a khi eni e mholi omuegbe na we. ¹⁸ O ti ni ogbo o mholi omuegbe ini o da khi eminete o mholi oli shi, ali ni o ke mholi oli eghēghe kpa, oḡa khi ini mhi da leṣe la agho tse. ¹⁹ Imimhe, egbe ɛ to mhe shi ingme oyee, abi okpotso ni oku oḡ to, ni a ro bhale ya ɛ khi a me iKirisiti agbo oyee. ²⁰ Abi a khe khi mhi nu ɛ la, ni mhi mu uruli oyemhe pfi, irari khi egbe e pfo mhe-a shi ingme oyee!

Ega ali iSera

²¹ A gueye mhe ghue, ikhi ee ni a nono ni a khi eni ushi o mhesa a na, a leṣe abi ushi o ngme? ²² Irari khi a keke oli khi Aburaamu, o bia eniye emose aava, oghuo oḡ khi omi okpotso oghumha, onokpole o khi omi ogbo.† ²³ Omō ni oghumha o bia na li, eri a bia li roṣe ode na tse, ama oni egbegbi okpotso o bia, a bia li roṣe ode ishobo.

²⁴ Eni ingme ena nya e mholi emini e migha shi, irari khi ikpotso aava ena, ilama na egbe eva e khi. Ilama-negbe oghuo o khi ona ukhomhi ute iSinai, o bia eniye ni e ya khili ighumha. Lolli khi Ega. ²⁵ Mena, Ega o migha shi ute iSinai na eke Arabia ni o khili eoli iJerusalemu, irari khi eri o nu imiqli khili ighumha. ²⁶ Ama inyō awa o khi eoli iJerusalemu ni o la odane, omi ogbo o khi. ²⁷ Irari khi a keke oli, ɛ li:

† 4:22 Li ze Igbae 16.15; 21.2

“Ke ghele, yeye aga
ni o a bia eniye,
ri o ghele tseshe leghe,
yeye ni oku o a to ghue,
irari khi okpotso ni a kie,
o mholi eniye ni e bu
dose okpotso ni o mholi
odo.”†

²⁸ Memena, inyoghuo-mhe,
eniye ishobo a li khi ezeze
abi Aziki o li khi om o ishobo.
²⁹ Abi o kpe li oni eghenge,
ni om o ni a bia elemhi idiegbe,
o o li mu okholi vule shi
om o ni a ri ekpabo Ayemhe
oyi Eshinegba bia o, igho o
kie li memena. § ³⁰ Ama
se Ebe-no-pfuase o ngme?
Oo, “Khu okpotso oghumha
ali omioli vu, irari khi omi
okpotso oghumha o a tigbe
ya nu omi egbegbi okpotso
kemhi ugu.”* ³¹ Irarigho,
inyoghuo, awa aa khi eniye
eyi okpotso oghumha ama
eniye eyi okpotso ni o khi omi
ogbo.

5

*Irueole ni o la obo oyi
iKirisiti*

¹ iKirisiti o she rue awa o
le. Irarigho, a migha gbaa shi
oni irueole, a khi ke gbo ze ni
a gbo ya nyene ri egbe e khi
ighumha oyi ushi.

² A ghe i! Mhemhe iPolu,
mhi gue e ye e khi, akanya ni
iKirisiti o gbe o a ke ya mholi
elele okhoghuo na e, ini a ya
shela-a. ³ Mhi gbo gue e ye
ogbo ni o da ze ni a shela oli-a
ne, o mema ya ri ushi nya gbe

akanya. ⁴ Ee ni a dua ni a khi
eni a pfa na rote iri-ushi gbe
akanya, aa ke mholi ob o shi
ikanya ni iKirisiti o gbe, a she
de okhale oyoli-a. ⁵ Ama rote
irudunga awa te lolo migha
a khe ipfuase ni awa ri udu
nga rote elemhi Ayemhe-no-
pfuase. ⁶ Irari khi elemhi iJesu
iKirisiti, oshela ali umha-
shela-a e a mhue eleli. Emini o
mema mu egbe khi irudunga
ni o mholi inono.

⁷ A kpe gue e kia. Oghuo
o mu alo nyene ni aa ke ro
o deba igesia? ⁸ Oni o lina
mu e alo nyene, o a rote ob o
oyi iKirisiti oni o lu e bhale.
⁹ “Ogbo obe otuoghuo o dobe
ya yese egbo eni e bu-a. Eri
o li abi umiesobo oghuo, ni
o ri oili e gbolo enekpole-a.”*
¹⁰ Ama mhi regbenga e khi
eyi Onomhuae a khi. Onana o
re mhe lese gboo khi emini
mhi gueye e a ya riela, khi
aa ya riela emini ogboese o
gueye e. Ogbo ni o o nase e, o
ya ri ukhomhi kpe o, onini o
riela khi.

¹¹ Inyoghuo, ini ishela-a mhi
kiele ro tse abo lo, abi egbo
eghuo ee ngme, elo a mu
okholi vule shi mhe o ke shi?
Ini o khi igho lo, ungmehi
apfida o a kha ke ri elemhi ke
bi. ¹² Egbo ni e na ri ingme
oshela a nase e ena, mhi kha
ga lie e bie wali egbewe-a.

Agbo na elemhi Ayemhe

¹³ Ee oye, inyoghuo-mhe,
eri a lu e ni a la elemhi
epfua. Ama a khi ze ni a ri

oni epfua ona ke rięę emini idiegbe olamhę oye ọọ nono. Ochoghọ a ri inono ke ga egbe ẹ. ¹⁴ Irari khi emini a rọ zę ushi nya ukhomhi khi, “Nono ọnuzava ọye abi u li nono egbie.”† ¹⁵ Ini a mu okhọli vule ẹ shi egbe ẹ ọ, ni a rọ ọ khu egbe ẹ, a mhue ẹgbhę ini a khi a ya pfuse egbe ẹ-a.

¹⁶ Emini mhia ngme khi, a ke kia okiali elemhi Ayemhę, ẹghęghę aghọ aa ya rięę ọghuęmhę oyi idiegbe olamhę. ¹⁷ Irari khi idiegbe, ọbe Ayemhę o khi, ali khi emini Ayemhę ọ nono, eri ẹ zu ọghuęmhę idiegbe olamhę ode. Wewę ava-ava ọbe e khi shi egbe ọ, lọli o zę khi u waa dobe a rięę emini u wa nono ni u rięę.† ¹⁸ Ama ini Ayemhę ọ rẹ ẹ kia, waa tigbe ya rięę oghumha oyi ushi.

¹⁹ Emini ikanya idiegbe olamhę ẹę gbe na; Itsebo, ikanya ichimhi na itsebo ali angeli efiala, ²⁰ ikhumhi igaga, ali ogbhọ ipfipfi, ibiselemhi, umha lama a na egbe, ofuma ikpekpe, ofu imhọli, ikanya ukphę, elemhi ibibi, ikemhi egbe, ²¹ Idegbe-okonyo, idonyo dose, iye-ukue ni a la li itsebo, ali emhi elese eghoghọ. Mhi tse agua ye ẹ, abi mhi kpę li tse ọli ye ẹ, khi ẹgbọ ni e da a ngeli angeli eghoghọ ne khi ẹa ya mhọli okemhi shi Eghiele oyi Eshinęba.

²² Emini Ayemhę ọ rọ ọ lasele khi; Inono, oghęle, opfomhę, irabomudu,

isomhelemhi, onete, ize-ri-egbeda, ²³ Ipfomhę, iguę-regbekia. Ushi ọa ya mu ọgbọ shi ọ ini ọ rięę enana nya. ²⁴ Eni e khi eyi iJesu iKirisiti e she rọte idiegbe olamhę oyewę ali ọghuęmhę eyewę nya ma apfida. ²⁵ Aborokhia khi Ayemhę ọ ri awa a kia eghọ, awa ke deba ẹte-awę eyọli. ²⁶ Awa khi ke mu egbawa ẹloe dose ode, yese elemhi ke bi egbe, ni o ri awa a ke kpe ofuma deba egbe.

6

A ke rięę onete na ẹgbọ nya

¹ Inyoghwo-mhę, a kha bhale ya ẹ khi a mu ọgbokhoghuo shi olamhę, ẹę ni a la elemhi ayemhę, a kuegbe-a sheshe ọli shi ode fię. Ama a ke to egbe ẹ okpe, ini a khi li de pfilo imufe. ² A kpaghię egbe ẹ itsua, ini a li ighọ, a ya rięę ọghuęmhę oyi iKirisiti. ³ Ini ọgbọ ọ dabi khi lọli mu ẹloe, ni a rọ bhale ya ẹ khi ọa khi emhikhoghuo, egbọli ọọ di. ⁴ Ọgbogbo ọ ke mu angeli eyọli fe ni ọ bino ini e ti. Oni ẹghęghę, ọ tigbe me asha a titi egbọli. Ọ khi ri egbọli khokho ọgbose. ⁵ Ọgbogbo ọ tsua itsua eyọli.

⁶ A ke ri eminete nya somhi ọgbọ ni ọọ sese ẹ emini Eshinęba ọ ngme.

⁷ Khi di egbe ẹ. Ọgbokhoghuo ọa dobe ya ghagha Eshinęba. Emini ọgbọ ọ rọ kọ, lọli ọ ya khięse. ⁸ Ini ọgbọ ọ deba ọghuęmhę oyi idiegbe olamhę oyọli rọ kọ ọ khięse epfua.

† 5:14 Li zę iLęv 19.18 † 5:17 Li zę iRom 7.15-23

Oni ọ rọ kọ rọ ri egbe mu Ayemhẹ, ọ ya khiẹşẹ agbọ na agbọagbọ. ⁹ A khi zẹ ni onete iriẹlẹ o khuese awa, irari khi o kha ramhi oni ẹghẹghẹ, awa ya khiẹşẹ, ini ọa da lọşẹ awa. ¹⁰ Irarighọ, abi awa da mhọli oni ẹghẹghẹ kpa, awa ke riẹlẹ onete deba ọgbọkpa, tee-tee, ena ọmhuẹ-apfẹ irudunga.

¹⁸ Inyoghuo-mhẹ, okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa, ọ ka nu ayemhẹ oye ẹ nya la. Atşẹ.

Itse-agua ni o kpukhokho

¹¹ A bino ikpamhi alo ebe eniemhi ni mhi ri obọ oyemhẹ kẹkẹ ghi ẹ. ¹² Egbọ ni ẹẹ riẹlẹ abamemhẹ, ẹ dua ni e ri itoto ti ẹ shi ishẹlẹ-a, emini o zẹ ni e rọ ọ li ighọ khi, ẹa nono ni a mu okhọli vule shi wẹ ọ shi osẹşẹ oyi apfida oyi iKirisiti. ¹³ Egbegbi eni e shẹlẹ-a, ẹa ri ushi ẹ gbe akanya, ama ẹ nono ni a shẹlẹ ẹ-a, ni e ba mẹ asha ke neta ọmọşẹ khi e rẹ ẹ shẹ shẹlẹ-a. ¹⁴ Ama mhi aa tigbe ri emhikhoghuo ya neta ọmọşẹ, ini ọa li khi ingme oyi apfida oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyawa. Itobọ oni apfida ona, mhi rọ ghu pfa ọghuẹmhẹ agbọ, ọghuẹmhẹ agbọ o ghu pfa agbọ oyemhẹ. ¹⁵ Ishẹlẹ-a ali umha shẹlẹ-a ọa mhọli abi o ngme, emini o mu egbe khi, ni a rọ riẹlẹ ọgbọ bia elemhi iKirisiti. ¹⁶ Opfomhẹ ali ilelemhi e ka nu eni e deba osẹşẹ onana la elemhi agbọ oyewẹ, li shi ẹgbọ iZireni eyi Ẹshinẹgba.

¹⁷ Ọzukhomhi emhikpa khi, ọgbọkhoghuo ọ khi ke nase mhẹ, irari khi mhi mhọli emẹli oyi iJesu shi egbe oyemhẹ.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo Efisha Eni e miesuo

*IPolu o tse eni e mie iJesu
suo ne la Efesosi*

¹ Mhemhe iPolu, aghiu-somhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze mhi khi.*

Egbo eyi Eshinegba ni e la eke Efesosi, eni e regbenga iJesu iKirisiti mhi keke ebe ona a ghi. ² Mhi lema Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue, e ka mhue isomhelele na e, e gbo ri ofomhe na e.

*Eshinegba o she te obo oyi
iKirisiti riele eminete na awa*

³ Awa kuoghi Eshinegba. Loli o khi Eshinegba ali ita iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa. Loli o ri ikhivose ni o te iloghie bhale na awa, ikhivose oni o kpaghie ayemhe oyi awa obo. Ikugbe ni o ku awa ali iKirisiti gbe o ro riele ona. ⁴ Neni Eshinegba o ma agbo, o she kpe ze awa eni e khi egbo eyoli, rote obo oyi iJesu iKirisiti, ini awa khi eni e pfuase ni ea mhue umha-guekia shi odalo oyi Eshinegba. Itobo khi oo nono ingme oyawa o ro ligho riele oli. ⁵ Neni Eshinegba o ma agbo, o she te eke gba li khi loli ya ri awa mele imi oli-a, itobo emini iJesu iKirisiti o

riele, ni o de shi o abi o ghole Eshinegba. ⁶ Eri o lina riele oli ini awa kuoghi oli shi okhale oniemhi ni o mhue na awa, itobo emini omi oli otuoghuo kpe ni o nono ingme oyoli, o riele.

⁷ Obo oyi iKirisiti awa te mholi ipfasheke, itobo oia eyoli ni o ku shi eke abi o ro ghu-a na awa. Ona a te ri olamhe topfa awa. Itobo epfue oyi okhale oyi Eshinegba ni o gbeku o, o ro riele ona.†

⁸ Oni okhale ona o tutu ku awa, rote ilensingme ali egbhe o te riele oli. ⁹ Eshinegba o khueghie osheli emini o gba shi eke-a khasa awa, ikhi emini o rote obo oyi iJesu iKirisiti ro tse, abi o ghole oli.

¹⁰ Emini Eshinegba o gba khi loli ya pfuse riele khi, ini o ramhi oni egheghe te, o ya ku emhi na agbo ali ena iloghie gbe khi oghuo, o ya ri iKirisiti le oghie wewe nya. ¹¹ Itobo khi Eshinegba o ku anye ali iKirisiti gbe, anye she mie ugu obo oyi Eshinegba. Irari khi o she kpe te eke gba li khi loli ligho ya riele oli, o ro ligho riele oli. O ri emhikpa tse shi abi o ghole oli shi.

¹² Ishegho ni anye iJu ni e khi egbo eni odode ni e kpe regbenga iKirisiti, e kuoghi Eshinegba shi ufumhi oyoli.

¹³ Eri a li ku e ma iKirisiti abi a ro suo oni ungememhi igesia, oni o khi usomhi onete oyi Eshinegba, abi o mie e pfuese. Abi a ro mie iKirisiti suo, Eshinegba o ro shi olete shi e

* 1:1 Li ze Ika 18.19-21; 19.1 † 1:7 Li ze iKolo 1.14

egbe. Ayemhe-*no*-pfuase ni O kie kpe ro nga na awa o khi oni olee. ¹⁴ Itobo Ayemhe-*no*-pfuase ni Eshinegba o kpe ro na awa, awa ro mholi o shi udu khi Eshinegba o ya ri emini o ro nga na egbo eyoli gbo na awa. Eghẹghẹ ni Eshinegba o ro pfa awa egbo eyoli shi eke nya, awa ro mholi eni emhi ena. Ona o ya ri egbo eyoli kuẹghie oli shi ufumhi oyoli.

IPolu o lema na eni e mie iJesu suo ni e la Efesosi

¹⁵ Itobo emhi ena nya ni Eshinegba o rielee, ali abi mhi te suo abi a mie iJesu iKirisiti Onomhue suo ni a gbo mholi inono shi egbo eyi Eshinegba nya o, ¹⁶ mhia tigbe yemhe ikphemhi-a, ni mhi ri itobo oye e kphemhi na Eshinegba, ini mhi da lema na e. ¹⁷ Eri mhia lema Eshinegba oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, oni o khi ita awa ni o mholi ufumhi oniemhi, o re e mholi ayemhe ileasingme. O gbo ri egbe oli khasẹ e ni a lolo lese oli egbegbo. ¹⁸ Mhi gbo lema Eshinegba o khueghie e udu-a ini a lese oni igesikia oyoli, ini a gbo lese irudushi ni a regbenga, ni Eshinegba o lu e shi. Ni a gbo me epfue oyi ugu oniemhi oyoli ni eni e mie oli suo e mholi. ¹⁹ Mhi gbo lema li o ze ni a lese ekpabo ni e fune eyoli, ni ea mhue irokhokho, ni a ro na awa eni e miesuo. ²⁰ Eni ekpabo ena o ro gbe akanya abi o ro guise iKirisiti eghuli le abi o ro ghua. Wewe o ro

ri iKirisiti shito obo ita oyoli obini iloghie.† ²¹ Oobo iJesu iKirisiti o la mhese na ekpabo, ali itoto ali igeni, ghe enete ghe eni ea ti, ghe eni a me agbo ona ne, ghe ena agbo ni aa me ne. ²² Emhi nya Eshinegba o ro shi ufuege oyoli ni o mhese shi. Loli o ze iJesu ozukhomhi emhi nya ni o pfomhe igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyoli egbe. ²³ Egbo ni e mie iJesu suo e khi idiegbe oyi iJesu, iJesu o khi ukhomhi. Ekpabo ali agbo oyi iJesu iKirisiti o vose agbo eyi eni e mie oli suo. Ufumhi oyoli o gase agbo ali emhikpa odekhode nya.§

2

Okhale oyi Eshinegba o ro mie awa pfuese

¹ Eghẹghẹ ni o dose ni a ro kpe la agbo olamhe, a la agbo umha-suoseso, a khi egbo eni e ghu shi olamhe ni ea mholi Ayemhe oyi Eshinegba. ² Eghẹghẹ agho ingeli agbo a ngeli, a ri ungmehi oyi okphaghie oni o khi oghie ayemhe alo ebili i gbe akanya. Oni ayemhe ona o kiele la agbo oyi egbo ni ea ya suo eso na Eshinegba a gbe akanya. ³ Igho awa nya awa kpe li ngeli. Awa ri oghuemhe egbe, ali usamhi ebe ni udu oyi awa o gueye awa a rielee emhikpa. Abi egboese na agbo ni ea ya suo eso na Eshinegba e li ya pfua, awa kha li pfua. ⁴ Ama Eshinegba o nono ingme oyi

† 1:20 Li ze Iwolo 110.1 § 1:23 Li ze Iwolo 8.6; iKolo 1.18

awa gba, igho ilẹlemhi oyoli óó gbẹdi. ⁵ Lọli o zẹ ni o rọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni o guise le ri agbọ ayẹmhe onogbọ na awa, aboriẹkhia khi eni umha-guẹkia o keşẹ-a awa khi. Okhale oyi Eshinegba a rọ mie ẹ pfuese.* ⁶ Eri o ri agbọ onogbọ oyi iKirisiti na awa, o ri awa nu iKirisiti shito obini iloghie, nu o li ẹ mhese, itobọ emini iKirisiti o riẹle na awa. ⁷ Rọte iJesu iKirisiti Eshinegba o te ri okhale ni o mhọli na awa khase, ogbenako ni egbo e me ashini okhale oyoli o fu ramhi, ni o mhọli irọkhokho. ⁸ Okhale oyi Eshinegba a rọ mie ẹ pfuese abi u rọ miesuo, o a khi ingeli enete ni u ngeli e mie ẹ pfuese. Afue-afue o mie ẹ pfuese. ⁹ Eshinegba o a ri itobọ ingeli enete ni u ngeli mie ẹ pfuese, ini ogbokhoghuo o khi vuse ike. ¹⁰ Eshinegba o ma awa. Ikanya enete o ma awa awa ke gbe abi awa ali iJesu iKirisiti awa rọ da ke khi oghuo egho.

Eshinegba o she te iKirisiti ku egbo iJu ali egbo iJeta gbe

¹¹ A yelele egbo enabi a khi elele, khi aa khi iJu. Egbo iJu e ma kpe ri ukpeloe gbe ẹ, itobọ khi aa shele a, ali itobọ khi aa khi egbo iJu. Ama ee lu egbe we eni e khi egbegbi egbo, itobọ khi a shele we-a. Oshẹle ni o khi akanya ni egbo e ri abọ gbe idiegbe. ¹² Yelele khi eghẹghẹ agho khi aa kpe ku ma iJesu iKirisiti o, a khi

opfese shi ishiobọ ni Eshinegba o rọ nga na egbo iZireni. A khi eni ẹa mhọli iregbenga ni ẹa mhọli Eshinegba shi elemhi agbo. ¹³ Ama, memena, ẹ ẹ ni a kpe nuata shi Eshinegba o, o ri oia eyi iKirisiti ti ẹ mama egbe.

¹⁴ IJesu iKirisiti o ri egbo iJeta ali egbo iJu riẹle. O rue ugbe ibiselemhi ni o kpe la we iteva ode-a, o rewe mele egbo eghuo-a. ¹⁵ Eghuli ni o ghu o rọ shishi ishi ni e la we iteva-a, Ini o me asha ri egbo iJu ali egbo iJeta khi egbo enegbo eghuo. Ona o rọ rewe riẹle ini e khi ke biselemhi egbe.† ¹⁶ Eghuli ni o ghu-a shi oora apfida o rọ ku egbo ena gbe, o gbo rewe ali Eshinegba riẹle. Agho ibiselemhi egbewe o pfo shi.‡ ¹⁷ Usomhi onete oyi Eshinegba oyi opfomhe, iJesu o bhale ya tse abọ gueye egbo iJeta ni e nuata shi Eshinegba o, ali egbo iJu ni e timama Eshinegba.§ ¹⁸ Obọ oyi iJesu iKirisiti awa te mhọli Ayemhe oghuo ni o ze khi awa ga rọ dobe a le deba Eshinegba.

¹⁹ Itobọ igho ẹ ẹ egbo iJeta, aa ke khi epfese, ama a she ku ma egbo eyi Eshinegba. Ena omhue-apfe oghuo a ke ga khi. ²⁰ Oni idiegbe owa a li khi. Ighiusomhi na ke ni iKirisiti o ze ali emekeguele eyi Eshinegba e khi igbaekele oyi oni owa. IJesu iKirisiti o mu oni owa mhue. ²¹ IKirisiti o ze ni echẹ ni a rọ ma oni

* 2:5 Li ze iKolo 2.13 † 2:15 Li ze iKolo 2.14 ‡ 2:16 Li ze iKolo 1.20 § 2:17 Li ze Aza 57.19

owa nya e rọ toma, ni oni owa o rọ mele owa oniēmhi a. O rọ li khi oni o pfluasẹ na Onomhufe. ²² Itobọ khi a ku ma iJesu o, o rọ rẹ ẹ ma eni e mie ọli suọ. U ya mele owa ni Ayemhẹ oyi Eshinẹgba o ya ke la-a.

3

Eshinẹgba o ghi iPọlu ghi egbo iJeta

¹ Itobọ ona, mhẹmhẹ iPọlu mhi rọ lema na ẹ. Mhẹmhẹ ni a ri itobọ khi mhia gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi owa ighumha. Akanya abi mhi liẹ tse abọ usomhi onete oyi Eshinẹgba yẹ ẹ egbo iJeta. ² O limhẹ ẹloe khi ẹẹ egbo iJeta, khi a she kpẹ suọ khi Eshinẹgba o ghie mhẹ ghi ẹ mhi bhale ya tse abọ ye ẹ. Itobọ okhale oyọli o rọ ghie mhẹ usomhi ona, ni mhi kpaghiẹ ẹ obọ. ³ Oni usomhi khi, ugbamhi ni Eshinẹgba o gba ni o khi oyi osheli, ni o khueghie-a khasẹ mhẹ. Mhi kpẹ khueghie ukukuọ li-a khasẹ ẹ elemhi ebe ni mhi kpẹ kẹkẹ ghi ẹ. ⁴ Ini a zẹ ebe onana, a ya mẹ emini mhi lẹsẹ osheli oniēmhi ni o khi osheli na iJesu iKirisiti, ni Eshinẹgba o gba. ⁵ Eshinẹgba o a kpẹ khueghie osheli emini o ya riẹlẹ ni o gba shi eke khasẹ egbo na agbo ena ẹlẹlẹ. Ama o she rọte elemhi Ayemhẹ-nọ-pfluasẹ khueghie ọli-a khasẹ ighiusomhi na kẹẹ ali emekẹguele eyi Eshinẹgba. ⁶ Emini Eshinẹgba o gba khi, a ya rọte itsabọ usomhi onete

oyi iJesu iKirisiti ri egbo iJeta ni e miesuọ nu egbo iZireni ni e miesuọ le ugu oghuo, abi egbo ni e khi idiegbe oghuo. Eghẹghẹ agho ni a bhale ya ẹ khi ẹẹ ni aa khi egbo iJu, a nu egbo iJu mhufe obọ shi emini Eshinẹgba o rọte iJesu iKirisiti rọ nga na iJu.*

⁷ Eshinẹgba o ri akanya ni mhi rọ o tse abọ usomhi onete oyọli na mhẹ. Itobọ okhale oyọli o rọ ri oni akanya na mhẹ. O ri ekpabọ eyọli rẹ mhẹ ẹ gbe oni akanya. ⁸ Ini Eshinẹgba o pfi ukpẹloe bino uwali ogbo ni mhi kpẹ khi ẹlẹlẹ lọ, o a kha zẹ mhẹ, mhi ke tse abọ usomhi onete oyọli. Ama itobọ okhale oyọli o rọ ri akanya ona na mhẹ mhi ka tse abọ usomhi onete oyi upfuemhi ni o la iKirisiti yẹ ẹ egbo iJeta. Upfuemhi ni ogbo o a dobe lẹsẹ udi ọli ẹ pfo. ⁹ O gbo zẹ mhẹ mhi ka khueghie-a khasẹ agbo kpa abi o li ri oni osheli ni o gba nya ya tse. Eshinẹgba ni o ma emhi nya o kpẹ rọ te igbaekẹle ri osheli ona sheli agbo nya. ¹⁰ Eri Eshinẹgba o o nono ni lọli rọte igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ri ilẹsingme ode ebubu eyelufe khasẹ igeni ali ekpabọ na idane. ¹¹ Ina Eshinẹgba o te eke gba li neni o ma agbo. Rọ te iJesu iKirisiti Onomhufe oyi awa o te rọli tse. ¹² Itobọ khi awa mie iJesu suọ, ali khi awa gbo ku gbe ọli o, awa rọ a mhufe igbedu rọ a lo deba Eshinẹgba. ¹³ Itobọ

* 3:6 Li zẹ iKolo 1.26-27

igho, a khi zẹ ni egbe pfo ẹ-a ini a suọ abi mhi liẹ me osue shi itobọ khi mhia tse abọ usomhi onete oyi Eshinẹgba ye ẹ. Ochoghọ, a zẹ ni osue ni mhia me o ri ufumhi oyi Eshinẹgba ghi ẹ.

¹⁴ Lọli o zẹ ni mhi rọ wugha odalo oyi Eshinẹgba ni o khi ita awa a sọ iromhi na ẹ. ¹⁵ Rọ te ayi ọli unuekpẹ nya ni e la agbọ ali iloghie e te le eva. ¹⁶ Eshinẹgba o mhọli ikhivose eniemhi ni o rọ o na ẹgbọ eyọli, itobọ igho mhi rọ lema li, o ri Ayemhe oyọli ri udu oye ẹ toto a, ¹⁷ ini iKirisiti o lo ẹ udu shitọ kpẹ abi a mie ọli suọ. Mhi gbo lema Eshinẹgba o rẹ ẹ migha abi ọọra ni o pfi imhili lo eke egbegbọ, ni a nono ingme oyi Eshinẹgba ali ingme egbe ẹ, ini a khi de. ¹⁸ Mhi gbo lema Eshinẹgba o zẹ ni ẹẹ ali ẹgbọ eyi Eshinẹgba nya a dobe leşe abi inono oyi Eshinẹgba o gba ramhi. ¹⁹ Eshinẹgba o zẹ ni a leşe inono ni iKirisiti o nono awa, inono ni o ghọ fu dose ode ni ọa mhọli ukpese, ẹghẹghẹ agho ni ingeli eyi ẹẹ, e li abi eyi Eshinẹgba.

²⁰ A kphemhi na Eshinẹgba ni o mhọli ekpabọ rọ riẹle emhi eniemhi, eni e fu dose emini awa mhila li, ali emini awa da dobe sa. Ekpabọ eyọli eni e la awa ayemhe ẹ gbe akanya, o deba a riẹle eni emhi na awa. ²¹ A zẹ ni awa ẹgbọ eyọli ni awa ali iJesu iKirisiti e khi oghuo, e kuẹghie Eshinẹgba, ogbe na akọ ali agbọagbọ, ya ramhi ukpese.

Atse.

4

Ikugbe onayi eni e miesuo

¹ Mhemhe ni mhi ri itobọ khi mhia ga Onomhue la owa ighumha, mhi lema ẹ, a ke ngeli ingeli enete, enabi Eshinẹgba o o a ke ngeli ẹghẹghẹ ni o rọ lu ẹ. ² Emini a riẹle nya, a ke ti egbe ẹ tiemhi eke, a ri ofie ali ikuegbe-a nu egbe ke ngeli. A ri inono ni a nono egbe ri ipfomhe-udu ke ngeli.* ³ A roshẹka mu ikugbe ni Ayemhe-nopfuase o ku awa gbe mhue ali elemhi opfomhe ni o genọ awa kugbe. ⁴ Idiegbe oghuo awa khi, Ayemhe-nopfuase oghuo o la awa egbe, Igho awa gbo li ri eloe shi eke ẹ khe iregbenga oghuo oyi imiepfuese ni Eshinẹgba o rọ nga na awa abi o rọ lu awa. ⁵ Onomhue oghuo ni o khi iKirisiti, ali irudunga oghuo, ali ibatizi oghuo, awa mhọli. ⁶ Eshinẹgba ni o khi itawa nya, awa a ga, loli o mhese a na awa nya, loli o ri awa a gbe akanya oyọli, loli o gbo la agbọ oyawa nya.

⁷ Ama iKirisiti o kemhi afu ododa ke a na ogbogbọ ni o rọ ke gbe akanya oyọli. Lolighuo o mhese abi o li kemhi we. ⁸ Ona o zẹ ni ungmehi oyi Eshinẹgba o rọ o. "Abi o rọ khọli ebe ọli pfuse-a nya, o nga obini o yagha ne nya, o ri ebe ọli ni o mu o le la orolo, ee deba li ukhu-khokho abi eni a mu okhọli. O tigbe kemhi

* 4:2 Li zẹ iKolo 3.12-13 † 4:8 Li zẹ Iwolo 68.18

isomhopfa enete na egbo.”†
 9 Emini a ri ungmehi oyi Eshinegba ona ngme, ni o, “O nga obini o yagha,” loli khi, eri iKirisiti o kpe tiemhie agbo ona, neni o nga idane obini o yagha. 10 Ijesu iKirisiti oni o tiemhie agbo ona, o gbo nga obini idane iloghie ni o yagha ne nya, ini o ze emhikpa ukhomhi ni e guę ga ti. 11 IKirisiti o kemhi afu na ke na ogbogbo. O ze eghuo ighiusomhi na ke eyoli, o ze eghuo emekeguele eyi Eshinegba, O ze eghuo eni e kia tse abo ungmehi oyi Eshinegba, o ze eghuo eni eri ukpeloe e khu egbo eyi Eshinegba ali eni e sese we. 12 Eri o lina kemhi afu na we ni e rewe ke gbe ikanya eyoli, ini eni e khi idiegbe oyoli e ke fu sho, ishegho ni idiegbe oyi iKirisiti o totoa elemhi ugamhi oyoli. 13 Ina a li ya ke me oli, ramhi eghęghę ni awa nya awa ro kugbe e khi oghuo (abi awa mie Eshinegba suo, ni awa gbo lese omi oli), ya ramhi ni awa ro fu shi imiesuo mele eni e womheloę shi imiesuo, ramhi ni awa ro ya womheloę nya abi iKirisiti. 14 Eghęghę agho awa aa ke ea li abi eniye, ini egbo eni e di egbo e khi dobe di awa ya mie emini ea khi egbegbingme suo. Awa aa ke ya li abi oko-okę onięmhi ni akpekpeli onięmhi o tsua gasę ukhomhi okę onięmhi, 15 ni awa ri ochoghọ ke ngme igesikia elemhi inono, ni awa

womheloę shi emhikpa, ni awa li abi iKirisiti Onomhue, oni o li abi ukhomhi, awa li abi idiegbe oyoli. 16 IKirisiti o ku egbo eyoli nya gbe abi idiegbe ogbo o tono elamhi manọ khi oghuo, ni uguabo ogbogbo o lie gbe akanya oyoli. Eghęghę agho oni idiegbe nya o fu, o totoa, o womheloę shi o, egbo e mholi inono na egbe.†

Awa mu ingeli eyi awa pfi

17 Itobo ona, mhi lo ye e ude, itobo eva oyi Onomhue, a khi gbo ngeli abi egbo ni ea lese Eshinegba, ni usamhi ni ee sa oa mu amę. 18 Egbo eghoghọ ea ya dobe lese udi emhi eyi Eshinegba gboo. Ea mhue obo shi agbo onogbo oyi Eshinegba, itobo umha lese Eshinegba oyewe, igbe udu oyewe o tsua ghi we. 19 Egbe ea ke lili we ini e rięle ingme ebe. E she ri egbe we na ikanya ebe eni e ghole we de. Ingeli khi ingeli eyi itsebo ee ngeli. Ingeli eghoghọ e ghole we eghęghę kpa e ke ngeli.

20 Ama, oa khi ina a sese e a li ke ngeli abi a ro lese mie iKirisiti suo. 21 Mhi lese khi a she suo ingme oyoli, a gbo sese e igesikia ni o la ingme oyoli. 22 Emini a sese e khi, a khi ke ngeli eni ingeli ni a kpe ngeli, ni oghuemhe egbe ni ea ti egho e re e ngeli, ni e yese e agbo-a. § 23 A ze ni Eshinegba o mu isamhi ali ingeli eyi e pfi ya khi enegbo. 24 Eshinegba o she ri ingeli enegbo enabi

† 4:16 Li ze iKolo 2.19 § 4:22 Li ze iKolo 3.9

eyoli na ẹ. Itobọ igho a ke ngeli abi Eshinegba, elemhi ingeli enete ali ipfuase.*

²⁵ Irarigho, a khi ke gbo lo egbholi, ama a ke gue igesikia ye egbe, itobọ khi eri awa li abi iguabọ ododa eyi idiegbe oghuo.† ²⁶ Ini u me elemhi ibibi, khi lamhe, khi ze obili o bi ya ẹ elemhi-ibibi oye shi ẹ elemhi,‡ ²⁷ Khi ri eghẹghe na okphaghiye ni o mu ẹ fe. ²⁸ Oni o kpe ẹ do ughiatọ o khi ke gbo do, ama o ri abọ eyoli ke gbe akanya ni o te me ẹ ke le, ni o gbo te me ẹ ke kemhi na eni ẹa mhọli.

²⁹ A khi ke ngme ingmemhi ichimhi unu, ama a ke ngme ungmehi onete ni e ri egbe ẹ mu ogbo ni e ri ogbo ẹ fu shi imiesuo. Zobe ni ungmehi oyi ẹ o gue ke de shi eghẹghe ni a kha ro ngme oli, ni o mhọli ikpaghiobọ na eni e suo li. ³⁰ A khi ri egbe pfo Ayemhe-no-pfuase oyi Eshinegba-a. Itobọ khi Ayemhe-no-pfuase khi oḣe ni Eshinegba o shi shi ẹ egbe, ni o re lese oli shi udu gboo khi ogbele o o bhale ni o ya pfa ẹ olamhe eye ẹ shi eke. ³¹ Zobe ni, iyese-a, ofu, elemhi ibibi, okhọli, ali iyese egbe eva, ghe imuegbe o be kpa, ali ikanya ebe nya, e lase ẹ udu le. ³² A ke mhọli ilelemhi na egbe ẹ. A ro ke topfa egbe abi Eshinegba o ri itobọ iKirisiti ro topfa ẹ. §

5

Angeli oyi oni o miesuo

¹ Irarigho, a rosheka ke khonya Eshinegba abi a ro da khi imi oli ni o nono egbegbo egho. ² A la agbo inono, ezeze abi iKirisiti o nono awa ni o ro ghu-a na awa abi iluasobo ni ẹ kphela ni e ghole Eshinegba.*

³ Abi a ro khi egbo eni e pfuase egho, a khi ri ele emini o a gbe akanya nabi itsebo, ukeli emini o o pfi omama. A khi khi ena-emhi-ituegbe. Emhi enana ẹa khi emini a suo khi a me iteva oye ẹ egbo eyi Eshinegba ni e khi eni e pfuase. ⁴ A khi gbo ngme ingmemhi omama ali ungmehi oyeghe unu, we khi eri a gbudu li iweghiye ali iba izeze ni e we-a. Ochoghọ, a ke kuoghiye Eshinegba. ⁵ A lese khi, ghe egbo ena itsebo, ali ona ingeli omama, ali ona emhi ituegbe, khi ẹa ya mhọli okemhi shi iloghie oyi iKirisiti ali oyi Eshinegba. Eri ona emhi-ituegbe o li abi oni o o ga ikhumhi.

⁶ A khi ze ni ogbokhoghuo o ri ingmemhi afue di ẹ, itobọ khi egbo eni ẹ ngeli ingeli olamhe eghoghọ, Eshinegba o ya na we ali egbo ni ẹa ya suo eso na li osue. ⁷ Irarigho, khi ku ma egbo eni ẹ ngeli ingeli olamhe eghoghọ o. ⁸ Elele a kpe la alo ebili, ama memena elemhi akpa a ke la, itobọ khi, a ku ma Onomhue o. Irarigho, a ke ngeli abi eni e la elemhi akpa. ⁹ Itobọ khi onete

* 4:24 Li ze Igbae 1.26; iKolo 3.10 † 4:25 Li ze iZaka 8.16 ‡ 4:26 Li ze Iwolo 4.4 § 4:32 Li ze iKolo 3.13 * 5:2 Li ze Okiali 29.18; Iwolo 40.6

ali ipfuase, ghe igesikia e khi umomhi ni akpa o ro lasela. ¹⁰ Roshaka ni u wena emini e ti Onomhue eloe, ni u ke riela we. ¹¹ Khi ke nu egbo na alo ebili gbe ikanya afue na alo ebili, ni ea mhue eleli. Ri ochogho ke khueghie osheli oyewe-a. ¹² Emhi omama o o khi, ini a ta unu emini egbo ena alo ebili e riela elemhi osheli. ¹³ Ama, ini akpa o khueghie ikanya eghogho-a gbo o, egbo e ya lese emini e khi, ¹⁴ itobo khi akpa o o khueghie emhi nya-a, ni a ke me gbo o. Loli Ebe-no-pfuase o ro, "A guale eni e lese a, a khi li abi oni o ghua, ni akpa oyi iKirisiti o la e egbe ke ge."

¹⁵ Itobo igho lese abi u ke li ya ke ngeli. Khi ke ngeli abi oyeghe, ama ke ngeli abi olesingme. ¹⁶ Ini u da mholi egheghe ro ya riela onete ne, nyanya riela oli, itobo khi agbo ingme-obe awa ke la.† ¹⁷ Itobo igho a khi khi eyeghe, ama a ze ni a lese emini e ghole Onomhue ni a ke riela. ¹⁸ Khi da onyo pfueche egbe-a, ochogho ze ni Ayemhen-pfuase o ke vo agbo oye. ¹⁹ A ke to iwolo ena irudunga khasa egbe, ke to uwolo eni e te e udu lase ke kueghie Onomhue. ²⁰ Egheghe kpa, ke kueghie Eshinegba ita awa shi emhikpa, itobo iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa.‡

Ingeli oyi emose ali ikpotso ni e la ughue

²¹ A ri egbe tiemhie na egbe e pfo nya itobo khi u mu ekpe na iKirisiti. ²² Ee ikpotso ni a la ughue, a ri egbe e tiemhie na odo e, abi u li ri egbe e tiemhie na Onomhue. § ²³ Itobo khi omose o khi ukhomhi oyi okpotso oni o ro shi ughue, ezeze abi iKirisiti o khi ukhomhi oyi igba oyi egbo eni e mie oli suo. Eni e mie oli suo e khi idiegbe oyoli ni o mie pfuese. ²⁴ Itobo igho okpotso ogbogbo ni o mhue odo, o nyese ukhomhi na odo li pfo, elemhi emhi nya, abi igba oyi eni e mie iKirisiti suo e li ri egbe we na li.

²⁵ Ee emose eni e ri ikpotso shi, a mholi inono ni o te eke elemhi udu lasela shi ighue e o, ezeze abi iKirisiti o nono igba oyi eni e mie oli suo, ni o ze khi o ghua na we.* ²⁶ O ri itoto oyi ungmehi oyi Eshinegba ri eni e miesuo khi eni e pfuase, o ri amehi khusa we-a ni e dala. ²⁷ Eri o riela ona na igba oyi eni e mie oli suo, ni o ro ri ewe somhi otse, ni e ze oli ro migha odalo oyoli, ni e khi egbo ni uchimhi o ta ma egbe, wekhi eni e mholi ichinya, u ke lie khi emhi olese ni o ta ti, ama ni e khi eni e pfuase ni ea mholi umha-guekia. ²⁸ Ina, ee emose e li nono ingme oyi ughue we abi e nono ingme oyi idiegbe oyewe. Oni o nono ingme oyi ughue oli ingme egbe oli o nono. ²⁹ Ini a mema bino o

† 5:16 Li ze iKolo 4.5 ‡ 5:20 Li ze iKolo 3.16-17 § 5:22 Li ze iKolo 3.18; 1 iPit 3.1 * 5:25 Li ze iKolo 3.19; 1 iPit 3.7

bie, a ya me khi ogbokhoghuo o ya biselemhi egbe oli, ama eri o ri emhi na egbe oli e le, o ri ukpeloe e khu egbe oli, ezeze abi iKirisiti o li ri ukpeloe e khu igba oyi eni e mie oli suo oyoli. ³⁰ Uguabo idiegbe oyi iKirisiti awa khi. ³¹ "Onana o ze ni omose o ro ri ita li ali inyoli e shi eke, o ya toma ughue oli o, eghenge agho wewe aava e mele ogbo oghuo a."† ³² Ukpokpomhi oshele na ni mhi gue e le, ni o la iteva iKirisiti ali igba oyi eni e mie oli suo. ³³ Ama, ni mhi ro gbe oli ukhomhi, omose ogbogbo o lolo nono ingme oyi ughue oli abi o li nono ingme egbe oli, yeye okpotso ni u la ughue, lolo mu ekpe ke na odole.

6

IPolu o ye eniye ali eni e bia we ude

¹ Eniye, a ri ungmehi oyi eni e bia e ke gbe akanya, itobo khi loli o ti ni eni e mie Onomhue suo e ke rieles.* ² "Mu ekpe na ita e ali inye e." Ona o khi ushi oni odode ni Eshinegba o shi ni o ri ishio ma. ³ "Ini u mu ekpe na eni e bia e, agbo oye o ya ke je odalo egbegbo, u ya gbo li agbo tese agbo ona."† ⁴ Ee ita eniye, a khi rieles emini o ri elemhi e ke bi imie, a ri ochoghok ke ri ukpeloe khu we, a ke sese we ode oni o ghole Onomhue.‡

IPolu o ye ighumha ali eni e mholi we ude

⁵ Ee ighumha, a ri ungmehi oyi oni o mholi e ni o la agbo ona ke gbe akanya. A rote ekelemhi udu ke mu ekpe na we. A ri ukpeloe oni o fu ke bino we abi a kha li ri ungmehi oyi iKirisiti gbe akanya. ⁶ A ke ri ingme oyi ewe gbe akanya eghenge kpa, o a khi ini e bino e tse a ro ri ingme oyewe ke gbe akanya ini e ba ke kueghie e. Ama a ke li abi ighumha eyi iKirisiti e li mu ekpe e na li, ikhi eni e rote ekelemhi-udu oyewe e rieles emini Eshinegba oo a ke rieles. ⁷ Rote elemhi udu oye ke gbe akanya abine khi Onomhue wa ga, itobo o a khi egbo tse awa ga. ⁸ Roli shi udu khi Onomhue o ya somhi ogbogbo opfa shi ikanya enete ni o gbe, shi oghumha o, shi oni o a khi oghumha.§ ⁹ Ee eni e mholi ighumha, a li gue ke ngeli deba ighumha eyi ee, A khi so we ulishi khi a ya nase we. A lese khi oni o mholi e, mholi ighumha eyi ee, o la iloghie. Loli o khi oni o a mhue khi ona o kpe mhe dose ogbo.*

Abi eni e miesuo e li nu okphaghie e kholi

¹⁰ Ni mhi ro gbe oni ungmehi oyemhe ukhomhi, a rote obo oyi Onomhue mie itoto eniemhi. Rote ekpabo eniemhi eyoli mie itoto. ¹¹ Rue itsua okholi nya ni Eshinegba o ro ne so, ni u dobe nu (ekpabo

† 5:31 Li ze Igbae 2.24 * 6:1 Li ze iKolo 3.20 † 6:3 Li ze Okiali 20.12; iDeut 5.16 ‡ 6:4 Li ze iKolo 3.21 § 6:8 Li ze iKolo 3.22-25 * 6:9 Li ze iDeut 10.17; iKolo 3.25; 4.1

ali ode ebubu ni okphaghie o rote e lasele shi ogbo o) khe abo pfuse a. ¹² Itobo khi o) khi egbo nabi awa, awa nu e kholi, ama itoto ali ekpabo ali ighie eyewe ni e mhesa agbo ona alo ebili, ali ayemhe ebe eyi okphaghie ena irarogbe ni awa a ya me. ¹³ Itobo igho ri itsua okholi eni Eshinegba o ro ne nya so, ini u dobe kholi ele ni ekpabo ebe e mu okholi e vule shi e o. Ini u kholi se nya, gbe lighi.

¹⁴ Mu egbe ni u ro kholi okholi elemhi ayemhe. Egheghe kpa, mie emini e khi igesikia suo. Eri ona o li abi ogbene ni okholi-okhue o ro mu oku. Ke ngeli ingeli eni e migha shi ipfuase odalo oyi Eshinegba. Ona o migha shi awulu akhuli ni a ro mu aye ini a ya kholi.† ¹⁵ Ke mu egbe egheghe kpa ni u ro gue usomhi onete oyi Eshinegba oyi opfomhe le, onana o li abi eku e ni okholi-okhue o) so shi awe.‡ ¹⁶ Ke regbenga Eshinegba, ona o ya khukhu e obo oyi ikuatse ni okphaghie o) nono ni loli kualo e, eri ona o li abi ofiasa ni okholi-okhue o ro mholi obo ro ke fiasa ote-osue erali kua. ¹⁷ Yelele khi Eshinegba o mie e pfuese. Onana o li abi arula akhuli ni okholi-okhue o ro rughu e ye okholi. Rue ungmehi oyi Eshinegba ni Ayemhe-nopfuase o ro ne mhue obo ke kholi, eri o li abi ogbhor o) ni a ro kholi okholi.§ ¹⁸ Ro te

elemhi Ayemhe no pfuase ke lema egheghe kpa. U kha lema, ke so iromhi ododa. Ke lie Eshinegba o kpaghie e obo. Abi u lie lema, ke tokpe. Ke lema na egbo eyi Eshinegba egheghe kpa. ¹⁹ A gbo li ke lema na mhe ni Eshinegba o ri ungmehi shi mhe unu egheghe kpa ini mhi ya khueghie unu a ngme, ni mhi dobe khueghie osheli ni o la usomhi onete oyi Eshinegba-a khasa egbo, ini mhi khaa ngme, ni ulishi o khi mu mhe. ²⁰ Oni o to- eoli iKirisiti e tse abo usomhi onete oyi Eshinegba ona mhi khi. Ona o ze ni mhi ro la owa ighumha. Itobo igho, a ke lema na mhe ni Eshinegba o ri udu na mhe ke tse abo usomhi onete oyoli abi mhi kha li tse oli.

IPolu o lema Eshinegba o khivosa na eni e miesuo

²¹ Inyoghuo awa ni awa nono ingme oyoli, ni o gbe akanya oyi Onomhue te ode igesikia, iTakikosi o khi. O ya gue ingme eyemhe nya ye e, ni a ro gbo lesa abi o li mhe egbe ali emini mhia riele.* ²² Itobo igho mhi ro ghie oli ghi e, ni a ro lesa abi anye li la o shi, ni o gbo ri udu shi e o.† ²³ Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue, e ri opfomhe na e ni a miesuo. E ka re e nono ingme egbe e, ali ni a kie ke mie iJesu suo ²⁴ Eshinegba o ka li okhale na egbo nya ni e nono ingme oyi

† 6:14 Li ze Aza 11.5; 59.17 ‡ 6:15 Li ze Aza 52.7 § 6:17 Li ze Aza 59.17

* 6:21 Li ze Ika 20.4; 2 iTimo 4.12 † 6:22 Li ze iKolo 4.7-8

iJesu iKirisiti Onomhue oyi
awa, ikhi inono ni oya ya pfo
ghue.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iFilipia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu ali iTimoti eni e ga eyi iJesu iKirisiti anye ga khi.*

Mhemhe mhi keke ebe ona a ghi egbo ni e mie iJesu iKirisiti suo nya ni e la eke iFilipi shi eni e ri ukpeloe e khu eyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ali eni e la agho o kpaghie obo.

² Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e gbo ri opfomhe ghi e.

³ Egheghe kpa ni mhi ro da sato e egbe ne, eri mhia kphemhi na Eshinegba.

⁴ Egheghe kpa ni mhi ro da a so iromhi na e nya ne, eri oghelọ o la mhe udu ke so iromhi. ⁵ Irari ode ni a te nu mhe ri oni usomhi onete kia, rote ele nodode ya ramhi amo. ⁶ Mhi ro sho khi, Eshinegba ni o gba ikanya enete eke le shi agbo oye, loli o ya nu e tsua li ramhi ele ni iJesu iKirisiti o ro ya nyene egbe bhale.

⁷ O ti ni mhi lina ke saa ingme oye egheghe kpa irari khi ingme oye o la mhe udu. O kha ririe khi ighumha mhi la, okekhi ini mhia khe oni usomhi onete shi eke, ali ini mhia pfi otsele ro lama shi emini oni usomhi onete o

riele. Irari khi eri Eshinegba o ri oni afu ona ga na awa, ni awa ro gue oni usomhi onete le. ⁸ Eshinegba o khi otsele oyemhe khi igesikia mhia ngme ini mhi khi inono ekelemhi udu ona iJesu iKirisiti mhi mhue na e.

⁹ Iromhi ni mhia so na e khi, inono ni a mhue ena, o ke nga sho, rote ileingme ali ilese udi ingme, ¹⁰ ni a ro dobe ke ze emini o ti ne. Ini a pfuase, ni a khi eni ea mhue umha-guekia ya ramhi ele ni iKirisiti o ya nyene egbe bhale. ¹¹ Ni agbo oye o ro ingeli ipfuase ni e rote obo oyi iJesu iKirisiti bhale. Ni a ro me asha ri ufumhi ali ikuoghie na Eshinegba.

IKirisiti a la agbo o na

¹² Mena, mhia nono ni a lese khi emini mhi me khi eri o kpaghie obo ti usomhi onete je odalo. ¹³ Irarigho, ekhe-khe na agbala nya e she lese khi itobo khi mhi khi aghiusomhi oyi iKirisiti a ro mu mhe shi owa ighumha.† ¹⁴ Ogba ighumha ni a mu mhe shi o she ri inyoghua awa ebubu regbenga Onomhue, ni a ro bhale ya e khi e zese udu a egheghe kpa ro gue usomhi onete oyi Eshinegba le, ni o khia khi ulishi o mu we.

¹⁵ Egbegbo lo, khi, rote ayemhe ubogbo ali ofuma, egbo eghuo e ro ri iKirisiti e tse abo, ama eghuo e rote udu igesikia roli e tse abo. ¹⁶ Eni e rote udu igesikia a tse abo,

* 1:1 Li ze Ika 16.12 † 1:13 Li ze Ika 28.30

ayemhẹ inono e rọ ọ riẹle ọli, irari khi e lẹsẹ khi itobọ ighọ Eshinegba ọ rọ remhẹ shi akana ni mhi migha ke khẹ oni usomhi onete shi ekẹ. ¹⁷ Elese é rọte udu arọtimhẹnga ri iKirisiti ẹ tsabọ. Ọa khi odẹ igesikia e te rọli ẹ tse abọ. Eri o li wẹ egbe abine khi e kha mẹ asha to ingme shi ekẹ na mhẹ abi mhi la owa ighumha ena. ¹⁸ Abiabi e li ri iKirisiti tsabọ kpa, ọa mhue abi o ngme. O ke khi odẹ egbhọli o, o khi egbegbi odẹ oo, mhi mema ya ke ghele shi ọ.

Ighọ lọ e, mhi mema ya ke ghele shi ọ. ¹⁹ Itobọ khi mhi lẹsẹ khi rọte iromhi ni a sọ, ali ikpaghiobọ ni o rọte Ayemhẹ oyi iJesu iKirisiti bhale, a ya rue mhẹ elemhi owa ighumha ona lasele. ²⁰ Mhi ma tọ ẹloe ekẹ, mhi gbo mhue irudushi ọ khi, mhi aa ya tigbe zẹ ni akanya oyemhẹ o ba mhẹ ku. Ama egheghe kpa ali memena mhi ya ri igbedu ke ngme ni mhi ke ri ufumhi ghi iKirisiti rọte angeli oyemhẹ, mhi la agbọ oo, okekhi ini mhi ghua. ²¹ Irari ini ẹ oyemhẹ, agbọ ni mhi la, iKirisiti mhi la ọ na. Mhi kha ghua, eleli o khi na mhẹ. ²² Ama ini mhi kie la agbọ a lẹ, mhi kha kie mhọli ikanya enete ni mhi kha gbe na iKirisiti. Ama onoghuo ọ, mhi kha zẹ mena? Mhi aa lẹsẹ e! ²³ Udu o zẹ mhẹ eva, mhi aa lẹsẹ oni mhi ya zẹ ọ. Mhi ga nono ni mhi deba iKirisiti ni mhi lase agbọ

le. Ona o ga ti mhẹ egbe nẹ. ²⁴ Ama itobọ oyẹ ẹ, o ti ni mhi la agbọ. ²⁵ Mhi lama shi ona, mhi lẹsẹ khi mhi ya la agbọ. Mhi ya nu ẹ ẹ nya la agbọ ni a ke je odalo, ali ni a mhọli oghẹle ni o la irudunga. ²⁶ Ni a rọ bhale ya ẹ khi ini mhi nyenẹ egbe bhale gbo nu ẹ la, a ya mẹ asha ke titi egbe irari oyemhẹ, rọte elemhi agbọ oyẹ ẹ ni o kuma iJesu iKirisiti ọ.

²⁷ Abibi o riẹ li, ke ngeli abi ungmehi oyi iKirisiti o ngme. Ni a rọ bhale ya ẹ khi, mhi bhale ya mẹ ẹ o, okekhi eri mhi suọ eko ẹ o, mhi ke lẹsẹ khi a kie migha egbegbọ elemhi ayemhẹ oghuo. A khọli okhue usomhi onete elemhi ikudugbe abi ogbọ oghuo. ²⁸ A khi zẹ ni ulishi ebe ẹ o mu ẹ, ona o ya rẹ wẹ lẹsẹ khi a ya mhue eleli, ama wewẹ e ya pfua, irari khi Eshinegba lọli o ri imuọle na ẹ. ²⁹ Irari khi a she ri egheghe na ẹ ni a rọ ga iKirisiti, ni ọa khi irari khi a lẹsẹ ya miesuọ tse, ama ni a rọ li ya mẹ osue na li. ³⁰ Memena, a li kuma mhẹ ọ shi oni okhọli. Oni a mẹ khi mhii khọli egheghe ni o dọsẹ, ni mhi kiele ẹ khọli memena. †

2

A ke khonya iregbe-tiemhie onabi oyi iJesu

¹ Agbọ oyẹ ẹ ni o kugbe iKirisiti ọ, o zẹ ni a rọ toto. Inono ni ọ mhue na ẹ o ri udu shi ẹ ọ. Ẹ ẹ ali Ayemhẹ oyọli a mhue ikugbe. A gbo mhue

isomhelemhi ali ilẹlemhi na egbe ẹ. ² Irarigho, mhia nono ni a remhe ke ghele shi abi a mhuẹ isamhi eghuo, ni a riẹle inono na egbe, a gbo khili oghuo elemhi ayemhe ali udu. ³ A khi ri ayemhe a ba timhe nga ali ni a ba me asha ke tono obo udu, riẹle emhikhoghuo. Ama a nyese ukhomhi na egbe. A bino khi oghose o somhi dose ẹ. ⁴ A nono onete oyi egbe ẹ, ọa khi onete oyi yeyeghuo tse.

⁵ Mhuẹ angeli nabi iJesu iKirisiti o mhuẹ.

⁶ Abi o riẹ khia khi eri iKirisiti o li abi Eshinegba.

Ọa tigbe sa li khi otu loli ali Eshinegba e khi.

⁷ Ochoghọ, eri o rote udu oyoli rue emini o mhuẹ nya obo-a, o mele oni ọọ ga ogho-a.

O mele ogho-a, o ri ekuẹ ogho ku egbe bhale.

⁸ O ri egboli tiemhile, o kia okiali isueso ya ramhi ni o ro ghua, ikhi eghuli oyoli na apfida.

⁹ Itobo ona, Eshinegba o yase oli nga obini o yagha ne nya. O ri eva ni o fu dose eva nya nali,

¹⁰ ni a ro bhale ya ẹ khi ashiashini a da la lu eva oyi iJesu ne, ikhomhegbhe nya e nyese ghe emhi nya ni e la idane

ali eni e la eke, ali eni e la elemhi eke,

¹¹ emhi nya e ya pfi otsele khi iJesu iKirisiti o khi Onomhuẹ,

ni a ro ri ufumhi na Eshinegba Ita.*

¹² Itobo igho, emole mhe, abi a lie sueso ukpeloe oyemhe a gbo ligho ke sueso odukhokho oyemhe. A ri ulishi ali ikpheli ke gbe ikanya, ni irudunga oyee o gba pfo. ¹³ Itobo khi eghẹghẹ kpa Eshinegba o ro la ẹ egbe ẹ gbe akanya ni o re ẹ mhuẹ oghumhe, ni a gbo dobe ke riẹle emini o de shi omhesẹ onete oyoli.

¹⁴ A khi ri awolo we ekhako riẹle emhikhoghuo. ¹⁵ Ni a khi egbo ni ẹa mhuẹ umhaguekia, ni e pfuase abi imi Eshinegba ni e gba pfo, elemhi agbo ni egbo ali ena ikanya ichimhi e la. A mema la we iteva ke ge abi ikpetata ni e la idane,† ¹⁶ abi a lie gue ungmemhi agbo ke ye we. Ini a li ghọ, mhi ya me asha ke re ẹ titi egbe ele ni iKirisiti o ya nyene egbe bhale. Irari khi eri ona o ya rohasẹ khi iroshẹka ni mhi roshi ali ikanya ni mhi gbe, ẹa khi afue.

¹⁷ Ini a tseku ku oia eyemhe abi onyo shi iluasobo ali ikanya enete ni o rote irudunga oyee lasele, eri egbe e mu mhe shi o, mhi nu ẹ ghele. ¹⁸ Irarigho, egbe e li ke mu ẹ, a li nu mhe ke ghele.

ITimoti ali Epafuroditusi

* 2:11 Li ze Aza 45.23 † 2:15 Li ze iDeut 32.5

¹⁹ Ini o ghoḷe Eshineḡba, mhi khokho khi mhi ya doḡe keḷe ghie iTimoti ghi ẹ. Ni mhi ro suḡ eko ẹ, ni mhi mhue oghelẹ ini o jele. ²⁰ Lolighuo kpe o leḡe abi o li mhe egbe, ni ingme oyee o gbo mu egbe. ²¹ Egbḡo eni e kpole nya, eleli oyewe e na khu, ama oḡa khi eleli oyi iJesu iKirisiti. ²² Ama, ee, a leḡe abi iTimoti o li ri egboli khase ẹ abi o la o shi. Abi mhemhe ali lue anye li kugbe gbe akanya oyi usomhi onete oyi Eshineḡba abi ita ali omḡ ee li. ²³ Mhi ya keḷe ghie oḷi ghi ẹ ini mhi da leḡe abi o ya li mhe egbe. ²⁴ Mhi ri egbe da Onomhue khi mhi ya keḷe bhale.

²⁵ Mhi kie gbo li khokho khi o ti ni mhi ghie inyoghuo awa ghi ẹ, ikhi Epafuroditusi ni o she gbe akanya deba mhe, ni o she gbo nu mhe gbe akanya ode-khode. Ni o gbo khi aghiusomhi oyee ni oo kpaghie mhe obḡ. ²⁶ Egbe ee kphakpha li ni o ro me ẹ. Egbe ẹ a ke sheshe oḷi itobḡo khi a suḡo khi oo ghua. ²⁷ Egbegbo lo, oo ghua gba, ukukuḡo o kpḡli eghuli le. Ama Eshineḡba o mhue ilelemhi na li. Oḡa khi lolighuo Eshineḡba o mhue ilelemhi na tse, o li mhue na mhe, o tsumhi mhe elemhi osue ni o to-nga osoli. ²⁸ Mhemhe egbe ee kphakpha ne ni mhi ro ghie oḷi ghi ẹ. Ni a gbo mhue oghelẹ ini a me oḷi, ni osoli oyemhe o kelea. ²⁹ A ri oghelẹ kpe abḡ mie oḷi abi inyoghuo

na elemhi oni irudunga. A mu ekpe nofunẹ na egbo nya nabi loḷi. ³⁰ Itobḡo khi o ri agbo oyḡli shi okhena, ukukuḡo o kpole suii ni o kha ro ghu-a shi akanya oyi iKirisiti, ini o me asha ri ikpaghiobo na mhe ni ee aa doḡe rona mhe.

3

Angeli ni o migha shi ip-fuase

¹ Ni mhi ro gbe oḷi ukhomhi, inyoghuo, a ke gheḷe shi abi a li kuma Onomhue o. Oḡa mhue abi o ngme mhe ini mhi rieḷe emini mhi kpẹ keḷe ghi ẹ gbo keḷe, loḷi o ya ti ẹ egbe ne.

² A mu egbe ẹ shi egbo egbo ni e li abi ewa, ni ee gbe ikanya ebe. Ikhi eni ẹ lie khi ogbo mema sheḷe-a neni imiepfuese oyḡli o gba pfo.

³ Anye ena, a sheḷe egbegbi isheḷe-a, irari khi anye te ode ayemhe ẹ ga Eshineḡba. Anye mhoḷi oghelẹ shi elemhi agbo oyi anye khi anye kuma iJesu iKirisiti o, ni anye ẹa ri egbe da ikanya idiegbe. ⁴ Ama mhemhe mhii kha ri egbe da ikanya idiegbe eghogho ne.

Ini aá nono ogbo ni o kha regbeda ikanya idiegbe eghogho lo, mhemhe o kha khi. ⁵ Irari khi ele-nuzi-elele ni a ro bia mhe, a ro sheḷe mhe-a. Ongi iZireni a bia mhe, mhi rote unuekpe oyi iBejami lasele, egbegbi ongi Iburu. Ini ee, iri ushi oyi egbo iJu gbe akanya, iFarisi mhi khi.*

⁶ Mhi mhue omuegbe ramhi

* 3:5 Li ze Ika 23.6; 26.5; iRom 11.1

ni mhi rọ mu okhọli vule shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ. Ini ẹẹ abi ọgbọ ọ liẹ pfuase, ode irushi-gbe akanya, mhi aa mhue ashini o kpọ mhe shi.†

⁷ Ama emhi eghogho ni mhi kha leli shi eleli, mhi rewe shi afue, itobọ oyi iKirisiti. ⁸ Oa khi egho tse, mhi lama emhikpa o limhe opfu-a, itobọ ufumhi ni o la ilese ni mhi lese iJesu iKirisiti Onomhue oyemhe. Itobọ oyoli mhi rọ tsua emhi nya kua. Eri mhi ga bino we shi iku, ni mhi me asha mhue iKirisiti, ⁹ ali ni mhi ga toma li ọ pfo. Mhi aa ke mhue angeli no migha shi ipfuase oyemhe, angeli ipfuase onabi mhi ri itobọ khi mhi ri ushi e gbe akanya mholi. Ama angeli ni o migha shi ipfuase ni a rọte irudunga oyi iKirisiti rọ na mhe mhi ke mholi memena, angeli ipfuase ni o rọte obọ oyi Eshinegba bhale, ni o rọte irudunga bhale. ¹⁰ Emini mhia nono ni mhi lolo lese khi iKirisiti ali ekpabọ ni o rọte eghuli guise oli le. Ni mhi rọ nu oli me osoli ni ọ me, ni mhi nu oli ghu eghuli onabi ọ ghu. ¹¹ Itobọ khi mhi mholi oli shi udu khi a ya li rọte eghuli guise mhe le.

Roshaka na ya ramhi ukpese elemhi irudunga

¹² Mhi a liẹ khi mhi she ramhi ashini mhia nono ni mhi ramhi ne, wekhi eri mhi she gba pfo. Ama eri mhi roshaka ni mhi li abi iKirisiti.

Onana o ze khi iKirisiti ọ pfi obọ rue mhe. ¹³ Igesikia, inyoghuo, mhi aa bino egbemhe shi oni ọ she lo owa ne. Emhi oghuo ni mhia li, khi, ni mhi rọ rue eloe emini e je ikhokho a, ni mhi roshaka ri obọ ramhi emini e la odalo. ¹⁴ Irarigho, eri mhi na le talala, ni mhi rọ mhue ifata, ni o khi ulumhi ni Eshinegba ọ lu mhe, rọte iJesu iKirisiti je agbọ ni o la iloghie.

¹⁵ Awa nya ni awa mholi iwomhele shi elemhi ayemhe, awa li mhue udu onana. Ama ini eghuo elemhi e, e mhue udu oda shi ingme onana, Eshinegba ọ ya roli khase e. ¹⁶ Abibi o ya li, awa ke je odalo shi ushi oghuo ni awa deba ramhi ana.

¹⁷ A ke khonya mhe inyoghuo. A ri eso shi egbo ni e deba oni ode onete ni anye rọ shi eke na e.† ¹⁸ Mhi she kpe gueye e ne, mhi gbolo ri evie shi alo a gueye e memena, khi egbo eghuo e la no khia khi uwali agbo ni e la, o she re we khi obe oyi eghuli ni iKirisiti ọ ghu shi apfida. ¹⁹ Owa ere ee je, irari khi oghuemhe idiegbe oyewe o khi olitsa oyewe. Eri ee titi egbe shi emini e kha rọ shi omama. Usamhi emhi agbo ona e lese e sa. ²⁰ Ama awa, udiokute oyawa o la iloghie, awa lolo ri alo shi eke ke khe Omiepfuese ikhi iJesu iKirisiti ni ọ rọte iloghie jele. ²¹ O ya ooghiye idiegbe oyawa ona ni oo ghu, ọ ri idiegbe oyi ufumhi onabi oyoli to-eloli

† 3:6 Li ze Ika 8.3; 22.4; 26.9-11 † 3:17 Li ze 1 iKori 4.16; 11.1

oli. Itoto ogho ni o ro dobe ri emhikpa bhale omheso oyoli o ro ya riela we.

4

Ungmemhi irudusho

¹ Itobo igho, inyoghuo, ingme oyeo oo mu mhe egbe gba. Eloli e, o she nga mhe. A ma ri egbe a mu mhe, mhi gbo re e titi egbe, igho o ti ni a kha li migha agbo oyeo na Onomhue.

² Mhi lema Euodia ali iSitaiki, a kpekpe a lama na egbe abi inyoghuo ni e mie Onomhue suo. ³ Ali yeo onuzava oyemhe, iSizigusi, kpaghie eni ikpotso ena obo irari khi e she nu mhe me osue shi itsabo usomhi onete ona kia kia. Ghe iKilemeti ali eni anye ga gbe akanya kugbe ali elese nekpole, eni eva oyewe o la ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo.

⁴ Eshinegba o ze ni a ke mholi oghela eghenge kpa irari khi a kugbe Onomhue o. Mhi gbolo e i, a ke ghela! ⁵ Ze ni ogbokpa o ke me igue riela emhi shi eghenge oye gboo. Irari khi Onomhue o kele ya bhale.

⁶ A khi ze ni emhikhoghuo o mu e egbe dose. Ama, emhikpa, a ri udu ikphemhi ke so iromhi mhila Eshinegba emini u wa nono. ⁷ Ni opfomhe oyi Eshinegba ni o dose ilese oyi ogbo nya, o ri igbe udu ali ayemhe ni o migha na e, irari ikugbe ni a kugbe iJesu iKirisiti o.

⁸ Ni mhi ro gbe oli ukhomhi i, inyoghuo-mhe, a ze ni isamhi eminete ni a kuoghie ogbo o shi e vo e udu, li shi emini e khi egbegbo, ni e mu elo, ni e rote ode ipfuase bhale, ni e khi eyi inono, ni a mu ekpe shi. ⁹ A ri emini a wena obo oyemhe ali eni a mie obo oyemhe, okekhi eni a me agbo oyemhe ke gbe akanya. Shi eni mhi ri unu ngme ali eni mhi riela. Eshinegba ni o ri opfomhe e na ogbo o ya nu e la.

IPolu o tse obode shi isomhopfa

¹⁰ Abi ogbo ni o mie Onomhue suo, egbe ma mu mhe shi o gba, khi, abi o tseku tese, khi a kie gbo me asha ri inono ni a mhue na mhe khaso mhe. Oa ke khia khi eri mhi ri ona lie khi aa ke kpe ri elo e khu mhe, ama eri aa ke kpe me asha kpaghie mhe obo. ¹¹ Oa khi eri mhia ngme ona irari khi o limhe egbe abine khi a pfi mhe eso-a, itobo khi abi oni mhi mhue o lie khuese mhe o she ma mhe-a. ¹² Mhi lese abi oo li egbe ini ogbo o la umhame ali abi oo li ini ogbo o la osuemhe. Mhi she wena osheli ona ni a ro bhale ya e khi oni mhi mhue o bu mhe. Obiobini o khi oo, ashiashini o khi oo, mhi le khue oo, o ke khia khi okiamhi oo gbe mhe. ¹³ Mhi dobe riela emhikpa rote itoto ni iKirisiti o ro na mhe.

¹⁴ A ma khale, abi a li kpaghie mhe obo abi mhi ro la omunu. ¹⁵ Ee ogbo iFilipi, a lese khi abi mhi ro rote eke

iMasidonia vu, ni mhi rọ ọṣẹ ọba akanya itsabo usomhi onete le, ẹghuo kpe a khi eni e miesuọ ni e kpaghiẹ mhe obọ elemhi irọna ali imemie. ¹⁶ Ọa khi utoghuo tse, a kpaghiẹ mhe obini eke iTeşalonika abi mhi rọ nono ikpaghiobo.*† ¹⁷ Ọa khia khi isomhopfa mhi ọṣẹ nono, ama emini a ya keke shi ẹkue oye na iloghie mhia nono. ¹⁸ A she fali mhe ota gba pfo, e gbo gba nga o. A she ri itsua ghi mhe ni e vo mhe eke, abi mhi rọ mie Epafuroditusi emini a rọna li ghi mhe ena, eri e li abi irọna ni ẹ kphela, ikhi iluasobo ni a mie, ni e ti Eshinegba ẹloe.‡ ¹⁹ Eshinegba oyemhe o ya ri emini ẹ ghole ẹ nya na ẹ. Epfue ni o fune ni o la iJesu iKirisiti onayi ọli o te ya rieṣe ọli.

²⁰ Ufumhi o khi oyi Eshinegba Ita awa ya ramhi ẹṣe ni agboagbo, Atse!

Otse ni o kpukhokho

²¹ Mhia tse ogbokpa ni o khi Omi Eshinegba ni o khi oyi iJesu iKirisiti. Inyoghua nya ni e nu mhe la ana ẹ tse ẹ. ²² Egbọ eyi Eshinegba ni e la ana nya ẹ tse ẹ, ghe eni e la agbala oyi iSiza.

²³ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue o ka nu ayemhe oye ẹ la. Atse.

* **4:16** Li ze Ika 17.1 † **4:16** Li ze 2 iKori 11.9 ‡ **4:18** Li ze Okiali 29.18

Ebe ni iPoLu o keke ghi egbò IKolosha Eni e miesuo

¹ Mhẹmhe iPoLu, aghiu-somhi na keke oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghuo awa iTimoti.

² Mhẹmhe mhi keke ebe ona ghi egbò eyi Eshinegba ni e la eoli iKolose, ikhi inyoghuo awa ni e pfuase ni a ri egbe e nga elemhi iKirisiti.

Eshinegba Ita awa o ka li okhale na e, o ri opfomhe na e.

Iromhi ali ikphemhi

³ Egheghe kpa anye ro kphemhi na Eshinegba, Ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, ini anye e so iromhi na e.

⁴ Itobo khi anye she suo abi a migha shi irudunga oyi iJesu, ali abi a li nono ingme oyi egbò eyi Eshinegba nya.

⁵ Emini Eshinegba o ro shi eke e khe e obini iloghie, o re e mholi irudunga ali inono ona, ikhi emini a she suo elemhi ungmehi igesikia, ikhi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni a she gueye e.

⁶ Oni usomhi onete ona o she ri umomhi e lasele, o gbolo fu e shi o elemhi agbo nya, abi o kie kpe e li iteva oye e rote ogbele ni a te lese igesikia ni o la ukpokpomhi okhale ni Eshinegba o li. ⁷ Obò oyi Epafurasi a te suo oni

okhale oyi Eshinegba, oni o khi otuoghuo elemhi anye, ni o o gbe akanya oyi iKirisiti te ode igesikia ni o to eloli anye.*

⁸ Loli o gbo gueye anye abi oni Ayemhe o li re e mholi inono na egbò eyi Eshinegba.

⁹ Abi anye te lina suo eso onete oyi angeli oye e, anye e tigebe yemhe iromhi isoso-a, ni anye so o na e. Anye e so iromhi, Eshinegba o rote ileasingme ali lese elemhi Ayemhe-no-pfuase kpaghie e obò, ni a lese oghumhe oyoli, ni a ri ele oli. ¹⁰ Eri anye lina so iromhi na e, ni a gue ke ngeli abi egbò eyi Onomhue e e li, ni a ri egbe ke mu oli, a ri imomhi eyi onete iriele lasele, a gbolo e lese Eshinegba gbo shi o. ¹¹ Anye gbolo e lema li, o ri itoto na e, ni a ke ri ekpabo eyoli nya gbe akanya, ni a mholi ukpokpomhi iregbemie ali irabomudu ali oghela. ¹² Ni a ke kphemhi na Eshinegba Ita, ni o li re e fu te eni e li mholi okemhi shi ugu oyi egbò eyi Eshinegba, eni e la akpa, ni o ro o khe e. ¹³ Eshinegba o she rue awa obò oyi ekpabo alo ebili eyi okphaghie lasele, o rue awa bhale iloghie oyi omi oli ni o nono. ¹⁴ Obò oyoli awa te mholi ipfasheke, ni o ri olamhe topfa awa.†

IKirisiti o fu ne nya

¹⁵ IKirisiti khi irokhokho oyi Eshinegba ni o gbo aa ya me eloe. Loli o khi oni odode emini Eshinegba o ma nya.

* 1:7 Li ze iKolo 4.12; iFil 23 † 1:14 Li ze Efi 1.7

16 Irari khi obọ oyọli a te ma emhikpa, ikhi emini e la ukhuli ali eke, ghe eni a me ali eni aa ya me, okekhi ikpekhomhi eghiele o, o khi ekpabọ o, o khi ighie o, okekhi ena omhese o, loli o ma emhikpa, o ma we na egboli. 17 O kpe la o neni a ma emhi nya, loli o ze ni emhi nya e ro kugbe khi oghuo. 18 Loli o khi ukhomhi oyi idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Loli o khi igbaekele, itobọ khi loli Eshinegba o kpe guise le, ni o ke gbo ya ghu ghue, eghẹghẹ agho ni lolighuo o ri obọ nga emini e la agbọ nya ke mhese shi.† 19 Irari khi eri o ghole Eshinegba ni emini o khi nya o la agbọ oyi Omi ọli. 20 Ishegho ni o me asha rote obọ oyi oni Omi ọli nu emhikpa mhue iro-riele, o khi emhi na agbọ ona okekhi ena idane. Olia eyoli ni o ku abi o ro ghu-a shi ukhomhi apfida o ro riele ona. §

21 Eghẹghẹ ni o dose ni aa ro kpe lese Eshinegba, eri a nuata shi ọli o. A khi ebe ọli elemhi udu oye, itobọ angeli obe ni a ngeli. 22 Ama Eshinegba o she re e nu egboli ro riele. Eghuli oyi iKirisiti o ro re e khi eni e pfuase shi odalo oyoli, ni aa ke mhọli ichimhi, ni a pfue umhaguekia. 23 Ini a da kie la elemhi irudunga oye, ni a ro migha gbag-bagba shi o, ni aa ro ze ni irudushi ni a mhọli o nighise, ikhi oni a mhọli shi emini

Eshinegba o ro shobo na e elemhi usomhi onete oyoli. Oni usomhi onete ona ni a she ro tse abọ khase ogbokpa elemhi agbọ ona, loli a ze me iPolu shi abi aghiusomhi, mhi roli ke tse abọ.

Ikanya ni iPolu o gbe na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ

24 Memena, egbe ga a mu me shi osoli ni mhi me e na e elemhi idiegbe oye me. Eri mhi ri oni osoli ona pfuse ikanya eni e kpole gbe, abi iKirisiti o me osoli na idiegbe oyoli, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. 25 Eshinegba o she remhe khi oni o ga oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyoli, ni mhi ya tse-abọ oni usomhi oyoli nya ye e. 26 Ona o khi osheli ni o kpe ro sheli na egbo rote igbaekele ramhi eghẹghẹ ana. Ama, loli o tige khueghie a khase egbo eyoli ena. 27 Eri Eshinegba o riele ona ni eni egbo eyoli e lese epfue oniemhi ni o la oni osheli ona. Oni osheli khi, iKirisiti ni o la agbọ oye e, ni o re e mhọli irudusho khi, a ya nu ọli mhọli okemhi shi ufumhi oyi Eshinegba.

28 Loli o ze ni anye ro ri iKirisiti e tse abọ khase ogbokpa. Rote egbhali ni anye mhọli nya anye te e tse agua ye ogbo, anye gbolo e sese we ni anye ro rue we bhale odalo oyi Eshinegba abi egbo ni e mhue iwomhelo, ni e toma iKirisiti o. 29 Ni a bhale ya

† 1:18 Li ze Efi 1.22-23 § 1:20 Li ze Efi 2.16

ẹ khi ona o zẹ ukhomhi, eri mhi ri ekpabọ eyi iKirisiti nya ni e la mhe egbe roshẹka gbe akanya.

2

¹ Mhia nono ni mhi gueye ẹ abi mhi li roshẹka a kpaghie ẹ ali eni e miesuo ni e la ẹoli iLaodisha ali egboese ni ẹa me mhe ukpelo ghue obọ.

² Emini o zẹ ni mhi rọ ọ riẹle ona khi ni a rọ ri udu shi we ọ, ali ni e kugbe elemhi inono, ini e mhọli ẹpfue ni o gba pfo ni ilẹse o rọ ọ na ogbo. Eghẹghẹ agho ni e lẹse osheli ni Eshinẹgba ọ gba, ni o khi iKirisiti. ³ Lọlighuo kpe ọ khi okpe ni ọọ khueghie ẹpfue-a ni o la ilẹsingme ali ilẹse eyi Eshinẹgba.

⁴ Eri mhi gue ona a ye ini ogbokhoghuo ọ khi ri osese egbhọli bhale ya di ẹ, abibi eni osese e ririẹ dala eso ramhi. ⁵ Irari khi, ini mhi aa ririẹ nu ẹ la agho, ayemhe oyemhe o nu ẹ la agho. Mhi nono ni mhi bhale ya me ẹ abi a gue la kuete, ni irudunga ni a mhọli shi iKirisiti ọ ọa li nighise.

⁶ Aborokhia khi a she rue iJesu iKirisiti abi Onomhue, a nu ọli ke ngeli kugbe, ⁷ à gbelighi migha, a gbo rọ ma imiesuo ni a mie iKirisiti suo, a kie mhọli ọli shi udu khi emini a sese ẹ ikhi ingme eyi iKirisiti khi igesikia e khi. A kphemhi ẹ na Eshinẹgba egheghẹ kpa.

⁸ Khi zẹ ogbokhoghuo di ẹ mu lama shi osese afue ali eyi

ikpamhika. Ikhi osese ni e migha nga angeli ali egbhali oyi agbo, ni ẹa rọte obọ oyi iKirisiti bhale.

⁹ Irari khi emini Eshinẹgba ọ khi nya e la idiegbe oyi iKirisiti. ¹⁰ Irari khi a kugbe iKirisiti ọ, a rọ mhọli agbo ni o gba pfo elemhi ayemhe. Lọli ọọ kpeda nya elemhi ekpabọ ali omhesẹ ali afu nya na elemhi ayemhe. ¹¹ Itobo khi a kugbe iKirisiti ọ, ọ rọ rue ẹ oguemhe idiegbe udu lasele, ezeze abi a lie shele ogbo ẹpfi-a. ¹² Ezeze abi a li ri iKirisiti to abi ọ rọ ghua, ni a gbo guise ọli le, igho a li pfi ẹ lo elemhi okẹ gbo mu ẹ vule, elemhi ibatizi. A guise ẹ le bhale agbo irari khi a mhọli irudunga shi ekpabọ oyi Eshinẹgba ni ọ rọte eghuli guise iKirisiti le.*

¹³ Eri a kpe ghu-a shi elemhi ayemhe egheghẹ no dose, irari khi a la agbo olamhe. Ama memena, Eshinẹgba ọ she ri iKirisiti re ẹ gbo mhọli agbo. Ọ ri olamhe eyawa nya topfa awa.† ¹⁴ Abi Eshinẹgba ọ rọ shishi ishi ni a zẹ shi awa egbe-a se, ikhi eni e migha zu awa ode, ọ rue we awa ode-a, ọ ta we ma apfida abi iJesu ọ rọ ghua.‡ ¹⁵ Abi ọ rọ mie iyemhe okphaghie ekpabọ se, ọ re we lasele gboo yeghe-a abi ọ rọ ghu-a shi apfida.

¹⁶ Irarigho, khi zẹ ni ogbokhoghuo ọ gue ẹ ezọ shi emini u wa le ali oni u wa

* 2:12 Li zẹ iRom 6.4 † 2:13 Li zẹ Efi 2.1-5 ‡ 2:14 Li zẹ Efi 2.15 § 2:16 Li zẹ iRom 14.1-6

da, ukēneta ushi imu Uki Onogbọ ali ogbele ne pfuase ali Ogbele iYemhea oyi iJu. § 17 Enana nya, irokhokho oyi emini e ya bhale ikpukhokho agbọ e khi, iKirisiti o khi ozukhomhi we nya. 18 Khi ze ni ogbokhoghuo ni o riele iregbe-tiemhie eyi ikpamhika, ni o ga igeni, o di e dobe eleli oye-a. Emini egbo eghogho e me e la tono ali udu oyewe ni imiesuo o roli e vuse ike shi isamhi afue. 19 Ogbo oghogho oke kugbe iKirisiti o, ni o khi Ozukhomhi oyi oni idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo miesuo. Ezeze abi ukhomhi oyi ogbo o lie gueye idiegbe abi o lie kia, igho omhese oyi iKirisiti o lie mhese na egbo eyoli nya, rewe gbe akanya kugbe abi idiegbe ogbo o tono elamhi ali ikpese egbe mano, khi oghuo. Eghoghe agho oni idiegbe nya o fu abi Eshinēgba o nono oli shi.*

20 Aborokhia khi u she nu iKirisiti ghua, ni ushi agbo oke ro mhese ne egho, elo o ze khi u kie ri egbe e na we, ni u ro ri ushi eyewe gbe akanya, ni ee lie, 21 “Khi mu ona mholi obo,” “Khi to elemhi ogho bino,” “Khi ri obo ti onana?” 22 Enana nya, emini e ya mele afue-a e khi, ini a rewe riele emini a rewe ya riele se. Irari khi ishi ali omhese ni egbo e mhese lo. 23 Eri omhese eghogho e li abine khi ilasingme e la o, ikhi eni e ri itoto ri

egbo ga ugamhi ikpamhika ali iregbe-tiemhile oyi ikpamhika, ali ina-idiegbe-osoli, ama eni e riele ena ea rewe lase olamhe le.

3

Angeli ni o ghole Eshinēgba

1 Aborokhia khi a she rote eghuli guise e ali iKirisiti le bhale agbo egho, ri udu oye shi emini e la obini iloghie obini iKirisiti o shito obita Eghiele oyi Eshinēgba.* 2 Ri udu oye shi emini e la obini iloghie, khi roli shi emini e la agbo ana, 3 irari khi u she ghua, elemhi iKirisiti u ke la, ni o la elemhi Eshinēgba. 4 Egbegbi agbo oye, elemhi iKirisiti o la. O kha da feli lasele, yeve, u li ya nu oli la akaghọ, u li nu oli mholi okemhi shi ufumhi oyoli.

5 Irarigho, ze ni oghuemhe oyi emhi agbo ni o kpe la agbo oye o ghua. Enabi itsebo, ali angeli ichimhi, ali isamhi ebe, ali oghuemhe ni ea ti, ali emhi-itoegbe ni o li khi ikhumhi igaga. 6 Itobo enana, elemhi e ro bi Eshinēgba deba egbo ni ea ya suo eso na li. 7 Ee, a kpe li lina ngeli elele, abi a ro la ifuabo eyi egbo eghogho. 8 Ama, memena a ze ni emhi eghogho nya e lase e egbe le. Emhi nabi elemhi-ibibi, ali ofu imholi, ali imuegbe obe, ali iyesegebe-eva-a, ali ingmemhi iditse, ali itono obo udu. 9 A khi ke lono egbholi khase egbe aborokhia khi a she gueghie

* 2:19 Li ze Efi 4.16 * 3:1 Li ze Iwolo 110.1 † 3:9 Li ze Efi 4.22

ingeli ali idiegbe onodiọ shi eke egho,†¹⁰ ni a shi ri idiegbe enegbo ku egbe, ni Eshinegba Ima o ro ya mele onogbo-a, ni o li abi oyoli. Ini o me asha re e mholi ilese oyoli.†¹¹ Itobo ona, azolomhe o a ke la iteva eni e khi iju ali egbo iJeta, we e eni a shele-a ali eni aa shele-a, we e egbo eni ea fialo-a ali egbo eni e rote ifui ishemhi lasela, we e oghumha ali omi ogbo. Ama iKirisiti o khi oni o mu egbe ne.

¹² Irarigho, abi a ro da khi eni Eshinegba o ze, ni e pfuase ni o nono ingme oyewe egho, a ri ilelemhi, isomhelemhi, itiegbe-tiemhi, ali ipfomhe ali irobomudu so abi awulu. ¹³ A ke ti eni e miesuo nabi ee ma egbe. Ini a lue na egbe, a ro ke topfa egbe e. A ro topfa abi Onomhue o li ro topfa e. S*
¹⁴ Emini ugbo ro ya ma eni ingeli enete ena nya khi, inono ni o gen o eni ingeli ena nya kugbe, elemhi ikugbe ni o gba pfo.

¹⁵ Zobe ni opfomhe oyi iKirisiti o mholi omheshe shi udu oye, aborokhia khi egbo ni e kugbe elemhi idiegbe oghuo a khi egho, aa kphemhi. ¹⁶ A ze ni ungmehi oyi Onomhue o la agbo oye e, abi a lie sese egbe, ni a ri ile singme e ye egbe ude. A gbo ligho ke to iwolo ena irudunga, ni a rote elemhi ayemhe e to ke

lasele. A ri ayemhe ikphemhi e to uwolo ku eghie Eshinegba.†
¹⁷ Emhikpa ni u wa rie le ni u wa ngme, ri eva oyi iJesu Onomhue rie le we. U gbolo ri eva oyoli e kphemhi na Eshinegba Ita.

Abi eni e miesuo e li ya ke ngeli

¹⁸ Ee ikpotso ni a la ughue, a ri egbe e na odo e pfo, irari khi ina ee eni e miesuo e ke li.†

¹⁹ Ee edo, a nono ingme oyi ughue e, a khi ri ob o ni o toto dose mu we. S

²⁰ Eniye, a ke suo eso na eni e bia e odekhode, irari khi onana o ti Eshinegba eloe.*

²¹ Ita eniye, a khi rie le emini e ya ri elemhi bi imi e, irari khi o ya ri egbe pfo we a.†

²² Ee ighumha, a ri ungmehi oyi oni o mholi e ni o la agbo ona ke gbe akanya. Oa khi ini e nu e la agho tse a ro ri ungmehi oyewe ya ke gbe akanya ini e ba somhi-elemhi e. Ama ri udu oghuo ke gbe akanya irari khi u mu ekpe a na Onomhue.

²³ Emiemini u wa rie le nya ri omuegbe ni o rote udu oye nya lasela ke rie le o li, abine khi Onomhue u gbe akanya a na, ni oa khi ogbo. ²⁴ Lina ke ngeli abi u ro da lese khi u ya rote ob o oyi Onomhue me eleli egho. ²⁵ Eshinegba o ya fali oni o li onobe ota, oa ya gbe ogbokhoghuo azeba.† S

† 3:10 Li ze Igbae 1.26; Efi 4.24 S 3:13 Li ze Efi 4.32 * 3:13 Li ze Efi 4.2

† 3:16 Li ze Efi 5.19-20 † 3:18 Li ze Efi 5.22; 1 i Pit 3.1 S 3:19 Li ze Efi 5.25; 1

i Pit 3.7 * 3:20 Li ze Efi 6.1 † 3:21 Li ze Efi 6.4 † 3:25 Li ze i Deut 10.17; Efi

6.9 S 3:25 Li ze Efi 6.5-8

4

¹ Eẹ ega, a guẹ ke riẹle deba ighumha eye ẹ abi o ti shi, a ri igesikia deba wẹ. Sato khi yeye u li mhọli Oga shi ighie.*

Emini o gbo mhesẹ na wẹ

² A lolo ke so iromhi, a to ẹloe eke, a tse Eshinegba uwegbe. ³ A gbo li ke so iromhi na anye, ni Eshinegba o khueghie ode-a na anye ini anye me asha gue ungmehi oyoli le. Ikhi ungmehi on-ayi osheli oyi iKirisiti, ni o ze khi mhi la oga ighumha memena. ⁴ A lema na mhe, ni mhi gue oni usomhi le gboo ni egbo e suo li. ⁵ Ri ileasingme nu egbo eni ẹa miesuo ke ngeli. Eghẹghẹ ni u mhọli nya, roli riẹle onete.† ⁶ Ze ni ileasingme o la ungmehi ni u wa ngme, u gbolo ẹ ngme ingmehi eni ẹẹ ti eso, eghẹghẹ agho ni u lese emini u ya ke so shi ogbokpa ingme.

Otse ni o kpukhokho

⁷ ITakikosi o ya gue ingme eyemhe nya ye ẹ. Egbegbi inyoghuo ni oo gbe akanya oyi Eshinegba te ode igesikia, ni mhi nono ingme oyoli o khi. Oni anye ga kugbe ee ga Onomhue o li khi. ⁸ Ni a ro lese abi anye li la o shi memena mhi ro ghie oli ẹ ghi ẹ, ali ni o gbo ri udu shi ẹ o.‡ ⁹ Lolli ali Onesimusi mhi ga ghie ẹ ghi ẹ. Inyoghuo anye oni oo gbe akanya oyi Eshinegba te ode

igesikia ni anye nono ingme oyoli o li khi. Onge ẹoli oye ẹ o khi. E ya gueye ẹ emini aa me oola nya.§

¹⁰ Arisitakusi ni anye ga la owa ighumha, oo tse ẹ. IMaki ni lolli ali iBanabasi e khi inyoghuo, ee tse ẹ. Ini iMaki o bhale a kpe abo mie oli abi a li mhesẹ oli na ẹ.* ¹¹ Ijesu ni akiseva oyoli o khi iJositosi, o lie tse ẹ. Eni egbo aase ena e khi egbo iJu tse eni e nu mhe ẹ gbe akanya iri-ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ke kia gase. Eri e ga ri egbe ẹ mu mhe. ¹² Epafurasi ni o khi onge ẹoli oye ẹ, ni o khi oni oo ga ijesu iKirisiti, o li tse ẹ. Eghẹghẹ kpa o ro o do ogbo elemhi iromhi isoso itobo oye ẹ, ni a migha gbagbagba, ni a womhelo shi elemhi oghumhe oyi Eshinegba. Ali ni a gbo mhọli oli shi udu khi Eshinegba o ya riẹle emini oo khi lolli ya riẹle.† ¹³ Mhi pfi otsese na li khi o ma a gbe akanya egbegbo itobo oye ẹ, ali egbo ni e miesuo ni e la iLaodisha ali Erapolisi. ¹⁴ ILuku omole anye ni o khi idokita, ali iDemasi ee tse ẹ.‡ ¹⁵ Ali nu mhe tse eni e miesuo ni e la iLaodisha, ali iNifa ali igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo ni e la owa oyoli.

¹⁶ Ini a ze ebe ona se, a ze ni a li ze oli ye igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo ni o la ẹoli iLaodisha. Zobe ni a

* 4:1 Li ze Efi 6.9 † 4:5 Li ze Efi 5.16 ‡ 4:8 Li ze Ika 20.4; 2 iTimo 4.12; Efi 6.21-22 § 4:9 Li ze iFile 10-12 * 4:10 Li ze Ika 19.29; 27.2; iFile 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39 † 4:12 Li ze iKolo 1.7; iFile 23 ‡ 4:14 Li ze 2 iTimo 4.10,11; iFile 24

li mie ẹgbọ iLaodisha ebe ni mhi kẹkẹ ghi wẹ li zẹ.

¹⁷ Gueyẹ Achipọsi khi mhiẹ ọli ọ rọshẹka pfuse akanya ni Ọnọmhue ọ rọ nga li obo gbe pfo. §

¹⁸ Mhẹmhẹ iPọlu mhi ri ugba ma ebe ga kẹkẹ otse ona ghi ẹ. A khi yele-a khi eri a sọ mhẹ igha. Okhale oyi Eshinẹgba o nu ẹ la.

Ebe onodode ni iPōlu o kekē ghi egbo ITēsalonia Eni e miesuo

1 Mhēmhē iPōlu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi ẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eke iTēsalonika, ni e khi egbo eyi Ẹshinēgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhūe.

Okhale ali opfomhē oyi Ẹshinēgba e ka nu ẹ la.

Angeli ali irudunga oyi egbo iTēsalonika

2 Anye maa tse Ẹshinēgba uwegbe eghēghē kpa shi itobọ oyi ẹẹ nya, igho anye gbo liẹ teva ẹ elemhi iromhi isoso oyi anye. 3 Anye ma la odalo oyi Ẹshinēgba oyawa ali Ita awa sato ikanya eyẹ ẹ ni iregbenga oyẹ ẹ, o rẹ ẹ gbe. Abi inono ni a mhue na egbe ẹ o li rẹ ẹ toto obọ akanya, ali abi irudunga ni a mhue na iKirisiti Onomhūe o li migha.

4 Inyoghuo anye, anye lese khi Ẹshinēgba o nono ingme oyẹ ẹ, o she gbo zẹ ẹ ni a khi egbo eyoli. 5 Irari khi eri anye ri usomhi onete bhale ghi ẹ. Oa khi ungmehi unu tse anye ro roli bhale, ama li rote elemhi ekpabo ali Ayemhēno-pfuase. Anye li ri igesikia oyoli lo ẹ esọ egbegbo. A lese abi anye li ngeli abi awa ro ga la kugbe, irari ni o ro ti na ẹ anye ro ligho ngeli. 6 Áá

khonya anye ali Onomhūe abi o tseku khia khi a me osoli egbegbo, a ri oghelẹ mie oni usomhi ni o rote Ayemhēno-pfuase bhale.* 7 Itobọ igho, eni khonya a ngeli a ke khi shi egbo ni e miesuo na eke iMasidonia ali Akhaya o. 8 Irari khi aa khi eri usomhi oyi Onomhūe o lese rote ẹ unu fiẹ lase ya je eke iMasidonia ali Akhaya tse, ama, iregbenga ni a mhue na Ẹshinēgba o she ramhi asha kpa. Itobọ ona, anye a ke mhue ingme olese ni anye ke ya ngme. 9 Egbo egho nya e ngme oli abi a li ri eloe e khu anye abi anye ro ku shi na ẹ. Ali abi a li tsua ikhumhi kua bhale deba Ẹshinēgba, ni áá gá egbegbi oni Ẹshinēgba ni o la o. 10 A gbo gueye anye abi a li migha a khe Omioli ni o rote iloghie ya bhale, ikhi iJesu ni o rote eghuli guise le, ni o mie awa pfuese ofu oyi Ẹshinēgba ni o o bhale.

2

Ikanya eyi iPōlu elemhi eoli iTēsalonika

1 Inyoghuo anye eni emose ali eni ikpotso, ẹẹ a lese khi ifeli ni anye bhale ya feli ẹ, oa khi afue. 2 A lese abi anye li me osoli ni a li tsue anye obini eke iFilipinini anye bhale deba ẹ eke iTēsalonika. Abi o tseku khia khi anye me ukpokpomhi ozuode, Ẹshinēgba oyawa o ri igbedu na anye ni anye kiele rue usomhi onete ni o

* 1:6 Li zẹ Ika 17.5-9   * 2:2 Li zẹ Ika 16.19-24; 17.1-9

rɔte obɔ oyɔli bhale ghi ɛ.*
 3 Olema ni anye lema ɛ ɔa khi oɔɛ ni ɔa gbe akanya, wɛkhi rɔte usamhi ni ɔa ti, wɛkhi eri anye e nono ni anye di ɛ. 4 Ochogho, eri anye a ngme abi Eshinɛgba ɔɔ anye li ngme. Irari khi ɔ she bino anye shi ɛgbɔ ni e nga obɔ ni ɔ ri oni usomhi onete ona a te obɔ. ɔa khi eri anye rɔshɛka ni anye ba ri egbe ke mu ɛgbɔ, ama Eshinɛgba anye rɔshɛka ri egbe a mu. Lɔli ɔ she bino isamhi udu eyi anye bie. 5 Eɛ a lɛsɛ khi ɔa khi ingmemhi udimhi anye rɔ bhale deba ɛ, wɛkhi eri anye ri ingmemhi ikokoalo ɛ guese ukpɔkɔ. Eshinɛgba ɔ khi ɔtsɛlɛ ɔyi anye. 6 ɔa khi eri anye ɛ dua ni ɛɛ ukɛliɛ ɔgboɛse ɔ kuɛghie anye, ukɛliɛ khi eri anye nono ɔli obɔ oyɛɛ wɛ khi obɔ oyi ɛgboɛse.

Abi ighiusomhi na kɛɛ eyi iKirisiti, anye tɛ ɔ ni anye kha mhila ɛ emhi obɔ. 7 Ama abi anye rɔ nu ɛ la, eri anye ku egbe a abi inyɔ ɔ li ri ɛloe ɛ khu eniyɛ eyɔli. 8 Itobɔ inono ni anye mhue na ɛ, ɔa khi usomhi onete oyi Eshinɛgba ona tɛɛ anye lɛsɛ nono ni anye rɔ ghi ɛ. Ama li shi agbɔ oyi anye. Irari khi ingme oyɛ ɛ o mu anye egbe gba. 9 Inyɔghuo, a ga sato abi anye toto obɔ gbe ikanya ali ɔmunu ni anye mɛ. Eri anye e gbe ikanya ogbɛlɛ kpa, ini anye khi nasɛ ɔngɛɛ abi anye li i gue usomhi onete oyi Eshinɛgba ye ɛ.

10 Eɛ ali Eshinɛgba a khi ɔtsɛlɛ eyi anye, khi angeli oyi anye khi eri o pfuase, o ti, ɔa mhue umhaguɛli abi anye rɔ la ɛɛ eni e miesuɔ iteva. 11 Anye riɛlɛ deba ɔgbɔgbɔ abi ita ɔ li riɛlɛ a deba ɔmɔ. 12 Anye ye ɛ ude, anye yɛsɛ ɛ, anye ri udu u shi ɛ ɔ, ni a ke ngeli angeli ni o ri egbe a mu Eshinɛgba ni ɔ lu ɛ, ni a mhue okemhi shi eghiele ali ufumhi onayi ɔli.

13 Emhi olese ni o gbo ri anye a kuɛghie Eshinɛgba khi, abi anye rɔ ri usomhi oyi Eshinɛgba bhale ghie ɛ, a suɔ a kpe abɔ mie ɔli. Aa mie ɔli abi usomhi ɔgbɔ ama eri a mie ɔli abi usomhi oyi Eshinɛgba ni o khia khi ighɔ o khi. Irari khi ungmemhi oyi Eshinɛgba o la ɛ ni a miesuɔ egbe ɛ akanya. 14 Inyɔghuo, eri a ga li abi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suɔ eyi Eshinɛgba ni e la ekɛ iJudia, ni e khi ɛgbɔ eyi iJesu iKirisiti. Abi e li mɛ ajilimhɛ obɔ oyi ɛgbɔ iJu eyɛwɛ, ighɔ a li li mɛ ajilimhɛ obɔ oyi ɛgbɔ eyɛ ɛ.† 15 Eni ɛgbɔ ena, e gbe iJesu ɔnɔmhue ali emekɛguele-a. E tigbe khu anye ya fiɛ. E ma ri elemhi a bi Eshinɛgba. E khi ɔbe ɔgbɔkpa.‡ 16 Eri e ga rɔshɛka ni wɛwɛ e zu anye oɔɛ ini anye khi mɛ asha gue usomhi oyi Eshinɛgba ye ɛgbɔ iJɛta, ikhi ungmemhi ni o ri imiesuɔ ɔ ghi wɛ. Oɔɛ ona e te buse olamhɛ ni ɛɛ lamhɛ-a. Mena, elemhi ibibi oyi Eshinɛgba o

† 2:14 Li zɛ Ika 17.5 ‡ 2:15 Li zɛ Ika 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

she tiemhile shi wẹ ọ.

IPolu ọ nono ni ọ gbo ya bino ẹgbọ iTeſalonika

¹⁷ Inyoghuo, abi a rọ vase anye ali ẹ-*a* ukuku ẹghẹghẹ, (elemhi idiegbe ọa khi us-amhi), eri ẹloli ẹ o nga anye. Anye dua ini anye gbo mẹ ẹ. ¹⁸ Anye nono ni anye gbo deba ẹ. Mhẹmhẹ oyemhẹ mhi dua ni mhi bhale iti-ingmi-ingmẹ, ama ọkphaghie ọ zu anye ode. ¹⁹ Ini a bino ọ, ẹẹ a zẹ ni anye rọ mhọli irudushi ali oghẹle, ni a gbo zẹ khi anye rọ ọ tonon obọ udu shi imuọle ni anye ya mhue odalo oyi iJesus, ini ọ bhale. ²⁰ Igesikia, ẹẹ a khi ititiegbe ali oghẹle ni anye mhọli.

3

¹ Abi anye ẹa ke rọ dobe ri egbe mie, anye ke bie rọ shito obini ẹoli Ateni.* ² Lọli o zẹ ni anye rọ ghie iTimoti inyoghuo anye ni ọ nu anye ẹ gbe akanya na Eshinegba, ikhi akanya itse-abọ usomhi onete oyi iKirisiti. Anye ghie ọli ghi ẹ ni ọ zese ẹ-a, ni ọ gbo kpaghie irudunga oyẹẹ obọ, ³ ini ongeẹ ọ khi nyene egbe ukhokho irari ajilimhe enana. Eẹ oyẹẹ a lese khi ajilimhe eghogho e li la emini e ghọle Eshinegba khi awa ya mẹ. ⁴ Irari khi abi anye rọ nu ẹ la, anye kpe gue ọli ye ẹ shi ekẹ khi a ya mu okhọli vule shi anye ọ, a lese khi ighọ o kie tse. ⁵ Lọli o zẹ ni mhi rọ ghie iTimoti. Itobọ khi mhi a ke dobe ri egbe mie, mhi

rọ ghie ọli ọ bhale ya bino abi irudunga oyẹẹ o ke laọ shi. Eri udu o nase mhẹ khi ọkphaghie ọ dobe ya mu ẹ fe, o li abine khi akanya ni anye gbe nya e ya mele afue-a.

Emini o ri egbe ẹ mu ni iTimoti ọ guele

⁶ Mena, iTimoti ọ she jele ya gue usomhi onete oyi irudunga ali inono oyẹẹ ye anye. Ọ she gueye anye abi a lie sa usamhi onete oyi anye ali abi o li ẹ ghọle ẹ ni a mẹ anye, abi anye lie nono ni anye li mẹ ẹ.† ⁷ Itobọ ona inyoghuo, irudunga oyẹẹ o she ri udu shi anye ọ, abi a rie mu okhọli vule shi anye ọ ni anye la osoli. ⁸ Eri ayemhẹ oyanye o mhọli itije-odalo abi anye rọ suọ abi a li kie migha shi ikugbe ni ẹẹ ali Onomhue a kugbe. ⁹ Mena seẹ anye lie dobe kphemhi na Eshinegba shi oghẹle ni a rọ ghi anye? ¹⁰ Ni o gbe no bi anye rọ ri udu oyanye nya mhila li, ọ zẹ ni anye mẹ ẹ ẹloe ni anye ri emini e kpo ẹ irudunga le na ẹ.

¹¹ Eshinegba oyawa ali Ita awa lolighuo ali iJesus Onomhue e ka be ode na anye ni anye rọ bhale deba ẹ. ¹² Onomhue ọ ka zẹ ni inono ni a mhue na egbe ẹ ali ẹgbọ kpa e ke fu shi ọ, ni o fu abi inono ni anye mhue na ẹ. ¹³ Ode ona ọ te ya zese ẹ udu-a, ni a khi eni e gba pfo, ni e pfuase shi odalo oyi Eshinegba oyawa ali Ita awa, ini iJesus Onomhue ali eni e khi eyoli e bhale.

* 3:1 Li zẹ Ika 17.15 † 3:6 Li zẹ Ika 18.5

4

Angeli ni o ghole Eshinegba

¹ Ni mhi ro gbe oli ukhomhi inyoghuo, anye e sese e abi a li ya ke ngeli ni o ya ghole Eshinegba. A she ligho o ngeli. Mena anye ri eva oyi iJesu Onomhue gbo lema e, a kie lina ke ngeli. A gbo khi ma o. ² Irari khi a lese osese ni anye sese e rote afu ni iJesu Onomhue o ro na anye.

³ Eri Eshinegba oo nono ni a re e khi eni a khuese pfuase ni a pfi angeli itsebo shi eke, ⁴ khi omose ogbogbo o gue ri egboli ke kia o gbo gue ngeli deba ughue-oli, ode ipfuase ali ekpe. ⁵ A khi mholi oghuemhe oyi efiala ona itsebo deba egbe, abi eni ea lese Eshinegba ee li. ⁶ Emini a ngme ena khi, ogbokhoghuo o khi kia onuzava oyoli ni e ga mie iKirisiti suo okiengme. O khi li oli le irari khi oo da ne oli. Anye she kpe gue ona ye e anye roli tse agua ye e khi Onomhue o ya na egbo eghoghohosue. ⁷ Eshinegba o lu awa shi ikanya itsebo, ama eri o lu awa ni awa khi eni e pfuase. ⁸ Itobo ona, ogbo ni o da kie osese ona ne, o a khi osese oyi ogbo o kie ama oyi Eshinegba o kie ni o ri Ayemhenon-pfuase na awa.

⁹ Oa khi oni anye ya gbo keke ebe ghi e, a nono ingme oyi eni e miesuo enabi ee. Irari khi Eshinegba lolighuo o she sese e abi a li ya nono ingme egbe e. ¹⁰ Igesikia, igho a kie li e ngeli deba

inyoghuo e ni e la eke iMasidonia. Irarigho, inyoghuo, anye lema e a gbo khi ma oni angeli.

¹¹ Roshaka la agbo ni o pfomhe. Ke mu alo shi akanya oye, u ri abo eye e gbe akanya, abi anye kie kpe gueye e. ¹² Ini a da lina ne, o ya ri ekpe shi e egbe odalo oyi egbo ni ea miesuo. Egheghe agho wa ya ri egbe da ogbo shi emini e to e.

Inyenegbe bhale oyi Onomhue

¹³ A ghe i inyoghuo, anye e nono ni a lese igesikia ni o la ingme oyi egbo ni e ghua, ini egbe e khi pfo e-a abi egbo ni ea mhue irudushi ¹⁴ Irari khi ini awa miesuo khi iJesu oo ghu-a o gbo guale. Awa li miesuo khi ini Eshinegba o rue iJesu nyene e bhale, o ya li rue eni e mholi irudunga shi iJesu o ramhi ni e ro ghua, ma li egbe bhale. ¹⁵ Osese ni anye e sese e ena, osese oyi Onomhue lo. Awa ni awa la agbo awa aa ya ralo na eni e ghu-a, ele ni Onomhue o ya bhale. ¹⁶ A ya mhese leghe, uruli oyi agheni ni o kpeda nya o pfi leghe, a pfi akala oyi Eshinegba. Onomhue o ya rote iloghie tiemhile irarogbe. Egbo ni e ri udu nga iKirisiti ramhi ni e ro ghua, e kpe ya guale bhale agbo. ¹⁷ Awa ni awa la agbo oni egheghe, a tigbe rue awa nga idane vui, ya ma we egbe deba Onomhue irarogbe elemhi otughunu. Igho awa ke lie nu Onomhue

* 4:17 Li ze 1 iQori 15.51-52

la agbọagbọ.* ¹⁸ Irarigho, a ri ingmemhi ena ke ri udu shi egbe ẹ ọ.

5

A mu egbe khe ibhale oyi Onomhue

¹ Inyoghuo, ọa khi oni a ke gbolo ẹ kekẹ ebe ghi ẹ shi ingme egheghe ali oni ogbele ni a ya me ingme enana nya. ² Irari khi ẹ ọyẹ ẹ a ga lese egbegbo khi ogbele iguezo oyi Onomhue eri o ya li abi oghiatọ ọ liẹ bhale eliyose.* ³ Ini egbo e da liẹ. “Emhikpa o she pfomhe, ingme okhoghuo ọa ke la ọ ne.” Egheghe agho opfuse o ro ya de rughu we. Eri o ya bhale udemhija abi oku o liẹ to okpotso. Egbo ẹa ya pfue oni iguezo.

⁴ Ama ẹ inyoghuo aa la alo ebili nabi oni ogbele o ya bhale guo shi ọ abi oghiatọ. ⁵ Irari khi ẹ nya egbo ni e khi eyi akpa a khi. Eyi ẹle ọguota a khi. Awa a khi egbo na eliyose wekhi egbo alo ebili. ⁶ Itobo igho awa khi ke lese abi egboese, a bino angeli bie ke ngeli, aa ke tokpe. ⁷ Eliyose egbo e ro lese, eliyose onyo o ro gbe egbo. ⁸ Aborokhia khi egbo ena ẹle ọguota awa khi egho, awa bino angeli bie ke ngeli. Awa mema ya ri irudunga ali inono so abi awulu akhuli ni okholi-okhue ọ ro mu aye, awa ri irudushi oyi imiepfuese rughu abi arula akhuli ni okholi-okhue ọ ro rughu.†

⁹ Irari khi Eshinegba ọa ze awa shi eni a ya pfuse-a, ama eni iJesu iKirisiti Onomhue ọ ya mie pfuese. ¹⁰ Eri ọ ghu-a na awa, ni awa nu ọli la, awa la agbo o, okekhi ini awa ghua. ¹¹ Itobo ona, awa ri udu shi egbe awa ọ, awa a kpaghie egbe awa obọ, abi a kiele ẹ li ena.

Ungmemhi ali otse ni e kpukhokho

¹² A ghe ii, anye lema ẹ inyoghuo, a ze ni a ke mu ekpe na eni e totobo ọ gbe akanya egbegbo ifuabo oyẹ, ni ẹ se se ẹ ode ni a te ya khi eni e miesuo. ¹³ A ga ri ekpe ali inono onofune ke na we, itobo akanya ni ẹ gbe. A nu egbe ẹ ẹ ngeli angeli opfomhe. ¹⁴ Anye gbo lema ẹ inyoghuo, a ke tse agua ye egbo olemhe. Aa ye eni ulishi ọ mu ude. Aa kpaghie eni ẹa mhue ekpabo obọ. A mhue irabomudu ke deba ogbokpa. ¹⁵ A khi ze ni ogbo ọ ri onobe fata onobe, ama egheghe kpa a ze ni a roshaka ke riele onete na egbe ẹ ali ogbokpa.

¹⁶ Egbe e ke mu ẹ egheghe kpa. ¹⁷ Aa so iromhi egheghe kpa. ¹⁸ A ke tse uwegbe shi emiemini a me kpa. Ona o khi emini Eshinegba ọ nono obọ oyẹ, abi yeye ali iJesu iKirisiti a ro ga kugbe egho.

¹⁹ Khi ke pfuse erali Ayemhe-no-pfuase a. ²⁰ A khi ri eloe gbe ungmehi imekeguele. ²¹ A ke mu emhikpa fe bino, a rue onete

* 5:2 Li ze iMat 24.43; iLuk 12.39; 2 iPit 3.10 † 5:8 Li ze Aza 59.17; Efi 6.13-17

ni o laọ. ²² Ti egbe emhi obe nya le.

²³ Ẹshinẹgba lọlighuo ni ọ khi Ẹshinẹgba ọna opfọmhẹ, ọ ka rẹ khi ọni ọ pfuase ode khi ode. Ọ ri yeye nya, ghe ayemhẹ ali agbọ ali idiegbe eye khi eni e gba pfo ni ẹa mhọli umha-guẹkia, ya ramhi ẹghẹghẹ ni iJesu iKirisiti ọyawa ọ rọ ya bhale. ²⁴ Lọli ni ọ lu ẹ, ọ ya rieḷe ọli, irari khi ọni ọ zẹ ri egbe ẹ nga ọ khi.

²⁵ A ke sọ iromhi na anye inyọghuo. ²⁶ A ke tse ẹgbọ ni e miesuọ egbegbi otse, a gheḷe ẹ mu we. ²⁷ Mhi ri afu ni mhi mhue obọ oyi Ọnọmhue lema ẹ, a zẹ oni ebe ona khasẹ ẹgbọ ni e miesuọ nya.

²⁸ Okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa o ka nu ẹ la.

Ebe onuzi-eva ni iPɔlu ɔ keke ghi egbo ITeſalonia Eni e miesuo

1 Mhemhe iPɔlu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eke iTeſalonika, ni e khi egbo eyi Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue.*

2 Mhi lema Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e mhue isomhelemhi na e, e ri opfomhe na e.

Ikpemhi ali Iromhi isoso

3 Inyoghuo, anye mema ya ke tse Eshinegba uwegbe na e egheghe kpa. O ti ni anye ke ligho, irari khi irudunga oye e o o fu sho egheghe kpa. Inono ni a mhue na egbe o o fu sho. 4 Loli o ze ni anye ro re e la iteva igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinegba a neta omose. Eri anye re e neta omose itobo abi a li dobe ri obo mu udu migha irudunga oye e elemhi okholi ali imufe nya ni a mu vule shi e o.

5 Enana nya e rokhase khi ez o oyi Eshinegba o migha shi ipfuase. Itobo igho Eshinegba o ya leli e shi eni e te o, ni e ya lo iloghie oyoli ni a me osoli e shi. 6 Eshinegba o ya gbe azeba, o ya ri osoli fali eni e na e osue ota. 7 O ya ri iyemhea na e e ni a me osue, o gbo li

ri oni iyemhea na anye. O ya rie e ona ini iJesu Onomhue o da feli lasese shi idane elemhi avuer e, loli ali igeni eniemhi eyoli. 8 O ya na egbo ni e a lese Eshinegba osue, ali eni e ri usomhi onete oyi iJesu Onomhue gbe akanya. 9 E ya me osue. E ghu tiemhi ilimhi iriere. A rue we odalo oyi Onomhue ali ufumhi oniemhi oyoli le.† 10 Ele ni a ya me ona khi, ogbele ni Onomhue o ya bhale, ni eni e ri udu nga li e ri ikueghie ali ekpe na li. Li shi e e lo, itobo khi a she mie ungmehi ni anye gueye e suo.

11 Loli o ze ni anye ro o so iromhi na e, Eshinegba o ze ni a li khi eni e ya la agbo ni o o ghole oli. Ali o ri ekpabo eyoli ri ugbamhi onete ni a mholi bhale ya tse na e, li shi onete ni irudunga oye e o re e rie e. 12 Itobo okhale oyi Eshinegba oyawa ali oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, a ya rue ufumhi ghi eva oyi iJesu Onomhue oyawa, o li ri ufumhi ghi e.

2

Ona okholo

1 Inyoghuo, ingme ibhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, ali abi awa li ya kuma li egbe,* 2 a khi ze ni usamhi oye e o nyanya ghagha ku ni a yila. Ini ogbokhoghuo o ririe khi imeke loli me, okekhi usomhi ona ke o guele, okekhi eri o o khi ebe ni anye keke ghi loli lue

* 1:1 Li ze Ika 17.1 † 1:9 Li ze Aza 2.10 * 2:1 Li ze 1 iTeſa 4.15-17

rōte zē ọli khi ogbẹlẹ oyi Ọnọmhuẹ o she bhale,³ a khi zē ni ọgbọkhọghuo ọ te ode okhọghuo di ẹ. Irari khi oni ogbẹlẹ ọa ya bhale ini aa li mẹ ukpokpomhi imuokhuẹ-vule shi Eshinẹgba ọ ali ini ọna umhasuọ-esọ ni ọ khi ọgbọ ọbe ọa li feli lase gboo, ikhi ọni a mhẹsẹ owa erẹ na.⁴ Ọ ya mu okhọli vule shi emhikpa ni ẹgbọ ẹ lu Eshinẹgba, ilitsa ali emhikpa ni ẹgbọ ẹ ga ọ, ọ ri ẹgbọli fu dọsẹ wẹ nya. Ọ gbo ga vu ya shitọ Owa oyi Eshinẹgba oyi Eshinẹgba ọọ liẹ khi lọli ke khi Eshinẹgba.†

⁵ Aa ke sato khi mhi gue ingme ena nya yẹ ẹ abi mhi rọ nu ẹ la? ⁶ Ẹẹ a lẹsẹ emini o zẹ khi aa rọli lasele khase ne, ini ẹghẹghẹ oyi ọna ọkhọlọ ọna o da ramhi, a ya rọli lasele khase. ⁷ Ama eni ikhiakhi-amhi ekpabọ ọkhọlọ ena e she beḷe ẹ gbe ikanya eyewẹ, ama ọni ọ mu ọli gbaga. Ama ọni ọna ọkhọlọ ọa ya feli lasele ini ọni ọ mu ọli gbaga ọa li lase ode-a. ⁸ Ẹghẹghẹ aghọ a ya ri ọna ọkhọlọ khase, ọni iJesu Ọnọmhuẹ ọ ya ri ungmehi ni o rōte ọli unu lasele pfuse-a. Ugemhi oyọli ini ọ nyene ẹgbe bhale o ya ga pfuse ọli-a nya.‡ ⁹ Ọna ọkhọlọ ọna, ọ ya ri ekpabọ oyi Ọkphaghie bhale, ọọ gbe ọnyaloa ẹgbhuẹ ali ọshabọ ọdọda.§ ¹⁰ Ọ ri udimhi ọdọda ni e khọlọ di ẹgbọ ni ẹẹ pfua. E ya pfua irari khi ẹa lama mie wẹkhi eri e nono igesikia, ni o kha

mie wẹ pfuese. ¹¹ Itobọ ighọ, Eshinẹgba ọ rọ ghie ayemhẹ ẹgbhọli ghi wẹ, ni ee rọ mie emini e khi ẹgbhọli suọ. ¹² A ya pfa ezọ mu ọgbọ ni ọa da mie igesikia suọ ne, ni ọ da mhẹ ọghuẹmhẹ shi olamhẹ.

A migha gbabagba

¹³ Anye mema ya ke tse Eshinẹgba uwegbe ẹghẹghẹ kpa na ẹ, inyọghuo ni Ọnọmhuẹ ọ nono. Irari khi ẹẹ Eshinẹgba ọ kpe zẹ ni a ya mie pfuese. Ayemhẹ oyọli o rẹẹ khi eni e pfuse, ali eni e mie igesikia suọ. ¹⁴ Rōte usomhi onete oyanye, Eshinẹgba ọ te lu ẹ shi ona. Eri ọ lu ẹ ni a rọ mhẹ okemhi shi ufumhi oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa. ¹⁵ Irarighọ, inyọghuo, a migha gbabagba, a mu eni igesikia ni anye sẹsẹ ẹ mhẹ abi anye rōte itsabọ ali elemhi ebe ni anye kẹkẹ gue ọli yẹ ẹ.

¹⁶ iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa luẹghuo ali Eshinẹgba Itawa ni ọ nono ingme oyawa, ni ọ rōte okhale oyọli ri udu shi awa ọ, ni ọ gbo ri irudushi ni ọa ya nighise na awa, ¹⁷ e ka ri udu shi ẹ ọ, e gbo zese ẹ a shi ikanya ali ingmemhi enete.

3

IPọlu ọọ, a sọ iromhi na wewe

¹ Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi inyọghuo, a ke sọ iromhi na anye. A sọ iromhi ni ungmehi oyi Ọnọmhuẹ o

† 2:4 Li zẹ iDan 11.36; Ezik 28.2 ‡ 2:8 Li zẹ Aza 11.4 § 2:9 Li zẹ iMat 24.24

nyanya ke ga asha kpa, ni ẹgbọ e gbo mie ọli, ni e ri ufumhi ke ghi Eshinegba, abi a li mie ọli abi o rọ la ẹ iteva. ² A gbo ke sọ iromhi Eshinegba ọ rue anye obo oyi ẹgbọ ebe ali ena ọkhọlọ lasele, irari khi ọa khi ọgbọkpa ọ miesuọ.

³ Ama ọni a ri egbe ẹ nga Ọnọmhue ọ khi. Ọ ya ri itoto na ẹ ọ khukhu ẹ obo oyi ọna ọkhọlọ. ⁴ Anye regbenga Ọnọmhue khi a riẹle ali khi a kiele ẹ ke riẹle emini anye seşe ẹ. ⁵ Mhi lema, Ọnọmhue ọ ka udu oyẹẹ leşe inono ni o fune ni Eshinegba ọ mhue ali ni iKirisiti ọ reẹ migha egbegbo.

Ọgbogbo ọ ke gbe akanya

⁶ Inyoghuo, anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa mhese na ẹ, a ti kia na inyoghuo ọkhoghuo ni ọ la agbo ọwaza ni ọa ya deba oseşe ni anye ẹ seşe ẹ. ⁷ Eẹ oyẹẹ a leşe khi o ti ni a ke li abi anye ẹ li. Anye ẹa li ọwaza abi anye rọ nu ẹ la, ⁸ wẹkhi eri anye mie ọgbọkhoghuo emhi le ni anye a fali ota shi. Eri anye ri ochoghọ gbe akanya, ọpfọ o ta anye ghe ẹle ọguota ali ẹle iyose, ini anye khi ya khi itsua na ọngeẹ tsua. ⁹ Ọa khi itobọ khi anye ẹa te eni ẹ mhila ẹ ikpaghiobo, anye rọ lighọ ngeli. Eri anye lighọ, ni anye khi irokhokho ni áá ke deba. ¹⁰ Abi anye rọ nu ẹ la, anye gueye ẹ khi, “Ọgbọ ni ọa lama gbe akanya ọ khi le eminale.”

¹¹ Eri anye ngme ona itobọ khi anye suọ khi ẹgbọ

eghuo e la ẹ iteva ni ẹa lama gbe akanya, ni ẹa ya li emhikhoghuo ama ikanya eyi ẹgbọ elese ẹẹ sọnọ unu ke pfueche-a. ¹² Anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue mhese na ẹgbọ eghoghọ, anye gbo tse agua yewe e ke ngeli angeli ni o te ode. E ke gbe akanya ni e te me emhi ya ke le. ¹³ Ama ẹẹ inyoghuo a khi ze ni onete iriẹle o susu ẹ.

¹⁴ Ini ọgbọkhoghuo ọ la ọ ni ọa ya ri omhese ni a keke shi ebe ona gbe akanya, a lolo to ọgbọ ọghoghọ ọkpe. A khi kugbe ọgbọ ọghoghọ ọ, ni omama o mu ọli. ¹⁵ Ama a khi ngeli deba li abi obe ẹ, ama a ri ochoghọ tse agua ye ọli abi inyoghuo.

Ingmemhi ni e kpe ukhokho

¹⁶ Ọnọmhue luẹghuo ni ọ khi ode opfomhe oyawa ọ ka ri opfomhe na ẹ eghẹghẹ kpa ali ode khi ode. Ọnọmhue ọ ka nu ẹ la.

¹⁷ Mhemhe iPolu mhi ri obo oyemhe keke ebe ona ghi ẹ. Mhi tse ẹ. Ina mhi lie keke eva oyemhe shi ebe ni mhi keke kpa. Ina mhi lie keke ebe.

¹⁸ Okhale oyi iJesu iKirisiti ọyawa o ka nu ẹ la nya.

Ebe onodode ni iPɔlu o keke ghi ITimoti

1 Mhemhe iPɔlu aghiu-somhi na keke oyi iJesu iKirisiti, rote omheshe oyi Eshinegba ni o mie awa pfuese ali iJesu iKirisiti ni o khi irudushi oyawa.

2 Mhemhe mhi keke ebe ona ghi iTimoti, ni o khi egbegbi omimhe elemhi imiesuo, okhale ali ilelemhi ali opfomhe enayi Eshinegba e ka khi eye.*

Mhue egbhe shi ena osese egbhɔli egbe

3 Mhia nono ni u la eoli Efesosi abi mhi kie kpe gueye abi mhi ro lese iMasidonia, ni u me asha gueye egbo eghuo ni e la oobo o sese osese egbhɔli e mu migha. 4 Gueye we, e tsua okhe igbaekele oyi egbo enede ali ida-echekua ni o khia khi ekhako o lese roo bhale, ea ya kpaghie akanya oyi Eshinegba ni o rote irudunga bhale obo. 5 Emini o ze ni a ro mheshe omheshe ona khi, ni a ro guise inono, ni o rote udu no pfuase bhale, ali oni o rote udu-onete ni o gue ogbo ezɔ ali egbegbi irudunga bhale. 6 Egbo eghuo e she rote enana lasese, nyene egbe je ingmemhi afue. 7 Ee nono ni wewe e khi esese Ishi eyi iMosisi eyi Eshinegba, ama ea lese emini e ngme wekhi eri

e lese emini e ri itoto ge ma gue gagaga.

8 Awa lese khi ushi o ti ini awa gue deba li abi awa khali. 9 Awa lese khi oa khi itobo egbo enete a ro shi ushi, ama itobo egbo ni ee gbe ushi-ali ighiato ali eni ea mhue ulishi Eshinegba ali ena olamhe, ali egbo ni ea lese ugamhi, ni ea mu ekpe e na emhi eyi Eshinegba, ali egbo ni ee gbe itawe ali inyewe-a, ali egbo ni ee gbe ugbeli. 10 A shi ushi na egbo okia ali eni nu emose nabi wewe ali ikpotso nabi wewe ee gbhe, ali egbo ni e muno egbo o de, ali egbo ni e lo egbhue ali eni ee pfi otsele egbhue, ali emhi elese ni ea de shi egbegbi osese, 11 ni o khi osese ni o de shi usomhi onete oni o mhɔli ufumhi oyi Eshinegba, ni o mhɔli ikhivose ni a ro nga mhe obo.

Ikphemhi shi ilelemhi oyi Eshinegba

12 Mhi kphemhi na iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o ri itoto na mhe, ni o me khi mhi te o ni o ro ze mhe shi akanya oyoli. 13 Abi o tseku khia khi eghenge ni o dose khi mhi pfi unu-a deba Eshinegba, ali ni mhi i jili egbo ni e miesuo, ni mhi nu we khɔli, oo mhɔli ilelemhi na mhe irari khi umhaleshe ali umha miesuo o remhe li ghɔ.† 14 Onomhue oyawa o ya tutu okhale ku mhe. O ri irudunga ali inono na mhe ni e khi eyawa irari ikugbe ni awa ali iJesu iKirisiti awa kugbe.

* 1:2 Li ze Ika 16.1 † 1:13 Li ze Ika 8.3; 9.4-5

15 Egbegbi ungmehi na, ni awa kha mie shi nya, khi eri iJesu iKirisiti o bhale agbo ya tsumhi ena olamhe, ni o khia khi mhemhe mhi ga kholo ne nya. 16 Ama eri Eshinegba o mhuē ilelemhi na mhemhe ni o kholo ne ena olamhe nya, ni a ro bhale ya e khi irabomudu oniemi ni iJesu o mhuē na mhe o khi irokhokho shi egbo ni e ke ya mie oli suo o, ali eni e ya mhuē agbo na agboagbo. 17 Ekpe ali ufumhi o khi oyi Oghie na agboagbo, ni o ya ya ghu, ni aa ya me, Eshinegba ni o khi oghuo kpe, rote agboagbo ya je agboagbo! Atse.

18 Yeye iTimoti omimhe, ena e khi omheshe ni mhi ro ne, ni e de shi abi a li me eke shi e egbe eghēghē ni o dose. Ke ri omheshe ena gbe akanya, irari khi itsua-okhuē e khi ne, ni u ro dobe ya kholi okholi onete, 19 kie mu irudunga oye ali udu onete ni o gue ogo ezo oye mhuē. Ego eghuo ni ea ke riēle emini udu onete ni o gue ogo ezo oye we o gueye we e riēle, eri irudunga oye we o de guoghō-a abi oko-oke oniemi. 20 Ego enabi eghoghō iManiusi ali Alēzada e khi, ni mhi wolō abo na okphaghiē ni o sese we ingme, ini e khi ke ngme ungmehi ipfiunu-a deba Eshinegba.

2

Ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo

1 Mhi gueye e, a kpe te odode so iromhi na egbo kpa. Abi u lie gue emini e to e le, lema Eshinegba shi ilelemhi na we, u kphemhi na Eshinegba na we. 2 U li so iromhi na enighie ali eni ee mheshe ni awa, ni e ro dobe ke la agbo na tsuke ali opfomhe, elemhi ekpe oyi Eshinegba rote igue-ngeli. 3 Ona oo ti, o ma ri egbe a mu Eshinegba otsumhi oyawa. 4 Ni oo nono ni ogbokpa o mholi imiepfuese, ni o gbo lese igesikia. 5 Irari khi Eshinegba oghuo o lao, ali omigha iteva ogo ali Eshinegba oghuo, omose ni a lu iJesu iKirisiti. 6 Ni o ri egboli bhale shi otoeloli, ni o ro mie egbo nya pfuese. Ona o khi usomhi ni Eshinegba oo nono ni loli gueye ogbokpa ni o gue de shi eghēghē oyoli. 7 Ona o ze ni a ro ghie mhe abi aghiusomhi na kee ni iKirisiti o ze ali osese oyi iJeta ni mhi ro gue usomhi irudunga ali igesikia le. A khi egbhuē mhia lo, igesikia mhia guele.*

8 Ini a ye ugamhi, mhia nono ni emose e tsua abo eke shi iromhi isoso ni o mhuē elemhi ibibi wekhi ekhako. 9 Mhi lili e nono ni eni ikpotso e gue ke so itsua ni e gbe akanya, a khi khue akhuē abamemhe, wekhi iē-itsu dolodolo shi ukhomhi, wekhi iri-igolu khue akhuē ali ifefe isoso wekhi itsua ni e lolo ghalē isoso.† 10 Ama e ke gbe ikanya enete, ni o ye ni ikpotso ni ee khi wewe a ga

* 2:7 Li ze 2 iTimo 1.11 † 2:9 Li ze 1 iPit 3.3

Eshinegba ẹ gbe.

11 Ikpotoso e ke ri iregbe-tiemhile ke ku esọ-a wẹna. 12 Mhi aa zẹ ọkpotoso ni ọ sẹsẹ, wẹ khi eri ọ ya mhue omhese shi emose ukhomhi. Ọ ke tsaghie-a. 13 Itobọ khi Adamu a kpẹ ma neni a ma Ivu.† 14 Ọa khi Adamu ọkphaghie ọ di, ama ọkpotoso a di ni ọ gbe ushi oyi Eshinegba-a.§ 15 Ama a ya tsumhi ọkpotoso rọte eniye ibiabia, ini ọ kiele ẹ deba irudunga ali inono ali ipfuase, ni ọ rọ mu ekpe shi egbọli egbe.

3

Eni ẹ mhesẹ elemhi igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suọ.

1 Oni ungmehi ona oo gbe akanya gba. Ini ọgbọ ọọ nono ni lọli khi ọni ọ ri ẹloe ẹ khu ẹgbọ eyi Eshinegba, eminete lọ ni o ghọle ọli. 2 Ọni ọ ri ẹloe a khu eni e miesuọ ọ mema ya khi ọgbọ ni ọ fu dọse umhaguẹli, ọ khi ọdọ ọkpotoso ọghuo, ọ mhue ikuegbe-a, ọ mu ekpe shi egbọli egbe, ọ khi ọni a mu ekpe a na, ọ mema ya ke kpe abọ mie epfese lo apfe oyọli le, ọ mema ya dobe ke sese osese. 3 Ọ khi khi ọdonyo, wẹ ọgbọ okhọli, ama ọ pfomhe, ọ khi khi ọgbọ uwola, ọ khi nono ingme ukpaghọ dọse. 4 Ọ mema khi ọni ọ gue ri ẹloe ẹ khu omhue-apfe oyọli. Ọ khi ọni imiọli e mu ekpe ẹ na, ẹẹ suọ esọ na li egbegbọ. 5 Itobọ khi ini ọgbọ

ọa gue ri ẹloe ẹ khu omhue-apfe oyọli, se ọli ya dobe ri ẹloe khu igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suọ? 6 Ọ khi khi ọni ọ lese miesuọ ni ode ọa nuẹ ne ini ititiegbe e khi vọli egbe ni ọ tigbe ya de pfilo epfua nabi ọkphaghie ọ de pfilo. 7 Ọ mema khi ọgbọ ni ọ mhọli eva onete iteva oyi ena edato, ini ọ khi yeghe-a ni ọ de ya pfilo igha ọkphaghie.*

8 Eni ẹẹ kpaghie elemhi owa ugamhi, e khi ẹgbọ ni a mu ekpe ẹ na, e khi ẹgbọ ni a ri egbe ẹ nga. E khi khi eni e da onyọ ọ dọse wẹkhi eni ẹẹ li oyamhi ukpaghọ. 9 E ri udu-onete ni ọọ gue ọgbọ ẹzo mu igesikia ni a rọkhasẹ ni e la irudunga mhue. 10 A kpẹ mu wẹ fe bino, ini o khia khi e gue gbe, a tigbe zẹ wẹ obọ ọ gbe akanya ọni ọọ ga. 11 Ighuewe e mema ya mhue ingeli enete. E khi khi eni ẹẹ le ẹgbọ itsa uruli kiakia, e mhọli ayemhe ni o pfomhe, e khi eni a ri egbe ẹ nga shi emhikpa. 12 Omose ọkpaghio bọ ọ mema ya khi ọni ọ rue ọkpotoso ọghuo shi, ọ khi ọni ọ gue ẹ sese eniye eyọli ode, ọ gue ri ukpeloe a khu omhue-apfe oyọli. 13 Ekpaghie-obọ eni e gue ga, e she rọli mie ashini o mu ẹloe, ali e dobe ri igbedu ẹ ngme ingme oyi irudunga oyi ijesu iKirisiti ni e mhue.

Osheli ni o la irudunga oy-awa

14 Aboriekhia khi mhi ririe mhọli ọli shi udu khi mhi ya

kele bhale ya bine, mhi ro kie keke eni omheshe ena ghi e. Eghēghe agho ni a bhale ya e khi, ¹⁵ ini o khia khi mhi teshē dēnē, ebe ona o ya seshē e abi o ti ni egbo e li ke ngeli elemhi omhuē-apfē oyi Eshinēgba, ni o khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinēgba ni o la agbo. Ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o khi oche ali irogbeke ni a ma igesikia nga. ¹⁶ Igesikia ni o la osheli oniēmhi ni o la irudunga oyawa o fu dose oni ogbokhoghuo o mhue ekhako e shi.

IJesu o bhale agbo abi ogbo,
Ayemhe o roli khase
khi o ghole Eshinēgba,
igeni e me oli
A roli tse abo gase
ushishi nya,
egbo e mie oli suo
elemhi agbo nya
a rue oli nga iloghie.

4

Ena Osese egholi

¹ Ayemhe o guele gboo khi, ikpukhokho agbo, egbo eghuo e ya tsua irudunga pfi-a. E deba iyemhe ni ee di agbo, ee deba osese ni ayemhe okphaghiē e tsua lasela. ² Osese eghoghō, obō oyi elo-egbhue ena ikokoalo e te e bhale, eni udu-onete ni o gue ogbo ezō oyewe o she ghua dishi. ³ Egbo eghoghō e seshē egbo e khi rue okpotso, eni ikpotso e khi ye ughue, e gueye we e khi ke le eminale eghuo. Ama eri Eshinēgba o ma eminale eghoghō, eni

e miesuo ni e lese igesikia e ke ri ikphemhi mie we le. ⁴ Emhikpa ni Eshinēgba o ma o ti, a khi me emini a kie, ama a ke ri ikphemhi mie emhikpa. ⁵ Irari khi ungmehi oyi Eshinēgba ali iromhi isoso a ro rewe e shi eni e pfuase.

⁶ Ini u ri oni omheshe ona na eni e miesuo, u ya khi oni o gue gbe akanya ugamhi oyi iJesu iKirisiti, ni a kuēle vule rote igesikia na irudunga ali osese enete ni u wa deba. ⁷ Khi mhōli emini u ri okhe oyi egbo nedē, ali okhe ikpotso egbhali e riele. Ke ngeli riele oghuemhe oyi Eshinēgba. ⁸ Inisegbe-a o mhōli ukuku eminete ni o riele a na ogbo, ama ni a ro suo esō na Eshinēgba, eri o ti odekhode, itobō khi o mhōli ishobō na awa memena ali agbo ni o ke e bhale.

⁹ Ungmemhi igesikia na ni o ti ni a mieshi, ni a gbo lama shi o. ¹⁰ Onana o ri anye rōshēka a gbe akanya egbegbo, irari khi awa she ri irudushi oyawa shi Eshinēgba obō, oni o laō ni o khi Omiepfuese oyi ogbokpa, eni e miesuo kpaashi.

¹¹ Mheshe, u gbo seshē ena nya. ¹² Khi ze ni ogbokhoghuo o ri eloe gbe e irari khi ozele u khi, ama rote ungmehi oye, ali agbo oye, ali inono oye, elemhi irudunga ali ipfuase oye khili irokhasē na eni e miesuo. ¹³ Ya ramhi eghēghe ni mhi ro ya bhale, ri eloe shi o kie ke ze Ebe-no-pfuase khase igbaa, u kie le e tse-abo oni ungmehi, wa seshē we.

¹⁴ Khi ri obọ gbe isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ rọ nẹ nyẹ. Oni a rọ nẹ abi a rọ mekeguele shi ẹ egbe ali abi eni egbhali e rọ ri abọ nge egbe.

¹⁵ Ke ri ẹloe shi eni emhi ena egbegbọ, u ri egbe ẹ na wẹ pfo ni ẹgbọ nya e ke me ije-odalalo oyẹ. ¹⁶ Ri ẹloe shi egbe ẹ egbe ali osẹsẹ oyẹ. Kie ke riẹlẹ emhi ena, irari khi ini u wa lighọ u ya tsumhi egbe ẹ ali eni ẹ suọ ẹ.

5

Abi ẹẹ a ke li esamhi-olimhi, ali egbhali ali ighumha

¹ Khi dese ọgbhali, ri ipfomhẹ uruli nu ọli ngme abinẹ khi itẹ ọ khi. Ke riẹlẹ deba ozele abinẹ khi inyoghuo ẹ u ngeli ẹ deba. ² U riẹlẹ deba ikpotso eni egbhali abinẹ khi inye e khi. Ke ngeli deba ozele ikpotso abi inyoghue ni ikpotso.

³ Khi ri ẹloe gbe esamhi-olimhi ni e khi esamhi-olimhi egbegbọ, ni e mhọli ọtomhẹ.

⁴ Ini ọni ọsamhi-olimhi ọ bia eniye, o ke khia khi ọ mhue imimi, eni eniye e kpẹ ke ri emini e wẹna imiesuọ gbe akanya, abi e li ri ẹloe ẹ khu ọmhue-apfe oyewe. Ini e lina, eri ẹ feli eni e bia wẹ ali itita wẹ eghọ, irari khi onana o ma ri egbe a mu Ẹshinẹgba. ⁵ Ọni ọ khi ọsamhi-olimhi igesikia ni ọa ke ye ughue, ni lolighuo ọ la, ọ she regbenga Ẹshinẹgba, ọ sọ iromhi ẹ mhila li ikpaghiobo obọ, ẹleoguota ali ẹle iyose.

⁶ Ama ọsamhi-olimhi ni ọ ri egbọli shi aruele agbọ, ọ she

ghu-a ini ayemhẹ oyoli o kie tseku laọ. ⁷ Mhese enana na wẹ ini a khi me gue shi wẹ egbe. ⁸ Irari khi ini ọgbọ ọa ri ukpeloeh khu ena ọmhue-apfe oyoli, tete imi ọli ali ughue ọli, ọ she kie oni irudunga. Ọ khọlọ dọsẹ ọni ọa miesuọ.

⁹ Khi keke eva oyi ọsamhi-olimhi kuma eva eyi esamhi-olimhi se ni ọ she dọsẹ ikpe egbhuesẹ, ọni o khia khi utoghuo-kpe ọ kpẹ lese ye ughue. ¹⁰ Ọ khi ọni a suọ eko shi ikanya enete, ọkpotoso ni ọ gue kuele imiọli. Ni ọ mie epfese ẹ shi owa. Ọ gue a gbe ikanya deba eni e miesuọ, ni ọọ kpaghie ẹgbọ ni e la ọmunu obọ ni o ri egbọli shi onete ọdoda iriele.

¹¹ Ama khi ri eva oyi ozele esamhi-olimhi shi ebe. Irari khi ini ọghuemhẹ idiegbe oyewe o nga wẹ ukhomhi le dọsẹ ugamhi ni ẹ ga iKirisiti, e vu ya ngeli. ¹² Eri e rọte aghọ lue, irari khi e she gbe ironga ni e kpẹ te eke rọ nga ni iKirisiti-a. ¹³ Egbọ ọwaza e khi ni ẹẹ kia ifui owa. Oni o khọlọ nẹ nya khi ẹẹ le ẹgbọ itsa uruli kia kia, ẹẹ sọno unu ingme ni aa fe lu wẹ shi, ẹẹ ngme ungmehi ni ẹa kha ngme. ¹⁴ Itobọ ighọ, ọ ghọle mhẹ ni ozele isamhi olimhi e ye ughue, e bia eniye, e ri ẹloe ẹ khu ọmhue-apfe oyewe. Ini awa khi ri eghẹghẹ na ebe awa me asha yese awa eva-a. ¹⁵ Eni esamhi-olimhi eghuo e she lase ode oyi iKirisiti le deba ọkphaghie. ¹⁶ Ama ini ọkpotoso ọkhoghuo ni ọ miesuọ ọ mhue ọsamhi-olimhi she

unuekpẹ oyọli, ọ mema ya ke ri ẹloẹ khu ọli, ọ khi rue ọli ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ke tsua, ni e doḅe ri ẹloẹ ke khu eni e khi egbegbi esamhi-olimhi ni e mhọli ọtomhe.

17 A ke fali eni egbhali ni e ri igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ẹ kia ni e guẹ gbe akanya egbegbọ ifata agbhagbhamhi eva, tete eni e mema lolo toto obọ itse-abọ ali osẹsẹ ungmehi oyi Ẹshinẹgba. 18 Irari khi ebe ọ ngme ọli, u khi gẹ ena unu ini u rọli ẹ kpishi ikpamhi emhi. A ke fali egbakanya ifata eyẹwe.* 19 Khi rọli shi egbegbi ingme ini ọgbọghuo a bhale ya ngme ingme shi ọgbhali egbe, se ini e gbe aava okekhi aase.† 20 La odalo ẹgbọ kpa ke dese eni e lamhe ni o tse agua ye enekpọle.

21 Mhi la ukpẹloẹ onayi Ẹshinẹgba ali iJesu iKirisiti ali oyi igeni ni e pfuase mhese ne, u ri omhese ena gbe akanya, khi rọte ode oshili weẹ azẹba riẹle emhikhoghuo.

22 Khi tigbe keḅe ri obọ nga ọgbọ egbe rọli nga akanya ugamhi oyi Ọnọmhuẹ, u khi ya nu ọli mhuẹ okemhi shi olamhe oyi ọli. Ri egbe ẹ shi ipfuase.

23 Khi ke da amẹ tsee, ama ke da ukuku onyọ ni eminale e keḅe ke daghiẹ-a shi ẹ el-emhi, abi ọ rọ khia khi u ma keḅe ẹ ghua eghọ.

24 Eri a ga ẹgbọ eghuo zu olamhe eyẹwe, neni a re

ramhi iguezo, ama olamhe oyẹ egboese elelese e ya lasele. 25 Ighọ a liẹ me ikanya enete gboo. Shi eghuo ni aa ya me memena, ẹa ya sheli okhese.

6

1 Eni e khi ighumha e ke ri ekpe na ega eyewe ẹghẹghẹkpa ini ọgbọkhoghuo ọ khi ze emuebe na eva oyi Ẹshinẹgba ali osese oyawa. 2 Ighumha e khi ri ẹloẹ gbe ega eyewe ni e miesuo, ni e mhọli we, irari khi inyoghuo egbe e ga khi ni ẹẹ deba iKirisiti, oni iKirisiti ọ nono ingme oyewe. Ochoghọ e ke ga we dose abi e kpe li a ga we, Eni ingme ena e khi eni u ya ke sese we, u gbo rewe ẹ ye we ude.

3 Ọgbọ ni ọ da sese osese olese ne, ọa lama shi egbegbi osese oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa ali ugamhi oyawa, 4 eri itipfuabọ-nga o she vọ li egbe ni ọa ke lese emhikhoghuo. Ọ mhuẹ ọghuemhe obe na ekhako ali uwola shi ingmemhi ni ẹẹ pfi ofuma ali uwola ali itsue ali ireloevioba. 5 E gbolo ẹ pfi ekhako shi iteva ẹgbọ ni isamhi udu oyewe ọa ya gbe akanya te ode, ni igesikia o she wa we-a. Eri ẹ dabi khi ugamhi khi epfue a rọli ẹ nono.

6 Egbegbọ lo khi ugamhi o ri ọgbọ ọ mhuẹ epfue egbegbọ, o ri emini u mhuẹ khuese ẹ. 7 Irari khi awa a kpe tsua emhikhoghuo bhale

* 5:18 Li ze iDeut 25.4; iMat 10.10; iLuk 10.7 † 5:19 Li ze iDeut 17.6; 19.15

agbọ ona. Ighọ awa a li rọte agbọ ya tsua emhikhoghuo vu. ⁸ Irari onana, ini awa da mhue eminale ali itsua na sọ ne, o khuese awa. ⁹ Ama eni ẹ nono ni wẹwẹ e pfue eri ẹẹ de pfilo imufe ali igha ali oghuemhe eyi oyeghe ni ẹ kuale ogbo utse, ni o pfi egbo pfilo epfua ali oyese. ¹⁰ Irari khi rọte oyamhi ukpaghọ iwali onobe nya e te ẹ zẹ lasele. Egbo eghuo e she kphakpha egbe ini e mhue ikpaghọ, ni o she rewe kia lase ode irudunga le. E she ri ebubu oya yese egbe we udu-a.

Agbọ ni o ti ni oni o miesuo o la

¹¹ Ama yeye Omose oyi Eshinegba, ti egbe emhi enana nya le, na ke khu ipfuase, ali iriele emini o ti Eshinegba eloe, ali irudunga, ali inono, iregbemie ali angeli ipfomhe. ¹² Ga ri itoto eye nya na unamhi oni irudunga oye, ni u mie eleli agbo na agboagbo. Itobo khi oni agbo onana Eshinegba o lu ẹ shi abi u ro pfi otselẹ shi irudunga oye odalo ebubu egbo. ¹³ Odalo oyi Eshinegba ni o ri agbo na emhi nya ali odalo oyi iJesu iKirisiti, ni o pfi otselẹ odalo iPotiusi iPaleti, mhi la mhese ne ena, * ¹⁴ u ri omhese enana gbe akanya, ri igesikia mu we mhue gbaa ya ramhi ele ni iJesu iKirisiti Onomhuele oyawa o ro ya bhale. ¹⁵ Oni ibhale oyoli o ya tse shi egheghe ni Eshinegba o mhese

oli shi te, loli o khi Oghie oghuo kpele ni a khivose na, Oghie oyi ighie nya, ali Onomhuele oyi ekhemhuele nya. ¹⁶ Lolighuo kpele o lese la o le agboagbo. Eri o la akpa ni ogbokhoghuo o gbudu a ti mama. Oni ogbokhoghuo o me ghue wekhi eri ogbo tigbe dobe ya me oli ghue. A ri ufumhi ali ekpabo oniemhi nali. Atse.

¹⁷ Mhese na egbo ni e pfue shi elemhi agbo ona, e khi ke ti-ipfuabo nga, a e khi ri udu shi epfue ni ea ze ri egbe e da, ama e mhue irudushi na Eshinegba ni o ri emhikpa somhi awa opfa tuo, awa ro ke li agbo. ¹⁸ Mhese na we e ke ri ele onete, e khili eni e pfue shi elemhi onete iriele, e ke somhi egbo opfa, e ke rọte emini e mhue rue oboa. ¹⁹ Ini e da li na ne, e ya ti epfue ma na egbewe abi irogbekẹ ni o migha, elemhi agbo ni o o bhale, ni e la agbo ni Eshinegba o nono ni e la.

²⁰ ITimoti, ri eloe khu emini a ro shi e obo. Khi kuma ingmemhi ni ea khi eyi Eshinegba ali ekhako eyegehe ni egbo eghuo e ri egbholi e lu ilese, ²¹ ni egbo eghuo e deba ni o rewe lase ode irudunga oye we le.

Okhale oyi Eshinegba o ka nu ee nya la.

* 6:13 Li ze iJon 18:37

Ebe onuzi-eva ni iPọlu o keke ghi ITimoti

¹ Mhemhe iPọlu ni mhi khi aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti abi o ghole Eshinegba shi. Mhemhe mhi keke ebe ona. Mhemhe ni o ghie mhi ka ri agbo ni o la iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ro shobo na awa tse abo guele.

² ITimoti mhi keke ebe ona ghi. Okhale ali ilelemhi ali opfomhe eyi Eshinegba ali eyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka khi eye.* ³ Mhi tse Eshinegba ni mhi ri udu no pfuase e ga abi eni e bia mhe e li ga. Eri mhi a tse Eshinegba uwegbe ini mhi la iromhi isoso sato e egbe, eleiyose ali ele oguota. ⁴ Mhi aa sato evie oye, mhi aa nono ni mhi me e, egheghe agho ni oghela oyemhe o vo. ⁵ Mhi aa sato egbegbi irudunga ni u mhue. Irudunga onabi inyinye o mhue ikhi iLoisi ali ni inyeyi Yunisi o li mhue. Mhi mie shi o khi oni irudunga o li le egbe.† ⁶ Irari ona, mhia ye e ude u guise isomhopfa ni Eshinegba o ro ne le ke gbe akanya egbegbo, eni u mie abi mhi ro ri abo nge ukhomhi. ⁷ Irari khi Eshinegba o ri ayemhe ulishi na awa, ama ayemhe ekpabo ali inono ali igue ri egbe kia.

⁸ Itobo ona, khi ze ni omama o mue ni u ro pfi

otsela na Onomhue oyawa, wekhi omama mhe ni mhi khi oghumha itobo iKirisiti. Ama kuma mhe o shi osoli imeme shi iri usomhi onete tsabo, rote ekpabo oyi Eshinegba, ⁹ ni o tsumhi awa, o lu awa ni awa nu oli la agbo ipfuase ni o khia khi o a khi irari emhikhoghuo ni awa riele, ama abi o li gba li ali irari okhale oyoli. Eri a li oni okhale ona na awa rote obo oyi iJesu iKirisiti neni egheghe o gba eke le. ¹⁰ Ama mena, a she roli khasa awa rote ibhale oyi Omiepfuese, iJesu iKirisiti ni o pfueche eghuli-a, ali ni o ri agbo bhale, ni o rote usomhi onete ri agbo ni o ya ya ghu khasa gboo. ¹¹ Oni usomhi onete ona Eshinegba o ze mhe shi mhi ke guele abi aghiusomhi na keke oyi iJesu, ali oni o se se.‡ ¹² Itobo ona o ze ni mhi ro me osue abi mhi li ena. Abi o tseku li, omama o a mu mhe irari khi mhi lese oni mhi miesuo ali khi mhi mie shi o khi o dobe ya ri eloe khu emini mhi rongga li obo shi ogbe ni elegho.

¹³ Emini u rote unu oyemhe suo, mu we mholi ni e khi eteawe ni u ro ya ke sese ose se ni o dala. Gbo sato ke la elemhi irudunga ali inono ni u mhue elemhi iJesu iKirisiti. ¹⁴ Ri eloe khu ose se onete ni a ro nga e obo, rote ikpaghiobo oyi Ayemhe-n-pfuase ni o nu awa la ini o gbo khi dobe pfi oli ukhomhi kpoke.

* 1:2 Li ze Ika 16.1 † 1:5 Li ze Ika 16.1 ‡ 1:11 Li ze 1 iTimo 2.7

15 U lẹsẹ khi ẹgbọkpa ni e la eke Esha e she mẹ mhe na, li shi iFigelusi ali Emogenesi.

16 Eshinegba o ka mhue ilelemhi na unuekpe oyi Onesiforosi, irari khi eri o ri egbe e mu mhe eghẹghẹ kpa, o na omama iwẹghẹ ni a so mhe. 17 Ni mhi ro ma o, abi o ro bhale iRomu, o nono mhe ya ramhi ni o ro mhe mhe. 18 Eshinegba o ka ze ni o me ilelemhi oyi Eshinegba ogbele elegho. U ga lẹsẹ gboo abi o li kpaghie mhe obo abi mhi ro la Efesosi.

2

Abi a lie khi Okhọli-okhue oyi iJesu iKirisiti

1 ITimoti omimhe, ze ni u toto shi okhale ni o rote obo oyi iJesu iKirisiti bhale. 2 Emini u suo khi mhi ngme ukpeloe otselẹ ebubu, rewe nga egbo ni a dobe ri egbe e nga obo, ni e ya dobe sese egboese. 3 Nu mhe ri egbe mie osoli abi okhọli-okhue onete oyi iJesu iKirisiti. 4 Ogbo ni oo gbe akanya okhọli-okhue, o ya ku abo lo emhi agbo, irari khi oga oyoli oo ke dua ni loli ri egbe ke mu. 5 Igho o li khi, ini ogbo o kuma eni e ya na, aa ya rughu oli arula oghie khi o lo owa, ini o li deba ushi ni o la unamhi. 6 O ti ni oghiale ni o toto obo gbe akanya, o kpe khi onodode ni o le emhi ekomhi ni o gua. 7 Sa shi emini mhi ngme ena irari khi Onomhue o ya re lẹsẹ udi emhi ena nya.

8 Sato iJesu egbe ni a rote eghuli guise le, ni o khi unuekpe oyi iDefidi. Onana o khi usomhi onete ni mhi ro a tse abo, 9 ni o re mhe a me osoli ramhi ni a ro ri igha shi mhe abo abi ogbo usueso-akhue. Ama, ungmehi oyi Eshinegba o za e so igha. 10 Irarigho, mhi ro ri egbe mie emhikpa irari egbo ni Eshinegba o ze ni wewe e li mie imiepfuese ni o te obo oyi iJesu iKirisiti bhale, li shi ufumhi na agboagbo.

11 Egbegbi ungmehi ni a ri egbe a da na.

Ini awa nu oli ghua,

awa gbo li ya nu oli la agbo.

12 Ini awa ri egbe mie,

awa ya nu oli ke mhese.

Ini awa kie oli,

O ya kie awa.*

13 Ini awa a ya gbe akanya

te ode igesikia,

Ona igesikia o kiele khi.

Irari khi o ya kie egboli.

Ogbakanya ni o ghole Eshinegba

14 Ke yele egbo eye enana le. U gbo tse agua ye we ukpeloe Eshinegba, e khi wola shi ingmemhi, ni o na mholi eleli, eri o lẹsẹ e yese eni e suo oli-a.

15 Rosheka ni u ri egbee na Eshinegba abi, ogbakanya ni o mie ni omama o ya mu, ni o gue e sese ungmehi igesikia.

16 Nuata shi ingme afue ni ea mholi eleli, irari khi egbo ni e so egbe ingme eghogho, eri e ri egbo nuata shi Eshinegba o. 17 Osese oyewe, o ya ke ge

* 2:12 Li ze iMat 10.33; iLuk 12.9

abi ugboko. Egbọ eghoghọ khi Ameneusi ali iFiletusi. ¹⁸ E she zobẹ ode igesikia obọ. E khi irọte eghuli guale o she bhale ya dọse, e yese irudunga oyi egbọ eghuo-a. ¹⁹ Abi bi o tseku li, irọgbekẹ ni Eshinegba o rọ gbe eri o migha gbaa, ni a kekẹ ena rọ shi ọli ọlele khi: “Onomhụe ọ lese egbọ ni e khi eyọli.” Ali, “Onini ọ da guele khi oyi Onomhụe lọli khi ne, ọ mema ya ti egbe okhọlo iriele le.”†

²⁰ Ukpokpomhi owa ọa lese mhue itasa igolu ali eyi elomho tse, ama o li mhọli eyi ẹra ali eme, eghuo, e khi eni e mu eloe, eghuo, e khi eni ẹa mu eloe. ²¹ Ini ogbo khuese egboli-a pfuase lase emhi ebe le, a ya roli riele egbegbi emhi. A roli pfuase, ọga oyọli ọ roli li emhi, ali khi ọ ya riele ọli shi oni a rọ ke gbe ikanya enete.

²² Me ogghumhe ebe oyi ozele na, ke na khu iguengeli ali irudunga, ali inono ali opfomhe. Kuma egbọ ni e ri udu ni o pfuase ẹ lu eva oyi Onomhụe ọ. ²³ Khi mhọli emini u ri ekhako oyeghe ali umhalese li, irari khi u lese khi uwola ẹ pfi. ²⁴ Oni ọọ ga Eshinegba ọa gbudu wola. O mema khi oni ọọ riele isomhelemhi deba ogbokpa, ọ khi osese onete ni ọ ri abọ ọ mudu. ²⁵ O ri ofie sese eni ẹ nu ọli khako. O mhọli ọli shi udu khi Eshinegba ọ ya khueghie ode-a na we rọ mu pfi ni o ya rewe bhale ya lese igesikia, ²⁶ ali khi egbhali oyewe o ya

tiemhile, e na pfue igha ni okphaghiẹ o kpe khe we. Oni o she mu we ighumha e ke riele ogghumhe oyọli.

3

Angeli oyi egbọ ikpukhokho agbo

¹ Ke bino ọli khi eghẹghẹ omunu o ya la ọ ogbele ni e kpe ukhokho. ² Egbọ e ya ke nono ingme oyi egbe weweghuo tse, e mhọli ogghumhe ebe na ukpaghọ, ẹẹ tono obọ udu, ẹẹ titiegbe, ẹẹ weghie egbọ, ẹẹ riele umha-sueso deba eni e bia we, ẹa mhọli itsuwegbe wekhi itsobode, e khi egbọ ni ẹa mu ekpe na emhi Eshinegba. ³ Ẹa mhue isomhelemhi, ẹa mhue igbekua na ogbo, e ri unu ẹ pfueche egbọ-a, ẹa mhọli igue-regbekia, wekhi ilelemhi, ẹa nono eminente. ⁴ E ri egbewe ẹ de, ẹẹ li umumume, ẹẹ ti ipfuabọ nga, e mhọli ogghumhe na agbo ilili, ocho ni e kha rọ mhọli inono na Eshinegba. ⁵ E riele abine khi eri e miesuo, ama e kie ekpabọ ni o la imiesuo. Khi mhọli emini u ri egbọ eghoghọ li.

⁶ Egbọ eghoghọ e bena lo owa deba ikpotso ni ẹa mhue egbhali, eni usamhi oyi olamhe eyewe enedio ẹ nase, ali ni ogghumhe khi ogghumhe ọọ gua. ⁷ Eri ikpotso eghoghọ ẹẹ nono ni e wena, ama ẹa dobe ẹ lese igesikia. ⁸ Ezeze abi iJanesi ali iJabiresi e mu okhue vule shi iMosisi ọ, igho eni egbọ ena e li mu okhue

vule shi igesikia o. Egbọ ni o khia khi usamhi oyewẹ ọa ke a gbe akanya ni e she de ode irudunga-a.* ⁹ Ama ẹa ya kia nuata, itobọ khi oyeghe oyewẹ o ya ri egbe khasẹ ogbọkpa, abi ó ke li eni emose aava egbo egbe.

Omhesẹ ni iPolu o rọ na iTimoti

¹⁰ Ama u she lesẹ osesẹ oyemhẹ nya ali abi mhi lie ngeli, U lesẹ emini mhi la agbọ shi, u lesẹ irudunga, ali irabomudu ali inono ali iregbemie eyemhẹ. ¹¹ U lesẹ okhọli ni a mu vule shi mhẹ o, ali osoli ali emini mhi mẹ egbe obini ẹoli Atioki, ali ẹoli iKoniomu ali ẹoli iLisitura. Okhọli oniemi a mu vule shi mhẹ o ni mhi ri egbe mie. Ama Onomhue o rue mhẹ o le nya.† ¹² Egbegbo lo khi, ogbọkpa ni o da nono ni lue la agbo ipfuase oyi iJesu iKirisiti ne, a ya mu okhọli vule shi ọli o. ¹³ Egbọ okhọlo ni ẹ ri egbe wẹ khi emini ẹa futẹ e ya ke riẹle onobe ke khi ma o, ẹẹ di egbo, a lili ẹ di wẹ. ¹⁴ Ama yeyẹ oyẹ, toto obọ emini u wena ni u she mie shi, irari khi u lesẹ obọ oyi eni u te wena wẹ, ¹⁵ Ali abi u te rọte omofẹ lesẹ Ebe-nopfuase ni e dobe ya rẹ khili ọlesingme shi irudunga ni u mhọli na iJesu iKirisiti ni u khi oni a mie pfuese. ¹⁶ Emini a keke shi Ebe-nopfuase nya, ungmehi oyi Eshinegba lo. E ti ni a rọ o sesẹ emini e khi igesikia, ali ni a rọ o tse agua

ye ogbo shi iriele do-a, ali ni a rọ o sheshe ogbo shi ode rọte umhagueli, ali ni a rọ o sesẹ ogbo igue-ngeli. ¹⁷ Ni rọ a bhale ya ẹ khi a sesẹ Omose oyi Eshinegba egbegbo ni o guẹ ke gbe ikanya enete ododa.

4

¹ Ukpeloe oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti, ni o ya gue egbo ni e lao ali eni e ghua ẹzo, ali oni o bhale ya mhese abi Oghie, mhi la ri oni omhesẹ onana ne. ² Ke tse abo oni ungmehi, ke mu egbe egheghe kpa ni u rọ ke tse ọli, o khi egheghe ni o ti, o ke khi egheghe ni ọa ti, ke sheshe egbo, wa dese wẹ ali u ri udu ẹ shi wẹ o. U ri iregbemie ri ofiẹ sesẹ wẹ. ³ Irari khi egheghe ọọ bhale ni egbo ẹa ke rọ ya ri esọ shi egbegbi osesẹ. Ama ni e ba ke suo emini ẹ ti wẹ esọ, e ya ri ochoghọ ti esesẹ gbili gasẹ egbe ni e ya ke ngme emini esọ ni ẹ riẹle wẹ ẹ nono ni wewẹ e ke suo. ⁴ E ya rue esọ egbegbi ungmehi le, e ri esọ shi okhe nedẹ. ⁵ Ama yeyẹ oyẹ, u mema ya ku egbe-abibi o riẹ li. U ri egbe mie osoli, ri abo mu udu ini u wa a mẹ osoli. Ke gbe akanya oyi oni o ri usomhi onete a tse abo, u ri ẹloe shi ikanya eyẹ e gbe abi oni ọọ ga oyi Eshinegba.

⁶ Irari khi a she ku mhẹ abi onyo ni a ku shi iluasobo, ali oni egheghe o she bhale ni mhi rọ ya ghua. ⁷ Mhi she khọli oni okhọli onete, mhi

* 3:8 Li zẹ Okialia 7.11 † 3:11 Li zẹ Ika 13.14-52; 14.1-7,8-20

she na oni unamhi pfo, mhi mu oni irudunga mhue ya to. ⁸ Mena, a shi ri arula igue-ngeli shi na mhe, ni Onomhue ni o pfuase ni o khi oso-ezo o ro ya na mhe ogbe na elegho. Oa khi mhemheghuo tse a ya roli na, ama li shi egbo ni e nono inyenegbe bhale oyoli.

IPolu o o ghie iTimoti usomhi

⁹ Roshaka ni u kele ramhi mhe egbe. ¹⁰ Irari khi iDemasi o mholi inono na oni agbo ona. O she tsua mhe pfa je eoli iTesalonika. IKiresenisi o she je eke iGalesha, iTatosi o je eoli iDalimatia.* ¹¹ ILuku lueghuo kpe o ke lese nu mhe la akana. Rue iMaki mholi oba bhale, irari khi o mholi ikpaghiobo na mhe oni akanya.† ¹² Mhi ghie iTakikosi je eoli Efesosi.‡ ¹³ Ini u wa bhale rue awulu ugbakpi ni mhi ro shi oba oyi iKaripusi obini eoli iTiroasi ali ebe eyemhe mhue oba bhale. Tete eku e lamhi ni a keke emhi shi. §

¹⁴ Alezada oni o o lumhi ikhuli, o o li mhe onobe gba. Onomhue o ya fali oli ota shi emini o riela.* ¹⁵ Yeye li mu egbe e shi oli egbe, irari khi eri o lolo mu okhue vule shi usomhi ni awa ro o tse aba o.

¹⁶ Abi mhi ro kpe tode pfa egbe mhe shi eke, ogbokhoghuo oa nu mhe

migha, eri wewe nya e na tsua mhe pfa. Eshinegba o khi roli mu ota so we. ¹⁷ Ama eri Eshinegba o migha kpeshe mhe, o ri ekpabo na mhe ni a bhale ya e khi, rote oba oyemhe, oni ungmehi o lolo ze guele ni egbo ifeta e suo li. Ali ni a ro tsumhi mhe oba oyi eghuli abine khi a mie o gbo unu oyi idumhi. ¹⁸ Onomhue o ya pfuese mhe okholi obe ni o vule shi mhe o, ali khi o ya rue mhe bhale iloghie oyoli tselele. Loli o mholi ufumhi ele na agboagbo ya je agboagbo. Atse.

Otse ni o kpe ukhokho

¹⁹ Tse iPisilia ali Akuila ali omhue-apfe oyi Onesiforosi na mhe.† ²⁰ Erasitosi o la eoli iKoriti, ali mhi ze iTirofimosi oba shi eoli iMiletusi irari khi o o ghua.‡ ²¹ Roshaka ni u kele ramhi ana neni orue o o pfi. Eubulusi o o tse ali iPudenisi ali iLanusi ali iKilaudia, ali eni e miesuo nya e ga tse. ²² Onomhue o nu ayemhe oye la. Okhale oyi Eshinegba o nu e la.

* **4:10** Li ze iKolo 4.14; iFile 24; 2 iKori 8.23; iGal 2.3; iTato 1.4 † **4:11** Li ze iKolo 4.14; iFile 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10 ‡ **4:12** Li ze Ika 20.4; Efi 6.21-22; iKolo 4.7-8 § **4:13** Li ze Ika 20.6 * **4:14** Li ze 1 iTimo 1.20; Iwolo 62.12; iRom 2.6 † **4:19** Li ze Ika 18.2; 2 iTimo 1.16-17 ‡ **4:20** Li ze Ika 19.22; iRom 16.23; Ika 20.4; 21.29

Ebe ni iPoḷu o keke ghi ITatōsi

Otse

¹ Mhēmhē iPoḷu ni a zē abi ɔni ɔɔ ga ɔyi Ɛshinēgba ali aghiusomhi na keke ɔyi iJesu iKirisiti, mhi keke ebe ona. Eri a ghie mhē ni mhi ya zese irudunga ɔyi eni Ɛshinēgba o zē-a, ali ni mhi rēwē khase igesikia ni o ya sēsē wē abi e li ya la agbō ni o ri egbe ẹ mu Ɛshinēgba. ² Oni irudunga ali ilēsē ona o migha nga irudushi ɔyi agbō na agbōagbō, ni Ɛshinēgba ni ɔa ya lo ẹgbhōli o ri nga na awa neni a mē igbaekele ɔyi agbō. ³ Eghēghē ni o ghōle Ɛshinēgba, o la rōte ungmehi ɔyōli ni o rō nga mhē obō ri usomhi ɔyōli khase gboo. Ɛshinēgba ɔni o mie awa pfuese o ligho mhese ɔli.

⁴ Mhi keke ebe ona ghi iTatōsi omimhē esheshi elemhi irudunga, ni mhēmhē ali lōli anye ga la elemhi imiesu oghuo.

Ɛshinēgba Ita iJesu iKirisiti ɔni o mie awa pfuese o ka li okhale nē, o ri opfōmhē nē.*

Akanya ni iTatōsi o ya gbe ɔli iKireti

⁵ Emini o zē ni mhi rō zē obō shi iKireti khi, ni u mē asha pfuse ikanya ni e kpōle nya gbe, ali ni u zē ẹgbhali

shi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti su o na ukhomhi ɔli ni e la iKireti nya. Sato abi mhi gueyē khi: ⁶ Oni o khi ɔgbhali shi elemhi igbaa ɔyi eni e mie iJesu iKirisiti su o o mema ya khi ɔgbō ni o guē ẹ ngeli, ini a khi mē asha gue ẹzō shi ɔli egbe. O mema ya khi ɔni o rue ɔkpotso ɔghuo shi. Imi ɔli e khi eni e miesu o ni ɛa khi eniyē ni e gbakaa ni ɛa ya su o esō. ⁷ Aborokhia khi eri a ri akanya ɔyi Ɛshinēgba nga ɔni o ralo na igbaa ɔyi eni e mie iJesu iKirisiti su o nya obō egho, ɔ o mema khi ɔgbō ni o guē ẹ ngeli ini a khi gue ẹzō shi ɔli egbe. O khi khi ɔgbō ni o ri imēbie ẹ ngeli deba ẹgbō. O khi khi ɔni elemhi e kele ẹ bi. O khi khi ɔgbō ni o da onyō pfueche egbe-a. O khi khi ɔgbō ni o kele ẹ pfi obō, wēkhi ɔgbō ni ingme ukpaghō o ghō mu egbe dōsē o dē. ⁸ Ochoghō o khi ɔni o ghele ẹ mu ẹgbō, ni ɔɔ nono eminete. O khi ɔgbō ni o guē ri ẹgbōli ẹ kia. O khi ɔgbō igesikia, ali ɔgbō ni o pfuase. O khi ɔgbō ni o mu ekpe shi ẹgbōli egbe. ⁹ O mema mu oni usomhi onete ni o mhōli iregbenga mhue jijiji, abi a li sēsē ɔli. Lōli o rō dobe ya ri osēsē igesikia ni ɔɔ sēsē ẹgbōese ke ri udu shi wē o, ali ni o gbo ri ida-o dē ɔyi eni e nu wē ẹ khako khase, khi ẹgbhōli ẹe lo.†

¹⁰ Irari khi ẹgbō iJu ebubu eghuo ni e miesu o ni ẹ pfi ozughu, e la o, ni ẹ ẹngme

* 1:4 Li zē 2 iKōri 8.23; iGal 2.3; 2 iTimo 4.10 † 1:9 Li zē 1 iTimo 3.2-7

ingmemhi afue ni e e di egbo. Wewe e sese ode egbhali khi a mema shela ogbo neni o khi oni o miesuo. ¹¹ O ti ni a pfi we okpe unu, itobo khi eri e ri emini e sese yese udu oyi omhue-apfe ebubu-a. Itobo ini e ba me asha ke ti ukpagho ma, e ro ligho sese. ¹² Egbegbi omekeguele oyewe, o ke ngme oli ghue, oo, "Egbo iKireti, egbo egbhali, ali egbo ebe ali egbo iwaza elemhi-gbidi-a, a khi." ¹³ Igesikia oni ungmehi ona o khi. Irarigho, ga lolo gbe omama ku we, ni irudunga oyewe o me asha migha. ¹⁴ Egheghe agho, ea ke ke ri eso shi okhe afue oyi egbo iJu ali ishi eyi egbo eni e kie igesikia. ¹⁵ Eri emhi nya e pfuase shi odalo oyi egbo ni e pfuase. Ama emhikhoghwo o ya pfuase shi eloe oyi egbo ni ea pfuase ni ea miesuo, irari khi a she keshe we udu ali isamhi-a. ¹⁶ E mali e khi wewe e lese Eshinegba, ama eri angeli oyewe o rokhase gboo, khi ea lese oli. Egbo ni aa ti e mama ali egbo umha-sueso e khi, ni ea ti okie we itoto.

2

Oseshe ni a ya ke sese iku egbo ododa

¹ Ghe i! Yeye oye, u mema ya ke sese emini o lama shi egbegbi osese o. ² Sese emose ni e she khi egbhali, e ke ri abo mu udu. E khi eni a mu ekpe na, e khi egbo ni e guere egbewe kia. E ze ni irudunga ali inono ali iregbemie oyewe o lolo mu eke.

³ Gbo ligho sese ikpotso eni egbhali e ke ngeli abi ikpotso egbhali ni e la agbo ipfuase. E khi khi eni e ri unu e yese egbo a, e khi ditse onyo idada a, ama e ke sese egbo ingeli enete. ⁴ Ishegho ni e ke sese izele ikpotso e nono ingme oyi odo we ali imi we. ⁵ E khi egbo ni e guere egbewe e kia, e khi eni e pfuase. E khi shito ni ea mhali oni ee gbe owa. E khi eni e mhali isomhelemhi. E ke nyese ukhomhi na odo we pfo. Ini ogbokhoghwo o khi me asha ngme ungmehi imebie deba usomhi onete oyi Eshinegba.

⁶ Gbo li ligho gueye eni izo e khi egbo ni e guere egbewe e kia. ⁷ Ze ni emini u wa riela nya e khi eminete ni egbo nya e ya ke khonya. Ri igesikia ali omuegbe ke khase elemhi osese ni u wa sese. ⁸ Ke ri ingmemhi ni e gba pfo ni ogbokhoghwo o me te ya ke ze ifue ngme ungmehi oye. Ini ebe awa e khi me emini o ti okhoghwo ngme shi awa egbe, ni omama o mu we.

⁹ Sese ighumha e ri egbewe na ega eyewe pfo nya, e ga ke riela emini o ri egbe e ke mu we odekhode. E khi ke solo shi we o ini e nu we e wola. ¹⁰ E khi bena ke do we ughiatu. E ri ochogho ke rokhase khi egbo enete ni e gbe akanya te ode igesikia wewe e khi. Egheghe agho ni e ri osese ungmehi oyi Eshinegba ni o mie awa pfuese ke ghole.

¹¹ Irari khi okhale oyi Eshinegba ni o ri imiepfuese

bhale o she ri egboli khase ṣgbokpa. ¹² Loli o sese awa, awa ke kie ingeli ni ẹa ghole Eshinegba ali oghumhe oyi emhi agbo, ni ṣgbogbo o ke nu egboli ngme. Awa a ngeli angeli ni o migha shi ipfuase eghẹghẹ ni awa la memena. ¹³ Abi awa li ri ukpeloe shi eke ẹ khe ogbele ni Eshinegba ni o fune Omiepfuese iJesu iKirisiti oyawa o ro ya nyene egbe bhale. ¹⁴ IJesu iKirisiti ni o ri egboli bhale ro pfa awa shi eke rote obo oyi okholo nya lasela, ali ni o ro khuese egbo eyoli-a, ikhi egbo ni ikanya enete igbegbe ẹ ghole.*

¹⁵ Enana e khi emini u wa ke sese. Ri afu ni mhi ro ne ke ri udu shi we o, u gbo tse agua ye we. Khi ze ni ṣgbokhoghuo o ri ukpeloe gbe ẹ.

3

Abi eni e miesuo e lie ke ngeli

¹ Ke yele eni egbo le, e ke nyese ukhomhi na enighie ali eni ẹ mhese, ali e ri ungemhi oyewe ke gbe akanya. E mu egbe ni e ro ke gbe ikanya enete. ² E khi lo egholi yese ṣgbokhoghuo evaa, e khi egbo opfomhe, e khi nu egbewe ke wola, ama e khi eni e ri kuegbe-a a ngeli deba ṣgbokpa.

³ Irari khi awa kpe li riye ingme oyeghe ali umhasuo. Awa khi eni a di, ni a ri oghumhe egbe, ali aruele mu shi igha. Awa la angeli ubogbo ali ofuma ikpekpe.

Áá biselemhi awa, awa gbolo biselemhi egbe. ⁴ Ama abi isomhelemhi ali inono oyi Eshinegba Omiepfuese oyawa o ro feli lasela. ⁵ O mie awa pfuese, ni o a khi itobo ingeli ni e migha shi ipfuase ni awa ngeli, ama itobo ilelemhi oyoli. O rote iriele bia ali ikhuese-pfuase oyi Ayemhen-pfuase tsumhi awa. O ri agbo onogbo na awa. ⁶ Eri Eshinegba o tutu Ayemhen-pfuase ku awa tuo itobo emini iJesu iKirisiti o riye na awa. ⁷ Eghẹghẹ agho, awa kha khi eni o rote okhale oyoli ro pfuase se, awa mele imi oli a ni e mholi oli shi udu khi e mhue obo shi ugu agbo na agboagbo. ⁸ Egbegbi ungemhi ni a ri egbe ẹ nga ona o khi.

Mhia nono ni u lolo gue oli ye we jijiji, ini eni e she kpe regbenga Eshinegba, ni e kuegbe-a ke gbe ikanya enete. Eni emhi ena e ma ti gba irari khi e ma ri eleli ẹ na ṣgbokpa.

⁹ Khi nu egbo khe ako shi ingme afue, ali itono uteto oyi echeli idada. Khi wola ali khi kholi shi ingme Ishi eyi iMosisi, itobo khi afue ali emini ẹa ri eleli a bhale e khi. ¹⁰ Kpe tse agua ye ṣgbọ ozughu iteva, ini o a kie suo, u ti gbe me oli na, ini emhikhoghuo e khi ku ẹ gbe. ¹¹ Loli u ro ya lese khi egbo enana e she de ode khi ode, olamhe e ke la. Angeli oyewe o she pfa ezọ mu we.

* 2:14 Li ze Iwolo 130.8; Okiali 19.5; iDeut 4.20; 7.6; 14.2; 1 iPit 2.9

Omheṣe ni o kpukhokho

¹² Mhi kha da leṣe ghie Aṭemasi ghi e ne o ke khi iTakikoṣi, roṣheka ni u bhale ya e mhe iNikapolisi irari khi mhi she ri oḷi shi udu khi oobọ mhi ya la eghẹghẹ oru-ame.* ¹³ Abibi o riẹ li, roṣheka kpaghiẹ iZenasi oni o khi ilọya ali Apolosi obọ, ini eẹ vu. Ri emini e nono nya na we.†
¹⁴ Egbọ eyawa e khi eni e wena abi a liẹ gbe akanya enete, ni e doḃe ke riẹle emini eẹ nono elemhi ogbele na egbewe, ini e khi la agbọ ighalaba.

¹⁵ Egbọ ni e nu mhe la ana nya e ga tse e. A tse eni e li miesuo ali eni e nono ingme oyi anye.

Okhale oyi Eshinẹgba o ka nu e la.

* **3:12** Li ze Ika 20.4; Efi 6.21-22; iKolo 4.7-8; 2 iTimo 4.12 † **3:13** Li ze Ika 18.24; 1 iKori 16.12

Ebe ni iPolu o keke ghi iFilemọ

¹ Mhẹmhẹ iPolu ni a ri itobọ khi mhi a gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi oḡba ighumha, mhi keke ebe ona, ali iTimoti. iFilemọ omọle anye ni anye ga a gbe akanya, a keke ọli ghi, ² li shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la owa oye ali inyoghuo awa ni okpotso na lui Apfia ali Achiposi ni anye ga khi ekholi-okhue eyi Eshinegba.* ³ Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

Inono ali iregbenga ni iFilemọ o mholi

⁴ iFilemọ, eghẹghẹ kpa mhi rọ kphemhi na Eshinegba ini mhia sọ iromhi ne. ⁵ Irari khi mhi suọ inono ni u mholi na eḡbo eyi Eshinegba nya ali irudunga ni u mhue shi iJesu Onomhue. ⁶ Iromhi ni mhia sọ khi, o ze ni ilakugbe oyawa abi eni e mholi irudunga oghuo, o ri awa lese ikhivose nya, ni awa mholi irari khi awa kugbe iKirisiti o. ⁷ Inono oye i, inyoghuo-mhe, o she ri ukpokpomhi oghẹghẹ ghi mhe, o gbo ri udu shi mhe o! U gbo guise udu oyi eni e miesuọ le.

IPolu o sọ iromhi na Onesimusi

⁸ Itobọ igho, ini o riẹ khia khi mhi kha doḡe mhese ne emini o ti ni u riẹle abi inyoghuae elemhi iKirisiti, ⁹ mhi ya ri itobọ inono lema e, abi mhẹmhe iPolu ni o she khi oḡbhali ni mhi gbo khi oni oḡ ga oyi iJesu iKirisiti memena. ¹⁰ Mhi lema e shi itobọ oyi Onesimusi ni o la elemhi oḡba ighumha ana mele omimhe-a.† ¹¹ Ni o khia khi waa ke kpe mhue emini a roli e riẹle, ama memena, o she mhue emini awa roli ya riẹle.

¹² Mhi ghie ọli nyene egbe e ghi e, rote ekelemhi udu inono oyemhe. ¹³ Mhii kha ze ọli obọ ni o nu mhe la akana ni o to eloli e ke ri eloe khu mhe abi mhi li la oḡba oghumha ena shi usomhi onete oyi Eshinegba. ¹⁴ Ama mhi aa nono ni mhi riẹle emhi okhoghuo ni u waa lama shi, ni a rọ bhale ya e khi ikanya enete ni u gbe, eri u rote elemhi udu gbe we. Ni o a khi eri a tanọ e abọ shi o. ¹⁵ A doḡe e me khi eri Onesimusi o rote e obọ vu ukuku eghẹghẹ, ni o kha ke jele deba e, o nu e la agboagbo. ¹⁶ Oa ke khi oghumha tse, ama o fu dose oghumha, inyoghuo awa elemhi iKirisiti o ke khi. Oni awa nono ingme oyoli eḡbegbo o khi, abi oḡbo ali inyoghuo, elemhi Onomhue.

¹⁷ Ini o khia khi u lese mhe shi onuzava oye, gbo mie ọli abi u kha li mie mhe. ¹⁸ Ama ini o khia khi o lue ne, okekha khi eri o

* 1:2 Li ze iKolo 4.17 † 1:10 Li ze iKolo 4.9

lo ẹ ota, ku ota eyọli lo ẹkuẹ
 oyemhẹ. ¹⁹ Mhemhẹ iPọlu
 mhi ri obọ oyemhẹ ẹ keke
 ebe ona. Mhiẹ yẹ khi mhi
 ya fali ẹ ẹwe. Mhia ke khi
 ọni ọ ke gbolo ẹ yele ẹ le khi
 mhemhẹ mhi mhọli agbọ oye
 nya. ²⁰ Irarigho, inyoghuo,
 ri ikpaghiobọ ona na mhe
 itobọ Onomhue, abi inyoghuo
 ni awa ga mie iKirisiti suọ ri
 oghẹle shi mhe udu. ²¹ Mhi
 leşe gboo khi abi mhi liẹ keke
 ebe ona ghi ẹ, khi u ya riẹle
 emini mhiẹ u riẹle, mhi ga
 leşe khi u ya riẹle doşe abi
 mhiẹ u li riẹle.

²² Gbo li riẹle elemhi owa
 oghuo shi eke khe mhe. Irari
 khi mhi leşe khi a ya rue mhe
 obọ a na ẹ, ni o ri iromhi ni a
 sọ bhale ya tse.

²³ Epafurasi ni anye ga khi
 eni ẹẹ ga eyi iJesu iKirisiti, ọọ
 tse ẹ. † ²⁴ Igho li khi iMaki
 ali Arisitakusi ali iDemasi ali
 iLuku ni anye ga gbe akanya,
 ẹẹ tse ẹ. §

²⁵ Okhale oyi iJesu iKirisiti
 Onomhue o ka la ayemhẹ oyi
 ẹẹ nya.

† **1:23** Li zẹ iKolo 1.7; 4.12   § **1:24** Li zẹ Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2;
 iKolo 4.10,14; 2 iTimo 4.10,11

Ebe ni a keke ghi egbo Iburu Eni e miesuo

*Ungmemhi oyi Eshinegba ni
o rote obo oyi Omioli bhale*

¹ Agbo-*ne*de, ebubu
egheghe ali ode ododa
Eshinegba o te ri emekeguele
nu ititawa ngme. ² Ama
omioli ni o ze ni o le ugu
emhikpa o ke ro nu awa
ngme ogbele ikpukhokho ni
awa la memena. Obo oyoli o
gbo rote ma agbo ³ Loli o ri
ufumhi oyi Eshinegba khasa.
Eri o gbo li abi Eshinegba o li
tee. Loli o ri ungmehi ni o
tsua ekpabo oyoli mu agbo
nya mholi. Abi o ro khuese
awa olamhe-a se, o shito
ukiemie obita na Eghiele oyi
Eshinegba ni o mholi ekpabo
ni o fune nya.

Ufumhi oyi Omi Eshinegba

⁴ A ri oni omioli fu dose igeni
abi eva ni Eshinegba o ro na li
o li fu dose oyewe.

⁵ A geni onoghuo Eshinegba o
tigbe lie oli,

“Omimhe u khi
amo mhi te khi Ite?”

Ali onoghuo o gbolo oli;

“Mhi ya khi Ita e,

ye ye u khi Omimhe?”*

⁶ Ama abi Eshinegba o ro ya
ghie Omioli oghuo kpe je el-
emhi agbo, oo,

“Igeni eyi Eshinegba nya

e mema nyese ukhomhi
ga li.”†

⁷ Abi o ro o ngme ingme oyi
igeni, oo,

“O ma igeni eyoli
abi akpekpeli,
o ma eni ee ga eyoli
abi emhi ere.”‡

⁸ Ama abi Eshinegba o ro o
ngme ingme oyi Omioli, oo,

“Eshinegba u khi!
Omhesa oye,
agbo agbo o ya la o.

Ipfuasa ali igesia
u ro ya ke mhese
na egbo eye.

⁹ Ipfuasa u nono,
ingmobe o a ghole e,
irarigho Eshinegba u khi!
Eshinegba oye, o she re
fu dose etu-e,

itobo khi o ri
oili oghole to e ukhomhi.”§

¹⁰ O gbolo lie,

“Ye ye Onomhue,
rote igbaekele,
u te ma agbo.

Abi oye u ro ma ukhuli.

¹¹ We we nya e ya pfua,
ama ye ye u kiele e la o.

E ya taa abi itsua ni a so.

¹² U khili we abi ide,
e ya oghie abi a lie
oghie itsua ni a so.

Ama abi u li u kiele e li,
agbo oye o a tigbe
ya mholi ukpese.”*

¹³ A geni onoghuo Eshinegba o
tigbe lie oli,

“Shito mhe ukiemie obita
omhesa,
ramhi ni mhi ro ya ri ebe
e

* 1:5 Li ze Iwolo 2.7; 2 iSam 7.14; 1 Okhe 17.13

† 1:6 Li ze iDeut 32.43 ‡ 1:7

Li ze Iwolo 104.4 § 1:9 Li ze Iwolo 45.6,7

* 1:12 Li ze Iwolo 102.25-27

mele ukpẹkhomi akphawẹ-
nga oye-a?"†

14 Oa khi iyemhẹ eni ẹẹ ga
Eshinẹgba igeni nya e khi, ni
Eshinẹgba oọ ghie e ke ga eni
e ya le ugu imiepfuese?

2

Ukpokpomhi imiepfuese

1 Irarigho a zẹ ni awa lolo
mu igesikia ni awa suọ mhue,
ini a khi tsua awa ibe vu.
2 Irari khi ini usomhi ni igeni
e bhale ya guele, o khi eg-
begbo, ni a ya na egbo ni
ẹa roli gbe akanya osoli to
shi; 3 seẹ awa li ya pfue
oni osoli ona, ini awa ri ẹloe
gbe ukpokpomhi imiepfuese
oghoghọ ni Onomhue lolighuo
o te odode gue le, ni eni
e suọ li, e gueye anye khi
igesikia lo? 4 Oni usomhi
ona ni Eshinẹgba o gbo ri
olele, ali ikanya oshabo ali
onyaloa ododa zẹ otsẹle shi,
li shi isomhopfa eyi Ayemhẹ-
no-pfuase ni o kemhi abi o li
ghole oli shi.

Ijesu o bhale agbo abi ogbo

5 Eshinẹgba o ri omhese oyi
agbo ni oọ bhale nga igeni
obo, ikhi agbo ni awa ngme
ena. 6 Ama, a mholi ashini a
ngme oli shi elemhi Ebe-no-
pfuase, ni oọ.

"Elo ogbo fe khi,
ni ingme oyoli o ro na mu
yeye Eshinẹgba egbe,
elo o khi ni u ro
lina ri ẹloe e khu oli?"

7 U ma li kpoke
na igeni denẹ,

u ri ufumhi
ali ekpe rughu oli,
u roli loghie nga
emini u ma nya.

8 U roli loghie
emhi nya."*

Eshinẹgba o she ri emini o
ma nya na li o ro ke mhese
shi. Oa kese emhikhoghuo
le ni o ro shi oli omhese.
Ama memena, awa aa kie me
eni emhi nya pfo ne ni o ro
nali o ke mhese shi. 9 Ama
ijesu awa a me, ni a kpe
ma kpoke na igeni ukuku o
denẹ. Oni a ri ufumhi ali ekpe
rughu memena itobo eghuli
ni o ghu. Igho lo, okhale
oyi Eshinẹgba o roli ghu-a na
egbokpa.

10 Ni Eshinẹgba, ni o ma
emhi nya ni o mu we mholi,
o me asha ri oni ufumhi ona
na ebubu egbo, o ro ri ijesu
khi oni o gba pfo rote osoli ni
o me. Irari khi ijesu o re egbo
nya bhale imiepfuese.

11 Ghe oni o ri egbo pfuase
ali eni a ro pfuase nya,
unuẹkpe oghuo e ke ga khi.
Loli o zẹ khi omama o mu
ijesu ni o ro lu we inyoghuo.

12 Oọ Eshinẹgba,

"Mhi ya gueye
inyoghuo-mhe
emini u she riẹle,
Mhi ya la ilegba oyewe
to uwolo ikuẹghie oye."†

13 O gbolo e,
"Mhi ya regbenga
Eshinẹgba."

O gbolo e,
"Ghe mhemhẹ ali eniye

† 1:13 Li zẹ Iwolo 110.1

* 2:8 Li zẹ Iwolo 8.4-6

† 2:12 Li zẹ Iwolo 22.22

† 2:13 Li zẹ Aza 8.17,18

ni Ẹshinẹgba ọ rọ na mhe.”†

14 Aborokhia khi imi Ẹshinẹgba, ẹgbọ ni e zẹ idiegbe ọgbọ ali ọlia e khi, lọli iJesu Omiọli ọ rọ li mele ọgbọ ni ọ mhọli idiegbe ali ọlia-a. Eri ọ lina ini ọ mẹ asha rọte eghuli ni ọ ghu pfuse Okphaghiẹ-a ni ọ kpẹ mu ekpabọ oyi eghuli mhuẹ, 15 ni ọ mẹ asha pfuese ẹgbọ ni ulishi eghuli ọọ mu ẹlẹkhele. 16 Egbegbọ lọ khi ọa khi igeni ọ bhale ya kpaghiẹ obọ, ama imimi Aburaamu. § 17 Itobọ ona a rọ rọli li abi inyoghuo ọli nya odekhode. Ni ọ mẹ asha khi Okpodalo-ugamhi oyi Ẹshinẹgba ni ọ kpeda nya, ni ọ mhọli igesikia ali ilelemhi shi elemhi ugamhi oyi Ẹshinẹgba, ni ọ mẹ asha shishi olamhe eyi ẹgbọ-a. 18 Irari khi ọ li mẹ osoli abi a rọ mu ọli fe, ọ li dobe ẹ kpaghiẹ eni a lili ẹ mufe obọ.

3

Ijesu ọ fu dọse iMosisi

1 Irarigho, inyoghuo-mhe ni Ẹshinẹgba ọ zẹ ni e khi ẹgbọ ni e pfuase eyoli, a sa ingme oyi iJesu ni awa lui aghiusomhi na keẹ, ali Oga oyi ekpodalo ugamhi nya. 2 Eri ọ ri igesikia deba Ẹshinẹgba, ni ọ zẹ ọli ọ ke gbe akanya eyoli, ẹzeze abi iMosisi oni ọọ ga ọ li ri igesikia gbe akanya elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba.* 3 A she mẹ khi iJesu ọ mhuẹ imuẹloe ni ọ fu dọse oyi iMosisi, ẹzeze abi atsona ọ liẹ mhọli imuẹloe ni

ọ fu dọse owa ni ọ tọ. 4 A kie kpẹ leşe khi ọgbọ ọọ tọ owa kpa, Ẹshinẹgba ọ ma emhikpa. 5 IMosisi ọ khi ọgbọ igesikia elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba abi oni ọọ ga. Akanya ni ọ gbe ọ khi ọtsele oyi igesikia oyi emini a ya ngme ogbe na akọ. 6 Ama iKirisiti ọ khi Omi Ẹshinẹgba ni ọ mhese ẹ shi Owa ugamhi oyoli. Owa oyoli awa khi ini awa da kie mu igbedu ali irudushi oyawa ni awa regbenga mhuẹ ne.

Iyemhea ni a rọ na Egbọ eyi Ẹshinẹgba

7 Irarigho, abi Ayemhe-nọ-pfuase ọ ngme, ni ọọ,

“A kha suọ uruli

oyi Ẹshinẹgba amo,

8 a khi zese udu-a,

abi eni e bia ẹ e li

ẹghẹghẹ ni e rọ ọ riẹle

umha-sueso deba

Ẹshinẹgba.

Ẹghẹghẹ ni a rọ la

ọdagbe ifufu mu wẹ fe,

9 ikhi obini ita ẹ e la

mu mhe fe, mhese mhe

bino,

e mẹ emini mhi riẹle

elemhi ikpe egbhuẹva

10 Lọli ọ zẹ ni elemhi e rọ bi mhe

deba oni agbhotu ogho,

ni mhi rọ liẹ, Ẹghẹghẹ kpa

udu oyewe ọ rọ rewe lo

ebuli,

ẹa leşe ode eyemhe.’

11 Irarigho, mhi rọ ri

elemhi-ibibi shi-emuẹ liẹ,

‘Ea ya tige lo

iyemhea oyemhe.’”†

¹² Inyoghuo, a mu egbe ẹ ini ọngẹ ẹ ọ khi mholi udu umha-miesuọ, ni ọ ya lase ode yoi Ẹshinẹgba ni ọ la ọ le. ¹³ Ochoghọ a ke ye egbe ẹ ude, itobọ khi, “Amo.” Oni ẹghẹghẹ o kie la ọ, ni a rọ ọ mu pfi, ini udimhi ni olamhẹ ọọ di ọgbọ o khi ri ọngẹ ẹ zese udu-a. ¹⁴ Eni e kuma iKirisiti ọ awa khi ini awa lolo mu igbedu ni awa rọte ekẹ mholi mhue ya ramhi ukpese. ¹⁵ Abi Ebe-no-pfuase o ngme.

“Ini u suọ uruli

oyi Ẹshinẹgba amo,

a khi zese udu-a,

abi eni e bia ẹ e li

ẹghẹghẹ ni e rọ ọ riẹle

umha-suesọ deba

Eshinẹgba.”†

¹⁶ Eghuo e khi eni ẹgbọ ni e suọ uruli oyi Ẹshinẹgba ni e riẹle umha suọ esọ deba li? Ọa khi eni iMosisi ọ rọte ekẹ ijipiti rue lasele? ¹⁷ Eghuo ọ biselemhi deba ikpe egbhueva? Ọa khi eni e lamhẹ, ni e ghuloa shi ọdagbe ifufu? ¹⁸ Eghuo Ẹshinẹgba ọ shi emue deba khi ẹa ya tigbe lo iyemhẹa, ọa khi eni ẹa suọ esọ na li?§ ¹⁹ Irarighọ, awa mẹ khi itobọ umha-miesuọ oyewẹ ẹa rọ dobe lo.

4

Iyemhẹa ni a shobo na egbo eyi Ẹshinẹgba

¹ Aborokhia khi ishobo ni awa rọ ya lo iyemhẹa khi o kie la ọ, awa mu egbe awa ini o khi de ongẹ ẹ obọ-a. ² Awa she

li suọ oni usomhi onete abi wewẹ e ke li suọ ọli. Ama oni usomhi ọa mu wẹ ẹloe irari khi ẹa ri irudunga mie ọli. ³ Awa ni awa mhue irudunga, awa ya lo oni iyemhẹa. Ama eni ẹa miesuọ, Ẹshinẹgba ọọ liẹ “Elemhi ibibi

mhi rọ shi-emue,

khi ‘Ea ya tigbe lo

asha iyemhẹa oyemhẹ.’”

Aboriekhia rọte abi ọ te ma agbọ ọ te riẹle oni iyemhẹa ona shi ekẹ.* ⁴ A ngme na shi Ebe-no-pfuase abi ọ rọ ngme ingme ogbele onuzi-ishilua khi, “Ẹshinẹgba ọ yemhẹ ikanya-a nya-a ẹlenizu-ishilua.”† ⁵ A gbo ngme oni ingme onana khi. “Ea tigbe ya lo iyemhẹa oyemhẹ.”‡

⁶ Elese e laọ ni a ya ri ẹghẹghẹ na ni e rọ lo oni iyemhẹa. Irari khi eni e kpẹ suọ oni Usomhi Onete ẹa lo oni iyemhẹa oghọ, itobọ khi ẹa miesuọ. ⁷ Irarighọ, Ẹshinẹgba ọ rọ gbo ri ẹlelese shi ekẹ ni a rọ ya lo iyemhẹa oyọli, ni ọ lu Amo. Ẹzeze abi ọ rọte unu oyi iDefidi ngme ọli ẹlelese abi a kpẹ li ngme ọli, ni ọọ:

“A kha suọ uruli oyọli Amo,

a khi zese udu-a.”§

⁸ Ini iJoshua ọọ ri iyemhẹa na wẹ lo, Ẹshinẹgba ọa kha gbo te ikpukhokho ri ogbele olese shi ekẹ na wẹ.* ⁹ Abi o li ena, Ogbele iyemhẹa o kie la ọ, ni ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba e la yemhẹ-a ¹⁰ Itobọ khi ọni ọ da lo iyemhẹa oyi Ẹshinẹgba ne,

† 3:15 Li zẹ Iwolo 95.7-8 § 3:18 Li zẹ iNọba 14.1-35 * 4:3 Li zẹ Iwolo 95.11

† 4:4 Li zẹ Igbae 2.2 † 4:5 Li zẹ Iwolo 95.11 § 4:7 Li zẹ Iwolo 95.7-8 * 4:8 Li zẹ iDẹut 31.7; iJosh 22.4

eri o li yemhe ikanya eyoli-a, abi Eshinegba o li yemhe eyoli-a.† 11 Irarigho, awa rosheka ini awa dobe lo oni iyemhea ogho, ini awa khi de itobo khi awa khonya we riele umhasuo.

12 Irari khi eri ungmehi oyi Eshinegba o mholi agbo, o o gbe akanya. O mu dose itakobi ozalo eva kpa, ni o o gbese lo o gbo udu, o khueghie oli-a, ni o o guano emini e la usamhi ali ayemhe, o gbo li gbese lo ikpeseli ali ikhoru na elemhi igua. O dobe e khueghie ingeli ali isamhi na ekelemhi udu-a. 13 Emhikhoghuo o la emini a ma nya ni o sheli shi oli o. Eri emhikpa e na khueghie-a shi ukpelo oyi Eshinegba, ikhi oni awa ya ri abo khaseli abi awa li gbe.

Ijesu o khi Oga Okpodalo-ugamhi Oniemhi oyawa

14 Irarigho, a ze ni awa lolo mu irudunga ni awa mholi mhue, abi o ro da khia khi awa mholi Oga oyi ekpodalo ugamhi ni o Funeli ni o she je odalo oyi Eshinegba. Loli o khi ijesu Omi Eshinegba. 15 Oa khi Oga oyi ekpodalo ugamhi ni o ya lelemhi awa shi emini awa do-a riele. Ama oni a she mu fe abi awa, odekhode o khi, ama o tigbe lamhe. 16 A ze ni awa ri igbedu ti deba Eshinegba ni o mholi isomhelemhi. Agho awa te ya mie ilelemhi ali isomhelemhi ni o ya kpaghie

awa obo eghenge ni awa ro o nono ikpaghiobo.

5

1 Oga oyi ekpodalo ugamhi, ni a da rote elemhi egbo ze kpa, eri a ze oli ni o ke migha na we ingme ugamhi eyi Eshinegba. Ni o ke riele irona ali iluasobo na we shi olamhe eyewe. 2 Ofi o roo deba eni ea lese emini aa li, ni ee da ode, itobo khi loli o li mholi ode ni o te li gba pfo. 3 Onana o ze khi egboli o kpe luasobo a na shi olamhe eyoli, neni o luase na egbo nya shi olamhe oyewe.* 4 Ogbokhoghuo, o ya rue oni okhale ona ni a ro lu o gbo shi Oga oyi ekpodalo ugamhi. Eshinegba lolighuo tse o ro lu o gbo, o roli khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ezeze abi a li lu Eroni.†

5 Igho iKirisiti o li mie oni okhale ro lu egboli Oga oyi ekpodalo ugamhi. Ama Eshinegba o o li,

“Omimhe u khi,

Amo mhi te khi Ite.”‡

6 O gbo ngme oli shi ashese,

“Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba u khi agbo agbo,

ezeze onabi iMekizedeki.”§

7 Abi ijesu o ro la agbo, atseseli iku-ame-ewie alo ijesu o roo so iromhi lema Eshinegba, oni o kha tsumhi oli obo eghuli. Itobo khi eri o ri egboli tiemhile, ri egboli na Eshinegba pfo, loli o ro

† 4:10 Li ze Igbae 2.2 * 5:3 Li ze iLev 9.7 † 5:4 Li ze Okiali 28.1 ‡ 5:5 Li ze Iwolo 2.7 § 5:6 Li ze Iwolo 110.4 * 5:7 Li ze iMat 26.36-46; iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46

suo iromhi eyoli.* ⁸ Abi o rię khia khi Omi Eshineęba o khi, osoli ni o me, o roli wena isueso na Eshineęba. ⁹ Abi a ro roli gba pfo se, obo oyoli eni e suo eso nali e ke rote mholi imiepfuese na agboagbo. ¹⁰ Eshineęba o ze oli Oga oyi ekpodalo ugamhi, onabi iMekizedeki.

Ogbọ khi pfi irudunga ona shi eke

¹¹ Emhi ebubu e la o ni awa ya ngme shi eni ingme enana, ama o ma a munu ni a ro zolo we-a lo e eso, itobo khi aa mholi oghuemhe ni a ro suo. ¹² Abi o rię khia khi a she ramhi eni ee esese egboese, ni a ro kie khi eni a sese owena eni odode eyi ingme Eshineęba egho, enyeli o ti e egbe a te eminale ni o toto ne. ¹³ Onini o da kiele e nye enyeli ne, eri o li abi omo ni o lolo mholi ilese shi osese iguengeli.† ¹⁴ Ama eminale ni e toto, eni e womhe eloe ee le. Ikhi eni e ri itobo eni eminale ni e toto ni ee le eghęghę kpa lese ikhioda shi emini o migha shi onete ali onobe.

6

¹ Irarigho, a ze ni awa je odalo shi osese ni e womheloe ni awa pfi osese ni a ro gba ingme eyi iKirisiti eke le. Awa khi ke gbo tiemhi eke je osese ena imupfi rote ikanya ebe lasese, ali osese ena irudunga Eshineęba, ² ali osese ibatizi, ali irobo-nga ogbo egbe, ali irote eghuli guale oyi eni e

ghua, ali osese oyi iguezo ni ogbo la je obini o ya la agboagbo. ³ O kha ghole Eshineęba awa ya je odalo elemhi owena.

⁴⁻⁶ Egbọ ni e she kpe me akpa, ni e she kpe mie isomhopfa oyi iloghie ghue, ni e kpe mie Ayemhe-nopfuase, ni e she lese onete ni o la ungmehi oyi Eshineęba ali ekpabo oyi agbo ni oo bhale, ni e tigbe tsua irudunga oyewe pfi, o ke ze e rięle ni a dobe nyene we gbolo bhale imiesuo, aborokhia khi eri e she gbolo ta Omi Eshineęba ma apfida utonuzi-eva, ri omama mu oli gboo.

⁷ Eri awa egbo awa li abi eke. Ini amo o ruę shi eke ni emhi ekomhi e ro ze na oghiale, ikhivose oyi Eshineęba o khi. ⁸ Ama ini o ze igba ali ebuli-a, ogbo o mholi emini a roli ya rięle, o ya la okhena ipfiunu-a oyi Eshineęba ali khi a ya ri erali tose oli-a.*

⁹ Emole mhe, ini anye rię lina a ngme i, anye lese khi o khi e e o nu ngme, anye lese gboo khi emini e ti egbegbo a rięle, enabi egbo ee rięle ini a mie we e pfuese. ¹⁰ Eshineęba o ya gbe ogbo azeba. O ya ye le ikanya ni u gbe-a ali inono ni u rokhase khi u nono oli abi u li ri ikpaghiobo na egbo eyoli ni u kiele e kpaghię we. ¹¹ Anye e nono ni ogboagbo o mu omuegbe ni o mholi mhue ya ramhi ukpese, ni o rokhase abi irudushi oyoli o toto ramhi. ¹² Anye ea nono

† 5:13 Li ze 1 iKori 3.2 * 6:8 Li ze Ighae 3.17-18

ni a mele ewaza-a, ama ni a ke khonya eni e roṭe irudunga ali irobomudu mie ishobọ oyi Eshinegba.

Ekha oyi Eshinegba ọa ya fiakua

¹³ Abi Eshinegba ọ roṭe ekha na Aburaamu, Eshinegba ọ romhi egboli aborokhia khi oḡboṣe ọa ke gbo fu doṣe ọli ni ọ ke ya romhi. ¹⁴ Ọọ li, “Mhi mema ya khi voṣe ne, mhi ya re mhọli eniye ali imi-imi ni e bu.”† ¹⁵ Aburaamu ọ ri abọ mu udu, irarigho ọ me emini Eshinegba ọ roṭe tsekha nali mie. ¹⁶ Ini oḡbo ọ tse ekha, oḡboṣe ni o fu doṣe ọli ọọ romhi ni o mu oni ekha migha, eḡheḡhe akhokhomhe ọa ke la ọ, oni ekha o migha. ¹⁷ Eri Eshinegba ọ romhi isheli roṭe khase eni ọ tse ekha na gboo, khi emini loṭi roṭe tse ekha khi loṭi ya riṣe ọli, khi ọa ya fiakua. ¹⁸ Irarigho, Eshinegba ọ roṭe emhi eva ena shi eke; ekha ali isheli ni ọ romhi. Eni emhi eva ena ẹa ze mupfi irari khi Eshinegba ọa tigbe ya lo eḡbholi ghue. Irarigho awa ni awa she na deba li shi akhukhu, awa ya mhọli iregbeda abi awa li mu irudushi oyoli ni o la odalo mhue. ¹⁹ Eri oni irudushi ona o li abi azu ni o toto ni o migha gbaa, ni ayemhe oyawa o mhue. Onana o ri awa doḡe doṣe ode ugbakpi ni a roṭe pfa ode ni o lo ashini o pfuase ne nya-a.‡ ²⁰ Ijesu

ọ she ralo itobo oyawa, ọ mele Oga oyi ekpodalo ugamhi na agboḡbo-a, onabi iMekizedeki.§

7

iMekizedeki okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba

¹ Oni iMekizedeki ona, oghie oyi eoli iSalemu ọ khi, ọ gbo khi okpodalo-ugamhi onayi Eshinegba ni ọ Yagha ne nya. Abi Aburaamu ọ roṭe okhọli ni ọ la gbe ighie okhọli jele, iMekizedeki ọ ya ẹẹ ọli ode, ọ so iromhi khivose na Aburaamu. ² Igho Aburaamu ọ roṭe itsua ni ọ roṭe okhọli ti nya ze aze-oghuo-igbe na li. Emi a ri iMekizedeki ngme khi, “Oghie Igue-ngeli,” emi a ri oghie iSalemu ngme khi, “Oghie opfomhe.”* ³ Ọa mhue ita wekhi inyo, wekhi eri ọ mhọli unuekpe ni ọ te lasese, wekhi eri a mhue ashini a keke abi a li bia li ali abi ọ li ghu-a shi. Abi Omi Eshinegba, Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba na agboḡbo ọ khi.

⁴ Waá me ashini ọ fu ramhi. Egbegbi Aburaamu oni ọ gba ushishi eḡbo iZireni eke le, ọ ze aze-oghuo-igbe epfue ni ọ tsua roṭe okhọli ni ọ ye na li. ⁵ Eri ushi ọọ Imi iLiva ni e khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ke mieno eḡbo iZireni ni e khi inyoḡhuo we, aze-oghuo-igbe, aboriekhia khi imi-imi Aburaamu e ga khi.† ⁶ iMekizedeki ọa khi omi iLiva,

† 6:14 Li ze Igbae 22.16-17

‡ 6:19 Li ze iLev 16.2

§ 6:20 Li ze Iwolo 110.4

* 7:2 Li ze Igbae 14.17-20

† 7:5 Li ze iNoba 18.21

ama o mie Aburaamu aze-oghwo-igbe, so iromhi khivose na li, ikhi omose ni o mie ekha ni Eshinegba o shi na li. ⁷ Akhokhomhe o a la o khi ogbo oni kpeda, oo so iromhi ikhivose na oni o kpoke. ⁸ Eralo-ugamhi eyi Eshinegba ni ee mie aze-oghwo-igbe, egbo ni ee ghu-a e khi. Ama iMekizedeki ona o fu dose we nya itobo khi a gueye awa khi agboagbo o la o le. ⁹ Ogbo dobe e lie khi imi imi iLiva ni ee mie aze-oghwo-igbe, e she li ze oni aze-oghwo-igbe ona rote obo oyi iti-iti itawe Aburaamu. ¹⁰ Itobo khi egheghe ni iMekizedeki o ro me Aburaamu, iLiva o kie la elemhi oyi Aburaamu. Ogbo a bia li ne.

Abi iJesu ali iMekizedeki e li kpo egbe

¹¹ Irari khi ini akanya eghiele ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni Ushi oyi iMosisi o ro migha, ni imi imi iLiva ee gbe, o dobe ri ogbokhoghuo gba pfo lo, aa kha ke gbo ri okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba olese lasele, oni o li abi iMekizedeki, ni o a khi unuekpe oyi iLiva wekhi oyi Eroni. ¹² Irari khi ini a mu eghiele ona ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba pfi, a mema li ya mu ushi pfi. ¹³ Onomhue oyawa ni a ngme ingme oyoli ena, edeli olese o te lasele. Ogbokhoghuo o a rote oni edeli oyoli gbe akanya okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ukhomhi atete

ghue. ¹⁴ Awa ga lese gboo khi Onomhue, edeli iJuda o te lasele. IMosisi o a teva oni edeli abi o ro o ngme ungmehi oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba.

¹⁵ Ibhale ni okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba olese ni o li abi iMekizedeki o bhale, o rokhase gboo khi ushi oyi Eshinegba o she mu pfi. ¹⁶ Oa khi itobo khi o rote edeli oyi iLiva lasele abi ushi oo a ke li, loli a ro ze oli okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba, ama itobo khi loli o mholi ekpabo ni o ro o la agbo agboagbo. ¹⁷ Itobo khi Ebe-no-pfuase o ngme oli khi, "Okpodalo-ugamhi

oyi Eshinegba
ele na agboagbo u khi,
onabi iMekizedeki."†

¹⁸ Eri a ri obo gbe ushi oni elele nye, itobo khi o a mholi ekpabo wekhi eri o gbe akanya. ¹⁹ Irari khi Ushi oyi iMosisi o a dobe ri emhikhoghwo gba pfo. Memena irudushi oni o ti ne a ke ro na awa, ni o ri awa dobe ti bhale mama Eshinegba.

²⁰ Eshinegba o gbo romhi ishe ma o khi iKirisiti khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba o ya khi agboagbo. Oa romhi isheli abi a ro ri egboese ya le oghie ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba. ²¹ IJesu tse a romhi isheli ro le eghie abi Eshinegba o re.

"Mhemhe Onomhue
mhi she shi-emu, khi
'Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba
u ya khi agboagbo.

Mhi aa ya da ọ ghue.’[§]
²² Itobọ oni ẹmuẹ ni Eshinegba ọ shi, iJesu ọ rọ khili oni iregbenga ni ọ ri awa mhọli ishobọ onogbọ ni o tinẹ.

²³ Ikhiọda olese ni o gbo la akaghọ khi, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ebubu elese e la ọ ẹghẹghẹ ishobọ onodiọ. Ẹghẹghẹ aghọ ini ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ọ ghua, ọlese ọ to ẹlolo ọli.
²⁴ Ama eri iJesu ọ la ọ agbọ ọle agbọagbọ, akanya ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oyọli, eri o migha agbọagbọ ni ọa zẹ ẹ kpe na ọgboẹse. ²⁵ Irarighọ, ọ dobe ya tsumhi eni e ri eva oyọli bhale deba Eshinegba zeghele. Itobọ khi eri ọ la ọ agbọagbọ, ọọ lema na wẹ.

²⁶ IJesu ọ khi ọni Ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni ọ kpeda, ni ọ ri emini awa nono na awa. Ọni ọ pfuase ọ khi, ọa mhọli umhaguẹkia wẹkhi olamhẹ shi egbe. A she zọlọ li iteva ena olamhẹ lasele, a yase ọli nga yagha dọse idane. ²⁷ Ọa li abi Ega eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba elese ni e kpe luase obọ oyi igbe-olamhẹ kua na egbewẹ ẹlekhele, neni e tigbe ẹ luase na ẹgboẹse. Iluasobo oghuo iKirisiti ọ lese luase utoghuo kpele shi olamhẹ oyi ẹgboẹse abi ọ rọ ri egbọli luasobo.* ²⁸ Ẹgbọ eni mhue ashini o kie kpọ wẹ le shi, Ushi oyi iMosisi oo zẹ shi Ọga oyi ekpodalo ugamhi, ama ishobọ ni Eshinegba ọ ri isheli shi, ni o kpe ukhokho bhale

khẹ Ushi oyi iMosisi, ọ rọ zẹ Omi Eshinegba, ni a she rọ khi ọni ọ gba pfo agbọagbọ.

8

Ọga oyi ekpodalo ugamhi ọna Ishobọ onogbọ

¹ Ọzukhomhi emini anye ẹ ngme na. Awa mhọli Ọga oyi ekpodalo ugamhi, ni ọ shitọ ukiẹkiẹ obita omhese oyi Eshinegba ni ọ mhọli ekpabọ nya na obini iloghie agbọagbọ,* ² ni ọọ ga abi Ọga oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba elemhi Okhọlo ni a ri ode ghi ni o khi egbegbi ighọlo ni o la iloghie, oni Ọnọmhuẹ lẹlighuo ọ tọ, ni ọa khi abọ eyi ẹgbọ a rọ tọ li.

³ Eri a zẹ eni e kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba kpa ni e ri isomhopfa ali iluasobo ke luase. Lọli o zẹ khi Ọni ọ kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba oyawa, ọ mema mhọli emini ọ li rọ ya luase. ⁴ Agbọ ọ kha la lọ, ọa kha fe khi ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba, aborokhia khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni ẹ deba ushi oyi ẹgbọ iJu e la aghọ eghọ. ⁵ Okhọlo ni a ri ide tọ ni e la ga, irọkhọkhọ ali aroro oyi emini e la iloghie e khi. Lọli o zẹ khi abi iMosisi ọ rọ ya tọ oni ighọlo, khi Eshinegba ọọ li, “Zobe ni a bhale ya ẹ khi abi a li re wẹ khasẹ ukhomhi ute, u li ya riẹle wẹ tee.”† ⁶ Ama, memena,

* 7:27 Li zẹ iLev 9.7 * 8:1 Li zẹ Iwolo 110.1 † 8:5 Li zẹ Okiali 25.40

akanya ọkpodalo-ugamhi ni a rọ na ijesu, o mu ẹloe dọse oni a rọ na ekpodalo-ugamhi enedio, ẹzeze abi ishobo ni o migha shi rọ gbe akanya o li mu ẹloe dọse onodio, itobo khi o migha nga ironga eni e ti ne.

⁷ Ini ishobo oni odode ọa mhọli ashini o kpọli le shi lo, ọgbọ ọa kha ke mhọli emini a ri ishobo olese ẹ riefe. ⁸ Ama Ẹshinegba o me ashini ẹgbọ eyọli ẹa kie te gba pfo, lọli o re. "Oni ogbele ọọ bhale,

ni mhi rọ ya shobo
onogbo
na ẹgbọ iZireni
ali ẹgbọ ijuda.

⁹ Ọa ya li abi ishobo
ni mhi nu iti-itita we shi,
ogbele ni mhi mu we oobo
rote eke ijipiti ya fiẹ.

Ẹa ri igesikia deba
oni ishobo ni mhi nu we
shi,
itobo igho mhi rọ
rue we ẹloe egbe-a.

¹⁰ Onomhue ọọ,
ogbele ni ọọ bhale,
Ishobo ni mhi ya shi
na ẹgbọ eyi iZireni na,
Mhi ya ri ishi eyemhe
shi we isamhi,
mhi keke ọli shi we udu.
Mhi ya khi Ẹshinegba oyewe,
we we e khi ẹgbọ eyemhe.

¹¹ Ongewe ọa ke ke sese
onuzava oyọli, wekhi eri
o ya lie inyoghuo ọli,
'Lese Ẹshinegba.'

Itobo khi we we nya
e ya lese mhe,
rote oni o kpoke nya
ya je oni o fune nya.
¹² Mhi ya ri olamhe topfa we,
mhi aa ke gbo ya sato
ipfido oyewe."†

¹³ Abi o rọ da lu ishobo onana, "Onogbo" egho, o she ri oni odode mele onodio-a. Emini o da mele onodio-a ni o she ẹ womhe, o kefe ya kele-a.

9

Ugamhi na iloghie ali eke agbo

¹ Ishobo onodode o mhọli ishi ni a rọ o ga ugamhi, o gbo mhọli igholo ni a ri ide ghi shi eke agbo. ² A to okholo ni a ri ide ghi gashe shi elemhi oni igholo. Elemhi owa eva e la o oni okholo. Elemhi owa ni a kpe ramhi aa lui, Asha no Pfuase. Akaghọ a ri emini a ri akpa ru ẹ nga shi, ali itebu ni a ri ibuledi ni o pfuase ẹ nga.*

³ Elemhi owa onuzi-eva ni o kpe oobo na ode ugbakpi ni a rọ pfa ode-a, a lui Ashini o Pfuase ne nya.† ⁴ Agho adido igolu ni a la tose ituale afu ẹera ni ẹ ẹ pfe o la. Akpati ishobo ni a ri igolu ku o li la Ashini o Pfuase ne nya. Oni akpati ona, omi utasa igolu o la o ni a ri ibuledi imana a shi.† Agho a li ri orokpo oyi Eroni ni o ze ukhuli shi, ali ipepemhi eche eva ni a keke

† 8:12 Li ze ijere 31.31-34 * 9:2 Li ze Okiali 26.1-30; 25.31-40,23-30 † 9:3 Li ze Okiali 26.31-33 † 9:4 Imana khi eminale ni Ẹshinegba o rote idane ruese kule abi ame na eniye iZireni abi e rọ rote ijipiti vu je eke ishobo, ni a lu iKena § 9:4 Eri orokpo onayi Eroni ni a ngme ena ni o she khakha o kie ze ukhui onogbo. * 9:4 Li ze Okiali 30.1-6; 25.10-16; 16.33; iNqba 17.8-10; Okiali 25.16; iDeut 10.3-5

ishi shi. §* 5 Ikpeda na oni akpati ona, a ma emhi eva ni e li abi igeni ni e ze ipfua shi, ni e so alo ghue ufumhi oyi Eshinegba. E naghie ipfua eyewe-a guese ashini a la ri olamhe e topfa. Ama o a khi memena awa ya me eghenge ro ke tonononi emhi ena nya ramhi udi we pfo. †

6 A kha da she lina ri emhi ogbogbo nya shi ashini a roli e shi se, loloni eni ee ralo ugamhi e ro o lo elemhi owa onodode ya gbe akanya ododa eyewe ogbele kpa. † 7 Ama Oga oyi ekpodalo ugamhi lolighuo tse o dobe e lo elemhi Owa Ni o pfuase ne nya ni o la o. Utoghuo elemhi ukpe o lese e lo akaghon. O lia eni o ro luasobo na egboli ali egboese shi olamhe ni e lamhe elemhi umhaleshe, oo rue e mholi obo lo akaghon. § 8 Eri Ayemhe-nopfuase o ri onana guele khi, ogbo o a khueghie ode ni o lo elemhi Owa ni o Pfuase ne nya-a, na ogbokhoghuo ne, ini okhologo onodode o kie migha. 9 Eri emhi enana e khi ironkhokho na awa eghenge ana. Emini onana o ngme khi irona ali iluasobo eyi elamhako ni a luase ukpe khi ukpe khi, ea dobe khuese eni e bhale ya ga Eshinegba udu-a pfuase, rewe gba pfo. 10 Ingme eminale, ali onyo ali ikpegbe-a enana e migha shi, ni e khi ushi na elee. Eri ushi onana o gbe akanya ramhi eghenge ni Eshinegba o ro ri

ushi onogbo shi eke.

Olia eyi iJesu

11 Ama iKirisiti o she bhale abi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ni o khi oyi eminete ni e she bhale. O she lo elemhi Okhologo ni a ri ode ghi ni o fune ogho ni o gba pfo, ni o la iloghie, ni ogbo o a ri abo to wekhi eri o la eke agbo. 12 Abi iKirisiti o rote elemhi oni okhologo lo oni elemhi Owa ni o Pfuase ne nya, o a rue o lia eyi elamhi ali ena ya luase obo, ama o lia eyi lolighuo o rue utoghuo kpele ro mie ipfasheke na agbo agbo na awa. 13 Eri o lia eyi elamhi ali ena, ali emue eyi ozele ena ni a tose-a, ni aa miatse ku egbo ni ea pfuase, o rewe khi eni e pfuase idiege.* 14 See o lia eyi iKirisiti ea ke lie li dobe khuese udu oyawa-a pfuase, rote ikanya ni ee pfi eghuli. Ikhi oni o rote ekpabo Ayemhe oyi Eshinegba ri egboli na Eshinegba abi iluasobo ni o gba pfo itobo olamhe eyawa-a, ni awa dobe ke ga Eshinegba ni o la o agbo agbo. 15 Itobo ona iKirisiti o ro migha iteva Eshinegba ali egbo ri ishobo onogbo ona gbe eke, eghenge agho ni eni Eshinegba o lu, e li mie ugu na agbo agbo ni Eshinegba o ro nga. Onana o ya ze li, itobo khi o ghu eghuli ni o ro gbe olamhe ni egbo e lamhe eghenge ishobo onodode kua. 16 Ini ogbo o keke shi eke abi a li ya kemhi ugu oyoli se, ni o ro ghua, a

† 9:5 Li ze Okiali 25.18-22 † 9:6 Li ze iNoba 18.2-6 § 9:7 Li ze iLev 16.2-34

* 9:13 Li ze iLev 16.15-16; iNoba 19.9,17-19

mema ya mę ọli mę gbo khi ọ she ghu-a neni ọgbọkhoghuo ọ ya mę emhikhoghuo le ugu. 17 Irari khi emhi afuę oni ebe ni a keke abi a li ri ugu ya kia o ya khi, ini ọni ọ keke ọli ọ da kie la agbo ne. Ama ini ọ ghu-a se, a ro tigbe ri ọli ę gbe akanya. 18 Ona o ze khi ishobọ onodode ọa kha ze ro gbe akanya ini ọlia ọa ma ọ lo. 19 Abi iMosisi ọ ro ze ishi eyi Eshinegba ye eni ęgbọ se, ọ rue ọlia eyi ena ali elamhi, ọ ku amę shi ọ. Ọ rue uguabo ọora ni a khili oolu opfopfo shi, ọ roli miatse eni ọlia shi oni emini a keke ishi nya shi, ọ gbo li miatse ku ęgbọ nya. 20 Ọọ we, "Ọlia eyi oni ishobọ na, ni Eshinegba ọọ awa ro ghuę."† 21 Igho ọ gbo li miatse eni ọlia shi oni owa ugamhi ali emhi nya ni a ro la ọ riele ugamhi.‡ 22 Abi o li, khi, eri ushi ọọ a ri ọlia ri emhi nya khi eni e pfuase, ali khi ini aa li ri ọlia luase, irolamhe-topfa ọa la ọ. §

23 Owa Oyi Eshinegba na eke agbo ni a lina ri ọlia ro khi oni o pfuase, irokhokho oyi owa ugamhi na obini iloghie o khi. Ama emini e la obini iloghie, iluasobo oni o tine a mema ro ya rewe shi ipfuase. 24 IKirisiti ọa lo elemhi okhoro ni a ri ode ghi ni ęgbọ e ri abo ma ni o khi irokhokho eyi egegbewe. Ama iloghie ọ ri ochoghọ ya lo, ni ọ la migha odalo oyi Eshinegba na awa memena. 25 Wekhi eri iKirisiti ọ lo iloghie ya ri egboli lua-

sobo iti-ingmingme, abi Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ lie tsua ọlia eni ęa khi eyoli ę lo elemhi Owa ni o Pfuase ne nya, ukpe-khi-ukpe ya luase. 26 Igho o kha khi lo, eri iKirisiti ọ kha mę osue iti-ingmingme abi a te ma agbo. Ama ọa khi igho. Eri ọ bhale utoghuo tse abi oni eghęghę o ro gba, ni ọ ro ri egboli luasobo ro rue olamhe ode-a. 27 Ezeze abi ọgbọ ọ lie ghu-a utoghuo tse, ọ kha da ghu-a se, ọ bhale shi iguezo. 28 Igho a li ri iKirisiti luasobo utoghuo kpele ni a ro shishi olamhe oyi ebubu ęgbọ-a. Ọ ya gbo bhale utonuzi-eva. Ọa khi ni ọ ro gbo tsua olamhe, ama ni ọ ro tsumhi eni e migha a khe ọli.*

10

Iluasobo utoghuo kpele oyi iKirisiti

1 Ugamhi onodio ni a ga eghęghę Ushi oyi iMosisi, aroro oyi eminete ni ę bhale e khi. Ęa khi wewe e khi egegbewe we. Eni iluasobo ni a kpe luase eghęghę agho ukpe kpa, ęa tigbe dobe ri ipfuase ni o gba pfo na eni bhale odalo oyi Eshinegba ya ga ugamhi. 2 Ini eni iluasobo ee dobe ri eni ęgbọ pfuase lo, a kha yemhe eni iluasobo a? Irari khi e kha ri eni e bhale ya ga pfuase utoghuo kpele, ni udu oyewe ọa ke mholi umhaguekia. 3 Ama eri eni iluasobo e yele ęgbọ olamhe eyewe le ukpe khi

† 9:20 Li ze Okiali 24.6-8   ‡ 9:21 Li ze iLev 8.15   § 9:22 Li ze iLev 17.11

* 9:28 Li ze Aza 53.12

ukpe. ⁴ Irari khi ọlia eyi ena ali elamhi ẹa dobe rue olamhe ode-a.

⁵ Irarigho, abi iKirisiti o ro ya bhale agbo, oo Eshinegba, "Iluasobo ali isomhopfa ẹa ghole ẹ.

Ama u she ri idiegbe na mhe, ni mhi ri ungmehi oye gbe akanya.

⁶ Iluasobo eni a tose ali iluasobo igbe-olamhe kua ẹa tigbe ti ẹ ẹloe.

⁷ Igho mhi re,

'Ghe mhe ana, Eri mhi bhale ya riẹle oghumhe oye, Eshinegba.'
„*

⁸ O te eke ya ngme, oo, "Iluasobo ali isomhopfa ẹa ghole ẹ, wekhi iluasobo eni a tose ali iluasobo igbe-olamhe kua e ghole ẹ, wekhi eri e ti ẹ ẹloe." Ama khi a lese khi eri ushi oo a mema ligho ke riẹle we.

⁹ Igho o ke re, "Ghe mhe ana Eshinegba, eri mhi bhale ya riẹle oghumhe oye." Eri o ri obo ri iluasobo eni elele shi eke, o ri iluasobo oyi iKirisiti to eloli we. ¹⁰ Itobo khi iJesu iKirisiti o riẹle oghumhe oyi Eshinegba, loli o ze ni a ro ri iluasobo ni o ri idiegbe oyoli luase utoghwo kpele khuese awa nya olamhe-a pfuase.

¹¹ Elekhele, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba nya e ro gbe ikanya ugamhi eyewe, eri e riẹle eni iluasobo gbo riẹle iti ingmi-ingme, ama ẹa

tigbe dobe rue olamhe ode-a.† ¹² Ama abi iKirisiti, oni okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ona, o ro luasobo utoghwo kpele oyi igbe-olamhe-kua ni o khi oyi ona agboagbokpa, ni o ro shito obita oyi Eghiele oyi Eshinegba. ¹³ Agho o ke shito migha a khe eghẹghẹ ni Eshinegba o ro ya ri ebe ọli mele akphawe-nga eyoli-a.‡ ¹⁴ Irari iluasobo utoghwo kpele ni o luase o ro ri egbo eni o rote olamhe pfuase khi eni e pfuase agboagbo.

¹⁵ Ayemhe-no-pfuase o gbo pfi otsela shi ona ye awa. Oni odode, oo,

¹⁶ "Ishobo ona mhi ya nu we shi.

Onomhue o ngme gho khi, oni eghẹghẹ ogho o kha ramhi,

mhi ya ri ishi eyemhe shi we udu,

mhi keke ọli shi we ayemhe."§

¹⁷ O ke gbo ro ma o khi, "Mhi aa ke ya sato olamhe ali ikanya ebe eyewe."*

¹⁸ Irarigho, a kha she da ri ena topfa se, ogbo ọa ke gbo mholi emini a ri iluasobo irue-olamhe ode-a ya riẹle.

A ze ni awa ti bhale deba Eshinegba

¹⁹ Irarigho, inyoghwo-mhe, aborokhia ọlia eyi iJesu e ri igbedu na awa ro lo Ashini o Pfuase ne nya egho, ²⁰ ikhi ode onogbo ni o mholi agbo, ni o ri awa te ode ugbakpi

* 10:7 Li ze Iwolo 40.6-8

† 10:11 Li ze Okiali 29.38

‡ 10:13 Li ze Iwolo 110.1

§ 10:16 Li ze ijere 31.33

* 10:17 Li ze ijere 31.34

ni a rọ pfa ode-a a doṣe.
²¹ Abi o rọ gbo li khia khi awa mhọli ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oniemi ni ọọ mhesẹ shi Owa ugamhi oyi Eshinegba na iloghie egho,
²² awa ri udu igesikia ali irudunga ni o migha gboo ti bhale deba Eshinegba. Awa gbo mhọli udu ni a ri imiatse ọlia eyi iKirisiti rọ khi ipfuase ni ẹa ke mhọli umhaguekia, ali awa mhọli idiegbe ni a ri amẹ khuẹse-a pfuase.[†] ²³ Awa mu irudushi ni awa guele khi awa mhọli mhue gagaga, irari khi Eshinegba ni ọ shobo na awa, oni a ri egbe ẹ nga ọ khi. ²⁴ Awa ke sa abi awa li ya ke ri udu shi egbe ọ, ni awa ke riẹle inono ali awa gbe ikanya enete. ²⁵ Awa khi ti egbe ilona oyi egbawa je ukhokho, abi egbo eghuo ẹẹ li, ama, awa totobo ke ri udu shi egbe ọ, aborokhia khi u me khi Ogbẹle oyi Onomhue o shi ti ẹ bhale.

²⁶ Irari khi iluasobo olese ọa ke gbo laọ ni o ya rue olamhe ode-a, ini awa mema famhi ẹ lamhe, ikpukhokho khi a she kpẹ gue oni igesikia ye awa ne. ²⁷ Emini egbo eghoghọ e ke ya shito ke khe khi iguezo ni o ri ulishi ẹ mu ali erali na biobiobio, ni o ya pfuse eni ẹa ya suọ esọ na Eshinegba-a.[‡] ²⁸ Onini ọ da gbe Ushi oyi iMosisi-a, ni a rọ da ri ọli gue ezọ, ni ọ rọ da lue ne, ni a rọ me ọtsẹle egbo aava okekhi aase,

eri a gbe ọli-a, ni ọa mhọli ilelemhi. § ²⁹ Se u sa khi a kha li nase eni e ri awẹ wu Omi Eshinegba eke-a, ni e ri ukpelo e gbe ọlia ni Eshinegba ọ rọ riẹle ishobo, ikhi ọlia ni o khuẹse we olamhe-a pfuase, ali eni o khia khi eri e ze emuebe na Ayemhe Okhale? *
³⁰ Irari khi awa lese oni ọọ, "Mhemhe mhi ya nase eni e lina ngeli, Mhi ya fali oru," ali oni ọ gbolo ẹ, "Onomhue ọ ya ri egbo eyoli gue ezọ."[†] ³¹ Irari khi emhi okhena o khi ni ogbo ọ rọ ya pfi obọ lo ingme oyi Eshinegba ni ọ la ọ.

³² A ke sato eghẹghẹ ni a rọ lese mie oni akpá, ni a rọ migha mu imiesuo oye ẹ mhue, aboriẹkhia khi áá na ẹ ukpokpomhi osoli shi ọ.
³³ Isheghuo, eri egbo e ga la igbaa a pfi itsue manya ẹ, a mu okhọli vule shi ẹ ọ. Isheghuo, a kugbe egbo elese ni a ligho mu okhọli vule shi ọ. ³⁴ Elemhi eni e la ogba ighumha ee ala ẹ. Abi a rọ ri itoto mie ẹ itsua, aa khako, a ri oghẹle rue we obọ-a na we, itobo khi a lese khi a mhọli itsua eni e tine ni e ya la ọ agboagbo.

³⁵ A khi tsua igbedu oyeẹ pfiá, irari khi o ma mhọli eleli oniemi. ³⁶ A mhọli iregbemie, ni a bhale ya ẹ khi ini a dobe riẹle oghuemhe oyi Eshinegba se, ni a mie emini ọ rọ nga na ẹ. ³⁷ Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme ọli khi, "Ini o riẹ teṣe ukuko,

[†] 10:22 Li ze iLev 8.30; Ezik 36.25   [‡] 10:27 Li ze Aza 26.11   § 10:28 Li ze iDeut 17.6; 19.15   * 10:29 Li ze Okiali 24.8   [†] 10:30 Li ze iDeut 32.35,36

Oni o ya bhale o ya bhale,
o ya tēse.

38 Ama eni Eshinegba o pfa na,
irudunga e ro ya ke la
agbo,
ama ini ongewe o nyene
egbe ukhokho,
elemhi ea ya timhe deba
li.”†

39 Awa aa li abi eni ee nyene
egbe ukhokho ni e ya pfua,
ama eni e miesuo ni a mie
pfuese awa khi.

11

Irudunga

1 Mena, irudunga khi, ini
ogbo o a mholi akhokhomhe
shi udu shi emini o ri udu
shi eke e khe, ali ni ogbo ro
mholi oli shi udu guegue
khi emini aa me ne khi e la
agho. 2 Irudunga ona, o ri
egbo enede le eva onete odalo
oyi Eshinegba.

3 Awa lese khi irudunga
ona, Eshinegba o ro ri ung-
memhi oyoli ma emini awa
me eloe nya. Ni a ro bhale
ya e khi, a rote emini aa ya
me eloe riele emini a me eloe.*

4 Irudunga, o ri Ebeli ri ilu-
asobo ni e ti dose eyi iKeni
na Eshinegba. Rote irudunga
oyoli, Eshinegba o ro mie obo
shi o khi ogbo ni o mholi an-
geli onete o khi, abi Eshinegba
o ro ngme onete irona eyoli.
Irudunga ona o ri Ebeli kiele
ngme, abi o ro ririe ghua.†

5 Irudunga a ro rue Enoki
agbo vu, ini o khi me eghuli.

Ogbo o a ke me oli, irari khi
eri Eshinegba o rue oli nga
idane. Neni a rue oli vu,
o mholi otsese khi ogbo ni
o ri egbe mu Eshinegba o
khi.‡ 6 Ogbo khoghuo o a dobe
ya riele emini e ri egbe e
mu Eshinegba, ini o a mholi
irudunga. Irari khi neni ogbo
o ya bhale deba Eshinegba, o
mema mholi irudunga khi o
la agho, khi loli o somhi eni e
kuegbe-a nono oli opfa.

7 Irudunga o ri iNoa, abi
o ro suo agua ni Eshinegba
o tse ye oli shi emini aa
me ne, roli ri ikuegbe-a ali
ulishi oyi Eshinegba, khali
oko-oké oniemi ni o pfuese
apfe oli. Irudunga oyoli o ri
umha miesuo oyi eni egbo na
agbo kase gboo, ni o ro mie
ikhivose itobo khi irudunga
oyoli o ti Eshinegba eloe.§

8 Irudunga o ri Aburaamu
vule abi Eshinegba o ro lu oli
o vule ke je ashini loli shobo
khi loli ro ya na li le ugu. O
rote eke oyoli vu, abi otseku
khia khi o a lese obini oo je.*

9 Irudunga o roli ngeli eke
ishobo abi ofese. Oo la ifui
okholo, igho li khi Aziki ali
iGiekopu, ni e ga le ugu oni
ekha oghuo.† 10 Irari khi eri
o ri eloe shi eke khe eoli oni o
mholi irogbeké, ni Eshinegba
o vi ali ni o gbo khi atsona
oyoli. 11 Irari irudunga a ro
ri Aburaamu dobe khi ita
eniye abi o ro ririe ro she
dose oni eghenge ni o kha la

‡ 10:38 Li ze Abak 2.3-4 * 11:3 Li ze Igbae 1.1; Iwolo 33.6,9; iJon 1.3 † 11:4 Li ze Igbae 4.3-10 ‡ 11:5 Li ze Igbae 5.21-24 § 11:7 Li ze Igbae 6.13-22 * 11:8 Li ze Igbae 12.1-5 † 11:9 Li ze Igbae 35.27

dobe bia omọ ali ni iSera o ro khi aga. Irari khi o lese khi Eshinegba ni o shobo nali khi ona igesikia o khi lo.† 12 Rote obọ oyi Aburaamu, ni o li abi oni oyoli o she pfo se, a te me imimi ni ẹa ze leli abi ikpetata na idane ali ekhashe na ese oke oniemi. §

13 Agbo irudunga egbo ena e kie la ramhi ni e ro ghua. E kie miesuo khi wewe e ya mie emini a ro shobo na we. Eri e lese li rote odonu pfi alo o me we odalo, o ri egbe mu we. E lama shi o khi ena eoli oboese ali epfese wewe e khi shi elemhi eke agbo.* 14 Ini egbo e da lina ngme ne, eri o ro khashe khi eoli oni e ya ke lu oyewe ee nono. 15 Ini eri eoli ni e rote vu kha o la we udu lo, e kha mholi egheghe ro mu egbe pfi je obini e te vu. 16 Eri eoli ni o tine o ri okiamhi i gbe we, oni o khi ona iloghie. Irarigho, ọa ri omama mu Eshinegba khi ee lu lue Eshinegba oyewe, irari khi o she mu egbe eoli shi eke khe we. 17 Irudunga o ri Aburaamu ri Aziki luasobo, abi Eshinegba o ro mu oli fe bino. Loli ni o she mie oni ekha, oo nono ni loli ri omi oli otuoghuo kpe luasobo,† 18 aboriekhia khi Eshinegba o gueye oli khi, "Rote Aziki u te ya mholi imi imi e."† 19 Eri Aburaamu o sa li shi udu khi Eshinegba o

dobe ya rote eghuli guise ogbo le. Eri o li abine khi eri oni Aziki o ghu-a egho, ni o ro li abine khi eri Aburaamu o rote eghuli gbo mie Aziki.

20 Irudunga o ri Aziki ku isemhe na iGieko pu ali iso shi emini a ya me odalo. §

21 Irudunga o ri iGieko pu abi o ro ya ghu-a so iromhi na imi iJosefu ava-ava, o da abo na Eshinegba abi o li kie ri egbe da orokpo oyoli.*

22 Irudunga o ri iJosefu, abi o ro ya ghu-a ngme ingme abi eniye izireni e li rote eke ijipiti ya vu shi eke. O guele shi eke abi a ya li igua eyelu.†

23 Irudunga o ri eni e bia iMosisi roli sheli ramhi iki ese abi a ro bia li se, irari khi ọa khi omọ na tse, ulishi ọa mu we ni e ro ri ukpeloe gbe omhese oyi oghie.†

24 Irudunga o ze khi abi iMosisi o ro fu vule se, khi ọa lama a ke lu lue omi omi iFero onokpotso. § 25 O lama khi loli ya nu egbo eyi Eshinegba me osoli, ocho ni lue ro ya li agbo olamhe ukuku egheghe. 26 O bino oli khi, omama ni ogbo o ri itobo iKirisiti ee me o mu eloe dose pfue na ijipiti nya. Itobo khi eleli ni o la odalo o ri ukpeloe shi. 27 Irudunga o roli rote ijipiti vu, ni o khia khi ulishi elemhi ibibi oyi oghie ọa mu oli. Itobo khi o li abine khi eri oo me Eshinegba ni aa

† 11:11 Li ze Igbae 18.11-14; 21.2 § 11:12 Li ze Igbae 15.5; 22.17; 32.12

* 11:13 Li ze Igbae 23.4; 1 Okhe 29.15; Iwolo 39.12 † 11:17 Li ze Igbae 22.1-14

† 11:18 Li ze Igbae 21.12 § 11:20 Li ze Igbae 27.27-29,39-40 * 11:21 Li ze

Igbae 47.31; 48.1-20 † 11:22 Li ze Igbae 50.24-25; Okiali 13.19 † 11:23 Li ze

Okiali 2.2; 1.22 § 11:24 Li ze Okiali 2.10-12

ya me ɛloe, ɔli ɔa rɔ mu egbe pfi. ²⁸ Irudunga o rɔli ri Ukpe iPasova na iri-ɔlia to ogbhele kɔ, ni ɔ rɛ, eniye iZireni e mi-atse ɔlia ku shi ogbhele, ini aɛni eghuli ɔ khi gbe emɔdio eyewe-a.*

²⁹ Irudunga o ri egbo iZireni doɛ da okɛ oniɛmhi ni a lu Okɛ Ifulo, abine khi eni e rɔte ekɛ ifufu doɛ. Abi egbo ijipiti e rɔ li mu ɔli fe, khɔnya we, oni okɛ o to we lue.†

³⁰ Irudunga o ri ugbe ni a khi gasɛ iJeriko de ya gbe abi egbo iZireni e rɔ kia gasɛ ɔli se ogbele ishilua.‡ ³¹ Irudunga a rɔ tsumhi iRé-àbu ni ɔ khi adegbe ni ɔa rɔ nu eni ɛa suɔ esɔ na Eshinegba pfua. Irari khi egbo iZireni ni a ghie e ka be na tokpe oni ekɛ bino, ɔ mie we shi owa.§

³² Seɛ mhi ke gbo ya ngme ma ɔ? Mhi kie ke zɔnɔ we? Eghɛghe ɔa la ɔ na mhe ni mhi rɔ ya ngme ingme oyi iGidioni, iBaraki, iSamusi, iJefita, iDefidi, iSamuɛni ali emekeguele eyi Eshinegba.* ³³ Irudunga e rɔ mu omheɛ eyi ighie le, e mheɛ na egbo abi Eshinegba ɔɔ li nono ɔli shi. E mie emini Eshinegba ɔ tse ekha na we. E guese inu eyi idu,† ³⁴ e pfuse erali ebe-a, e na pfue eghuli ogbhorɔ. O losɛ we, ama e toto-a, e khi idenɔmɔ elemhi okhɔli,

e pfuse ekhɔli-okhue eyi ɛoli oboese-a.‡ ³⁵ Irudunga, ikpotso e rɔ gbo mie egbo eyewe ni a rɔte eghuli guise le bhale agbo.§

Egbo elese e ri egbe mie ugbemhi obe, ɛa lama a wolo wewe abo-a, ama e ghu-a shi ugbemhi obe, itobo khi e ri udu shi irɔte-eghuli-guale bhale agbo ni o tine. ³⁶ Eghuo ɔ, a rɛwe li egia, a gbe we itali, a sɔ eghuo igha rɔ shi ɔgba ighumha.* ³⁷ A tono we eche, a ri iso kie we shi asha eva, a ri ogbhorɔ gbolo we-a. E ri ekue elamhi ali isumha ku egbe, e khi ena umha me, a nase we, a li we umumume.† ³⁸ Egbo ni agbo ɛa lu emhi eni egbo ena e khi. E dudu kia kia ifui ɔdagbe ifufu ali ikhomhi ite abi eni ɛa mhɔli apfe, ee la elemhi irui ali ifui esɛ na elemhi ekɛ.

³⁹ Itobo irudunga oyi enana a rɔ kueghie we, ama ɔngewe ɔa kie mie emini Eshinegba ɔ shobo. ⁴⁰ Itobo khi Eshinegba ɔ she mheɛ emini o tine shi ekɛ ɛ khe awa, eghɛghe agho e kha kugbe awa ɔ, ɔ ri awa ali wewe gba pfo.

12

¹ Aborokhia khi ebubu ɔtsele eyi ingme agbo irudunga e she lina le gasɛ awa ena, awa tsua emini ɛɛ

* **11:28** Li ze Okiali 12.21-30 † **11:29** Li ze Okiali 14.21-31 ‡ **11:30** Li ze iJosh 6.12-21 § **11:31** Li ze iJosh 2.1-21; 6.22-25 * **11:32** Li ze Eguezo 6.11-8.32; 4.6-5.31; 13.2-16.31; 11.1-12.7; 1 iSam 16.1-1 Ighie 2.11; 1 iSam 1.1-25.1 † **11:33** Li ze iDan 6.1-27 ‡ **11:34** Li ze iDan 3.1-30 § **11:35** Li ze 1 Ighie 17.17-24; 2 Ighie 4.25-37 * **11:36** Li ze 1 Ighie 22.26-27; 2 Okhe 18.25-26; ijere 20.2; 37.15; 38.6 † **11:37** Li ze 2 Okhe 24.21

zu awa ode ku-a ali olamhe ni e kele ti awa je ukhokho. Awa ze ni awa ri iregbemie ke na oni unamhi ni a roshi awa odalo. ² Awa ri eloe shi ijesu egbe ke bino oli, oni o khi igbaekele ali oni o ri irudunga oyawa gba pfo. Oni o ri itobo oghela oni a ro shi eke e khe oli, ri egbe mie eghuli na apfida, o ri ukpeloe gbe omama ni o la apfida ya me. Mena, o she shito obita ukpekhomhi Eghiele oyi Eshinegba. ³ Pfi ukpeloe ke bino loli ni o ri egbe mie ibiselemhi ni me obo oyi egbo olamhe, ini o khi lose e ni o pfanu ku e alo.

⁴ Inu-olamhe khe abo oye, o a kie re ramhi oyi eghuli ne. ⁵ Eri a she yele ungememhi iyude ni Eshinegba o nu e ngme-a, abi imi oli eni emose ali eni ikpotso? Ni o le.

“Omi mhe, khi ri
eloe gbe isheshe shi ode
oyi Onomhue,

ali a khi ze ni
egbe pfo e-a
ini o sheshe e shi ode,

⁶ Irari khi eni Onomhue
o nono ingme oyewe
oo sheshe shi ode,

ogbokpa ni o lama
khi omiqli lue khi
oo na osoli.”*

⁷ Ri egbe mie ini a sheshe shi ode, eri Eshinegba oo riele e abi imi oli. Mhie ii, omo onoghwo itali o a ya sheshe shi ode? ⁸ Ini aa sheshe e shi ode abi a lie sheshe omo

kpa shi ode, eri o rokhase khi waa khi egbegbi omiqli ama omo ni aa lese oni o bia li u khi. ⁹ Itawa ena agbo ea ya sheshe awa shi ode, ni awa ro kiele e mu ekpe na we? Elo o ze ni awa aa ke ro lili e ze ni oni o khi Itawa elemhi ayemhe o li sheshe awa ni awa mholi egbegbi agbo?

¹⁰ Ukuku eghelhe itawa ena agbo ee sheshe awa shi ode abi o ti we eloe shi, ama itobo onete oyawa Eshinegba o ro sheshe awa shi ode, ini awa nu oli mholi okemhi shi ipfuase oyoli. ¹¹ Isheshe shi ode okhoghuo o a ya violu egbe, ama eri oo to. O kha ke dena, o ri oni a ligho sese ingme e ngeli angeli enete, ali o gbo mholi opfomhe.

¹² Irarigho, abo eye e ni o lose ali ikhomhegbhe eye e ni ee kpheli rerere, a zese we-a.†

¹³ A ke kia ode ni o sheshe talala, ni a ri eni e cheghela awe-a ze, ocho ni e ro ya de.‡

¹⁴ A roshaka odekhode ni a nu ogbokpa la agbo opfomhe, ni a gbo la agbo ipfuase, irari khi ogbokhoghuo ni o a mholi ipfuase o a ya me Onomhue. ¹⁵ A roshaka ini ongee o khi khi oni okhale oyi Eshinegba o a ramhi obo ali a khi ze ni iyese-elemhi-a o ze shi e iteva ni oo pfi ingme obe ro pfueche egboese-a.§

¹⁶ Ogbokhoghuo o khi khi oni oo ku itsebo, wee ongee okhoghuo o li abi iso ni o a mholi ayemhe oyi Eshinegba,

* 12:6 Li ze ijobu 5.17; Ekpi 3.11-12

Ekpi 4.26 § 12:15 Li ze idetu 29.18

† 12:12 Li ze Aza 35.3 ‡ 12:13 Li ze

* 12:16 Li ze Igbae 25.29-34

ni o ri itobọ eminale utoghuo kpele ri ugu oḍiọ oyọli de.*
 17 A lẹṣe khi eḷeṣe, abi o ke rọ o nono ni lọli mie oni ikhivoṣe, a kie ọli. Itobọ khi ọa ke me asha mu udu pfi, abi o tseku ke ri amẹ eviẹ nono ọli.†

18 Irari khi aa bhale ute ni a doḅe ri obọ o ti, onabi ute iSinai ni eḅọ iZireni e ke bhale, ni eḷemhi erali o la a de biobio-bio, ni obili ulishi o la, ali ni okiki olitsa o la khili eke, 19 ali ni akala o la de limhilimhi, ni uruli oniẹmhi o la a ngme, ni eḅọ ni e suọ oni uruli e rọ lema oni ungmehi o kpese agho.‡ 20 Itobọ khi ẹa doḅe ri egbe mie ushi ni a shi na we ni ọọ, “Ini o riẹ khia khi eḷamhakọ o ri egbe ti oni ute, a mema ya tono ọli eche gbe-a.”§ 21 Eri emini a me agho o lolo ri ulishi mu ramhi ni iMosisi o re, “Ulishi oniẹmhi o ga mu mhe!”*

22 Ama, mena, a she bhale ute iZayo, ali eoli oyi Eshinegba oni o la o, iJerusalemu ona iloghie ali obini ilegba oghẹle oyi igeni upfoleli. 23 A she bhale igbaa oyi eni e mie iJesusu iKirisiti suọ oyi emodiọ eyi Eshinegba, eni a keke eva oyewe shi iloghie. A she bhale deba Eshinegba ni o khi osọ-ẹzo oyi eḅọ kpa, ali a gbo bhale deba ayemhe oyi eḅọ enete ni a rọ khi eni e gba pfo. 24 A she bhale deba iJesusu oni o

ri ishobọ onogbo ko, a gbo bhale deba ọlia ni a miatse ku, ni eḅ ngme emini e ti doṣe emini ọlia eyi Eḅeli e ngme.†

25 A mu egbe e ini a khi kie ungmehi oyi oni o nu eḅ ngme. Ini eni eḅọ ẹa doḅe pfue o, abi ẹa rọ ri ungmehi oyi oni o la agbo tse agua ye we gbe akanya, se u sa khi awa li ya pfue o, ini awa aa ri ungmehi oyi oni o rọte idane tse agua ye awa gbe akanya.‡ 26 Eri uruli oyi Eshinegba o nighise eke agbo eḅheḅhe agho, ama mena, o she shobo, ọọ, “Oa khi eke agbo tse mhi gbo ya nighise utoghuo shi o, ama li shi ukhui.”§ 27 Eri ungmehi ni ọọ, “Utoghuo shi o,” o rokhasẹ gboo khi emini a ma nya, khi a ya nighise we, a rue we ode-a, ni a bhale ya e khi emini ẹa ze nighise e ke kpoḷe.

28 Irarigho, aborokhia khi awa a mie omheṣe ni ọa ze nighise egho, a ze ni awa ke kphemhi, awa ri ekpe ali ulishi ga Eshinegba abi o ti shi, 29 irari khi Eshinegba oyawa er-ali opfuse o khi.*

13

Ugamhi ni o ghole Eshinegba

1 A kie ligho ke nono ingme oyi egbe e abi inyoghuo. 2 A ke sato mie epfese shi owa, a mu we epfese. Irari khi eḅọ eghuo ee ke ligho, ni e rọ mu eḅọ eghuo epfese, ni ẹa lẹṣe

† 12:17 Li ze Igbae 27.30-40 ‡ 12:19 Li ze Okiali 19.16-22; 20.18-21; iDeut

4.11-12; 5.22-27 § 12:20 Li ze Okiali 19.12-13 * 12:21 Li ze iDeut 9.19

† 12:24 Li ze Igbae 4.10 ‡ 12:25 Li ze Okiali 20.22 § 12:26 Li ze Agai 2.6

* 12:29 Li ze iDeut 4.24

khi igeni e khi ni wewe e mu epfese.* ³ A ke sato eni a mu shi owa ighumha egbe abine khi eri a nu we la agho. A ke sato egbo eni a na osoli egbe abine khi eri a li nu we me oni osoli.

⁴ Omose ali ughue oli e mu ekpe shi angeli oyewe. Omose ali ughue oli e khi li egbe le. Irari khi Eshinegba o ya gue eni e ku itsebo ali eni e kia okia ezọ.

⁵ Zobe ni agbo oye o nuata shi oghumhe ukpago, ze ni emini u mholi o ke khuese e. Irari khi Eshinegba o o lie, "Mhi aa tigbe ya ze obo,

mhia ya tsue pfia ghue."†

⁶ Loli o ze ni awa ro ya ri igbedu lie,

"Onomhue o khi
okpaghiobo oyemhe,
mhia ya tigbe na ulishi.

Elo agbo dobe ya li mhe?"‡

⁷ A pfi eloe bino eni e ralo na e ena elele. Eni e ri irudunga gue ungmehi oyi Eshinegba ye e. A sa je abi e li ngeli ramhi ni e ro ghua, ni a ke khonya irudunga oyewe.

⁸ Ijesu iKirisiti, abeghuo o khi, ode, amo, ali agboagbo.

⁹ Khi ze ni osese egbholi ododa e tsua e udu vu. Irari khi okhale o ri udu oyawa ze-a, o a khi ni a ri ushi eminale gbe akanya, ni o a kpaghie eni e rewe gbe akanya obo.

¹⁰ Ama awa mholi atete ni ekpodalo-ugamhi eyi

Eshinegba na elemhi owa ugamhi oyi egbo iJu ea mholi afu ya rote le emhi iluasobo. §

¹¹ Eri Oni o kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba oyi egbo iJu o o tsua o lia eyi elamhako lo elemhi Asha-no-Pfuase ne nya ya ro luase obo shi olamhe irotopfa, ama eri a rue eni idiegbe eyi eni elamhako fie ifui apfe je odagbe ya tose-a.* ¹² Onana o ze ni ijesu o ro li ghu-a shi ikhokho apfe, ni o ro ri o lia eyoli ri egbo khi eni e pfuase. ¹³ Irarigho, a ze ni awa le deba li ikhokho apfe ni awa nu oli me omama ni o me. ¹⁴ Irari khi agbo oola, awa aa mholi eoli ni o la o agboagbo, ama eoli ni o ya bhale awa ri ukpelo shi eke e khe. ¹⁵ Awa ri irarigho rote ijesu ke ri iluasobo ikueghie na Eshinegba. Ini awa ligho, eri awa pfi otsele shi o khi loli o khi Onomhue. ¹⁶ A khi yele onete iriele-a, ali ni a gbo ke kpaghie egbe obo, irari khi enana khi iluasobo ni e lie ti Eshinegba eloe.

¹⁷ A ke suo eso na eni e ralo na e, a ri egbe e tiemhie na omhese oyewe. Eri e ri ukpelo shi e egbe abi eni e ya rokhase abi e li gbe. A ke suo eso na we ni akanya ni ee gbe o ri oghel na we, ini o khi khi itsua na we, irari khi u wa mholi eleli ni u ya me o.

* 13:2 Li ze Igbae 18.1-8; 19.1-3 † 13:5 Li ze iDeut 31.6,8; iJosh 1.5 ‡ 13:6

Li ze Iwolo 118.6 § 13:10 Emini onana o ngme khi, 'Awa mholi atete ni o khi apfida ni ijesu o la ri idiegbe oyoli luasobo. Ama egbo ni ee sa khi iluasobo ni a luase elemhi owa ugamhi oyi egbo iJu, e te ya mholi imiepfuese, ea mholi okemhi shi oni atete ona.' * 13:11 Li ze iLev 16.27

¹⁸ A ke lema na anye. Anye lẹsẹ khi udu oyanye o pfuasẹ, anye gbolo ẹ ngeli ke mu ekpẹ shi egbe anye egbe odekhode.

¹⁹ Mhi gbo ga lolo lema ẹ, a lolo lema Ẹshinegba ọ gbo rẹmhe kelẹ nyene egbe bhale deba ẹ. ²⁰ Mhi lema Ẹshinegba ọna opfomhe, ọni ọ ri ọlia oyi ishobo na agboagbo rọte eghuli guise iJesu Ọnọmhue le, ikhi Orisumha-kia ọniemhi oyi isumha ogho. ²¹ Ọ ri eminete nya shi ẹ egbe ni a rọ ke riẹle oghuemhe oyoli. Ọ gbo gbe ikanya eni e ti ọli ẹloe shi awa egbe, rọte obọ oyi iJesu iKirisiti, ni ọ mholi ufumhi na agboagbo. Atse.

²² Inyoghwo-mhe, mhi lema ẹ, a kuegbe-a ri esọ shi oni usomhi irudusho ona, irari khi ebe ni mhi keke ghi ẹ ena ọa lolo nuata. ²³ Mhia nono ni a lẹsẹ khi a she rue iTimoti inyoghwo awa ogba ighumha lasele. Ini ọ kelẹ bhale, mhi ya rọli bhale ya me ẹ.

²⁴ A tse eni ẹẹ ralo na ẹ nya, ali ẹgbọ eyi Ẹshinegba nya. Inyoghwo awa eni e la Itili ẹẹ tse ẹ.

²⁵ Okhale oyi Ẹshinegba o ka nu ẹ nya la. Atse.

Ebe ni iJemhisi O keke

1 Mhēmhe iJemhisi ni mhi khi ɔni ɔɔ ga ɔyi Eshinegba ali ɔyi iJesu iKirisiti Onomhue mhia keke ebe ona ghi egbo eni e miesuo, ni e la edeli igbeva eyi egbo iZireni, ni e gbhiaku elemhi eke agbo nya.*

Mhi tse e.

Ke ghele elemhi imufe

2 Inyoghuo-mhe, leli ɔli shi emhi oghelē ini imufe ɔdoda e bhale debe. 3 Irari khi u lese khi ini a da mu irudunga oye fe bino ne, iregbemie oye o ya me asha fu-a shi o. 4 Zobe ni iregbemie oye o gbe akanya oyoli pfo, ni a mholi iwomhelo, ni o gba pfo, ni a khi eni ingeli enete ea baku. 5 Ama ini onge ɔɔ nono egbhali, o mhila Eshinegba ni o pfo elemhi ro o na ogbokpa, ni ɔa ya me umha-guekia oyi ogbo. O ya roli na li. 6 Ama ini ɔɔ mhila, o mholi irudunga ni ɔa mhue akhokhomhe, irari khi ɔni mholi akhokhomhe, eri o li abi izughuse oyi oke oniemi ni akpekpeli o pfi e kia. 7 Ogbo oghogh o khi sa khi loli me emhikhoghuo ya mie ob oyi Onomhue. 8 Ogbo ozidu eva o khi, ɔa ya ri ele emini o mu ame.

Epfue ali umhame

9 Eni e mie iJesu iKirisiti suo ena umhame e ke ghele

irari khi e ma ghele ukpelo e oyi Eshinegba. 10 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e pfue, e ke ghele ini agbo o ke ti we tiemhile. Irari khi eri epfue e ta a kua abi udodo. 11 Irari khi ini ovo o ngale khi ɔɔ to, eri ɔɔ tose ebuli a, e khakha-a, idodo eyewe e de kua, isomhotse eyewe o yese a. Igho, ɔni o pfue o li ya ta kua, abi o li na ya nga na ya tiemhi shi akanya oyoli.†

Imhesē-bino ali imufe

12 Ikhivose o khi na ogbo ni o kie migha ini o mholi imufe, irari khi ini o dobe ri egbe mie, o ya mie arula oghie oyi agbo na agboagbo, ni Eshinegba o she shobo khi loli ya ro na eni e nono ingme oyele.

13 Ini a mu ogbo ligho fe bino, o khi lie khi, “Eshinegba o mu mhe e fe.” Irari khi ogbo ɔa ri onobe ya dobe mu Eshinegba fe, wekhi eri loli o mu ogbokhoghuo e fe bino. 14 Ama oghuemhe eyawa ni e di awa mu, e ri awa mholi imufe. 15 Eghēghe agho oni oghuemhe o kha me, o bia olamhe, ini olamhe o fu, khi o te, o bia eghuli.

16 Inyoghuo-mhe a khi ze ni a di e. 17 Isomhi-opfa onete kpa ni o gba pfo, idane o te bhale, obini oyi Ita ni o ma ikpa na idane, o rote e tiemhile. Oni ɔa ya mu pfi abi aroro ni ɔɔ je oola je oobo. 18 Oghuemhe oyoli o ro ri ungmemhi igesikia oyoli ri awa

* 1:1 Li ze iMat 13.55; iMak 6.3; Ika 15.13; iGal 1.19 † 1:11 Li ze Aza 40.6-7

bhale agbo, ini o me asha ri awa khi imomhi eni odode el-emhi emini o ma nya.

o mu egboli ini agbo o khi ri ichimhi mu oli.

Isuo-ungmemhi oyi Eshinegba ali iröli-gbe akanya

¹⁹ A sato ona inyoghuo-mhe, ogbokpa o kele ke suo ungmehi, ama o khi kele ke ngme unu, o khi gbo kele ke mhue elemhi ibibi. ²⁰ Irari khi elemhi ibibi oyi ogbö o ri ogbö o mhöli igue-ngeli oyi Eshinegba ²¹ Irarigho, a ti egbe ingeli ichimhi-a ali ingeli ingmobe ni e sha e ma-a. A ri egbe e tiemhile na Eshinegba, a ri eloe shi ungmehi oyöli, ikhi oni a rö kö e udu, ni o dobe ya mie e pfuese. ²² A khi khi eni e lese ri esö suo tse ni ee di egbe we, a ri ochoghö ke ri emini a suo gbe akanya. ²³ Oni o ri esö suo oni ungmehi ni o ri rieles emini o ngme, eri o li abi oni o le ya bino egboli ughegbe abi löli li. ²⁴ O kha bino egboli se, o vu agho le, aghoaghö o yele abi o li-a. ²⁵ Ama ogbö ni o bino elemhi ushi ni o gba pfo ni oo rue ogbö o le, ni o kiele e rieles emini o ngme, ni o ya yele-a abi oni ushi o ngme, a ya khivose na li emiemini oo rieles kpa.

²⁶ Ini onge e o rue egboli khi ona ugamhi löli khi, ni o rö lolo mu elemhi oyöli mhue kpé, egboli oo di. Ugamhi afue oo ga. ²⁷ Ugamhi ni o pfuase ni o mhöli ifue ni Eshinegba Ita awa oo mie löli o khi, ni u rö ri ukpeloe khu imi-olimhi ali esamhi-olimhi ini ee me osoli. Ali ni ogbö

2

A khi zölo egbe e

¹ Inyoghuo-mhe, ini u mie iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o mhöli ufumhi oniemhi suo, a khi rieles khi onana o kpe mhe ne. ² Ini a fe bhale ya e khi ogbö ni o pfue ni o so ukpekhuili oyi igolu ali ide eni e somhotse, o lo ilegba oyee le, ali ni a rö gbo me khi ona umhame o so ijeje ide li lole. ³ Ini u ri ekpe na oni o so itsua ni e somhotse ne, ni u rö lie öli, "Bhale ya shito ashini o ti ne," ni u rö lie ona umhame, "Migha oobo," okekha khi eri u we öli, "Shito ekekhe epfe awe eyemhe." O fe ti ghö? ⁴ Aa she rieles azolomhe deba egbe e eghö? Aa gbolo ri isamhi ebe e gue egbe e ezö eghö?

⁵ A ri esö shi mhe eke inyoghuo-mhe, o khi eri Eshinegba o she ze ena umhame ukpeloe agbo, ni e mhöli epfue oyi irudunga, ali ni e mhöli okemhi shi ugu eghiele ni o rö shobö na eni e nono ingme oyöli? ⁶ Ama u she me ena umhame bie. Oa khi eri eni epfue e li e le? Oa khi wewe e re e ye ikotu? ⁷ Oa khi wewe e ri unu e yese eva onete oyi iJesu iKirisiti-a oni a kugbe o?

⁸ Onete wa rieles ini u ri ushi ni o mu egbe ne nya, ni o la Ebe-no-pfuase gbe akanya, ni oo, "Nono ingme

oyi ɔnuzava oye abi u li nono ingme egbe e.*⁹ Ama ini u rieḷe azoḷomhe, u she lamhe, ushi o gbo pfa ezo mu e khi oni o gbe ushi-a u khi.¹⁰ Irari khi onini o da ri ishi nya ghue ni o pfi do elemhi ushi oghuo tse, ishi enekpole nya o gbe-a.¹¹ Irari khi oni oo, "Khi kia okia." Loli o gbolo e, "Khi gbe ugbeli." Ini u wa ririe kia okia, ni u ro da gbe ugbeli ne, ogbushia u khi.†

¹² A ke ngme ungmehi, aa ngeli abi egbo eni a ri ushi inono ya gue we ezo, ikhi ushi oni o ri epfua a na ogbo.¹³ Irari khi Eshinegba o ya ya mholi ilelemhi na ogbo ni o ya ya mholi ilelemhi, ele ni Eshinegba o roli ya gue ezo. Irari khi ini u mholi ilelemhi, eri u ya ke ghele ini a re e gue ezo.

Irudunga ali ir-gbe akanya

¹⁴ Inyoghuo-mhe ini ogbo guele khi loli mholi irudunga, ni o ro mholi ir-gbe akanya, onete onoghuo o ya li nali? Imiesuo oghoghoo o ya ya dobe tsumhi oli?¹⁵ Ini a fe bhale ya e khi inyoghuo awa oni omose okekhi okpotso o mholi itsua ni a so ali eminale ni o ya le ogbele.¹⁶ Ni onge o ro gueye oli, "Ke vu, o ya ti ne, Eshinegba o khi ze ni ulili ali okiamhi o ne osoli", ni o ro mholi emhi khoghuo ni o rieḷe na, ighe onete ni o rieḷe?¹⁷ Eri o li abine khi ogbo mholi irudunga ni o roli gbe

akanya. Irudunga lueghuo tse ni a ri akanya ma, irudunga oni o ghua o khi.

¹⁸ Ama a dobe ya me khi ogbo oo li, "U mholi irudunga, mhemhe mhi gueye oli khi iroge-akanya mhi mholi." Ri irudunga oye khashe me ni o mholi akanya igbegbe, mhemhe mhi ya ri emini mhi rieḷe ro ri irudunga oyemhe khashe e.¹⁹ U miesuo khi Eshinegba oghuo o khi, oo ti gba. Egbegbi ayemhe eyi okphaghe e mie ona suo, ee na ulishi, ee guo.²⁰ Yeye omose ooyeghe, eri u wa nono ni a gbo gue oli ke ye, khi irudunga ni o mholi akanya igbegbe, khi afue o khi?²¹ Oa khi emini ititawa Aburaamu o rieḷe a ro roli lie khi oni o pfuase o khi, abi o ro ri omi oli Aziki luase obo ukhomhi atete?²² U me oli khi irudunga ali iroge-akanya oyoli e ga gbe akanya kugbe, emini o rieḷe o ri irudunga oyoli gba pfo.²³ Loli o ze khi emini Ebe-no-pfuase o ngme o ro bhale ya tse ni oo, "Aburaamu o mie Eshinegba suo, a leli oli nali shi ipfuase", A lu oli omole Eshinegba. §

²⁴ U me oli egho khi emhi ni ogbo o rieḷe a ro lie khi ogbo ona ipfuase o khi, o mholi irudunga tse ogbo o ro khue pfuase.²⁵ Igho o gbo li egbe oyi iRé-àbu ni o khi adegbe. Emini o rieḷe o roli khue pfuase odalo oyi Eshinegba. Abi o li mu egbo iZireni ni

† 2:11 Li ze Okiali 20.13,14; iDeut 5.17,18
Li ze Igbae 15.6; 2 Okhe 20.7; Aza 41.8

‡ 2:21 Li ze Igbae 22.1-14 § 2:23

e bhale ya ɬokpɛ ekɛ bino epfɛsɛ. Ni ɔ gbo kpaghie wɛ obɔ ni e rɔ mɛ asha na rɔte odɛ oboese vu.*

²⁶ Irarighɔ, abi idiegbe ni ɔa mhɔli ayɛmhɛ o li khi oni ghua, ighɔ irudunga ni ɔa mhɔli akanya o li khi oni ghua.

3

Ekpabɔ oyi ɛlɛmhi

¹ Emɔle mhɛ, ɛɛ nya a khi ya khi eni ɛɛ sɛsɛ, irari khi a lɛsɛ khi anye ni anye khi eni ɛɛ sɛsɛ ɛgbɔ, a ri ɛzɔ oni o ze nɛ nya na ya gue. ² Awa nya awa mhɔli ashini awa te pfi dɔ. Ama ini ɔgbɔ ɔa pfi dɔ elɛmhi ungmɛmhi oyɔli ghue, ɔgbɔ ɔni ɔ gba pfo ɔ khi, ni ɔ doɔɛ ɛ mhɛsɛ ni idiegbe oyɔli nya.

³ Eri a sɔ achi aghɛkpɛ unu ni ɔ ke suɔ esɔ na awa, lɔli o zɛ khi awa doɔɛ nga li ɛ je obini o ghɔle awa. ⁴ Gbo li sa ingme ɔkɔ okɛ oniɛmhi bino, ashini o gbɛdi ramhi eghɔ, ni o khia khi akpekpeli oniɛmhi o kha rie ɛ li, ukuku akhuli, ɔni ɔɔ gua li ɔ rɔ mu ɔli ukhomhi ɛ pfi je obiobini o ghɔle ɔli. ⁵ Ighɔ ɛlɛmhi o li li. Ashini o shɛ ramhi elɛmhi idiegbe oyi ɔgbɔ, o ma pfi okhorobo.

Sa ɔ ghue, abi ukuku akhuere ɔ liɛ ma ere osha. ⁶ Eri ɛlɛmhi o li abi erali. Emhi obe o khi ni o la elɛmhi idiegbe ɔgbɔ. Eri ɔɔ yese ɔgbɔ-a nya odɛ khi odɛ. Ilimhi

iriere oni erali oghɔ o te bhale ɛlɛmhi.

⁷ Elamhako nya e zɛ ɛ mu abɔ, ghe ipfeli o, ghe eni ɛ tialɔ akpidi ekɛ o, ghe elamhako ena okɛ o, ɔgbɔ ɔ doɔɛ ɛ mu wɛ abɔ. ⁸ Ama ɔgbɔ kɔghuo ɔa doɔɛ ya mu ɛlɛmhi abɔ. Eri o li abi osue ɛnye ɔbe ni ɔɔ gbe.

⁹ Oni ɛlɛmhi awa rɔ ɔ kuɛghie Ita awa ɔnɔmhuɛ. Lɔli awa gbo rɔ ɔ ku itɛ na ɛgbɔ ni a rɔ kɔkɔ Eshinɛgba ma.* ¹⁰ Ikuɛghie ali itɛ ikuku e rɔte unu oghuo ɛ lasɛle. ɔa kha khi ighɔ inyoghuo-mhɛ. ¹¹ Amɛ eni e ti unu ali amɛ ni ɛa ti unu ɛa doɔɛ ya rɔte unupfie oyi okɛ oghuo ke chɔchɔ lasɛle. ¹² Inyoghuo-mhɛ, ɔkhua-eni o fɛ doɔɛ ya mɔ udumhi olivu? Wɛkhi eri olomu iba o doɔɛ ya mɔ udumhi ɔkhua-eni? Ighɔ okɛ oni ɔɔ chɔchɔ amɛ ugbheli, ɔa doɔɛ ri amɛ eni e ti unu ya lasɛle.

Iku ilɛsingme eva

¹³ Oghuo ɔ elɛmhi ɛ ɔ khi ɔtɛgbhɛ ni ɔ mhɔli ilɛsɛ? ɔni ɔgbɔ ɔ ri angeli onete oyɔli rɔli khase, ikhi onete ni ɔ ri iregbe-tiemhile ni o rɔte ilɛsingme bhale rieɛ. ¹⁴ Ama ini u mhɔli ayɛmhɛ ubɔgbɔ ali emhi-itoegbe shi udu oye, khi vuse ipfua shi ɔ, ni u rɔli kie oni igɛsikia. ¹⁵ Ilɛsingme oghoghɔ ɔa khi iloghie o te bhale, ama onayi agbɔ ona o khi, ni ɔa rɔte Ayɛmhɛ-nɔ-pfuase bhale, elɛmhi ayɛmhɛ oyi ɔkphaghie o te lasɛle.

* 2:25 Li zɛ iJosh 2.1-21

* 3:9 Li zɛ Igbae 1.26

16 Ashini ubogbo ali emhi ituegbe o da la ne, ozughu ali emhi ebe ododa, e ma la akagho. 17 Ama egbhe ali ilese ni o te idane bhale, eri o kpe te eke pfuase, o nono opfomhe. Eri oo kuegbe-a, o ri egbe oli e tiemhile na ogbokpa pfo, o mholi elemhiamhe, o ri umomhi angeli onete e khasa. Oa ya gbe azeba, o mholi igesikia. 18 Eni e nono opfomhe ni e ri ayemhe opfomhe ri onete ko, ikhiese oyi ipfuase ee me.

4

A ri egbe e na Eshinegba pfo

1 Elo oo pfi okholi ali uwola a na e? Oa khi itobo oguemhe, ni e la e udu nu e a kholi o ze ni a ro nu egbe e kholi? 2 Emhi oo ghole e, ama aa mholi oli. A gbe ugbeli, a mholi eloe-iamhe ama a dobe mholi emini ee ghole e. A kha wola, a kholi. Aa ya mholi emini a nono, irari khi aa mhila Eshinegba. 3 A kha mhila, aa ya me mie, irari khi usamhi obe a ro shi udu ke mhila, ini a ba me asha ri emini a mhila ro li agbo shi egbe.

4 Ee ni a khi egbo ni e li abi okpotso ni oo kia okia, eri aa lese khi ini emhi agbo o ghole e dose, khi obe Eshinegba a khi? Onini o da ze agbo ona omole ne, obe Eshinegba o khi. 5 Eri u dabi khi afue Ebe-no-pfuase o ngme oli khi, eri ayemhe ni Eshinegba o ro shi awa egbe oo kpe ofuma

egbegbo, ni o khia khi eri oo nono ni awa khi oyi Eshinegba pfo nya. 6 Ama eri Eshinegba o khi ma okhale na awa. Onana o ze ni Ebe-no-pfuase o ro lie,

“Eri Eshinegba

o mu okholi e vule shi
oni o ti egbe oli e nga o.

Oo somhi elemhi

oni o ti egboli e
tiemhile.”*

7 Ri egbe e tiemhile na Eshinegba pfo nya. Tse se ku okphaghi e o ti kia ne, khi o ya na ne. 8 Ti bhale deba Eshinegba, khi o ya ti bhale debe. A kpe abo eye e-a, ee ena olamhe, a ri udu oye e shi eni e pfuase, ee ezidueva. 9 Vi e osoli, vi e oya, mu egia oye mele evie-a, u gbo mu oghel e oye pfi bhale iyese udu-a. 10 Ti egbe e tiemhile odalo oyi Onomhue, khi o ya ti e nga.

11 A khi ke yese egbe eva inyoghuo-mhe. Ini u da yese onuzava oye ni a ga mie iKirisiti suo eva-a ne, ni u ro da gue oli ez o, ushi wa ze ifue, ni u wa gue ez o. Ini u gue ushi ez o, wa ke khi oni o ri ushi e gbe akanya! Ama oni o gue oli ez o u ke khi. 12 Eshinegba lolighuo tse o khi oni o rue ushi na agbo ni oo gue ogbo ez o egbe-a. Lolighuo tse o dobe a tsumhi, ni o dobe a gbe-a. Oghuo u sa khi u khi ni u wa gue ogboese ez o?

Awa khi ke tonu ob odu

13 A suo mhe, yeye ni u we, “Amo okekhi ako awa ya ye

* 4:6 Li ze Ekpi 3.34

ẹoli ona okekhi ogho, awa ya la oobo elemhi ukpe oghuo, awa la oobo gbe akanya ona ali ogho, awa gbe ukpaghō tima.”¹⁴ Waa lẹsẹ emini ogbe na akọ o ngme ne, wẹkhi emini a ya mẹ akọ. Sẹ u lẹsẹ abi agbọ oye o ya li? Eri u li abi otughunu ẹlẹ uzogbe ni ọọ lasele ukuku ẹghẹghẹ, o gbo kala-a.[†] ¹⁵ Eri u kha ri ochoghō liẹ, “Ini o ghọle Ọnọmhuẹ, awa ya la agbọ, awa li ona ali ogho.”¹⁶ Mena eri u wa tono obo udu, waa ti ipfuabo nga. Itonobo-udu ẹghoghō nya ẹa gbe akanya.

¹⁷ Irarigho, ọnini ọ da lẹsẹ onete ni ọ kha riẹlẹ ni ọa rọ da riẹlẹ ọli ne, olamhẹ o khi na li.

5

A tse agua ye eni e pfue, ni ẹẹ nase eni ẹa pfue.

¹ Ghe ii, ẹẹ eni a pfue, a viẹ, a viẹ oya irari osoli ni ọọ bhale na ẹ. ² Ẹpfue eye ẹ, e she kẹ a, ali khi esele e she rẹ ẹ ide le. ³ Igotu ali ẹlomho eye ẹ, e she mu ọghuọghuọ-a. Ọghuọghuọ ni e mu, e ya pfi ọtsẹlẹ mu ẹ, a ya na ẹ osoli to ọ irari khi u ti ikpaghō ma leghe na egbe ẹ ya ramhi memena.* ⁴ Waa fali ẹgbọ eni e gbe ikanya ishemhi oye nẹ ifata ne. Ẹẹ viẹ, ẹẹ wọlọ. Eviẹ oyi eni e nu ẹ khiẹsẹ itsua ishemhi, o she ramhi esọ eyi Ẹshinẹgba ni ọ funẹ nya ni ọ mhuẹ ekhọli-okhuẹ na iloghie.[†] ⁵ Eri u la agbọ ẹ li agbọ nyafunafu, u li agbọ ọ

tsua kua. Wa le ọkpo, ali ọfọlọ, u gbẹdi-a looghō abi ẹlamhi ni a mu ya gbe-a.⁶ U she pfa ẹzọ ugbeli mu ẹgbọ eni ẹa mhuẹ abi e li, u gbolo wẹ-a. Wẹwẹ na, ẹa dobẹ liẹ khi wẹwẹ a lama shi ẹ ọ.

Irabomudu elemhi osoli

⁷ Irarigho, inyoghuo, ri abọ mudu ramhi ibhale oyi Ọnọmhuẹ. Bino ghue abi ọghiale ọ liẹ migha khẹ ẹghẹghẹ ni ishemhi e la bie. Abi ọ li ri abọ mudu ni otsukpe o de, ni oruamẹ o rọ le. ⁸ Yeyẹ li ligho ri abọ mu udu abi ọghiale. Lolo ri ukpẹloẹ shi eke, u migha gbagbagba irari khi ibhale oyi Ọnọmhuẹ o ti bhale.

⁹ A khi ke mẹ umha-guẹli oyegbe inyoghuo-mhẹ, ini a khi gue ẹ ẹzọ. Ọsọzọ ọ ga ti mama awa memena.

¹⁰ Inyoghuo-mhẹ, a ke khonya emekeguele ni ẹẹ ngme na Ọnọmhuẹ. Eri e ri abọ mudu ini o riẹ khi e ya mẹ osoli. ¹¹ A she kpẹ lẹsẹ khi eni a khivose na, anye ẹ lu ẹgbọ eni e ri egbe ẹ mie. A she kpe suọ eko iJobu abi ọọ ri egbe mie tẹsẹ. A mẹ emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ na li ikpukhokho. Ọnọmhuẹ, ona ilẹlemhi ọ khi.[‡]

¹² Inyoghuo-mhẹ, oni o mu egbe nẹ nya khi, khi romhi iloghie ali eke agbọ ali emhese. Zẹ ni, “Ii oye o khi ii, u zẹ ni iye oye, o khi iye.” Ini a khi mẹ asha pfa ẹzọ mu ẹ.[§]

[†] 4:14 Li zẹ Ekpi 27.1 * 5:3 Li zẹ iMat 6.19 [†] 5:4 Li zẹ iDeut 24.14-15 [‡] 5:11 Li zẹ iJobu 1.21-22; 2.10; Iwolo 103.8 [§] 5:12 Li zẹ iMat 5.34-37

Iromhi ni a ri irudunga so

¹³ Ini ɔngeɛ ɔ la elemhi ɔmunu, ɔ lema Eshinegba. Ini ɔngeɛ ɔɔ ghele, ɔ to uwolo ikueghie. ¹⁴Ini ɔngeɛ ɔɔ ghua, ɔ ka lu egbhali ni e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, ni e so iromhi na li, e ri eva oyi Onomhue ri oili to ɔli egbe.* ¹⁵Egheghe agho, ni iromhi ni e ri irudunga so, ni o ri ɔli ze. Ni Onomhue ɔ rote ughuamhi mu ɔli vule. Ini ɔ lamhe olamhe, Onomhue ɔ ya ro topfa li. ¹⁶Irarigho, a zono olamhe eyeɛ ye egbe e, a lema na egbe, ni a re e ze. Eri iromhi oyi ogho ni ɔ la ipfuase o migha a gbe akanya egbegbo.

¹⁷Ogho onabi awa, Elaja ɔ khi. Eri ɔ te ekelemhi udu lema egbegbo. Oo amɛ o khi rue, amɛ o mu oni eke elemhi ikpe ese ali ukhukhui.† ¹⁸O gbo lema, oo amɛ o rue, amɛ o rue, eke o ri emhi ekomhi ze lasele.‡

¹⁹Ini ɔnge e ɔ pfi egbegbi ode oyi Eshinegba shi eke, no oghoese ɔ ro mu ɔli nyene bhale ukhokho, ²⁰sato ɔ khi, onini ɔ mu ona olamhe rote ode egholi oyoli pfi, ɔ ya tsumhi ayemhe oyoli obo eghuli, ɔ guese olamhe ebubu na li.§

* **5:14** Li ze iMak 6.13 † **5:17** Li ze 1 Ighie 17.1; 18.1 ‡ **5:18** Li ze 1 Ighie 18.42-45 § **5:20** Li ze Ekpi 10.12; 1 iPit 4.8

Ebe onodode ni iPita O keke

¹ Mhemhe iPita aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti mhi keke ebe ona ghi e egbo ni Eshinegba o ze, ni a khi epfese shi elemhi eke agbo, ni a mi-atse ku asha khi asha eke iPontusi, ali iGalesha ali iKadadosha ali Esha, ali iBitinia. ² Eri Eshinegba ita o ze e abi o li ghole oli shi, o rote ikanya eyi Ayemhe-no-pfuase khuese-a pfuase ni a ke suo eso na iJesu iKirisiti ali ni o ri o lia eyi iKirisiti re e khi egbo oda shi ugamhi oyoli.

Opfomhe ali okhale ni e gbeku o, e ka nu e la.

A kueghie Eshinegba shi Irudushi ni o mhue agbo

³ Awa kueghie Eshinegba, ita iJesu iKirisiti Onomhue. Itobo ilelemhi oniemi ni o mholi na awa o ro rote eghuli guise iJesu iKirisiti le. Onana o ri agbo onogbo ali irudushi ni o mhue agbo na awa. ⁴ Loli o li ri awa ri eloe shi eke e khe ugu ni Eshinegba o ro shi agho o khe egbo eyoli. Iloghie o re we shi ne, ni o khi asha ni ea la ke-a, ni ea la pfueche, wekhi eri e ya taa. ⁵ Eye e eni ugu ena e khi, ikhi ee ni a mholi iregbenga, ni Eshinegba o ri ekpabo eyoli khukhu shi e khe imiepfuese, ikhi imiepfuese ni a ya rokhase ikpukhokho agbo. ⁶ A ze ni onana o ri egbe ke mu e ini

o tseku khia khi a ya mholi iyeseudu-a ukuku eghenge irari imhese bino ebubu ni a ya me. ⁷ Eri a ri ena mu e fe bino ni a me ini egbegbo irudunga oye e o khi. Igotu ni o li opfu-a, erali a ro o mhese oli bino ni a me ini egbegbo o khi. Igho a ya li mhese irudunga oye ni o mu eloe dose igolu bino, ni a me asha mie ekpe ali ikueghie ali ufumhi ele ni iJesu o ya nyene egbe bhale. ⁸ A nono ingme oyoli, a gbo mie oli suo, aboriekhia khi aa me oli eloe ghue. A mholi ogheloniemi ni unu oa dobe e ngme. ⁹ Itobo khi u mholi imiepfuese elemhi ayemhe oye, o ze khi a miesuo, a regbengali.

¹⁰ Eri emekeguele ngme ingme okhale ni oo bhale deba e, e kuegbe-a guano bie abi Eshinegba o li ya mie egbo eyoli pfuese, onana o ze ni e ro ngme angmeshi-ekere oyi oni imiepfuese ona. ¹¹ Ayemhe oyi iKirisiti ni o la emekeguele udu o gueye we abi iJesu o li ya me osoli, neni o ya me ufumhi oniemi, eghenge ni e ro ngme ungmemi ameguele. E rosheka guano ni e lese oghuo o ya khi oni iKirisiti ali abi eni ingme e ga li ya de nyaa. ¹² Eshinegba o rokhase eni emekeguele khi oa khi itobo eleli oye we a ro ri emhi ena khase we ama irari oye e. Memena, eni emekeguele e she gue eni ingme ena nya ye e, abi ekpabo Ayemhe-no-

pfuase ni o rote iloghie bhale o li gue we ye we. Eri igeni e lili nono ni wewe e li me eni ingme ena.

A ke la angeli ipfuase

¹³ Irarigho, a bino angeli bie ke ngeli ni a mu egbe shi ugamhi oyi Eshinegba, a ke te eloe eke, a ri udu oye e shi isomhelemhi ni a ya me ogbele ni a ya ri iKirisiti khase. ¹⁴ Abi eniye ni ee suo esu na Eshinegba ni o la iloghie, a khi nyene egbe ukhokho je angeli ni u kpe ngeli neni a lese ungmehi oyi Eshinegba. ¹⁵ Lese khi Eshinegba ni o lu e, o ma pfuase ni a li ghoholi ingeli ni e pfuase shi emiemini a riehe nya. ¹⁶ Ebe-nopfuase oo, "Ze ni u khi oni o pfuase, itoboh khi mhemhe mhi pfuase."*

¹⁷ Ini o khia khi Ita wa lu Eshinegba ini u wa so iromhi, ikhi ita ni o ya gbe azeba ini oo gue ezoo, ri ekpe ali ulishi ke ga li aborokhia khi opfese eke agboh u khi egho. ¹⁸ Irari khi a lese khi o a khi emhi nabi igolu ali elomho ni ee li opfua a a ro pfa e shi eke, lase el-emhi imu ali angeli afue le, ni eni e bia e e roshi eke na e. ¹⁹ Olia ni e ghale eyi iJesu iKirisiti, ni o khi omi osumha ni o a mhu e ichimhi, a ro luse oboh na awa. ²⁰ Eshinegba o ze oli neni a ma agboh, o gbo ri oli lasele khase egboh ikpukhokho agboh ni awa la ena, irari oye e. ²¹ Oboh oyi

iJesu a te mie Eshinegba suo ni o te eghuli guise oni iJesu le, ni o gbo ri ufumhi oniemhi na li, irarigho a mhoholi irudunga ali irudushi na Eshinegba.

²² Aborokhia khi a she ri udu eye e khi eni e pfuase egho, abi a ri ungmehi igesikia a gbe akanya, ni a ro mhoholi inono na egbe e abi a ga miesuo, a kie ligho ke nono ingme egbe e. ²³ Irari khi ungmehi oyi Eshinegba ni o mhu e agboh na agbohagboh a ro riehe e bia, o a khi emini ee pfua a ro riehe bia. ²⁴ Ebe-nopfuase o ngme ghoh khi, "Eri egboh nya

e li abi ebuli.

Eri isomotse oyewe

o li abi udodo.

Ini ebuli o khakha-a, udodo e de o kua.

²⁵ Ama eri ungmehi

oyi Eshinegba o laoh agbohagboh."†

Ona o khi usomhi onete ni a tse aboh ye e.

2

Eche ni o mhoholi agboh ali ushishi no pfuase

¹ A she riehe e bia, irarigho, khi kono onobe shi elemhi deba oghoh, khi ke lo egbhohli, khi ke ngeli ingeli abamemhe, khi ke do oghohoghohuo okonyo ali khi ke ngme ungmehi yese oghoh-a. ² Ochoghoh, ze ni angeli oye e e li abi oyi emofe. Okiamhi egbegbi ameh inyeli eyi ayemhe ni o khi ungmehi oyi Eshinegba, o ke gbe e. Eni a kha da, o refeh fu

* 1:16 Li ze iLev 11.44,45; iLev 19.2; iLev 20.7 † 1:25 Li ze Aza 40.6-9

shi imiepfuese, ³ mena ni a she mu Onomhuẹ fẹ bino ni a mẹ ọli mẹ khi ọọ ti.*

⁴ Abi a li bhale deba Onomhuẹ ni ọ khi eche nọ mhue agbo, ni egbo e kie, ama Eshinegba ọ ze ọli, ọ mu ọli ẹloe.

⁵ Igho, eẹ abi eche ni e mhue agbo, a ro to owa ayemhe, ni a khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e pfuase, ni a ke luasobo ena ayemhe eni e ghole Eshinegba, rote obo oyi iJesu iKirisiti. ⁶ Irari khi Ebe-no-pfuase ọọ,

“A bino khi mhi ri eche gbe eke shi iZayo,

echeli ebe ni o mu owa mhue,

ni mhi ze ni o mu ẹloe.

Oni ọ da ri egbe da li ne,

ọa ya mẹ omama.”†

⁷ Irari khi eche ona oni o mu ẹloe o khi na eẹ ni a mie ọli suo. Ama eni ẹa mie ọli suo, o khi,

“Eche ni itsona e kie,

ni o tigbe mele oni

o mu ẹloe ne nya-a.”‡

⁸ “Onana o kie gbo khi

eche ni ebubu egbo

e ya kholo awẹ shi

ukpokpomhi eche

ni o ya pfi wẹ gbe.”

Itobo khi ẹa ri ungmehi oyi Eshinegba gbe akanya e ro de.

Abi o kha li wẹ o li egbo. §

⁹ Ama eni Eshinegba ọ ze a khi, ni a khi ekhemhuẹ ni eẹ ga Eshinegba, ushishi na ipfuase, egbo enayi Eshinegba, ni a ro mẹ asha ri ikuẹghie na oni ọ rote alo ebili lu

ẹ lasele bhale ákpá ni o somhotse oyọli.* ¹⁰ Eghẹghẹ ni o doşẹ aa kpe khi egbo eyi Eshinegba, ama memena, egbo eyi Eshinegba a ke khi, aa kpe mhọli ilelemhi na ẹ, ama memena Eshinegba ọ she mhọli ilelemhi na ẹ.†

Ighumha eyi Eshinegba

¹¹ Emole mhe, mhi lema ẹ, eẹ abi epfese ni a la elemhi agbo ona, a lase oghumhe ni e khi eyi olamhe le, ni e mu okhọli ẹ vule shi isamhi eye ẹ ọ. ¹² A kie ke ngeli ingeli enete elemhi ifuabo oyi egbo ni ẹa miesuo. Ini e tseku ẹ ze ẹ unu, e kie ke mẹ ingeli enete ni a ngeli, ni e ke kuẹghie Eshinegba, ogbele ni ọ ya bhale deba awa.

Iregbe-tiemhie na Enighie ali Ega eyawa

¹³ A ri itobo Onomhuẹ ke ri egbe ẹ tiemhie na eni eẹ mhese nya ni a mu vule shi iteva egbo. Okekhi oghie ni ọ fune, ¹⁴ okekhi igovunọ ni oni oghie ọọ ghie ọ ke nase eni e pfido, ali e ke kuẹghie eni e riele onete. ¹⁵ Irari khi eri Eshinegba ọọ nono ni a pfi egbo okhọlo okpe unu, rote angeli enete ni a ya ke ngeli. ¹⁶ A ke ngeli abi egbo ni ẹa mhọli ọzuode, ama a khi zudigba umha mhọli ọzuode oyeke ke ngeli ingeli ebe. A ke ngeli abi eni eẹ ga Eshinegba. ¹⁷ A ke ri ekpe na ogbokpa. A nono ingme oyi egbo ni a ga

* 2:3 Li ze Iwolo 34.8 † 2:6 Li ze Aza 28.16 ‡ 2:7 Li ze Iwolo 118.22 § 2:8

Li ze Aza 8.14-15 * 2:9 Li ze Okiali 19.5-6; Aza 43.20,21; iDeut 4.20; 7.6; 14.2;

iTato 2.14; Aza 9.2 † 2:10 Li ze Osia 2.23

rọ khi ena irudunga. A ke na ulishi oyi Ɛshinẹgba. A gbo mu ekpe ẹ na oghe.

khekhe ayemhe o ye.†

3

18 Ɛẹ ni a khi eni ẹẹ ga, a ri egbe ẹ tiemhi ekẹ na eni e khi ega eye ẹ. Oa khi ega ni eri opfomhe ngeli deba ẹ tse ama li shi eni ẹ ngeli angeli ni o ze deba ẹ. ¹⁹ Ɛshinẹgba o ya khivose ne ini u ri egbe mie osoli anasemhe ni u wa kha me, itobo khi u lese oghuemhe oyi Ɛshinẹgba. ²⁰ Eleli onoghuo o la o ini ogbo o me osoli shi umha-sueso ni o rieḗ? Ama ini u wa me osoli shi onete ni u rieḗ, ni u rọ ri egbe mie oḗ, Ɛshinẹgba o ya khi vose ne shi o. ²¹ Irari onana Ɛshinẹgba o rọ lu ẹ, abi iJesu o rọ me osoli na ẹ rọ ri angeli irokhokho shi ekẹ na ẹ ni a ke deba. A rosheka ke deba oni angeli. ²² Oa lamhe olamhe okhoghuo, wekhi eri a me khi o ngme ungmehi egbhọli.† ²³ Abi egbo e rọ tseku u tsue oḗ, oḗ tsue we shi o. Abi o rọ tseku me osoli oḗ tsekha we. Ama eri o ri egboli mhọli Ɛshinẹgba obo, oni o guẹ so ẹzo shi ode igesikia.§ ²⁴ IKirisiti lolighuo o tsua olamhe eyawa shi egbe je apfida, ini awa khi ghu eghuli olamhe, ama ni awa la agbo igue-ngeli elemhi ipfuase. Utse ni a kuale oḗ o ri awa ze.* ²⁵ Eri a kpe la agbo abi osumha ni o waa, ama a she mu pfi deba Oni Orisumha-kia ni o khi oni o

Angeli oyi ikpotso ni e la ughue ali odo we

¹ Ɛẹ ni a khi ikpotso, a nyese ukhomhi na edo ẹ, ishegho a khi me ongewe ni oḗ mie ungmehi oyi Ɛshinẹgba suo, ni eni edo ẹ ri itobo ekpe ni a mhọli a na we ali angeli eyi ẹ mu udu pfi, ini aa ke tseku ngme ungmehi unu lasese,* ² ini ẹẹ me angeli ipfuase ali angeli ekpe ni a ngeli. ³ Khi ze ni isomhotse oye o rote akhue idiegbe ri egbe khasẹ, ni a la do itsu shi ukhomhi dolodolo, ali ena igolu isoso ali igbanọ itsua ni e somhotse.† ⁴ Ochoghọ, ze ni isomotse oye o khi ona ekelemhi udu. Isomhotse ni oḗ ya taa, ni o khi ona ikuegbea ali ayemhe no pfomhe, ni o ghole Ɛshinẹgba ne nya. ⁵ Ina ikpotso eni elele ni e ri egbe da Ɛshinẹgba, e li ri egbe we shi isomotse, irari khi e nyese ukhomhi na edo we. ⁶ Abi iSera o li mu ekpe na odoli Aburaamu ramhi ni o rọ lu oḗ, onomhuemhe. Imi oni iSera a khi, ini a da ngeli ingeli enete ne, ni aa rọ da ze ni ulishi o mu ẹ.†

⁷ Igho, ẹẹ edo, a guẹ ke ngeli deba ighue ẹ. A ri iwomhelo nu we ke ngeli. A lese khi ẹa mhue ekpabo abi ẹẹ. A gbo lese khi eni e nu ẹ mhọli okemhi shi isomhopfa oyi

† 2:22 Li ze Aza 53.9 § 2:23 Li ze Aza 53.7 * 2:24 Li ze Aza 53.5 † 2:25

Li ze Aza 53.6 * 3:1 Li ze Ɛfi 5.22; iKolo 3.18 † 3:3 Li ze 1 iTimo 2.9 † 3:6 Li ze Igbae 18.12

isomhelemhi oyi Eshinegba ni o mhọli agbọ onogbọ e li khi. A guę ri ęloe ke khu wę, ini emhikhoghuo o khi zu iromhi oyeę ode. §

Imę-osoli shi onete irięle

⁸ Ozukhomhi ungmehi oyeμηę khi, ęę nya a mhọli udu oghuo, a mhọli ilęlemhi na egbe, a nono ingme egbe abi inyoghuo, a vię osoli ke na egbe, a ke ri egbe ę tiemhile.

⁹ Khi ri onobe fata onobe. Ini ogbọ ọ tsue ę, khi tsue ọli shi ọ, ochoghọ sọ iromhi onete na li. Itobọ khi eri Eshinegba ọ luę ni u khi ogbọ oyọli, ni u le ikhivose ugu. ¹⁰ Irari khi, ọni ọ da a nono

ni lọli mę agbọ li
ali ni lọli mhọli
ebubu ogbele enete,
ọ khi ke ri ęlemhi oyọli
ngme ingmemhi ebe,
ali ingmemhi ęgbhọli.

¹¹ Ọ mema ya mę
ingmobe na,
ọọ rięle onete.

Ọọ mema ya ke
nono opfomhe,
ọ na khu ọli.

¹² Irari khi eri ukpeloe
oyi Onomhue o la
ęgbọ eni e guę ngeli egbe,
esọ eyọli e khueghie-a
shi iromhi ni ę sọ,
ama elemhi e ma bi
Onomhue deba ęgbọ
okhọlọ.*

¹³ Oghuo ọ ya ri emhi obe
li ę, ini onete irięle o mema
ghole ę? ¹⁴ Ama ini u tseku
mę osoli shi onete irięle,

ikhivose o khi ne. “Khi na ulishi ogbokhoghuo.” ¹⁵ Ama a rọte eke elemhi udu oyeę rue iJesu abi Onomhue oye ę. A ke mu egbe shi eke ęghęghękpa, ini ogbokhoghuo ọ ya mhila ę emini irudushi oyeę o migha nga, ni a gue ọli ye wę. Ama a ri ipfomhe-udu ali ekpe ke sọ wę ọ. † ¹⁶ Zobe ni udu oye o pfuase ishegho ni eni ę ngme onobe shi angeli onete oye abi ọni ọ deba iKirisiti, e mę omama ingmemhi ipfueche ogbọ-a eyewe. ¹⁷ Ini o ghole Eshinegba ni u rọ mę osoli shi itobọ khi u rięle onete, o ti dose khi u mę osoli shi okhọlọ ni u rięle. ¹⁸ Irari khi iKirisiti ọ ghua shi olamhe oyi ogbokpa utoghuo kpe, ikhi lọli ni ọ pfuase, ọ mę osoli na ena umhapfuase, ni ọ rọ rue awa bhale ghi Eshinegba. A gbe ọli-a alo gbugbugbu, ama ọ la agbọ elemhi ayemhe, a ri Ayemhe guise ọli le bhale agbọ. ¹⁹ Elemhi ayemhe ni ọ la, ọ rọ vu ya tse abọ usomhi onete oyi Eshinegba ye iyemhe ni e la owa ighumha. ²⁰ Iyemhe ena e khi eni ęa suọ esọ, abi Eshinegba ọ rọ ri abọ mu udu, ni iNoa ọ rọ khali oko-oke oniemi se. ęgbọ etu-olale kpele a pfuese elemhi oni amę. ‡ ²¹ Oni amę o migha shi ibatizi, ona o mie ę pfuese memena. Oa khi ilęse khue ichimhi idiegbe-a, ama, imhọli udu ni o pfuase deba Eshinegba ni ọ tsumhi ę rọte

§ 3:7 Li zę Efi 5.25; iKolo 3.19 * 3:12 Li zę Iwolo 34.12-16 † 3:15 Li zę iMat 5.10; Aza 8.12-13 ‡ 3:20 Li zę Igbae 6.1-7.24

iroṭe eghuli guale oyi iJesu iKirisiti. ²² IJesu iKirisiti o she je iloghie, o shito epfe obo obita oyi Eshinegba, o mhesē e na igēni ali afu ali ekpabo ni e la idane.

4

Angeli ni o mu pfi

¹ Abi o ro khia khi iKirisiti o she me osoli idiegbe, a li mu egbe ni a li ya mhōli angeli oghoḡho, irari khi oni o da ligho me osoli idiegbe ne, o a ke gbo mhōli emini o ri olamhe e riēle. ² Rote memena je odalo elemhi agbo oye, khi gbo ze ni oghuemhe idiegbe oye o mhesē ne, ochogho, ze ni u ke ngeli abi Eshinegba o li nono oli shi. ³ A she kpe pfuse ukpokpomhi eghēghē-a je ukhokho ro o riēle emini eni e a miesuo e riēle. A la agbo itsebo ilili, idokonyo, idonyo yesegbe-a, ali idobie, ali ikia-ye-ukue ke da onyo, ali ilita igaga. ⁴ Ama memena, abo e sha we khi aa ke nu we a riēle ikhiakhiamhi emini ee riēle, e ri itobo igho o tsue e. ⁵ Ama khi e mema ya gueye Eshinegba abi e li gbe, oni o ya gue eḡbo ezo, shi eni e lao ali eni e ghua. ⁶ Onana o ze ni a ro tse abo usomhi onete ye eḡbo ni e ghua, ni a ro gue we ezo abi a li ya gue eḡbo na agbo ezo, ama eri e la elemhi ayemhe abi Eshinegba o la o.

Guē ri ukpeloē ke khu isomhopfa eyi Eshinegba

⁷ Eghēghē ni agbo o ro ya pfo o she ti ramhi ana. Irarigho, a bino angeli bie ke ngeli ni a doḡe toto obo iromhi isoso. ⁸ Oni o mema mu egbe ne nya khi, a nono ingme egbe e egbegbo, itobo khi eri inono oo khukhu olamhe ebubu.* ⁹ A ke mu egbe e epfese, ni awolo o a la. ¹⁰ Oḡboḡbo o ri isomhopfa ni o mhue ke kpaghie onuzava oyoli obo, o ri igesikia ke ri eloe khu okhale oyi Eshinegba odekhode. ¹¹ Ini oḡbokhoghuo o mhōli ungmehi ya ngme, o ke ngme ungmehi oyi Eshinegba. Onini o ya kpaghie oḡbo obo, o ri itoto ni Eshinegba o ro na li riēle oli. Ni a ro bhale ya e khi a rote obo oyi iJesu iKirisiti ri ikuēghie na Eshinegba odekhode. Loli o mhōli ufumhi ali ekpabo rote agboagbo ya je agboagbo. Atse.

Ime-osoli irari khi u miesuo

¹² Emole mhe abo e khi sha e shi omufe ni o toto ni a me, abine khi emini aa kpe me ghue a me. ¹³ A ri ochogho ke ghele khi a li nu iKirisiti me osoli ni o me. Eghēghē agho ni a mhōli oghelē oniemhi, ini a ri ufumhi oyoli khase. ¹⁴ Ini a ri itobo eva oyi iKirisiti ee tsue e, ikhivose o khi ne, irari khi Ayemhe oyi ufumhi ali oyi Eshinegba o nu e la. ¹⁵ Ini u me osoli, khi ze ni a bhale ya e khi itobo khi u gbe ugbeli ali itobo khi u do ighi-atō, wekhi angeli ikpamhika

* 4:8 Li ze Ekpi 10.12

ali itashingme u rọ mẹ osoli. ¹⁶ Ama ini u wa mẹ osoli abi ọni ọ miesuọ, khi zẹ ni omama o mu ẹ, ama ke kuẹghie Ẹshinegba irari khi u wa yemhẹ eva oyọli. ¹⁷ Irari khi ẹghẹghẹ o she ramhi ni iguezọ o rọ ya rọte Owa oyi Ẹshinegba ya gbaekẹle. Ini o te awa egbe gbaekẹle, sẹ o ke beshi ya li eni ẹa mie usomhi onete oyi Ẹshinegba suọ egbe? ¹⁸ Abi Ebe-no-pfuase o ngme o li khi,

“Ini o ya munu ni a rọ tsumhi ọgbọ ni ọ guẹ ẹ ngeli, sẹ o ke bie ya li ẹgbọ ọkholọ ni ẹa mhọli Ẹshinegba egbe?”†

¹⁹ Irarighọ, eni ẹẹ mẹ osoli, abi o li ghọle Ẹshinegba shi, e ri egbe wẹ mhọli Ẹshinegba ni ọ ma wẹ ni ọ zẹ ri egbe ẹ nga obọ. E kie ke gbe ikanya enete.

5

Ude ni a ye Egbhali ali ozele

¹ Mhi lolo ye ẹ ude, ẹẹ ni a khi egbhali abi mhemhẹ mhi li khi ọgbhali, ni mhi ri ẹloe mẹ osoli ni iJesu ọ mẹ, ni mhi gbo li ya mhọli okemhi shi ufumhi oyọli ini ọ nyene egbe bhale. ² A ri ẹloe ke khu isumha eyi Ẹshinegba ni a rọ nga ẹ obọ. O ga pfo ẹ udu ke ri ẹloe khu wẹ. Ọa khi irari eleli ni u ya mẹ ọ tse, ama abi ọgbọ ni ọ mhọli ọghuemhẹ ugamhi oyi Ẹshinegba.* ³ Khi ri itoto mhese na ẹgbọ ni Ẹshinegba ọ rọ nge obọ, ochoghọ angeli

o ye o khi irokhokho ni ẹgbọ ke deba. ⁴ Ini iJesu iKirisiti ni ọ khi Orelọe-khu isumha ọnọfunẹ ọ bhale, ọ ya ri arula oghie ni ọa tigbe ya taa nẹ.

⁵ Ẹẹ ezele, a li lighọ nyese ukhomhi ke na egbhali. Ọgbọkpa ọ ke ti egbe ọli tiemhi eke, àá ga egbe ẹ. Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi.

“Ẹshinegba ọ ma biselemhi ọgbọ ni ọ ti egbọli a nga, ama ọ khi ẹ vose na eni

e ti egbewe ẹ tiemhile.”†

⁶ Irarighọ, a ri egbe ẹ tiemhile na ekpabọ oyi Ẹshinegba ni e funẹ, ni ọ ti ẹ nga idane ini o ramhi oni ẹghẹghẹ.‡ ⁷ A zẹ ọtoemhẹ eye ẹ obọ na Ẹshinegba, itobọ khi ọ ya rue ẹ ọ le.

⁸ A bino angeli bie ke ngeli, àà ọkpe, itobọ khi ọbe ẹ ni ọ khi ọkphaghie, ọ kia gase abi ọdumhi ni ọọ khoshe, eri ọ nono ọni ọ ya mu nyanọ le. ⁹ Khi zẹ ọli lo ẹ le! Gbe lighi irudunga oye, itobọ khi u lese khi eni e miesuọ nabi yeye ni e la elemhi agbọ ashakhasha e lili ẹ mẹ osoli enabi enana. ¹⁰ Ini u mẹ osoli ukuku ẹghẹghẹ se, Ẹshinegba na okhale nya, ni ọ rọte iKirisiti lu ẹ shi ufumhi oyọli na agbọagbọ, ọ ya riele ẹ ti dose abi o kpe li ẹ egbe. Ọ re toto, ọ mu ẹ mhọli re gbelighi. ¹¹ Ekpabọ o khi oyọli agbọagbọ. Atse.

Otse ni o kpukhokho

† 4:18 Li zẹ Ekpi 11.31 * 5:2 Li zẹ iJon 21.15-17 † 5:5 Li zẹ Ekpi 3.34 ‡ 5:6 Li zẹ iMat 23.12; iLuk 14.11; 18.14

12 ISalasi ni mhi rọ shi inyoghuo ni ọ mhọli igesikia ọ nu mhe kẹkẹ ebe ona. Eri mhi kẹkẹ ebe ona ni ọa nuẹ ghi ẹ, rọ ri udu shi ẹ ọ ali ni a rọ lẹsẹ khi emiemini a riẹ mẹ khi egbegbi okhale oyi Eshinegba na. A mu ọli mhue gagaga. §

13 Egbọ eni e miesuọ ni a zẹ abi ẹẹ na eke iBabilọ, ẹẹ tse ẹ, li shi iMaki ni ọ limhe egbe abi omimhe.* 14 A ke tse egbe ẹ a ri inono ghele mu egbe. Opfomhe o ka nu ẹẹ nya ni a la elemhi iKirisiti la.

---

§ 5:12 Li zẹ Ika 15.22,40 * 5:13 Li zẹ Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10; iFile 24

Ebe onuzi-eva ni IPita O keke

¹ Mhemhe iSamọ iPita ni mhi khi oghumha ali aghiusomhi na keę ọyi iJesu iKirisiti, mhi keke ebe ona ghi eni e mhọli irudunga nabi oyi anye ni o mu ẹloe, ni a rọte angeli onete oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti Omiepfuese rọ na we.

² Okhale ali opfomhe o ka khi oyeę rọte ilẹse ni a lese Eshinegba ali iJesu Onomhue oyawa.

Ulumhi ali uzemhi oyi Eshinegba

³ Itoto oyi Eshinegba o she ri emhikpa ni o ri awa ya ke la agbo irudunga na awa, irari khi awa lese oni o ri ufumhi ali onete oyoli ti awa mama egbe. ⁴ Eni ekpabo eniemhi ena o rọ rue isomhopfa ni e mu ẹloe ni o shobo na awa. Ini a bhale ya e khi irari eni isomhopfa ena awa me asha na pfue epfua ni o la oghuemhe emhi agbo, ni awa mhọli okemhi shi agbo oyi Eshinegba.

⁵ Irarigho, roshẹka ri ingeli enete ma irudunga oye, gbo ri ilẹse ma ingeli enete. ⁶ Ri igue-regbekia she egbe ma ilẹse, ri iregbemie ma igue-regbekia shi egbe, ri angeli irudunga ma iregbemie, ⁷ ri isomhelemhi-inyoghwo ma angeli irudunga, ri inono ma isomhelemhi inyoghwo. ⁸ Irari khi ini u mhọli eni

ingeli enana egbegbo, e ya re ke zaza, wa gbe akanya elemhi ilẹse ni u lese Onomhue iJesu iKirisiti. ⁹ Ama oni ọa da mhọli eni ingeli ena ne, ọa ya me eke nuata, eri o ze alo, o she yele-a khi Eshinegba o she kpe khusẹ luę olamhe enedio-a pfuase.

¹⁰ Irarigho, inyoghwo-mhe, roshẹka ni uzemhi ali ulumhi oye o migha egbegbo. Ini u wa ligho, waa ya tigbe do owe eke-a wekhi eri u ya de. ¹¹ Eghẹghẹ agho Eshinegba o ya khueghie ode Omhesẹ oyi Onomhue-a ne lo. Ikhi Onomhue na agboagbo Omiepfuese iJesu iKirisiti oyawa.

A ri esọ shi emini Ebe-nopfuase o ngme

¹² Mhi ya ke yele e le eni ingme ena nya eghẹghẹ kpa. Ini a ririę kpe lese we, ni a migha gba elemhi igesikia ni a mhọli ena. ¹³ Mhi lese khi o ti ni mhi yele e eni ingme ena nya le, ini mhi da kie la agbo. ¹⁴ IJesu iKirisiti Onomhue oyawa o she rọ li khasẹ mhe khi ogbele eyemhe ẹa ke bu, khi mhi kele ya ghua. ¹⁵ Mhi ya roshẹka ri ingme ena nya shi e odalo ni a ke sato o, ini mhi so ukhokho gbe.

Eni e ri ukpeloe me ufumhi oyi iKirisiti

¹⁶ Ọa khi okhe egbhọli anye regbenga gue ingme inyenegbe bhale onięmhi oyi iJesu Onomhue ye e. Alo eyanye anye rọ me ufumhi oyoli. ¹⁷ Anye la agho ni Eshinegba ita o rọ ri ufumhi

ali ekpe na li, ni uruli oyi Eshinegba o ro rote otughunu ni o ge nyanyanya ngme, ni oo, "Omimhe ni mhi nono ingme oyoli na, o ma ghole mhe." ¹⁸ Eri anye suo khi oni ungmehi o rote idane ngme tiemhile, abi anye ro nu oli la ukhomhi ute no pfuase.*

¹⁹ Igho anye li mholi iregbenga shi usomhi ni emekeguele e guele, khi egbegbo lo. O ma a ti e egbe ini a ri esho shi oni ungmehi, itobho khi eri o li abi akpa ni o la alo ebili e ge nyagha, ramhi ni ogbe o ro maghie alo-a, ni imeke oyi ukpetata na obili-atso o ro ge shi udu o ye. ²⁰ Ozukhomhi oni ungmehi khi, a lese khi ungmehi ameguele okhoghuo o ro rote ilese oyi emekeguele okhoghuo bhale. ²¹ Irari khi ungmehi ameguele okhoghuo o ro ri imelemhi oyi ogbo bhale ghue, ama Ayemhe-no-pfuase o la egbo egbe gbe akanya rewe gue usomhi oyi Eshinegba le.

2

Ena Osese egbholi ali epfua oyewe

¹ Abi emekeguele eyi egbholi e ke li la iteva eyi egbo izireni, igho esese egbholi e ya li la e iteva. E ya tsua osese egbholi ni oo yese egbo-a lasele ke sese egbo, e ga kie Onomhue ni o de we, e ya ri epfua ni o kele ghi egbewe. ² Igho ebubu e e li ya deba ode omama eyi itsebo eyewe, e ri

omama shishi oni ode igesikia oyi iKirisiti-a. ³ E ya ri emhi ituegbe rue okhe egbholi lasele gueye e, ni e ro me asha di e mie ikpagho. Eshinegba o she so we ezoo se agboagbo, epfua oyewe o migha khe we ode.

⁴ Irari khi ini Eshinegba o a keshe igeni le abi e ro lamhe deba Eshinegba, ama o ku we lo ilimhi iriere, o ri iweghe ge we abo pfino kulo alo ebili migha khe ogbele iso-ezo. ⁵ Ini Eshinegba o a pfuese agbo onodio, ama o ri ochikpho oniemhi pfuse oni agbo olamhe-a, se ni iNoa ni oo tse abo igue ngeli ali apfoli oshilua.* ⁶ Ini Eshinegba o pfa ezoo mu iSodomu ali iGomora, khi o ri erali tose we ni e de emue-a, ni o rewe riele irokhokho abi o ya li egbo ni ea mholi Eshinegba egbe,† ⁷ ni o ro pfuese iLoti, omose ni o gue ngeli, ni egbo ena umhasuo-esoo e ri ingeli ebe nase ayemhe.‡ ⁸ Eri oni omose ona ipfuase onana o vie oya elemhi ayemhe oyoli egheghe kpa shi ingeli okholo ni oo me ali ni oo gbolo suo. ⁹ Ini o khi igho, Onomhue o lese abi o lie tsumhi egbo eyoli elemhi imhesebino, ali o gbo li lese abi o li ya pfi egbo okholo lo anasemhe ramhi ogbele iso ezoo. ¹⁰ Tete egbo ni e deba oghuemhe idiegbe oyewe ni e ri ukpeloe gbe omheso oyi Eshinegba.

E mholi igbedu obe ali iti-

* 1:18 Li ze iMat 17.1-5; iMak 9.2-7; iLuk 9.28-35

* 2:5 Li ze Igbae 6.1-7.24

† 2:6 Li ze Igbae 19.24 ‡ 2:7 Li ze Igbae 19.1-16

tiegbe. Ulishi ọa ya mu wẹ ni e rọ ri unu ghi igeni rọ yese wẹ-a. ¹¹ Ama abotseku khia khi eni igeni ena e mhọli ekpabọ dọsẹ eni esesẹ ẹgbhọli ena, ẹa ya yese wẹ-a khase Ọnọmhuẹ. ¹² Eri eni ẹgbọ ena ẹẹ pfi unu-a shi emini ẹa lesẹ udi ọli. Eri e li abi elamhako ni ẹa mhọli ẹgbhali ni a bia, ni a mu ẹgbolo le tse. Ighọ e li ya pfua abi elamhako. ¹³ Opfuse a rọ ya fali wẹ ota shi ode opfuse ni wewẹghuo e be na egbewe. Idobie ẹle ọguota gboo, ẹẹ bino khi o khi agbọ ilili, ni o ya khuese idiegbe oyewe. Ẹgbọ ebe e khi itobọ khi ini e nu ẹ le eminale inono kugbe eghọ, eri e kiele ẹ ngeli angeli efiala. ¹⁴ Alo efiala eyi okia, e zẹ shi ukhomhi, ikpotso ni e ya yemhẹ shi wẹ ọ, e kia bino alo. Okiamhi olamhẹ ni ọọ gbe wẹ ọa tigbe ẹ mhọli ukpesẹ. Ẹgbọ ni udu oyewe ọa sheshe ẹẹ di kulo igha olamhẹ. E she wena emhi ituegbe shi udu. Elemhi itse eyi Ẹshinẹgba e la kia. ¹⁵ E she da egbegbọ ode lase, e wase ode oyewe-a. E she deba ode oyi iBelamu omi iBeọ vu ni ọ mhọli ukpọkọ shi ukpaghọ ni ọ ya mie shi onobe ilili. ¹⁶ Ni akphẹrẹ ọ dese shi angeli olamhẹ. Akphẹrẹ ni o khia khi ọa kpẹ mhọli ungmehi ọgbọ shi unu, ni ọ ri uruli ọgbọ nu iBelamu ngme shi angeli ujili. §

¹⁷ Eri ẹgbọ ena e li abi oke ni o khakha-a, ali uza ni o bi abi amẹ ni akpekpeli o pfi-

olo irarogbe kua. Ẹshinẹgba ọ she riẹlẹ ilimhi iriẹriẹ shi eke ẹ khe wẹ ni e la mẹ osoli. ¹⁸ Eri ẹẹ ngme ingmemhi itono obọ udu, ali ingmemhi ni e viọlọ, rọ rẹ ẹgbọ sato ọghuẹmhe idiegbe oyewe, ni e ba di wẹ nyene egbe je olamhẹ. Ikhi ẹgbọ ni e lesẹ rọte ifuabọ eyi ẹgbọ ni e la agbọ ẹgbhọli pfue. ¹⁹ E shobọ ẹpfua na wẹ, ama wewe ni e shi oni obọ onana, e khi ighumha angeli epfua. Irari khi oghumha ọgbọ ọ khi shi emini o da mhese na ayemhẹ oyọli. ²⁰ Irari khi, ini ẹgbọ e she da rọte oyese ni o la agbọ pfue ne itobọ khi e lesẹ iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ, ni e rọ gbo ri egbewe na emhi agbọ gẹno ne, ikpukhokho oyewe o ke khọlọ dọsẹ igbaekele oyewe. ²¹ O kha tine ini ẹa bie kpẹ lesẹ ode ipfuase oyi Ẹshinẹgba lọ, khi e lesẹ ọli se, e tigbe sọ ukhokho gbe ode ipfuase oyi Ẹshinẹgba ni a rọ na wẹ. ²² Emini ọ li wẹ o rokhase khi ekpita ona khi igesikia lọ, ni ọọ,

“Áwá ọ mu egbe nyene
gbo ya le ekpa
ni ọ kpa shi eke.

Agulu ni a kpe khuese-a se,
ọ gbo mu egbe nyene
je igbolọ ya pfue.”*

3

*Ọnọmhuẹ ọ nyene egbe ẹ
bhale*

¹ Emọlemhẹ, ebe onuzi-eva ni mhi keke ẹ ghi ẹ na, eri mhi ri ebe eva ena ya guise ẹ le

ali ni a rọ mhọli isamhi eni e te ode. ² A sato ingmemhi ni emekeguele ni e pfuase e ngme ni o she tese, ali omhese ni Onomhue Omiepfuese Oyawa o mhese rọte obọ ighiusomhi na kee eyawa.

³ Onodode, a lese khi ogbele ni e kpukhokho, egbo ni e ri ungmehi oyi Eshinegba a li egia e ya lasele. Ee li egia ee riele oghuemhe idiegbe oyewe.* ⁴ E ya ke lie, "Ighe ibhale ni o shobo khi loli ya bhale mena? Abi ititawa e te ghuloa, emhikpa e kiele e je odalo abi e li rọte igbaekele agbo la o." ⁵ Eri e famhi roli shi ie-eso-a, khi rọte ungmehi oyi Eshinegba a te ma idane, ni a rọ gbo rọte amẹ ri amẹ ma eke agbo.† ⁶ Ama, eni amẹ ena a gbo rọ ri ochikpho pfuse egbo na agbo onodi-a.‡ ⁷ Ama agbo ali idane ni e kie laọ ogbenamo, Eghiele oyi Eshinegba a rọ rewe migha rewe e khe opfuse oyi erali. Eri a ze we obọ o khe ogbele iguezo ni a rọ ya pfuse egbo okholo-a.

⁸ Emolemhe, a khi yele emhi oghuo-a khi, eri ogbeleghuo o li abi ogbele agbele, ogbele agbele o li abi ogbeleghuo ukpelo oyi Eshinegba.§* ⁹ Oa khi eri Eshinegba o ti egbe e je ukhokho shi emini o rọ shobo, abi egbo eghuo e lie sa khi ini emhi oo ti eke eri o wu eke-a egho. Eri o mema

mhọli irabomudu na e, itobo khi o nono ni ogbokhoghuo o pfua, ama ni ogbokpa o te agbo olamhe mu nyene.

¹⁰ Ama eri ogbele oyi Onomhue o ya bhale abi ibhale oyi oghiatọ. Oni ogbele, eri idane o ya ri okeke oniemi kele-a udemhija. Erali oniemi o daghie emini e la idane nya kua. Eke ali emhikpa ni e laọ e kala-a.†

¹¹ Aborokhia khi a ya lina pfuse emhi nya ena, uwali egbo enabise a kha ke fe khi? A kha ke la agbo ipfuase ali agbo Eshinegba, ¹² abi a li ri eloe shi eke e khe ogbele oyi Eshinegba, ni awa ke riele emini o ya roli bhale pia, ali ogbele ni a ya ri erali pfuse idane-a erali oniemi o daghie emini e la idane-a nyaa. ¹³ Ama emini Eshinegba o rọ shobo, awa migha a khe, ikhi iloghie ali eke agbo onogbo, ni o khi apfe igue-ngeli.‡

¹⁴ Irarigho, ee emole mhe, abi a li ri eloe shi eke e khe oni ogbele ena, a ze ni a bhale ya e e shi ingeli ni ea mhọli ichimhi ali umhaguekia, ali a la opfomhe. ¹⁵ Ri oli shi udu khi irabomudu ni Onomhue o mhọli na awa, khi, ni o ba ri egheghe na awa mhọli imiepfuese lo, ezeze abi inyoghuo awa ipolu o kpe li keke oli shi ebe ghi e abi Eshinegba o li ri oni ilasingme na li. ¹⁶ Ina

* 3:3 Li ze iJu 18 † 3:5 Li ze Igbae 1.6-9 ‡ 3:6 Li ze Igbae 7.11 § 3:8 Emini a ri onana ngme khi Eshinegba o deba egheghe gbe akanya. * 3:8 Li ze Iwolo 90.4 † 3:10 Li ze iMat 24.43; iLuk 12.39; 1 iTesa 5.2; Iro 16.15 ‡ 3:13 Li ze Aza 65.17; 66.22; Iro 21.1

ọ kie liẹ kẹkẹ ọli shi ebe, ini ọ da a ngme eni ingmemhi ena ne. Ebe ni ọ kẹkẹ e tsua ingme eghuo ni e lolo ẹ munu irolo-ogbo-esọ, ni ẹgbọ ni ẹa mhọli ilẹsẹ ali igesikia e kholo ẹ manọ, abi e liẹ khi ma ingmemhi elese ni e la Ebe-nopfuase ni o ya ri epfua ghi wẹ.

¹⁷ Irarighọ, emọlemhẹ, abi a ke rọ lẹsẹ onana eghọ, a mu egbe ẹ ini a khi ya deba ode ẹgbhọli oyi ẹgbọ ena umhasuọ-esọ, ini a khi rọte iguemigha oye ẹ de. ¹⁸ Ama mena awa ke fu shi okhale ali ilẹsẹ ni awa lẹsẹ Onomhue Omiepfuese oyawa ikhi iJesu iKirisiti. Lọli a ri Ufumhi a na agboagbo. Atse!

Ebe onodode ni Ijoni O keke

Ungmemhi ni o mhọli agbo

¹ Anye keke ungmehi oyi ọni ọ ri agbo ọ na ọgbọ ghi ẹ, ọni ọ rọte igbaekele la ọ. Anye she suọ ọli, anye ri alo eyi anye me ọli, anye bino ọli, anye gbo ri abọ eyi anye ti ọli.* ² Abi ọni ọ ri agbo ọ na ọgbọ ọna ọ rọ felo lasele, anye me ọli, anye gbo li pfi ọtsele shi ọni agbo na agboagbo ọna. Lọli ọ nu Ita la, ni a rọkhasẹ anye.† ³ Emini anye me ni anye suọ, anye gbo lie gueye ẹ, ishegho ni awa kugbe nu Ita ali Omi ọli iJesu iKirisiti la. ⁴ Eri anye keke ona ni oghẹle oyawa o gba pfo.

Okiali elemhi akpa

⁵ Onana khi usomhi ni anye rọte obọ oyi Omi ọli suọ, ni anye gue ẹ ye ẹ khi, Eshinegba khi akpa, obili okhoghuo ọa fe la li egbe kpa. ⁶ Awa kha guele khi awa nu ọli la kugbe ni awa rọ kie la elemhi alo ebili ẹ kia, egbhọli awa lo, awa aa la agbo igesikia. ⁷ Ama ini awa la elemhi akpa a kia, abi loli ọli la elemhi akpa, ona o rọkhasẹ khi awa nu ọli la kugbe, ishegho ọlia eyi iJesu Omi ọli, e khuşe awa olamhe-a pfuase. ⁸ Ini awa guele khi awa aa mhọli olamhe, egbawa awa a di, awa aa mhọli igesikia. ⁹ Ama

ini awa zono olamhe eyawa ye Eshinegba ni ọ ri igesikia riele emhikpa; ọni ọo riele emini o te ode ọ khi, ọ ya ri olamhe eyawa topfa awa, ọ khuşe awa umha-pfuase egbe-a nya. ¹⁰ Ini awa ẹ khi awa aa lamhe, eri awa ri Eshinegba mele ọlo-egbhọli-a. Ungmemhi oyoli ọa la agbo oyawa.

2

IKirisiti, okpaghiobo oyawa

¹ Eniye eyemhe, ee mhi keke ebe ona ghi, ini a khi lamhe. Ama, ini a bhale ya ẹ khi ọgbokhoghuo ọ lamhe, awa mhọli ọni ọ nu Ita a ngme khe awa shi eke. Loli khi iJesu iKirisiti ọni ọ pfuase. ² Loli ọ khi iluasobo ni a rọ shishi olamhe eyawa-a, ọa khi eyawa tse ama olamhe eyi egbo kpa.

³ Ini awa ri omheşe eyoli ẹ gbe akanya, loli awa rọ ya lese gboo khi awa lese ọli. ⁴ Eni lie khi wewe e lese ọli ni ẹa ri omheşe eyoli ẹ gbe akanya, elo-egbhue e khi, ẹa mhọli igesikia. ⁵ Ama ọnini ọ da ri ungmehi oyoli da gbe akanya ne, inono oyi Eshinegba o gba shi ọli egbe. Ina awa li ya lese khi awa ali Eshinegba khi oghuo awa khi. ⁶ Eni e da lie khi wewe e kugbe Eshinegba ọ ne, e mema ya ke ngeli abi iJesu iKirisiti ọ lie ngeli.

Ushi onogbo

⁷ Emole mhe, ọa khi omheşe olese mhi keke ẹ ghi ẹ, ama

* 1:1 Li ze iJon 1.1 † 1:2 Li ze iJon 1.14

onodiọ lọ, ikhi oni a rọte igbaekele rọ na ẹ. Oni omhẹse onodiọ ona o khi oni usomhi ni a she kpẹ suo.* ⁸ Aboriekhi ighọ, omhẹse onogbo mhi keke ẹ ghi ẹ, irari khi a me igesikia oyi oni omhẹse ona iJesu egbe, a gbo me ọli agbo oyẹẹ. Itobo khi obili o she ẹ kalaa, oni akpa oyi igesikia o she ẹ ge. ⁹ Onini o da lie khi loli la elemhi akpa ni oọ biselemhi inyoghuo ọli ne, elemhi alo obili o kie la. ¹⁰ Onini o da nono ingme oyi inyoghuo ọli ne, elemhi akpa o la, emhikhoghuo ọa la li egbe ni o roli ya khi owe. ¹¹ Ama onini o da biselemhi inyoghuo ọli ne, alo obili o la, alo obili o la kia gase. Ọa lese obini oọ je, irari khi obili o she zuse ọli alo.

¹² Mhi keke ebe ona ghi ẹ eniye,
itobo khi a she ri olamhe topfa ẹ
itobo eva oyi iKirisiti.

¹³ Mhi keke ebe ona ghi ẹ, ẹ ẹ ita,
itobo khi a she lese ọli,
oni o rọte igbaekele la o.
Mhi keke ebe ona ghi ẹ ozele,
itobo khi a she mu
Oni o khi Ogbọ-ọbe o le.

Mhi keke ebe ghi ẹ eniye,
itobo khi a she lese oni
Ita.

¹⁴ Mhi keke ebe ghi ẹ, ẹ ẹ ita,
itobo khi a she lese ọli,
oni o rọte igbaekele la o.
Mhi keke ebe ona ghi ẹ ezele,
itobo khi a mhọli ekpabo,
ali khi ungmehi
oyi Eshinegba o la

elemhi oye ẹ,
ali khi a she mu
Oni o khi Ogbọ-ọbe o le.

Agbo ona o khi ghole ẹ dose
¹⁵ Agbo ona o khi ghole ẹ dose, wekhi emhikhoghuo ni e la o. Ini ogbokhoghuo o mhọli oguemehe na agbo, inono oyi Ita ọa la agbo oyọli. ¹⁶ Irari emhikpa ni e la elemhi agbo, ni e khi, oguemehe olamhe idiegbe, emini ukpelo e o vie shi, ali itipfuabo-nga shi emini o mhọli ali ni o dobe ẹ riele. Okhoghuo ena nya ẹa rọte obọ oyi Ita bhale, ama agbo ona e te bhale. ¹⁷ Oni agbo ona ali emini e la o ni ẹ ẹ ghole egbo e she ẹ dose, ama eni ẹ riele oguemehe oyi Eshinegba e ya la o agbo agbo.

Eni ẹẹ khọli iKirisiti

¹⁸ Eniye, ukpese agbo o she ti bhale! A she gueye ẹ khi oni o khọli Omiepfuese o ya bhale, memena eni ẹẹ khọli Omiepfuese ebubu e she bhale agbo. Onana awa rọ ya lese khi ukpese agbo o she ti bhale. ¹⁹ Eni egbo ena ẹa mema kie kpẹ khi eyawa, loli o ze khi e rọte awa iteva vu. Ini e kie kpẹ khi eyawa lọ, e kha migha. Ama eri uvumhi oyewe o rokhasẹ khi ẹa ku ma awa o.

²⁰ Ama Omiepfuese, Oni o pfuase o she ze ẹ, irarigho a she lese igesikia. ²¹ Ọa khi itobo khi aa lese igesikia mhi rọ keke ebe ona ghi ẹ, ama itobo khi a lese igesikia, a gbo lese khi egbhọli ọa rọte igesikia a lasele.

* 2:7 Li ze iJoni 13.34

22 Mena, oghuo o khi olo-egbhue? Oni o o khi iJesu o a khi oni Omiepfuese, loli o khi Obe vule shi Omiepfuese o, loli o kie Ita ali Omọ. 23 Aa me oghokhoghuo ni o kie Omọ ni o mhọli Ita. Oni o da mie-obo shi Omọ o, o li mhọli Ita.

24 Zobe ni emini u rote eke suo o kie le egbe. Ini o ligho kie le egbe, u ya li kie nu oni Omọ ali Ita la kugbe. 25 Emini o shobo na wa na, ikhi agbo na agboagbo.

26 Inge eyi egbo eni e nono ni wewe e yese e da ode mhi kekere e ghi e. 27 Ama ee oye e, ekpabo Ayemhe no pfuase ni a mie, o kie la e egbe, irarigho, aa ke khi eni a sese. Ama eri Ayemhe oyoli oo sese e emhikpa, ikhi emini e khi igesikia ni ea khi egbhọli. A ri osese oyi Ayemhe ke gbe akanya, a kie nu oli la kugbe.

Imi Eshinegba

28 Mena, eniye, a kie kugbe oli o. Ishegho ini o feli lasele, awa mhọli igbedu ni omama o a mu awa odalo oyoli, ini o nyene egbe bhale.

29 Ini u lese khi iKirisiti khi oni o migha shi ipfuase o khi, lese khi oni o riele emini e te ode Omi Eshinegba o khi.

3

1 A bino abi inono ni Ita awa o nono awa o li fu ramhi, ni a ro bhale ya e khi aa lu awa imi Eshinegba! Ni o khia khi igho awa khi! Emini o ze khi egbo na agbo ea lese awa khi, ea lese Eshinegba.*

2 Emole mhe, imi Eshinegba awa khi, ama, awa aa lese ne, abi awa ya li, ama awa lese khi ini iKirisiti o lasele, awa ya li abi loli, irari khi awa ya me oli abi o li tee. 3 Ogbokpa ni o da mhọli irudushi ona ne, oo mhọli oni oghuemhe ni o ro khi oni o pfuase abi iKirisiti o li pfuase.

4 Onini o da lamhe ne, eri o gbe ushi oyi Eshinegba-a, irari khi olamhe, igbushi oyi Eshinegba-a o khi. 5 Ama u lese khi eri iKirisiti o bhale ni o ya rue olamhe eyawa vu, ali khi olamhe o a la li egbe.† 6 Irarigho, ogbokpa ni o nu oli la kugbe, o a ya lamhe ke le. Onini o kie da la olamhe ne, o a fe me oli ghue wekhi eri o lese oli.

7 Eniye, a khi ze ni oghokhoghuo o di e ya de ode-a. Oni o da riele emini o te ode ne, o pfuase, ezere abi iKirisiti o li pfuase. 8 Onini o da riele emhi olamhe ne, oyi Okphaghiye o khi. Irari khi te-ekere vu, okphaghiye o te e lamhe. Emini o ze ni Omi Eshinegba o ro feli bhale khi, ni o ro me asha pfueche ikanya eyi okphaghiye-a. 9 Ogbokpa ni o da khi Omi Eshinegba o ya lamhe, irari khi ukpamhi oyi Eshinegba o la li egbe, ea ya lamhe irari khi Eshinegba o khi Ita we. 10 Onana o ri ikhioda shi iteva imi Eshinegba ali imi Okphaghiye. Enieni ea da riele emini o te ode ne ali ni ea mhọli inono na egboese ne, ea

* 3:1 Li ze iJon 1.12 † 3:5 Li ze iJon 1.29

khi imi Eshinegba.

A nono ingme oyi egbe e

¹¹ Onana o khi usomhi ni a roṭe ekẹ suọ. Ikhi, awa nono ingme oyi egbe awa.†

¹² Khi li abi iKeni ni o khi oyi Ona Okhọlọ, ni o gbe Ebeli inyoghuo ọli-a. Elo o zẹ ni iKeni o roṭe gbe ọli-a? Irari khi emini oni iKeni oṣo riẹlẹ, ẹa gbe akanya, ama emini inyoghuo ọli oṣo riẹlẹ e khi eni e pfuase.§ ¹³ Irarigho, o khi sha e abo, inyoghuo-mhẹ eni emose ali eni ikpotso, ini egbo na agbo ẹa ti elemhi e. ¹⁴ Awa leṣe khi awa she te eghuli lasele je agbo, itobo khi awa nono ingme oyi inyoghuo awa. Onini ọa da mhọli inono ne, elemhi eghuli o kie la.* ¹⁵ Onini o da biselemhi inyoghuo ọli ne, ogbo-ugbeli o khi. U leṣe khi ogbo-ugbeli ọa mhọli agbo oyi Eshinegba shi agbo oyọli.

¹⁶ Ina awa liẹ leṣe emini inono o khi. Eri iJesu iKirisiti o ri agbo oyọli bhale, ni e pfuse-a, shi itobo oyawa. Awa kha li rue agbo oyawa li shi ekẹ na inyoghuo awa. ¹⁷ Ini ogbo o mhọli epfue, ni o roṭe me khi inyoghuo ọli o mhọli emini o to ọli, ni ọa roṭe mhọli ilelemhi na li, seṣe o li doṣe ya liẹ khi loli mhọli inono oyi Eshinegba? ¹⁸ Eniye, a khi zẹ ni awa ri ungmehi ali eḷemhi ke riẹlẹ inono, ama awa ri iriẹlẹ ali igesikia ke ri inono khase. ¹⁹ Ini awa nono ingme oyi egboṣe, awa leṣe

khi igesikia awa la kia, awa mhọli udu opfomhẹ odalo oyi Eshinegba. ²⁰ Abi eni e miesuo, ini udu oyawa o pfa ezo mu awa, awa leṣe khi Eshinegba o fu doṣe udu oyawa, ali khi o leṣe emhikpa. ²¹ Irarigho, emole mhẹ, ini udu oyawa ọa da pfa ezo mu awa ne, loli awa roṣo mhọli igbedu odalo oyi Eshinegba. ²² Emiemini awa da mhila kpa, awa te obo oyọli ya mie ọli, itobo khi awa ri ishi eyọli e gbe akanya ali khi awa a riẹlẹ emini e ghole ọli. ²³ Emini o mhese na awa khi, awa mie Omi ọli iJesu iKirisiti suọ, ali awa nono ingme oyi egbe, ezeze abi iKirisiti o li mhese na awa.† ²⁴ Eni e ri omhese oyi Eshinegba a gbe akanya, eri wewe ali Eshinegba e ga kugbe, Eshinegba o li kugbe we o. Itobo Ayemhẹ ni Eshinegba o roṣo na awa, awa roṣo leṣe khi awa kugbe Eshinegba o.

4

Ke mu Iyemhẹ fe bino

¹ Emole mhẹ, a khi mie shi iyemhẹ nya o, ama mu we fe bino ni a me ini obo oyi Eshinegba e te bhale. Irari khi emekeguele eyi eghọli ebubu e she fiẹ lasele shi agbo ona. ² Ina a li ya leṣe ini Ayemhẹ oyi Eshinegba lo: Ayemhẹ nya ni o da lama khi iJesu iKirisiti o she bhale abi ogbo ne, oyi Eshinegba lo. ³ Ama ayemhẹ nya ni ọa da mie-obo shi iJesu

† 3:11 Li zẹ iJoni 13.34 § 3:12 Li zẹ Igbae 4.8 * 3:14 Li zẹ iJoni 5.24 † 3:23 Li zẹ iJoni 13.34; 15.12,17

o ne, ɔa rɔte obɔ oyi Eshineɓba bhale. Onana o khi ayemhe oyi ɔni ɔ khɔli Omiepfuese, ni a suɔ khi ɔɔ bhale, o she ga la elemhi agbɔ memena. ⁴ Ama enayi Eshineɓba a khi, imi mhe, a she gbo mu emekeɓuele eyi eɓbhɔli ɔ le, irari khi Ayemhe ni o la e egbe o fu dose oyi ɔni ɔ la elemhi agbɔ. ⁵ Elemhi agbɔ eni emekeɓuele eyi eɓbhɔli egho e rɔte lasale, ingmemhi agbɔ ee ngme, irarigho eɓɔ agbɔ e ro mie shi emini ee ngme. ⁶ Ama enayi Eshineɓba awa khi. Onini ɔ da lese Eshineɓba, lohi ɔ ri esɔ ɔ shi emini anye e ngme. Oni ɔa da khi oyi Eshineɓba ne, ɔa ya ri esɔ shi emini anye e ngme. Ina awa lie lese ikhiɔda ni o la Ayemhe igesikia ali ayemhe eɓbhɔli.

Eshineɓba inono ɔ khi

⁷ Emole mhe, a ze ni awa nono ingme egbe, irari khi obɔ oyi Eshineɓba inono o te bhale. Oni ɔ da mhɔli inono, Eshineɓba ɔ khi itali ali khi ɔ lese Eshineɓba. ⁸ Ogbɔ ni ɔa da mhɔli inono ne, ɔa lese Eshineɓba, irari khi Eshineɓba khi inono. ⁹ Eri Eshineɓba ɔ ri Omi ɔli ɔtuoghwo kpe ni ɔ ghie bhale agbɔ ro ri inono ni ɔ mhɔli na awa khase, ini awa a rɔte obɔ oyɔli mhɔli agbɔ. ¹⁰ Onana o khi egbegbi inono, ɔa khia khi eri awa nono ingme oyi Eshineɓba, ama eri ɔ nono ingme oyawa, lohi o ze ni ɔ ro ghie Omi ɔli bhale ni ɔ ro luase obo ro shishi olamhe eyawa. ¹¹ Emole mhe,

ini o khia khi ina Eshineɓba ɔ li nono awa, awa li nono ingme egbe awa. ¹² Ogbokhoghwo ɔa me Eshineɓba ghue, ama ini awa nono ingme egbe awa, Eshineɓba ɔ la agbɔ oyawa, ali khi, inono oyɔli ɔɔ gbe akanya ni ɔ nono ni lohi gbe agbɔ oyawa.*

¹³ Awa ga lese khi Eshineɓba ɔ la agbɔ oyawa, irari khi ɔ she ri Ayemhe oyɔli na awa. ¹⁴ Ali khi awa me, awa gbo pfi ɔtsele khi Ita ɔ ghie Omi ɔli ni ɔ ro khi Omiepfuese oyi agbɔ. ¹⁵ Ini ogbokhoghwo ɔ mie shi ɔ khi Omi Eshineɓba iJesu ɔ khi, Eshineɓba ɔ la agbɔ oyɔli, lohi ɔ li la elemhi Eshineɓba ¹⁶ Ishegho, awa lese, awa gbo mie shi inono ni Eshineɓba ɔ mhɔli na awa.

Inono Eshineɓba ɔ khi, eni e la agbɔ inono e nu Eshineɓba la kugbe, Eshineɓba ɔ li nu we la kugbe. ¹⁷ Ina inono oyɔli o lie gbe akanya ni ɔ nono ni lohi gbe agbɔ oyawa, ni awa ro mhɔli igbedu ogbele iguezo, irari khi eri awa li abi lohi ekagbɔ ona. ¹⁸ Ulishi ɔa la inono. Ama eri inono ni o gba pfo, ɔɔ khu ulishi fi, irari khi eri eɓɔ ee na ulishi Eshineɓba itobɔ khi ɔ ya na we osoli. Oni ɔɔ na ulishi ɔa gba pfo elemhi inono.

¹⁹ Eri awa mhɔli inono, itobɔ khi lohi ɔ kpe nono ingme oyawa. ²⁰ Ini ogbokhoghwo ɔɔ lie, "Mhi nono ingme oyi Eshineɓba," ama ɔ kiele e biselemhi inyoghwo ɔli, ɔloegbhue ɔ khi.

* 4:12 Li ze iJoni 1.18

Irari khi oḡbọ ni ọa da nono ingme oyi inyoḡhuo ọli ni ọọ mẹ ẹloe, ọa doḡe ya nono ingme oyi Ẹshinẹgba ni ọa mẹ ẹloe ghue. ²¹ Omhẹse ni iKirisiti ọ rọ na awa na: Eni e nono ingme oyi Ẹshinẹgba nya, e mema li nono ingme oyi inyoḡhuo wẹ.

5

Imuḡle ni awa mu agbọ ọ le

¹ Onini ọ da mie shi ọ ne khi iJesu ọ khi oni iKirisiti Omiepfuese, Omi Ẹshinẹgba ọ khi, Onini ọ da nono ingme oyi Ita ne, ọ li nono ingme oyi omi ọli. ² Abi awa liẹ leṣe khi awa nono ingme oyi imi Ẹshinẹgba khi, ini awa nono ingme oyi Ẹshinẹgba, ni awa gbo rọ ri omhẹse oyọli gbe akanya. ³ Ini awa nono ingme oyi Ẹshinẹgba egbegbọ, awa mema ya ri omhẹse oyọli gbe akanya. Ama omhẹse eyọli ẹa ya mu unu iroḡbe-akanya.* ⁴ Itobọ khi oḡbọkpa ni Ẹshinẹgba ọ bia, lọli ọ doḡe ya mu agbọ ọ le, irudunga oy-awa o khi oni imuḡle. ⁵ Oḡhuo ọ doḡe mu agbọ ọọ le? Se ni oḡbọ ni ọ miesuọ khi, iJesu khi Omi Ẹshinẹgba.

⁶ Ona khi iJesu iKirisiti ni ọ bhale, rọte iri-amẹ-batazi, ali rọte ọlia ikushieḡe abi ọ rọ ghua. Ọa khi rọte amẹ tṣe, ama li shi ọlia ni ọ ku shi eḡe abi ọ rọ ghua. Ayemhẹ ọ pfi ọtsẹle shi ọ, irari khi oni Ayemhẹ oyi iḡesikia lọ. ⁷ Irari khi ọtsẹle eṣe e la ọ. ⁸ Ayemhẹ, amẹ, ali ọlia. Eni

ọtsẹle eṣe ena unu oḡhuo ee ngme. ⁹ Ọtsẹle oyi agbọ awa mie ẹ suọ, ama ọtsẹle oyi Ẹshinẹgba ọ toto ne. Ọ she pfi ọtsẹle shi ingme oyi Omi ọli ¹⁰ Irarighọ, oḡbọkpa ni ọ mie Omi Ẹshinẹgba suọ nya, ọ mhọli ọtsẹle onana shi udu oyọli. Ama oni ọa mie Ẹshinẹgba suọ, eri ọ rọli shi ọlo-ẹgbhọli, itobọ khi ọa mie shi emini Ẹshinẹgba ọ ngme shi ingme oyi Omi ọli. ¹¹ Oni ọtsẹle o khi Ẹshinẹgba ọ she ri agbọ na agbọagbọ na awa. Oni agbọ ona o la obọ oyi Omi ọli.† ¹² Irarighọ, oni ọ da kugbe Omi Ẹshinẹgba ọ ne, lọli ọ mhọli oni agbọ oyi Ẹshinẹgba ona. Oni ọa da kugbe Omi Ẹshinẹgba ọ ne, ọa mhọli agbọ oyi Ẹshinẹgba.

¹³ Mhi she keḡe emhikpa shi elemhi ebe ona ghi ẹ, ni a mie iJesu Omi Ẹshinẹgba suọ, ni a rọ mhọli ọli shi udu khi a mhọli agbọ oyi Ẹshinẹgba. ¹⁴ Igbe-udu ni awa a mhọli ini awa la odalo oyi Ẹshinẹgba a sọ iromhi khi, awa leṣe khi eḡeḡeḡe kpa ni awa rọ mhila li emhikhọghuo abi o ghọle ọli shi, eri ọọ suọ awa ọ. ¹⁵ Irarighọ, abi awa rọ da leṣe khi ọọ suọ awa ini awa da mhila emhi ne, awa leṣe khi awa she mhọli emini awa mhila li.

¹⁶ Ini oḡbọkhọghuo ọ mẹ khi inyoḡhuo ọli ọọ lamhẹ olamhẹ ni ọa ri eghuli gbe oḡbọ, ọ lema na li, khi Ẹshinẹgba ya ri agbọ nali. Eni olamhẹ oyewẹ e khi olamhẹ ni ẹa ri eghuli

* 5:3 Li zẹ iJoni 14.15 † 5:11 Li zẹ iJoni 3.36

gbe ọgbọ mhia ngme. Olamhe o la ọ ni o ri eghuli ẹ gbe ọgbọ. Ọa khi olamhe egho ghọ mhiẹ a lema shi. ¹⁷Umha-guẹli kpa, olamhe o khi. Ama olamhe o la ọ ni ọa ya ri eghuli gbe ọgbọ. ¹⁸Awa leşe khi ọni Ẹshinẹgba ọ bia, ọa ya lamhe olamhe, irari khi eri Omi Ẹshinẹgba ọ khukhu ọli, ini Ọkphaghie ọ khi dobe li ọli onobe. ¹⁹Awa leşe khi imi Ẹshinẹgba awa khi, ali khi Ọkphaghie ọ mhese ẹ na ẹgbọ nya ni ẹa leşe Ẹshinẹgba. ²⁰Awa gbo leşe khi Omi Ẹshinẹgba ọ she bhale elemhi agbọ, ali khi ọ she ri ileşe ni awa rọ leşe ọni egbegbi Ẹshinẹgba. Ali khi awa kugbe ọni Ẹshinẹgba ni ọ khi igesikia ọ, ighọ awa gbo li kugbe iJesu iKirisiti ni ọ khi Omi ọli ọ. Lọlighuo kpe ọ khi egbegbi Ẹshinẹgba, ali oni agbọ na agbọagbọ. ²¹Eniye eyemhe, a mu egbe ẹ. A khi mhọli emini e ku ẹ ali ilitsa gbe.

Ebe onuzi-eva ni iJoni O keke

¹ Mhemhe ogbhali na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo mhia keke ebe ona ghi e.

Ye ye okpotso ni Eshinegba o ze ali imi e, ni mhi nono ingme oyewe mhi keke oli ghi. Oa khi mhemheghuo tse mhi nono ingme oyee, li shi eni e lese igesikia. ² Eri anye nono ingme oyee, itobo igesikia ni o la anye egbe, ni o kie ya la anye egbe agboagbo. ³ Mhi lema Eshinegba Ita ali iJesu iKirisiti Omioli e ri okhale ali ilelemhi ali opfomhe na awa elemhi igesikia ali inono.

⁴ Egbe ma mu mhe gba abi mhi ro suo ingme oyi imi e eghuo, ni e la angeli ode oyi Eshinegba, ni ee ri ele emini e ghole Ita. ⁵ Irarigho, nokpotso, onana oa khi omheso onogbo ni mhia yele e le, ama oni awa rote eke lese lo. Eri mhi e awa nono ingme egbe awa.*

⁶ Inono ni mhia ngme khi awa mema ya ke ri omheso oyi Eshinegba gbe akanya. Oni omheso abi ee nya a she li suo li rote eke vu khi, ee nya a mema la angeli inono.

⁷ Egbu egbo ni e di egbo e she lasela shi asha kpa elemhi agbo, ni ee lie khi iJesu iKirisiti oa li abi ogbo li bhale agbo. Egbo enana nya, egbo elo-egbhue e khi, e gbo khi eni ee kholi Omiepfuese.

⁸ Irarigho, a mu egbe e ini emini awa gbe akanya a shi o khi de awa obo-a, ama ni awa khi eni a somhopfa gba pfo.

⁹ Mhi gueye e khi onini oa da mu emini iKirisiti o sese mhue, ni o da o, oa mholi Eshinegba. Ama onini o da mu emini iKirisiti o sese mhue ne, o mholi Eshinegba Ita ali Omioli. ¹⁰ Irarigho, ini ogbokhoghuo o bhale debe ni o ro tsua osese olese ni oa khi onana bhale, khi ze oli lo owa oyee le, khi ga fe mholi ikpaghiobo shi oli oni osese. ¹¹ Onini o da mholi ikpaghiobo shi oni ogbo oggho osese ne, eri o kugbe oli o, ni e ga ri ele oni okholo.

Ungmemhi ni o kpukhokho

¹² Mhi ga mholi emhi ebubu ni mhi kha keke ghi e, ama mhi aa nono ni mhi keke we shi ebe. Eri mhi ya ri ochogho bhale ya bino e, ishegho ni awa me egbe imialo nu egbe ngme. Ni oghela oyawa o vo. ¹³ Imi inyoghue ni okpotso ni Eshinegba o ze, ee tse.

* 1:5 Li ze iJon 13.34; 15.12,17

Ebe onuzi-ese ni Ijoni O keke

¹ Mhemhe ni mhi khi
ogbhali.*

Mhia keke ebe ona ghi
omole mhe iGayusi ni mhi
nono ingme oyoli egbegbo.

² Omole mhe, mhi so iromhi
ne, Eshinegba o ka re ze, ali
emhikpa e ke je odalo ne
onete abi ayemhe oye o lie
je odalo shi o. ³ Egbe ma
mu mhe gba abi eni anye ga
miesuo eghuo e ro bhale ya
bino anye, ni e ro guele khi u
ma mu igesikia mhu e ali khi
u kiele e ngeli angeli igesikia.

⁴ Emhese ea la o ni o remhe
e ghele, abine khi ini mhi
suo khi imi mhe e la angeli
igesikia.

⁵ Omole mhe, u ga ri igesikia
riele emhi ebubu ro kpaghie
inyoghuo awa ni awa ga
miesuo obo, abi e ririe khi
epfese. ⁶ Eni egbo e she gue
ingme inono oye ye igbaa
oyi eni e mie ijesu iKirisiti
suo ni o la akana. Kpekpe
kpaghie we obo ni e dobe ri
oni okiali ke je odalo abi o li
ghole Eshinegba. ⁷ Itobo oni
Eva ona, e ro vu oni okiali
ona, ni o khia khi ea lama
mie eni ea mie Eshinegba suo
ikpaghiobo. ⁸ Irarigho, awa
egbo eyi iKirisiti, awa khi eni
e mema ya kpaghie eni egbo
eghogho obo, ni awa kugbe

we o gbe oni akanya, shi
igesikia.

⁹ Mhi kpe keke ebe ghi
igbaa oyi eni e mie ijesu
iKirisiti suo ni o la eoli oye,
ama iDiatefisi ni o kie kpe
ligho nono ni loli ralo na
eni igbaa oyi eni e mie ijesu
iKirisiti suo, oa lama ri emini
mhi gueye oli gbe akanya.
¹⁰ Irarigho, mhi kha bhale,
mhi ya guele emini o riele le
gboo. Abi o lie gue anye ez, o
ni o lie kiengho egholi ma anye.
Ogho oa ga bu oli, ama oa gbo
lama mie apfowa ni awa ga
miesuo. Eri o ga khu egbo ni
e nono ni wewe e mie we shi
owa ya fie igbaa oyi eni e mie
ijesu iKirisiti suo.

¹¹ Omole mhe khi ke khonya
angeli obe, ama khonya em-
inete. Oni o da riele em-
inete ne, Omi Eshinegba o khi.
Onini o da riele onobe, oa lese
Eshinegba.

¹² Ogbokpa oo ngme onete
oyi idemetiriusi. Egbegbi an-
geli igesikia oyoli o gbo pfi
otsela na li. Anye gbo ri otsela
oyanye ma o. A lese khi otsela
oyanye khi igesikia o khi.

Otse ni o kpukhoko

¹³ Emhi ebubu e la o ni
mhi kha keke ghi e, ama mhi
aa nono ni mhi keke we shi
ebe. ¹⁴ Mhi sa khi mhi ya
kele bhale ya me, ni awa me
egbe imialo nu egbe ngme.
¹⁵ Opfomhe o ka nu e la.
Emole e ni e la oola, ee tse e.
Kpekpe tse emole anye nya ni
e la oobo, otuoghughuo.

* 1:1 Li ze Ika 19.29; iRom 16.23; 1 iKori 1.14

Ebe ni iJudu O keke

¹ Mhemhe iJudu ni mhia ga iJesu iKirisiti, ni mhi gbo khi inyoghuo ijemhisi mhi keke ebe ona.*

Eni Eshinegba Ita o ze, ni o nono ingme oyewe, ni a ri akhukhu oyi iJesu iKirisiti khukhu, mhi keke oli ghi.

² Ilelemhi ali opfomhe ali inono ni e gbeku o, e ka khi oyeye.

Epfua oyi egbo esese egbholi

³ Emole mhe ni awa ga a ga Eshinegba, o mema ghole mhe ni mhi keke ingme imiepfuese ni awa mholi shi ebe ghi e, ni mhi ro me khi o mu egbene ni mhi ri ebe ya ri udu shi e o, ni a dobe gbelighi shi oni irudunga ni Eshinegba o ro nga egbo eyoli obo agboagbo kpa. ⁴ Oni irudunga o she la okhena, irari khi egbo ni ea ya na ulishi Eshinegba e she kuma awa o ni awa aa lese. Eni e mu ilelemhi oyi Eshinegba nyene, khi eri o ri eghoghe na we ero ke li itsebo. E kie iJesu iKirisiti ni o khi Oga ali Onomhue oyawa. O she tese ni Ebe-no-pfuase o ro kpe te eke ngme oli khi eni e ya pfua ele iguezo e khi.

⁵ Irari khi ini a ririe kpe kie lese ena nya, mhi kie gbolo e yele e le khi Onomhue o

rue egbo eyoli rote eke ijipiti lasese, ama, elese, o pfuse eni ea lama miesuo ni e la we iteva-a.† ⁶ A sato khi igeni ni ea mu omhese ni a ro na we mhue, ni e lase ashini a re we shi-a. Eri o rewe shi obili, o ri iweghe na agboagbo ge we, o rewe e khe iguezo ona ogbele ni o fune ni a la ya pfuse we a. ⁷ A sato khi igho egbo iSodomu ali iGomora ali eni e la eoli ni e mama we e li i ngeli, ni e ro ku abo lo itsebo ali ighue ebe imumu. Eri a na we osoli na agboagbo, ro re we riele irokhokho, ro tse agua ye egbo kpa.‡

⁸ Igho eni egbo ena, e li la elena ni o rewe lamhe ri ichimhi mu egbe we, e ri ukpelo gbe omhese oyi Eshinegba, e tigbe gbo me igeni na idane bie. ⁹ Egbegbi ageni ni o fune nya ni a lu iMakieni oa fe gbudu ri ungmehi imebie pfueche Okphaghe-a, abi e ro khe olimhi oyi iMosisi, ama eri o lese lie, "Onomhue o kie e."§ ¹⁰ Ama eri eni egbo ena e kie pfi itsue e manya egbo shi emini ea ririe lese udi oli. Eri e li abi elamhako ni ea ya sa. Angeli obe oyewe o ze ni e ro pfua. ¹¹ Epfua e ya pfua! Ode oyi iKeni e rote, eri itobo ukpagho ri egbewe ni ode ni oa gbe akanya de abi oni iBelamu o riele. E nga engo, abi iKora o li nga engo, ni o ro li pfua.* ¹² Egbo ukhimhi

* 1:1 Li ze iMat 13.55; iMak 6.3 † 1:5 Li ze Okiali 12.51; iNoba 14.29-30 ‡ 1:7

Li ze Igbae 19.1-24 § 1:9 Li ze iDan 10.13,21; 12.1; Iro 12.7; iDeut 34.6; iZaka 3.2

* 1:11 Li ze Igbae 4.3-8; iNoba 22.1-35; 16.1-35

elemhi e khi ini e nu ẹ la ukue ni a la le eminale inono. E ri umha a na omama ali ulishi, e ro nu ẹ a le eminale. Egbewe tse, e so eminale ẹ shi idi. Eri e li abi ụza ni akpekpeli o tsua kia. Eri e li abi ẹra okase ni ẹa ya mo idumhi, ni a vu a pfa, e khakha. ¹³ Eri angeli oyewe o ri egbe a khasẹ abi ofulu okẹ oniemi ni akpekpeli ọo tsughuse. Eri e li abi ikpetata ni ẹ kele-a, ni Eshinegba o ri obili ni o limhi shi eke ẹ khe agboagbo.

¹⁴ Agbhotu ishilua, Enoki o khi ini a rote Adamu leli ọli, ayemhe o ro ngme ingme angme-shi-eke oyi egbo ena, ni o la lie, "Ghe khi Onomhue ọo bhale, lolli ali igeni agbele agbele eni e pfuase eyoli, ¹⁵ ni o ro bhale ya gue ogbokpa ezọ, ni o ro pfa ezọ mu egbo ebe nya shi ingeli ebe ni e ri ode obe ngeli, ali ingmemhi ebe ni e toto ni egbo ebe e ngme deba li." ¹⁶ Egbo awolo ali eni ẹ ẹ me umha-gueli oyi ogbo e khi, oguemhe obe oyi egbewe ẹ deba, e ri unu ẹ nyanọ ifele shi osomhi ro ti egbewe nga. E ri ikhomhi akọ ẹ titi egbo, ini o ba me asha ti we egbe.

Itse-agua ali Ude

¹⁷ Ama emole mhe, a sato emini ighiusomhi na kee eyi iKirisiti Onomhue e ngme shi eke. ¹⁸ Ee gueye ẹ khi, "Ogbẹle ikpukhokho, egbo ni e ri egbo ẹ li egia, ni e ya ke deba

oghuemhe ebe eyewe e ya la o."† ¹⁹ Eni egbo ena ẹ pfi okemhi shi ẹ iteva. Isamhi agbo, ni udu oyewe o gueye we, ẹ deba. Ẹa mholi Ayemhe oyi Eshinegba.

²⁰ Ama ẹ emole mhe, a ke sese egbe ẹ ode irudunga ni o pfuase. A ke lema elemhi Ayemhe-no-pfuase ²¹ A la elemhi inono oyi Eshinegba abi a li migha a khe ilelemhi oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o re ẹ bhale agbo na agboagbo.

²² Le elemhi eni e mhuẹ akhokhomhe shi irudunga oyewe. ²³ Tsumhi egbo ni ẹ nono ni wewe e mie iwali osese egbhọli suo abine khi u wa ti ogbo erali lasese, lelemhi egboese ni e nono ikpaghiobo. Ama mu egbe ẹ ini e khi yese li de pfilo olamhe eyewe.‡

Iromhi ikueghie

²⁴⁻²⁵ Awa ri ikueghie na Eshinegba Otsumhi oyawa itobo iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa! Lolli o dobe ya mu ẹ mholi ini u khi de, ni o re pfuase, re ẹ ghele odalo oyoli ni o mholi ufumhi. Eshinegba, lolighuo o fute ni a ri ufumhi, ekpe, ekpabo ali omhese ẹ na, neni a me igbaekele agbo, ghe memena, ali agboagbo. Atse.

† 1:18 Li ze 2 iPit 3.3 ‡ 1:23 Abi a li keke ona shi elemhi iGiriki khi. 'Khi mholi emini u ri itsua ni idiegbe olamhe e ri ichimhi a mu li.'

Irokhase Ni iJoni o keke

Ikhueghie ungmehi-a

¹ Ebe ona a keke imekeguele oyi iJesu iKirisiti shi ni Eshinegba o ro nali ni e khi emini a ya me ni ode o a ke nu, ni o rote obo oyi agheni rokhase iJoni oni oo ga oyoli. ² IJoni o pfi otsele shi emhi nya ni o me ni o khi ungmehi oyi Eshinegba ali otsele oyi iJesu iKirisiti. ³ Ikhivose o khi na ogbo ni o ya ze ingmemhi eyi imeguele ena, ikhivose o li ya khi na ogbo ni o suo we, ali oni o ri emini a keke shi o gbe akanya, irari khi oni eghenge ni a ro ya me eni emhi enana nya o she ti bhale. ⁴ IJoni o ri otse ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua ni e la eke Esha.

Okhale ali opfome o ka khi oyee rote obo oyoli, Oni o khi loli, ni o kie kpe khi loli, ni o kie gbo ya bhale. Iyemhe ishilua ni e migha odalo ukpekhomhi oyoli e li e tse e.* ⁵ Li shi iJesu iKirisiti ni o khi otsele ona igesikia, oni o te odode mu eghuli o le, ni o mheshe na ighie na agbo, o li ri otse ghi e.†

Loli ni o nono ingme oyawa, ni o ri o lia eyoli rue awa olamhe eyawa le, ⁶ o she

ri awa khi ighie ali ekpodalougamhi eyi Eshinegba ni e ke ga Eshinegba oyoli ali itali. Ufumhi ali ekpabo e khi eyoli agboagbo ya je agboagbo! Atse.‡

⁷ A ghe i, o ya la elemhi otughunu ke bhale, ukpelo e nya e ya me oli, ghe egbo ni e sono li iwere. Egbo nya na eke agbo e ya vie oya irari oyoli.

Igho o ya li! Atse.§

⁸ “Mhemhe mhi khi Aafa ali Omega.” Eshinegba Onomhue Nofune nya o ngme gho, Oni o khi loli, ni o kie kpe khi loli, ali ni o ya bhale.*

O ni o li abi Omi ogbo

⁹ Mhemhe iJoni ni mhi khi inyoghuo e ni awa ga me osoli, ni awa ga mholi obo shi omheshe ali ni awa kuegbe-a regbemie itobo iJesu. Abi mhi ro la eke ni i la iteva oke oniemhi ni a lu iPatimosi irari ungmehi oyi Eshinegba ali otsele oyi iJesu. ¹⁰ Ayemhe o tiemhile shi mhe o ogbele oyi Onomhue, mhi suo uruli na leghe nabi akala ukhokho oyemhe. ¹¹ Oni uruli oo, “Keke emini u me shi ebe, ni u rue oli ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua eni e la eoli Efesosi, ali iSimirina ali iPagamu ali iTiatura ali iSadisi ali iFiladefia ali iLaodisha.” ¹² Mhi mu egbe nyene ni mhi me uruli ni o nu mhe e ngme.

* 1:4 Li ze Okiali 3.14; Iro 4.5 † 1:5 Li ze Aza 55.4; Iwolo 89.27 ‡ 1:6 Li ze Okiali 19.6; Iro 5.10 § 1:7 Li ze iDan 7.13; iMat 24.30; iMak 13.26; iLuk 21.27; 1 iTesa 4.17; iZaka 12.10; iJon 19.34,37 * 1:8 Li ze iRom 1.17; Iro 22.13; Okiali 3.14

Abi mhi ro nyene egbe, mhi me ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru e nga. ¹³ Ifui eni ikhuli ni a ri akpa ru e nga, mhi me ogbo, "Ni o li abi Omi Ogbo."† O so itsua na dogo ni e ramhi oli imekene awe, ni o ri ugbhogbho igolu mu aye. ¹⁴ Ukhomhi ali itsu eyoli ee pfuase abi afuolu, ee pfuase pepere abi otughunu opfopfo, ikpamhi alo eyoli e li abi elemhi erali. ¹⁵ Awe eyoli e ge nyagha abi akhuli ide. Uruli oyoli oo de limhilimhi abi ikhoshe oyi utumhi oke nofunu ni o rote ikhomhi eche tu e tiemhile.‡§ ¹⁶ Obita oyoli o mu ikpetata ishilua mhue, itakobi ozalo eva o rote unu oyoli lasese. Alo eyoli e ga nyanyanya abi ovo o khueghie unu-a. ¹⁷ Abi mhi ro me oli, mhi de yeshi oli awe abi oni o she ghu-a. Ama o ri obita oyoli nga mhe egbe, oo mhe, "Khi na ulishi, mhemhe mhi khi Onodode ni mhi khi oni o kpe ukhokho.* ¹⁸ Mhemhe mhi khi Oni o la agbo, Mhi kpe ghua, ghe khe khi mhi la agbo agboagbo. Mhi mu okpe eghuli ali ilimhi mhue obo.

¹⁹ "Irarigho, keke emini u me, emini aa me mena, ali emini a ya me ini oo dena. ²⁰ Osheli oyi ikpetata ishilua ni u me mhe obita ali ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru e nga na. Eni ikpetata ishilua wewe e khi eni igeni ena igbaa

oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua, eni ikhuli ikpa ishilua e khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua.

2

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli Efesosi

¹ "Keke enana ghi ageni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eoli Efesosi: Enana e khi ingmemhi eyi oni o mu ikpetata ishilua mhue obita, ni oo kia ifuabo eyi ikhuli igolu ni a ri ikpa ru e nga. ² Mhi lese onete ni aa rieleshi ali itotobo gbe akanya oye ali iregbemie oye e. Mhi lese khi aa ya so egbo okholo shi iteva oye e, ali khi a she mu egbo ni e lu egbewe ighiusomhi na keke fe bino, a me khi egbholi ee lo. ³ A she mhue iregbemie, a ri egbe mie omunu irari eva oyemhe, aa ti egbe je ukhokho. ⁴ Ama mhi mholi ona ya gue shi e egbe, khi a she kie inono ni a te eke mhue. ⁵ A sato ashini a ti nga ramhi elemhi ayemhe ni a te de. A mu pfi, ni a rieleshi emini a kpe te eke e rieleshi gbo ke rieleshi. Ini aa mu pfi, mhi ya bhale deba e ya wolo ikhuli ni a ri ikpa ru e nga eye e ashini e la le. ⁶ Ama a mhue onete ona ni a rieleshi. Eri angeli eyi egbo iNikolaita e kpare e, ni o khia khi e lili e kpare mhe. ⁷ Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gue e ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo

† 1:13 Li ze iDan 7.13 ‡ 1:15 Li ze Ezik 1.24; 43.2 § 1:15 Li ze iDan 7.9; 10.6

* 1:17 Li ze Aza 44.6; 48.12; Iro 2.8; 22.13 * 2:7 Li ze Igbae 2.9; Iro 22.2; Ezik 28.13; 31.8

nya.* Oni o da mu o le ne, mhi ya lama na li ni o le ukpamhi ọọra oyi agbọ ni o la Apfe oyi Eshinegba ni o la iloghie.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iSimirina

⁸ “Keke enana ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iSimirina.†

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o ralo ni o gbo kpe ukhokho, ni o ghu-a ni o gbo bhale agbọ. ⁹ Mhi lese osoli ali umhamẹ oyeẹ, ama a mholi epfue. Mhi lese ungmehi opfueche ni egbo ni e lu egbewe iJu ni ea khi, e ro o pfueche e-a, no khia khi egbo owa ugamhi oyi okphaghie e khi. ¹⁰ A khi na ulishi osoli ni ọọ bhale na e. A ghe i, okphaghie o ya pfi eghuo lo ogba ighumha ni a mu e fe bino, a ya nase e ogbele igbe. A mu irudunga oyeẹ mhue ramhi eghuli, eghẹghẹ agho, mhi ya ri arula oghie agbọ na e. ¹¹ Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gue e ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. Oni o da mu o le ne, eghuli ni uzeva ọa ya ramhi ọli egbe.‡

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iPagamu

¹² “Keke ona ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iPagamu.

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o mholi itakobi ozalo-eva ni o lolo e mu. ¹³ Mhi lese ashini

a la, ikhi ashini okphaghie o ri ukpekhomhi oyoli shi. Ama a kie mu eva oyemhe mhue. Aa kie irudunga ni a mholi na mhe. Gbo li shi eghẹghẹ oyi Atipasi, ni o khi otsẹle oyemhe ni o migha shi igesikia, ni a gbe-a shi ifu apfe oyeẹ ashini okphaghie o ngeli. ¹⁴ Ama mhi mhue ikuku ingme shi e egbe. A mholi egbo eghuo iteva oyeẹ ni e mu osese oyi iBelamu mhue. Loli o sese oghie iBalaki o di egbo iZireni lo olamhe. Eri o gueye we e le eminale ni a ro luase obo na ikhumhi ali e ke ku itsebo. § ¹⁵ Igho a gbo mhue egbo ni e mu osese oyi iNikolaita mhue. ¹⁶ Irarigho, a mupfi. Ini ọa khi igho, mhi ya kele bhale ya ri itakobi ni o la mhe unu nu we kholi. ¹⁷ Oni o ze eso o ro suo abi Ayemhe o gueye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. Onini o da mu o le, mhi ya ri ibuledi eghuo ni a ro sheli na li le. Mhi gbo li ya ri eche opfopfo na li ni a keke eva onogbo shi, ni ogbo okhoghuo ọa lese, se ni ogbo ni o mie oni echeli.*

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iTiatura

¹⁸ “Keke ona ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iTiatura: Enana e khi ingmemhi eyi Omi Eshinegba ni o mhue ikpamhi alo ni e ge abi elemhi erali, ni awe eyoli e li abi ide. ¹⁹ Mhi lese ikanya eye

† 2:8 Li ze Aza 44.6; 48.12; Iro 1.17; 22.13 ‡ 2:11 Li ze Iro 20.14; 21.8 § 2:14

Li ze iNoba 22.5,7; 31.16; iDeut 23.4; iNoba 25.1-3 * 2:17 Li ze Okiali 16.14-15; 16.33-34; iJon 6.48-50; Aza 62.2; 65.15

ẹ, abi a li mhọli inono ali irudunga ali abi a li ga egbe ẹ ali iregbemie ni a mhọli. A gbolo ẹ riẹle memena doşe abi a te eke li. ²⁰ Ama mhi mhue ingme onana ni mhi ya gue shi ẹ egbe. A mie oni okpotso iJezebe ogho lama, oni o lu egbọli omekeguele. Rote oseşe oyọli o te di eni ẹ ẹ ga eyemhe ya lo itsebo, ni e gbolo a le eminale ni a ro luase ikhumhi.† ²¹ Mhi she ri eghẹghẹ na li ni o ro mupfilase itsebo eyọli le, ama o a ghole ọli. ²² A ghe i, mhi ya ri ughuamhi pfi ọli gbe she ukpho osoli, mhi ya pfi egbo ni e nu ọli kia okia lo osoli, seşe ni e mupfi lase ode okholo oyọli le. ²³ Mhi ya ri eghuli gbe imiọli, eghẹghẹ agho eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e ya lese khi mhemhe khi oni oo bino udu ali isamhi eyi ogho. Mhi ya fali ẹ ota abi ogho ogho o li gbe.‡

²⁴ “Ama ẹ ni e kpole shi ẹoli iTiatira ni ẹa lama mu oseşe eyi iJezebe mhue, ni aa lama wena owena eyi okphaghi ni ẹ lu osheli ni e limhi, mhi aa ya khi omhesẹ olese nga ẹ ike. ²⁵ A lese mu emini a mhọli mhue obo egbegbo ya ramhi ni mhi ro ya bhale. ²⁶ Oni o mu o le, ni o ri oghuemhe oyemhe gbe ya ramhi ukpesẹ, mhi ya ri ishishi nali ke mhese shi. ²⁷ ‘O ya ri akhuli mhue obo ke mhese na we, o ya guoghọ we-

a abi a lie ma ekhe.’§ ²⁸ O ya mhọli afu onabi mhi rote obo oyi Itamhe mie. Mhi gbo ri ukpetata anukpesumegie na eluzogbe na li.

²⁹ “Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gueye eni igbaa nya oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

3

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena ẹoli iSadisi

¹ “Keke ona ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na ẹoli iSadisi.

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o mu iyemhe ishilua eyi Eshinegba ali ikpetata ishilua mhue. Mhi lese ikanya eyeẹ. A mhọli eva onete abi ezeze khi a la agbo, ama eri a ghua.

² A guale ni a zese emini o kpo ẹ le-a ni ẹ nono ni e ghua. Irari khi mhi me ikanya eyeẹ khi ẹa gba pfo odalo oyi Eshinegba oyemhe.

³ A ri itobo igho sato emini a she mie ni a suo, a ri ọli gbe akanya, a mupfi. Ama ini aa da guale, mhi ya bhale abi oghiato, aa ya lese eghẹghẹ ni mhi ro ya bhale na ẹ.*

⁴ Abi o kie li ena, a kie mhue egbo eghuo ẹoli iSadisi ni ẹa ri ichimhi mu itsua eyewe. E ya so itsua epfopfo nu mhe kia, irari khi e te o. ⁵ Oni o mu o le, igho o li ya so itsua epfopfo. Mhi aa ya shishi eva oyọli ebe ni a keke eva oyi eni e ya mhọli agbo na agbo agbo

† 2:20 Li ze 1 Ighie 16.31; 2 Ighie 9.22,30

‡ 2:23 Li ze Iwolo 7.9; ijere 17.10;

Iwolo 62.12 § 2:27 Li ze Iwolo 2.8-9

* 3:3 Li ze iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Iro 16.15

shi-a. Ama mhi ya ngme ingme oyoli le khasẹ itamhẹ ali igeni eyoli.† 6 Oni ọ zẹ esọ, ọ rọ suọ emini Ayemhẹ ọ gueye eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuọ ena ẹoli iFiladefia

7 “Keke ona ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹoli iFiladefia. Ena e khi ingmemhi eyi ọni ọ pfuase, ni ọ khi igesikia, ni ọ mhọli okpe oyi iDefidi. Oni ọ kha khueghie-a, ọgbọ ọa laọ ni ọ dobe ya khukhu, ọni ọ kha khukhu, ọgbọ ọa dobe khueghie-a.‡ 8 Mhi leşe ikanya eyẹ ẹ. A ghe i, mhi she khueghie ode-a shi ekẹ na ẹ, ni ọgbọ ọa dobe ya khukhu. Mhi leşe khi ukuku itoto a mhọli, abotseku khi ighọ, a kie ri ungmehi oyemhẹ ẹ gbe akanya, aa tigbe kie eva oyemhẹ. 9 A ghe i, mhi ya ri eni e la owa ugamhi oyi ọkphaghiẹ ni ẹ lu egbewẹ iJu ni o khia khi ẹgbhọli ẹ lo, bhale ya nyese ukhomhi shi ẹ ufuege ni e leşe khi mhi nono ingme oyẹ.§ 10 Irari khi a ri omhese oyemhẹ gbe akanya ni o gueye ẹ a ri irabomudu ri egbe mie, mhi ya rue ẹ imufe le, ni ọọ bhale ekẹ agbọ nya. Imufe ni o ya mu ẹgbọ na agbọ nya fe bino. 11 Mhi ya kele bhale. Mu emini u mhọli mhue toto, ini ọgbọkhoghuo ọ khi mie ẹ arula oghie oyẹ.

12 Oni ọ da mu ọ le ne, mhi ya roli khi ọche elemhi Owa ugamhi oyi Eshinegba oyemhẹ. Ọa ya tigbe rote agho vu. Mhi ya keke eva oyi Eshinegba oyemhẹ shi ọli egbe, li shi eva oyi ẹoli oyi Eshinegba oyemhẹ ni o khi iJerusalemu onogbo, ni o rote Eghiele oyi Eshinegba oyemhẹ ẹ tiemhile ali eva onogbo oyemhẹ.* 13 Oni ọ zẹ esọ, ọ suọ emini Ayemhẹ o gue ẹ ye eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuọ ena ẹoli iLaodisha

14 “Keke ona li ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na ẹoli iLaodisha. Enana e khi ingmemhi eyi Atse, ni ọ khi ọtsele ọni ọ zẹ ri egbe ẹ nga, ni ọ khi igesikia, ọni ọ mhese ẹ na emini Eshinegba ọ ma nya.† 15 Mhi leşe ikanya eyẹ ẹ khi, aa mhue utomhi wekhi eri a pfo. O kha ti ini a khi oghuo ọ lo. 16 Irarigho, itobo khi a rimhẹ, ni aa rọ to wekhi eri a pfo, mhi ya rote unu oyemhẹ to ẹ pfa. 17 Irari khi a lie, ‘Mhi pfue, mhi she ti epfue ma, mhi aa ke mhue emini o to mhe.’ Ama aa leşe khi ẹgbọ eyemhẹ a khi, eni a vie osoli ẹ na, ena umhame, ni e khi ezalo ali ebanọa. 18 Irarigho, mhia ye ẹ ude ni a nu mhe de ẹlomho ni a ri erali nye-a ini a mele eni e pfue-a, ni a mhọli itsua epfopo ni aa so, ni a rọ khukhu irumheba

† 3:5 Li zẹ Okiali 32.32-33; Iwolo 69.28; Iro 20.12; iMat 10.32; iLuk 12.8 ‡ 3:7 Li zẹ Aza 22.22; iJobu 12.14 § 3:9 Li zẹ Aza 49.23; 60.14; 43.4 * 3:12 Li zẹ Iro 21.2; Aza 62.2; 65.15 † 3:14 Li zẹ Ekpi 8.22

omama eye ẹ. Ni mhi ri ogugu na ẹ vi shi alo ni a ke me eke. ¹⁹ Egbọ ni mhi nono ingme oyewe, mhi ya dese, mhi gbo sheshe we shi ode, irarigho a mhuẹ omuegbe ni a mu nyene.† ²⁰ A ghe i! Mhi migha ode mhia kpheli obo o, ini ogbokhoghuo o suo uruli oyemhe ni o ro khueghie-a na mhe, mhi ya lo le, mhi nu oli le, o nu mhe le. ²¹ Oni o mu o le, mhi ya lama na li ni o nu mhe shito ukpekhomhi oghie oyemhe, ezeze abi mhemhe mhi li mu o le ni mhi nu Itamhe shito ukpekhomhi oghie oyoli. ²² Oni o ze eso, o ro suo emini Ayemhe o gueye eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.”

4

Ugamhi na iloghie

¹ Abi mhi ro me ena dose se, mhi ke gbo me imeke olese. Mhi me khi ode o khueghie-a shi iloghie, mhi suo khi uruli ni o kpe nu me mhe ngme abi akala. Oo mhe, “Bhale odane ana, khi mhi ya re khase emini a ya me ini ena e dose se.” ² Utoghuo kpe mhi la elemhi Ayemhe, mhi me odalo oyemhe khi ukpekhomhi o migha iloghie, khi ogbo o shito nga o. ³ Oni o shito o, o li abi eche ni oo ge ni a lu ijasipa ali ikaneliani. Ogaji ni o li abi eche ughegbe ni a lu emeradi o vi gasẹ oni ukpekhomhi.*

† 3:19 Li ze Ekpi 3.12; Iburu 12.6

* 4:3 Li ze Ezik 1.26-28; 10.1

† 4:5 Li ze

Okiali 19.16; Iro 8.5; 11.19; 16.18; Ezik 1.13; Iro 1.4; iZaka 4.2 † 4:7 Li ze Ezik

1.22,5-10; 10.14 § 4:8 Li ze Ezik 1.18; 10.12; Aza 6.2-3

⁴ Ikpekhomhi uye ali ene elese e la gasẹ oni ukpekhomhi. Egbhali uye ogbo ali aane e shito eni ikpekhomhi. E so itsua epfopfo, e rughu irula oghie igolu shi ukhomhi. ⁵ Rote oni ukpekhomhi oghie, inyamhisalo amẹ ali ingmolo oyi akphala e te o o lasele. Rote oni ukpekhomhi oghie ikpa ishilua e lala ni e khi Ayemhe ishilua eyi Eshinegba.† ⁶ Ali khi oni ukpekhomhi khi emini o li abi okẹ ighegbe oniemhi o la odalo oli ni o pfuase ni a te ẹ me eke gboo.

Elamhako aane ni e mhuẹ ayemhe ni e ze alo gasẹ egbe odalo ali ukhokho, e le gasẹ oni ukpekhomhi oghie roli shi iteva. ⁷ Emini o mhuẹ ayemhe onodode o li abi idu, onuzava o li abi ena, onuzase o ze alo abi ogbo, onuzi-aane o li abi akpa odegbe ni oo fiala.† ⁸ Eni elamhako aane ena e mholi ipfua esesa esesa, e mholi ikpamhi alo gasẹ idiegbe, li ghe elemhi ipfua eyewe, Eẹ oguota ali eẹ iyose ẹa tigbe ẹ yemhe-a, eri e lese lie,

“Ipfuase, ipfuase, ipfuase
khi Eshinegba Onomhuẹ
Nofune nya,

Oni o khi loli,
ni o kie kpe khi loli,
ali ni o ya bhale.”§

⁹ Ini eni elamhako aane egho e da ri ufumhi ali ekpe ali ikphemhi na oni o shito oni ukpekhomhi oghie ne, ni

o lao a le ele na agboagbo,
 10 eni egbhali uye ogbo ali
 aane egbo, e de ya yeshi na
 oni o shito oni ukpekhomhi, e
 ri kphemhi na oni lao a le ele
 na agboagbo. E gueghie irula
 eghiele eyewe shi eke odalo
 oni ukpekhomhi oghie, ee lie.

11 "U teo Onomhue ali
 Eshinegba oyanye,
 Ni o mie ufumhi
 ali ekpe ali ekpabo,
 Irari khi yeye u ma emhikpa.
 Ogghemhe oye u ro ma
 we,
 loli e gbo ro lao abi a li ma
 we."

5

Ebe ali Omi Osumha

1 Mhi ke gbo me oni o shito
 oni ukpekhomhi oghie khi
 o mu ebe ni a keke emhi
 shi odalo oli ali ukhokho oli
 mhue obita. A ri erueli rote
 asha ishilua to oli ma.* 2 Mhi
 me ageni ni o fune ni o tse
 ngme leghe oo lie, "Oghuo o
 ya dobe maghie eni erueli oni
 ebe-a?" 3 Ama ogbokhoghuo
 o la iloghie, wekhi eke agbo,
 wekhi ikpoke na agbo, ni o
 dobe khueghie oni ebe-a,
 ukeneta khi eri o dobe ya bino
 elemhi oni ebe. 4 Mhi vie
 egbegbo irari khi aa me ogbo
 ni o teo ni o ya khueghie oni
 ebe-a wekhi ni o bino elemhi
 oli. 5 Otuoghuo eni egbhali
 egbo oo mhe, "Khi ke vie! Ghe
 khe, Odumhi na unekpe oyi
 ijuda, Omiami iDefidi o she
 mu o le. O dobe ya khueghie

oni ebe-a ali erueli ishilua
 eyoli."†

6 Igho mhi me khi Omi
 Osumha khi o migha odalo
 oyi oni ukpekhomhi oghie ni
 elamhako aane egbo, ali eni
 egbhali e gase. O li abine
 khi a she kpe gbe oli-a. O
 ze ekphali ishilua ali ikpamhi
 alo ishilua ni e khi Ayemhe
 ishilua eyi Eshinegba ni o she
 ghie je eke agbo nya.‡ 7 Oni
 omi osumha o le ya rue oni
 ebe obita oyi oni o shito oni
 ukpekhomhi oghie. 8 Abi o ro
 rue oni ebe se, eni elamhako
 aane egbo ali egbhali uye
 ogbo ali aane, e de yeshi odalo
 oyi oni Omi osumha. Wewe
 nya ogbogbo o mu efa mholi
 obo ali itasa igolu ni ituale
 afu era ni a tose e vo, ni e
 khi iromhi ni eni Eshinegba o
 she pfa na e so.§ 9 E to uwolo
 onogbo, e lie,

"U te oni o rue oni ebe,
 u gbo te oni o ya maghie
 erueli ni a ro ma o-a,
 Irari khi a gbe-a,
 U ri o lia eye de egbo
 na Eshinegba,
 egbo ni e rote agbo nya bhale
 rote unekpe nya ali
 emue ododa ali egbo ododa
 nya.*

10 U rewe mele ighie
 ali ekpodalo-ugamhi ni e
 ga
 Eshinegba oyawa-a.

E ya la agbo ke mhese."†

11 Mhi bino mhi suo iruli
 eyi igeni ebubu ni e ramhi

* 5:1 Li ze Ezik 2.9-10; Aza 29.11 † 5:5 Li ze Igbae 49.9; Aza 11.1,10 ‡ 5:6 Li
 ze Aza 53.7; iZaka 4.10 § 5:8 Li ze Iwolo 141.2 * 5:9 Li ze Iwolo 33.3; 98.1;
 Aza 42.10 † 5:10 Li ze Okiali 19.6; Iro 1.6

igbeḷẹ ali idududu. E le
gase oni ukpeḱhomhi oghie
ali elamhako egho ali eni
egbhali.† 12 E ri ukpokpomhi
uruli i to uwolo, e lie,

“Oni o teḱ Omi osumha
ni a gbe-a o khi,
ni o mie ekpabo ali epfue
ali ileṣingme ali itoto,
ali ekpe ali ufumhi
ali ikuẹghie!”

13 Mhi tigbe suo khi
emhikpa ni a ma na iloghie
ali ekẹ agbo ali ikpọkẹ na
agbo ali ena okẹ oniẹmhi ali
emini e lao elemhi oḷi nya khi
ẹ to uwolo, eẹ lie,

“Oni o shito oni ukpeḱhomhi
ali Omi osumha,
Ikuẹghie ali ekpe
ali ufumhi ali ekpabo,
e khi eyeẹ, roṭe
agboagbo ya je agboagbo!”

14 Eni elamhako aane egho ẹ
li, “Atse,” eni egbhali egho, e
de yeṣhi, e ga li.

6

Eni eruẹli

1 Mhi toḱpe bino abi oni
Omi Osumha o ro maghie
eruẹli onodode elemhi eni
eruẹli ishilua-a. Mhi suo khi
oghuo eni elamhako egho o
ngme abi uruli akphala, oḱ
li, “Bhale!” 2 Mhi bino, ghe
achi opfopfo odalo oyemhe
khe! Omose ni o nga li o mu
usheli mhue, a ri arula oghie
na li, o nga oni achi ya fie abi
okholi-okhue ni o kholi mu o le
ni o gbo vu ya kholi mu o le.*

3 Abi oni Omi Osumha o
ro maghie eruẹli onuzi-eva-a,
mhi suo khi elamhako onuzava
o ngme, oḱ li, “Bhale!” 4 Mhi
me khi achi oḷese ni oḱ yile
nyoghọ o fie lasele. A ri afu
na oni o nga li ni o ro rue
opfomhe ekẹ agbo-a, ni o ro ri
egbo ke gbolo egbe we-a. A ri
ogbhoro oniẹmhi na li.†

5 Abi oni Omi Osumha o
ro maghie eruẹli onuzi-ese-a,
mhi suo khi elamhako onuzi-
aase o ngme, oḱ li, “Bhale!”
Mhi bino, ghe achi obishi
odalo oyemhe khe! Oni o nga
li o mu emini a ro o mhesẹ
ukhomhi oyi emhi.‡ 6 Mhi
suo khi emini o li abi uruli
o la elemhi ifuabọ oyi eni
elamhako aane egho ngme,
oḱ lie, “Ifata ogbeḷeghuo a
ri ago oghuo oyi ado ẹ de,
idiakpala ese oyi oḱpa, o li
migha shi ifata ogbeḷeghuo.
Khi yese oili olivu-a ali onyo!”

7 Abi oni Omi Osumha o
ro maghie eruẹli onuzi-ene-
a, mhi suo khi uruli oyi
elamhako onuzi-aane oḱ li,
“Bhale!” 8 Igho mhi me achi
ni o li abi oni o ya ghu-a. Oni o
nga li a lui Eghuli, ali eghiele
ilimhi oo deba li udidi, a ri
afu na we ni e ro ri ogbhoro
ali okiamhi ali ighuamhi ali
elamhako okhena gbolo egbo
iku akemhishi asha ene egbo
na ekẹ agbo-a.§

9 Abi oni Omi Osumha o
ro maghie eruẹli onuzi-ishe-
a, mhi me iyemhe eyi egbo na
gbolo-a irari ungmehi oyi

† 5:11 Li zẹ iDan 7.10

* 6:2 Li zẹ iZaka 1.8; 6.3,6

† 6:4 Li zẹ iZaka 1.8; 6.2

† 6:5 Li zẹ iZaka 6.2,6

§ 6:8 Li zẹ Ezik 14.21

Ɛshinegba ali ɔtsele ni e mu mhuɛ ufui oni atete. ¹⁰ Ee vie leghe, e lie, “Onomhuɛ ni ɔ khi ɔna ipfuaɛ ali igesikia, eghɛghɛ onoghuo u ro ya gue egbɔ na agbɔ ezɔ, ni u ro ya ye okhuɛ ɔlia eyi anye obo oyewe na anye?” ¹¹ Eghɛghɛ aghɔ, a ri itsua epfopfo na we. A gueye we e migha ne ukuku ɔ, ramhi eghɛghɛ ni eni ee ga nabi wewe etuangme ni a nono ni a li gbolo-a e ro ya gba. Ezeze abi a li gbolo wewe-a.

¹² Mhi bino abi ɔ li khueghie erueli onuzi-esesa-a. Ukpokpomhi eke o kulue. Ovɔ o bishi-a abi ode abuma ni a ri iriria elamhi do. Uki nya o yile-a abi ɔlia.* ¹³ Ikpetata na idane e deno kule eke abi ikpamhi okhua-eni ni ea yile ne e lie de kule ini akpekpeli ni o ze o jighise we. ¹⁴ Irarogbe o khili ode-a abi a lie khili ighela eke-a. Ite nya ali eke ni e la iteva oke, a rue we ashini e la le.††

¹⁵ Eghɛghɛ aghɔ, ighie na eke agbɔ ali ekhemhuɛ ali idenomɔ okholi ali eni e mholi epfue ali eni e mholi ekpabo ali ogbokpa ali ighumha ali eni ea khi ighumha, e na ya sheli ifui irui ali eche na ite.Š ¹⁶ Ee vie lu ite ali eche eniemhi, e lie we, “A de mu anye ni a ri anye sheli eloe oyi oni ɔ shito oni ukpekhomhi oghie ali ofu oyi oni Omi Os-

umha!* ¹⁷ Irari khi ogbele ofu oniemhi oyi Eshinegba o she ramhi ni o ro ya tiemhile shi we ɔ, oghuo ɔ dobe ya migha?”†

7

Egbɔ agbele egbhueshilua ali ene (144,000) ni a shi olele

¹ Ona o dose se, mhi ke gbo me khi igeni aane e migha iguabo enenene na eke agbo. E mu akpekpeli enenene na iguabo eke agbo gba ini akpekpeli o khi ke li eke agbo, we ukhomhi oke oniemhi we eera.* ² Igho mhi ke me ageni olese khi ɔ rote obini ovɔ o te e ngale lasese, ɔ tsua akhuli ni a ro ɔ shi emhi olele oyi Eshinegba ni ɔ la agbo. ɔ ri uruli na leghe lu eni igeni aane egho ni a ri ekpabo na ni e ro yese eke ali oke oniemhi-a. ³ Oo we, “A khi yese eke-a we oke oniemhi we eera, se khi awa shi olele shi eni ee ga eyi Eshinegba alukpo se.”† ⁴ Igho mhi suo khi eni a rote elemhi edeli eyi iZireni nya shi olele, e ya khi egbɔ agbele egbhueshilua ali ene (144,000).

⁵ A rote unuekpe oyi iJuda, shi olele shi egbɔ agbele igbeva egbe (12,000). A rote unuekpe oyi iRubeni, shi olele shi egbɔ agbele igbeva egbe (12,000). A rote unuekpe oyi iGadi, shi olele shi egbɔ

* **6:12** Li ze Iro 11.13; 16.18; Aza 13.10; iJofe 2.10,31; 3.15; iMat 24.29; iMak 13.24-25; iLuk 21.25 † **6:14** Li ze Iro 16.20 ‡ **6:14** Li ze Aza 34.4 Š **6:15** Li ze Aza 2.19,21 * **6:16** Li ze Osia 10.8; iLuk 23.30 † **6:17** Li ze iJofe 2.11; iMala 3.2 * **7:1** Li ze iJere 49.36; iDan 7.2; iZaka 6.5 † **7:3** Li ze Ezik 9.4,6

agbele igbeva egbe (12,000).

⁶ A rote unuekpe oyi Asha,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).
A rote unuekpe oyi iNafutali,
shi otele shi egbo

agbele igbeva egbe (12,000).
A rote unuekpe oyi iManase,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).

⁷ A rote unuekpe oyi iSamọ,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).
A rote unuekpe oyi iLiva,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iSaka,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).

⁸ A rote unuekpe oyi iZebulo,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iJosefu,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iBejami,
shi otele shi egbo
agbele igbeva egbe (12,000).

⁹ Ona o dose se, mhi
bino, ghe ebubu egbo ni
ogbokhoghuo o do be ya leli
khe! Ishishi khi ishishi ali
unuekpe nya ali egbo ali emue
ododa e te bhale. Igho e migha
odalo oyi oni ukpekhomhi
oghie, e migha odalo oyi oni
Omi Osumha, e sono itsua
epfopfo, e muno eyamhi
mholi abo. ¹⁰ E tseshe leghe,
e lie.

“Eshinegba oni o shito
oni ukpekhomhi oghie,
O mholi ekpabo

ni o ro mie egbo eyoli
pfuese,

igho li khi oni Omi Osumha.”

¹¹ Igeni nya e migha gase
oni ukpekhomhi oghie, ali eni
egbhali ali elamhako aane
e de ta alo mu eke odalo
oni ukpekhomhi oghie e ga
Eshinegba. ¹² E lie,

“Atse!

Ikuoghi ali ufumhi,
ali egbhe ali
ikphemhi ali ekpe,
ali ekpabo ali itoto,
e khi eyi Eshinegba oyawa,
ele na agbo agbo.

Atse!”

¹³ Igho ogbhali oghuo elemhi
we o nu mhe ngme o mhe,
“Eghuo egbo e khi ni e sono
itsua epfopfo? U lese obini e
te bhale?”

¹⁴ Mhie oli, “Oga, yeye u ya
lese.” †

Oo mhe, “Ena e khi eni
e pfue oni ukpokpomhi ajil-
imhe, e she pfue itsua eyewe-
a, e ri o lia eyi oni Omi Osumha
rewe pfuase. ¹⁵ Irarigho,

“E ro migha odalo
ukpekhomhi oghie
oyi Eshinegba.

Ni e la
elemhi Owa oyi Eshinegba
oyoli
ke ga li ele oquota ali
eliyose.

Oni o shito oni
ukpekhomhi oghie oyoli,
o ya ri okholo oyoli
khukhu we.

¹⁶ Okiamhi o ga ke
gbo ya gbe we ghue,

wẹkhi okiame ọ kẹ ya gbe
wẹ ghue.

A ya khukhu wẹ ovo erere,
ọa kẹ tose wẹ ghue. §

17 Irari khi oni Omi Osumha
ni ọ migha odalo oni
ukpẹkhomhi oghie,
ọ ya ri ẹloe ke khu wẹ.
O rẹwẹ je okẹ amẹ
ni o ri agbọ a na ọgbọ.

Ẹshinẹgba ọ ya shishi wẹ
ameviẹ alo-a.”*

8

Eruẹli onuzi-ishilua

1 Abi oni Omi Osumha ọ
rọ maghiẹ ẹruẹ onuzi-ishilua-
a, iloghie o kekẹkẹ elemhi
iminiti uye ali igbe.

2 Ighọ mhi mẹ igeni os-
hilua ni ẹẹ migha odalo
oyi Ẹshinẹgba, khi a ri ikala
ishilua na wẹ.

3 Agẹni ọlese ọ bhale ya
migha atẹtẹ. Ọ tsua ilolo oyi
ẹlomho. A ri afu ituale ne e
bu na li ni ọ ya tose, gbo li
shi iromhi ni eni Ẹshinẹgba ọ
she pfa na e sọ. Ọ la oni atẹtẹ
ẹlomho ni o la oni eghiele tose
wẹ.*

4 Ewọli eyi oni ituale
afu ẹẹra ni aa tose ali iromhi
eyi eni Ẹshinẹgba ọ she pfa na,
e rọte obọ oyi oni agẹni nga
idane deba Ẹshinẹgba. 5 Ighọ
oni agẹni ọ rue oni ilolo, ọ
wẹ erali ni e la ukhomhi oni
atẹtẹ vọ ọ. Ọ pfi ọli tiemhi
ekẹ agbọ, ighọ ikphala e de,
ali ingmolo, ali inyamhise alo
amẹ, ali ekẹ ikuluẹ.†

Eni ikala

6 Mena, igeni oshilua ni e
mholi ikala ishilua e mu egbe
ni e rọ pfi wẹ.

7 Agẹni ọnododẹ ọ pfi akala
oyọli, eche amẹ ali erali e
kuma ọlia wushe kugbe, e
de ku shi ekẹkhe. Ukiẹkiẹ
opfoghuo akemhishi esẹ oyi
ekẹ agbọ, o to-a. Asheghuo
akhemhi shi esẹ oyi ẹẹra nya
e toa, ebuli nya e toa.‡

8 Agẹni ọnuzi ava o pfi
akala oyọli, emini o li abi
ute o lala, a pfi ọli lo okẹ
oniemhi. Ukiẹkiẹ oghuo ini
a kemhi oni okẹ oniemhi
shi asha esẹ o mele ọlia-a
9 asheghuo akemhi shi esẹ
elamhako ni e laọ e ghuloa,
asheghuo akemhishi esẹ okọ-
okẹ eniemhi ni e la oni okẹ e
tseke-a.

10 Agẹni ọnuzasẹ ọ pfi
akala oyọli, ukpokpomhi
ukpẹtata ni o lala abi ugbili,
o rọte idane pfa, o de ya shi
asheghuo akemhi okẹ nya
shi asha-esẹ ali inu wẹ ni
okẹ e te ẹ chocho. § 11 Eva
oyi oni ukpẹtata a lu Oyala.
Asheghuo akemhi-shi esẹ
amẹ eyi okẹ nya ni o de pfilo
eghọ e yala, ebubu ẹgbọ e
ghuloa irari khi eni amẹ okẹ
e yala.*

12 Agẹni ọnuzi-aane o pfi
akala oyọli, a gbe emhi shi
asheghuo akhi ovọ-a shi asha
esẹ, ali akhi uki-a shi asha
esẹ, ali akhi ikpẹtata-a shi
asha esẹ. Eni asha esesesẹ

* 7:17 Li zẹ Iwolo 23.1; Ezik 34.23; Iwolo 23.2; Aza 49.10; 25.8 * 8:3 Li zẹ Emọ

9.1; Okiali 30.1,3 † 8:5 Li zẹ iLẹv 16.12; Ezik 10.2; Okiali 19.16; Iroḡ 11.19; 16.18

‡ 8:7 Li zẹ Okiali 9.23-25; Ezik 38.22 § 8:10 Li zẹ Aza 14.12 * 8:11 Li zẹ ijere

ena e bishi-a. A khi ogbe-a shi asha ese, o bi obili-a, igho a li li khi eliyose-a shi asha ese, akpa o a ge.†

13 Abi mhi li bino egbo, mhi suo khi akpa odegbe ni o la irarogbe fiata, o vie, o lie, “Epfua, Epfua! Epfua o khi na eni e la eke agbo itobo ikala ni igeni aase enekpole e ya pfi.”

9

1 Ageni onuzi-oshe o pfi akala oyoli. Mhi me ukpetata ni o rote idane de tiemhile ekexhe. A ri okpe oyi ode oyi ilimhi na ningolo na li. 2 Abi o ro khueghie ode oyi oni ilimhi na ningolo-a, ewoli e rote o lasela abi ewoli ni e rote avuerelasele. Owo ali irarogbe e bishi-a irari eni ewoli ni e rote oni ilimhi na ningolo lasela.* 3 Initso e rote eni ewoli ve e kule eke agbo, a ri afu na we ni e ro mhue ekpabo nabi eyi izage.† 4 A gueye we e khi ri unu ti ebuli ali emhi ekomhi okhoghuo wekhi oora na eke agbo, ama e ke nase egbo ni ea mholi olole oyi Eshinogba shi alukpo oyewe.‡ 5 Aalie we e gbolo eni egbo ena-a, ama ni e ro nase we iki ishe. Utomhi ni e to we, eri e li abi utomhi oyi okpi ini o ta ogbo. 6 Eghoghe ni a ngme ena, egbo e ya ke nono eghuli ama ea ya me, o ya ghole we ni e ghu-a ama eghuli o ya me we na.§

7 Eni initso e li abi ichi ni a mu egbe shi okholi. E rughu emini o li abi arula oghie igolu shi ukhomhi, alo eyewe e li abi alo egbo.* 8 Itsu eyewe e li abi itsu eyi ikpotso, ako eyewe e li abi ako idumhi.† 9 E ze ipfiapia shi egbe abi awulu akhuli ni okholi-okhue o ro a mu aye. Okeke ni ipfua eyewe e kpe, e li abi okeke oyi ichi ikhuli ni e lo bu ni e na le okhue.‡ 10 E ze ighia ali eka, ee ta abi ikpi, e mholi ekpabo shi eni ighia ni e ro na egbo osoli iki ishe. 11 E mholi oghie oyewe ni o khi agen oyi ilimhi na ningolo. Abi a lu eva oyoli o khi Abadoni a lu oli elemhi Iburu. Ama Apolioni a lu oli elemhi iGiriki. (Oni o Yese-a a ri ona ngme.)

12 Epfua onodode o she dose, ama epfua eva elese ea bhale ne.

Akala onuzi-esesa

13 Ageni onuzi-osasa o pfi akala oyoli, mhi suo khi uruli o rote igo ene oyi atete igolu ni o kpo eke le ni o la odalo oyi Eshinogba ngme lasela.§ 14 O gueye oni agen onuzi-osasa ogbo o o li, “Taghie igeni aane ni a ge shi epfe oke oniemhi na lu iYufiretisi-a.” 15 Igho a li rue eni igeni aane egbo oba-a, ni a she ge shi agho, ro khe oni eghoghe ona, ali ogbele ali uki ona, ali ukpe ona, ni e ya gbolo egbo igbekhi ese na eke agbo ona-

† 8:12 Li ze Aza 13.10; Ezik 32.7; iJofe 2.10,31; 3.15 * 9:2 Li ze Igbae 19.28

† 9:3 Li ze Okiali 10.12-15 ‡ 9:4 Li ze Ezik 9.4 § 9:6 Li ze iJobu 3.21; ijere

8.3 * 9:7 Li ze iJofe 2.4 † 9:8 Li ze iJofe 1.6 ‡ 9:9 Li ze iJofe 2.5 § 9:13 Li

ze Okiali 30.1-3

a. ¹⁶ Ekholi-okhue etuangme ni a ro shi eke e khe okholi e bu ramhi udududu asha egb-huegbe, 200,000,000. Mhi suo etuangme ni a lu we.

¹⁷ Abi eni ichi ali eni e nga we e li na, abi mhi me we elemhi imealo oyemhe. Iwulu ikhuli ni ekholi-okhue e ro o mu aye eyewe, ee yile nyogh o abi erali, e li abi egholi ibulu na koli, o mholi oyile abi ofu. Ikhomhi eyi eni ichi e li abi ikhomhi idumhi, erali, ewoli ali ofulu e rote we unu lasese. ¹⁸ Igbekhi asha ese egbo nya, eni erali ali ewoli ali ofulu ni e rote we unu lasese e gbolo-a. ¹⁹ Ekpabo eyi eni ichi e la we unu ali ighia. Irari khi eri ighia eyewe e li abi enye, e ze ikhomhi ni e ro kuale egbo utse.

²⁰ Egbo ni e kpole shi agbo ni oni opfuse o gbolo-a, ea kie mu pfi lase ikanya abo eyewe le. Ea lase ekphaghi egaga le, li shi ugamhi eyi ikhumhi ni a ri igolu ali elomho ali ide ali eera khali. Ikhumhi ni ea ya me eke wekhi eri ee suo eso, wekhi eri e dobe e kia.* ²¹ Wekhi eri e lama mu pfi lase ugbeli le, ali imhese imumu ali itsebo ilili ali ighiat o idodo.

10

Oni ageni ali ebe nikeke

¹ Igho mhi me ageni nofun e olese, khi o rote idane e tiemhile, o ri otughunu khukhu egbe, ogaji o vi gase oli ukhomhi, alo eyoli e li abi

ovo, awe eyoli e li abi oche erali. ² O mholi ukuku ebe mholi obo ni o khueghie-a shi eke. O gbose owe obita oyoli shi elemhi oke oniemhi, o ri owe ogobo nga eke. ³ O ri ukpokpomhi uruli pfi lasese leghe abi odumhi oo khoshe. Abi o ro pfi, uruli ikphala ishilua e ngme. ⁴ Abi eni ikphala ishilua e ro ngme se, mhi nono ni mhi keke shi ebe, ama mhi suo khi uruli o rote idane lie, "Ri emini eni ikphala ishilua egho e ngme sheli, khi keke we shi eke."

⁵ Igho oni ageni ni mhi me ni o migha oke oniemhi ali ekekhe egho, o yase obita oyoli nga ukhui. ⁶ O ri eva oyi Eshinegba ni o lao le ele na agboagbo romhi ishe. Oni o ma ukhui ali emhikpa ni e lao, ali eke ali emhikpa ni e la o ali oke oniemhi ali emhikpa ni e lao. Oo, "Emhi enana ea ke ya tese ni e ro bhale ya tse. ⁷ Ama khi ogbele ni ageni onuzi-oshilua o da ya pfi akala oyoli, Eshinegba o ya khueghie osheli oyoli-a ni o gba abi o li gue oli ye eni ee ga ni e khi emekeguele eyoli."*

⁸ Igho uruli ni mhi rote iloghie suo egho o gbo nu mhe ngme, oo mhe, "Le ya mie ageni ni o migha oke oniemhi ali ekekhe ighete ebe ni o khueghie-a, ni o la li obo."

⁹ Igho mhi le deba oni ageni mhi o ri oni ebe nikeke ogho na mhe. Oo mhe, "Mo oli le. O ya yese e elemhi-a, ama

* **9:20** Li ze Iwolo 115.4-7; 135.15-17; iDan 5.23 32.40; iDan 12.7; Emo 3.7

* **10:7** Li ze Okiali 20.11; iDeut

o ya violo e unu abi iwo.”
 10 Mhi mie oni ageni oni ebe nikeke obo, mhi roli le. O violo mhe unu abi iwo, ama abi mhi ro roli le se, oo yala mhe elemhi.† 11 Igho a gueye mhe, “U mema ya mekeguele shi ebubu unuekpe, ali egbo ali emue ododa ali ighie egbe.”

11

Eni otsela aava

1 Igho a ri ufulo ni o li abi ukpokpo ni a ro o mhesa emhi na mhe, a gueye mhe, “Le ya mhesa Owa Ugamhi oyi Eshinegba ali atete ali eni e ga ugamhi akaghō.* 2 Khi mhesa atukpapfe oniemi oyoli, khi mhesa oli irari khi a she roli na ijeta. Wewe e ya lighi oni eoli no pfasa eke-a elemhi iki egbhueva ali eva (42.)† 3 Mhi ya ri afu na otsela aava eyemhe. E ya mekeguele elemhi ogbele agbele ali egbhuegbese (1,260.) E so ide ibuma.” 4 Otsela aava ena e khi era olivu eva ali emhi eva ni a ri akpa ru e nga ni e migha odalo oyi Onomhue ni o mhue eke agbo.‡ 5 Ini ogbokhoghwo oo dua ni loli kwale we utse, erali e rote we unu fe ya tose eni ebe we-a. Ina ebe we ni e nono ni e kwale we utse e mema li ya ghua. 6 E mholi afu ni e ro pfi okpe ukhui ini ame o khi rue egheghe ni e ro da me guele ne. E gbo mholi afu ni e ro mu

ame okemele oia-a. E gbo ku ighuamhi khi ighuamhi she eke abi o li ghole we shi. §

7 Ini e da pfi o otsele se ne, inyagbemhi ni o ya rote ilimhi na ningolo lasela o ya tsua mu we, o mu we o le, o gbolo we-a.* 8 Ilimhi eyewe e ya de yeshi ifui eoli ni o fune ashini a la gbe Onomhue oyewe-a shi apfida. Irokhokho isodomu ali ijipiti eoli ona o khi.† 9 Ogbela ese ali ukhukui, egbo na agbo nya ali edeli ali emue ali ushishi e ya ke nise uruli bino ilimhi eyewe, ea lama rewe to. 10 Egbo na eke agbo e ya ke ghela shi eghuli ni e ghu, ee bola, e de isomhopfa a ghi egbewe, irari khi emekguele aava egho, e she nase egbo ni e la eke agbo khue.

11 Ama abi ele ese ali ukhukhui e ro dose, Ayemhe oyi Eshinegba ni mholi agbo o lo we egbe, e vule migha. Ulishi oniemi o lo egbo ni e me we egbe.‡ 12 Igho e suo uruli na leghe o rote idane ngme. Oo we, “Ngale odane oola.” Igho e li nga idane elemhi otughunu. Ebe we e lese fe kpee. §

13 Oni egheghe a me ukpokpomhi inghise eke ni o ku eke asheghuo akemhishi igbe oyi oni eoli lue. Egbo agbele oshilua, 7,000, e ghulua, ulishi o mu egbo ni

† 10:10 Li ze Ezik 2.8-3.3 * 11:1 Li ze Ezik 40.3; iZaka 2.1-2 † 11:2 Li ze iLuk 21.24 ‡ 11:4 Li ze iZaka 4.3,11-14 § 11:6 Li ze 1 Ighie 17.1; Okiali 7.17-19; 1 iSam 4.8 * 11:7 Li ze iDan 7.7,21; Iro 13.5-7; 17.8 † 11:8 Li ze Aza 1.9-10 ‡ 11:11 Li ze Ezik 37.10 § 11:12 Li ze 2 Ighie 2.11

e kpole, e kuęghie Eshinegba ni o la iloghie.

14 Opfuse onuzi-eva o she dose, opfuse onuzi-ese o kele ya bhale.

Akala onuzi-ishilua

15 Igho age ni onuzi-oshilua o pfi akala oyoli, igho ikpokpo iruli e la idane ngme. Ee lie, "Eghiele agbo o she mele

eghiele oyi Onomhue Oyawa-a,

ali onayi iKirisiti oyoli-a.

O ya mheshe ke le agboagbo."*

16 Egbhali uye ali aane ni e shito ukpekhomhi oyewe odalo Eshinegba, e de ya ta alo mu eke ga Eshinegba. 17 Ee lie, "Anye ri ikphemhi ne,

Eshinegba Onomhue Nofune nya,

Oni o khi loli, oni o kpe khi loli,

irari khi u she rue ekpabo eniemhi eye, u she e mheshe.

18 Abi elemhi e ro bi ishishi, yeye u li mholi ofu.†

Egheghe o she ramhi

ni u ro ya guę eni eghua ezo,

ni u ro ya ri eleli na eni eę ga eye

ni e khi emekeęuele,

ali eni Eshinegba o she pfa na ni e ri ekpe na eva oye,

ghe ebo ni ea mu eloe

ali ekhemhue,

abi u li pfuse eni e pfuse eke agbo-a."

19 Igho a li khueghie Owa ugamhi oyi Eshinegba na iloghie-a, a me Akpati Ishobo

agho. Igho inyamhisalo ali ukpimhi ali ingmolo ali ikphala, eke e de kulue, eche rote idane deno kule.‡

12

Oni Okpotso ali Oligio oniemhi

1 Ukpokpomhi irokhase onyaloa o feli shi idane: Okpotso o ya la o ni itsua ni o so e khi ovo, uki o kpoke awe eyoli, arula oghie oyi ikpetata igbeva o rughu oli ukhomhi. 2 Oo me. O tseshe leghe elemhi otomhe abi o ro ya bia. 3 Igho emhi olese o gbo feli shi idane, ukpokpomhi Oligio oniemhi oyile ni o ze ikhomhi ishilua ali ekphali igbe, ali o rughu irula oghie ishilua shi ukhomhi.* 4 O ri ughia oyoli fuomhi asheghuo akemhishi ese ikpetata ni e la ukhuli pfino kule eke agbo. Oni Oligio oniemhi o migha oni okpotso ni oku o to egho odalo, ni o ba me asha gbe oli oni omoo ogho le, ini a lese bia li lasele.† 5 Oni okpotso o bia omose ni o ya ri otsuodu akhuli mheshe na ebo ni e la eke agbo nya. Ama a ba oni omoo eke rue ya nga idane ghi Eshinegba ali ukpekhomhi eghiele oyoli.‡ 6 Oni okpotso, o na je odagbe ifufu asha ni Eshinegba o riepe shi eke khe oli ni a la ya dua li egbe ogbele agbele ali egbhuegbeshe (1,260.)

* 11:15 Li ze Okiali 15.18; iDan 2.44; 7.14,27 † 11:18 Li ze Iwolo 2.5; 110.5; 115.13 ‡ 11:19 Li ze Iro 8.5; 16.18,21 * 12:3 Li ze iDan 7.7 † 12:4 Li ze iDan 8.10 ‡ 12:5 Li ze Aza 66.7; Iwolo 2.9

7 Igho okhōli o lasele shi obini iloghie, iMakiēni ali igēni eyōli, e nu ɔni inyagbemhi i khōli. ɔni Oligio ɔniēmhi ali igēni eyōli e mie wẹ abo oni okhōli. § 8 Ama ɔa mhue ekpabo te iMakēni ali igēni eyōli oni okhōli. Ashini a kpẹ rọ na wẹ obini iloghie o de wẹ obo-a. 9 A pfi ɔni ukpokpomhi ɔni Oligio ɔniēmhi ogho tiemhile eke agbo, ɔni enye onede ogho ni a lu Etse ali Okphaghie, ɔni o di agbo nya ya da ode, a pfi oli tiemhile eke agbo, a li pfi igēni eyōli li tiemhile.* 10 Igho mhi suo ukpokpomhi uruli obini iloghie khi o o li,

“Mena, imiepfuese
ali ekpabo ali

Eghiele oyi Eshinegba oyawa
e she bhale!

IKirisiti oyōli ni o ze
o she ri afu oyōli khase.

Irari khi Okphaghie,
ni o gue ezọ o shi
inyoghuo awa egbe,

odalo oyi Eshinegba
ghe ele oguota ghe ele-
iyose,

a she pfi oli tiemhile.†

11 E gbe oli mu oli le,
itobo o lia eyi ɔni Omi Os-
umha
ali ingmemhi otsele
oyewe.

Ea ligho nono ingme agbo
oyewe,

ni o rewe ya ke
ti je ukhokho na eghuli.

12 Irarigho, a ke ghele,
e e iloghie ali egbo

ni e la elemhi oli.

Ama epfua o khi na
e eke ali oke oniēmhi,
irari khi Okphaghie
o she ri ofu tiemhie deba
e!

Ofu o she vo li elemhi,
irari khi o lese khi
ukuku eghenge o ke
mholi.”

13 Abi ɔni Oligio ɔniēmhi
o ro me khi a she pfi lue
tiemhile eke, o khu ɔni
okpotso ni o bia ɔni omọ omose.

14 Ama a ri ipfua eva eyi
akpa odegbe oniēmhi na li,
ni o ro fiala je odagbe ifufu.
Ikhi obini a riele shi eke
khe oli ni a la ya ri eloe khu
oli, eghenge ali ighenge ali
ukhukhui eghenge ni o khi
ikpe ese ali ukhukhui, ini ɔni
inyagbemhi o khi ri emhi li
o. † 15 ɔni Oligio ɔniēmhi o rote
unu ku amẹ lasele abi oke ni
oo tu, ro khu ɔni okpotso ni
o ba ri ochikpho fuomhi oli
ya gbe. 16 Ama eke o kpaghie
ɔni okpotso obo irari khi eke
o nya unu-a ri oni oke da
ni ɔni Oligio ɔniēmhi o rote
unu kpa ku le. 17 Igho ɔni
inyagbemhi o pfaa deba ɔni
okpotso, o ya mu okhōli vule
shi imi oli enekpole o, ikhi
eni e ri Omhese eyi Eshinegba
gbe akanya, ni e ri igesikia mu
otsele oyi iJesu. 18 Igho ɔni
Oligio ɔniēmhi o migha egele
oke oniēmhi.

13

Oni Inyagbemhi ni o rote

§ 12:7 Li ze iDan 10.13,21; 12.1; iJu 9 * 12:9 Li ze Igbae 3.1; iLuk 10.18 † 12:10
Li ze iJobu 1.9-11; iZaka 3.1 † 12:14 Li ze iDan 7.25; 12.7

okẹ oniẹmhi lasele

1 Mhi mẹ inyagbemhi khi ọ rọte elemhi okẹ oniẹmhi ngale. Ọ zẹ ekphẹ igbe ali ikhomhi ishilua, ọ rughu ir-ula oghie igbe shi eni ekphali. Ukhomhi oḡbọḡbọ a kẹkẹ eva ni o khi ungmehi ipfiunu-a shi.* 2 Oni inyagbemhi ni mhi mẹ, ọ li abi ẹkpe, awe eyọli e li abi eyi akpogene, unu oyọli o li abi unu ọdumhi. Oni oligio oniẹmhi ọ ri afu na oni inyagbemhi ni o rọ mḡli ekpabọ rọ ke mhẹsẹ abi oghie.† 3 A kuale oni inyagbemhi ukpokpomhi utse ni o gẹ ugboko oniẹmhi. Ama oni ugboko oghọ o bie. O ri abọ sha agbọ nya, e vẹ deba li. 4 Ẹgbọ ee ga oni Oligio oniẹmhi irari khi ọ she ri afu na oni ẹlamhakọ, ẹgbọ e li ga oni ẹlamhakọ, e liẹ, “Oghuo ọ li abi oni inyagbemhi!” “Oghuo ọ doḡe ya nu oni inyagbemhi kḡli?”

5 A ri unu na oni ẹlamhakọ ni ọ rọ ngme ingmemhi ẹmuẹbe ali ipfiunu-a. A ri ẹghẹghẹ na li ni ọ rọ ri afu oyọli gbe akanya iki egbhuẹva ali eva. 6 Ọ khueghie unu-a, ọ ngme ipfiunu-a deba Ẹshinẹgba, rọ pfuẹchẹ eva oyi Ẹshinẹgba ali ashini ọọ la ali ẹgbọ ni e nu ọli la iloghie-a.‡ 7 A ri afu na li ni ọ nu eni Ẹshinẹgba ọ she pfa na kḡli, ali ni ọ mu wẹ ọ le. A ri afu na li ni ọ mhẹsẹ shi ẹḡli nya, ẹgbọ ali ẹmuẹ ọḡḡda ali ishishi.§ 8 Ẹgbọ ni

e la eke agbọ nya e ya ke ga ọni inyagbemhi. Eni ẹa ga ọni inyagbemhi ọna, e khi eni a kẹkẹ eva oyẹwẹ shi ebe ni a kẹkẹ eva oyi eni e ya mḡli agbọ na agbọagbọ shi, neni a ma agbọ. Oni ebe agbọ ona o khi ebe agbọ oyi Omi Osumha ni a rọ luasẹ obo.*

9 Ọni ọ mḡli esọ, ọ rọ suọ!

10 Eni okḡli o ya mu,
o mema ya mu wẹ.

Eni a ya gbolo-a,
a mema ri itakobi
ya gbolo wẹ-a.

Eri a ri ona liẹ eni Ẹshinẹgba ọ pfa na e ri irabomudu ri egbe mie, e ri igesikia ke khasẹ.†

Oni Inyagbemhi ni ọ rọte agbọ lasele

11 Ighọ mhi gbo mẹ inyagbemhi ọlese ni ọ rọte eke ẹ lasele. Ọ zẹ ekphali eva abi omi osumha, ọọ ngme abi oligio oniẹmhi. 12 Ọ ri afu oyi inyagbemhi oni ododẹ ẹ gbe akanya na li. Ọ ri itoto ri ẹgbọ na eke agbọ ọ ga inyagbemhi ọnododẹ, ikhi oni ukpokpomhi ugboko oyọli o she bie. 13 Ọ riẹlẹ iroḡhasẹ ọnyaloa enefunẹ, ọ ga ri erali rọte idane e tiemhile, ni ẹgbọ ee mẹ. 14 Itobọ iroḡhasẹ ni a ri afu oyi inyagbemhi ọnododẹ lina a riẹlẹ, ọ di ẹgbọ ni e la eke agbọ. Ọ gueyẹ wẹ e khali ikhumhi, rọ khi ufumhi na oni inyagbemhi ni oni itakobi o kuali utse, ni ọ kie la agbọ. 15 A ri afu na li ni ọ ri ayemhẹ na oni ikhumhi iroḡkḡkḡ oyi

* 13:1 Li zẹ iDan 7.3; Iroḡ 17.3,7-12 † 7.8,25; 11.36 § 13:7 Li zẹ iDan 7.21 iJere 15.2; 43.11

† 13:2 Li zẹ iDan 7.4-6 ‡ 13:6 Li zẹ iDan * 13:8 Li zẹ Iwolo 69.28 † 13:10 Li zẹ

oni inyagbemhi onodode, ni o dobe ke ngme, ali ni a ke gbolo egbo ni ea lama ga li-a. ¹⁶ O gbo ri itoto mu ogbokpa shi olee shi obita okekhi alukpo, ghe egbo eniemhi ali enikeke, ghe eni e mholi epfue ali eni ea mholi, ghe eni ea khi ighumha ali eni e khi ighumha. ¹⁷ Ogbokhoghuo o dobe ke e de emhikhoghwo wekhi eri o ro o de, se ni oni o mholi olee ogho, ni o khi eva oyi oni inyagbemhi ali inoba oyi eva oyoli.

¹⁸ Eri onana gueye awa, awa mholi ileingme. Oni o lolo lese ingme o sa abi a ri oni inoba ona ngme. Oni inoba khi (666), egbhue uye ali igbe ali egbhuese ikpamhi esesa. Inoba ni o migha shi ogbo na.

14

Oni Omi Osumha ali eni egbo agbele egbhueshilua ali ene (144,000)

¹ Igho mhi bino. Ghe Omi Osumha odalo oyemhe khi o migha Ute iZayo. Egbo 144,000 (agbele egbhueshilua ali ene) ni a keke eva oyoli ali eva oyi itali shi we alukpo e nu oli migha.* ² Mhi ya rote idane suo uruli abi ikhoshe oyi utumhi oyi oko nofuni ni o rote ikhomhi eche tu e tiemhile. Oo ngmolo abi akphala. Oni uruli ni mhi suo, o li abi ini eni e kpheli efa, ee kpheli efa. ³ E to uwolo onogbo odalo ukpekhomhi oghie ali ukpelo oyi eni

elamhako aane ni Eshinegba o ma ali ukpelo oyi eni egbhali. Ogbokhoghuo o dobe wena oni uwolo ogho, se ni egbo agbele egbhueshilua ali ene egho (144,000), ni a she rote eke agbo pfasheke. ⁴ Enana e khi egbo ni ea ri ikpotso ri ichimhi mu egbewe, irari khi eri e ri egbewe shi ipfuase. E deba oni Omi Osumha a je obiobini o je kpa. Eni a rote ifuabo egbo pfasheke e khi ni a rote odode ro na Eshinegba ali oni Omi Osumha pfo. ⁵ Ogb o ma me egbholi okhoghuo unu oyewe, irari khi ea mholi umhagueli okhoghuo.†

Eni Igeni Aase

⁶ Igho mhi me aghi olese khi o la iteva irarogbe e fiala, o mhu e usomhi onete na agboagbo ni o ro ya tsabo gueye egbo na agbo, ikhi eni e la ishishi nya, ali edeli nya, ali emue-khi-emue ali egbo kpa. ⁷ O ri ukpokpomhi uruli lie, "Na ulishi Eshinegba, ri ufumhi nali, irari khi eghenge iguezo oyoli o she ramhi, a ke ga oni o ma idane ali eke ni o ma oke oniemhi ali ashini ame o te e chocho."

⁸ Aghi olese onuzava o deba li, oo, "IBabilo okekhui o de, oni o ri onyo ni o pfuase oyoli ona okia na ishishi nya da."‡

⁹ Aghi onuzi-aase o deba we, o ri ukpokpomhi uruli lie, "Ini ogbokhoghuo o ga oni inyagbemhi ali ikhumhi oyoli, ni o ro mie olee oyoli shi

* 14:1 Li ze Ezik 9.4; Iro 7.3 † 14:5 Li ze iZef 3.13 ‡ 14:8 Li ze Aza 21.9; ijere 51.8; Iro 18.2

alukpo, okekhi obo, ¹⁰ oni ogbo ogho, o ya rote onyo elemhi ibibi oyi Eshinegba li da, ikhi onyo ni aa pfose-a ni a she ku vo uko elemhi ibibi oyoli. A ya ri ofulu ni oo lala biobiobio tose oli-a ukpeloe oyi igeni eni e pfuase ali ukpeloe oyi oni Omi Osumha. § ¹¹ Ewoli oyi anasemhe eyewe ee nga idane agboagbo. Eni e ga oni inyagbemhi ali inyagbemhi ni a khali, ali onini o da mie olele oyi eva eyoli ne, ea mhue iyemhea shi eleoguota, shi eliyose.* ¹² Eri onana o gueye eni Eshinegba o pfa na e ri irabomudu ri egbe mie, ikhi eni e ri omhese eyi Eshinegba a gbe akanya, ni e ri igesikia a deba ijesu.

¹³ Igho mhi suo khi uruli o rote idane lie, "Kekke onana: Ikhivose o khi na eni e ghua shi elemhi Onomhue rote memena vu."

"Ikhivose o khi na we egbegbo!" "Igho Ayemhe o ngme, khi e ya yemhe inyama-egbe agbo-a, irari khi eminete ni e rielle, e ya deba we!"

Ikhiese oyi eke agbo

¹⁴ Igho mhi bino, mhi me otughunu opfopfo odalo oyemhe. Oni o shito o, "O li abi Omi Ogbu." O rughu arula igolu oyi oghie shi ukhomhi, o ri agaga ni oo mu mholi obo. † ¹⁵ Ageni olese o rote Owa oyi Eshinegba laselle ri ukpokpomhi uruli lu oni o

shito nga ukhomhi otughunu egho leghe, oo li, "Rue agaga oye ni u ke khiese, irari khi egheghe ikhiese o she ramhi, irari khi agbo o she bie ni a khiese." ‡ ¹⁶ Igho oni o shito otughunu egho, o ri agaga oyoli khiese agbo.

¹⁷ Ageni olese o rote Owa oyi Eshinegba na iloghie fie laselle, loli o li mholi agaga ni oo mu. ¹⁸ Igho agenii olese o rote atete fie laselle, ikhi agenii ni o mholi omhese shi erali. O ri uruli oniemhi lu oni o mholi agaga ni oo mu egho leghe, oo li, "Rue agaga oni oo mu oye, ni u ro khiese ipfonu eke agbo-a, irari khi ipfonu e she yile!" ¹⁹ Igho oni agenii o pfi agaga oyoli gase eke agbo, o khiese ipfonu nya, o ku we lo ashini a te e mino onyo. Amino onyo ona, elemhi ibibi oyi Eshinegba o migha shi. ²⁰ Igho a la ashini a la amino onyo ni o la olase oni eoli ri awe gue we. Olia e rote oni amino onyo tu laselle. Utumhi oyi oni olia o ga nuata ramhi imali egbhuegbe, e limhi abi ete-awe ishe. §

15

Igeni oshilua ni e tsua anasemhe ishilua

¹ Igho, mhi me irokhase oniemhi ni o mu eloe olese ukhomhi idane, ikhi igeni oshilua ni e mholi anasemhe ishilua ni e khi eni e kpukhokho, irari khi wewe Eshinegba o ro ya gbe ofu oyoli

§ 14:10 Li ze Aza 51.17; Igbae 19.24; Ezik 38.22 * 14:11 Li ze Aza 34.10

† 14:14 Li ze iDan 7.13 ‡ 14:15 Li ze iJofe 3.13 § 14:20 Li ze Aza 63.3; iLame 1.15; Iro 19.15

ukhomhi. ² Mhi me emini o li abi oke ighegbe oniemi ni erali e solo shi, o migha epfe oke oniemi. Egboni e mu oni inyagbemhi ali oni ikhumhi oyoli ali inoba oyi eva oyoli o le, e mu efa ni Eshinegba o ro na we mhue abo. ³ E to uwolo oyi iMosisi oni oo ga oyi Eshinegba ali uwolo oyi oni Omi Osumha, e lie,

“Ufumhi ali oshabo
e khi ikanya eye,
Eshinegba Onomhue
Nofune nya.
Ipfuase ali igesikia
ode eye e khi,
oghie ni o mholi ishishi
nya!”*

⁴ Oghuo o ya ya na
ulishi oye Onomhue,
ni o ya ya ri ufumhi
bhale ghi eva oye?
Irari khi yeyeghuo kpele
u khi oni o pfuase.
Ishishi nya e ya bhale
ya kueghie e, irari khi
ikanya ipfuase eye
e she ri egbe khasa.”†

⁵ Onana o dose se, mhi bino, mhi me Owa oyi Eshinegba na iloghie, ni o khi Igholo oyi otsela khi o khueghie-a.‡ ⁶ Rote oni owa ugamhi, eni igeni oshilua ni e mholi anasemhe ishilua e te lasele. E sono itsua ni e pfuase ni ee ge nyanyanya, e ri oghene igolu mu aye. ⁷ Igho otuoghuo eni elamhako aane ni e mholi ayemhe egho, e ri italabi igolu ishilua ni ofu oyi Eshinegba

e la, na eni igeni oshilua. Ikhi Eshinegba, ni o la o le agboagbo. ⁸ Oni owa ugamhi o vo ewoli oyi ufumhi ali ekpabo oyi Eshinegba. Ogho okhoghuo o la o ni o dobe lo oni owa ugamhi ya ramhi ni eni anasemhe ishilua e ro gba pfo.§

16

*Italabi ishilua ofu eyi
Eshinegba*

¹ Igho mhi suo khi uruli na leghe o rote oni Owa ugamhi oyi Eshinegba gueye eni igeni oshilua, “A ka ku eni italabi ishilua eyi ofu oyi Eshinegba shi eke agbo.” ² Agheni onodode o vu ya ku atalabi oyoli shi eke agbo. Iwali igboko ebe ni e lolo e to, e ge egbo ni e mholi olele oyi oni inyagbemhi, ni e ga oni inyagbemhi ni a khali.*

³ Agheni onuzava o ya ku atalabi oyoli lo oke oniemi, oni oke oniemi o mele oia eyi egbo ni e ghua-a. Emhikpa ni e mholi ayemhe ni e la elemhi oni oke oniemi e ghulua.

⁴ Agheni onuzi-aase, o ku atalabi oyoli lo oke ali ichochocha, e mele oia-a.† ⁵ Mhi suo khi agheni ni a ri ameh nga obo khi oo li,

“Oghese-egzo ni o pfuase
u khi, irari khi

u guese ingme ena,
Yeye u khi Eshinegba No
pfuase,
Yeye u la o memena,

* 15:3 Li ze Okiali 15.1 † 15:4 Li ze ijere 10.7; Iwolo 86.9 ‡ 15:5 Li ze Okiali 38.21 § 15:8 Li ze Okiali 40.34; 1 Ighie 8.10-11; 2 Okhe 5.13-14; Aza 6.4 * 16:2 Li ze Okiali 9.10 † 16:4 Li ze Okiali 7.17-21; Iwolo 78.44

ni u kpe la o, ni u gbo ya
la o,
itobo khi igesikia u ro o so
ezo eye.

6 Irari khi egbo e she gbolo
eni a pfa na-a
ali emekeguele,
u she ri oia na we da,
abi o ti shi!"

7 Mhi suo khi atete o tsese, oo,
"Gueguegue,
Eshinegba Onomhue
Nofune nya,
iguzezo eye, eyi igesikia
ali eni e te ode e khi!"

8 Ageni onuzi-aane o ku atalabi oyoli ku ovo, a ri ekpabo na ovo o ri erali ke tose egbo-a. 9 Egbo e daghie-a irari utomhi oyi erali, e ze emube na eva oyi Eshinegba ni o mholi ekpabo ro mhesa na anasemhe enana, ama ea lama mupfi ni e ri ufumhi na eva oyoli.

10 Ageni onuzi-oshe o ku atalabi oyoli kushi ukpekhomhi oghie oyi oni inyagbemhi, eghiele oyoli o la obili. Egbo e ngomhi elemhi unu, shi oya.† 11 E ku itse na Eshinegba na iloghie irari utomhi ali igboko eyewe, ama ea lama mupfi lase ode okholo oyewe le.

12 Ageni onuzi-osasa o ku atalabi oyoli lo oko iYufiretisi ni o fu, o khakha amea ni ighie na obini ovo o te e ngale e me asha rote dose.‡

13 Igho mhi me khi ikhiakhiamhi iyemhe ase ni e li abi ikele e rote unu oyi oni oligio

oniemhi ali unu oyi inyagbemhi ali unu oyi omekeguele oyi egbholi, lasele. 14 Wewe e khi iyemhe okphaghiye ni ee gbe ikanya oshabo, ni e fiye deba ighie ni e la eke agbo nya, ni e ya ti we gbili shi okholi ogbele oyi Eshinegba No fune nya.

15 "A ghe i, mhi ya bhale abi oghiatol! Ikhivose o khi na ogbo ni o ya guale, ni o ya ri eloe khu ide eyoli ini o khi bano-a ni a me oli irumheba!"*

16 Igho eni iyemhe okphaghiye e ti we gbili ashini a ri elemhi Iburu e lui Amagedo.†

17 Ageni onuzi-oshilua o ku atalabi oyoli nga idane, igho uruli na leghe o rote Owa ugamhi oyi Eshinegba rote ukpekhomhi eghiele ngme lasele, oo li, "A she riye oli!"

18 Igho, inyamhisalo ame, ali ukpimhi ali ingmolo oyi ikphala ali inighise eke ee bhale. Inighise nabi ogbo-a kpe me ghue abi a te ma ogbo shi eke agbo. Oni inighise o ga khi oniemhi!‡

19 Oni eoli oniemhi o kemhi asha ese, eoli oyi eni ishishi nya e de kua. Eshinegba o sato eoli iBabilo no fu egbe. O mhesa uko ni onyo ofu oyoli o vo nali.‡

20 Eke ni e la iteva elemhi oko nya e kelea, aa ke me ite ekhoghuo.* 21 Eche ame na idane eniemhi e rote idane de mu egbo. Ee ngmano ku Eshinegba irari eni opfuse oyi

† 16:10 Li ze Okiali 10.21 § 16:12 Li ze Aza 11.15 * 16:15 Li ze iMat 24.43-44;

iLuk 12.39-40; Iro 3.3 † 16:16 Li ze 2 Ighie 23.29; iZaka 12.11 ‡ 16:18 Li ze

Iro 8.5; 11.13,19 § 16:19 Li ze Aza 51.17 * 16:20 Li ze Iro 6.14

eni eche amẹ, irari khi oni
opfuse o kholo gba.†

17

Adegbe nofunẹ

¹ Igho aḡeni oghuo ni o
mholi italabi ishilua o bhale,
o o mhe, “Bhale khi mhi
ya ri abi a li ya nase oni
adegbe onofunẹ khasẹ, ikhi
eoli oniẹmhi ni o la epfe okẹ ni
e bu.* ² Lolighie na eke agbo
e nu kia okia, onyo okia eyoli
e gbe egbo ni e la eke agbo.”†

³ Igho oni aḡeni o rue mhe je
odagbe ifufu elemhi Ayemhe.
Igho mhi me okpotso ni o shito
nga inyagbemhi oyile, ni o
le iwali eva ipfiunu-a, o ze
ikhomhi ishilua ali ekphali
igbe.‡ ⁴ Oni okpotso o sono
itsua eyile, a ga mema ri igolu
ali ifefe ali ema ro khuese
oli-a. O mu uko igolu mholi
obọ ni o vo emhi ighuighue
ali ikanya ichimhi eyi itsebo
eyoli.§ ⁵ Emhi osheli na keke
shi oli alukpo khi.

Osheli.

IBabilo Oniemhi.

Inyo idegbe nya.

Ali inyo itsebo nya. ⁶ Mhi me
khi oni okpotso, o da oia eyi
egbo ni a pfa na, oia eyi eni a
gbe-a irari khi e mie ijesu
suo.

Abi mhi ro me oli, mhi yila.

⁷ Igho oni aḡeni o o mhe,
“Elo o ze ni u ro yila? Mhi ya
gueye osheli oyi oni okpotso
ali oyi oni inyagbemhi ni o o
nga, ni o ze ikhomhi ishilua

ali ekphali igbe. ⁸ Oni in-
yagbemhi ni u me ni o kpe
khi, mena ni o ke khi loli,
o ya rote ilimhi na ningolo
ngale ya je epfua oyoli. Abọ
e ya sha egbo ni e la agbo ni
aa keke eva oyewe shi ebe ni
a keke eva oyi eni e ya mholi
agbo na agboagbo shi, rote
igbaekele agbo, ini e me oni
inyagbemhi irari khi, o kpe
khi, mena o ke khi, ni o ya
bhale.*

⁹ “Onana o khi emini ogbo
te e sa usamhi ileasingme. Eni
ikhomhi ishilua egho, e khi
ikhomhi ite ishilua ni oni
okpotso o o shito. ¹⁰ Ighie
oshilua e li gbo khi. Etuoshe
o, e she ghua, oghuo o o kiele
e mhesẹ, oni o kpole o bhale
ne. Ini o da bhale, o mema
ya la o ukuku eghẹghẹ. ¹¹ Oni
inyagbemhi ni o kpe la o ni o a
ke la o egho, o khi oghie onuzi-
olale, abeghuo loli ali oshilua
enekpole e li, o ya li je epfua
oyoli.

¹² “Eni ekphali igbe ni u me
egho, e khi ighie ogbe ni aa
ri eghiele na ne, ama a ya
ri afu na we elemhi iwakati
oghuo tse ni e ro mhesẹ abi
ighie, li shi oni inyagbemhi.†
¹³ Enana emhi oghuo e khi, e
ya ri ekpabo ali afu oyewe na
oni inyagbemhi. ¹⁴ E ya nu
oni Omi Osumha kholi. Oni
Omi Osumha o ya gbe we oni
okholi, irari khi Onomhue oyi
enemhue o khi, ali Oghie ni o
mholi ighie o khi. Irari khi e

† 16:21 Li ze Okiali 9.23; Iro 11.19 * 17:1 Li ze ijere 51.13 † 17:2 Li ze Aza
23.17; ijere 51.7 ‡ 17:3 Li ze Iro 13.1 § 17:4 Li ze ijere 51.7 * 17:8 Li ze
iDan 7.7; Iro 11.7; Iwolo 69.28 † 17:12 Li ze iDan 7.24

nu oli la, wewe o lu ni o ze, ali ni e khi eni e ri igesikia deba li.”

¹⁵ Igho oni ageni oo mhe, “Eni oko eniemhi ni u me, ni oni adegbe o shito, egbo ali ebubu egbo ali ishishi ali emue ododa e la agho. ¹⁶ Oni inyagbemhi ali ekphali igbe ni u me egho e ya biselemhi oni adegbe. E pfuse oli-a, e banoo oli-a, e nyano li elamhi egbe ro le, e ri erali tose oli-a. ¹⁷ Irari khi Eshinegba o roli shi we udu e ri ele emini o gba, loli e ro lama kugbe ri ekpabo eyewe na oni inyagbemhi ni o mheso, ya ramhi ni ungmehi oyi Eshinegba o ro bhale ya tse. ¹⁸ Oni okpotso ni u me loli o khi oni eoli oniemhi ni oo mheso na ighie na agbo.”

18

Udemhi oyi iBabilo

¹ Onana o dose se, mhi me ageni olese khi o rote iloghie e tiemhile. O mholi afu nofuno, ugemhi oyoli o ri eke agbo o ge nyanyanya. ² O ri uruli oniemhi tseso leghe, o li. “Eoli iBabilo Oniemhi, o she de. O she mele ugbebo oyi iyemhe eyi okphaghi-a, ali ashini iyemhe okphaghi e la lese, ashini ipfeli ali elamhako ni aa pfuase ni aa ghue, ee la.*

³ Irari khi ishishi nya,

* **18:2** Li ze Aza 13.21; 21.9; iJere 50.39; 51.8; Iro 14.8 † **18:3** Li ze Aza 23.17; iJere 51.7 ‡ **18:4** Li ze Aza 48.20; iJere 50.8; 51.6,45 § **18:5** Li ze Igbae 18.20-21; iJere 51.9 * **18:6** Li ze Iwolo 137.8; iJere 50.29

e she kpo kpo onyo, ni o ri ujili e kpha, ikhi onyo okia oyoli. Ighie na eke agbo e she kia okia deba li. Eduoki na eke agbo, e she rote iliagbo-tsuakua oyoli mhuo epfue.”†

⁴ Igho mhi suo uruli olese ni o rote idane lie, “Egbo eyemhe, a na li egbe kua, ini a khi mhuo okemhi shi olamhe eyoli, ini a khi mhuo okemhi shi osoli anasemhe oyoli.‡

⁵ Irari khi olamhe eyoli e she tigbili yagha ramhi idane, Eshinegba o she sato umha-gueli eyoli.§

⁶ A li oli, abi o li e, a fali oli ota asha eva shi ikanya ni o gbe. Onyo ni o toto ni o ro na e da, a so oghogho nali da asha eva.*

⁷ A ri osoli ali oyala nali ni o guo to ufumhi ali epfue ni o rona egboli. Irari khi eri Oni Okpotso o la ekelemhi tono obo udu lie, “Mhemhe mhi khi oni olele! Mhi aa tigbe ya khi osamhi-olimhi, mhi aa tigbe ya me oya egbe ghue.’

⁸ Irarigho, ogbeleghuo anasemhe oyoli o ro ya sha rughu oli,

shi eghuli ali eviẹ

ali okiamhi.

A ya ri erali toşẹ ọli-a.

Irari khi Ẹshinẹgba Onomhue

ni o ya gue ọli ẹzọ,

onofunẹ nya o khi.”†

9 “Ini ighie na agbọ ni e kia okia deba li, ni e nu ọli li agbọ tsua kua, e ya viẹ, e viẹ eviẹ oya na li, ini e me ewọli erali ni ẹẹ toşẹ ọli-a. 10 E ya tapfia migha ke viẹ irari ulishi osoli ni a na li, ẹẹ liẹ,

“ ‘Eekhue o Eekhue o

yeyẹ ẹoli nofunẹ,

iBabilọ ẹoli no mhue ek-pabọ!

Elemhi iwakati oghuo tşẹ

epfua oyẹ o she bhale!”‡

11 “Eduoki na agbọ e ya viẹ ọli e viẹ oya irari khi ọgbọkhọghuo ọa ke nu wẹ ya de itsua. § 12 Itsua igolu ali ẹlomho, imiechẹ ni e somhotse ni e ghale, ifefe ali

ema, ide epfopfo na kpishi, ali eni ẹ yile, ghe ena wono, ali ilolo eni eyile ali itsua ododa ni a ri ọora ni ẹ pfie khali, ali itsua ododa ni a ri ekphali eni khali, ali ẹera ni e ghale, ide ali ikhuli ali echẹ imabo. 13 Ali alagho na lu ikinamoni ali oshamhi ali ituale afu ẹera ali ituale ni a ku ẹ shi olimhi egbe, ali atike ni ọọ pfie ni o ghale ali onyo ali oili ali ifulawa ali ikpamhi emhi ni a lu ado, ena ali isumha ali ichi ali amoku ni ichi ẹẹ tsua, li shi ẹgbọ ni e khi ighumha.*

14 “Eni eduoki e ya liẹ ọli, ‘Imomhi ni u ri ukpelo e shi eke ẹ khe, o she me na. Epfue ali osuemhe eyẹ nya e she kele-a, ni a ke dobe gbolo me ya mie.’ 15 Eduoki ni e ri emhi enana de ni e me elele epfue rote obọ oyi oni okpotso, e ya migha tapfia, ulishi osoli ni o me ọọ mu wẹ. E ya viẹ e viẹ oya,† 16 e viẹ nyogho, ee liẹ,

“ ‘Eekhue-o! Eekhue-o,

ẹoli Onofunẹ,

ni a ri iwulu ichẹ eneyile,

ni a ri igolu ali echẹ

ni e ghale ali ifefe

khue akhue!

17 Aboriẹkhi igho,

elemhi iwakati oghuo

tşẹ,

eni epfue oniẹmhi egho

e li opfu-a.‡

“Eni e khi ega oko-okẹ oniẹmhi nya ali eni ẹ lo oko-okẹ oniẹmhi ya asha ali eni ẹ gua li ali eni e rote okẹ oniẹmhi ẹ mie ifata, e ya tapfia migha. 18 Ini e me ewọli eyi utomhi oyoli, e ya liẹ, ‘Eoli okhọghuo o la o ni o li abi oni ẹoli oniẹmhi?’ § 19 E yalo ifufu ku ukhomhi, e ri eviẹ ali oya viẹ leghe, ee liẹ,*

“ ‘Eekhue-o! Eekhue-o,

yeyẹ ẹoli oniẹmhi,

ni eni e mholi

oko-okẹ oniẹmhi nya,

e te mholi epfue eyewe

rote osuemhe oyi oni ẹoli!

Elemhi iwakati oghuo tşẹ

a ro pfuse ọli-a.†

† 18:8 Li zẹ Aza 47.7-9 ‡ 18:10 Li zẹ Ezik 26.16-17 § 18:11 Li zẹ Ezik 27.31,36

* 18:13 Li zẹ Ezik 27.12,13,22 † 18:15 Li zẹ Ezik 27.31,36 ‡ 18:17 Li zẹ Aza 23.14; Ezik 27.26-30 § 18:18 Li zẹ Ezik 27.32 * 18:19 Li zẹ Ezik 27.30-34

† 18:19 Li zẹ Ezik 27.30-34

20 A ri itobọ li
ke gheḷẹ, iloghie,
A ke gheḷẹ,
ẹẹ eni a pfa na
ali ighiusomhi na keẹ ali
emekeḡuele!

Irari khi Ẹshinẹgba
ọ she gue ọli ẹzọ
shi abi ọ li nase ẹ.' "†

21 Ighọ aḡeni nofunẹ o rue
udumhi ẹche ni o li abi ẹche
iko pfilo oni okẹ oniẹmhi, ọọ
li,

"Ekpabọ na guo
a rọ ya guoḡho
ẹoli iBabilọ oniẹmhi-a,
aa ke gbo ya

mẹ ẹ ẹloe ghue. §

22 Ogbọ ọa ke gbo ya suọ
uruli ẹfa

wẹkhi oyi emini áá kpheli
wẹkhi oyi ofele,
wẹkhi oyi akala

elemhi yeyẹ oni ẹoli ona
ghue.

Ogbọ ọa ke ya mẹ
oḡbakanya oḱhoḡhuo
elemhi ẹ ghue.

Ogbọ ọa ke ya suọ
okeke emini a mheḷi iko,
elemhi ẹ ghue.*

23 Erali ákpá ọa ke gbo ya ḡẹ
elemhi ẹ ghue,
wẹkhi eri a ya gbo suọ
uruli eni ẹ zu ode
elemhi ẹ ghue.

Eduoki eyẹ e khi
ẹḡbọ eni e funẹ na eke
agbọ,

u ri oḡbọ oyẹ
di ishishi nya wase-a. †

24 Elemhi oni ẹoli a mẹ
ọlia eyi emekeḡuele
ali eyi eni a pfa na,
ali eni a gboloa shi eke
agbọ nya." †

19

Okuekhoogo!

1 Onana o doḡse se, mhi suọ
uruli ni o li abi okeke oniẹmhi
oyi ebubu ẹḡbọ obini iloghie
khi oo tseḡe, oo liẹ,
"Okuekhoogo,

Imiepfuese ali ufumhi
ali ekpabọ khi
eyi Ẹshinẹgba ọyawa.

2 Irari khi iguezo oyọli
eyi igesikia ali
eni e sheshe e khi.

Ọ she pfa ẹzọ mu
adeḡbe oḡofunẹ,
oni ọ she ri okia eyọli
yese eke agbọ-a.

Ẹshinẹgba ọ she ye okhọli
to ọlia eyi eni ẹẹ ga
eyọli."*

3 Ighọ e gbo tseḡe, e liẹ,
"Okuekhoogo!

Ewọli eyọli e she ẹ nga
idane agbọagbọ." †

4 Ighọ eḡbhali uye ali aane
ali elamhako aane, e de yeshi,
e ga Ẹshinẹgba ni ọ shitọ oni
ukpeḱhomhi oghie, e liẹ,
"Atse! Okuekhoogo!"

5 Uruli o rọte oni
ukpeḱhomhi oghie ngme ọọ
liẹ,
"A kuẹḡhie

Ẹshinẹgba ọyawa,
ẹẹ ni ẹẹ ga eyọli nya,

† 18:20 Li zẹ iDeut 32.43; iJere 51.48

§ 18:21 Li zẹ iJere 51.63-64; Ezik 26.21

* 18:22 Li zẹ Ezik 26.13; Aza 24.8 † 18:23 Li zẹ iJere 7.34; 25.10 † 18:24 Li zẹ
iJere 51.49 * 19:2 Li zẹ iDeut 32.43; 2 Ighie 9.7 † 19:3 Li zẹ Aza 34.10 † 19:5
Li zẹ Iwolo 115.13

ẹẹ ni a na ulishi oyoli,
ghe ẹgbọ ni e fu
ali eni e she!” †

6 Igho mhi suọ uruli ni o li
abi uruli oniemi oyi ebubu
ẹgbọ ni o li abi ingmolo oyi
oke ni o o tu, ni o gbo li abi
ingmolo oyi akphala. Ee lie,
“Okuekhoogo!

Irari khi Eshinegba
Onomhue oyawa Nofuneya,
loli o le oghie! §

7 Awa ke ghele,
egbe ke mu awa,
awa ri ufumhi nali!

Irari khi izu-ode oyi
oni Omi Osumha
o she ramhi,
omueshi o she mu egbe shi
eke.

8 Ode opfopfo
ni o dala ni o pfuase,
a ro nali so.”
(Oni Ode opfopfo, igue ngeli
oyi eni a pfa na o migha shi.)

9 Oni aḡeni o o mhe, “Keke
khi. ‘Ikhivose o khi na ẹgbọ
ni a lu shi oni ukue aruele oyi
izu-ode oyi oni Omi Osumha.’
” O gbolo e mhe, “Ingmemhi
enana, egbegbi ingmemhi eyi
Eshinegba e khi.”*

10 Igho mhi de ya wugha
li awe ni mhi ga li. Ama
o o mhe, “Khi li gho! Oni
o o ga nabi yeye ali onabi
inyoghuo e enekpole mhi
khi ni e mu otsele oyi ijesu
mhue. Ga Eshinegba! Irari khi
otsele oyi ijesu o khi ayemhe
imekeguele.”

Oni o nga achi opfopfo

11 Igho mhi me khi iloghie
o khueghie-a mhi me achi
opfopfo. Oni o nga li a lu oze-
regbenga ali oni o khi igesikia.
Ode ni o a mhue azeba o te
e so ezọ, ni o te e kholi. †

12 Ikpamhi alo eyoli e li abi
elemhi ere. O rughu irula
oghie ni e bu. O mholi eva ni a
keke shi oli egbe ni o gbo olese
o a lese, se ni loli ghuo kpele. †

13 O so awulu ni a so oia. Eva
ni a lu oli khi, “Ungmemhi oyi
Eshinegba.” 14 Ekholi-okhue
ni e la iloghie e deba li kia, e
sono itsua epfopfo ni e dala ni
e pfuase, e nga ichi epfopfo.

15 Itakobi ni o o mu o rote unu
oyoli lasese, ni o ro ya kholi
eni ishishi. Otsuodu akhuli o
ro ya ke mhesa na eni ishishi.
O ya rote ashini a te e mino-
onyo mino onyo lasese, Ikhi
onyo no khi ofu oniemi oyi
Eshinegba Nofuneya. § 16 A
keke eva, “Oghie Ni o Mholi
Ighie, Ali Onomhue Ni o Mholi
Ekhemhue,” shi awulu na
dogo oyoli ali ukhiowe oyoli.

17 Igho mhi me aḡeni khi o
migha ovo, ni o vie lasese
leghe lui ipfeli ni e la irarogbe
e fiala, “A bhale a ka legba shi
aruele ogbomhi oniemi oyi
Eshinegba. 18 Egheghe agho
ni a le elamhi idiegbe oyi
ighie ali ega ekholi-okhue ni
e ri ekholi-okhue e ye okhue,
ali elamhi idiegbe eyi ẹgbọ
nefuneyi, shi elamhi ichi ali eni
e nga we, ali elamhi idiegbe
ẹgbọ nya, shi ighumha ali

§ 19:6 Li ze Ezik 1.24; Iwolo 93.1; 97.1; 99.1 * 19:9 Li ze iMat 22.2-3 † 19:11
Li ze Ezik 1.1; Iwolo 96.13; Aza 11.4 † 19:12 Li ze iDan 10.6 § 19:15 Li ze
Iwolo 2.9; Aza 63.3; iJofe 3.13; Iro 14.20

eni ɛa khi ighumha ghe ɛgbɔ enikeke ali ɛgbɔ eniɛmhi.”*

¹⁹ Igho mhi me ɔni inyagbemhi ali ighie na eke agbo ali ekholi-okhue eyoli khi e lona kugbe, ni e ro nu ɔni o nga ɔni achi ali ekholi-okhue eyoli kholi. ²⁰ Ama a mu ɔni inyagbemhi ma omekeguele oyi ɛgbhɔli oyoli, ɔni o ri eva oyoli gbe irokhase ɔnyaloa. Eni irokhase ena o ro di ɛgbɔ ni e mie eni olee eyi ɔni inyagbemhi shi egbe, ni e ga irokhokho oyoli ni a khali. ɔni inyagbemhi ali ɔni omekeguele oyi ɛgbhɔli, a mu we pfilo uyele erali ni ofulu o la to kua yala.† ²¹ Eni e kpole, a ri itakobi oni o rote unu oyi ɔni o nga ɔni achi gbolo we-a. Eni ipfeli nya e ri elamhi idiegbe eyewe le.

20

Ikpe Agbele

¹ Igho mhi me khi aɛni o rote idane e tiemhile o mu okpe ilimhi na ningolo mhɔli obɔ, o tsua ukpokpomhi uwegehe. ² O gamhi ɔni oligio ɔniɛmhi rue, ikhi ɛnye ɔneɛde ogho ni o khi etse ali Okphaghiɛ, o ge ɔli ikpe agbele oghuo.* ³ O pfi ɔli lo oni ilimhi na ningolo, o pfi okpe o. O pfi oni ilimhi na ningolo unu ma, ini o khi ke gbo me asha di ishishi ɛgbɔ, ya ramhi ni eni ikpe agbele e ro ya gba. Ini ona o dose se, a mema ya rue ɔli obɔ-a ukuku egegehe.

⁴ Igho mhi me ikpekhomhi ighie. Eni e shito o, e khi eni a ri afu na ni e ri ɛgbɔ gue ezɔ. Igho mhi gbo li me iyemhe eyi ɛgbɔ ni a kholo ikhomhi o, irari otsele ni e pfi na iJesu ali ungmemhi oyi Eshinegba. Eni ɛgbɔ ena ɛa ga ɔni inyagbemhi wekhi irokhokho eyoli, wekhi eri e mie olee oyoli shi atete ukhomhi, wekhi obɔ. E ya te eghuli guale, e ya nu iKirisiti mheshe ikpe agbele.† ⁵ Egbɔ ni e kpole ni e ghuloo ɛa ke rote eghuli guale, ramhi ni ikpe agbele egho e ro gba. Onana o khi irote eghuli guale onodode. ⁶ Ikhivose ali ipfuase e khi eyi eni e mhɔli obɔ shi iguale onodode onana. Eghuli onuzi-eva ɔa mhɔli ekpabɔ shi ɛgbɔ eghogho egbe, ama e ya khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali eyi iKirisiti. E ya nu ɔli mheshe ikpe agbele.

⁷ Ini eni ikpe agbele e gba se, a ya taghiɛ Okphaghiɛ owa ighumha oyoli-a. ⁸ O ya fiɛ lasele ya di ɛgbɔ ni e la ishishi nya na eke agbo, ikhi ɛgbɔ ni a lu iGogi ali iMagogi, ni o ro ti we gbili shi okhɔli. Eri e bu abi ekhashe ni e la egele oke oniɛmhi.† ⁹ Igho e to ogholi ya gbe eke agbo khia, e pfi gase apfe eyi ɛgbɔ eyi Eshinegba, ɛoli ni o nono egbegbo. Ama erali e rote idane tiemhile ya tose we-a. ¹⁰ ɔni etse ni o di we, a mu ɔli pfilo erali ilimhi iriere ni ofulu o la to kua

* 19:18 Li ze Ezik 39.17-20 † 19:20 Li ze Iro 13.1-18 * 20:2 Li ze Igbae 3.1

† 20:4 Li ze iDan 7.9,22 ‡ 20:8 Li ze Ezik 7.2; 38.2,9,15

yala. Ikhi ashini a pfi oni in-
yagbemhi ali omekeguele oyi
egbholi lo. A ya la agho na we
osoli agboagbo, no gbe no bi.

A ri eni e ghu-a gue ezọ

¹¹ Igho mhi me ukpokpomhi
ukpekhomhi oghie opfopfo ali
oni o shito o. Abi o shito egho,
eke ali ukhwi e kele-a, ea ke
me ashikhoghwo la. ¹² Igho
mhi me egbo ni e ghuloa, ghe
eniemi, ali enikeke, e migha
odalalo oni ukpekhomhi oghie.
Igho a khueghie ebe ni e bu-a.
A gbo khueghie ebe olese-a ni
o khi ebe ni a keke eva oyi eni
e ya mholi agbo na agboagbo
shi. A gue eni e ghu-a ezọ abi
ikanya ni e gbe e li, abi a li
keke we shi eni ebe. § ¹³ Oke
o kpa egbo ni e ghuloa shi o
ku lasese. Eghuli, ali ilimhi, e
khueghie unu-a kpa egbo ni e
la elemhi we ku lasese. A gue
ogbogbo nya ezọ abi o li gbe.
¹⁴ Igho a pfi Eghuli, ali ilimhi
lo uyele erali. Erali ilimhi
iriēriē onana o khi eghuli
onuzi-eva. ¹⁵ Onini eva oyoli
o da la oni ebe ni a keke eva
oyi eni e ya mholi agbo na
agboagbo shi ne, eri a ya pfi oli
pfilo oni erali ilimhi iriēriē.

21

IJerusalemu Onogbo

¹ Igho mhi li me iloghie
onogbo ali eke agbo onogbo.
Iloghie onodode ali eke agbo
onodode e she kala-a, igho
li khi oke oniemi.* ² Mhi

me oni eoli ni o pfuase ikhi
oni iJerusalemu onogbo khi o
rote idane e tiemhile rote obo
oyi Eshinegba, abi omueshi ni a
khuese somhotse e ghi odo li. †
³ Igho mhi suo ukpokpomhi
uruli khi o rote oni eghiele
e lie, "A ghe khe! Eshinegba
o ri apfe oyoli tiemhile deba
egbo, eri o ke ya nu egbo
ngeli kugbe, eni egbo e ya khi
egbo eyoli, Eshinegba o ya nu
we la kugbe. † ⁴ O ya shishi
we amevie alo-a, eghuli o a
ke ya lao, wekhi eri a ke ke
vie wekhi asha o ke ya ke to
ogbo, irari khi emini edio e
she dose." §

⁵ Oni o shito oni ukpekhomhi
oghie odo li, "Ghe khe, Mhi ri
emhikpa a mele enegbo-a!"
Igho oo, "Keke emhi enana
shi eke irari khi ingmemhi ni
a ri egbe e da ni e khi igesikia
e khi."

⁶ Oo mhe, "A she li oli.
Mhemhe mhi Aafa ali Omega,
mhemhe mhi khi igbaekele
ni mhi khi ozukhomhi. Oni
okiamē oo gbe, mhi ya rote
oke ni oo chocho ame, ni o
ri agbo a na ogbo na li da
afue.* ⁷ Oni o da mu o le ne,
o ya mholi ikhivose ona, ni,
Mhemhe mhi ya khi Eshinegba
oyoli, loli o khi omimhe. †

⁸ Ama egbo ni e khi enulishi
ali eni ea ya lama miesuo, ena
angeli ichimhi ali egbugbeli,
ali ena itsebo eni e mu imhese
ogbhō ali eni ega ikhumhi,
ali e lo egbhōli nya, okiemhi

§ 20:12 Li ze iDan 7.9-10 * 21:1 Li ze Aza 65.17; 66.22; 2 iPit 3.13 † 21:2 Li
ze Aza 52.1; 61.10; Iro 3.12 † 21:3 Li ze Ezik 37.27; iLev 26.11,12 § 21:4 Li ze
Aza 25.8; 35.10; 65.19 * 21:6 Li ze Aza 55.1 † 21:7 Li ze 2 iSam 7.14; Iwolo
89.26-27

oyewe o ya khi erali ilimhi irierie ni ofulu la to kua yala. Onana khi eghuli onuzi-eva.”

9 Agheni oghuo eni oshilua ni o mholi italabi ishilua ni e vo anasemhe ishilua ni e kpe ukhokho, o bhale ya lie mhe, “Bhale, mhi ya ri oni omueshi onogbo khashe, ni o khi ughue oni Omi Osumha.” 10 Elemhi oni ayemhe, oni agheni o tsua mhe nga ukhomhi ute oniemhi ni o yagha, o remhe khashe oni Eoli-No-pfuase ikhi iJerusalemu, khi o rote idane te obo oyi Eshinegba a tiemhile.† 11 Ori ufumhi oyi Eshinegba geyanyanya. Ugemhi oyoli o li abi echeli ni o somhi otse ni a lu ijasipa ni o li abi ughegbe. 12 O mholi ukpokpomhi ugbe ni o yagha ni o mholi ode inuekpe igbeva. Eni ode inuekpe, igeni ogbava e la o. Eni ode inuekpe igbeva ena a keke eva eyi edeli igbeva eyi iZireni shi o. 13 Ode inuekpe esese e la obo-ugbe enenene oyi oni ugbe. Ese e la ukiekie obini ovo o te e ngale oyoli, ese e la ukiekie obita, ese e la ukiekie ogobo, ese e li la ukiekie obini ovo o te e lo eko.§ 14 Oni ugbe ni o gashe oni eoli o mholi echere irogbekere igbeva. Eni echere irogbekere ena, a keke eva eyi ighiusomhi na keke ogbava eyi oni Omi Osumha shi o.

15 Oni o nu mhe e ngme, o mholi ukpokpo ni a roo mheshe emhi ni o khi igolu

ni o roo ya mheshe oni eoli ali eni ode inuekpe ali igbe eyoli.* 16 Oni eoli o ze abo igbe ene, ni iyagha ali inuata ali uemhi eyoli e li abizize. O mheshe oni eoli, o ya khi ikuku emhi ea la imali agbele ali egbhueshe ashi ishe (1,500), unuemhi ali uemhi eyi eni abo igbe ali iyagha eyoli e khi abizize. 17 Oni agheni o li mheshe ugbe oyoli, e ya khi ete-aweg egbhuegbe. Abi awa lie mheshe eke. 18 Ugbe oyoli, echere ijasipa a roo ma li, oni eoli o khi egbegbi igolu ni a te e me eke abi ughegbe. 19 Irogbekere oyi igbe ni a ma gashe oni eoli e ya khi echere ni e ghale ododa. Onodode o khi ijasipa, onuzi-eva o khi isafaya, onuzi-eshe o khi ikalisedoni, onuzi-ene o khi emeradi, 20 onuzi-ishe o khi isadonizi, onuzi-esesa o khi ikaneliani, onuzi-ishilua o khi ikirisolati, onuzi-elele o khi iberili, onuzi-itali o khi itopazi, onuzi-igbe o khi ikirisopirazi, onuzi-igbhao o khi ijasiti, onuzi-igbeva o khi ametisiti. 21 Eni ode inuekpe igbeva e ya khi ifefe. Ode unuekpe ogbogbo a ri ufefe oyoli riefe oli. Ode agbala ni o la oni eoli, egbegbi igolu ni a te e me eke abi ughegbe a roo ku oli.†

22 Mhi aa me Owa ugamhi okhoghuo oni eoli, irari khi Eshinegba Onomhue Nofuneya ali Oni Omi Osumha wewe e khi Owa Ugamhi ni

† 21:10 Li ze Ezik 40.2 § 21:13 Li ze Ezik 48.30-35 * 21:15 Li ze Ezik 40.3

† 21:21 Li ze Aza 54.11-12

e la agho. ²³ Oni eoli o ke mholi emini o ri ugemhi oyi ovo wekhi oyi uki ya li. Irari khi ugemhi oyi Eshinegba loli o khi akpa ni o la agho, oni Omi Osumha o khi akpa ni o la agho.† ²⁴ Egbona agbonya e ya ri oni akpa ke kia, ighie ni e la agbo e ya tsua epfue eyewe bhale agho. § ²⁵ Ogbona ya tigbe khukhu ode inuekpe ni e lo oni eoli le ghue, itobona khi ogbona ya me eliyose agho. ²⁶ A ya tsua epfue ali ufumhi eyi ishishi lo oni eoli le.* ²⁷ Ama, emini e ri ichimhi e mu o ya ya tigbe lo agho le, wekhi ogbona ni o o gbe ikanya omama ali ni o ri ele emhi egbhue, se khi egbona ni e va oyewe o la ebe ni a keke e va oyi eni e ya mholi agbona agbo agbo shi oyi oni Omi Osumha.†

22

Oke Amegbo

¹ Igho o ri oke ame ni o ri agbo o na ogbona khasa me, oke ni o pfaasa abi ughegbe, ni o rote ukpekhomhi Eghiele oyi Eshinegba ali oyi Omi Osumha tu u lasele.* ² Oni oke o rote iteva oyi oni ode agbala ni o la oni eoli. Ukiekie eveva oyi oni oke, oora ni o ri agbo o na ogbona e migha, ni o mo idumhi igbeva ododa, ni o mo idumhi uki kpa. Ebe oyi oni oora a ro ri ishishi ee ze.† ³ Emhikhoghua ni

Eshinegba o pfi unu na o ke ya la agho. Ama ukpekhomhi oghie oyi Eshinegba ali oyi Omi Osumha oyoli e ya la agho, eni ee ga eyoli e ya ke ga.† ⁴ E ya me alo eyoli, ali e va oyoli o la we alukpo. ⁵ Elyose o ke ya la o. E mholi emini e ri ugemhi oyi akpa ali ugemhi oyi ovo ya li, irari khi Eshinegba Onomhue loughua o ya khi akpa oyewe, e ya ke mese abi ighie agbo agbo. § ⁶ Oni ageni oo me, “Eni ingmemhi enana, eni a ri egbe e da e khi, e gbo khi igesia. Eshinegba Onomhue ni o ri ayemhe oyoli na emekeguele, loli o ghie ageni oyoli o ka rokhase eni ee ga eyoli, emini a ya me ni o ke ya tesa.”

Ijesu o ya bhale

⁷ “A ghe ii, mhi keke ya bhale! Ikhivose o khi na ogbona ni o ri ingmemhi imeguele ni e la ebe onana gbe akanya.”

⁸ Mhemhe ijoni mhi suo, ni mhi gbo me emhi enana. Abi mhi ro suo, ni mhi ro gbo me na, mhi de ya wugha oni ageni ni o ri eni emhi enana khasa me awe ni mhi ga li. ⁹ Ama o gueye me, “Khi li igho, oni oo ga nabi yeye ali onabi inyoghua e emekeguele, ali eni e ri ingme ni a keke shi ebe onana gbe akanya mhi li khi. Ga Eshinegba!”

¹⁰ Oo me, “Khi khukhu ingmemhi imeguele ni e la ebe ona, irari khi oni eghenge o

† 21:23 Li ze Aza 60.19-20 § 21:24 Li ze Aza 60.3 * 21:26 Li ze Aza 60.11

† 21:27 Li ze Aza 52.1; Ezik 44.9 * 22:1 Li ze Ezik 47.1; iZaka 14.8 † 22:2 Li

ze Igbae 2.9; Ezik 47.12 † 22:3 Li ze iZaka 14.11 § 22:5 Li ze Aza 60.19; iDan

she ti ramhi. ¹¹ Oni o o ri ele onobe, o ke ri ele tsee, oni o o gbe ikanya ichimhi, o ke gbe tsee, oni o gue a ngeli, o gue ke ngeli tsee, oni o pfuase, o pfuase ke le tsee.”* ¹² “A ghe ii, mhi kele ya bhale, mhi tsua ifata eyemhe, mhi ya fali ogbogbo ota abi o li gbe.†

¹³ Mhemhe mhi khi Aafa ali Omega, Mhemhe mhi khi oni Odode ali Okpukhokho, ni mhi khi Igbaekele ali Ukpese.‡

¹⁴ “Ikhivose o khi na egbo ni e pfue iwulu eyewe-a pfuase, ni e mhue obo shi oora ni o ri agbo a na ogbo, ali ini e ba me asha rote ode unuekpe ni o lo oni eoli, le lole.§ ¹⁵ Ewa e la oolase oni eoli, ali eni e mu imhese ogbo ali eni e li itsebo ali egbo ugbeli ali eni e ga ikhumhi ali eni e da nono ingme egbholi, ni e di egbo.

¹⁶ “Mhemhe iJesu mhi she ghie ageni oyemhe o ri otsele ona ghi e eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Mhemhe mhi khi Umhili ali Omiom iDefidi, Mhemhe

mhi khi Ukpeta ni o ge eluzogbe.”*

¹⁷ Oni Ayemhe ali omueshi onogbo o li, “Bhale!” Oni o suo ona o li lie, “Bhale!” Oni okiamе o gbe o bhale, ali onini o ghole o bhale ka da ame ni o ri agbo a na ogbo, afue afue.†

¹⁸ Mhi tse agua ye ogbo ni o suo imeguele ni e la ebe ona. Ini ogbokhoghuo o khi ma o, Eshinegba o ya khi anasemhe ni a keke shi ebe ona ma li agbo. ¹⁹ Ini ogbokhoghuo o rote ingmemhi imeguele ni a keke shi ebe onana rue pfi-a, Eshinegba o ya mie oli okemhi ni o mholi shi oora ni o ri agbo a na ogbo, ali ashini a khi na li shi eoli ni o pfuase, ni a ngme ingme oyoli shi oni ebe onana.‡

²⁰ Oni o pfi otsele shi ebe onana, oo, “Igesikia lo, mhi kele ya bhale.”

Atse. IJesu Onomhue bhale.

²¹ Okhale oyi iJesu Onomhue o ka nu eni miesuo nya la, Atse.

* 22:11 Li ze iDan 12.10 † 22:12 Li ze Aza 40.10; 62.11; Iwolo 28.4; ijere 17.10

‡ 22:13 Li ze Iro 1.8,17; 2.8; Aza 44.6; 48.12 § 22:14 Li ze Igbae 2.9; 3.22

* 22:16 Li ze Aza 11.1,10 † 22:17 Li ze Aza 55.1 ‡ 22:19 Li ze iDeut 4.2; 12.32